

Prediktiivinen ja proaktiivinen ennusteissa
MYTOSEMANTIIKAN PERUSTEET
Marita Råman

OSMOLAISTEN MAA 1/10

Teksti & taitto

Marita Råman

Kansikuva

Kuvapalvelu Alamy _ **Prudentia**

ISBN 978-952-65151-0-6

Espoo 2.4.2023

OSMOLAISTEN MAA 1/10

I osa

Prediktiivinen ja proaktiivinen ennusteissa
Mytosemantiikan perusteet

Marita Råman

Suuren ihmisen kohtaaminen on siunauksellista, siitä seuraa onnea ja menestystä.
Hänen vaikutuksestaan syntynyt liitto on oikea ja kestävä.

I Ching

SISÄLTÖ

Mytosemantiikan perusteet

1. Esipuhe
2. Julkaisusarjan sormitus
3. Kultahilli ja isotukki
4. Universaalit isossa kuvassa
5. Aktorikvaliteetit aakkostetuissa hahmoissa
6. Kronotooppi/spatiotemporaalisuus toposjakona
7. Poikkiparruna motiivirealiteetti
8. Tulkintakokeena pannahinen
9. Nimilistojen työstäminen
10. Abjektikirjat eli tsundoku
11. Uusjärjestys Senate-korpukseseen
12. Marxin matkassa myyttimaisemiin
13. Jättiläiset Cacus, Antaios, Gerion
14. Doktriinin iskostaminen
15. Tarkastelunäkökulman valinta
16. Trilogiat työvälineenä
17. Myyttiset ministeriöt
18. Menippeian erityispiirteet
19. Kunnan nainen kosimisen kohteena
20. Naisen synty ja roolimallit
21. Myyttiset topokset julkaisuohjelmana

Sum summarum 1 Mytosemantiikan perusteet

Kansakunnan tila ja tyytyväisyys

22. Bruttokansanonnei
23. Bruttokansantuote – myytti (vuca)
24. Bruttokansalaisuus
25. Ryhmien isomorfia
26. Mimesis
27. Tutkimuskuvauk: mytosemantiikan perusteet
28. Ennustettavuus mytosemantiikassa
29. Sikäli mikäli, jos-niin - entä jos
30. Disinformaatio, kadonneet merkitykset
31. Nimeämisen taito
32. Siilot tietovarantona
33. Siiloja tarvitaan
34. Tutumeemien kehityshistoriaa
35. Kohtalo on arpapeliä
36. Kohti kysymyksenasettelua!
37. Ministeriöiden tulevaisuuskatsaus 2022
38. Ennalta tietämisen lajit
39. Apollon valta
40. Letityksen taito
41. Mimesis ja jäljitteleminen
42. Prognoosi
43. Mutkien kautta funktioiksi
44. Mytosemantiikan perusteista
45. Merkitysmatriisi
46. Ministeriöiden futureemit

Sum summarum 2 Kansakunnan tila ja tyytyväisyys

Osmolaisten maa

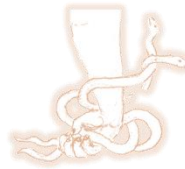
47. Kietoutuneisuus
48. Hedelmällisyys
49. Hengen hedelmät
50. Semanttinen substraattiesimerkki
51. Kolme tapaa kuvata muutossykli
52. Pötyä, jargonia vai myyttistä syvyyttä
53. Osallistava menettely työpajatekniikkana
54. Mytosemantiikan metodi
55. Funktiointi
56. Osmolaisten maa

Sum summarum 3 Osmolaisten maa

Ministeriöiden tulevaisuusselonteot

57. Sosiaali- ja terveysministeriö STM
58. Oikeusministeriö OKM
59. Ympäristöministeriö YM
60. Maa- ja metsätalousministeriö MMM
61. Työ- ja elinkeinoministeriö TEM
62. Liikenne- ja viestintäministeriö LVM
63. Valtiovarainministeriö VM
64. Oikeusministeriö OM
65. Sisäministeriö SM
66. Ulkoministeriö UM
67. Puolustusministeriö PLM
68. Valtioneuvoston kanslia VNK

Sum summarum 4 Ministeriöiden tulevaisuusselonteot

Viisaan idea

69. Mietipä tätä!
70. Kannanotot
71. Tarinameemit
72. Futureemikehikko
73. Mimesis, taiteellinen jäljittely
74. Meemien maailma
75. Duktoiden merkitys
76. Pannahisen mimetiikka
77. Sanojen kohtalo
78. Kosimisen kohteet
79. Akkalasta kosinta – Maa- ja metsätalousministeriö
80. Apsusta kosinta – Työ- ja elinkeinoministeriö
81. Taivaanvalojen kosinta – Puolustusministeriö
82. Ilmanimmen kosinta – Viestintä- ja liikenneministeriö
83. Konnusta kosinta – Ympäristöministeriö
84. Koskelta kosinta – Oikeusministeriö
85. Kilpakosinta – Opetus- ja kulttuuriministeriö
86. Pohjanneidon kosinta – Valtioneuvoston kanslia
87. Hiidestä kosinta – Valtiovarainministeriö
88. Suomettaren kosinta – Sisäministeriö
89. Tuonelta kosinta – Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
90. Kymmenen ryhmä
91. Merkitysten siilot
92. Opiomantia, käärmeen liikkeistä ennustaminen

Sum summarum 5 Viisaan idea

93. Loppupäätelmä
- Viitteet
- Käsitteet
- Kirjallisuus ja lähteet
- Liitteet 6 kpl

Mytosemantiikan perusteet

1. Esipuhe

Vuonna 2002 alkanut kahdenkymmenen vuoden rupeama on tässä työssä vaihtumassa perustutkimustasosta soveltavaan tutkimukseen. Kirjoitusvuosina 2002-2022 syntyi kymmenen kirjaa, jotka olen jäsentänyt systeemiksi sormituksella kansanomaisia nimiä käyttäen. Soittajille on selviö, että tulkinta muodostuu siitä, miten ja mitä kieliä soittaa. Tarvitaan tekniikkaa, soittotaitoa, joka perustuu instrumentin sormitukseen. Tässä kirjasarjassa on tavoitteena tehdä kaksoismorfologinen sovellus molemman käden sormin.

Yhtenä esikuvana tulkinnoilleni on akateemikko, folkloristi Martti Haavio, jonka tuotanto vertaili suomalaista kansanrunoutta muiden maiden motiiveihin ja perinteisiin. Kun ensimmäisellä kierroksella olen tietoisesti keskittynyt sudeettisuomalaisuudeksi nimittämääni hieman etnosentriseen katsantokantaan, niin nyt tavoitteenani on laajentaa näkemystä kansainvälisen mytologian suuntaan. Lähdeaineistona käytän Senate-kustannussarjaa siltä osin kuin ne kotikirjaston kirjapinossani, tsundokussa ovat esille tulleet.

Aiemmassa julkaisusarjassa jokaisella teoksella on sormituksen mukainen nimikkokirja. Uutta tulkintasarjaa pohjustavassa työssä työn alkukahmotteluna on esiymmärryksen rakentaminen, kirjoitushanke sai alkusysäyksen työhuoneen abjektikirjoista, eli neljännesvuosisata lukematta jääneistä, opiskeluvuosina hankituista kotikirjaston kirjoista ja sen Senate-kirjasarjasta. Sarjan olin hankkinut jo 1990-luvulla. Se oli odottanut aikaa parempaa tullakseen luetuksi ja tulkituksi.

Ensimmäisellä tulkintakierroksella olen työstänyt 2/3 osaa sarjasta eDelfoi-tutkimusohjauksessa, joten pohjustin myös uutta alkavaa sarjaa mytosemantiikan perusteista syksyn 2023 työpajoissa samojen ohjaajien Antti Kaupin ja Hannu Linturin johdolla. Jo ensimmäisen työpajan jälkeen korostui mytologisen ja myyttisen aineksen sijasta aineistoksi Valtioneuvoston kanslian ministeriöiden syyskuussa 2022 julkaisemat tulevaisuusselonteot perustutkimuskorpukseksi, vaikkakin aie jäi puolitiehen muun merkittävämmän pilkottaessa esiin tutkimuksen edetessä. Lisätavoitteena oli luoda katsaus ennakoinnin ja ennusteiden maailmaan janalla antiikin maailman sibyllat/oraakkelit ja nykymaailman asiantuntijat/futurologit eli tulevaisuustutkijat.

Toisen Delfoi-työpajan jälkeen muodostui tavoitteeksi seuraavaa:

- A) Pohjustan tulevaa teosteni mytologian sovellusten sarjaa ja luon julkaisuohjelman.
- B) Pohjustan ja sovellan tutumeemejä mm. Pohtiva-puolueohjelmia hyödyntäen
- C) Pohdin prediktiiivisyyttä ja proaktiivisuutta ennuste- ja ennakointimenetelmänä.

Otsikointien numeroinnissa olen käyttänyt vanhaa tapaa, jossa tekstin luvut numeroidaan juoksevalla numeroinnilla pääotsakkeiden alla. Pääjako on sanallisessa muodossa. Myös viitenumeroinnissa on juokseva numerointi otsakkeiden alla. Tämä esipuhe toimii sekä proaktiivisena että prediktiivisenä ennusteena tiellä kohti mytosemantiikan perusteita.

2. Julkaisusarjan sormitus

Mytologia on aina jossain määrin nationalistista ja ryhmäkeskeistä eli *etnopoettista*, koska myytit tarinoidaan ja avautuvat äidinkielellä ja siksi mytosemantiikka kuuluu enemmän filologian kuin lingvistiikan alaan. Myytit kuuluvat monen maan kirjallisuuden ja äidinkielen opetukseen. Monet tarinoinnin hienoudet on kätkeyty sanastoon ja kielikuviin, jotka edustavat mennyttä elämänpiiriä ja ovat siksi vaikeasti ymmärrettävissä. Osa alkuperäisistä merkityksistä on kadonnut kielen ja maailman muuttumisen myötä, osa tyystin unohtunut sekä tarkoitusperineen että ilmiäsuineen.

Käden sormiluvun mukaisesti myteemijaossa on viisi perustekijää, tarvittaessa metatekijöitä on kaksi lisää, jotka kertovat, millaisella strategialla on toimittu/toimitaan ja mihin tuo strategia myteemien perusteella viittaa, tähtää tai johtaa. Lapsus on sekä elämässä, laatuajattelussa että tulkinnoissa ilmenevä toistuva kuvio. Korjaavia käytänteitä tarvitaan, myytitkin kontaminoituvat ja rämettyvät ja niiden tulkinta vielä rajummin.

Oikean käden sormet edustavat julkaisusarjan ensimmäisiä töitä:

Etusormi: LEIKKAPUKKI => MULURAUTUNEN (kalat ja toisintonimet)
Keskisormi: VÄLIMAAHENNA => HIRVIRUNOT (hirvi ja peijaisrunot)
Nimetön: KULTAHILLI => KIELASTAJA (linnut, kasvit ja kalevalaiset myytit)
Pikkusormi: KATARIVAARI => KOSMISEN KOOSTUMUS (karhu ja kosmos)

Peukalo: VINKOVANKO => ZOEMA (myyttimeemi)

Meemit

Vasemman käden sormet edustavat julkaisusarjan jatkotutkimuksia:

Etusormi: POTINNUOLIJJA => MYTTI JA METODI (korpusmaisuuus ja korpustutkimus)
Keskisormi: HERMANNI => PAHA PAIKKA HYVÄT OLTAVAT (myyttien toposjako)
Nimetön: RUPISUUTARI => SANALISTOISTA LISTATEORIAAN (lapsusten ja sanalistojen merkitys)
Pikkusormi: PIENANTTI => FUTUROLOKISET ENNAKKOLUULOT (tulevaisuuden tutkimuksen meemit)

Peukalo: ISOTUKKI => ULAMOLAN LUMO (toposjako)

Mytosemantiikka

Vasemman käden sormilla on ilmeisesti aikanaan ollut eri nimet kuin oikean käden sormilla. Sormien toisintonimikirjosta on mielivaltaisesti valittu kirjasarjan "sormille" oma nimikkosorminimi, ikään kuin lempinimi, eufemismi.

Nimivaihtoehdot olivat seuraavat:

Etusormi - kaukalo, keksalmi, leikkapukki, niinipöytä, potinnuolija, suomensotti, tuomenteoppi, voinlakkaja

Keskisormi - engelsmanni, hermanni, lalmanni, lokkarpuu, nahkaroppi, okkervalli, pikipietari, roves, synkreeväinen, välimaanhenna

Nimetön - jerkkajussi, kultahilli, lankeevainen, lillannippa, nenätönmatti, nimithansu, rupisuutari

Pikkusormi - hunsvotti, katarivaari, pienantti, pikkuhansu, pikkulilli, pillipiipari, vähähanttu

Peukalo - esko, haaperlesti, isotukki, konsormi, peukalopotti, tummentukki, täintappaja, vinkovanko

Kansanperinteessä oikealla ja kädellä on kliseinen merkitystulkinta, jossa oikea edustaa hyvää ja oikeaa, vasen huonoa ja väärää. Tämä on yksinkertaistus, sen lisäksi voidaan osoittaa monivivahteisempiäkin tulkintoja, neutraalimpia. *Palmistriassa* vasen käsi edustaa mennyttä, perittyjä ominaisuuksia, oikea käsi sitä mitä ihminen tekee elämässään ja millaiseksi perittyjä taipumuksiaan muokkaa. Tässä prosessissa tulevaisuus muovautuu nykyhetken toiminnasta käsin ja kohtaloon voi luonteen jalostuksella myös muuttaa. Se mitä tehdään nyt, vaikuttaa tulevaan, menneet ratkaisut ovat luoneet nykyhetken.

<u>Mennyt</u>	<u>Nyt/tuleva</u>
kokemustieto	tulevaisuusselonteko
muistot	skenaariot
historia	tulevaisuustarina
data	algoritmit jne.

Käsi muodostuu kahdesta jatkumosta, jossa kämmeneen liittyy nivelien kautta käsivarsi ja sormet. Tulevaisuusselonteko on katsottavissa yksittäisestä yleiseen, jolloin tulevaa tarvetta katsotaan kansalaisnäkökulmasta ja ruohonjuuritasolta kohti valtionhallintoa ja yhteisön tahdon määritystä. Edetään *endosta eksoon*, mutta toiseenkin suuntaan on mahdollista toimia. Päätökset tehdään usein *autoritaarisessa* hallinnossa kansalaismielipiteestä piittaamatta. Kämmen sormineen mahdollistaa otteen ja symboloi käsityksen luomista. Käsivarsi vuorostaan mahdollistaa toiminnan ja liikkeen laajemmassa mitassa.

Timo Heikkilän vaihtoehtotulkinta-kirjassa *Ihmeinen* on esitetty käsitys kainalosta uuden elämän syntyä. Kainalo ja olkapää ovat toistensa vastapoolit, jossa kainaloa voidaan pitää feminiinisenä ruumiin osana, olkapäätä miehisenä. Ruumiin *substanssina* on hiki. Suomalainen oppimismaailma tuntee sanonnan "hikipinko" tai "hikari" eli nörtti, hyvin koulussa menestyvä. Heikkilä liittyy kainalon syntyihin syviin, aikaan jolloin ihmiskeho ei ollut vielä aineellistunut täysin. Olkapää koetaan turvan ja vastuunkannon metaforana, yleensä mies tarjoaa olkapäätään lohduttaessaan naista, nainen tarjoaa syyliä lastensa lohduttamiseen. Mielitietynä nainen on kansanrunoudessa kainaloinen kananen.

Osmolaisten maa -sarjaa on edeltänyt kymmenen kirjan verran tekstiä, jotka on julkaistu pdf-muodossa (erätologia myös painoversiona). Kuten edellä on esitetty, jokaisella teoksella on nyt kymmensormijärjestelmän mukainen lempinimi sarjassa. Alla kunkin kirjan sarjanimekkeet sormien niminä. Kielastaja, Hirvirunot ja Mulurautunen kuuluvat ns. erätologiaan, jossa on käsitelty lintujen, kasvien, hirvien ja kalojen maailmaa kalevalaisiin ja suomalaisiin myytteihin ja verrattuna. Trilogia keskittyi toisintonimien etsimiseen, joita löytyi satamäärin käsitellyistä lajeista.

Kultahilli

Välimaanhenna

Leikkapukki

ERÄTRILOGIA

Seuraavana oli vuorossa korpustrilogiaksi ristimäni sarja, jossa olen käsitellyt metodiikka, ennakkoluuloja ja kosmosta.

Potinnuolija

Pienantti

Katarivaari

KORPUSTRIOLOGIA

Kolmantena trilogiana oli telostrilogiaksi kutsumani kolmen työn sarja, jonka aiheena olivat mm. Umberto Econ innoittamana listat, Claude Lévi-Straussin innoittamana eläinmyteemikäsité zoema ja lopuksi myyttitopokset.

Rupisuutari

Vinkovanko

Hermann

TELOSTRIOLOGIA

Sarja kulmineoitui ja fokusoitui teoksessa *Ulamolan lumo*, jonka alun perin piti olla myös tulevan tulkintasarjan nimi, mutta joka vaihtui tämän työn kuluessa *Osmolaisten maa* -sarjaksi, sillä kyse on suomalaisen mytologian tulkinnosta samojen kansanrunojen pohjalta, jotka on totuttu ymmärtämään kalevalaiseksi kansanrunoudeksi. Kansanrunojen Kalevala rinnastuu Osmolaan, joten nimi on sovelias uustulkinnan nimikkeeksi.

Isotukki

PÄÄTTÖTEOS

3. Kultahilli ja isotukki

Aineiston aihiointi oli alkuun lastenleikkiä, mutta sen sijaan tavoite, uudenlaisen universaalien tulkintatavan luominen kansallisesti värittyneeseen kalevalaisen poetiikan tulkintoihin osoittautui työlääksi ja mutkikkaaksi. Suurimpana esteenä on ollut *doktriiniksi* muodostunut virallinen tulkintakanta instituutioineen. Tulkinnat ovat lukkiutuneet auktoriteettien kantoihin, vaikka 2000-luvun alussa Suomen Kansan Vanhojen Runojen aineisto *SKVR* julkaistiin digiversiona netissä, mikä mahdollistaa uudetkin tulkinnat.

Alkuun on syytä tarkastella Osmola-topoksen yhteydessä Kielastajaa, jossa on kaavailtu supisuomalaisen mytologian mahdollisuuksia Kalevala huomioiden. Kalevala taipui *elonkaavan* funktioiksi suhteellisen vaivattomasti, ja sen merkityslajit käyttökelpoiseksi tulkintavälineeksi. Myöhemmin funktiojako täydentyi *runomatriisilla*.

Myteemijakoa kokeilin jo Kielastajassa, jossa ryhmittelin kokeeksi suomalaisen mytologian hahmoja eri myteemeihin käyttämällä nimipäätteitä. On oletettavissa, että vanhimmat myyttiset nimet ovat säilyneet sukunimissä tai toisintonimissä vielä senkin jälkeen, kun nimen/sanan myyttinen merkitys on kadonnut. Nimiketjussa on perusmuoto ja maskuliinisuutta ja feminiinisyttä ilmaisevat päätteet muotoa: Aalto-Aaltonen-Aallotar. Kielastajaan löysin näitä myyttinimiryppäitä 3x17 nimeä, mikä johti alustavaan myteemijakoon.

<u>Myyttiparit</u>	<u>Kantasana</u>
1 Aallotar/Aaltamoinen	Aalto
2 Ahavatar/Ahavalainen	Ahava
3 Ahdotar/Ahtolainen	Ahto
3 Ahotar/Aholainen	Aho *
4 Ahikatar/Ahikkainen	Ahti *
5 Ajotar/Ajattaroinen	Ajo
6 Angervatar/Angervoinen	Angervo
7 Apajatar/Apajainen	Apaja
8 Autereetar/Auterinen	Autere
9 Emuutar/Emulainen	Emuu
10 Hiidetär/Hiitehinen	Hiisi
11 Hongotar/Honkoinen	Honka
12 Ilman tytär/Ilmalainen	Ilma
12 Ilmatar/Ilmarinen	<i>Ilma</i>
13 Joukon jorotar/Joukahainen	Joukko *
14 Jäpitär/Jäppinen	Jäppi
15 Kalevatar/Kalevainen	Kaleva
15 Kalevatar/Kalevalainen	<i>Kaleva</i>
16 Kareitar/Karilainen	Kari
17 Karjatar/Karjalainen	Karja
18 Koitar/Koitulainen	Koi
19 Kähetär/Kähönen	Kähy
20 Lehdotar/Lehtolainen	Lehto
21 Lemmetär/Lemminkäinen	Lempi
22 Malitar/Malinen	Mali
23 Manatar/Manalainen	Mana
23 Manalatar/Maanaluinen	<i>Mana</i>
24 Mannotar/Mannulainen	Mantu
25 Metsätär/Metsäläinen	Metsä
26 Nokiatar/Noentolainen	Noki
27 Norotar/Noreinen	Noro
28 Orotar/Oroinen	Ori *

29 Osmotar/Osmolainen	Osmo
30 Otavatar/Otavainen	Otava
31 Paniatar/Panentainen	Panna *
32 Panutar/Panuinen	Panu
33 Pellervotar/Pellervoinen	Pellervo
34 Pohjatar/ Pohjanen	Pohja
34 Pohjolar/Pohjolainen	Pohjola
35 Putkitar/Putkinen	Putki
36 Räsätär/Räsänen	Räsähdys
37 Sinervätär/Sinerväinen	Sini
37 Sinetär/Sinervöinen	<i>Sini</i>
38 Taivaannavatar/Taivasnapainen	Taivas
39 Tapiatar/Tapiainen	Tapio *
40 Tuometar/Tuominen	Tuomi
41 Tuonetar/Tuonikkainen	Tuoni
42 Turjotar/Turjolainen	Turjake
43 Tuulitar/Tuuliainen	Tuuli
44 Tähetär/Tähtikäinen	Tähti
45 Vuojalatar/Vuojolainen	Vuo
45 Vuolamatar/Vuolamoinen	Vuolas
45 Vuolahatar/Vuolahainen	<i>Vuolas</i>
45 Vuotar/Vuolainen	<i>Vuo</i>
46 Väinätär/Väinämöinen	Väinä
47 Ähötär/Ähkiläinen	Ähky
48 Äijätär/Äijykkäinen	Äijä
49 Äimätär/Äimeröinen	Äimä
50 Äkäätär/Ähmeröinen	Äkämystyminen *
51 Ääretär/Äärehinen.	Ääri

Näistä mytosemanttinen tarkastelu systeemisenä myteemijakona ei tuota uutta tietämystä, eikä sana sanalta merkityksen läpikäyminen juurikaan lisää ymmärtämystä suomalaista mytologiaa kohtaan. Näennäisesti eri hahmot, ovat joissain tapauksissa samasta hahmosta tai ilmiöstä muodostuneita toisintonimityksiä, isotopioita. Vastaavasti sama nimi voi viitata heterotopiaan, eri hahmoihin ja funktioihin, kuten osmonkin laita on.

Nämä ja erityistä selvitystä vaativat nimet olen ensi vaiheessa ottanut tarkempaan tarkasteluun. Listan no. 31 Paniatar/Panentainen on tulkinnanvarainen sanapari kantasanoineen, koska olutta pannaan, on myös *panentatauteja*, eli tauteja pannaan liikkeelle ja lähetetään uhrille. Oluen pano kuuluu kalevalaisessa kansanrunoudessa naissukupuolelle, noitana tai tietäjänä sen sijaan saattaa olla kuka tahansa aikuinen, jolla taitoon oli viehtymystä. Nimipari ei siis välttämättä kuulu lainkaan yhteen, kun taas syväsemanttisella tasolla Putkinen/putkitar ja Osmolainen/Osmotar karhun esivanhempiin viittaavina niminä toimivat samankaltaisen funktion kuvaajana.

I	Ahotar/Aholainen	Aho *
II	Ahikatar/Ahikkainen	Ahti *
III	Ilmatar/Ilmarinen	<i>Ilma</i>
IV	Joukon jorotar/Joukahainen	Joukko *
V	Kalevatar/Kalevalainen	<i>Kaleva</i>
VI	Manalatar/Maanaluinen	<i>Mana</i>
VII	Orotar/Oroinen	Ori *
VIII	Paniatar/Panentainen	Panna *
IX	Sinetär/Sinervöinen	<i>Sini</i>
X	Tapiatar/Tapiainen	Tapio *
XI	Vuotar/Vuolainen	<i>Vuo</i>
XII	Äkäätär/Ähmeröinen	Äkämystyminen *

Tarkastelemalla saatua mahdollisten erehdysten, *lapsusten* ja hämärtyneiden käsitteiden listaa, on ehkä saavutettavissa jonkinlainen metaote suomalaisen mytologian perusjakoihin. Vanhimpaan kerrostumaan kuuluvat listan nimistä Ahti, Tapio ja Kaleva. Suurin *paradoksi* on nimessä Ahotar/Aholainen, joista voi olettaa, ettei nimipari tarkoita samoja hahmoja mytosemanttisesti, vaikka sanamuoto on luonteva rinnastus. Aho viittaa peltoaukeaan rinteessä, josta on puut hakattu pois, tunnetaan mansikkapaikkana, kun taas sen sijaan aholainen voi olla peitenimi paholaiselle. Jos ei tuosta kyllin liene, voi probleemaa vaikeuttaa vaikkapa nimityksellä pannahinen, jota käytetään myös lievänä kirosanana. SKVR-korpuksesta löytyy yhteensä 27 hakutulosta sanalle pannahinen. Niistä esimerkiksi yksi, jossa taustatiedot määrittävät runon tuulen kääntämiseksi. Runo on poimittu Lavansaarelta.

Oli tapana ennen kääntää tuuli laivalle myötäiseksi, joka tapahtui siten, että tehtiin rannalle neljästä kivistä uuni, jota sanottiin tuulenuuniksi, ja jonka suu käännettiin aina vastatuuleen. (Aina siis sinne, mistä toivottiin tulevan tuulen.) Tulta sytytettäessä luettiin seuraava loitsu:

Kamala ilma, kaakkoistuuli,
Inha olet etelätuuli,
Kun et kunnoton kykene,
Et liioin lentohon leahda.
Nukut kuin nurja nuottamies,
Vaikka olet viikon jo virunut,
Kuun päivät pitoja pitänyt.
Lähde nyt lentohon lännetär,
Puhalla nyt pannahinen,
Jotta joutuisi kotijoukot,
Kotisaaren satamiin! SKVR III3, 4616 yk

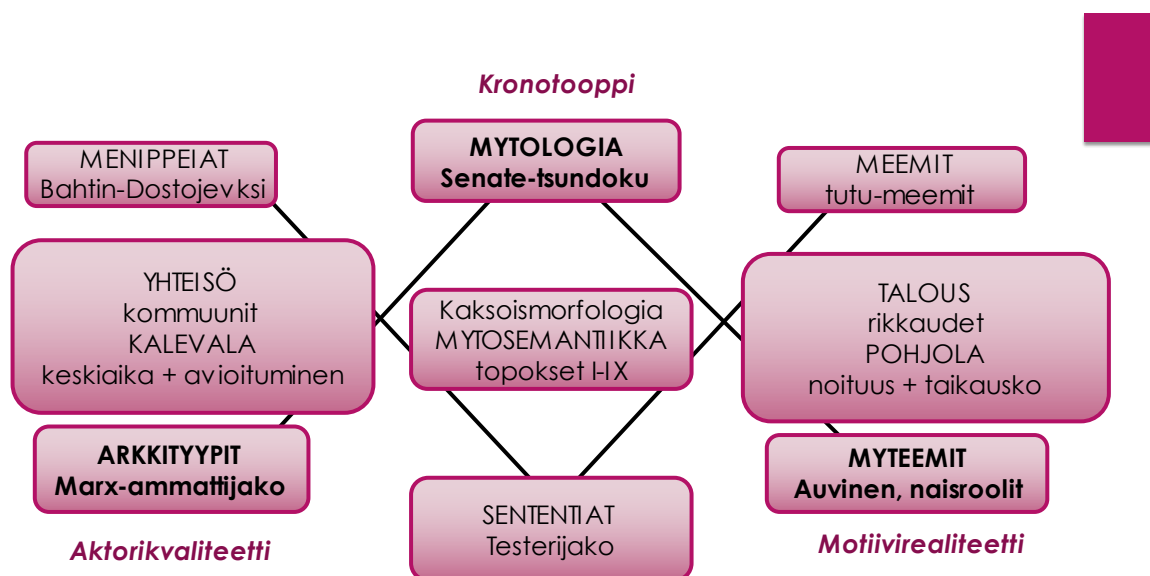
Nimilistat nimineen kertovat mytosemantiikasta *aktorikvaliteetteina*, joissa usein yksi mielikuva johtaa uusiin mielijohteisiin ja oivalluksiin. Vaikka aholaisesta ei suoraan pannahinen tulekaan mieleen, tai raakusta assosioidu *silmäpasko*. Vuosien ja kirjasarjani myötä on osoittautunut, että myyttinen ajattelu todella pyrkii muodostamaan aisapareja, binaarisuuksia. Tässäkin satunnaisotannassa on nähtävissä kuusi *aisaparia*. Koska kyseessä on runollinen mielikuva, niin perusteiden löytäminen menneestä mielenmaisemasta ei aina onnistu - tai menee herkästi vikateille. Manala ja Orotar ei ensivaikutelmana kuulu lainkaan yhteen, mutta kansanrunoissa toistuvasti kehoitetaan ottamaan hiidestä hevonen. Hiisi edustaa tuonpuoleista. Valikoitu nimilistä voidaan tiivistää toiminnallisiksi pareiksi seuraavasti.

I Aho + X Tapio
II Ahti + XI Vuo
III Ilma + IX Sini
IV Joukko + V Kaleva
VIII Paniatar + XII Äkämystyminen
VI Manala + VII Orotar.

Nimilistat pyrkivät avaamaan mytosemanttisten aktorikvaliteettien taustaa ja tekemään suomalaisen mytologian hahmot verrannollisiksi nykypäivään ja mahdollisesti tulevaankin sekä hahmottamaan tarinan *aktoreiden* ja *aktanttien* universaaliutta. Samalla tarkastelu oikoo ja täsmentää sormitusteosteni luonnosmaisuuutta ja mahdollisia virheitä samalla kun projekti pyrkii tuottamaan syventävää tietoa suomalaisesta mytologiasta, mistä harva enää mitään tietää.

4. Universaalit isossa kuvassa

Osmolaisten maan mytosemantiikan tavoitteena on paljastaa universaaleja aineksia suomalaisesta myyttiperinteestä. Tämän prosessin huomattavimpia edustajia on Martti Haavio, joka *monografissa* Kuolematonten lehdot on piirrellyt *kaksoismorfologisista* mielikuvia Dionysoksen ja Samps Pellervoiden kulttien perusteella. Muitakin rinnastajia on. Myytit ovat sosiaalista tarinastoa, hakuteos New Larousse Encyklopedia of Mythology niputtaa suomalaisen mytologian finno-ugrilaiseksi mytologiaksi, tarkastelu on sen mukainen. Samaan joukkoon on ehdettu shamanismi, lappalaisten mytologia ja samojedit. Taitavasti koostettu esittely mainitsee Kalevalan mytologisesta arvosta, ettei sitä voi verrata antiikin *pantheoniin*, vaikka George Kahlbaum on niin esittänyt rinnastaessaan Ilmarisen Hefaistokseen, sammon Pandoran lippaaseen. Viime mainittu rinnastuskritiikki on aiheellinen, koska sampo tuotti vaurautta omistajalleen, Pandoran lippaasta lähtivät sairaudet ja muut vitsaukset liikkeelle. Suomalaisissa myyteissä Syöjätär vastaa lähinnä Pandoraa tautien alkulähteenä ja synnyttäjänä.

Kuvio 1. Erialaisten listausten merkitys mytosemantiikan luontiprosessissa

Yllä olevassa kaaviossa on ugramemuodossa esitetty muodostuneen esiymmärryksen rakennuselementtejä. Ylinä keskellä on kronotooppisen vertikaalikolmion osatekijä, joka edustaa mytologista kokonaisuutta Senate-kirjoina eli pinoelmana (tsundoku), joka on odottanut kirjaston nurkassa käsittelyvuoroa jo pari vuosikymmentä. Fokukseen on sijoittunut kaksoismorfologiansa tarkastelutapana yhdeksän myyttistä toposta, joista lisää tuonnempana. Kaavan vastapoolleina on esitetty perinteinen jako Kalevala vastaan Pohjola.

Tämän tutkielman lopussa nuo nimet vaihtuvat, Kalevalasta tulee Osmola ja Pohjolasta Pimentola, Konnusta Onnela.

Meemit ja myteemit ovat tässä tarkastelussa avaamassa myyttisten toimijoiden motiiveja ja olosuhteita. Aktorikvaliteettia avataan suoraviivaisten deskriptioiden lisäksi ja sijasta *menippeian* ja marxilaisten ammattiarkkityyppien avulla. Kuviossa perusasetelmana sententiat, menippeia ja meemit muodostavat esiymmärryksen muodostamisen kuvion, jota täydentää Senate-korpusaineiston lisämääritykset muodostuvat Marxin myyttisen ammattikuntaroolituksen ja Auvisen yhtä myyttisen naisroolijaon kautta ja avulla.

5. Aktorikvaliteetit aakkostetuissa hahmoissa

Laroussen hakuteos nimeää Väinämöisen Vainamoiseksi, skandinaavit ovat pudonneet pois. Ulamolän lumossa tarkastelin tätä problematiikkaa luvussa #6 Aakkoset ja Ähmeröinen. Jos ei arvostettu hakuteos tahdo tunnustaa kielelle vierasperäistä ainesta, niin ei suomen kielen myyttinimet halua tunnustaa vierasperäisiä nimiä. Joitain poikkeuksia lukuun ottamatta, suomalaisen mytologian aakkoskirjaimia on yhteensä seitsemäntoista (17), myyttinen määrä. Tämä työ pohjustaa tulkintasarjaa aktorikvaliteettien kannalta aakkosittain, mutta taustoittaen. Pelkkä sanalista edes selitettynä ei sellaisenaan avaa mytologiaa riittävästi. Satunnaiset nimet eivät synnytä mytologiaa, sen syntyyn tarvitaan tarinoita. Lisäksi kuten edellä on osoitettu, nimet voivat vaihdella, aholainen paholaisena sijoittuu aakkostuksissa kahden kirjaimen kohdalle. Suomessa ja Inkerissä on seutuja ja ihmisiä, joille t-kirjain tuottaa tuskaa ja kääntyy väkisinkin d-kirjaimeksi puhuttuna.

A	E	H	I	J	AKTORI- KVALITEETTI
K	L	M	N	O	
P	R	S	T	U	
v	y	(varia)	Ä	Ö	

Taulukko 1. Suomalaisen mytologian aakkoset, josta vierasperäiset kirjaimet on poistettu.

Kielastajan liitteeksi laadittu listaus Myyttiset nimet on aakkosellisen sanakirjaseliteluettelo, jota on syytä tarkastella kriittisesti tulkiten, kuten edellä on osoitettu. Mytologian toimijat ja heidän toimialansa on yksi näkökulma mytosemanttiseen tulkintaan, kivijalka. Oma merkityksensä lienee silläkin, kuvitellaanko kolme pilaria toriportin kaltaiseksi tertiaaliksi vai kolmisivuisiksi pyramidiksi, joka muodostaa tetran.

6. Kronotooppi/spatiotemporaalisuus toposjakona

Tukipilareiksi sopii motiivirealiteetti ja Bahtinin kronotooppi, jota Lotman kutsuu spatiotemporaaliseksi. Aika on maan päällä sidoksissa paikkaan, myytti on aikansa arvojen kuvaus samalla kun se heijastaa ihmisluonnon syvempää olemusta tarpeineen ja arvoineen. Kronotooppisuutta voi käytännönläheisesti tarkastella toposkartan avulla. Aluejako perustuu suomalaisen mytologian ja Mikael Agricolan jumalluetteloon, jota on täydennetty ja luokiteltu yhdeksäksi toposlajiksi sarjan Isotukki-teoksena "Ulamolan lumo", joka oli mytosemantiikan pohjustustöiden viimeinen teos ja ensimmäisen sarjan telos.

- VUOJOLA – vesiteema, Ahdin toiminnan piiri
- METSOLA – ilmateema, Ilmarisen toiminnan piiri
- HIITOLA – tuliteema, Lemminkäisen toiminnan piiri
- ILPOLA – maateema, Tapion toiminnan piiri
- PIMENTOLA – liskoteema, Louhen toiminnan piiri
- PÄIVÖLÄ -Taivasteema, Ukon toiminnan piiri
- ONNELA – fokusteema, Haltijain toiminnan piiri
- JÄPPILÄ – Jättiteema, Tulkintatoiminnan piiri
- OSMOLA – myyttiteema, Runotoiminnan piiri

KRONO-
TOOPPI

KRONOTOOPPI								
PIMENTOLA			ONNELA			OSMOLA		
VUOJOLA vedenhaltija VESI	METSOLA sääilmiöt ILMA	ILPOLA metsänhaltija MAA	HIITOLA kylvönhaltijat TULI	POHJOLA urotyöt TUULI/METALLI	PÄIVÖLÄ taivaanhaltijat TULI	KONTU konnunhaltijat MAA	JÄPPILÄ jumalsankarit ILMA	KALEVALA luomisvoima VESI
Väinämöinen Vedenemä	Ilmarinen Ukko Rauni	Tapio (karhu) Hiisi (hirvi)	Liekkiö Köntös	Hittavainen Nyrkes Turisas	Rahko Kapeet Aurinko Tähdet	Tonttu Kekri Pellonpekko Vironkannos Rukotiivo	Kalevanpoika Lemminkäinen	Ahti Äkräs
toiminta-ala								
kalat hylkeet majavat saukot vesilinnut vesikasvit kosket joet järvet meri	muuttolinnut pakkakanen sade säätila puut tuulet helle puut- tuuli	eläimet eläinsadut susi kettu jänis orava	kivipelto kaskeaminen	eräretket sotaretket ryöstöretket Louhi Pohjanneiti kosinta taudit sielulinnut ukonvakat riitit ukkonen	kuu revontulet meteoeriitit tähdistöt juomingit pidot olut	karja karjataudit painajaiset viija pihapiiri	Kullervo Kaukomieli Veitikka Saarelainen Untamo Sukkamieli	tietäjät parantajat runot loitsut synnyt etiologia väki
Toiminta-alueiden kaksoismorfologiset suhteet								
LUONTO				TARU		KULTTUURI		

Taulukko 2. Alin viiva osoittaa kokonaisuuden lepävään Kalevalan ja Vuojolan toposien välisellä janalla. Kalevala-aihio on työn kuluessa saanut toisintonimen **Osmola**.

Yllä olevassa on tarkennettu toposjaon mukaisia tehtäväpiirejä. Ilpola ja Jäppilä jäävät irrallisiksi topoksiksi, niille ei ole kaavailtu toiminnallista vastinparia. Ilpola eläinten valtakuntana edustaa julkaisusarjassa Vinkovankoa eli oikean käden peukaloa ja Zoemaa. Jäppilää on käsitelty teoksessa Paha paikka, hyvät oltavat luvussa Jäppilä – *nivelementti* ja se edustaa vasemman käden Hermannia, keskisormea.

Jakoipa toiminta-alueiden piirit millä tavoin tahansa, täysin aukotonta systeemiä kirjavasta ja sirpaleisesta aineksesta ei voi synnyttää. Osmola on epäilemättä Päivölän pitojen yhteyteen osuva vastinpari, mutta jos samalla tarkastellaan Sampsa Pellervoista tai Pellonpekkoa juhla juomien alkuperänä, vie topos Hiitolan ja Onnelaan kotikontujen haltijoita tarkastelemaan. Osmo karhun toisintonimenä viittaa myös Ilpolaan ja sen metsäneläimiin. Osmola on monella tavoin merkitysiltään moninaistunut käsite ja heterotopia.

7. Poikkiparruna motiivirealiteetti

Sekä opinnäytetyössäni maisterintutkintoa varten että sarjan alkutöissä pohdin motiiveja aiheina Hirvirunoissa, sormituksessa Välimaanhenna, keskisormi sek. Lisäksi olen kehitellyt ajatusta kvaliana teoksessa Futurolokiset ennakkoluulot. Nimessä on yhden kirjaimen jekku, kyse ei ole futurologiasta eikä futuristeista, vaan luutuneista asenteista stereotyyppioineen ja totuttuine tapoineen. Myyttisenä tarkastelun kohteena teoksessa on skandinaavisen mytologian Loki. Kirjasarjan teos Futurolokiset ennakkoluulot on sormitukseltaan Pienantti, vasemman käden pikkusormi.

Lauluaiheet ovat riippuvaisia ihmisten elämänpiiristä, perustarpeet ovat universaaleja, joten myyteissä toistuvat samat teemat. Kulttuuri värittää näkökulmaa ja esitystapaa, aiheet pysyvät. Alla oleva esimerkki on parannusloitsu, kipuloitsu, jossa on myyttinen pohjavire, tauti, joka mahdollisesti oli hattupurjeen tai ahavaisen tekemä sai lähteä kävelemään pitkospuita pitkin kohti pohjoista, jos vain osasi.

Pilkat on tehty pitkin puita,
Pitkin puita, poikki maita
Sisähän salon sirisen,
Josko tunnet tuhma käydä,
Äkkioutonen osaat, (SKVR VII4:1630)

MOTIIVI-
REALITEETTI

Mytologiaa tarkastellaan yleensä joko teemoina tai toimijoina, tai alueittain jonkin myyttialueen mukaan, mutta koska rajat ovat häilyvät ajan saatossa, niin myyttivaikutteet ylittävät rajat usein. Suomi laajennetaan mytologia-alueena Lappiin ja Siperiaan, joten selvää on, ettei yhtenäistä isoa kuvaa synny ja Kalevala on vain osa, joskin näyttävä osa suomalaisesta mytologiasta. Motiivirealiteetti on joissain tapauksissa hedelmällisin tutkimisen lähtökohta.

8. Tulkintakokeena pannahinen

Auktoriteettien harmillisuus esiintyy Kielastajan liitteenä olevassa keräelmässä Myyttiset nimet, johon on koottu auktoriteettilähteistä sanaselityksiä sellaisena kuin niitä yleisesti tarjotaan. Selitys ei oikeastaan kerro mitään, kun sanalistassa lukee:

ahdikkainen = ahikainen; ahikainen = ahtolainen;

ahdotar = (ahto) ahdon eli ahton puoliso

ahdotar = ahotar, ahdon puoliso

Sanaselitys ainoastaan lisää epätietoisuutta, ja ihan syystä lukijaa alkaa epäilyttää. Ainut keino päätellä asian olemuksen oikeellisuutta on hakea SKVR-korpukselta väitetyt sanamaininnat kohta kohdalta. Ahdikkaiselle ei löydy vahvistusta, mutta Korpiselältä Syöjätär ja Ahotar on rinnastettu käärmeen sanoissa, jossa käärmettä nimitetään maan muikuksi, veden salakaksi tai Lemminkäisen hiuspalmikoksi. Gananderin Mythologica Fennica nimeää Ahtolaisen vahvasti pahaksi olennoiksi, peikoksi, joka oli käärmeiden ja sisiliskojen haltija. Varsinainen käärmeiden emuu on Gananderin mukaan silti Ritikainen, koska käärmettä luonnehditaan Ritikaisen rintasoljeksi tai Ahikaisen aidanvitsaksi. Ahdikkaisesta ei korpuksen hakusanoilla löydy yhtään mainintaa, joten se lienee kirjallisuudessa esiintyvä tilapäämaininta.

Yllä mainittujen suhteellisen harvojen kansanrunomainintojen sijasta käärmeestä ja sen synnystä löytyy runosäkeitä hakusanoilla pannahinen, pannahainen tai kinnahinen. Viimeksi mainittu muodostuu sanasta kina, ja formulasta valui kino konnan kidasta. Pannahisellakin on sivumääreitä, kuten sysmääläinen tai pennahinen, emuuna Rimingainen/Ritikainen. Kinnahinen on saanut muunnoksen Kyynnäläinen. Luotettavin tieto pannahisesta käärmeen myyttisenä nimenä lienee kansanrunossa no. 1228, jonka ovat kertoneet kerääjälle kaksi noitaa alias Jumalan Heikki ja eräs noita-akka. *Viite 1*

Ahto esiintyy lähinnä Ahto Saarelaisena tai Ahto Lemminkäisenä. Merkitysten sekaannusta aiheuttava nimirypäs selitteineen pitäisi ymmärrettävyyden vuoksi vakiinnuttaa johonkin muotoon. Saadaan ehdolle nimet, ahikainen ja ahtolainen, ahotar ja ahdotar (ahitar) sekä pannahinen, ritikainen ja kinnahinen. Ahotar on sukunimi, mutta SKVR-korpuksessa ei löydy yhtään runomainintaa ahottaresta. Sen tilalle on tullut Syöjätär veteen sylkijänä ja käärmeen, sairauksien sekä pannahisten luojana. *Viite 2*

Käärmeen ja madon haltijoiksi ja toisintonimiksi jää siten:

Ahikainen/Ahitar

Aholainen/Ahotar

so. Paholainen/Pahatar vrt.

Syöjätär

Ahtolainen/Ahdotar

Ritikainen

Kinnahinen

Kyynnäläinen

Sysmääläinen

Pennahinen

Pannahinen.

Aiemmin mainittu Laroussen myyttien hakuteos arvioi suomalaisen mytologian sisältävän vain vähän aitoja myyttejä, eli syntymyttejä, mutta mainitsee käärmeen, raudan ja tulen synnyn, Viime mainitusta kirjoittaja pitää tulen synnyttäjänä Ukkoa. Tulkinnan mukaan tuli syttyi kipinästä, jonka ukko lähetti lyömällä kynsiään palavaa miekkaa vasten. (Fire came from spark which Ukko made when he struck his flaming sword against his fingernail.

VUOSI?#Kirjallisuus s.308/Larousse) Tulen syntytaru on sidoksissa haukitaruun, joten tuo lyhyt luonnehdinta tulen synnystä on riittämätön eikä sille löydy varsinaista perustetta. Taivaasta toki tuli tuli, joissain versioissa on Ukollakin osuutta asiaan.

Lausemuoto tuli tuli ei *o/e* tautologinen lapsus, vaan suomenkielen erikoisuus, jossa jotkin substantiivit ja verbit saavat täsmälleen saman sanamuodon, vaikka merkitys on aivan eri, kansanrunoissa tällaisissa tapauksissa on osattava määrittää kumpi on kumpi. "Tuli tuli" käännettynä on selkeä merkitykseltään: - Fire came. Mytosemantiikan keskeinen tavoite on määrittää oudoista nimistä ja tarinoista päätellen kuka/mikä teki mitä (aktorikvaliteetti), missä/milloin (kronotooppi) ja miksi (motiivirealiteetti). Ja vaikka Ganander tulkitsee käärmeen emuiksi Ritikaisen, niin toisinkin voi olla, koska pään käärmeelle on pannut Pannahainen.

9. Nimilistojen työstäminen

Toposjako on alkuun perustunut klassiselle elementtijaolle, jossa on neljä elementtiä: maa, tuli, vesi ja ilma. Jumalhaltijoiden nimiparit on edellä kiteytetty erikoisuuden tai nimitoistuvuuden avulla kahdeksitoista toimijapariksi, jotka voidaan karkeasti aihioda neljän elementin olennoiksi, joista Pannahinen käärmeen hahmossa edustaa maata. *Viite 3*

Alla olevassa taulukossa kolmikko Joukolaisista kuuluu tulen elementtiin, kalevalaiset tutut hahmot ovat vesielementtiä ja ilman olentoihin kuuluu ilman sini ja puut. Uusjaossa manalatar/maanaluiainen voisi kuulua maaelementtiin, mutta koska suomalaisessa mytologiassa tunnetaan myös vesivainajala ja Väinämöinen kävi Manalassa, josta pakeni kalana/käärmeenä/ankeriaana niin kohta puoltaa paikkaansa tuonpuoleisuuden vastinparina. Taivaan sini heijastuu vedessä sinenä. Näistä on johdannossa käsitelty maaelementin rypäs, jonka yhteiseksi nimittäjäksi osoittautui loitsujen Pannahinen, käärme. Ryhmittely on välttämättä mielivaltainen, koska riittäviä taustatietoja ei ole enää saatavissa.

TULI Joukon jorotar/Joukahainen Orotar/Oroinen Äkäätär/Ähmeröinen	MAA Ahotar/Aholainen Ahikatar/Ahikkainen Paniatar/Panentainen	ILMA Ilmatar/Ilmarinen Kalevatar/Kalevainen Tapiatar/Tapiainen	VESI Sinetär/Sinervöinen Manalatar/Maanaluiainen Vuotar/Vuolainen
--	---	--	---

Delfoi-menetelmässä iteroidaan kysymystenasettelu abduktiivisena päättelynä, koska kyselyjen perusteella muodostetaan ilmiöstä uutta ymmärrystä hypoteesien ja ilmiön mahdollisten selitysten kautta. Myyttien selityksissä tulkinta korostuu, tosia premissejä ei voi esittää mielikuvitustuotteista. Sen sijaan iterointi on mahdollista myytin ja sen kertoman tarkastelussa kuten myös tulevaisuusselonteissa ja skenaarioissa.

Kun edellä on saatu tietyn kriteerein valittua neljä myteemi-meemijakoa muodostettavien tutumeemien pohjaksi, niin jatkojalostuksena nuo kohdat sijoittuvat edeltä määritellyin perustein tietyn topoksen kuvaajaksi. Abduktiona on käytetty kirjallisuusselvitystä ja esiymmärrystä.

Sankarimyteemi-Kaleva sisältää merkityslajina XI Erehdykset, Senate-korpuksen myytit teutoneista joten se kuuluu **Päivölän** alueelle. Senate-korpuksesta ryhmä Klassikot + Antiikki teema sijoittuu **Jäppilään**, jumalten ja jättiläisten tanhuville. Myyteistä ja mytologiasta puhuttaessa esimerkimeiksi valikoituneet myyttitopokset vaikuttavat oikeansuuntaiselta valinnalta. Tutumeemejä on näin ollen hyvä tarkastella Jäppilän, Päivölän ja Metsolan kannalta, joista Päivölä edustaa myyttien aktorikvaliteettia, Metsola motiivirealiteetteja ja Jäppilä kronotopiaa topoksineen.

Topos mytosemantiikan kannalta katsoen on sidoksissa sanojen merkityksiin, joissain tapauksissa tahalliseen kirjoitusvirheeseen. Kuten Martti Haavio on osoittanut, Ahti-sanana on nahti, hylje eli veenemönen. *Viite 4* Viime mainittu on usein tulkittu Väinämöiseksi, mitä se ei ole. Väärinkäsitys johtunee toisintonimien tuntemuksen puutteesta. Kaarle Krohn vuorostaan on osoittanut aholaisen merkitsevän paholaista. Molemmissa tapauksissa alkukirjain on pudonnut/pudotettu tahallaan pois kielestä. Abduktiivisesti päätellen samaa periaatetta voi soveltaa myös sanaan ovi/povi. Tämän sanamerkityksen arvoituksellisuus on vyyhti, joka on monimutkainen lovehdinnan, kallion, maaperän sekoitus. Ukset tarkoittavat oven kamanaa, uksia on noitua kiroillen tai manaten.

Hirvi on kansanuskomuksissa tuonen sanansaattaja, ja harvoista säilyneistä sananparsista tunnetaan versio: Ovi käy lapa liikkuu, mikä tarkoittaa hirveä pihalla. *Viite 5* Oven käyminen viittaa vainajan saattamiseen hautaan. Vaikka paljon on hämärtynyt entisaikain sanamerkityksistä, niin edelleen vainaja lasketaan hautaansa maan poveen. Nattaset-tuntureissa nähdään maastonmuodostuksessa povimuodostelma. Täten ovi/povi semanttinen merkityspari ei ole lainkaan mahdoton. Maan povi on ovi tuonpuoleiseen joko kuolleena tai elävänä. Viime mainittu viittaa lovehtivaan tietäjään tai shamaaniin, joka hankkii tietoa maassa viruen ja on sellaisena virolainen tai lappalainen. *Viite 6*

10. Abjektikirjat eli tsundoku johdantona mytosemantiikkaan

Työhuoneeni nurkkaan, ulkopuolelle kirjahyllyn jääneet, lukemista, tulkintaa ja aikaa parempaa odottavat kirjat, abjektit olivat Senate-sarjaa Myths & Legends. Pinoelmasta löytyi yhteensä 28 kirjaa, joissa myytteihin ja legendoihin liittyviä on yhteensä kahdeksantoista, joista kahdeksan hieman syrjähtää teemasta, tai antaa taustatietoa. Kirjakokoelma on hankittu 1990-luvun loppupuolella Akateemisesta kirjakaupasta, Helsingistä. Hankinta osoittaa minulla olleen tuolloin vielä into tallella ja kiinnostusta perehtyä opiskelualaani laajemmalti. Jo tämänkin kokoelman tutkimisessa aikaa tulee kulumaan. Valintojeni binaarisuus näyttäytyy jälleen. *Viite 7*

Mytosemanttinen lajitelma koostuu seuraavasti.

I	The History of Witchkraft & Introduction to Mythology
II	The Norsemen & Spain
III	Germany & Teutonic
IV	Celtic & The British
V	Ancient tales and Folklore of Japan & Tales of old Japan
VI	India & Mexcico and Peru
VII	Classical Mythology & Crete & Pre-hellenic
VIII	Romance & Legend of Chivalry & Middle Ages
IX	Africa & Egypt

Kokoelmasta muodostui yhdeksänsarjainen näkymä myyttien maailmaan. Ugramea ei voi tulkita pelkän listauksen avulla. Tarvitaan avuksi nimeämisen välivaihe, jossa kullekin ryhmälle annetaan jokin kuvaava tai kohdetta luonnehtiva asiasana. Olkoon I Mytologia, II Eurooppa, III Saksa, IV Britit, V Japani, VI Muinaisuus, VII Helleenit, VIII Keskiaika, IX Afrikka. Maanosat ovat melko hyvin edustettuna, mutta Australian alue tästä puuttuu ja Kiina. Listatut kirjat edustavat lukemisen ja tutkimisen intention, pyrkimyksen lykkäämistä. Aiheita, joihin olen haaveillut paneutuvani ns. paremmalla ajalla eli sitten kun on aikaa eläkkeellä.

Kuvio 2. Mytologinen mytosemantiikan tutkimusaihio Senate-korpuksen avulla. Tavoitteena on perehtyä mytologioihin ja muodostaa niistä iso kuva, kokonaisnäkemys, jota voi soveltaa eri aiheihin

11. Uusjärjestys Senate-korpukseen

Muuntotyössä ja etenemisessä kohti meemijakoa aluksi testattava sententtien käyttökelpoisuutta kirjakokoelman jäsenyykseen. Viite 8 Tosiassiassa Senate-kokoelmassa loppujen lopuksi oli/on 35 kirjaa eli siitä oli mahdollista tehdä kaksoismorfologinen myteemijako.

Seitsemäntoista sentienttiä ovat:

1	mielipide /opinion	10	arviointi / judgement
2	ajatus / thought	11	ääni / voice
3	tunne / feeling	12	mieli / sense
4	päämäärä / purpose	13	tarkoitus / meaning
5	määrittely / determination	14	lause /sentence
6	tahto / will	15	merkitys / signification
7	sananlasku / proverb	16	oivallus / idea
8	päätös / decission	17	käsite / notion.
9	äänestys / vote		

Listaukset vaativat semanttista mielikuvitusta, jotta sentientit asettuisivat edes jollain tavoin tulkinnallisesti uskottavasti. Jaossa on esitetty sentienttiamerkituksen nimi suomi/englanti ja kursiivilla korpusluonnehdinta.

	Sententia suomi/englanti	Myteemilaji
1	<i>mielipide /opinion</i>	<i>EKSOTIA</i>
2	<i>ajatus / thought</i>	<i>INTIA</i>
3	<i>tunne / feeling -</i>	<i>MERI</i>
4	<i>päämäärä / purpose</i>	<i>NOITUUS</i>
5	<i>määrittely / determination</i>	<i>TAIKAUSKO</i>
6	<i>tahto / will</i>	<i>ANTIIKKI</i>
7	<i>sananlasku / proverb</i>	<i>AFRIKKA</i>
8	<i>päätös / decission</i>	<i>EUROOPPA</i>
9	<i>äänestys / vote</i>	<i>BRITIT</i>
10	<i>arviointi / judgement</i>	<i>KESKIAIKA</i>
11	<i>ääni / voice</i>	<i>TEUTONIT</i>
12	<i>mieli / sense</i>	<i>JAPANI</i>
13	<i>tarkoitus / meaning</i>	<i>FOLKLORE</i>
14	<i>lause /sentence</i>	<i>INTIAANIT</i>
15	<i>merkitys / signification</i>	<i>KLASSIKOT</i>
16	<i>oivallus / idea</i>	<i>KIINA</i>
17	<i>käsite / notion</i>	<i>MYTOLOGIA.</i>

Senate-kirjoissa on yksi ylimääräinen kirja Curious customs of sex & marriages. Saadun listauksen tulkinnallista arvoa voi esitellä muodostamalla listasta aisaparit. Luonteva yhdistelmä on esimerkiksi britit ja Eurooppa. Noitus ja taikausko ovat toiminnallinen pari. Kiina ja Intia ovat maailman väkirikkaimpia maita, joilla on vuosituhansia vanha kulttuuriperintö.

Kiina on keksintöjen maa, siellä keksittiin ruuti. Intiassa meditaatio ja jooga. Suomalaisittain katsoen Afrikka on eksoottinen maa, joten eksotia ja Afrikka kuuluvat samaan kategoriaan. Afrikkalaisessa kansanperinteessä sananlaskuilla on suuri moraalisesti opettava merkitys jopa oikeuskäytänteeseen saakka. Japani on saarivaltio, joten meri ja Japani ovat aisapari. Antiikki ja klassikot ovat samaa sarjaa. Länsimaisittain johtava meemi mytologiassa on Kreikan ja Rooman mytologiassa. Mytologia ja folklore ovat toisiaan tukevia mytosemanttisia tiedonaloja, yhteen. Intiaanit ja teutonit muodostavat oman mytologiapiirinsä. Siinä missä teutonit ovat myyttisiä sankareita, on intiaanit kuvattu länsimaisittain lausumana, jossa intiaani skalpeeraa valkolaisia. Fokuksena on pimeä keskiaika ja sen mukaisen ajan hengen ja naisten merkitys länsimaiseen mytologiaan.

I	Britit + Eurooppa
II	Noituus + Taikausko
III	Kiina + Intia
IV	Eksotia + Afrikka
V	Japani + Meri
VI	Klassikot + Antiikki
VII	Mytologia + Folklore
VIII	Intiaanit + Teutonit
IX	Keskiaika + Sex & Marriage.

Mitä tuostakin tulisi? Mitkä kolme kuuluvat yhteen? Sanoisin, että vaikka noituutta on kaikkialla maailmassa, niin noitavainot ovat omaleimainen länsimainen keskiajan ilmiö. Ryhmä II ja Ryhmä IX kuuluvat yhteen teemalla noitavainot. Kolmanneksi joukkoon sopii ryhmä I. Alueellinen joukko muodostuu ryhmistä III, IV ja V. Myyttinen ydinryhmä muodostuu joukoista VI-VIII. Eli keskeisteemoina ovat pahuus, paikat, myytit, jotka myöhemmin täsmentyvät kolmeksi narraatiomaailmaksi kvalia, topos ja mytos. *Viite 8*

12. Marxin matkassa myyttiseen mielenmaisemaan

Karl Marxin Pääoma-teos tuskin on toiminut mytologian perusteoksena kenellekään, mutta tässä tarkastelussa se on mytosemanttisen tarkastelun lähtökohtana kaikessa yllättävyydessään. Usein mytologisia ja myyttisiä teemaviittauksia voi löytää yllättävistäkin paikoista. Pääomassa on suomennoksen sivuilla 799-800 listaus otsikolla: Nimiä jumalaistarustosta ja kaunokirjallisuudesta. Kiinnostavuudessaan listaus on samaa luokkaa kuin suomalaisen kansalliskirjailija Aleksis Kiven myyttinen systeemi. Etnologi Claude Lévi-Straussin väittämiin kuului myyttien ajattelua strukturoiva vaikutus, joka on kiteytetty lauseeseen – Myytit ajatteleva/ajatteluttavat meitä!

Pääomassa esitetyt listasta olen poistanut kirjalliset nimet, poistetuista nimistä silti sen verran, että vaikka Marx esittää listansa selityksissä arkkikurjuuden edustajaksi Lazaruksen, vaikka se Raamatun mukaan on Job. Kyseessä lienee merkittävä eli huomionarvoinen lapsus, vastaava kuin suomalaisen akateemikko Martti Haavion raamatullisiin maisemiin haahuilut, kun hän tulkitsee revontuliin liitetyn Nainaksen tulleen Nooan nimestä ja vedenpaisumuksesta, eikä lainkaan huomioi, että siperialaisissa saduissa auringonpojasta ja kuun tyttärestä Nainas on revontulen herra. Selitys piilee intressidominanssissa, tulkinta ohjautuu omien tutkimusintressien ja tietotaidon mukaan.

Kunnianarvoisa yhteiskuntafilosofi Marx on otollinen kohde testata, voiko myyttinen mielen maisema strukturoituna kertoa jotain mytosemanttista länsimaisen tiukan linjan filosofin ajattelusta ja sen perusteista. Ensin lyhyt lista on muokattava tutkimuskelpoiseksi, jotta saadaan myyttinen raakadata esiin. Listan nimet ovat aakkosjärjestyksessä 1) Antaios, 2) Cacus, 3) Daidalos, 4) Gerion, 5) Hefaistos, 6) Herkules, 7) Jupiter, 8) Perseus, 9) Pluton, 10) Prometheus, 11) Sisyphus, 12) Thor. Yhtä lukuun ottamatta valikoima on koostunut antiikin ajan myyttiolennoista, Thor teutoninen jumala. Kolme mainituista nimistä on puolessatoista vuosisadassa jo jokseenkin unohtunut, nimet kuvaavat jättiläisiä. Myös Kalevan poikia on pidetty jättiläisinä, joskin heitä on mainittu tunnetun vain kuusi nimeltä. *Viite 9*

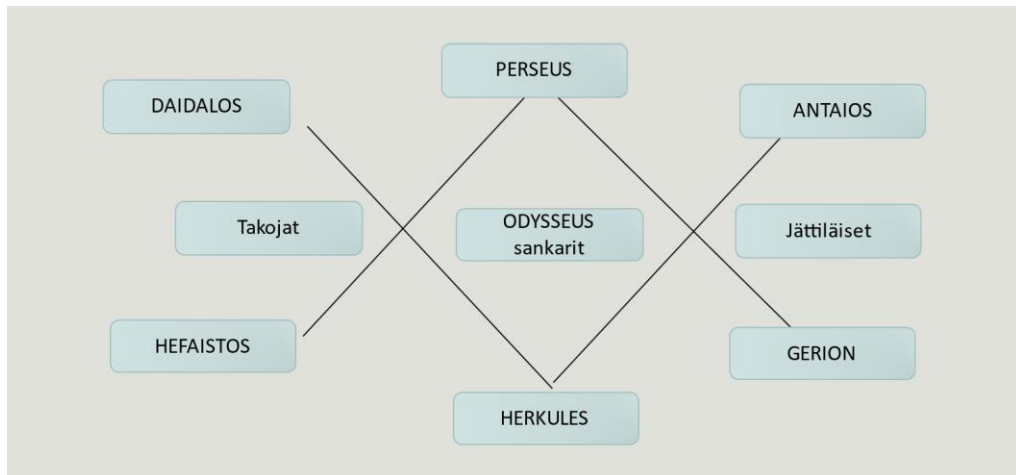
13. Jättiläiset Cacus, Antaios, Gerion

Pääoman myyttisten sanojen listassa on jo tuntemattomaksi käynyt nimi Cacus. Marx lainaa Martin Lutherin sanoja viitteessä 33. Otteessa puhutaan koronkiskonnasta, ahneudesta ja saituudesta, jota juutalaisten harjoittama pankkitoiminta sisälsi. – Vallanhimo on rikkauden halun syynä ”Pakanat ovat voineet järjellään laskea, että koronkiskuri on nelinkertainen varas ja murhaaja. Mutta me kristityt pidämme heitä niin suurella kunnialla, että me melkein pärukoillen kunnioitamme heitä heidän rahansa tähden...Joka toiselta imee itselleen, ryöstää ja varastaa hänen ravintonsa, se tekee yhtä suuren murhan ...kuin se, joka tappaa toisen nälkään ja saattaa hänet perikatoon....Pienet varkaat pannaan jalkapuuhiin, suuret varkaat kullassa käyvät ja silkissä sihahavat... Eipä siis ole suurempaa ihmisvihollista maan päällä (perkeleen jälkeen) kuin saituri ja koronkiskuri, sillä hän tahtoo kaikkien ihmisten ylinen jumala olla... Koronkiskuri on suuri ja tavaton hirviö, niin kuin ihmissusi, joka kaikki hävittää, enemmän kuin mikään Cacus, Gerion tahi Antus...Sillä Cacus on hurskas koronkiskuri, joka varastaa, ryöstää ja ahmii kaiken.

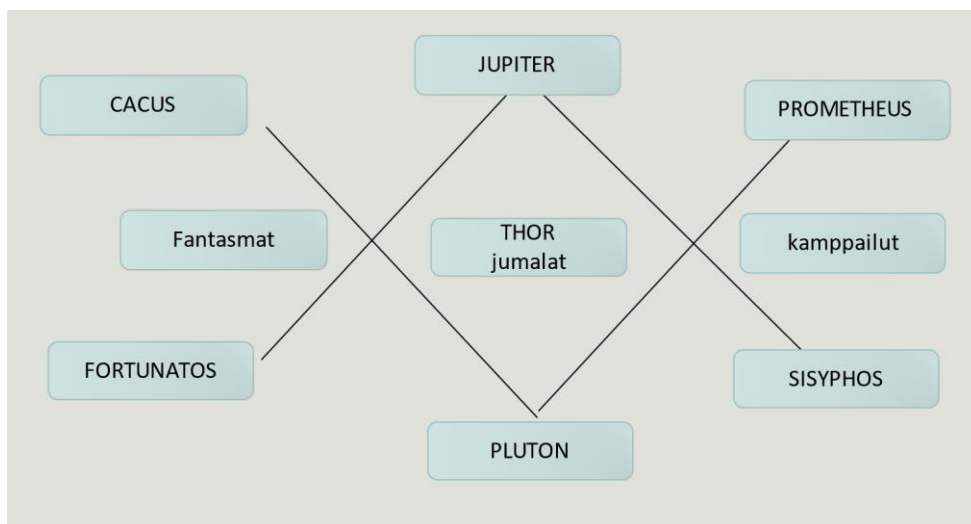
Nimilistassa on viitteen tekstiin nähden eroa. Hakusanana on Antaios, mutta tekstilainauksessa Antus. On siis tarkistettava, tarkoittavatko nimet yhtä ja samaa myyttiolentoa, ilmeisesti kyseessä on Poseidonin ja Gaian poika, jättiläinen, joka vaati matkalaisia painimaan kanssaan, ja yleensä voitti. Tässä toimen työssä Cacus muistuttaa suomalais-saamelaisen mytologian staaloo. Cacus oli ensimmäisten gladiaattoriottelujen suojelusjumala Forum boariumilla.

Kolmikon kaksi muuta hahmoa Antaios (Antus) ja Gerion ovat hekin jättiläisiä- Antaios oli voittamaton, koska sai aina uusia voimia heti, kun kosketti maata. Siihen asti oli näin, kunnes Herkules hänet tappoi pitämällä jättiläistä ilmassa riittävän kauan. Gerion on kreikkalaistaruston jättiläinen, jolla oli kolme ruumista. Nämä kolme hahmoa todistavat jättiläisten olleen antiikin tarustossa elävä elementti.

Loput luetelluista hahmoista ovat tunnetumpia, **fantasmoja** ja tarinoita sankareista, taitajista, jumalista ja sääntöjen rikkojista. Taisto yhteiskuntafilosofian voittomeemeistä eroaa kapitalismin ja kommunismin välillä, mutta molemmat ideologiat mielellään vetoavat myyttisiin aineksiin perusteluissaan, ja taiston välineenä on sovellettu antiikin mytologiaa. Saksalaiset ovat hyödyntäneet myös teutonista kuvastoa. Selkeimmin ison kuvan hahmojen luonteesta saa ugramen avulla.

Kuvio 3. Karl Marxin Pääoman mytosemantiikka I Sankarit

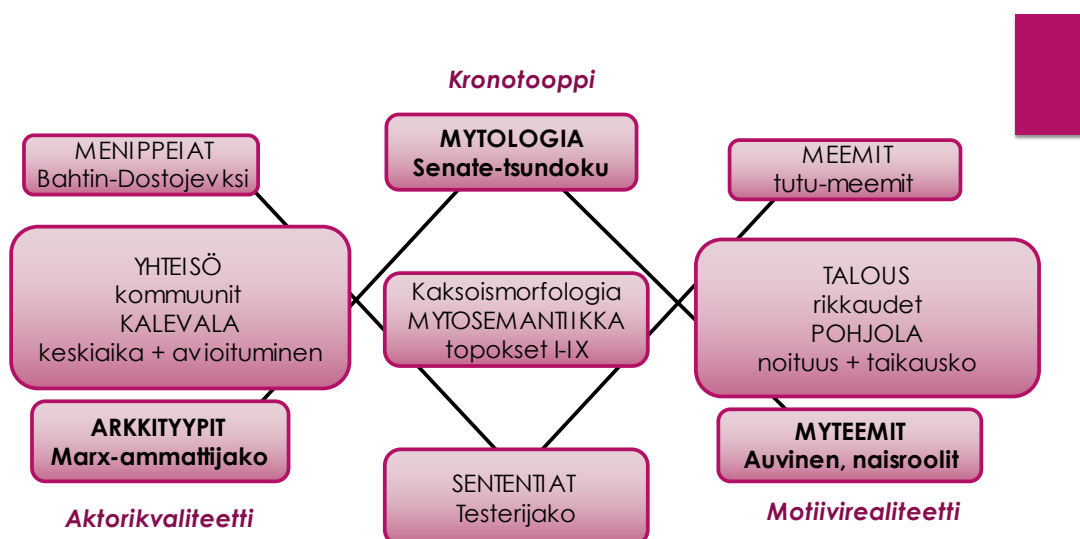
Kuvio 4. Karl Marxin Pääoman mytosemantiikka II Jumalat

Edellä esitetyt kaksi ugramestruktuuria todistavat kurinalaisesta valikoimasta, kokoelma kattaa muutakin kuin suoravaiivaisen puheen rahasta, jota mytosemanttissa kuviossa II edustaa Fortunatos, pohjaton, koskaan ehtymätön kukkaro ja Pluton eli Pluto, jonka manttelinperijänä ja syrjäyttäjänä nykyaikana on Jupiter runsauden jumala, jonka planeettamerkitys nykyastrologiassa on mm. hallinnon ja valtiovallan näyttämöt.

Toposjaossakaan ei ole ongelmaa, koska Pääomassa on kyse rahasta eli kapitaalista, siitä samasta, josta Louhikin taistelee Kalevalassa, ja jota suomalainen kansalliseepos kutsuu sammoksi. Louhi on siten arkkikapitalisti, ja Pohjola edustaa kapitalismin luvattua maata. Vapaana pääomaa hankitaan kaupittelemalla Pohjan neitoa halukkaille. Yleisesti Kalevalaa pidetään suomalaisen eepoksen vastatopoksena, joka on antagonistisessa suhteessa Pohjolaan, vaikkakin sidoksissa kadehdittuun ja vihattuun paikkaan monin tavoin. Kalevala on kuvattu ryöstöretkestään huolimatta rauhantahtoisena yhteisönä. Siten Kalevalaa on pidettävä kommunistisena yhteisönä, joka oli sisäistänyt tavarantasauksen etiikan.

Wilsonin taiteen universaaliteemoissa asetelma vastaa ryhmää III Ihmiskunta ja uhkiin varautuminen. Viite 10 Marxin Pääoman ajatukset vastaavat kohtaa uusi heimo so. idea muuttaa maisemiin, mutta heti kun ideat alkavat saada jalansijaa, heimoa kohtaavat pahat voimat ja vastustus kapitalistien puolelta, koska kommunismin katsotaan olevan hirviö, joka uhkaa ihmisyyttä. Kolmijakoon sententia, konsilientti, myteemi edellä kaavailtu Marx-Engels sanoma on seuraava.

Pääoma on narraatio, sentientti, jonka mytologisten nimien lista paljastaa ihmiskunnan konsilientit, perustavaa laatua olevat mielenrakenteet, universaalit, jotka elävät ei vain mielissä vaan karvaassa todellisuudessaakin edelleen esim. Ukrainan sodassa, jossa rikkauksien haltijoina on Biden kapitalismin edustajana ja Putin kommunismin edustajan, Herkuleeksi on tahdottu asettaa ukrainalainen presidentti Zeletinsky, jonka uskotaan ja toivotaan voittavan hirveä jättiläinen aivan kuten antiikin ajan sankari Herkules, joka voitti Antaionin pitämällä vastapuolta ilmassa, vailla kosketusta maahan, vain eristämällä vihollinen voiman lähteestään.

Kuvio 5. Erialaisten listausten merkitys mytosemantiikan luontiprosessissa.

Mytologiakäsitteidenäytöni työnimenä on ollut Taistelu onnesta, tämän teeman tarkasteluun kommunismin ja kapitalismin vastakkain asettelu sopii hyvin, sillä riippuen näkökulmasta turmiollisena ideologiana ihmiskunnan onnelluudelle pidetään kommunismia, jos puhuja on länsimaalainen tai yhdysvaltalainen. Kiinassa, Venäjällä ja niin sanotuissa kommunistisissa maissa kapitalismi ja pääomien omistussuhteet ovat kaiken pahan alku ja juuri. Yllätys kuitenkin, ettei kukaan ole kirjoittanut aiheesta sapekkammin kuin luterilaisuuden perustaja uskonpuhdistaja Martin Luther, tekstin perusteella voisi jopa epäillä, että Luther on vastuussa antisemitismin leviämisestä Saksassa.

14. Doktriinin iskostaminen

Mytosemantiikalla on kaksi puolta, toinen ulkoinen etnopoettinen ja toinen sisäinen, mytopoettinen. Joissain tapauksissa nämä kaksi ovat kietoutuneet toisiinsa, eikä ole helppoa, joskus ei edes mahdollista erottaa näitä tasoja toisistaan. Kaksoismorfologia on käyttökelpoinen tapa suodattaa esiin vastaavuudet, mutta ei aina. Iskostamisen välineitä nykyajassa ovat media ulkopuolisena vaikuttajana ja kasvatusympäristö sisäisenä vaikutteena.

Suomessa on sikäli erikoinen tilanne, täällä on mytologisesti kahtia jakautunut kansa, mitä myyttisten tarinoiden kouluopetukseen ja peruskostukseen tulee. Suomenruotsalaisten koululaisten pakkopulla on Runebergin Hirvenhihtäjät, suomalaisia koululaisia piinataan Kalevalan runoilla, joista annettu tieto on Kalevalaseuran mielen mukainen, konservatiivinen näkemys. Koulupoika oli ymmärtänyt paljon paremmin ja syvemmin, mutta äidinkielen opetus usein tappaa kiinnostuksen, vaikka pyrkii herättämään arvostusta kansalliseeposta kohtaan. *Viite 11*

Äidinkielen opettajain liitto ja sen Kalevalan juhluvuoden työryhmä Raija Airaksinen ja Helena Ruuska laativat virikemateriaalia peruskouluille, opaskirjaseuran nimellä oli ”Matkalla Kalevalassa ja Pohjolassa”. Opas edustaa etnopoettista virallista opetusohjelman mukaista kantaa, esipuheen oppaaseen on kirjoittaneet silloinen eduskunnan puhemies Riitta Uosukainen ja opetusministeri Olli-Pekka Heinonen, joten kuka uskaltaisi sanoa työstä yhtä poikkipuolista sanaa, kun työllä oli korkean tason siunaus.

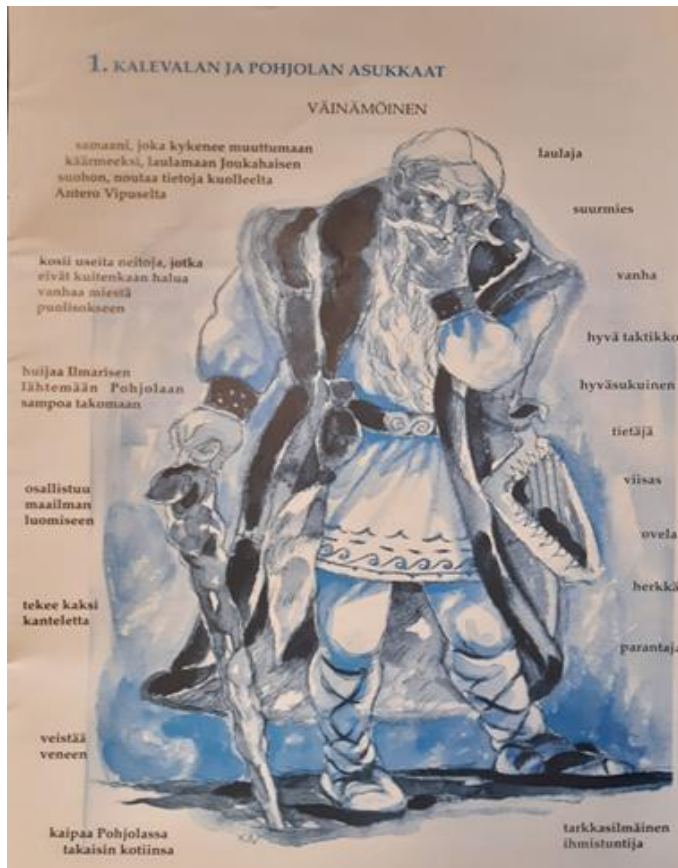
Uskotaan, 2. kappaleessa on nostettu esiin kalevalaisen maailman kahtiajako Kalevala ja Pohjola. Määritelmät näistä perustopoksista ovat mustavalkoiset ihan tarkoitushakuisesti ja ilmeisenä tarkoituksena tehdä lapsen mielelle sopivat erottelut selväksi. Ei kuitenkaan ole vihapuheen kannalta ihan yhden tekevää, leimataanko joku tai jokin pahaksi ja toinen hyväksi. Pahaan voi sisältyä hyvääkin, hyvään paha. Opas luonnehtii topoksia näin.

Kalevala: valoisa päivänpaisteinen, työnteko ja utteruus arvossa, ihailivat tietoa, taitoa, runoja, laulua, soittoa, kauneutta, me-henkisiä.

Pohjola: pimeä, kylmä, julmurien pesäpaikka, työtä ei arvosteta, kateutta, ahneutta, vallanhimoa, itsekästä joukkoa.

Tähän sanon vastalauseeni. Pohjola oli vieraanvarainen, Väinämöisen apatti eli syötti notkuvin pöydin ja moninaisin herkuin, pitoja pidettiin. Kalevalan Lemminkäinen tappoi Pohjolan isännän tuittupäissään ja uhossaan, joten kuka oli julma? Missä sanotaan, ettei Pohjola arvostanut työtä, vaikkakin himoitsi vaurastumista. Joukahainen oli Pohjolan väkeä, ja hän kyllä oli kade Väinämöiselle, mutta kun sampo alkoi vaurastuttaa Pohjolaa, niin Väinämöisestä tuli kade Pohjolan vaurautta kohtaan. Ja kyllä Väinämöinen oli itsekäs, petti ystävänsä, jotta pääsi pois Pohjolasta. Väinämöinen oli myös vallanhimoinen, koska halusi oletetun seuraajansa, Marjatan pojan tapettavaksi. Kalevala-yhteisö oli julma Marjattaa kohtaan. Listaa voisi jatkaa, mutta riittäköön nämä maininnat perusteluksi sille, ettei kaikki ole sitä mitä uskotellaan, vaikka auktoriteetti niin sanoisi. Hyvin yleinen virhe ilmeisesti liiallisen rinnastuksen kautta on väite Väinämöisestä parantajana.

Tämä juontanee juurensa virhepäätelyyn tietäjän taitojen repertuaarista, johon kuuluu myös parantajan rooli. Väinämöisen ei kuitenkaan tiedetä parantaneen ketään, verensulkijaakin hän joutui hakemaan pitkän matkan takaa. Ideologinen tahto on saanut nimeämään Väinämöisen suurmieheksi. Tämä epiteetti on jälkijättöinen ja kuuluisi enemmän dityrambiseen runouteen ja historian kirjoitukseen. Myyttinen hahmo on sankari tai jumala tai örkki, mutta ei koskaan suurmies yhteisössään. Ja mistä kummasta mahtaa tulla tuo hyvän taktikon määre, ryöstöretkihän epäonnistui. Sampo ei saanut loppujen lopuksi Kalevala eikä Pohjola, eikä Väinämöisen tavoitteena ollut tuhota sampo. Hyväsukuinen hän oli, mutta on muistettava, että Kalevalan ja Pohjolan välillä oli avioliittosuhteita, joten Pohjolan väkeäkin kuului hyväksukuisia.

Kuva 1. Kikka Nyrén. Väinämöinen

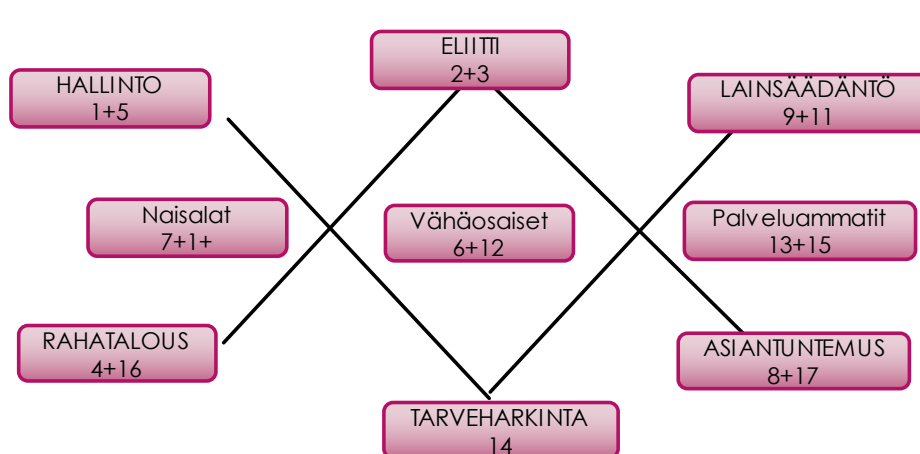
Sama koululaisopas kertoo Väinämöisen teoista jo asiallisemmin ja tarkemmin, väitteet ovat kaikki tosia. Ainut huomautus koskee käsitystä tiedonhankintaretkeä Vipusen vatsasta. Ilman ruusunpunaisia laseja, tilannehan oikeastaan kertoo kiduttamalla saadusta tiedonhankinnasta. Ja oliko käärme itse asiassa ankerias, lienee makukysymys eikä kovin oleellinen tarinan merkityksen kannalta. Onnistunutta oppaassa on tuo jako, jossa Väinämöisen hahmoon on koottu attribuutteja ja toiseen vaakakuppiin tekoja, kuvattu lyhyesti mitä Väinämöisen myyttinen hahmo oli ja teki. En kuitenkaan käsitä, mistä ihmeestä on temmattu attribuutiksi Väinämöiselle ”tarkkasilmäinen ihmistuntija”. Tosin kerrotaan hänen tajunneen ystävänsä Ilmarisen mielentilan, ettei kaikki ollut kohdallaan kultaneidon taontapuuhiissa.

Palataan auktoriteetti Karl Marxin pariin ja hänen nimilistaansa kirjallisten hahmojen osalta. Jos satunnaiset myyttiset valinnat osoittautuivat syvätasolla paljastaviksi, niin samaa voi olettaa myös kaunokirjallisista hahmoista. Alitajunnan tasolla valitut maininnat tuskin ovat pelkkiä sattumia, vaan ne ovat sopineet kirjoittajan sen hetkiseen työhön ja arvomaailmaan.

Pääoma I kirjalliset henkilöahmot

Kirjalliset viittaukset Karl Marxin pääoman nimilistaliitteessä luonnehdintoineen ovat seuraavat.

- 1) Dogberry, poliisi Shakespearen näytelmässä "Paljon melua tyhjistä", typerien virkaintoilijoiden pilkkanimi.
- 2) Don Quijote, "surullisen hahmon ritari" Cervantesin romaanissa "Don Quijote"
- 3) Faust, päähenkilö Goethen samannimisessä draamassa
- 4) Gobseck, itärajon koronkiskuri Balzacin romaanissa "Gobseck".
- 5) Kalb, Schillerin ensimmäisen lemmityn, Charlotte Kalbin isä, henkilönäytelmässä "Kabale und Liebe". Pöyhkeän ja tyhmän hovimiehen vertauskuva 18. vuosisadalla.
- 6) Latsarus, raamatun henkilö, jota rasittivat kauheat ruumiinvaivat
- 7) Maritorne, palvelijatar Cervantesin romaanissa "Don Quijote", likainen, kiukkuinen naistyyppi
- 8) Molok, assyrialaisien, foinikialaisten ja ammoniittien kuningas. Hänen kunniaukseen uhrattiin ihmisiä.
- 9) Mooses, juutalaisten lainsäätäjä ja profeetta .
- 10) Nopsa, henkilö Shakespearen näytelmässä "Windsorin iloiset rouvat".
- 11) Pontius Pilatus, roomalainen käskynhaltija Palestiinassa.
- 12) Robinson Crusoe, samanniminen romaanin sankari.
- 13) Sancho Panza, ritari Don Quijoten aseenkantaja Cervantesin romaanissa "Don Quijote".
- 14) Sangrado, lääkäri Lesagen romaanissa "Gil Blas".
- 15) Seacoal, yövahti Shakespearen näytelmässä "Paljon melua tyhjistä".
- 16) Shylock, rahanahne ja kostonhimoinen kronkiskuri Shakespearen näytelmässä "Venetsian kauppias".
- 17) Sykes Bill, ryöstömurhaaja Charles Dickensin romaanissa "Oliver Twist".

Kuvio 6. Karl Marxin Pääoman mytosemantiikka III

Myyttinen määrä nimiä listassa, kätkeytyä metamerkitystä voi jälleen lähteä etsimään sententioilla. Menettely toimii samalla esitestinä, onko listan nimistä löydettävissä syväsanoma atavistiselta tasolta. Olen ymmärrettävyyden vuoksi sanoittanut viitteiden ammatit + sententiat. Sananlasku-sententian sijoittaminen selittyy eräällä 2000-luvun tilaisuudella, jossa tutkija selosti työtään Don Quijoten kielestä. Tutkija oli huomionut erikoisen seikan, Cervantesin tekstissä esiintyi ihmeteltävän paljon sananlaskuja tyyppi ”sanoi. Tämähän on tietysti wellerismiä. Jostain syystä kun suomalaisia näyttelijöitä pyydetään improvisoimaan sananlasku, vakiona on **wellerismi**-muoto. – Aikansa kutakin, sanoi passi kun päätä leikattiin. Faust tahtoi, himosi tietoa ja Margaretaa. Listan rinnastukset ovat summittaisia, suuntaa antavia – saivartelu sopivuudesta on hyödytöntä. Idea on siinä, että viittaukset kertovat jonkin ammatin. Ritarin ammattiin nykyvastineena voitaneen pitää ”raha-aatelia”, kuten ökyrikkaita nykykielessä näkee mainittavan.

Uuslistaus ja asiasanat Marxin kirjallisista viitteistä

- 1) Dogberry – virkamies - MIELIPIIDE
- 2) Don Quijote – ritari (raha-aateli, rikas) - SANANLASKU
- 3) Faust – tutkija, tiedemies - TAHTO
- 4) Gobseck – pankkiri - PÄÄMÄÄRÄ
- 5) Kalb, - hovimies, ministeri - PÄÄTÖS
- 6) Latsarus – eläkeläinen, sairas - MÄÄRITYS
- 7) Maritorne – palveluammattilainen, hoitaja- MIELI
- 8) Molok – hallitsija, sotilas - LAUSE
- 9) Mooses – lakimies, futuristi - OIVALLUS
- 10) Nopsa – tiedottaja, somevaikuttaja - ÄÄNI
- 11) Pontius Pilatus – tuomari -ÄÄNESTYS
- 12) Robinson Crusoe – työtön, syrjäytynyt, erakko - TUNNE
- 13) Sancho Panza – työläinen, palvelija - MERKITYS
- 14) Sangrado - lääkäri - ARVIOINTI
- 15) Seacoal - yövahti, poliisi – TARKOITUS
- 16) Shylock – rahoittaja, pikalainanantaja - AJATUS
- 17) Sykes Bill – ryöstömurhaaja – KÄSITE.

Aisapareiksi teemoitettuna muodostuvat ryhmät tulkintaa varten.

I virkamies + ministeri

II ritari + tiedemies

III pankkiiri + rahanlainaaja

IV eläkeläinen + työläinen

V hoivatyöläinen + toimittaja

VI tuomari + lakimies

VII palvelija (esim. sihteeri, james) + yövalvoja, poliisi

VIII sotilas + rikollinen

IX lääkäri.

Edward O. Wilson puhuu konsilienssista, tiedon yhtenäisyydestä yhtenä mahdollisuutena ratkaista luonnontieteen ja humanistisen näkemyksen kiulu. Yleensä suunta tulkinnoissa on niin, että laaditaan ensin tulkinta asia-aineiston pohjalta, ja näin muodostuneesta tekstistä tehdään hakemistoja. Listateoriani lähtee siitä, että toisen suuntainen tulkinta on aivan mahdollinen, jos lähdetäänkin hakemistoista edeten tulkintaan. Aiemmin olen todennut, ettei hakemistot tai listaus itsesään kerro paljoa, tai ei ainakaan kaikkea, mutta ne auttavat hakemaan tekstin sisällöstä kirjoittajan merkitykselliseksi katsomia kohtia tekstistä.

Wilsonin taiteen meemien universaaliryhmissä on aktoreiden ryhmä tertiaalina, jota olen täydentänyt hirvirunojen aktanttiroolien perusteella neljännellä kategoriolla, jossa narri, näkijä ja sankari saavat rinnalleen paloittelijan, henkilön joka jakaa saaliin, tuloksen oikeudenmukaisesta jaosta huolehtiva henkilö. Emeritus professori Heikki Henttosen kanssa keskusteluissa on ilmennyt, että ruhon paloittelu on parhaimmillaan excellin tarkkaa työtä. Tulon eli saaliin jaosta on myös Pääomassa kyse. Vaikka alla oleva jako arkkiteemoiksi on omani, niin voinee olettaa sen noudattelevan myös Marxin ajattelun päälinjoja. Oleellista kuitenkin on, että rinnastukset ovat ajattomia ryhmittelyjä, joista on löydettävissä vastineet ja vastakkain asetellut vieläkin ajassamme.

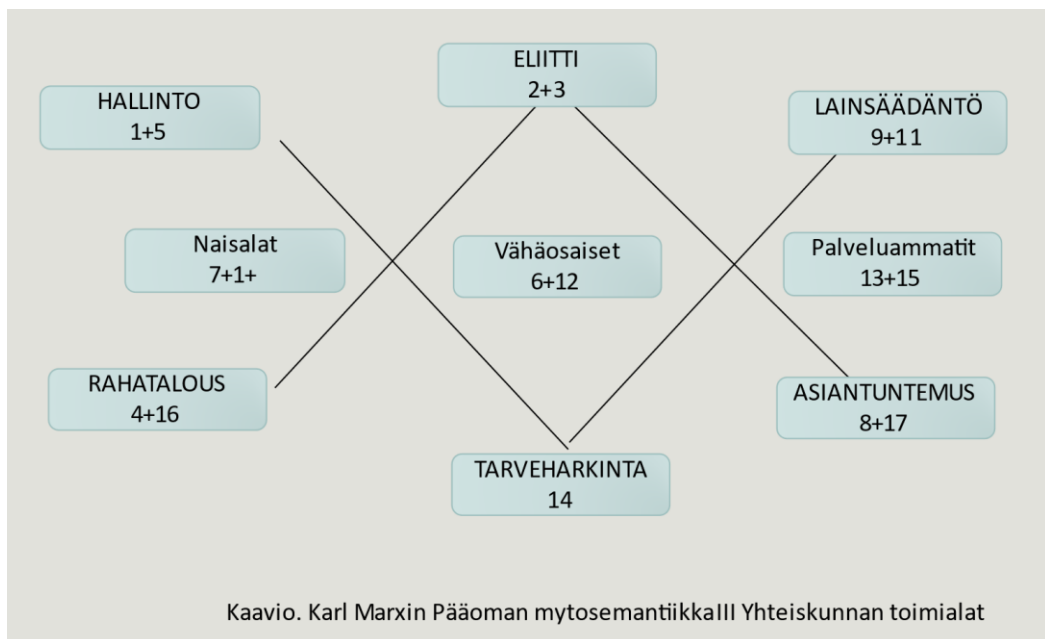
Narreja	Näkijöitä	Sankareita	Tavarantasaajia
virkamies ministeri sotilas ritari	tuomari lakimies tiedemies, tutkija toimittaja	asiantuntijat poliisi hoitajat lääkärit	eläkeläiset työttömät pankkiirit rikolliset

Taulukko 3. Matxin aktoriroolien prototyytit

Tätä saatua jakoa voidaan edelleen tulkita joko ugramena tai runomatriisilla, ja välineen mukaan painottuvat eri seikat. Kommunismi synnytti käsitteen proletariaatti, mutta vähäosaisuus on ikivanha ongelma, jo Raamatun Jeesus Kristus totesi, että köyhät teillä on aina keskuudessanne. Marxille rahavalta oli vastustettava voima. Mutta siinä missä koronkiskurit ja rahanlainaajat edustivat marxilaisuudelle rikollisuutta ja jotain kavahdettavaa pahuuteen vivahtavaa, niin kapitalistit ovat suoremmin tai kätkeymmin pitäneet työttömiä, työelämästä syrjäytyneitä ja eläkeläisiä "joutoväkenä", kuten Yval Noel Harari heitä kutsuu samalla kun ihmettelee, mistä tuo yhä kasvava joukko tulevaisuudessa saa sisältöä elämäänsä.

15. Tarkastelunäkökulman valinta

Tarjolla tarkastelunäkökulmaksi on kaksi tapaa. Ugramena keskiöön nousee naisalat osana palveluammattien ja vähäosaisuuden rykelmää. Runomatriisina kimpoaa esiin asevarustelun ja sodankäynnin syvä kytkös rahamaailman porhoiluun, tietysti muukin rikollisuus kuten huumekauppa tai ihmissalakuljetus. Naiskysymys on tässä jaossa Kalevala-topokseen kuuluva, onhan Kalevalaa kutsuttu kosioeepokseksi, ja kuten olen osoittanut kosintaa tehdään muuannekin kuin Pohjolaan, kositaan yhtenäsieltä ja täältä, tietoja ja neitoja. Rahatalous ja Pohjola on luonteva mytosemanttinen rinnastus, tätä teemaa on mielekkäämpi tarkastella runomatriisina.

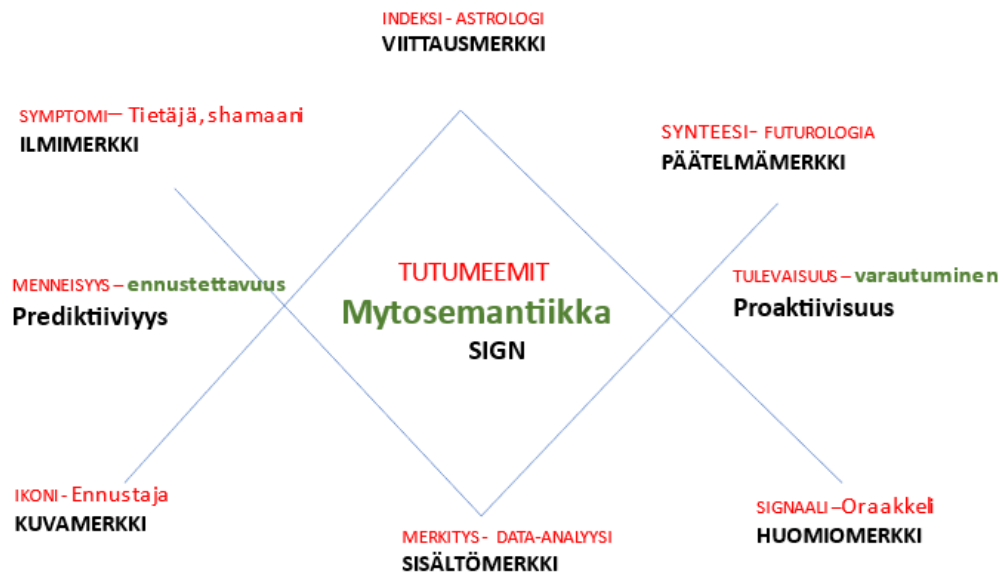

Kuvio 7. Marxin Pääoman mukaiset ammattijakoon perustuvat yhteiskunnan toimialat

Sättimisrunouteen mieltynyt Marx on tehnyt tietämättään mytosemantiikkaa, ja itse asiassa ennakoitunut meemien syntyä, kun hän toteaa tavaroiden arvoesineominaisuuden eroavan rouva Nopsasta siinä, ettei tiedä mistä sen löytäisi. Viite 12 Marxille tavaroiden arvomuoto oli rahamuoto. Nykymaailman menossa rahamuoto on menettämässä merkitystään ja arvomuodoksi on kehittymässä meemimuoto, tavaratarinat. Ehkä räikein arvostuksen muoto koskee kehitystyötä, innovaatioksi katsotaan vain sellainen tuote, joka on tuotteistettu rahasammoksi. Humanisti voi innovoida ihan rauhassa, ellei siinä nähdä arvomuotona rahaa, ei sillä ole mitään merkitystä.

	Narrit	Näkijät	Sankarit	Tavarantasaajat
Jargon	Ritari, raha-aateli	tuomari	poliisi	rikollinen
Diskurssi	ministeri	lakimies	asiantuntija	työtön
Paradigma	sotilas	tiedemies	lääkärit	pankkiri
Myytti	virkamies	toimittaja	hoitajat	eläkeläinen

Taulukko 4. Marxin ammattijakauma runomatriisina.

Kuvio 8. Alkuaihio merkkimuunnosta tulevaisuusmeemejä varten.

Nimet ovat suuntaa antavia, kuvamerkin voidaan sisällyttää symbolit, ilmimerkki ei tarvitse olla vielä ilmeinen vaan se voi olla vasta muotoutumassa ilmenevään muotoon esimerkiksi prediktiiivisen data-analyysin avulla. Viite 13 Päätelmämerkki on synteessin ja tulinnan tekoa sen jälkeen kun merkitys tietovarannosta on saatu esiin. Kaavion kohdat ovat moduleja, joita tarkasteltavasta kohteesta riippuen vaihtavat paikkaa ja tuottavat erilaisia tulkintoja.

Tässä tarkastelussa mytosemantiikka kartoittaa sekä tulevaisuuden meemejä että menneen ajan mytologisia meemejä. Tämä ugramekuvio päättää telos A-vaiheen johdannon eli pyrkimyksen pohjustaa kehittämien myyttistä soveltamsita mytosemantiikan keinoin. Julkaisuohjelman luontipyrkimys on toinen osa A-jaksoa. Ensi vaiheessa tuli luokitella löytynyt mytologiakirjasarja Senate systeemiksi, joksi valikoitui myteemijako. Ensi vaiheisiin kuului valittujen kirjojen muodostaminen pareiksi ja näiden parien nimeäminen jollain luonnehtivalla nimellä.

16. Trilogiat työväliseenä mytosemantiikan ytimeen

Mytosemantiikassa on työväliseenä muutamia luokituksia, joihin kuuluu myös 10-sarja, jonka uskon tulleen alkukantaisesta käytänteestä, joka elää sananparsissa mm. sanonnassa yhden käden sormilla laskien. Ulamolän lumo -sarja käsittää yhteensä tekstiä 10 kirjan verran. Aines on hyvin sekalaista, eikä niillä ole nähtävissä yhtä ainoaa teemaa, koska jokainen kirja sisältää useita ulottuvuuksia.

Oman näkemykseni mukaan kirjat voidaan nähdä aisapareina, vaikkakaan kirjan nimestä sitä ei heti ehkä arvaakaan. Hirvi ja karhu ovat suomalaisittain myyttisimmät eläimet, zoemat.

Viite 14 Hirveä olen käsitellyt enimmäkseen maanpäällisenä jahtikertomusten maailmana, aurinkohirviteeman sivuuttaen, kun taas karhuteemassa oli paino kosmisella ulottuvuudella. Zoema viime kädessä on näissä eläimissä kyseessä, koska merkityksensä myyttisesti ulottuu molempien eläinten folkloressa maasta taivaaseen. Yhtenä kantavana näkökulmana keltaisen sarjan töissä on ollut toisintonimet kalojen, lintujen, hirven, karhun kannalta.

Zoema tarkastelee eläinten myyttisyyttä mediana taivaan, maan ja maanalisen yhteyksissä. Turkoosisarja pyrkii kehittämään ideoita metodiseksi kokonaisuudeksi, joka loppujen lopuksi huipentui haluksi laatia mytosemantiikan suuntaviivat ja meemien tulkinnan väline. Tässä on ollut avuksi jo Ulamolän lumo -sarjan 1. työ, Mulurautunen, jossa tarkastelin suomalaista kalamytologiaa 17-jakoisella myyttijaolla. Jakoa olen sitten soveltanut mitä erilaisimpiin kohteisiin, kuten alla olevasta ja sarjan kirjoista voi havaita.

Sormitus

HIRVIRUNOT – Hirvipeijaisten maailma
Hirviteema - peijaisrunot
KOSMISEN KOOSTUMUS – Ursus arctos, tuonpuoleisen ruhtinas
Karhuteema - tähdistönimet
MULURAUTUNEN – Ruutanalliset säkeet
Kalateema - toisintonimet
ZOEMA
Eläinteema – punaturkkisten myytti
KIELASTAJA – Supisuomalaisen mytologia
Linnut, Kalevala – myyttiset funktiot, ”ymmärtämislajit”

ULAMOLAN LUMO - - Suomalainen mytosemantiikka
Revontulet - mytosemantiikka
SANALISTOISTA LISTATEORIAAN - Tuplatrilogiaprosessin reflektiot
Sanamerkitykset – lapsus ja merkitys
MYTTI JA METODI - Korpusmaisuus, keho ja kosmos
Kehollisuus - kokoelmien koostumus
FUTUROLOKISET ENNAKKOLUULOT - Tutumeemien kvalia
Tulevaisuuden tutkimus – meemit
PAHA PAIKKA HYVÄT OLTAVAT – Suomalaisen mytologian topos ja heterotopia
Mielikuvakartta – sententiat ja merkityslajit

Esitutkimusvaiheessa tehtyjä suomalaisia versioita sormien nimityksistä. On oletettavaa, että vasemman käden sormilla on saattanut olla eri nimet kuin oikean käden sormilla. Tätä metatietoa on aikanaan pidetty itsestään selvänä, mutta nykyään ei enää tiedetä varmuudella kumman käden sormista nimissä on kyse. Näin ollen voinen mielivaltaisesti valita kirjasarjani sormitukselle oman nimikkosorminimen. Nimitiedot ovat kotoisin Suomen murrearkistosta.

Kuvio 9. Mytosemantiikan kirjasarjan sormitus vanhanaikaisesti sorminimillä sanottuna.

17. Myyttiset ministeriöt

Myteemien avulla meemijakoa etsittäessä on tarvittaessa osattava käyttää apuluokitteluja, joista tässä esittelyssä on mainittava menippolainen satiirijako ja myyttien yleisimmät ryhmät atavistisena taiteellisena ajatteluna. Kun tarkastelun kohteena on kaksitoista ministeriötä, niin Edward O. Wilsonin esittämä taiteellinen ryhmäjako on syytä esitellä tässä tarkemmin (Wilson 2001: 251-252) Ryhmiksi lajiteltuna osiot jakautuvat neljään pääkategoriaan, josta jo aktorien tyyppejä näkijä, sankari, narri ja tavarantasaaja on esitelty. Samalla kullekin esitetylle mytosryhmälle on annettu nimikkolajinsa. Tulkittaessa heimon voi korvata yhteisöllä tai väestöllä, heimolaiset kansalaisilla, jolloin allegoriat ja metaforat alkavat avautua.

Kategorioissa osiot jakaantuvat seuraavasti:

I kategoria	- Heimo muuttaa - Heimo kohtaa pahat voimat - Hirviö uhkaa ihmiskuntaa	SYNTYTARUT
II kategoria	- Jumalten synty, ihmisten synty - Maailmanloppu, eskatologia - Suuri voiman lähde	KOSMOLOGIA
III kategoria	- Sankari - Näkijä - Narri	AKTORIROOLIT
IV kategoria	- imettävä nainen/äiti - neitsyt, antilas - aikuinen nainen	NAISROOLIT.

Noudattamalla Edward O. Wilsonin lyhyitä luonnehdintoja näistä taiteellisista arkkimielikuvista, esitetyille osatekijöille voidaan nimetä oma ministeriö, joko hovin tai tulkinnan vuoksi.

1. Jumalten synty, ihmisten synty	Oikeusministeriö
2. Heimo muuttaa	Sisäministeriö
3. Heimo kohtaa pahat voimat	Puolustusministeriö
4. Hirviö uhkaa ihmiskuntaa	Maa- ja metsätalousministeriö
5. Maailmanloppu, eskatologia	Ulkoministeriö
6. Suuri voiman lähde	Sosiaali- ja terveysministeriö
7. Sankarin matkat	Liikenne- ja viestintäministeriö
8. Näkijä	Opetus- ja kulttuuriministeriö
9. Narri	Valtiovarainministeriö
10. Imettävä nainen/äiti	Ympäristöministeriö
11. Aikuinen nainen, seksuaalisuus	Työ- ja elinkeinoministeriö
12. Neitsyt, antilas	Valtioneuvoston kanslia.

Näin saadaan suomalaiset ministeriöt alustavasti ryhmiteltyä myyttisiin kategorioihin, joissa ryhmään IV Naisroolit kuuluvat ministeriöt ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvoston kanslia, sattumoisin vuonna 2022 jokaisessa em. ministeriössä on johdossa nainen. Paradoksaalista on, että mediassa korostetaan sukupuolineutraaliutta, mutta samaan aikaan hehkutetaan, miten hyviä naisministerit ovat sen sijaan, että Aktoriroolien kategoriassa ryhmässä III ovat ministeriöt liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä valtiovarainministeriö. Ryhmään II Kosmologia on sijoitettu puolustusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja ulkoministeriö. Kategoriaan syntytarut I sisältävät seuraavat ministeriöt: oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö. Suomessa, onnellisten kansalaisten maassa on myyttisyys elävästi edustettuna praksiksessa, maan politologiassa.

18. Menippeian erityispiirteet

Poliittinen satiiri on kansalaisvaikuttamisen ja mielipiteen ilmaisun muoto keskusteluareenojen ohella. Menippeia on lähtöisin antiikin kirjallisuudesta, mutta kirjallisuudentutkija Mihail Bahtin on luonut menippolaisen satiirin näkökulmiin ulottuvuutta, jonka hän näkee Dostojevskin ihmisluontoa syväluotaavassa tuotannossa. Jatkossa olen rinnastanut tämän myteemijakoon.

- 1 Nauruelementti -> karnevalisointi
- 2 Fantasiat poikkeustilanteista -> totuuden koettelu, seikkailufantasiat
- 3 Syöverinaturalismi -> äärikarkeus yhdistyy symboleiksi, uskonnon elementeiksi
- 4 Perimmäiset kysymykset -> esim. elämänkatsomuksia huutokaupalla
- 5 Kynnysdialogit -> jonkin äärellä, synkrisis, kolmitasoisuus
- 6 Kokeileva fantasia -> epätavallinen näkökulma
- 7 Moraalis-psykologinen koominen -> psykologinen abnormi
- 8 Etiketin rikkominen -> disruptio, häiriö, haaste
- 9 Jyrkät kontrastit kombinaatioissa -> oksymoron, hyveellinen hetaira, jalo roisto
- 10 Sosiaalinen utopia: -> matkat tuntemattomaan
- 11 Irrallisten lajien laaja käyttö – mikserit, parodiat
- 12 Monityylinen monisävyisyys -> polyfonia, sana (puhe/teksti) materiaalina
- 13 Ajankohtaisuus ja orgaaninen ykseys- > uutiset, ajatusten valtiat, alluusio, tendenssi
- 14 Sukulaisgenret -> diatribi, soliloquia, symposium

- Diatribi: saarna, retorinen, poissaolevan kanssa keskustelu yksilöltä yhteisölle
- Soliloquia: keskustelu itsen kanssa, sisäisen ihmisen löytäminen, autoteelinen dialogi
- Symposium: Pidot ja pöytäpuheet, karnevaalikieltä, vakavan ja naurettavan yhteys, yhteisöltä yksilölle.

Tarvittaessa menippeialuokitus mukautuu myteemijakoon ja toimii osaltaan tulkinnallisena avaimena politiikasta puhuttaessa.

19. Kunnan nainen kosimisen kohteena

Kuva 2. Kolme neitsyttä slaavilaiseen tapaan kuvattuna. Kuvakaappaus netistä, kuvakäsitelty.

Alla oleva runonäyte osoittaa, miten kosiointi on kerrottu eri kansanrunoissa eri tavoin. Repolasta keräsi Uuno Karttunen vuonna 1897 Hiidestä kosinta -runon, jonka hänelle esitti Okki, Gordeisen Iivanan **naine** (Iivana Korteisen vaimo).

Vaimon rinnakkaisnimenä nainen tai emäntä on kansanrunoissa tavanomainen ratkaisu. Murremuoto naine antaa 366 eri vaihtoehtoa runomittaa, mitä tutkia. Lisäksi käytettiin naineista naisista nimitystä akka, jonka puoliso oli ukko. Sanotaanhan nykyäänkin aviossa olevaa ukkomieheksi, kalevalaisessa kielessä ei tätä pidennettyä ukkonimitystä tunneta lainkaan. Looginen vastinpari olisi akkanainen, mutta se on jo maallikonkin kielikorvaan melkoisen särähtävä sana eikä siten kielenmukainen.

Sinänsä tämä on paljastavaa kuten kierto vahvistavana myöntönä. Kielastaja on paitsi mytologiateoksen nimi, niin myös Väinämöisen runosuure. *Viite 15* Seuraava runonäyte paljastaa tulkinnan kielastajan valheen tai seipitteen eli myyttien puhujaksi. Runo on kerätty Kalevalan julkaisemisen jälkeen, mutta se silti voi olla aitoperäisempi kuin Lönnrotin Kalevalaan tulkitsema versio.

Kieli on sen verran vanhaa ja vaikeaa sisällöltään, että suomennan sen sisällön. SKVR-kansanrunokorpuksessa hakusanalla "kunno" on 27 osumaa ja kunnottarellakin on 9. Monet tulkinnat kallistuvat kunnottaren tarkoittavan (naitua) naista tai emäntää. Kunno on kansanrunossa hämärtynyt konnaksi.

Genre-kysymys kansanrunoissa ei ole ihan yksioikoinen, pieni alustava kartoitus osoittaa, että on joitain peruspareja, primaareja, jotka voivat valaista asiaa. Suluissa on hakusanan lukumäärä.

emäntä (3763)	isäntä (1363)
neito (3233)	poika (6969)
vaimo (1989)	mies (3406)
piika (1615)	renki (291)
akka (2038)	ukko (2736)
anoppi (355)	appi (341)

Voimasuhde sanojen kesken on feminiininen 12638 kontra maskuliininen 14765. Kun otetaan mukaan apuvoimat, eli lisätään naisten määrää sanoilla nainen ja kunno/kunnotar, niin voimasuhde muuttuu. Vastapainoksi otetaan vanhakantainen sana uros-johdannaisineen, joita on yhteensä 879. Nainen-ryhmään tulee 402 hakuosumaa lisää. Lopullinen riittävän kattava tilannekatsaus tähän naiskysymykseen on: 15644/13040 miesten hyväksi. Tarkemmin katsoen kalevalaista kansanrunoutta voi siis luonnehtia verrattain ja ällistyttävän tasa-arvoiseksi. Kuva saa uuden vivahteen, kun katsotaan vastinpareja emäntä/isäntä, jossa emännästä kertovia runokohtia on paljon enemmän kuin isännästä kertovia, samoin piiasta kertovia on enemmän kuin rengistä, mutta anoppi ja appi sekä ukko ja akka ovat melko tasaväkisiä.

Kansanrunoversiossa on useampia kertoja "luuvolla" merkityksessä kivetön luoto. Esimerkiksi Väinämöisen polvenhaava-runoissa voidetta hakemaan lähetetään mehiläinen ilman lintu selkämeren saareen, puuttomalle luodolle, joka voi olla tunnuspiirteiltään kivetön eli paljas silokallio tai muutoin nimetön eli yksi monista. Mitä konnaan tulee, niin konna on konna, mutta kansanrunoissa ei aina rikollisen merkityksessä, vaan sammakon. Konna on ollut pejoratiivinen nimi, jolla on sama vivahde kuin kielastajalla tai valehtelijalla. Toisintoja löytyy runosta, jossa pyykinpesijätär tenttaa veneellä liikkuvaa Väinämöistä esim. tyyliin: Seuraavassa tulkitussa runossa on erikoinen loppu, koska ei voida ilman muuta olettaa taivutusmuodon olevan väärä. Kyseessä on luoto, oikeasti, mutta mitä mahtaa tarkoittaa lähteminen luuvolla lokaksi. Kansanuskomukset tietävät kertoa noidista, joilla oli kyky soutaa kivipaadella. Kertosäe antaa ymmärtää, että meno uuteen kotiin olisi tapahtunut meritursaan selässä. Joten, asiallisempi selitys on arvoituksellisempi. Konna tosin liittyy kosiskelemiseen suomenkielessä käsitteessä konnankoukkuja eli ansoja tai virityksiä jonkin saamiseksi kiinni. Mitä jää tulkinnasta käteen? Itse asiassa vain selitys, jonka mukaan kalalokki (fiskmäse) = Toinen Hiitolan tyttäristä, jonka Ilmarinen muutti äitinsä motkotuksen vuoksi linnuksi luodolle.

Todennäköisesti runo on sekoitus eri aihioita ja loppu on hämärtynyt. Luultavasti runossa on Aino-tarun aihio, jossa morsian sanoo olevansa valmis, mutta noitataitoisena muuttaa itsensä mieluummin luodolle lokiksi, vetehisen vaimoksi kuin menee vähävirtiselle vanhalle kosijalle, konnalle, "sammakkomiehelle". Sammakko oli tietäjän rummutuksessa käyttämä luinen arpa, ja sehän tiedetään, arpa kohtalon on aina arvaamaton.

<u>Esimerkkiruno</u> Hiidestä kosinta	Hiidestä kosinta (nykysuomeksi)
SKVR II 116 a). <i>Suulaansaari.</i> <i>Karttunen n. 202. - 9/7 97. Okki,</i> Gordeisen Iivanan naine.	Toolkit Marita Råman
Anni on Turulan neido Peädy sotkulla merelle. "Kunne mänet, Väinämöine Ja vanha valehtelija?" 5 "Mänen lohta pyytämähä, Taimenia tappamaha. Verkot keskellä venettä, Kattila venou nokossa; Soan on tapan taimenia, 10 Tuhannen emä lohia." Jos et tosia sano, Keännän purtehesi kumoho, Lasken laivan lappioho." "Jo täytyy tosin sanella: 15 Mänen tuonelta tytärtä, Manalasta morsianta." "Seppäseni, veljyeni, Jo mänöö Väinämöine Ja vanha valehtelija, 20 Se naipi parahat naiset, Se pitää parahat piijat." Jo Pohjola näkyy, Hiijen kirkot kiillettääpi: "Jok_on valmis valvattini, 25 Valmis valvatettavani?" "Kuin on kynnät kyisen pellon, Pellon keännät keärmehisen Satasarvella härällä, Tuhatsarvella tursahalla, 30 Siit_on valmis valvattisi, Valmis valvatettavasi. Tavot rautaiset tulukset,[!] Kuin ammut tulisen hauvin Tuosta tuli kosesta." 35 "Kokkoseni, linduseni Tulen suustaha sugeepi, Höyhtenet tulen sataapi. Kuin kokko ylenteleikse, Niin haugi alenteleikse, 40 Kuin haugi alenteleikse, Sen kokko ylenteleikse. Iski on tulisen hauvin Tuosta tuli kosesta, Sen toi miulle lahjuksiksi, 45 Kerrallaha on kenkilöiksi." "Nyt on valmis valvattise, Valmis valvatettavase." Ei ole konnalla koguo, Ei ole vartta valvatilla, 50 Konnan on nimi koria, Läksi luuvolla lokaksi, Tursahalla morsieksi.	Anni on Turulan neito päätyi pesemään pyykkiä meren rannalle. - Mihin menet, Väinämöinen ja vanha valehtelija? -Menen lohta pyytämään, taimenia tappamaan. Verkot on keskellä venettä, kattila veneen keulassa; Sata tapan taimenia, tuhat emälohia. -Jos et puhu totta, käännän veneesi kumoon, lasken laivan lappeelleen. -Jo täytyy totta puhua: Menen kysymään Tuonelta tytärtä, Manalasta morsianta. -Seppäseni, veljeni, jo menee Väinämöinen ja vanha valehtelija, nai parhaat naiset, pitää parhaat piat. Jo Pohjola näkyy, Hiiden kirkot kiiltelevät: - Joko on valmis kihlattuni, valmis morsioni? - Kun kynnät kyisen pellon, pellon käännät keärmehisen satarvisella härällä, tuhatsarvisella tursaalla, sitten on valmis kihlattusi, valmis morsiamesi. Taot rautaiset tulukset, kun ammut tulisen hauen tuosta tulikoskesta. Kokkoseni, lintuseni tulen suustaan sylkäisee, höyhenet tuleen sataa. Kun kokko kohoaa, niin hauki vajoaa. Kun hauki vajoaa, sen kokko kohoaa. Iski tulisen hauen tuosta tulikoskesta, sen toi minulle lahjaksi, kiikutti kertamaksuksi. - Nyt on valmis kihlattusi, valmis on morsiosi. Ei ole kunnolla kokoa, ei ole vartta kihlatulla, kunnon on nimi korea, läksi luudolle lokiksi, tursaalle morsiksi.

20. Naisen synty ja roolimallit

Ennen vanhaan kun Jumala loi ihmisen ja pani hänet paratiisiin vartijaksi ei vielä naista ollut. Jumala nukutti Aadamin raskaaseen uneen ja leikkasi yhden hänen kylkiluistansa, aikoen rakentaa vaimon Aadamille. Vaan kuinka kävi? – Jumala kävi tarpeillansa ja pani luun kiven päälle. Sattuipa siihen koira. Otti luun kiveltä. Jumala tapasi koiraa vähän hännästä, mutta karkuun tämä pääsi; vähän vain karvoja jäi Jumalalle käteen. Jumala karvoja katseli. Noin sanoilla virkkoi: ”Luonpa näistä akan Aadamille, ei tuo tuhma tuota tunne, vähätietoinen älynne. Että on nainen nartullinen, kumppali koiran karvallinen! Saipa akan Aatamille. Koiran karvoista kuvasi. A. Henttonen KT/160. Jääski Mertjärvi. SKS

Hiidestä kosinta voidaan tulkita tiedon haun allegoriaksi. Pohjolan on oletettu olleen naisten Pohjola, Terra feminarum, joka oli naisten asuttama ja rinnastui kuoleman valtakuntaan, johon miehiset sankarit uskaltoutuivat tietoa hakemaan. Tämän tulkinnan listauksena on aihio Roina-Aatos, jonka perustana on Riitta Auvisen tutkimus: Nainen miehen yhteiskunnassa.

Laadin Auvisen johdattamana myyttisysteemin naiseuden olopuolista. Sivulla 177 teoksessa on esitetty äitimyytin diagramma, jossa varmaankin on otsikko luettavissa myös naiseuden myytin diagrammaksi. Auvinen on tarkastellut naiseutta binaarisina eli vastakohtapareina kahdeksantoista viitekehyksen puitteissa suhteessa alistuvuuteen ja ei-alistuvuuteen.

Tuo ei-alistuvuuden lista heijastelee kliseisiä kuvia siitä, mitä on olla vahva nainen. Listaa tarkastelemalla voi ehkä aavistella, miksi en ole erityisemmin ollut imarreltu, kun minua on sanottu vahvaksi naiseksi. Lähes hauska on tutkijan havainto sivun alareunassa: Koko myytin nimittäjä on mies. Eli loppujen lopuksi teksti siis kertoo miesnäkökulmasta, vaikka yrittääkin olla muuta. Kyseessä on loppujen lopuksi luokittelun ongelma, jossa nainen on yhteisön anomalia, epämääräinen, ei ehkä varmasti ihmisenkään, ei ainakaan miehen mittapuulla, vaan jotain muutak(kin), jota ei (miehinen) järki ymmärrä – niinhän myyttiä kerrotaan.

Kuulen jo epäileviä miesääniä, jotka uskovat minun iskeneen kirveeni kiveen, koska mitenkään kahdeksantoista ei voi olla seitsemäntoista. Ei voikaan, joten alkuperäistä listaa piti typistää, ja minun mielestäni ei erityistä perustetta ole, miksi seksuaalinen kategoria pitäisi olla erillään orgastisesta. Viime mainitun kun voidaan olettaa ihan hyvin olevan seksuaalisen alalaji, ja molempien kategorioiden kattokäsite leijailee jossain euforian ja dysforian maastossa taivaan porteilta murheen laaksoon.

Muodostui uusmuodostelma, jossa olen alkuperäisen vastaparin Jeesus-morsian muuttanut käsitteeksi Neitsyt Maria, koska syntiinlankeemuksessa oli kyseessä lähinnä tottelemattomuus, ja Mariassa/madonnassa on sen symbolinen vastakohta kuuliaisuutena. Sitä paitsi kansanrunoissa ei puhuta Jeesus-morsiamista lainkaan. Alusta asti on ollut selvää ettei Aatami kannan vastuutaan teoistaan ihan luonnostaan.

kosmologinen/äiti-huora = eksoottinen myteemi
transendentaalinen/pyhä-maallinen = sakraalimyteemi
seksuaalisorgastinen/passiivinen-aktiivinen = fantasiamyteemi
taloudellinen/elätettävä-elättävä = sankarimyteemi
juridinen/suojattu-lainsuojaton = balaldimyteemi
uskonnollinen/Neitsyt Maria – Syntinen Eeva = mystiikkamyteemi
etiologinen/haikara-kohtu = maaginen myteemi
biologinen/kipu-luonnollinen = legendamyteemi
status/saatu-hankittu = satumyteemi
identiteetti/heikko, pieni-vahva, pelottava = eleellinen myteemi
psykologinen/tyytyväinen-vieraantunut = folkloremyteemi
sosiologinen/epäitsenäinen-itsenäinen = pastoraalimyteemi
koulutuksellinen/erilainen-samanlainen = traaginen myteemi
poliittinen/yhdessä-yksin = ylevä myteemi
imaginäärinen/enkeli – paholainen = demoninen myteemi
edustuksellinen/kulttuuri-luonto = luontomyteemi
määrittelydimensio/maskuliininen-ei-maskuliininen = primitivia.

Sitten olin tekaissut paperiin semioottisen neliön kuvasta, joka tekstistä syntyi.

S1 mies	S2 nainen
nonS2 ei-nainen	non S1 ei-mies

Ja tarkemmin ottaen siis:

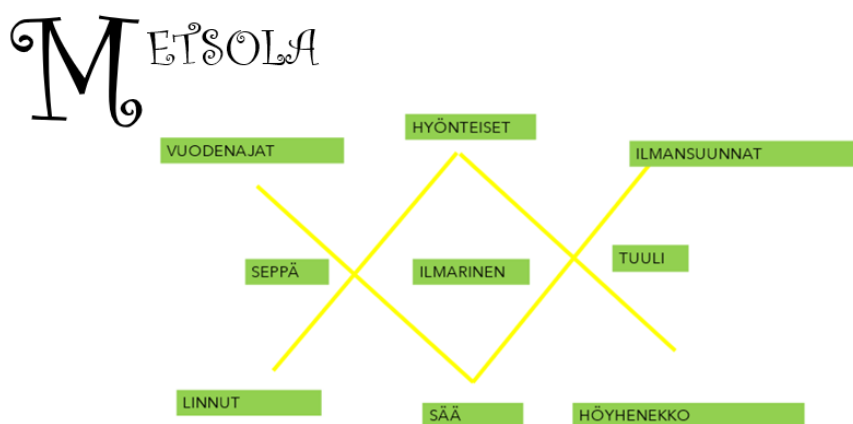
Mies	Nainen
Äiti	Homo.

Muistiinpanoissa oli kirjasta lause: Äitimyytti on erinomainen esimerkki poliittisista myytistä.

Naiseuteen sekä miesten että naisten itsensä määrittelemänä kuuluu kauneuden myytti, koska naisen katsotaan olevan miehiin nähden **atrappi**, ja tätä biologisperäistä suhtautumista tuskin voi helpolla muuksi muuttaa. Kun naisesta sitten tulee äiti, kauneuden merkitys muuttuu, eikä ole enää niin kovin tarpeenkaan, sillä siinä vaiheessa on yleensä elo turvattu yhteiskunnallisin keinoin. Mies saa lapsia naisensa kanssa, mutta homopari ei voi luonnostaan lisääntyä tai saada jälkeläisiä muutoin kuin esimerkiksi adoption kautta. Miehuuden määritelmänä on yleisesti vitaalisuus ja valloitukset. Sukupuolisuus ei kuitenkaan katoa, olipa luokittelu millainen tahansa, mutta poikkeustapauksissa kuten esimerkiksi transuissa kyse on lajillisesta anomaliasta, ei selvästi mihinkään pääryhmään kuulumisesta. /Viite 16/

Ulamolan lumossa pohjana topoksille oli Mikael Agricolan jumalluettelot, jotka edustavat menneisysselontekoa. Uusi kaavailtu selosterunko edustaa aikeena tulevaisuusselontekoa. Samana on pysynyt sää ja vuodenajat osana Metsolan toposta. Erona on lähinnä näkökulman laajeneminen nurkkakuntaisuudesta eli suomalaisesta jumalluettelosta ja menneisyydestä kohti universaaleja nykyajan ja tulevaisuuden teemoja ilmastokriiseineen. Metsola viittaa metson valtakuntaan ja muuttolintuihin, matkalaisiin, jonka jumalhaltija Ilmarinen on.

Metsä puineen kuuluu Ilpolaan eli metsän eläinten valtakuntaan. Saduissa ja myyteissä ihminen voi muuttua eläimeksi tai eläin ihmiseksi. Enkä usko, että nämäkään muodostelmat ovat ihan viimeinen sana mytosemantiikan kentällä.

Kuvio 11. Ohjelmarungon topokset asettuvat kolmeen ryhmään.

Kuvio 12. Tsundokun topokset, jotka muodostavat metatasolla kvalian

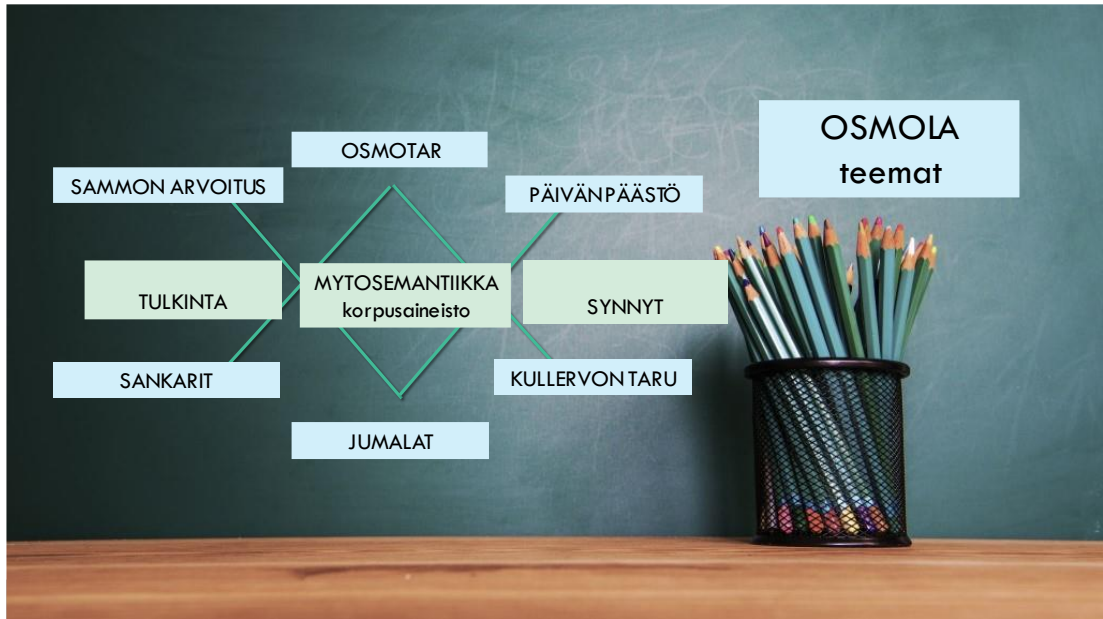

Kuvio 13. Mytostopokset Osmolaisten maa -sarjaan.

Kaavailuissa kolmioissa alkutopos on yhdistetty mytoskolmioksi yhdessä Päivölän ja Jäppilän kanssa. Kalevat ovat hyvä esimerkki tästä kehityksestä. Kalevanpoikia on mainittu jumaliksi, jättiläisiksi ja sankareiksi. Päivölän pidot rinnastetaan usein jumalten pidoiksi, jäppiset ovat jättiläisiä. Mytologiset hahmot ja eepiset sankarit kuuluvat mytologian ja folkloren alaan, johon kuuluvat myös kansanuskomukset.

Kuvio 14. Toposaiheet perusteemoina Osmolaisten maa -sarjassa.

Kuvio 15. Tematisoitu Osmola-teeman kaavio.

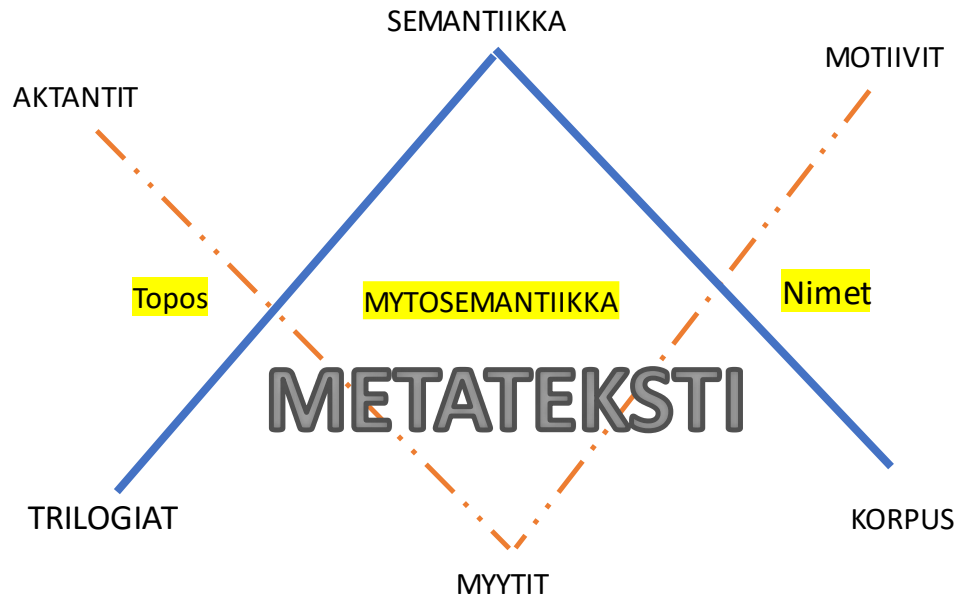
Aiempi kulttuuriheerosteema on vaihdettu syntytaruihin, koska kulttuuriheeroksista kerrotaan sankareina. Samoin aiempi hahmotelma runonlaulajista on vaihtunut yleisesti sovellettavammaksi tulkintateemaksi.

Osmola on Kalevalan toisintonimi, joskin Osmo-sarjan nimistä tunnetaan lähinnä vain Osmotar oluen keittäjänä. Usein Osmottaren toisintona käytetään Kalevatarta. Sekaannusten välttämiseksi käytän suomalaisen mytologian mytosemantiikan sarjassa Kalevala-topoksen sijaan Osmolaa. Luomistarut, alkuperän tai ensimmäisen esiintymisen muodostavat myyttien ytimen, jossa elinympäristöä tehdään tutummaksi myyttien avulla. Suomen havumetsissä Osmo on karhun toisintonimi, kansalliseepoksen kosiopuuhissa osmo on sulhasen epiteetti.

Sum summarum 1 Mytosemantiikan perusteet

Mytosemantiikan perusteet	
	
1.	Esipuhe
2.	Julkaisusarjan sormitus
3.	Kultahilli ja isotukki
4.	Universaalit isossa kuvassa
5.	Aktorikvaliteetit aakkostetuissa hahmoissa
6.	Kronotooppi/spatiotemporaalisuus toposjakona
7.	Poikkiparruna motivirealiteetti
8.	Tulkintakokeena pannahinen
9.	Nimilistojen työstäminen
10.	Abjektikirjat eli tsundoku
11.	Uusjärjestys Senate-korpukseen
12.	Marxin matkassa myyttimaisemiin
13.	Jättiläiset Cacus, Antaios, Gerion
14.	Doktriinin iskostaminen
15.	Tarkastelunäkökulman valinta
16.	Trilogiat työvälineenä
17.	Myyttiset ministeriöt
18.	Menippeian erityispiirteet
19.	Kunnon nainen kosimisen kohteena
20.	Naisen synty ja roolimallit
21.	Myyttiset topokset julkaisuohjelmassa

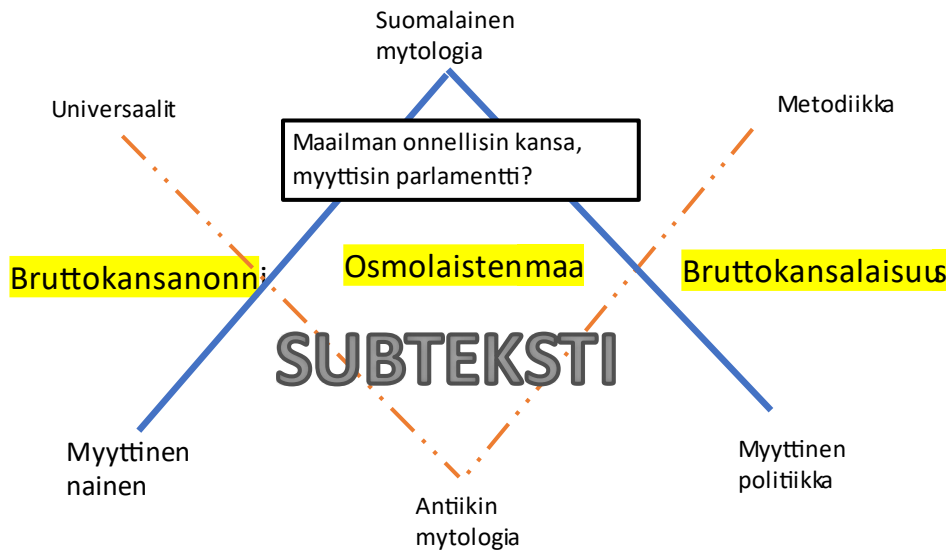
Otsikointeja luvussa on kaksikymmentäyksi eli 3x7 aihetta. Tämä mahdollistaa systemaattisen tarkastelun joko laajennetulla meemikaavalla tai Maslowin tarvehierakialla tai tertiaaleina. Alla tajunnanvirtatekstini systematisoituna, eli tekstissä on edetty lopusta alkuun, ideoitu, avattu ja sanoitettu epämääräisiä mielikuvia aiheesta ensin ja vasta lopuksi tarkasteltu systemaattisemmin, mitä tuli tehtyä. Mielenkiinnosta alitajunnan vaikutusta kohtaan olen kokeeksi ryhmitellyt satunnaisjärjestyksessä muodostuneen tekstin kohdat 1_21 rakenteeksi. Aihiot voi jäsentää ugrameksi sekä meta että subtasolla.

Metatekstin ugrame sisältää akantit, motiivit ja trilogiat :

5. Aktorikvaliteetit aakkostetuissa hahmoissa
6. Kronotooppi/spatiotemporaalisuus toposjakona
7. Poikkiparruna motiivirealiteetti
4. Universaalit isossa kuvassa
21. Myyttiset topokset julkaisuohjelmassa
1. Esipuhe
16. Trilogiat työvälineenä
2. Julkaisusarjan sormitus
3. Kultahilli ja isotukki

Subtekstin ugrame muodostuu seuraavasti:

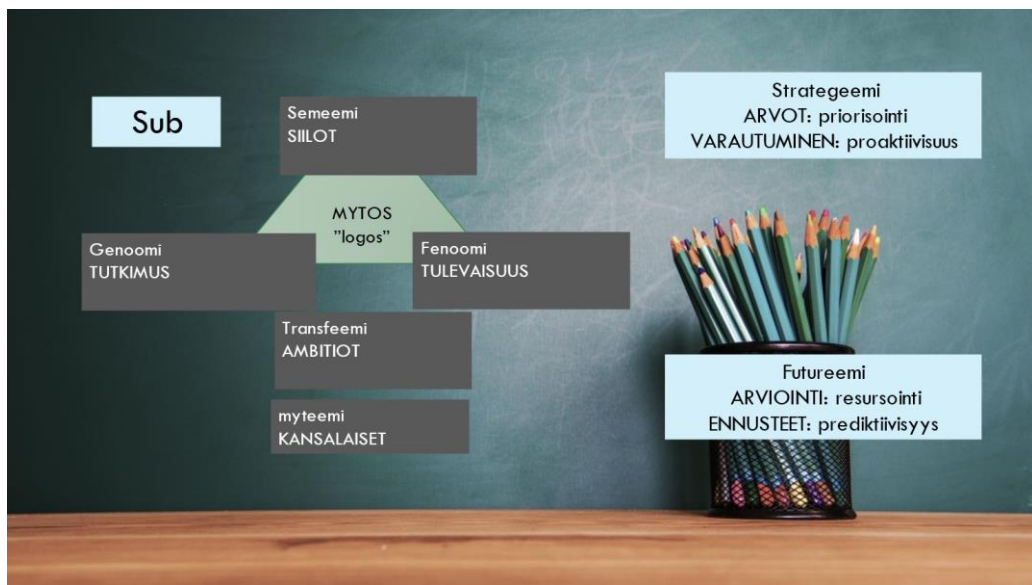

MYYTIT	
suomalainen mytologia	
8. Tulkintakokeena pannahinen	
9. Nimilistojen työstäminen	
antiikin mytologia	
12. Marxin matkassa myyttimaisempiin	
13. Jättiläiset Cacus, Antaios, Gerion	
SEMANTIikka	
myyttinen nainen	
19. Kunnan naisen kosimisen kohteena	
20. Naisen synty ja roolimallit	
myyttinen politiikka	
17. Myyttiset ministeriöt	
18. Menippeian erityispiirteet	
KORPUS	
metodiikka	
14. Doktriinin iskostaminen	
15. Tarkastelunäkökulman valinta	
universaalit	
10. Abjektikirjat eli tsundoku	
11. Uusjärjestys Senate-korpukseen	

Kaottinen pyrkii järjestykseen, tajunnanvirta järkeistymään. Aluksi sekavalta vaikuttava on loppua kohden tarkentunut ja tarkentuva järjestelmälliseksi lähestymistavaksi.

Kuvio 16. Metatason jäsenys tutkimusaineistosta

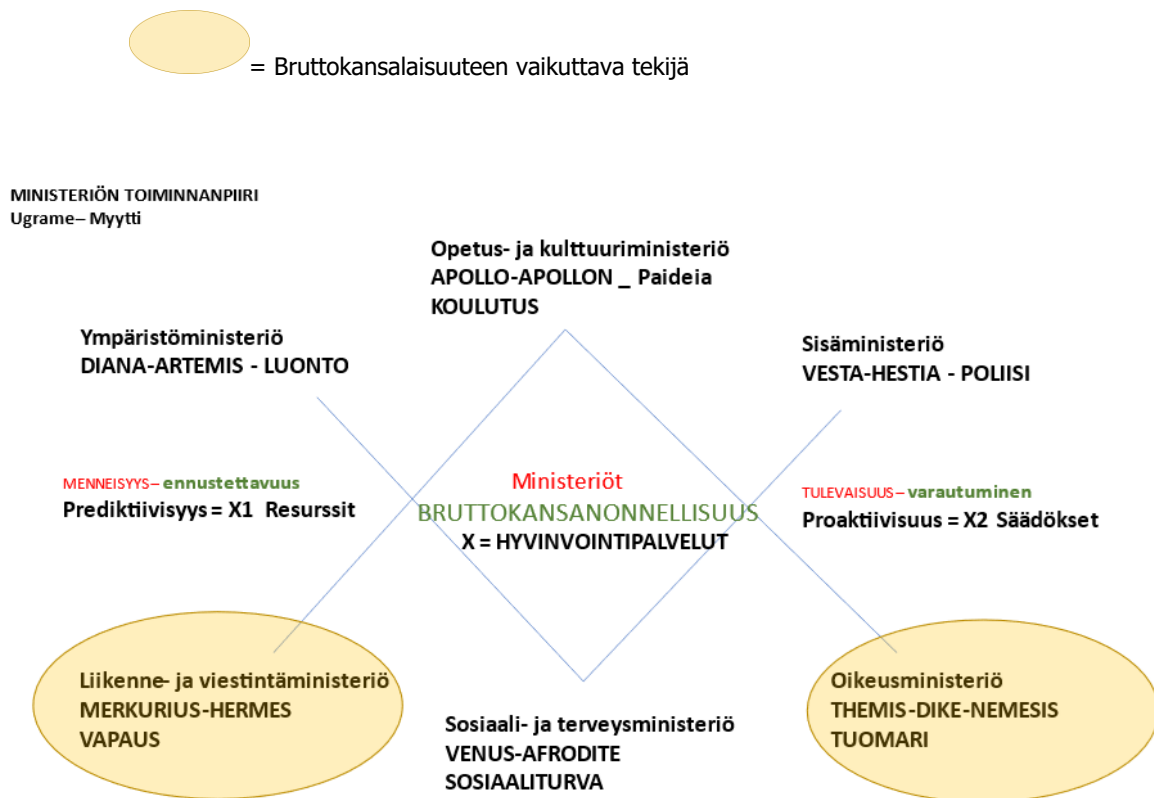

Kuvio 17. Subtason jäsenys tutkimusaineistosta

Kansakunnan tila ja tyytyväisyys

22. Bruttokansanonnei

Bruttokansanonnellisuuden X-tekijä määrittäyty prediktiivisyyden ja proaktiivisuuden tarpeiden mukaan. Seuraavissa yhdistelmissä bruttokansalaisuuden kanssakäymisen kuviot on korostettu keltaisella soikiolla.

Kuvio 18. Bruttokansalaisuuden peruskaava suhteutettuna antiikin jumalten toiminnanpiireihin

Suomi on kuutena peräkkäisenä vuotena nimetty maailman onnellisimmaksi maaksi. *Viite 18* Kriteereinä tämän tittelin saavuttamiseksi on hyvä hallinto, sosiaalinen tasa-arvoisuus, ympäristön hoito ja kulttuurin säilyttäminen. Kriteerit ovat kotoisin Bhutanissa luoduista hyvän hallintotavan kriteereistä, jotka laadittiin jo 1970-luvulla. Tavanomaisen taloudellisen mittarin bruttokansantuotteen tilalle haluttiin hyvinvoinnille aineettomampi mittari, jota alettiin kutsua bruttokansanonneksi. Tällä kriteerillä mitaten Suomi on maailman menestynein valtio/kansakunta. Ehkä sija todistaa senkin, ettei raha yksistään tuo onnea.

Suomalaiset ministeriöt on tässä tarkastelussa rinnastettu tiettyjen antiikin mytologisten hahmojen vallan alle. Tulkintaa varten tarvitaan aluksi menestyksen kolme tarinaa, joista yksi kuuluu bruttokansanonneen, toinen bruttokansantuotteen ministeriöihin ja kolmannelle ryhmälle on keksittävä hyvä nimi, sillä sitä ei ennestään ole. Ei kahta ilman kolmatta, toteaa sananlaskukin. Kun tyydytystä kaipaavat perustarpeet, niin hallintotapa ratkaisee, miten hyväksi kansalaiset elämänsä kokevat. Nykyisinä aikoina korostuu erityisesti sananvapaus ja sensuurin eri toimet ja median manipulointi. Kolmanteen sektoriin ilmeisesti kuuluukin jotain mikä on lisänä bruttokansantuotteen ja bruttokansanonnen välillä. On mahdollista, että Suomi koetaan onnellisena rehellisyytensä vuoksi. Täällä on voinut luottaa tähän asti, vaikkakin rehellisyys on se, joka on kansainvälisen vaikutuksen hapattamana Suomessakin korruptoitunut hallintokäytännö.

Bruttokansanonne on riippuvainen kansalaisten arvoista, sellaisessa maassa kuin Suomi, joka on ollut historiassaan pitkiä aikoja toisten vallan alainen alusmaa, on selviytymiskeinona ollut oma kieli ja kulttuuri, jossa on arvostettu tietämistä ja laulun lahjoja. Tosin laulu on ollut aikanaan jotain ihan muuta, kuin sävelten sulosointuja. Laululla tarkoitettiin loitsurunoa. Maagiseen turvautuminen on heikomman tapa käydä oikeutta ja turvata oma osa elämässä.

Bruttokansanonne ja sen keskeiset ministeriöt

Ministeriö ja jumaluusallegoria	Ydintoiminta
Sisäministeriö Vesta-Hestia/Kotilieden jumala	Turvallisuus, toimiva hallinto
Opetus- ja kulttuuriministeriö Apollo-Apollon/Taiteiden ja ennustustaidon jumala	Koulutus, kulttuuri, paideia
Sosiaali- terveysministeriö Venus-Afrodite/rakkauten ja kauneuden jumala	Sosiaaliturva, terveyssektori
Ympäristöministeriö. Diana-Artemis/Luonnon ja metsästyksen jumala, kuun jumalatar	Luonnonsuojelu

Suomalaisittain bruttokansanonne muodostuu keskeisiltä osiltaan itsenäisyydestä ja vapaudesta, mikä on natokeskustelua vasten todella yllättävää. Tarvitsee vain muuttaa vallanalaisuus termiksi liittoutuminen, niin vaivalla saatu itsenäisyys ollaan luovuttamassa. Ehkä tässä vaikuttaa jokin alitajuinen myyttinen isännän äänen pelko, jota sanalaskuissa luonnehditaan mm. sellaisilla sanannoilla kuin a) kerran orja aina orja, tai b) rikollinen palaa aina rikospaikalleen. Väitteissä ei ole mitään järkeä eikä sanonta perustu totuuteen, mutta syväpsykologisella tasolla näin saattaa olla. Bruttokansanonne on sidoksissa bruttokansalaisuuden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, yhteisön systeemien toimivuuteen. Hyvä koulutustaso osaltaan edistää kansakunnan onnellisuutta.

23. Bruttokansantuote – Myytti (vuca)

Näin saatu tertiaali muodostaa kolme tarinaa, jossa henkisempiä arvoja vaaliva bruttokansannonni säätelee ja ohjaa kansankunnan tyytyväisyyden ja hyvinvoinnin tunteita, ja siten edustaa **kvaliaa**. Yhteiskuntarauhan neliötä voisi kutsua **topos**-ryhmäksi, koska sen keskeisiin tehtäviin kuuluu omien rajojen puolustaminen ja kommunikaatio toisten alueiden ja ryhmien kanssa. Sekavassa maailmantilanteessa on yhteiskuntarauhan säilyttäminen haastavampaa kuin vakaisissa oloissa.

Valtiolaivan luotsaamista voidaan kuvata vuca-jakoa hyödyntäen. VUCA-mallin sanotaan auttavan selkeyttämään toimintaa ja johtamista jatkuvassa muutoksessa tai epävarmuustilanteissa. VUCA-malli on lyhenne sanoista Volatility, Uncertainty, Complexity ja Ambiguity. Valtiojohton kuten muunkin johdon tehtävänä on luoda toiminnalle strategiset suuntaviivat. Kun bruttokansantuote on perinteinen mittari menestyksekkäälle toiminnalle maailmassa, jossa monet vanhat säännöt eivät enää päde ja toiminnan edellytykset ovat murroksessa, on totuttava tekemään riskipäätöksiä nopeasti, mutta mahdollisimman viisaasti.

Bruttokansantuote – Myytti (vuca)

Valtioneuvoston kanslia on päävastuussa kansalaisten hyvinvoinnin turvaamisessa jatkossakin. Tätä tarkoitusta varten on säännöllisesti 2000-luvulla teetetty tulevaisuuselontekoja, joista viimeisin julkistui vuoden alussa tammikuussa 2023. Tämä tutkielma kuitenkin tukeutuu syksyllä 2022 julkaistuun selontekoon, ellei toisin mainita. Verrokkina toimii antiikin jumalista Zeus-Jupiter, ylijumala, taivaiden ja ukkosen jumala pääavastualueena oikukkaiden toimijoiden johtaminen. Mistään täysin nuhteettomasta toimijasta ei todellakaan ole kysymys, ei Zeuksen eikä Väinämöisen osalta, koska jumalia hekin vain olivat.

Seuraavassa esimerkki siitä, miten VUCA-kavalla on tulkittavissa hallinnon viimeaikaiset keskeisimmät ongelmat. Ensiksi epävarmuus ilmeni koronapandemiana, joka haastoi johtamisen, budjetoinnin ja työllistymisen käytänteet. Valtaa haluttiin vahvistaa auroitaariseemmaksi, kun ehdotettiin koronanyrkkiä, alijäämäistä budjettia korjattiin holtittomalla velanotolla, työllistymisongelmat suurenvat erialisilla kielloilla, mikä aiheutti työvoimavajeen syvenemisen mm. hoito- ja majoitus-ravitsemusalalla. Luonto oli monen pelastus koronaeristysten aikana, sillä täyttä ulkonaliikkumiskieltoa ei sentään tehty. Moni halusi mennä metsään.

Valtioneuvoston kanslia

Zeus-Jupiter/Ylijumala, taivaiden ja ukkosen jumala Johtaminen

V = Volatility eli epävakaisuus => KORONAPANDEMIA

Epävakaisuus kuvaa muutoksen luonnetta ja dynamiikkaa, sekä muutosvoimien ja muutoksiin vaikuttavien tekijöiden luonnetta ja nopeutta. Jatkuvasti muuttuvassa maailmassa muutokset voivat olla arvaamattomampia, laajempia ja niitä tapahtuu useammin.

Ajankohtaisena esimerkkinä muutoksesta toimii maailmanlaajuinen koronapandemia, jossa uusia käytäntöjä ja ratkaisuja on tehty ja muutettu aina tilanteen edetessä.

Valtiovarainministeriö

Pluto-Haades/Manalan ja rikkauden jumala

Budjetti

U = Uncertainty eli epävarmuus => UKRAINAN SOTA

Epävarmuus viittaa mallissa ennustettavuuden puutteeseen, mahdollisiin yllätyksiin, sekä tietoisuuteen ja ymmärrykseen (tai niiden puutteeseen) ympäröivässä maailmassa tapahtuvista asioista tai tapahtumista.

Tapahtumien ennakkointi ja etenemisennusteiden laatiminen vaikeutuvat jatkuvasti, samalla aiempia kokemuksia voidaan yhä harvemmin käyttää perustana tulevien ennusteiden laatimiselle. Organisaatioiden kannalta tällä on vaikutusta esimerkiksi investointeihin, kehitykseen ja kasvuennusteisiin.

Maa- ja metsätalousministeriö

Ceres-Demeter/Maan ja sadonkorjuun jumala

Luontovarat

C = Complexity eli monimutkaisuus - KORRUPTIO

Monimutkaisuuteen liittyy muutosvoimien moninkertaistuminen, asioiden sekavuus ja varsinaisen syy-seuraussuhteen puuttuminen – on siis haastavaa arvioida, miten eri asiat liittyvät toisiinsa.

Organisaatioille tämä voi aiheuttaa sekaannusta tai epäjärjestyä, kun ongelmat ja niiden seuraukset ovat yhä monikerroksisempia ja niiden vaikutuksia on vaikeampi täysin ymmärtää.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Vulkanus-Hefaistos/Tulen ja sepäntaidon jumala

Työllisyys, kauppa, teollisuus

A = Ambiguity eli epäselvyys - KANNUSTINLOUKKU

VUCA-mallin viimeinen kohta eli epäselvyys viittaa todellisuuden hahmottamiseen ja väärinkäsitysten mahdollisuuteen. Yksi ja sama ratkaisu ei sovi kaikille, tarkasti määritellyt parhaat käytännöt toimivat monistettuna nykypäivänä yhä harvemmin. Uudenlaiset vaatimukset organisaatioiden toiminnalle ja johtamiselle voivat aiheuttaa ristiriitoja ja haastavat henkilökohtaista arvojärjestyä.

Bruttokansanoppi ja sen keskeiset ministeriöt

<u>Ministeriö ja jumaluusallegoria</u>	<u>Ydintoiminta</u>
Valtioneuvoston kanslia Zeus-Jupiter/Ylijumala, taivaiden ja ukkosen jumala	Johtaminen
Valtiovarainministeriö Pluto-Haades/Manalan ja rikkauden jumala	Budjetti
Maa- ja metsätalousministeriö Ceres-Demeter/Maan ja sadonkorjuun jumala	Luontovarot
Työ- ja elinkeinoministeriö Vulkanus-Hefaistos/Tulen ja sepäntaidon jumala teollisuus	Työllisyys, kauppa

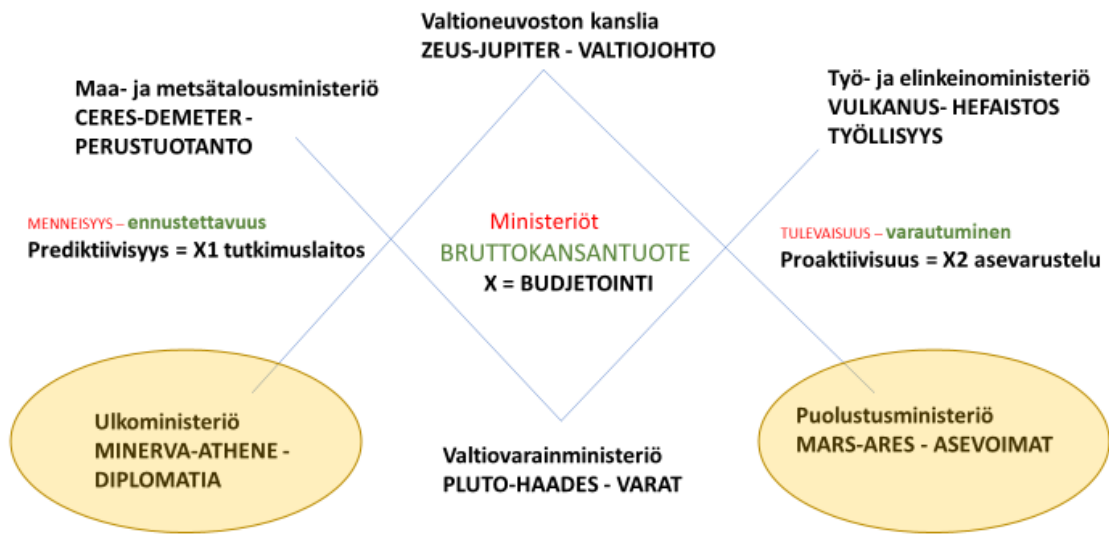
Monessa tapauksessa ongelmanratkaisua hyödyttää, jos sitä voi tarkastella jostain vaihtoehtoisesta näkökulmasta. Kansalaisnäkemykset ja kansalaistottelemattomuus on toimivassa hallinnossa huomioitava muullakin tavoin kuin viestinnällisellä manipuloinnilla ja informaatiotulvana, joka voi virallisestikin ja tarkoituksella olla kvasi-informaatiota, jolle on tyypillistä ivata vaihtoehtoisia mielipiteitä vaimentamisen keinona.

Ugrame mahdollistaa x-tekijöiden kartoituksen, onhan sillä suora yhteys alitajuisiin tarpeisiin ja motiiveihin. *Viite 19* Ugrameen pääsee käsiksi ministeriöiden toimialaa luonnehtivilla sanoilla, ensi vaiheessa on tarpeen yksinkertaistukset, vaikka jokaisen ministeriön toiminnanpiiri ja funktiot on monimuotoinen kokonaisuus kuten ministeriöluvussa siilojen kohdalla osoittautuu.

Alkutilanteessa ugramessa on kolme tuntematonta: X, x1 ja x2. Luonnehtivan sanan lisäksi kullakin ministeriöllä on nimetty oma haltijansa antiikin mytologiasta. Kreikkaan ja latinaan pohjautuvat monet sivistyssanat, joista ensimmäiseksi tarkasteluun joutuu paideia, termi joka on ensisijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön kenttää. Vaihtoehtoisesti olisi voinut luonnehtivaksi sanaksi etsiä vastaavan sivistyssanan, mutta myyttisesti jumalat on helpompi ymmärtää myteemien alkuäidiksi kuin jokin yksittäinen sivistyssana.

Tilastot ja graafiset esitykset voivat hämätäkin eikä kaikilla ole tilastojenlukutaitoa, vaikka itse esitys olisikin todenmukainen ja vääristymätön. Alla olevassa ugramessa on ratkaistu esimerkiksi bruttokansanonnellisuudesta vastaavan ministeriöryppään metatekijät ja vaikuttamisen pääkohteet. Ukrainan sota on sotkenut maailmanpolitiikan kuviot totaalisti. Onnetonta on, ettei sodan kustannuksia ja sen seurauksia tiedä kukaan laskea. Suomalainen nykypolitiikka on pääministerin johdolla ratkaissut asiat niin kuin siivottoman talon emäntä, joka lakaisee roskat maton alle hädissään yllätysvieraiden tullessa. Poissa näkyvistä, poissa mielestä periaate ei ole vastuullista hallinnointia. Puolustukseen ja solidaarisuuteen ulkopuolelle valtionalouden syydetyt rahat saattavat koitua kohtalokkaaksi erehdykseksi valtionaloudelle. Laskennallisesti tutkimuslaitosten on helppo todistaa, ettei touhu kannata, mutta kun vastapuolella on "rauhan" ideologia järeine aseineen, vastalauseet ohitetaan tai vaiennetaan kansalaismielipiteestä piittaamatta tai siihen perehtymättä. Tietyssä mielessä ugrame on ajattelevan ihmisen mandala.

MINISTERIÖN TOIMINNANPIIRI A
Ugrame – Myytti

Kuvio 19. Ministeriön toimintapiirien antiikkinen jako, budjetointi suhteessa ennusteisiin

24. Bruttokansalaisuus

PAIDEIA

Paidean käsitteessä Antiikin perintö elää edelleen voimissaan. **Viite 20** Euroopan sielu ja sivistyksen kehto on Välimeren rannoilla, foinikialaisten henkisen perinnön sanotaan periytyneen Euroopan maista Saksaan kaikkine militaristisine haittavaikutuksineen kuten tiedämme. Talousmahtia maailman mittakaavassa ei Euroopassa ole oikeastaan ollut koskaan ainakaan Amerikan mittapuulla mitattuna, mutta toki täytyy muistaa, ettei Amerikan vauraus ole mantereen alkuperäiskansojen aikaan saamaa, vaan eurooppalaisten siirtolaisten. Tomeruus karkasi Amerikkaan Euroopan mantereelta, kun aloitekykyisimmät kurjimukset muuttivat etsimään parempaa elämää uudesta maailmasta. Silti sekä Yhdysvaltain että Euroopan Unionin valtioiden menestystekijänä on ollut kreikkalainen sivistyskäsitelmä, joka syntyi toisten ihmisten eli orjien raadannan kustannuksella.

Näin Kreikassa on syvät juuret epätasa-arvolle, uskoisin että plebeiji-ajattelusta demokratiaksi on todella pitkä matka käytännössä. Paideia, joka käsitteenä sisältää monia sivistyksellisiä puolia kuten koulutus, kasvatus, kulttuuri, sivilisaatio, perinne ja kirjallisuus on Antiikin yläluokan ihannoima käsitelmä. Suomessa onneksi ei vastaavassa määrin ole koskaan ollut sivistysihannetta, vaikka tietoa ja tietäjyyttä onkin arvostettu aitokreikkalaiseen tapaan. Hyvät oppimistulokset Pisa-kartoituksissa on saatu periaatteella: Sivistys ja koulutus kuuluvat kaikille. Käytännössä tämä ei tietenkään ole missään päin maailmaa täysin toteutunut. Yhteisössä on aina niitä, jotka katsovat olevansa oikeutettu enempään kuin muut tai paljonkin enempään keinoja kaihtamatta. Toisaalta harvat voivat tai kykenevät omistautumaan jaloille tarkoitusperille koko ikänsä.

Kreikan paideiaan ei kuulunut taloudellisten asioiden pohtiminen, rikkaus saatiin ikään kuin itsestään selvyytensä: sotasaaliina, perittyinä asemana, poliittisella vehkeilyllä ja orjien aherruksesta. Ajattelutapa on periytynyt moraaliin, jossa erilaisten tukien huijaamista pidetään suotavana toimintana. Antiikin vapaa mies pohti, polemisoi ja politikoi. Kreikan kulttuuri ihanoi urheilua ja kauneutta. Urheilusta on maailmalle levinnyt Olympialaiset ja kauneuden palvonnasta taidehistoria kulttuurisine leikkauksineen ja jumalpatsaineen. Sekä paideia, joka oli syvällinen, monimutkainen ja hienostunut käsitelmä sivistyneen kaupunkivaltion kansalaisen oppimisprosessille kuuluvista osatekijöistä. Yleensä paideialla tarkoitettiin miespuolisen vapaan kansalaisen oikeutusta saada koulutusta toteuttamaan itseään ja luontonsa, luntionsa mukaisia taitoja ja taipumuksia ja siten kehittyä paremmaksi iässä ja viisaudessa. **Viite 21**

Vertaan Antiikin paideiaa seitsemän vuoden takaiseen systeemiini pöllösymbolin alla, koska Antiikin ja kaupunkivaltio Ateenan symboleihin kuuluu Minervan pöllö tiedon ja viisauden vertauskuvana. **Viite 22** Minervan pöllö on siten myös paideian vertauskuva. Meemikaavassa $T_x = \text{Paideia}$; $T_y = \text{Sivistysihanne}$, joista edellinen on se mikä on vaikuttanut tulevaisuuteen onnettomin asenneseurauksin ja jälkimmäinen on kulttuurinen strategia, jolla Kreikka on yrittänyt selvittää melkoisen huonoin seurauksin. Tulee mieleen tästä laulu heinäsiirkasta ja muurahaisesta.

Mistä Kreikka ennen kaikkea tunnetaan? Kiistatta se on paideian aikaan saama arvostus filosofiaa ja runoutta kohtaan, antiikin kulttuuri on ollut koko Euroopan sivistyksen juuri ja lähde. Lisäksi on kirjallisuuden kautta hyödynnetty kansanperinne eli myytit, jotka Homeros kokosi. Entä jos maailman viihdeteollisuus veloitettaisiin maksamaan provisio kaikesta kreikkalaisia myyttejä hyödyntäneestä? Siitä tulisi oivia summia. Nykymaailmassa ei kauneusarvot ratkaise – raha ratkaisee. Sanonta raha ratkaisee on tosin sekin kotoisin Antiikin arpomis- ja enneperinteestä, jossa heitettiin metallikolikkoa kruuna vai klaava periaatteella. Kiperät ratkaisut tehtiin onnenkaupalla ja niin on edelleen. Järjen ääntä ei Antiikissa ulotettu talouspulmiin, luonto kauneuden lähteensä tunnettiin paremmin, joskin taru ja tosi pyrkivät encyklopedioissa sotkeutumaan yhtä mittaa antiikin ajan ajattelussa. Kreikka oli tuolloin filosofien ja myyttien maa. Molemmat hengen tuotteet ovat eläneet ja elävät edelleen, vaikkakin kumpuavat eri lähteistä. Myytit ovat peräisin perinteestä ja filosofia politisoinnista, tiedonaloista, joita paideian ihanne korosti ja arvosti. Koulutus loi kasvatuksen kautta kulttuurin ja korkea-asteisen sivilisaation sekä lentävät lauseet, jotka elävät edelleen sivistyneessä kielessä.

Paideain innoittama delfoin temppelin lause ”tunne itsesi” on perusteettomasti annettu Sokrateen keksimäksi. Sananparsien arvostus liittyi paideiaan ohjeistamisena, jonka manttelinperintä on toteutunut tieteen dissipliniin. Laajemmin paideia on myös totuttamista kypsään ja yhteisössä hyväksyttävään tapaan toimia, käsite sisältää sivistämisen ja kasvatuksen sekä opettamisen aatteet.

Sananparret ovat aforismikirjallisuutta, viisauden ilmentymiä, joskin testattuna sananparsissa on myös hutilausumia kuten rakkaudessa ja sodassa ovat kaikki keinot luvallisia. Mennään vikaan, jos sananparret ymmärretään pinnallisesti tai legitiiminä menetellä jotenkin. Sudassa, 1000-luvun tietosanakirjassa Kreikan kulttuurista todetaan sanalaskun tunne itsesi ohjeistavan itsetutkiskeluun, joka voidaan saavuttaa selkeällä harkitulla ajattelulla liikaa sanatulvaa välttämällä.

Paideialla on Suomessa kurituksellinen historia, joka ilmenee lähinnä sananparressa oppia ikä kaikkia tai nykysanannoissa elämä opettaa tai Siperia opettaa. Näillä viitataan kuriin ja rangaistuksen, seuraamusten merkitykseen oppimisprosessissa. Ajatuksin voidaan muuttaa maailmaa, mutta teot siihen suoraan vaikuttavat.

Paideia meemikaavana

Aihe: Paideia, sivistysihanne

Asiasanat: Koulutus, kasvatusta, kulttuuri, sivilisaatio, perinne, kirjallisuus.

Tx = paideia (Kasvatustilanne) strategeemi

Ty = sivistysihanne (Kulttuuri) futureemi

T1 = sivilisaatio (Polis) genoomi

T2 = kirjallisuus (Filosofia) fenoomi

T3 = kasvatusta (Olympiakisat) semeemi

T4 = perinne (Myytit) myteemi

T5 = koulutus (Lentävät lauseet ja sananparret) transfeemi / Viite 23

Soveltamalla perusaihoita ministeriöluokitukseen, saadaan kiinni fokuksesta X sen mukaan, halutaanko tietää muutosfokus, vai myyttinen fokus vai ilmiöfokus. Ministeriöt on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava kuvioon toiminnallisiksi yksiköiksi, puolustusministeriö ja ulkoministeriö yhteen, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö paljon vartijana tai niukkuuden jakajana ovat kiinteä yksikkö. Maa- ja metsätalousministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriä elannon ja toimeentulon turvaajina ovat toiminnallinen parivaljakko.

Tulevista kansalaishaasteista tulee olemaan tärkein ja vaativin tulevaisuusvalmiuden kehittäminen, taito, joka on suurelle kansalaisjoukolla täysin outo termi, mutta käytännössä tutumpi esimerkiksi vakuutusikäntein ja eläkesäästämisenä. *Viite 24* Tulevaisuusvalmius on kansanomaisesti sanoen kykyä katsoa nenäänsä pidemmälle tai muuta kuin elämistä kädestä suuhun. Se on säästämis- ja investoimiskykyä, pitkäjänteistä toimintaa ja suunnitelmallisuutta, varautumista tulevaan ja mahdollisiin kriiseihin ja laukeaviin riskeihin silti liikoja pelkäämättä ja luottaen tulevaan. Huoleton asenne on osittain piittaamattomuutta, jossa riskinkanto säilytetään toisten harteille kannettavaksi. Ennakoiva toimintakulttuuri ei ole vain maan hallinnon päänaiva, sen kuuluisi olla oleellinen osa kansalaisvelvollisuutta ja yksityistaloutta. Tähän tarvitaan tulevaisuuskuvittelutaitoa, resilienssiä sekä tulevaisuusvalmiutta.

Lyhyesti luonnehtien bruttokansalaisuuteen kuuluu ensiksi Suomen kansalaisuus, kansalaisstatus, joka sekä oikeuttaa että velvoittaa. Velvoitteista tärkeimpiä on yhteisten pelisääntöjen, lakien, asetusten, normien ja tapojen luomat velvoitteet. *Viite 25* Veronmaksajan rooli kuuluu kansalaisstatukseen, siinä missä sanan ja mielipiteen vapauskin. Korona-aika osoitti, ettei edes demokraattisessa sivistysvaltiossa olla vailla kyseenalaisia painostuskeinoja kansalaisia kohtaan, kun propaganda ottaa vallan. Suomen brutto-kansalaisuuteen kuuluu ilmainen kouluopetus kuluruokailuineen sekä jokamiehen oikeus eli lupa poimia luonnonantimia, marjoja ja sieniä metsistä. Bruttokansalaisuuteen kuuluu lisäksi äänioikeus ja lukuisia muita oikeuksia ja velvollisuuksia. Kaikki eivät täytä samassa määrin velvollisuuksiaan, eikä kaikki tiedä kansalaisoikeuksiaan riittävästi. Bruttokansalaisuus on yhteiskunnallista valvutuneisuutta ja puolueettomien tietolähteiden luo pääsyä. Joissain tapauksissa bruttokansalaisuuden laajennukset ja rajoitukset hyvin ennakoivat ja ennustavat tulevia murroksia ja tulevaisuutta.

Bruttokansalaisuuteen lähinnä vaikuttaviksi ministeriöiksi on tässä luokiteltu ulkoministeriö valtion ulkosuhteineen, koska jos Suomi ei jonain päivänä enää ole itsenäinen valtio, ei ole Suomen kansalaisuuttakaan, ja bruttokansalaisuus vaihtuu jonkin toisen tahon vallan alle. Pallas Athene oli aikanaan Ateenan kaupunkivaltion suojelija. Bruttokansalaisuuden velvoitteet ja oikeudet määritetään Suomen laissa, jotka laatii oikeusministeriö ja hyväksyy eduskunta. Oikeuksia on voitava puolustaa, valtiollisella tasolla sen tekee Puolustusministeriö, yksilötasolla oikeuslaitos. Vapaa liikkuminen on bruttokansalaisuuteen kuuluva oikeus, samoin kuin sensuroimaton tiedottaminen ja viestiyhteydet.

Bruttokansalaisuus ja sen keskeiset ministeriöt

<u>Ministeriö ja jumaluusallegoria</u>	<u>Ydintoiminta</u>
Ulkoministeriö Minerva-Athene/Tiedon, viisauden ja sotataidon jumalatar	Diplomaattisuhteet
Oikeusministeriö Themis-Dike-Nemesis & Justitia/Oikeuden jumalattaret	Lainsäädäntö
Puolustusministeriö Mars-Ares symboliikka/sodan ja taistelun jumala	Puolustautuminen
Liikenne- ja viestintäministeriö Merkurius-Hermes/Tiedonkulun jumala, jumalten sanansaattaja.	Sanan ja liikkumisen vapaus

Alussa määritelty tarve kategorisointiin on nimetty työhypoteesina bruttokansalaisuudeksi, johon kuuluvat kansalaisten perustuslaissa määritellyt perusoikeudet, kansalaisuuden saavuttamisen edellytykset, sananvapaus, oikeuskäytänne, maan puolueettomuus ja sitoutumiset esimerkkinä vaikkapa Suomen puolueettomuuden menetys länsiliittoumaksi ja kansalaisuuden sitoutuminen EU-kansalaisuudeksi. Bruttokansalaisuuteen vaikuttaa mm. kansallinen itsemääräämisoikeus tai sen aste. Kun maailma yhdentyy ja globalisoituu, ja kehitys kulkee kansallisista ryhmittymistä kohti maailmankansalaisuutta ja planetaarista tietoisuutta, bruttokansalaisuus saattaa tulevaisuudessa olla se tärkein osio pohdittavaksi siitä, mihin suuntaa kehitystä tulisi tai halutaan ohjata.

Toinen ja helpompi tarkastelutapa on pitäytyä binaarisessa kahtiajaossa bruttokansantuotteen ja bruttokansanannon tasolla, jolloin bruttokansalaisuus sitoutuu näihin kahteen näkökulmaan. Sananvapaus ja oikeus oman mielipiteen ilmaisuun ovat oikeusministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön alaa, samoin kuin ns. äänestäminen jaloillaan tai kun nostaa kytäkintä ja poistuu maasta muille maille. Oikeuskäytänne ja korruptio ovat keskeisiä ongelmia bruttokansalaisuudessa, jossa toiset ovat tasa-arvoisempia kuin toiset vaikkapa varallisuuden turvin. Ulkoministeriötä ja sodanaikaista puolustusministeriötä johtaa presidentti, (ongelmallinen?) osa vastuu- ja valtuusasetelmaa ovat mm. liittoutumat, joilla voi olla katastrofaaliset seuraukset, kuten Suomen liittoutumisella Saksan kanssa jatkosodan kanssa. Rauhanehdot tuottivat Suomelle maksettavaksi mittavat sotakorvaukset ja Lapin sodan, mutta itsenäisyys säilyi.

KANSALAISTAITO YLEISSIVISTYKSENA

Suomen kouluissa oli 1900-luvulla oppiaine kansalaistaito ja yhteiskuntaoppi, joissa opeteltiin yhteiskunnallisia periaatteita kuten sosiaalisia oikeuksia ja velvollisuuksia sekä lainmukaisuutta ynnä muita yhteiskunnallisia käytänteitä kuten kunnallispolitiikka tai verotus.

Kauhuissani olen lukenut EU:n päämme menoksi kaavailemaa kahdeksankohtaista vaatimuslistaa siitä, mitä vähintään vaaditaan jokaiselta kansalaiselta. Överiksi on mennyt, en usko että kovin korkealle päästään edes vuoteen 2050 mennessä. Kunhan nyt ensin saataisiin luku- ja ajattelutaito kaikelle maailmalle.

Yleistettynä kahdeksan vaatimuskohtaa seitsemäksi kohdaksi muodostuu taitolajien vaatimuksista/tavoitteista listaus, jossa ovat:

<u>Modaliteetti</u>	<u>Taitolaji</u>
Täytyminen	Kielitaito (äidinkielen ja vieraskielinen viestintä)
Tekeminen	Kulttuuritaito (kaikki taiteet ja tieteet, perustaidot)
Voiminen	Oppimistaito (itseopiskelun kyky)
Uskominen	Johtamistaito (itseohjautuvuus, usko itseän, yritteliäisyys)
Tahtominen	Tietotyötaito (Digitaitojen hallinta)
Tietäminen	Matemaattinen taito (??? Differentiaaliyhtälöhinkö saakka?)
Oleminen	Kansalaistaito (Oikeudet ja velvollisuudet). <i>Viite 26</i>

Suomea on nimitetty tuhansien yhdistysten maaksi, mikä heijastelee samanmielisten ihmisten vapautta kokoontua ja kohdata levittämään meemejään ja arvojaan yhteiskuntaan. Kokoontumisvapaus toteutuu digiajassa myös sosiaalisen median maailmana, jossa tubettajia kutsutaan mielipidevaikuttajiksi, toisia viestejä leimataan trolleiksi tai salaliittoteorioiksi jne. Osa sivustoista suljetaan mielipiteittensä tai kielen käytön vuoksi. Keskustelu on silti suomalaisittain melko sallivaa. Taloudellisesta epätasa-arvoisuudesta kumpuava perinne, herraviha on tuttu ilmiö keskustelukanavilla. Facebookissa Lauri Snellman on pohtinut arkaa aihetta omalla nimellään vuonna 2021 otsikoinnilla "Onko herraviha sittenkin kansalaishyve?" Kirjoittajan mukaan herraviha liitetään usein populismiin ja systeemin vastaisiin salaliittoteorioihin. "Todellinen kansa" ja "korruptoitunut eliitti" taistelevat keskenään, ja "todellisen kansan tahdon" tulee ohjata politiikkaa. Tällainen populismi vaarantaa demokratian, koska se vaatii yksinoikeutta puhua kansan nimissä.

Herraviha voi silti edustaa myös demokratiaa. Niccolò Machiavelli esitti herran määritelmän: herroja ovat ne kansalaiset, jotka eivät tee mitään hyödyllistä työtä tai liiketoimintaa vaan tavoittelevat valtaa ilman vastuuta ja kuppaaavat itselleen ansiottomia etuja. Toimiva demokratia ei voi päästää herroja riehumaan vaan pitää vahvasti kiinni tasa-arvosta ja herraviihasta. Machiavelli ehdotti kiinni jääneiden herrojen tappamista. Tämä toimintamalli ei sovi demokraattiseen oikeusvaltioon. Oikeusvalltion kannalta on kuitenkin olennaista, etteivät valtaapitävät ole lakien tai yhteiskunnan yläpuolella. Voisiko herraviha auttaa saattamaan rötösherrat vastuuseen teoistaan?

Lauri Snellman ehdottaa herravihan liittämistä omiin kattohyveisiin. Näihin hyveisiin voisi kuulua kriittinen kansalaisuus ja perustuslakipatriotismi. Näistä kriittinen kansalaisuus merkitsee valmiutta arvioida valtaapitävien toimintaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä. Perustuslakipatriotismi taas merkitsee sitoutumista osallistavien instituutioiden yhteiskuntasopimuksiin ja niiden taustalla vaikuttaviin arvoihin. *Viite 27*

KANSALAISHYVE

Kansalaishyve on yhteisön menestyksen kannalta tärkeiden tapojen keräämistä. Kansalaistoiminnan hyveenä pidetään omistautumista kansalaisten yhteistä hyvinvointia edistävään toimintaan. Kansalaishyveen muodostavien piirteiden tunnistaminen on ollut poliittisen filosofian pohdinnan kohde. Suomalainen yhteiskunta on kohtalaisen korkealla hyvinvointiasteella, joten somekirjoituksissakin riittää voimavaroja yhteiskunnalliseen valvetuneisuuteen ja keskusteluun.

Sapekas huumorikin voi olla kansalaishyve. Perttu Hillman on kirjoittanut netissä vuonna 2014 jutun ”korkeimmasta kansalaishyveestä”. Kyseessä on satiirinen teksti, menippeia. Hillman kirjoittaa:

”Polkupyöräily ei ole enää tapa liikkua paikasta toiseen. Se on korkein mahdollinen kansalaishyve. Uusi urbaanin yhteisöllinen suomalainen-eurooppalainen suvaitsee lähes kaikkea, paitsi muulla kuin polkupyörällä liikkuvaa yhteisön vähemmän tasa-arvoista kanssaihmistä.

Tai siis sykkivässä pääkaupungissamme. Maaseutukaupungeissa polkupyörä on edelleen kulkuneuvo paremman puutteessa. Maailman voi pelätä tulleen valmiiksi, kun virastotyöntekijän liksalla ostetaan ihan tavallinen polkupyörä ihan tavallisen polkupyörän ominaisuuksilla ja maksetaan siitä toista tonnia.

Älyllisesti ja muutenkin fiksummasti suuntautuneen edelläkävijän täytyy tehdä parin korttelin kauppareissunsa nykyään polkupyörällä, muuten ei ole paljon mikään. Tuomisia ei paljon mahdu, koska kryptoniittilukko ja ranteenpaksuinen ketju syö kuljetuskapasiteetin. Suvaitsevaan urbaanisuuteen nimittäin kuuluu korviasärkevän musiikinraiskauksen lisäksi pyörävargaat. Käärmeenlumoajia ei vielä näy.

Keskustassa saattaisi iltaisin olla muutaman jurrisen lisäksi muitakin, kun vaan älyäisi se kroksikansa lakata käymästä niissä automarketeissa. Kelmeä valtuustohenkilö pysähtyy ihaillemaan henkensä palon hedelmiä Akateemisen kulmalle ja oivaltaa, mikä hävittäisi vihatun kulku- ja kuljetusneuvon lopullisesti ilmaa ja elävää kaupunkikulttuuria pilaamasta.

Tietyöt! Pysyvät ympärivuotiset tietyöt.” *Viite 28*

Kirjoittajat Snellman ja Hillman osoittavat ja pohtivat kirjoituksissaan hyvettä, kansalaisrohkeutta, uskallusta sanoa mielipide omalla nimellä, mikä on varsin arvostettava ominaisuus. Tähän uskallukseen on osasyynä sananvapaus, kirjoittajan ei tarvitse pelätä henkensä edestä. Hyveellinen tapa toimia edellyttää turvallisuutta ja kohtalaista hyvinvointia. Liika turvallisuushakuisuus ja kontrolli saattaa muuttua paheeksi, jossa pelko luo epäluottamusta kansalaisiin ja sen päättäjiin ja liiallinen suojautuminen saa panostamaan puolustautumiseen ja laimin lyömään hyvinvointiin oleellisesti tässä ja nyt vaikuttavat asiat.

25. Ryhmien isomorfia

Isomorfian käsite tulee kreikasta ja tarkoittaa "samaa muotoa", millä alun perin viitattiin mineraalien kidemuotoon. Isomorfia on myös looginen ja matemaattinen termi, jolla viitataan bijektioon. Tämän lisäksi se on myös semioottinen termi, jota on käytetty eri aloilla, muun muassa hallinnon johtamiskäytäntöjen yhdenmukaistamiseen. Pirkko Vartiainen kirjoittaa hallinnon johtamiskäytänteiden isomorfiasta julkisen ja yksityisen sektorin välisenä vuorovaikutuksena, jossa johtamismallien lähentyvät toisiaan ja muodostavat siten isomorfian. Kirjoittajan näkökulma vertaa julkista näkökulmaa yksityiseen, joten olkoon julkisen sektorin johtamismallit lähtöjoukko, jonka maalijoukkona tarkastelussa on yksityiset johtamismallit.

Vartiaisen mukaan olisi analysoitava, miten vahvasti julkisjohtajat imitoivat yksityisen sektorin johtamiskäytäntöjä, kirjoittaja epäilee mm. terveydenhuollon, sosiaalitoimen, koulutoimen tai poliisin johtamisen asenteiden ja arvojen noudattavan konservatiivista julkisen johtamisen periaatetta. Artikkelissa esitetään kaksi isomorfian lajia, koersiivinen eli pakottava (velvoittava, vaativa) isomorfia sekä miiminen (ele- tai ilmekielinen?) isomorfia. Jälkimmäisessä termissä yksiselitteisempää olisi puhua mimeettisestä eli jäljittelevästä isomorfiasta. Vartiaisen mukaan

”Koersiivisen isomorfismin avulla johto pyrkii vakiinnuttamaan toimintansa legitimitetin tilanteissa, joissa organisaation olemassaolo on uhattuna. Koersiivinen isomorfismi yhdenmukaistaa ilman muuta organisaatorakenteita ja johtamiskäytäntöjä, tulivatpa nämä mallit sitten toisista julkisista organisaatioista tai yksityisistä organisaatioista.

”Miimistä isomorfismia sovelletaan puolestaan tapauksissa, joissa organisaatioiden rakenteet ja toimintatavat ovat epätarkoituksenmukaisia, tavoitteet vaikeasti tulkittavia ja epärealistisia tai kun ympäristö luo todellista tai symbolista epävarmuutta. Tällöin organisaatio jälleen ottaa mallia muista paremmin menestyneistä organisaatioista ja pyrkii näin vakauttamaan olemassaolonsa.”

Artikkelin mieminen tarkoittaa tosiasiasa mimeettistä, tai mimesistä, joka määritellään kahdella tapaa. *Viite 30* Mimesis viittaa jäljittelyyn taiteessa, erityisesti kirjallisuudessa tapahtuva pyrkimys todellisuuden kuvaamiseen ja 2) narratologiassa rakenteiden ja syvätason osoittamiseen tarinoinnin (diogenesis) vastakohtana. Mimesistä meeminä tarkasteltaessa on muistettava luonnossa olevaa jäljittelyä kutsuttavan mimikryksi, matkimiseksi. Jäljittely tai matkiminen voi olla pantomiimia, joka on lähinnä miemistä, kun taas mimeettiseen matkimiseen voi kuulua äänen jäljittelyä, idolien jäljittelyä pukeutumisessa ja tavoissa jne. Joissain tapauksissa meeminen on hyvä termi. Meemien verrokkilistassa ovat vastaavuudet näiden kahden hallinnollisen isomorfian osalta seuraavat:

Imitaatiomeemit = mimeettinen isomorfia

Satumyteemi - sententia ajatus => METATIETO

(1A lähtöruutu/Tulevaisuusselonteko)

Ennakointimeemit = koersiivinen isomorfia

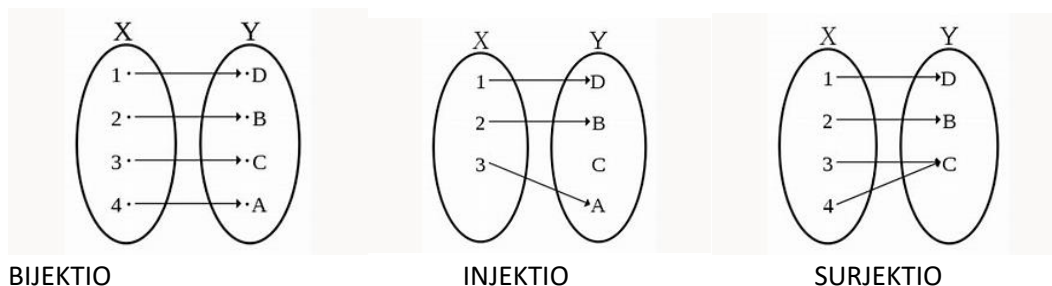
Eleellisyyssyteemi - sententia idea, oivallus => SISÄMINISTERIÖ

Runomatriisissa ruutu 1A maininta viittaa lähtöruutuun, josta enemmän jäljempänä. Mainittakoon, että ruutu edustaa toiminnassa esiintyvää jargonia, jota voi luonnehtia myös virastokieleksi tai fakkikieleksi, jossa alan termistö voi olla kuulijoita hämmentävä kokemus. Jargonissa merkitys saattaa hämärtä tarkoituksella tai ajattelemattomuutta, ja sanoman tulkinta voi vaihdella. Esimerkkinä Vartiaisen artikkeli on hyvä, koska voidaan katsoa että esitetty hallinnon konvergenssiusaste edustaa kaksoismorfologista tarkastelua, jossa isomorfioina toimivat satumyteemi ja eleellisyyssyteemi.

Systeeminen osuvuus tulkintaan nähden on kohtalaisen toimiva, koska johtamiskäytäntöjen yhdenmukaistaminen on hallinnolle ennen kaikkea toiminnan tehostamisen, mutta myös tuottavuuden haaste, johon niukkuusvarat pakottavat. Hyviä malleja etsitään ja kokeillaan jäljittelyn avulla, mutta osa uusista johtamisopeista voi osoittautua pelkäksi haavemaailmaksi ja satuiluksi, jossa pelataan mielikuvilla ja liikkeenjohtojargonilla, niin että varsinainen tehostamisajatus piiloutuu tarinan, tulevaisuusselonteon taakse ja varsinainen idea tai oivallus jää toteutumatta.

Tulkinnallisena taitona mytosemantiikka ei kaipaa logiikkaa välttämättä, sen sijaan leksikaalinen ja filologinen anti voivat olla hyödyllisiä aloja mallinnettaessa. Kun logiikassa tarkastellaan malleja, ei normaalisti välitetä siitä mitä mallien alkiot ovat, vaan miten eri alkiot suhtautuvat toisiinsa mallin aakkostoon kuuluvien vakio- ja relaatiotymbolien suhteen. Täten, jos mallin alkiot korvataan joillakin muilla olioilla siten, että kaikki niiden väliset suhteet säilyvät ennallaan, mallin voi katsoa pysyneen oleellisesti samana. Kun tämä ajatus muotoillaan, niin päädytään kaavaan funktio $f = \text{bijektio}$. Filosofisena käsitteenä isomorfiassa on kyse samanmuotoisuudesta tai rakenneyhtäläisyydestä. *Viite 31*

Matemaattisesti symmetriat määritellään ryhmäteorian avulla, jossa kahden ryhmän välistä kuvausta, joka ei muuta ryhmien ominaisuuksia kutsutaan isomorfiaksi. Spesialistit luokittelevat ryhmiä moneen eri luokkaan, mm abelistien ja ei-abelistien ryhmiksi, tai permutaatioryhmiksi, diedriryhmiksi ja jakojäännösryhmiksi. Jos ryhmien välillä on isomorfa, niin ryhmiä voidaan pitää samana ryhmänä, joilla on eri merkintätavat.

..

Myteemijako
alkiomäärä 17
X = lähtöjoukko; Y = maalijoukko

Myyttikuvasto
alkiomäärä 12

Viitoke ja runomatriisi
alkiomäärä 15 ja 16

Kuvio 20. Bijektioiden, injektioiden ja surjektioiden suhde mytosemantiikan metodeihin myyttijako, myyttikuvasto ja viitoke sekä matriisi.

Bijektiossa, injektiossa ja surjektiossa on kyse matemaattisten funktioiden määrittelystä, jossa on lähtöjoukko ja maalijoukko. Tämä työ ei ole matemaattinen, mutta humanistisena sovelluksena ehdotan, että bijektio on isomorfinen suhde lähtö- ja maalijoukon välillä, kuten esimerkiksi ministeriöiden asettaminen relaatioiksi Edward Wilsonin taiteen myyttisiin perusaiheisiin. Väljästi ja alustavasti tulkiten injektio periaate toteutuu menippeian sovelluksena myteemilajeiksi, kun lähtöjoukossa on 14 ryhmää, mutta maalijoukossa 17 ryhmää. Runomatriisi edustaa surjektiota, kun lähtöjoukkona on seitsemäntoista, mutta maalijoukossa on vain viisitoista (tai kuusitoista) ryhmää.

Epäilemättä todistettavuusongelmat mytosemanttisen systeemin ja matemaattisen systeemin välillä ovat epämääräiset ja sumeat, mutta ehkä kehittämisen arvoiset. Viitoke viidentoista ryhmään on jo todistettu permutaatioryhminä sisältävän lukuisia tulkintamahdollisuuksia. Mytosemanttinen ajattelu tuskin aivan vaivatta taipuu matemaattisiksi malleiksi, mutta uusia ideoita on silti aika ajoin esitettävä, vaikka ne osoittautuisivatkin käyttökelvottomiksi ideoiksi.

Mytosemantiikassa matemaattisen kaavan korvaa funktiointi ja lemmat, joilla tässä tarkoitetaan hakusanaa tai sanan perusmuotoa, jota tarvitaan ruotimaan mm. sanaketjumenetelmää. Korpuksessa tulevaisuusselonteosta ja tulevaisuuksien tutkimuksessa on aina mukana jotain, mikä määritellään tulevaksi. Semanttinen sanaketju on yksinkertainen. Siinä otetaan huomioon substantiivi, verbi, adjektiivi ja adverbti. Odotteista puhuttaessa voi saapua-verbi korvata tulla verbin, liikenteen aikatauluissa kone saapuu perille kello 13.00 eli sen odotetaan olevan perillä iltapäivällä, mutta näinä epävarmoina aikoina ei voida olla varma, tuleeeko se, vaikka todennäköistä onkin aikataulujen pitävyys. Viivästyksiä silti sattuu, riski laukeaa. Sanaketjuissa semanttinen vivahde tulkintaan syntyy siitä, mikä ei kuulu sarjaan ja toisaalta millä muulla tavoin asiasta puhutaan.

Esimerkki sanaketjusta

tulos	tulouttaa	-	-	-
tuloste	tulostaa	-	-	
tulo	tulla	-	-	

- rahan
- maahan (tulokas)
- perille (tuloaika)
- tulevaisuuden

Sanaketju jää vajaaksi, koska arkikielessä ei ole kantasanoista, lemmoista johdettavaa laatusanaa, adjektiivia tai adverbiä. Runokielinen ilmaisu tulevainen on vanhentunut sanamuoto. Tästä voi suoraan päätellä, että tulevaisuus on sen verran hahmoton, vailla kvaliaa oleva entiteetti, ettei sille ole vakiintunut adjektiivia tai toiminnan muotoa. Jotain voidaan olettaa kyllä tulevaksi, mutta miten, sitä ei kieleemme kerro. Jotkin sananparret leikkivät aiheella, kuten – Rahantuloa ei voi estää! Tulevaisuus ei siis tule lainkaan, se on kyllä odotettavissa ja jossain määrin muokattavissa. Ne sanat, joita ei luonnehdita ovat sakraalia kerrostumaa, tulevaisuus ja kohtalo ovat pyhiä asioita, tabuja, mistä kielii korkeauskontojen käsitys tulevien ennustamisen tuomittavuudesta, koska siinä mennään asioiden edelle ja otetaan ikään kuin varaslähtö. Suunnitelmat eivät aina toteudu, eivät julkaisuohjelmatkaan.

26. Mimesis

Edellä on mainittu mimeettinen jäljittelevänä isomorfiana. Koersiivisen ja mimeettisen isomorfian lisäksi tarkastelen kahta muuta periaatteellista käsitejakoa, prediktiivisyyttä ja proaktiivisuutta. Prosessissa työnimi "tutumeemi" muuttuu futureemiksi, joka on kehittelypolun varrella ollut meemikaavan tulevaisuutta kuvaava meemikohta, jonka rinnakkaistoimijan on strategeemi, koska valittu toimintalinja vaikuttaa siihen mitä tuleman pitää.

Näin lähtökohtana on:

koersiivinen ja mimeettinen isomorfia (RYHMÄT)
prediktiivinen ja proaktiivinen asenne (MENETTELY)
futureemi ja strategeemi (MEEMIT)

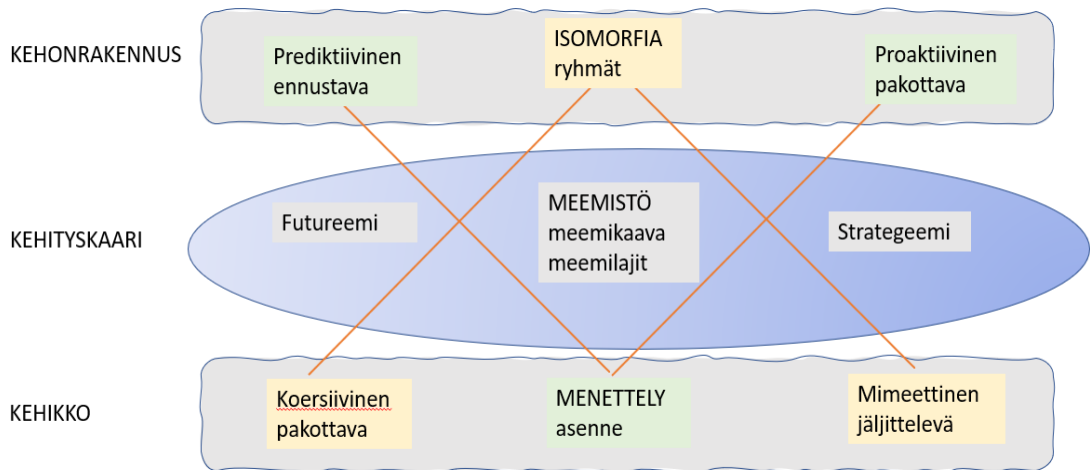
Isomorfiassa on kuse ryhmien ja niiden alkioiden relaatioista. Mytosemantiikan kehittäly alkoi Vladimir Proppin satukaavasta, joista muutamien sovellusten jälkeen muodostui elonkaava funktioiden määrän pysyessä samana. Satukaavapohjaisia funktioita on yhteensä 31 funktiota. Funktioista kehittäly eteni myteemien kautta kohti merkityslajeja ja siitä muodostunutta viitoketta 15! (viidentoista kertoma), jonka huippusovelluksena on esitesti prediktiivisyydestä IT-konsultoinnin välineenä. Kolmen ryhmä voidaan muodostaa lukemattomin perustein. Viitokkeessa kolme tarkasteluhorisonttia muodostuu perusemeemikaavasta, sen sisällä olevasta ydinryhmästä ja sitten väliryhmistä. Menettely on sinänsä yksinkertainen, mutta vaatii huomattavan määrän metatietoa datana tai semanttisena korpuksena. Semanttinen web on datavirtaa vastaava kultakaivos, jossa kaivataan tehokkaita tiedonlouhintakeinoja, mutta samalla tulkintataitoa tuloksista.

Seuraava aihio on kaava näkemyksestäni, miten ugrame osoittaa kehitysprosessin struktuurin suhteessa yksilönäkemyksestä kohti yhteisönäkemystä. Kehikkoakseli on muodostunut pastoraalimyteemin ja fantasiamyteemin riusteytyksenä. Prosessi, kehonrakennus kohti yhteisöllisyyttä on tapahtunut yhteisömeemin ja vaihtoehtomeemin miksausena eDelfoi-työpajoissa tulevaisuustutkimuksen saralla, joka on kulminoitunut ensimmäisen kirjoitussarjan päättöteoksessa Ulamolän lomo ja toisen kirjoitussarjan Osmolaisten maan ideoihin sententioista ja sormituksesta. Kehityskaari on mediaani kahdesta akselistosta, joka muodostuu kehonrakennusakselin ja kehikkoakselin nivelkohtiin ja fokukseen. Keskeistavoitteenani eDelfoi-työpajoissa on ollut keksiä keino, miten voitaisiin hahmottaa tulevaisuusmeemit ja tulkintatahto oli vahva. Antti Kauppi kannatti ajatusta, vaikka alkuun ei ollut mitään käsitystä minullakaan, miten idea kehittyisi.

Kuvio 18. Senate-korpuksen perusteella muodostunut alustus mytologian ja meemien tulkintasarjaan, perusasetelma.

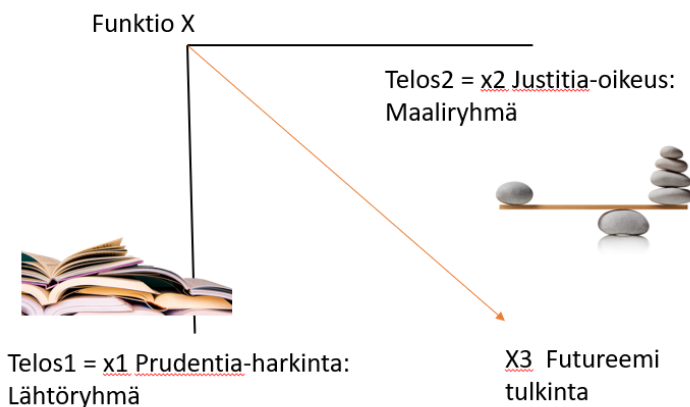
Tekniikan tohtoreiden oppimiskäsitys on luku sinänsä, mutta ei tässä työssä. Sen sijaan selvennös yllä mainituista merkityskentistä.

Kuvio 21. Meemistösuhteet prediktiiviseen, proaktiiviseen, koersiiviseen ja mimeettiseen.

Työn jatkotavoitteena on kartoittaa futureemifunktiot meemilajeittain. Tulevaisuusselonteko muodostuu kahdesta näkökulmasta käsin. Valtioneuvoston kanslia tilaa prediktiiviset ennusteet, ministeriöt toimivat selontekojen perusteella proaktiivisesti varautumalla tulevaisuuden haasteisiin ja luomalla strategioita. Tämän työn tavoitteena on luoda ja testata meemistön periaatteita, meemikaavan termistö on metatasoa, kun taas 17-jakoisella meemistöllä on modulinimet kuten vaihtoehtomeemit, regiimimeemit jne.

Relaatiota voi tutkia myös trizologisesti, siksi funktion määrittäminen on keskeinen ongelma. Elonkaavafunktio x :n määritteet tai parametrit muodostuvat teloksesta, jossa lähtöryhmä ja maaliryhmä vaikuttavat tuntemattoman tekijän määrittämiseen. Tulevaisuusselonteissa on lähtökohtana antiikin 2. asteen jumalhahmot Prudentia ja Justitia, jotka usein kuvataan parina antiikin kuvataiteissa. Justitian attribuutteina on useimmiten side silmillä epä tietoisuutta kuvaamassa, vaaka vasemmassa kädessä puntaroinnin ja pohdinnan symbolina sekä oikeuden miekka lain toimeenpanovallan symbolina. Tämä voidaan kuvata kaavalla.

Kuvio 22. Meemistön muodostamisen alkuaihio,

27. Tutkimusasetelma

Tulkinnan alkuvaiheessa ilmeni ministeriöiden määräksi klassinen luku kaksitoista, mikä väkisinkin johdatti mytosemantikon ajatukset antiikin jumaliin, suomalaisesta jumalhaltijatarustosta kun ei ole selvyttä alkuperäisestä kalevaisten lukumäärästä. Tosin väitetään niitäkin oleen jossain vaiheessa kaksitoista, toisten mielestä niitä on ollut kuusi nimeltä tunnettua. Ei antiikinkaan jumalten nimistä, tehtävistä ja lukumäärästä täyttä yksimielisyyttä ole, mutta olen tulkinnassa pitäytynyt palnetaarisiin jumalvastineisiin, joten kaksitoista korpusta on hyvä määrä olioita, jotka tunnetaan myös nimellä "celestial bodies", kyseessä on siten narratiivinen korpusmaisuus par excellence.

Ministeriöiden antiikkiset nimikkojumaluudet

- 1) Valtioneuvoston kanslia
Zeus-Jupiter/Ylijumala, taivaiden ja ukkosen jumala
- 2) Ulkoministeriö
Minerva-Athene/Tiedon, viisauden ja sotataidon jumalatar
- 3) Oikeusministeriö
Themis-Dike-Nemesis & Justitia/Oikeuden jumalattaret
- 4) Sisäministeriö
Vesta-Hestia/Kotilieden jumala
- 5) Puolustusministeriö
Mars-Ares symboliikka/sodan ja taistelun jumala
- 6) Valtiovarainministeriö
Pluto-Haades/Manalan ja rikkauten jumala
- 7) Opetus- ja kulttuuriministeriö
Apollo-Apollon/Taiteiden ja ennustustaidon jumala
- 8) Maa- ja metsätalousministeriö
Ceres-Demeter/Maan ja sadonkorjuun jumala
- 9) Liikenne- ja viestintäministeriö
Merkurius-Hermes/Tiedonkulun jumala, jumalten sanansaattaja
- 10) Työ- ja elinkeinoministeriö
Vulkanus-Hefaistos/Tulen ja sepäntaidon jumala
- 11) Sosiaali- terveysministeriö
Venus-Afrodite/rakkauden ja kauneuden jumala
- 12) Ympäristöministeriö.
Diana-Artemis/Luonnon ja metsästyksen jumala, kuun jumalatar.

Alustavassa vastaavuuksien sijoittelussa 2/3 osui helposti kohdalleen. Mutta esimerkiksi valtiovarainministeriön jumalkenttä on hankala sijoittaa, voitaneen lähteä siitä, että useimmiten kyse on niukkuuden jakamisesta ja velkaantumisen hallinnasta, joten kenttä kuuluu saturnaaliseen merkityskenttään, jota astrologisessa symboliikassa edustaa Saturnus, kurjuuden ja köyhyyden, itsekurin sekä ankaran johtajuuden planeetta, mutta myös saturnaaliat, jotka nykyaika tuntee paremmin joulun ajan kulutusjuhлина.

Toivo Sara-ahon luettelossa ei kuitenkaan ole Saturnusta lainkaan, koska vastaavuutta ei ole klassisessa mytologiassakaan. *Viite 33* Sen sijaan ympäristöministeriön osalle tulee etsimättä mieleen rinnastus Dianaan, jonka alue on kasvamassa huomion ja merkityksen suhteen antiikin aikojen mittoihin: Suuri on efesolaisten Artemis. Tämän oivalluksen jälkeen ministeriöstä on suhteuttamatta mytologiaan ainoastaan neljännes, eli oikeusministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö. Eli tärkeimmät instanssit tavallisen kansalaisen taholta.

Oikeusministeriö vastaa lainsäädännöstä, sisäministeriö on määritelty sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriöksi. Valtiovarainministeriön toimivaltuuksiin kuuluu rahan jakaminen ja budjetin laadinta. Pluto on mainittu myös rikkauksien jumalaksi, ei vain Manalan. Antiikin jumaltarusto on laaja, ja vaikka perusluettelossa ei ole mainittu oikeuden jumalatarta, sellainen kuitenkin tunnettiin hyvin, jopa kolmena eri hahmona kuten sen on Tieteen termipankin sivuilla kuvannut Heikki E.S. Mattila. Roomalaisille kolminaisuus yhdistyi jumalatarkäsitteeseen Justitia.

Antiikin Kreikan ja Rooman oikeuden jumalattaret palautuvat viime kädessä muinaiseen Egyptiin ja sen Maat-jumalattareen. Kreikassa oikeuteen ja oikeudenmukaisuuteen kytkeytyi kolme jumalatarta, joiden symboliikassa oli toisistaan poikkeavia painotuksia. *Themis* (Θέμις) oli taivaallisen oikeudenmukaisuuden jumalatar, ja hänen tyttärensä *Dike* (Δίκη) edusti puolestaan maallista oikeudenmukaisuutta.

Kolmas oikeutta vartioiva jumalatar oli *Nemesis* (Νέμεσις), joka toteutti oikeudenmukaisen koston vakavista rikoksista ja antoi hyvityksen loukatuille. Nemesis edusti oikeudentajua, joka ei voinut sallia oikeutta loukattavan rankaisutta. Jumalattaren nimi liitetäänkin muinaiskreikan verbiin, jolla on merkitys "antaa ansionsa mukaan".

Tulevaisuusselonteon saatteessa valtioneuvoston sivuilla korostetaan termejä ennustaminen ja ennakointi ja halutaan tehdä näiden kahden välille selvä ero. Viite Omassa systeemissäni proaktiivisuus edustaa tilanteen mukaan myös enteilevää, ennustavaa puolta intuitiivisena esiyymmärryksenä, kun taas ennakointi on erilaisin kalkyylein ja analyysin tietoperusteista päättelyä mahdollisista tulevaisuuksista skenaarioineen. Tätä systeemissä edustaa prediktioanalyysi, jonka muoto pohjautuu data-analyttikkoon Mirva Toivosen asiakaskentältä saatuun näkemukseen sovellettuna viitokkeen meemipohjaiseen analyysiin. Meemillä ei tässä työssä tarkoiteta tavanomaista kuva+teksti näkymää, vaan abstraktia ajatuskudelmia. Antiikin aika tunsikin myös satiiriset jumalattaret. Siksi tarkastelussa on mukana myös menippolaisen satiirin sovellus. Kuten Heikki S. Mattila artikkelissaan toteaa, satiirisella oikeuden kuvalla on pitkä historia ja perinne jatkuu myös nykyaikana.

Työn monikerroksellisuus yksinkertaistettunakin sisältää monta ulottuvuutta, mutta kaikkea kehitepyöritystä ei kannata laittaa näkyviin, jotta lukijan kärsivällisyys ei joudun liian kovalle koetukselle. Periaatteessa mytosemantiikan peruskivet lepäävät yksilön ja yhteisön välisessä vuorovaikutuksessa, individien suhteessa kollektiiviin. Suomalaisissa sananparsissa joskus näkee mainittavan jonkinlaisena ihmisen ihanteena toteamuksen "jalat maassa, pää pilvissä". Rinnastus ministeriöiden jumalkenttiin hakee tätä yhteyttä, reaalisesta toiminnan takana vaikuttavat monet aatteet, vaikutteet, uskomukset ja motiivit.

Jätän tässä vaiheessa tiukan systemaattisen kehitepyörityksen selostuksen väliin. Lopputuloksena on kolmen vaiheen maailma, jossa on kehikko-, kehityskaari- ja kehonrakennusosiot. Korpusmaisuuksien sarja Delfoissa edustaa kehonrakennusvaihetta, kehysriihi sisältää erilaisia yrityksiä ymmärtää ja mallintaa tulevaisuustutkimusta ja ennakointi, ja kaiken takana ja taustalla on strukturalistinen ajatus ajatusrakennelman rakentamisesta tukikehikon avulla. Kyseessä on ollut mentaalinen telinetyö ja sen kasausvaihe. Nyt kun rakennelma on valmis, on purkutöiden aika, aika avata aihetta ja sen merkitystä. Apuna tässä mytosemantiikan perusteiden paljastamisessa on ugramekkuvaus tapahtuneesta ja pyrkimyksestä.

Kuvio 23. Ennusteiden ja enteilyn kehittälykaavio.

28. Ennustettavuus mytosemantiikassa

Mytosemantiikan perusteissa on tarkoitus testata alustavasti joitakin tulevaisuuden tutkimuksen meemejä ja myteemejä valitun aineiston pohjalta. Työssä rakennetaan esiyymmärrystä Senate-korpuksen pohjalta, johon kuuluu kotikirjastosta Senate-kustannussarjasta 35 eri mytologiaa koskevaa ja toistaiseksi lukematonta kirjaa.

Tavoitteena on saavuttaa jatkoa ajatellen esiyymmärrys laajasta ja haastavasta aiheesta, lisäksi tavoitteena on luoda tulkintatahto abduktiivisen päättelyn avulla kirjallisuusselvityksenä, sen kvalitatiivisanalyttisena metatietona. Tavoitteena on selvittää myyttisiä universaaleja taustatietoja kartoittamalla. Toisena tavoitteena on miettiä, mitä tulevaisuuden tutkimuksen meemit "tutumeemit" voisivat tarkemmin määritettynä olla. Tässä tavoitteessa on pohjana 17-jakoinen myteemijako erilaisine rinnastuksineen, mutta koska työtä on selkeyden vuoksi rajattava, niin ensin on valittava 3 myteemi-meemilajia, joiden pohjalta tutkimusta voi pyrkiä syventämään, samalla kun menettely voi luoda mallin jatkosarjalle muiden meemi-myteemien suhteen.

Johdanto-osassa aiempien suomalaisten myyttisten nimien selvittämättömässä listasta korostui nimi Pannahinen, joka arkkityyppisenä oliona vastaa suomalaisessa kansanrunoudessa käärmettä eli "matoa" ja paholaista. Viite 35 Yleisin madon määre liittyy väriin, mato musta, maksankarvainen. Tämän perusteella ensimmäiseksi myteemiksi valikoituu kategoria veedisen väriprinsiihin mukaan, kuten tuonnempana osoitetaan. Toisena jakoperusteena on perusasetelma Pohjola_Kalevala eli Pimentola_Osmola topokset. Kolmantena valintaperusteena on Delfoin nimiperustelut, jotka on luotu antiikin eli klassisen mytologian perusteella, sen kreikkalaisessa muodossa. Abduktiivisen päättelyn tavoitteena on mm. mallinnus ja uusien näkökulmien keksiminen, heuristisuus.

Tulkintatahtoa tässä edustaa Charles Sanders Peircen luoma kolmikanta-ajattelu, sekä mytosemantiikan peruspilarit, aktorikvaliteetti, motiivirealiteetti ja aktorikvaliteetti. Vaikka futuristien keskuudessa vieroksutaan ajatusta astrologiaan rinnasteisena menettelynä, ei karsastukseen ole vahvoja perusteita, pikemminkin jonkinlainen tietämättömyydestä johtuva ennakkoluulo. *Viite 35* Jos Delfoi kelpuutetaan hyvänä nimiperusteena, niin tulee tietää roomalaisten jumalien suhde planeettoihin, koska jumalilla ja planeetoilla on myyttinen yhteys. Zeus roomalaisten Jupiterina on sekä planeetta että ylijumala jne. Kreikassa vastaavuuksia planetaarisiin sfääreihin etsittiin myös musiikista. Apollo valonjumalana ymmärrettiin auringoksi.

Näin planeetta/jumalajärjestelmä vastaa aktorikvaliteetteja, mutta astrologiassa ei tämä symboliikka vielä auta tulkitsemaan kohtaloa. Jotta tähdet voisivat kertoa viestejään, niiden toimintapiirit tulee määrittää, ja tuohon määrittämiseen luotiin avuksi eläinradan kuviot sekä horoskooppiin huonejako, joka ilmaisi missä suhteessa kukin ihmisen elämänalue oli eläinrataan nähden. Tämä vastaa kronotooppia, onhan horoskoopin nimikin aikakatsaus. Tämän lisäksi astrologisessa systeemissä on välttämättä tunnettava toimijoiden eli planeetoiden ja/tai jumalien suhteet keskenään. Kysymyksen esittäjällä, kohtaloon tiedustelevalle on tietuointina jokin motiivi, syy. Se saattaa olla epävarmuus tai pelko tulevasta, tai vain uteliaisuus tulevasta. Naimaikäinen neito tahtoo malttamattomana tietää milloin ja millaisen sulhasen saa.

Näistä tekijöistä muodostaa monimutkainen figura, jossa tulkintatahto muodostuu kysyjän intressidominanssin mukaan. Kaikki tietuointi ei kuitenkaan kohdistu pelkästään tulevaan, shamaani on erikoistunut kausaliteettiin, menneen tapahtuman, syyn ja seurauksen selvittämiseen. Onko tauti tullut säikähdyksestä, milloin ja kenen toimesta. Apuvälineenä hänellä on apuhenkkiä, keinona ekstaasitekniikka. Shamaanin tehtäviin ei tulevien ennustaminen pääsääntöisesti kuulu, mutta myyttien ja syntyjen kertominen kyllä. Sen sijaan kansanuskon ennustajat, noidat, poverit, selvänäkijät ja poppamiehet myös ennustavat muun toimensa lisäksi, milloin viinasta tai kristallipallosta. Joskus tieto saadaan unennäön avulla.

Antiikin mytologian oraakkeli sai vastineensa roomalaisessa kulttuurissa Sibyllana, kreikkalaisten oraakkeli sanana viittaa kolmeen eri osioon, ennustukseen, ennustuspaikkaan eli temppelein sijaintiin ja itse oraakkeliin ja hänen tietolähteeseensä. Delfoin oraakkelin uskottiin instituution alkuvaiheissa saavan tietonsa itse pääjumala Zeukselta, myöhemmin Apollolta. Antiikissa oli myös myytti Kassandran huudosta, kun ennustus on totta, mutta siihen ei uskota.

Tulevien tiedustelusta kiinnostuneita tahoja voidaan hahmottaa kuusi arkkityyppiä, joilla kullakin on omat menetelmänsä tavoitellun tiedon saamiseksi ja ikään kuin vastapoolina tässä toimii yleismaailmallinen shamanistinen instituutio, jonka tehtävänä oli yhteisön tasapainon ja hyvinvoinnin turvaaminen tabukäytänteiden avulla. Oltiin kiinnostuneita syystä, joka menneessä oli tapahtunut ja tuottanut vahinkoa. Keskeinen kysymys oli, miten esi-isien henkiä tai muita haltijoita oli loukattu, ja millainen hyvitystoimi tarvittaisiin tasapainon palauttamiseksi. Sinänsä hyvä asenne nykyajallekin, usein olisi hedelmällistä pohtia, miksi epäonnistuttiin pyrkimyksessä.

ORAAKKELI	ASTROLOGI	SHAMAANI	DELFOIFUTURISTI	DATA-ANALYYTIKKO	ENNUSTAJA
ekstaasi, transsi	kalkylointi	ekstaasi, transsi	kysymyskierros	esikartoitus	kortit, uni
myytti	horoskooppi	apueläimet	paneeli	scrum-palaverit	selvänäkö
Zeus/Apollo	eläinrata	alitajunta, topos	hypoteesit	tiedonlouhinta	tiedustelu
sotaonni?	kohtalo?	tabirikkomus?	skenaariot?	analyysi?	

Taulukko 5. Vertailu eri aikojen ennustustapoihin ja uskomuksiin

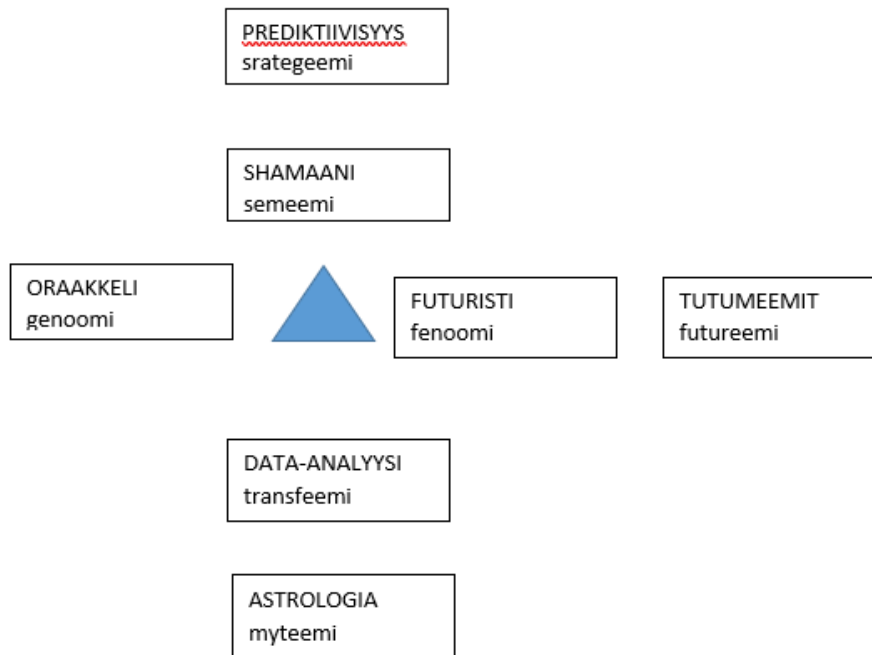
Antiikin kuuluisimpia oraakkeleita oli kahdessatoista eri paikassa. *Viite 36* Nämä paikat muodostavat mytosemanttisen myyttisen topoksen, joille voidaan osoittaa myös maantieteellinen ja historiallinen sijainti. Sen sijaan suomalainen tietuoinnin topos on monimutkaisempi ja arvoituksellisempi, koska tietuoinnista puhutaan kosintana. Voitaneen ajatella, että suomalaisen mytologian tietäjät olivat miehiä, ja viisautta he hakivat pyrkimällä liittoon animansa kanssa. Joskus hanke onnistui, usein ei.

Delfoi-tekniikan ydin lepää kysymysten asettelussa, jonka perusteella muodostetaan abduktiivisena päättelynä hypoteesit. Alkuun C.S. Peirce nimitti abduktiivista päättelyä hypoteesiksi tai hypoteesien teoksi, jossa ehdotetulle ilmiölle etsitään selityksiä. Tässä kaikessa on erikoinen piirre suomalaisittain. Kalevalaisen runouden mukaan tietäjä ei välttämättä ollut shamaani tai ennustaja lainkaan, vaan hän pystyi kysymään tulkitsemalla luontoa ja luonnon kanssa suoraan kommunikoiden, kuten Lemminkäisen äiti, joka kadonnutta poikaansa etsiessään kulki maat ja mannut ja kyseli mennessään puilta ja auringolta, minne poika on kadonnut.

Puilta ei vastausta tai tietoa ei herunut, auringolta eli Päivältä äiti sai viimein tietää Lemminkäisen suistuneen Tuonen virtaan. Kysymys koski epätietoisuutta menneestä, mitä pojalle oli tapahtunut. Louhen valheeseen Lemminkäisen äiti ei uskonut.

Hahmoteltu perusasettelu taipuu meemikaavaksi, kun lähtökohtana on ollut pohdinta oraakkelin olemuksesta Delfoi-alustan nimenä ja futuristien metodisena kenttänä. Suomalaisperinteeseen kuuluu pohjoisessa ulottuvuudessaan shamanismi, joka yleisemmin tunnetaan Lapin noitien harjoittamana toimena. Astrologia on suomalaisessa ennushistoriassa vieraslaji, universaalina nykyajassa toimii tiedonlouhinta ja data-analyysit, joilla pyritään viitoittamaan tulevia mahdollisuuksia prediktiivisenä analyysinä.

Kaikissa menetelmissä on keskeistä tulkinta menetelmästä riippumatta. Charles S. Peircen semioottiseen arsenaaliin kuuluu triadinen ajattelu, jossa peruskolmion muodostaa representamen, tarkasteltava ilmiö, joka viittaa johonkin kohteeseen, objektiin ja selittyy interpretanttina, tulkintana.

Kuvio 24. Tietuinnin meemikaava

Keskeistä kaikissa ennustusmuodoissa ja tulevaisuutta koskevissa kartoituksissa on kysymysten asettelu. Joku tai jokin tahoo tahtoo tietää tulevista tai menneistä tapahtumista, jotta mahdollisimman tasapainoinen elämä olisi mahdollista saavuttaa tai säilyttää. Halutaan tietää mitä tuleman pitää, ja tätä kohti asennoidutaan rationaalista, loogista tai mielikuvituksellista ja maagista linjaa noudattaen. Muotoina ovat:

- A) varautuminen, esim. riskianalyysit, stressitestit
ennakointi, esim. ennusteet, skenaariot, prognoosit
- B) ennustaminen, esim. transiitit
enteily, esim. ennemerkit, enteet, entonen.

Kummassakin tapauksessa tulkinta ei takaa osuvuutta, tuleva, pelätty tai ennakoitu ei toteudukaan. Esimerkiksi kysymyksen: Milloin Ukrainan sota loppuu? vastaa nykyajan oraakkeli kenties näin.

- A) Sota loppuu aikanaan suureen tuhoon. tai
- B) Sota loppuu, kun Pluto siirtyy Vesimiehen merkkiin.

Delfoi-kyselykierroksilla skenaarioita muodostettaessa on yleistä käyttää nelikenttää, jossa ovat akselit toivottava-ei toivottava ja todennäköinen, ei-todennäköinen. Jos esimerkkikysymys sijoitetaan delfoi-kyselyn nelikentäksi, muodostuu seuraava nelikenttä, jossa on mukana arvottava tekijä taustatietona.

	Todennäköinen	Ei todennäköinen
Toivottava		
Ei toivottava		

Kysymys. Loppuuko Ukrainan sota vuoden sisällä?

Kuvio 25. eDelphi-matriisin vakionmuoto, nelikenttä kyselymalli.

Panelistien intressidominanssi ja tulkitsijoiden tulkintahto vaikuttavat siihen, millaiseksi vastaus muodostuu. Jos kysytään aseteollisuudelta, voi aivan hyvin tulla korostuneisuus ei toivottavan ruutuun, mutta jos kysytään pasifisteilta, niin ruudukossa todennäköisesti korostuu toivottavuus. Nykytilanteen sodankäynnin asiantuntijat luovat kuvaa, ettei sodan loppua ole näköpiirissä. Metatieto tarvitaan tuloksia tulkittaessa. Motiivien hävettävyys saattaa kuitenkin vääristää vastauksia joko niin, että kohta jätetään vastaamatta tai vastataan odotusten eikä todellisen mielipiteen mukaan.

Ennustettavuudessa on metatasolla kaksi näkökulmaa, praktinen operatiivinen taso ja strateginen ohjaava taustataho. Toinen pohtii toteutettavuuden ongelmia, toinen visioi tahtotilaa, mihin pyritään, molemmat tarvitaan mission toteuttamiseen. Missiossa voidaan toteuttaa abduktiivinen päättely top-menetelmällä, jossa t=tool, o=object ja p=product. Konstit ovat monet, on valittava sopivat keinot kohteeseen nähden, jotta lopputuotteena olisi onnistunut tulkinta.

29. Sikäli mikäli, jos-niin, entä jos

Logiikassa on todistelulauseke jos...niin..., joka toistuu myös oraakkellilauseissa. Jos lähdet sotaan, niin olet hävittävä suuren valtakunnan. Lausekkeen leikkisäksi suomennokseksi päätin sikäli mikäli. Tämä täyttää luovan tutkimisen osion "leiki sanoilla." Futurologiset ennakkoluulot kirjoitusprosessissa olen esittänyt opintoaikojeni alussa laatimani seitsenkohtaisen luettelon luovan prosessin olemuksesta ja tieteellisen mielikuvituksen stimuloinnista. Nämä kohdat ovat:

- 1) Sotke kortisto vapaasti
- 2) Omaksu leikkisä asenne sanoihin
- 3) Luokittele tyyppejä
- 4) Ajattele vastakohtapareja
- 5) Ristiintaulukoi ja kuvittele olemattomia, vääristele mittasuhteita
- 6) Vertaa aineistoja
- 7) Vältä aiheita, etsi ideoita. (teema = idea; aihe = keskustelukysymys).

Leikkisä asenne kohdistui implikaation johtolauseeseen, joka filosofiassa saa jos-niin muodon. *Viite 37* Puuttumatta filosofisiin kiistoihin, totean käyttökelpoisemmaksi mytosemantiikan kannalta suomalaisen sikäli mikäli käsitteen. Ehtolause on hypoteettinen propositio.

Suomen kielitoimisto on hyväksynyt sanan mikäli jos -sanana synonyymiksi, mutta semanttinen ulottuvuus kaipaa lisätarkennusta varsinkin idiomina sikäli mikäli. Alla olevat nettipoiminnat selitysyriyksistä osaltaan kuvaavat merkityksen muodostuksen vaikeuksia. Omassa henkilökohtaisessa kielenkäytössäni sikäli mikäli on sanapari, jonka jatkeena on loppukaneetti ...minä tiedän eli lauseena on: Sikäli mikäli minä tiedän. Mutta tätä ei voi sujuvasti palauttaa jos niin -lauseeksi. Englanninnos As far as I know, on täsmällisempi vastine. Väkinäiseltä kuulostaa: Jos niin kävi, tiesinhän minä, mutta sävy ja aikamuoto on jo ihan toinen tarkoitettu viestistä. Silti, jos niin voidaan semanttisesti tietyin edellytyksin korvata sikäli mikäli lauseella, sikäli käyttökelpoinen sanapari. Tulevaisuudesta on sikäli paha sanoa mitään mikäli ei ole luotettavaa keinoa kartoittaa tulevaa. Usein sanotaan myös, sikäli mikäli minä asiasta mitään tiedän/mitään ymmärrän. Vaikuttaa esimerkkien valossa sanaparin lyhentyneen, niin että pelkkä sikäli riittää. Seuraava listaus nettihakuna osoittaa jos...niin -lausekkeen semanttisen monipuolisuuden. Lauseke edustaa pohdintaa ja harkintaa, kun taas jossitteluna tunnettu toimintatapa on hyödytöntä jälkiviisautta ja harmittelua. Suomalaisia pidetään vakaana ja harkitsevana, mutta hieman pessimistisenä kansana. Satunnainen sanalista voi paljastaa, mikä on poliittisen kielenkäytön jossittelun aste. Karkeasti esimerkkilauseet voidaan luokitella neutraaleiksi toteamuksiksi.

Kuinka käyttää "jos niin" lauseessa?

Jos, niin missä muodossa?

Jos, niin millä mitalla?

Jos, niin mitä sanottiin?

Jos niin käy, sen parempi.

Jos niin tehtiin, en ole kuullutkaan siitä. /poliittinen jargon

Jos niin on, tuon ne esiin lisähuomautuksessa.

Jos niin tehdään, yksinkertaistetaan asioita hiukan liikaa.

Jos niin tehdään, ehkäisevä vaikutus häviää.

Voin käsitellä tätä yksityiskohtaisemmin, **jos niin** toivotte.

Taloja voitaisiin lämmittää aurinkoenergialla, **jos niin** haluttaisiin.

Jos niin on, tuemme sitä voimakkaasti.

Jos niin on, mitä toimenpiteitä puheenjohtajavaltio ajattelee?

Jos niin on, voisimme välttää parlamentin päätöslauselman.

Jos niin tapahtuu, pidän sitä tuhoisana kehityksenä!

Jos niin, mistä kokonaissuureesta on kyse?

Jos niin kävisi, minä valitsisin meidän periaattemme.

Jos niin ei tapahdu, Alankomaita kohtaa romahdus.

Asenna Microsoft Silverlight, **jos niin** kehoitetaan tekemään.

Tämä on, **jos niin** haluatte, ihanteellinen ratkaisu.

Jos, niin milloin sen pitäisi tapahtua?

Jos niin on, tämänhetkiset näkymät ovat lupaavat.

Jos niin tehtäisiin, se edellyttäisi yhteispäätös menettelyä Euroopan parlamentin kanssa.

Jos niin käy, häviäjiä ovat loppujen lopuksi kuluttajat.

Jos niin ei tehdä, on syytä pelätä lopullisia rahoituspäätöksiä.

Jos niin ei ole, siirrymme nyt äänestämään pyynnöstä.

Jos niin teette, äänenne menee varmasti Euroopan hyväksi!

Jos niin on, ne ovat WTO:n sääntöjen vastaisia.

Joudumme lopulta tarkistamaan asiaan liittyviä perustamissopimuksia, **jos niin** käy. Tehtaita, kouluja ja sairaaloita voitaisiin lämmittää biomassalla, **jos niin** haluttaisiin. Lapsemme eivät antaisi meille anteeksi, **jos niin** kävisi.

Jos niin olisi toimittu, teille ei taas kävisi näin.

Jos niin ei käy, toivon, että neuvosto voi korjata asian.

Jos niin tehdään, Euroopan tuomioistuimen on tehtävä se.

Jos niin kehoitetaan tekemään, poista havaitut ohjelmat heti.

Jos niin käy, annamme sen tapahtua omalla vastuullamme.

Jos niin ei tapahdu, on varmaa, että ongelmat räjähtävät käsiin.

Jos niin tapahtuu, silloin ohjelmat - kuten sanottu - pannaan täytäntöön.

Jos niin ei tapahdu, silloin ohjelmia ei voida panna täytäntöön.

Ne ovat, **jos niin** haluaa, ensimmäiset rakennusosat maantieteellisten tietojen infrastruktuuriksi.

Hän oli kuitenkin, **jos niin** halutaan sanoa, karkeasti ottaen vasemmistolainen.

Jos niin on, niin kuulen siitä kyllä komissaarilta.

Jos niin olisi, Euroopan unionin neuvosto korjaisi asian.

Jos niin on, unionilla on välineitä perusoikeuksien kunnioittamisen takaamiseksi.

Jos niin ei tapahdu, saattaa olla jälleen tulossa seuraava konflikti.

Jos niin on, olisi hyvä tarkastella, voidaanko asialle tehdä jotakin.

Sillä **jos niin** ei olisi, tätä ongelmaa ei olisi olemassa.

Jos niin on, sitä varten tarvitaan myönteinen suunnitelma.

Tulevat sukupolvet eivät jätä meitä ottamatta vastuuta, **jos niin** käy.

Tai **jos niin** on, edustaja Teverson, se ei ole järkevää.

Mutta emme saa koskaan väsyä, **jos niin** ei käy.

Jos niin tehtäisiin, komissaari Bangemann ei pitäisi pelkoamme perustelemattomana.

Kaikki poliittiset ongelmat voidaan ratkaista, **jos niin** halutaan.

Jos niin käy, muistakaa sitten olla nurisematta Venäjän harjoittamasta politiikasta.

Jos niin tehdään, mielestäni termi "strateginen" menettää silloin arvonsa.

Jos niin on, olen pahoillani.

Tämä ei toimi elatusapuasioissa: **jos niin** olisi, toimenpide menettäisi täysin merkityksensä.

Nousen puhumaan Jean Lambertin mietinnöstä - ja myös Sharon Bowlesin mietinnöstä, **jos niin** pyydätte.

Arvoisa komission jäsen, olen varma, että te älähdätte ensimmäisenä, **jos niin** tapahtuu.

Jos niin on, niin miksi?

Jos niin tehtäisiin, halveksuttaisiin kansan ääntä, eikä ainoastaan Irlannissa vaan koko Euroopassa.

Onko tämä totta, ja **jos niin** on, aikooko komissio tehdä jotain asian hyväksi?

Jos niin olisi tehty tässä tapauksessa, ehdotus ei olisi koskaan päässyt näin pitkälle.

Jos niin ei tehdä, on syytä pitää suunsa kiinni muista asioista.

Nämä kaksi ehdotusta on laadittava valmiiden luonnosten muotoon, jotka voitaisiin hyväksyä, **jos niin** haluttaisiin.

Jos niin tapahtuu, käymme keskeytymätöntä taistelua, jossa parlamentti puolustaa ehdotus ehdotukselta oikeuksiaan lainsäätäjänä.

Jos tätä halutaan ja **jos niin** myös tehdään, on oltava yksimielisiä myös sen seurauksista.

Kaiken kaikkiaan olemme siirtyneet Barcelonan prosessissa uuteen osioon tai **jos niin** halutaan, uuteen vaiheeseen.

Tuloksena saattaa olla mahalasku, ja **jos niin** käy, kansalaisten luottamus on mennyt.

Jos niin tehdään, rikotaan perussopimuksia ja hyökätään Euroopan unionin yhteenkuuluvuutta vastaan.

Voin sanoa kannattavani eräänlaista koalitiota, **jos niin** voidaan sanoa, kaikkien niiden välillä, jotka kannattavat Eurooppa-hanketta.

Kysymme myös, aikooko komissio ehdottaa ensimmäisen pilarin aloitetta ja **jos niin** milloin.

Haluamme, että täytätte ne siihen ja siihen päivään mennessä, ja **jos niin** teette, aloitamme neuvottelut.

Hyvä jäsen Vermeer, voin kyllä täsmentää vastaustani vielä enemmän, **jos niin** haluatte.

Jos niin ei tehdä, avataan portit sellaisille opiskelijoille, joilla on aikomus vain tehdä työtä.

Jos niin haluamme, meillä on mahdollisuus kehittää joitakin perustuslakiluonnoksen kohtia muuttamatta sen kokonaistasapainoa.

Jos niin tapahtuisi, se merkitsi myös huomattavaa turvallisuusriskiä, mikäli työntekijät joutuisivat työskentelemään sietämättömissä oloissa.

- voidaanko ratifiointia yrittää uudelleen niissä maissa, jotka hylkäsivät perustuslakisopimuksen kansanäänestyksissä, ja **jos, niin** millä ehdoin, sekä
Se, suojautuvatko työntekijät auringolta, ja **jos, niin** kuinka he sen käytännössä tekevät, jätetään yksin heidän päätettäväkseen.
Tämän estämiseksi on laadittava sääntöjä, ja **jos niin** tehdään, saadaan aikaan hyvä kompromissi.
He voivat puhua edelleen rahoitusnäkymistä, **jos niin** haluavat, vaikka se ei varsinaisesti esityslistalla olekaan.
Jos niin ei käy, mitä pelkään, meidän on varauduttava alhaalta käsin tapahtuvaan sosiaaliseen mobilisointiin.
Jos niin teemme, eivät häviä ainoastaan turska ja kummeliturska, vaan myös kalataloutemme katoaa.
Yritän kuitenkin mieluusti löytää tietoja näiden naisten määrästä, **jos niin** halutaan.
Jos niin ei tehdä, syntyy jännitystä, ja hyvä esimerkki siitä on Kaliningrad.
Kalustoa on nykyaikaistettu, sitä on muutettu entistä ekologisemmaksi eli ympäristöystävällisemmäksi, **jos niin** voidaan sanoa.
Voin ainoastaan rohkaista ja pyytää teitä kunnioittamaan Euroopan parlamentin vaalien tulosta, **jos niin** teette.
Kaikkihan tietävät, että siellä viettämäni viikon alkupuolella avoimuudessa oli jonkinlaisia puutteita, **jos niin** voi sanoa.
Jos niin käy, ehdotan välittömästi, että puhumme siitä alkaen myös parlamentissa ainoastaan englantia.
Jos niin tehdään vielä säälimättömän vihollisen edessä, lopputulos saattaa olla jopa tuhoisa.
Jos niin ei tapahdu, nämä ongelmat saattavat vielä levitä muualle Afrikkaan, millä voisi olla tuhoisia seurauksia.
On selvää, että **jos niin** sanottu kansainvälinen yhteisö haluaisi lopettaa miehitystilan, sillä olisi keinot tehdä se.
Ota yhteyttä Portugalin viranomaisiin ja tiedustele, oletko oikeutettu verovapautukseen, ja **jos, niin** millä ehdoilla.
Jos niin kehoitetaan tekemään, aseta Microsoft Windows XP:n CD-levy asemaan ja valitse sitten OK.
Jos niin kehoitetaan tekemään, käynnistä tietokone uudelleen ja yritä sitten asentaa Microsoft Security Essentials uudelleen.
Jos niin on, olemme aiheuttaneet sen itse tässä parlamentissa viime vuonna.
Jos niin tapahtuu, kansalaisten luottamus kasvaa enemmän kuin koskaan voidaan saavuttaa monilla hienoilla julistuksilla tai peruskirjoilla.
Keskustelu jätettiin avoimeksi siitä, sisällytetäänkö peruskirja perussopimukseen ja **jos niin** kuinka.
On totta, että me yritämme luoda, **jos niin** halutaan sanoa, Välimeren vastineen NAFTA:lle.
Kysymykseni kuuluu, aikooko komissio tehdä asiaan liittyviä ehdotuksia myöhemmin ja **jos, niin** milloin?
Pyyntöni neuvostolle: menetelkää niin, me otamme sen huomioon oikein suopeasti, **jos niin** käy!

Pitkästä esimerkkilistasta vain yksi oli luokiteltavissa jossitteluksi, mikä merkitsee 1/99 eli vähän yli 1% oli jossitteluesimerkkejä. Hallinnollista jargonia sen sijaan oli runsaasti. Kun otetaan vastaava poiminta sanasta sikäli mikäli, tuloksena on torsolausekkeet, joissa on jäljellä vain toinen osa sanaparista. Kaikki sikäli lauseet eivät ole edes semanttisesti käännettävissä jos...niin lauseiksi. Esimerkki " Mun täytyy pyytää anteeksi kauppaedustajilta noin ammattikuntana, **sikäli**, että enhän mä ole tahtonut mustata yhtään ammattikuntaa. Tässähän on kyse ainoastaan kauppaedustaja Huikkasesta eikä koko ammattikunnasta." Ajatuksena on väite: - Sikäli mikäli/Jos olen loukannut, niin pyydän anteeksi. Mutta jos sanotaan: Sikäli olen loukannut, että kirjoitin kauppaedustaja Huikkasesta, mutta en koko ammattikunnasta. Edellisessä pidemmässä versiossa sikäli mikäli pohjustaa pahoittelua, toisessa teon puolustelua.

Jos niin on päättelyä, joka on osa ennustettavuutta, toinen muoto tulevaisuuksien kartoituksessa on kuvitteelliset tilanteet ja spekulatiot. Venäjällä spekulatio tarkoittaa yritystoimintaa, mutta kielellisesti mielikuvituksen tuomat vaihtoehdot esiintyvä johdannolla "Entä jos...mitä sitten! Jälkiviisautena voi todeta, että suomessa on piittaamattomuus varoituksista ja neuvosta kiteytynyt tokaisuiksi: Entäs sitten! Mitä sitten!

Sikäli-sitaatit netistä

"Ja ehkä nyt on vakavampaa porukkaa mukana, silloin näytti olevan aivan hulipompelimeininki, kielteisessä mielessä, **sikäli** kuin näkyvistä tuotoksista saattoi päätellä."

"En yritä kuvitella henkilöitynyttä Jumalaa; riittää kun ihmettelee maailman rakennetta **sikäli** kun sitä voidaan ymmärtää riittämättömillä aisteillamme."

"Pallo pysyy **sikäli** sisällä, että menee sivurajasta ulos"

"Jokaiseen sääntöön on olemassa poikkeus, paitsi siihen sääntöön, että jokaiseen sääntöön on poikkeus, se on **sikäli** poikkeava sääntö."

"Nyt varmaan ootte kaikki mua vastaan, mutta muistakaa mitä Raamatussa sanotaan: 'Se ken on kiviä ensimmäisenä heittävän, on naapurinsa asia himoitseva ja se on eläinsuojelurikos, että **sikäli**.'"

"Minähän en osta vaatteita juuri lainkaan, kun näitä jalkapallojoukkueen sponsoriasuja saa sujuvasti. En koskaan mieti, että mitähän tänään panisi päälle. Tässä puhuu **sikäli** oikea mies. Se on myös kannanotto kerskakulutukseen ja luonnontuhoamiseen. Muutaman sorsan kehtaan käydä ampumassa vuoden mittaan, mutta en tarvitse vaatteita. Kun ne kuluvat puhki tai eivät mahdu päälle, ne heitetään roskiin. Ei minulla ole mitään syytä säilyä trendikkäästi ajassa mukana. Se on myös mukavuudenhalua. Verkkareissa on kiva kulkea, kun ne eivät purista. Hirveän näköisethän ne on. Moni varmaan miettii kaupungillakin, että eihän se Jöde tuollainen retku voi sentään olla. (Soundi, 7/1995)"

"Mun täytyy pyytää anteeksi kauppaedustajilta noin ammattikuntana, **sikäli**, että enhän mä ole tahtonut mustata yhtään ammattikuntaa. Tässähän on kyse ainoastaan kauppaedustaja Huikkasesta eikä koko ammattikunnasta. (Anteeksipyyntö Ossi Walliuksen haastattelussa vuonna 1972 kappaleen Matkarakastaja aiheuttamasta kohusta.)"

"Mielestäni Leena Hietanen on Suomen politiikkaa varten paras nainen ainakin tällä 2000-luvulla toistaiseksi **sikäli** kuin olen seurannut asioihin perehtyneisyyttä ja kykyä ilmaista itseään"

30. Disinformaatio, kadonneet merkitykset

Kirjottajalaatuni muistuttaa jossain määrin englantilaista matemaatikkoa, jota pidetään ensimmäisenä tietokoneohjelmoijana. Kyseessä on Ada Lovelacen (Augusta Ada King, Lovelacen kreivitär 1815-1852) omakohtainen tilitys, kun hän kirjoitti omasta mielenlaadustaan. Samoin kuin Ada Lovelace, minustakin tuntuu aika ajoin, että Taivas on antanut erityisen älyllismoraalisen tehtävän suoritettavakseni. Toivottavasti voimat riittävät.

”Hermostoni jonkin erikoisuuden vuoksi havaitsen joitakin asioita, joita kukaan muu ei havaitse, tai ainakin hyvin harvat, jos ketkään.--- Joku voisi puhua intuitiivisesta kätkeytyjen asioiden havaitsemisesta – siis asioista, jotka ovat kätöksessä silmiltä, korvilta & tavanomaisilta aisteilta.—Toiseksi; - minun valtavat järkeilykykyni; Kolmanneksi: - voima, jolla paitsi keskittän koko energiani & olemassaoloni siihen, minkä satun valitsemaan, mutta jonka myös suuntaan mihin tahansa kohteeseen tai ideaan, valtava koneisto kaikenlaisista näennäisen asiaan kuulumattomista & ulkoisista lähteistä. Voin heittää säteitä universumin jokaisesta kolkasta yhteen valtaisaan polttopisteeseen.” (Gleick 2013: 121)

Tämä työ on tarkoitettu pohjustukseksi mytosemantiikan maailmaan ja tulkintoihin. Pelkästään myyttien maailman ymmärtäminen eri aikoina ja eri kulttuureissa saattaa tuottaa ylitse pääsemättömiä vaikeuksia kielen ja nimien muodossa, monet kadonneet myyttimerkitykset ovat saaneet viimeisen valonleimahduksen erisnimissä. Olen viettänyt tunteja yrittäessäni selvittää kahden myyttisen hahmon encyklopedistista merkitystä. Molemmat liittyvät ennustustaidon jumalan Apollon hahmoon ja nimeen. Tarkempi selvitys osoitti Epifronin olevan myyttikäsityksissä viisauden, havaintojen ja huolenpidon haltija. Loxias on esitetty Apollon sukunimeksi. Ennustustaidon symbolikuvaston käärmeet ilmeisesti juontavat juurensa myytistä, jossa Kadmus ja Harmonia ryöstivät Apollo Loxiaan temppelin, ja rangaistukseksi jumala muutti heidät käärmeiksi. Auringon jumalana Apolloa kutsuttiin kreikaksi nimellä Phoebus tai kirkas, ennustajana Apollo oli Loxias, hän joka puhuu moniselitteisesti. Musiikin ja taiteiden jumalana Apollo tunnettiin nimellä ”Muusien johtaja”.

31. Nimeämisen taito

Missä on viisaus, jonka olemme hukanneet tietämykseen.
Missä on tietämys, jonka olemme hukanneet informaatioon?
(T.S.Elliot 1934)

Vanhan kirjan lukeminen, jopa selaileminen, antaa
sielunravintoa, joka tietokantahausta puuttuu. (James Gleick)

James Gleick toteaa informaatiomuurien kaatumisen johtavan ristiriitoihin nimistä ja nimeämisen oikeuksista, minkä seurauksena nykymaailmasta loppuvat nimet, vaikka tämä kuulostaakin mahdottomalta. Domainit, tavaramerkit ja muut vastaavat luovat nimiavaruuteen tungosta. Nimiavaruuden tungos ja ahtaus näkyy yksinkertaisten, merkityksellisten nimien katoamisena. (Gleick 2013:397, 399). Meemipleksiä eli meemikompleksiä voidaan pitää perustavaa laatua olevana meemikategoriana ideosfäärissä.

Meemien ominaisuuksista keskeisintä on niiden tarttuvuus, mieleen painuvuus, joka saa ihmiset kopioimaan ja matkimaan (replika+imitaatio) meemiä. James Gleick esittää kopioituvasta meemistä esimerkkinä ketjukirjeet. Suuri osa kulttuurin elementeistä muuttuu ja sumenee helposti, joten niitä ei voi pitää stabiileina kopioitujina. Memetiikassa meemit käyvät jatkuvaa kilpaa olemassa olostaan. Algoritmeilla on voitu todistaa ketjukirjeiden genoomien toimivan samaan tapaan kuin geenienkin, niillä voitiin määrittää meemien fylogenia eli sukupuu, meemin mutaationopeus ja sukulaisuus. (Gleick 2013: 327) Suomalaiset tietäjät ovat korostaneet loitsuissaan muun muassa taudinaiheuttajan sukulaisuutta ja nimeä. Tietämällä syntyperä voitiin saada vaiva tai ilmiö hallintaan.

Väite meemien katoavuudesta pitää myyttien osalta todella hyvin paikkansa. Kattavia mytologisten hahmojen nimeämistä tuskin voidaan tehdä mutaatioiden, variaatioiden ja katoamisten vuoksi. Tästä pari esimerkkiä. Netistä löytyi antiikin mytologiasta väittämä nimestä Epifron, joka oli Zeuksen puolison Metiksen lapsenlapsi, poika. Kattavissakaan lähdeluetteloissa ei kuitenkaan enää tunneta ao. myyttihahmoa, vaikka hänen väitetyt vanhempansa Erebos ja/tai Nyx tunnetaan. Toinen yhtä erikoinen katoama on Herodotoksen historiateoksen ensimmäisessä kirjassa uhreista jumalille, jossa Afrodite/Venus on saanut nimekseen Urania, taivaallinen Afrodite. Assyrialaisille Venus on lähteen mukaan Mylitta, arabialaisille Alilati ja persialaisille Mitra. Persialaisten uhritoimitusten mukana oli aina maagi (tähdistäennustaja), jonka velvollisuuksiin kuuluu lukea jumalten synty.

Herodotoksen tarinoissa jopa Apollolla on ollut toinen nimi, Loxias. Tässä tarinassa on Delfoin Pythialla ja Kroisoksella tärkeä dialogi oraakkelin antamasta vastauksesta ja sen tulkinnasta. Itse asiassa Kroisos ei olisi edes tarvinnut oraakkelilausemaa, jos olisi osannut tulkita ennusmerkkejä. Tuona aikana Kroisos oli valloittanut Sardeen ja jätti huomiotta vastustajansa Kyroksen aiheet, vaikka varoittavana enteenä tuli koko etukaupunki täyteen käärmeitä, jotka laitumella olevat hevoset söivät suuhunsa. Tämän unenomaisen ihmeen nähtyään Kroisos lähetti tiedustelijoita telmessolaisten selittäjien luo. Saatiin vastaus, mutta sitä ei pystytty ajoissa toimittamaan Kroisokselle. Käärmeet edustivat maan lapsia, hevonen vihollista ja tulokasta. Muitakin ihmeitä tapahtui, jossa Delfoin oraakkelin ennustuksilla on osansa tarinassa. Kroisoksella oli mykkä poika, jonka vaivasta huolestunut isä oli kysynyt myös oraakkelilauseuntoa Pythialta. Tähän Pytia oli vastannut näin:

”Lydian poika, sä kansojen valtias, houkkio Kroisos,
ällös puhuvan poikasi äänt´ ikävöityä pyydä
koissasi kuullakses´. Tämä kohtalo kaukana olkoon,
Turmion päivänä näät ens´ kerran kielensä laukee.”

Niin kävi että taistelun tuoksinassa Kroisoksen poika pelästyi isäänsä kohtaavaa iskua, ja huusi ”Ihminen, älä tapa Kroisosta!” ja sai siten puhekykynsä takaisin. Kroisos silti syytti jumalia väärästä ennustuksesta, jonka mukaan hän oli ryhtynyt sotaretkeen persialaisia vastaan ja vaati Pythiaa tilille oraakkelilausemastaan. Tämän oraakkeli torjui sanoen Loxiaan julistaneen Kroisokselle, että jos hän lähtisi sotaretkelle persialaisia vastaan, hän tulisi hajottamaan suuren valtakunnan. Kroisoksen olisi pitänyt tehdä tarkentava kysymys, tarkoittiko vastaus hänen omaa valtakuntaansa vai Kyyroksen valtakuntaa. Omahyväinen Kroisos ei tajunnut pientä ivaakaan, kun oli Loxiaalta saanut oraakkeliterveiset tarinana muulista. Kyros oli tuo muuli, syntyisin kahdesta eri kansaan kuuluvasta henkilöstä.

Tarinassa on neljä kiinnekohtaa, joilla on semanttista merkitystä. Toiveajattelun mukaan Kroisos toivoi voittavansa sodan Kyyrosta vastaan, ja väärin tulkitun oraakkelilauseuman vuoksi piti voittoa todennäköisenä eli varmana. Pojan mykkyyden poistuminen oli toivottavaa, mutta sitä ei pidetty todennäköisenä. Kävi toisin kuin ennusteiden mukaan oletettiin.

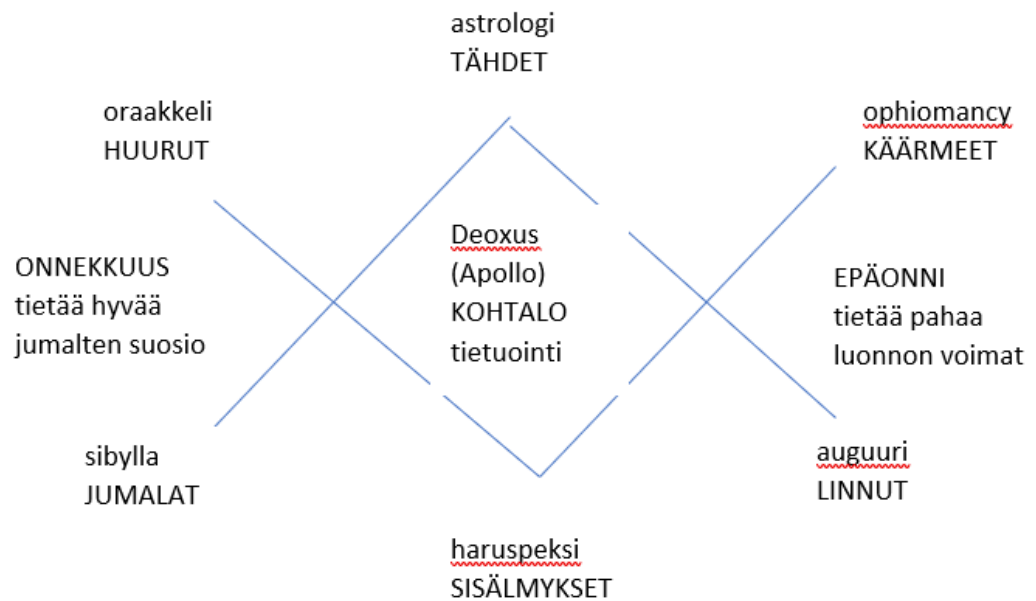
Milloin mykkä poika saa puhekykynsä takaisin? -> oraakkelilauseuma runomuodossa
Kannattaako lähteä sotaan Kyyrosta vastaan? -> oraakkelilauseuma moniselitteisenä, olisi vaatinut lisäkysymyksen.

Mistä käärmeiden tulo esikaupunkiin on enne? -> merkki, joka on paha enne
Ketä muuilta tarkoitetaan? -> metafora, joka luonnehtii Kyyrosta

Nimien suhteen on oltava varovainen, koska samankaltainen termi tai nimi voi viitata täysin eri asioihin, esimerkiksi semiologi ja seminologi voidaan sekoittaa toisiinsa, merkitys vain on kaukana toisistaan. Delfoin oraakkelitoimintaan liitetyt käärmeet edustavat ophiomancy-tekniikkaa (ofiomantia), jossa divinatio pyritään saamaan käärmeiden avulla joko tarkkailemalla niiden syömistöjä tai vaikkapa kerälle kiertymistä ja kiemurtelun liikkeitä. Käärmeistä ennustamisen taitoa ei pidä sotkea navasta ennustamiseen. Viite 38
Omphalomania (omfalomania) on ennustamismenetelmä, jonka tarkoituksena on määrittää, kuinka monta lasta äidillä voi olla, perustuen siihen uskomukseen, että [navan](#) muoto voi paljastaa tämän tiedon. Ennuste tehdään yleensä vastasyntyneille vauvoille.

Suomalaisessa aineistossa on kansanrunouskeruun tuloksena vain vähän oraakkelimaisia lausuntoja, mutta joitain kyllä. Kangaslammella seppä Pekka Heiskasen emäntä Kortemäessä ennusti vuotta ennen tapahtumaa taloon siirtyvälle asukkaalle talosta hukkuvan kolme henkeä, ja taloon muuttavallakin "vaara pyöri", jos hän säikähtää vanhinta hukkunutta, niin jalat ja silmät turpoavat. Silloin piti potkaista lauttaa ja mennä kodan kautta taloon hiukset hajallaan, repäistä haahloja ja sanoa:
Terve maalle, manterelle,
Paska tälle tanterelle!

Ennustus toteutui, emännän silmät ja jalat turposivat, mutta taikakonsteihin ei silti ryhdytty ja silti selvittiin. SKVR V12/6230

Kuvio 26. Ennustamisen tapoja Antiikin maailmassa.

32. Siilot tietovarantona

Valtion keskushallinto muodostuu ministeriöistä ja niiden hallinnonalalla olevista valtakunnallisista virastoista ja laitoksista. Keskushallinto noudattaa toiminnassaan eduskunnan säätämiä lakeja ja vastaa hallinnon kehittämisestä.

Ministeriöt ovat toimialojensa hallinnollisia ja poliittisia asiantuntijoita. Ministeriöt toteuttavat hallituksen toimeenpanovaltaa omilla toimialoillaan. Ministeriöillä on keskeinen asema lainsäädännön valmistelussa ja kehittämisessä ennen kuin lait menevät eduskunnan päätettäväksi. Ministeriöiden tehtäviin kuuluu myös omien toimialojensa virastojen ja laitosten kehitys, ohjaus ja valvonta. Lisäksi ministeriöt kehittävät julkisia palveluja läheisessä yhteistyössä aluehallinnon ja kuntien kanssa. Ministeriöt vastaavat taustatekijänä metatietoa tulevaisuusselontekojen toteutuksessa, ja virastot ja laitokset sen toteutusta, joista keskeisiä ovat a) kehittäminen ja c) tiedottaminen. Kukin virasto tai laitos edustaa omaa siiloaan, ja saattaa olla että yhteistyön puuttuessa tehdään turhaa ja osin päällekkäistä työtä huonon organisoinnin vuoksi.

Virastot ja laitokset hoitavat hallinto-, valvonta-, lupa-, kehittämis- ja tutkimustehtäviä. Virastojen toimintaan voi liittyä myös laajoja tietohallinto- ja rekisteritehtäviä. Useiden virastojen ja laitosten tehtävänä on tietyn toimialan kehittäminen ja alan tuottaman tiedon välittäminen koko yhteiskunnan käyttöön.

Edellä on puhuttu ryhmistä ja ryhmittymistä systeemiajatteluna, käytännön tasolla nykyisessä johtamiskielessä puhutaan mielellään siiloista, jotka toimivat yhteisöissä erillisinä ryhminä tai

ryhmittymänä. Luokittelukin on ryhmien muodostamista, on pääteltävä, mitkä kaikki kuuluvat samaan joukkoon ja millä perusteella.

Delfoi-työpajassa 21.10.2022 keskustelussa Antti Kauppi ehdotti jatkotutkittavaksi ministeriöiden siiloja ja rajapintoja jännitteineen. Siilo liittyi mielikuvissani maatalouteen ja viljan varastointiin, nettihaualla selvisi siilon olevan johtamisoppien ja IT-alan muotitermi. Osoittautui, että siilo on johtamiskielen jargonia, jolla on korvattu vanha nurkkakuntaisuus tai klikkiytyminen ja samalla modernisoitu termiä ryhmäytymisen suuntaan. Siten isomorfiat ryhmäteorian ja funktiot bijektiona voivat soveltua jatkotarkasteluun.

Siilojen purkamisessa on nähty johtamisopeissa kaksi päälinjaa a) organisaatorakenteen muutos ja b) fasilitointi rajapinnassa, ja rajapintojen ylitykset. Tärkeää on pyrkiä vastakkainasettelusta vuorovaikutukseen, nokkapokasta keskusteluun, koska siilot ovat innovoinnin este ja innovoinnit tulevien haasteiden ratkaisemisessa tärkeitä hyvinvoinnin edistäjiä. Siilo on tietotaidon säiliö ja ne auttavat asiantuntijaa kehittymään. Jatkossa kutsun tätä tietotaidon säilyttämisen siiloa tietovarannoksi. Luomalla tiedon törmäytyksiä ja rakentamalla siilojen välistä siltaa voidaan tuottaa uusia ideoita ja näkökulman laajentamista, joita keksimiseen tarvitaan. Ministeriön toimet, päätökset, arvot ja ajatukset vaikuttavat loppupäässä kansalaiseen ja kansalaiskokemukseen, bruttokansalaisuuteen ja bruttokansanonneen, josta jaosta tuonnempana.

Kun ryhtyy sorkkimaan huippualaa eli data-analytiikkaa maallikkona, saa varoa mitä puhuu. Siiloajatteluun ohjautuivat ajatukseni työpajaohjaaja Antti Kaupin kehotuksesta, koska hän oli konsultoinneissaan törmännyt valtionhallinnon siiloutumisen ongelmiin. Minulle koko termi oli jokseenkin outo muotitermi, maaseudulla syntyneenä tiesin vain sen rehusäilön merkityksen. Koska olen sanoista ja niiden merkityksistä kiinnostunut, niin ensimmäiseksi ongelmaksi minulle tuli, miten sana olisi uusmerkityksessään suomennettava. Onko siilo tulkittava tietovarastoksi vai tietovarannoksi, kun molempia tulkintoja näkee. Tässä on tärkeä ero, tietovaranto viittaa potentiaalisiin lähteisiin, kuten luonnonvarat, mutta varasto tietojen tietoiseen säilyttämiseen. Mutta kuten proaktiivinen ja prediktiivinen on parhaiten ymmärrettävästi välitermin, mediaanin eli prognoosin kautta, niin siilokin muodostunee kahdesta ulottuvuudesta eli tietovarantona on säilyssä varastoituneena lymyvä tieto ja sen analysointi. Siilo edustaa tulkinnassani sekä potentiaalista dataa että hyödynnettyä dataa.

Hyödynnetty data taas edustaa tiimien ja sen huippuosaajien hiljaista tietoa, jota on vaikeaa siirtää tai opettaa toisille eikä sitä välttämättä edes voi koneoppia/koneopettaa, koska tarkkoja ohjeita ei voi luoda. Kesto-ongelma muodostuu, kun dataa pitäisi louhia, mutta se lymyää siiloissa. Miten sen sieltä kaivaa. Aivoitukset luovat käsitykset, joten yritän valaista ratkaisukeskeistä asennettani seuraavalla esimerkillä.

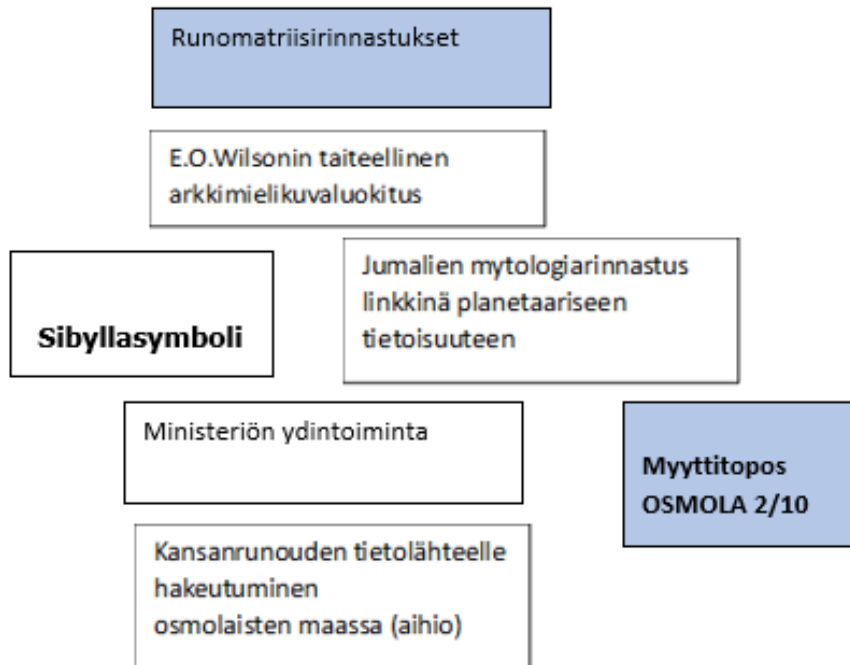
Liitteessä Tulkinta-avaimena runsaudensarvi olen analysoinut, miten kehittyi aatokseni ministeriöiden siiloista työprosessissa. Ministeriöosioiden etulehdelle kokosin työn loppuvaiheessa sibyllä-oraakkeliirrosteni runsaudensarveen tekstini osioita, jotka on verrattavissa "siilohin", mieleni ja kirjoitusteni tietosiilon. Olen tässä työssä esittänyt kirjoitusteni tietovaraston sormituksen, joka muodostuu viidestä tekijästä ikään kuin oikean ja vasemman käden tietona, samalla kun tahdon sanoa, että analytiikka ei ehkä ole se antoisin tai riittävä tapa etsiä isoa kuvaa. Sirpaleinen tieto avautuu tajunnalle helpommin, jos siitä voi muodostaa analogioita itselle tutumpaan aiheeseen. Tässä tapauksessa tietosiilojen käytön suhteutetaan mytosemantiikan siiloon eli tietovarantoon/tietovarastoon. Seuraavassa esimerkissä on verrokkina netistä saatava siilotiedon soveltamisohje.

Esimerkki

Oikean käden tietona otan Lamian blogissa esitetyn viisijaon, jonka mukaan

- **Määrittele, mitä haluat tietää.** Datalle on hyvä olla selkeä käyttötarkoitus, miksi juuri sitä tietoa tarvitaan juuri nyt. Mitä konkreettisempi tarve, sitä helpompi lähteä liikkeelle. Datatarpeen kanssa kannattaa myös olla rohkea ja kunnianhimoinen, tässä kohtaa ei tarvitse antaa minkään rajoittaa mielikuvitusta.
- **Laadi suunnitelma.** Kysy apuja tähän data-asiantuntijoilta omasta yrityksestäsi tai kumppanilta. Tunnista datalähteet, järjestelmät ja sidosryhmät. Pidä kohdassa 1 määritelty tarve kirkkaana mielessä.
- **Rakenna tietovarasto.** Usein tässä kannattaa hyödyntää luottokumppania. Muista, että kumppanilla on hyvä olla kokemusta tarvitsemistasi asioista!
- **Hiljaa hyvä tulee.** Muista, että maailmaa ei tarvitse saada valmiiksi ennen lomia, joulua tai ensi vuotta. Kannattaa aloittaa pienesti ja oppia matkan varrella. Datan pyörittäminen ja hyödyntäminen on jatkuvaa työtä projektiluontoisten etappien välissä. Anna aikaa opeille ja myös niiden jalkauttamiselle, jotta kun tietovarastoa vaikka laajennetaan, tiedetään ja vältetään jo kompastuskivet ennalta.
- **Etene tärkeysjärjestyksessä.** Tärkein kysymys on, millä tiedolla ja siitä johdettavalla toiminnalla on suurin vaikutus liiketoiminnalle juuri nyt ja seuraavaksi?

Datamatka ei varmasti ole se lyhin tai helpoin, mutta arvoa se tuottaa takuuvarmasti. [Viite 39](#)

Kuvio 27. Ministeriövälilehden koostumustekijöitä, jossa valkoisella perusmeemijako erilaisina lähestymistapoina.

Prosessin eteneminen kirjoittamissovelluksena

1) **Määrittele, mitä haluat tietää / Sibyllasymboli (genoomi eli lähtökohta)**

Tutkimusasetelmana oli täsmentää ja luoda tulevaisuustutkimusmeemien edellytyksiä, lähtökohtana oli Delfoi-työpajan nimi, joka viittasi Delfoin oraakkeliin. Kiinnostasi, miksi sibyllalla on hieman negatiivinen kaiku ”ennustajaeukkona”, mutta oraakkelilla arvonostetta ennusteiden papittarena.

2) **Laadi suunnitelma./Arkkimielikuvat (semeemi eli merkitys)**

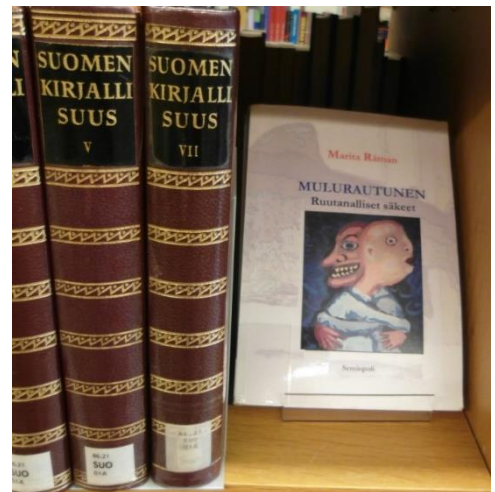
Tavoitteena oli luoda selkoa sibylla_oraakkelikäsitykseen taiteen kautta, koska luotettavin aikalauskäsitys on kuvattuna ruukkumaalauksiin ja patsaisiin, ja muihin kuvataiteellisiin tuotteisiin. Päätin ottaa selvää, montako tunnettua oraakkeliä itse asiassa myyttihistoriassa oli voittoisa meemi, määräksi osoittautui kaksitoista tunnettua oraakkeliä.

3) **Rakenna tietovarasto./Planetaarinen tietoisuus (fenoomi eli hahmotus)**

Vaistonvaraisena, hieman turvallisuushakuisena ajattelijana tukeuduin alkuun päästäkseni luottokumppaneihini eli perheeni asiantuntijuuteen data-analytikassa, kuvallisessa ilmaisussa ja arkijärjessä sekä tuttuun delfoi-työpajaohjaukseen tulevaisuusajattelun kehittäessä saadakseni hahmotuksen ja otteen ongelmaan. Syksyn 2022 työpajaprosessissa valikoituivat VNK:n tulevaisuusselonteko ja siilot keskeisaiheeksi.

4) **Hiljaa hyvä tulee/SKVR kansanrunouskorpus (myteemi eli myyttivaranto)**

Prosessi alkoi vuonna 2002 kaksivuotisella tutkimusvapaalla, jonka aikana syntyi ns. erätrilogia, jonka ensimmäinen julkaistua osaa pidetään hakuteoksena joissain tutkimuslaitoksissa ja kirjastoissa. Vaikka emeritus kirjallisuuden professori onkin hyväntahtoisesti nimennyt minut Kalevala-tutkijaksi, niin ensisijaisesti olen kansanrunoustutkija sen mytosemanttisessa mielessä, ja prosessi jatkuu. Tieteessä kuten muillakin aloilla tieto iteroituu jatkuvasti. Kalamytologiasta prosessi on edennyt tiedonkalasteluun ja universaaleihin sekä meemiavaruuden tarkasteluun. Viite 40

5) **Etene tärkeysjärjestyksessä./Tulevaisuusselonteon ydinkohdat nostoina**

Tutkimusprosessi sai yllättävän käänteen, kun sopivaksi tutkimuskorpukseksi valikoitui syksyllä 2022 valmistunut Valtioneuvoston kanslian tulevaisuusselonteko, joka ehti päivittyä jo vuoden 2023 alussa. Siiloista ja tulevaisuusselontekojen nostoista tutkimus muuttui myyttisemmäksi jumalien kautta kohti maailmannapaa ja planetaarisen ja globaalien tietoisuuden pohdintaan. Tulevaisuuksien tutkimus korostaa ennusteittensa eroavuutta astrologiaan nähden, mutta pohjimmiltaan muinaisella ennusmenetelmällä ja nykyisellä data-analyttikolla on sama ongelma, ennuste on tulkittava, ja siinä voi erehtyä monikin ja monessa eri suhteessa. Tärkeää oli alkuun luoda sententtien avulla myyttitutkimukselle struktuuri sarjan jatkoa ajatellen, sillä kansojen myyttivarannot ovat uniikkeja samalla kun niissä on mukana myös yleisinhimillistä ainesta, universaaleja.

Datablogin luettelon loppulauseena sanotaan: Datamatka ei varmasti ole se lyhin tai helpoin, mutta arvoa se tuottaa takuuvarmasti. Alkujaan viisikohtainen meemikaava täydentyi pian seitsemäksi, jossa ylinä on strategeemi vertikaalijanalla ja lineaarisesti päädytään futureemiin, joka tässä yhteydessä on työn kulun aikana syntynyt ajatus luoda sarjasta Osmolaisten maan myyttimeemien kartoitus siiloista, joita on kertynyt sanalistoihin ja teoksiini sekä muuhun netissä saatavilla olevaan dataan. Vaikeinta mytosemantiikan lanseerauksessa on ihmisten ajattelumallin muuttaminen.

Data-analytiikka on nykyajan tiimijohtajuutta, joka edellyttää yhteistyötä. Haaste, joka koskee ministeriöiden kautta kaikkia kansalaisia. Siilojen saaminen hyötykäyttöön edellyttää tietoista toimintaa ja yhteistyöhaluista asennetta. Ehkä ongelma ratkeaa uussanoituksella, asiakaskokemusjohtaja voisi ministeriötasolla nimittää kansalaiskokemusjohtajaksi ja sisältömarkkinointi tulisi muuttaa kapulakielestä selkoviestinnäksi. Esimerkiksi sähkön hinnan määräytymisen epäoikeudenmukaisuusesteiden purkamisen syyt. Miksi ei voida, miksi ei edes esitetä hinnan määräytymistä esim. keskihinnan mukaan tai sopimuskausion kohtuullistamista kahdesta vuodesta yhteen tai puoleen vuoteen, sen sijaan syötetään uhkakuvia sähkökatkoista ainoana vaihtoehtona. Miksi ei puhuta vihreän liikkeen pakotemotiveista sähkön hinnoittelussa? Jotain tiedonpanttausta, siiloa tässäkin mukamas arvaamattomassa tilanteessa on. Eikä osattu ennakoida, ja jos, niin miksi ei? Jos ydinvoimalaan voidaan luda varasysteemit, niin miksi ei hallinollisiin toimiin ja niinkin yksinkertaiseen asiaan kuin hinnoittelu. Mikä on se syy, miksi systeemi on luotu niin monimutkaiseksi, ettei arkijärki sitä tajua? Onko kyseessä osaamisen ihannoiti kiinalaisittain eli petkuttamisen taidosta? Kun asioita salataan tai ei tuoda esille rehellisesti, syntyy epäluuloja ja epäluottamusta, mikä on kansakunnan onnelle ja menestykselle haitallista. Kerran menetetty luottamus ei helposti palaa, katkenneita yhteyksiä on vaikea palauttaa entiselleen. Keskusteluuyhteys olisi hyvä säilyttää joka tilanteessa.

33. Siiloja tarvitaan

Kuva 3. Delfoi-työpajan esittelykakvo

Siilo on johtamiskielen jargonia, jolla on korvattu vanha nurkkakuntaisuus tai klikkiytyminen. Siilojen purkamisessa on nähty kaksi päälinjaa a) organisaatorakenteen muutos ja b) fasilitointi rajapinnassa, ja rajapintojen ylitykset. Tärkeää on pyrkiä vastakkainasettelusta vuorovaikutukseen, nokkapokasta keskusteluun. Siilot ovat innovoinnin este. Siilo on tietotaidon säiliö ja ne auttavat asiantuntijaa kehittymään. Tietoisesti luomalla tiedon törmäytyksiä ja rakentamalla siilojen välistä siltaa voidaan tuottaa näkökulman laajentamista, jota keksimiseen tarvitaan. Ministeriön toimet vaikuttavat loppupäässä kansalaisiin ja kansalaiskokemukseen. Siilojen yhteistyön edistämiseksi pidetyssä Siilot sileiksi seminaarissa todettiin:

”Valtiovarainministeriön maakunta- ja soteuudistuksen projektijohtaja **Päivi Nerg** puolestaan toi tilaisuuteen käytännön kokemuksen tilanteesta, joka ei totisesti kuulunut vain yhden toimijan tontille ja jossa tarvittiin hyvin nopealla aikataululla niin yhteistyötä kuin johtajuuttakin.

Vuonna 2015 äkillisesti noussut turvapaikan hakijoiden määrä kosketti lähes kaikkia kahdestatoista ministeriöstä tavalla tai toisella. Valtionhallinnon toimijat ryhtyivät kokoontumaan säännöllisesti toiminnan koordinoimiseksi.

”Jotta eri toimijoiden yhteistyö toimii, tarvitaan yhteisen tietopohjan rakentamista ja säännölliset kohtaamiset heidän kesken, joilla on toimeenpanovaltaa laittaa toimia liikkeelle”, Nerg kertoi. [Viite 41](#)

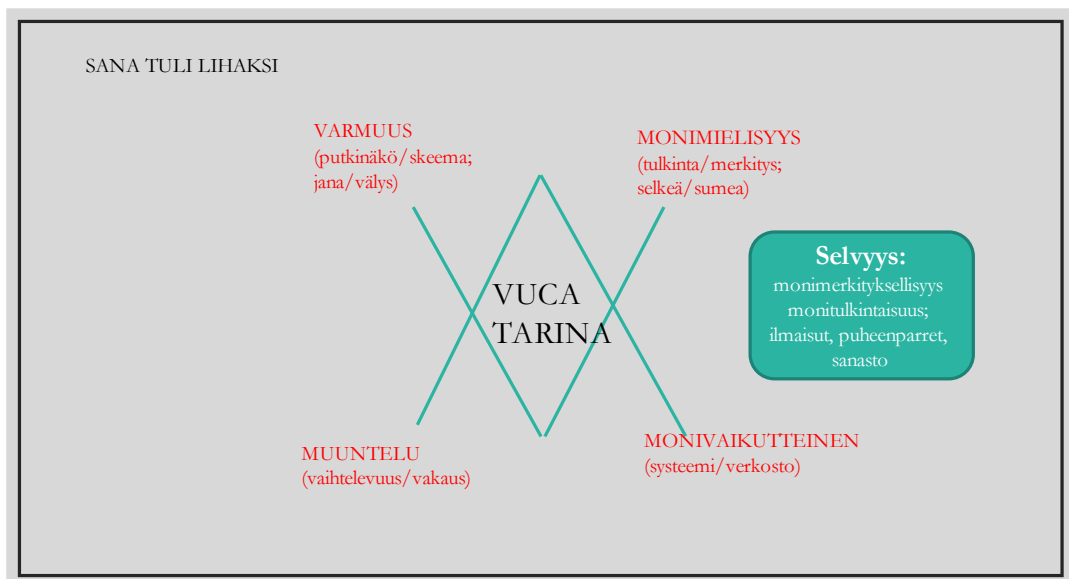
Siilot sileiksi -tilaisuuden paneelikeskustelussa tunnistettuja kehityskohteita

- Luodaan tilaisuuksia asettaa yhteisiä tavoitteita sekä puhua ja työskennellä tavoitteiden eteen – yhdessä. Yksi hyvä konsepti tähän on Sitran yhdessä kuntatoimijoiden kanssa kehittämä Soteuttamo (tutustu Soteuttamoon [täällä](#)).
- Hyödynnetään maakuntauudistus mahdollisuutena miettiä mm. valintoja maakuntien johtoon: ketkä olisivat parhaita muutoksen tekijöitä?
- Vahvistetaan kustannustietoisuutta muun muassa yhteisellä tietoperustalla.
- Mietitään sitä, tuotetaanko palveluja vastedeskin samalla sapluunalla kaikille? Selvitetään, mitä mahdollisuuksia esimerkiksi datan uudenlainen hyödyntäminen ja tekoäly tuovat palvelujen räätälöintiin.

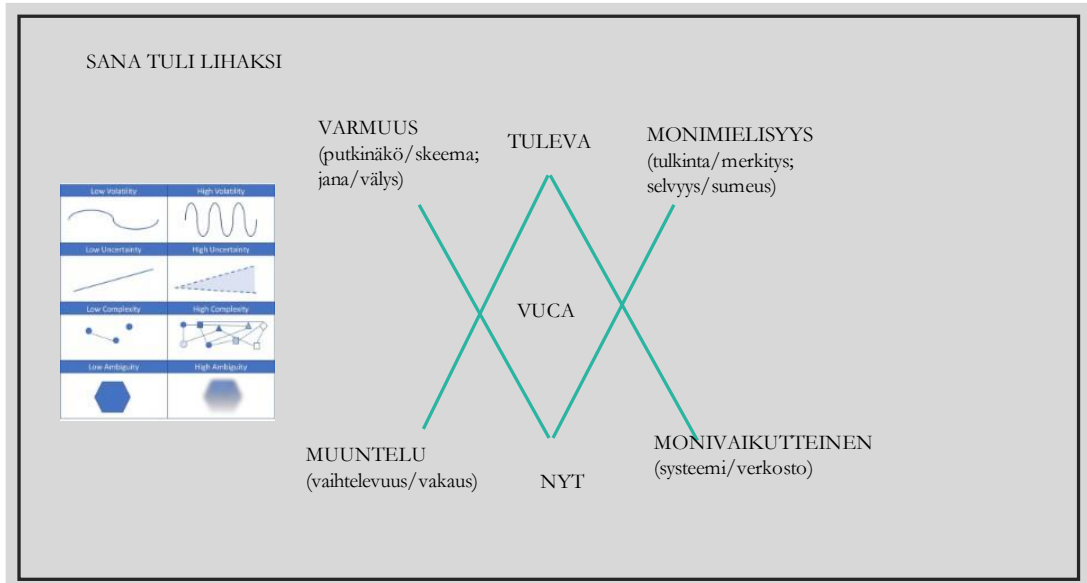
34. Tutumeemien kehityshistoriaa

*Olkoonkin tämä teille opetuksena,
jos haluatte olla mieleen hovissa,
Ei liehakoida saa, ei olla suorapuheinen,
vaan viisain vastaus on aina monimielinen.
(Jean de La Fontaine)*

Edellä ministeriöihin sovellettu VUCA-kaava sai alkusysäyksen vuonna 2019 teoksessa Futurolokiset ennakkoluulot. Lokinen ei ole kirjoitusvirhe eikä se viittaa loogiseen, vaan ilkkuriseen. Samassa yhteydessä on aloitettu myös jäljempänä jatkokehitellyt tulevaisuustutkimusmeemit. Sanotaan yhden kuvan puhuvan enemmän kuin tuhat sanaa, mutta kaavioiden suhteen tuskin näin.

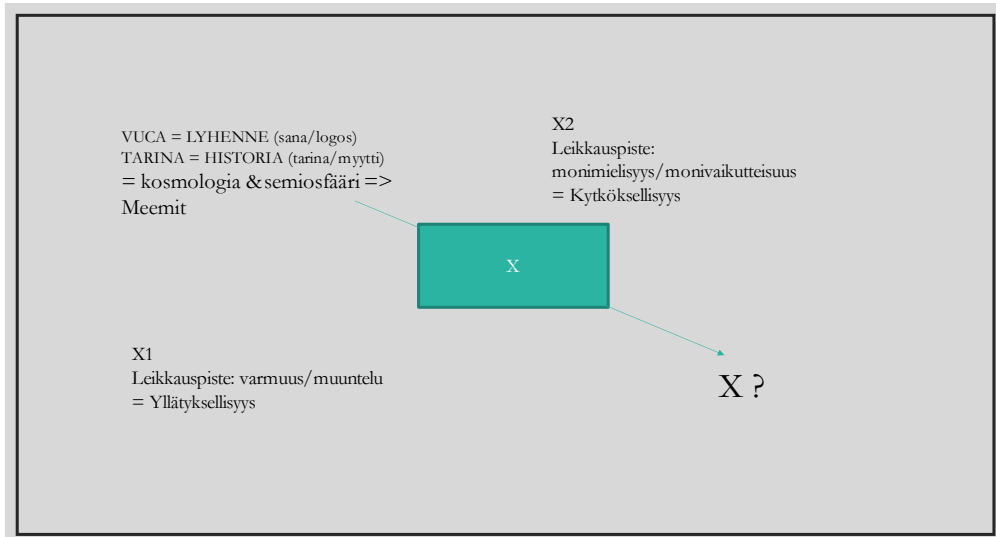
Kuvio 28. VUCA-kaavan kehitysvaihe 1, narratiivinen viisiö alkuasetelmana.

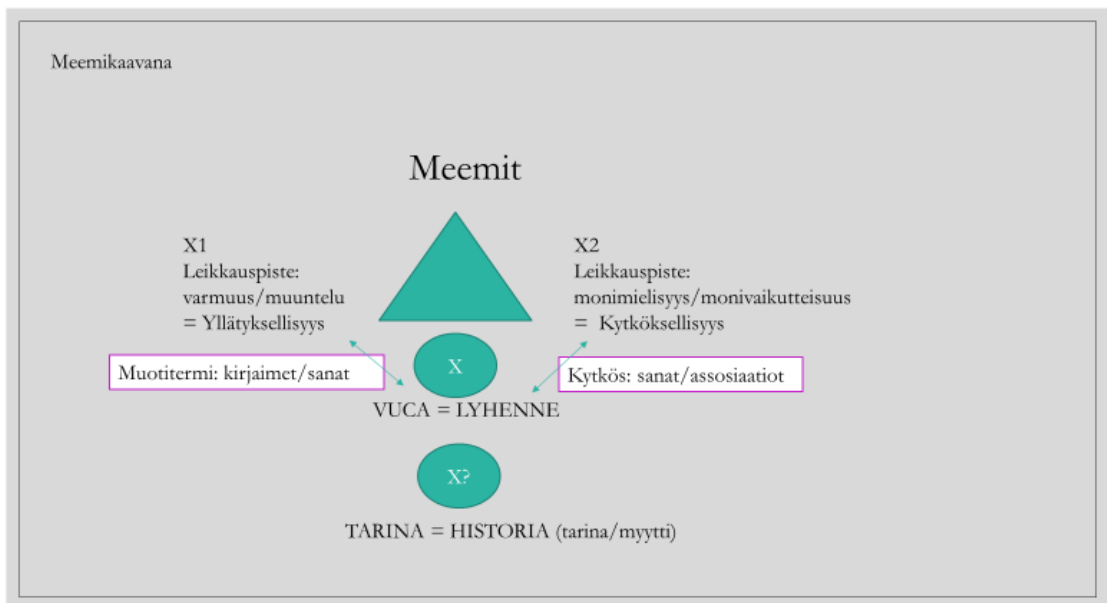
Kuvio 29. VUCA kehitysvaihe 2, kehityksen suunta yksinkertaisesta monimuotoiseksi tulevaisuuskuvaksi.

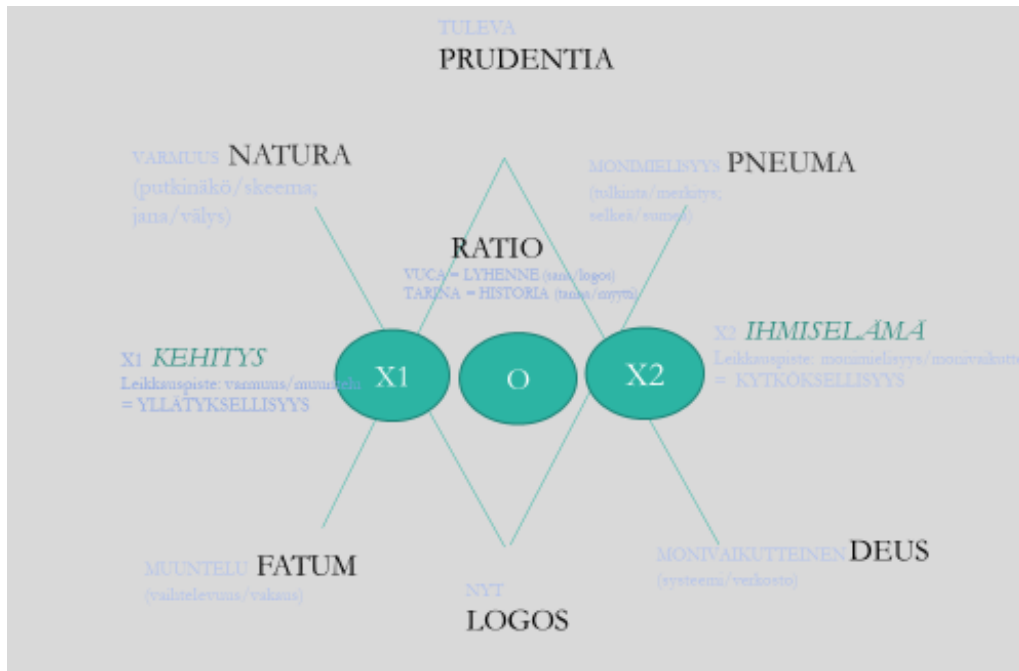
Kuvio 30. VUCA kehitysvaihe 3, käsiteavaruuden hahmottuminen, suhteellinen varmuus suunnittelun kautta.

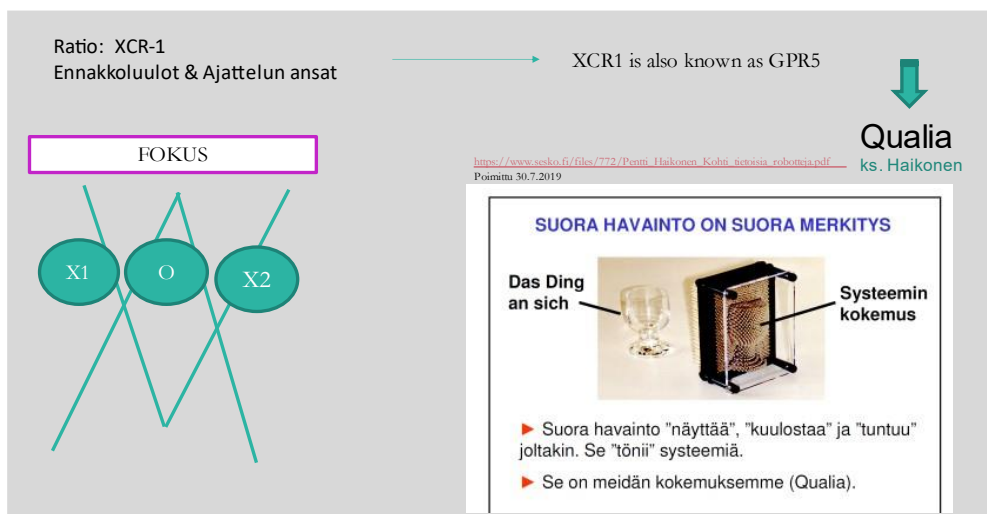
Kuvio 31. VUCA-kehitysvaihe 4, teoretisointi, ei kahta ilman kolmatta tuntematonta.

Kuvio 32. VUCA-kehitysvaihe 5, meemistö hahmottuu tarinoiden pohjalta.

Kuvio 33. VUCA-kehitysvaihe 5, Prudentia astuu kuvioihin. Viite 42

Kuvio 34. Rationaalisen ajattelun laatu?

Tulkintamenettelyjä

Edellä on esitetty ajatuskuvioista tulevaisuusmeemien kehittelyn alkuvaiheista. Meemi tunnetaan yleensä kuvana, johon on liitetty alkuperäiseen kuvaan kuulumaton teksti, mikä muuttaa kuvan viestin toiseksi tai koomiseksi. Semiotikkaa tutkii merkkejä ja niiden jättämiä jälkiä. Futurologisesti ajatellen ennusmerkkejä on erilaisia.

"taivaan merkit" ->
 "ajan merkit" ->
 " tiedon merkit" ->
 tulevaisuuskuvat =>

sää, ukkonen, yms.
 kohtalo, onni
 data, informaatio >> Tiedonlouhinta = TIETUOINTI =>
 PREDIKTIIVISYYS

35. Kohtalo on arpapeliä

Tulevaisuusselonteissa pyritään esittämään erilaisia kehityslinjoja, skenaarioita.

Yleensä skenaarioiden määrä vaihtelee kolmesta viiteen, siten että siinä on yksi dystopiaskenaario, yksi entopiaskenaario ja vähintään yksi todennäköiseksi arveltu kehityslinja.

Enteet ja arpominen ovat tietäjän keinoja saada selville tulevia. Ekstaasitekniikoista yhteisöt siirtyivät toiselle kehitysasteelle, jossa uskottiin henkien ulkoisten merkkien avulla ilmoittavan ja ilmaisevan tahtonsa. 1500-luvulla tsuudit arpoivat nimen lapselle, vastaavuus löytyy lentävästä lauseesta nomen est omen, nimi on kohtalo. Kaarle Krohnin selostuksen mukaan inkeriläiset käyttivät myös arpomista lapselle nimeä valittaessa (Krohn 1915: 16). Arpomiseen saatettiin käyttää myös hiusta tai karvoja. Kun pannahista kutsutaan ”kaikenkarvalliseksi”, niin se ehkä on muistuma arpomisuskomuksista.

Suomalaiset arpoivat myös seulalla. Karjalaiset arpasanat kertovat:

...	tahon taivon haltialta,
Jos arpa totta sanovi,	manuelta veljeltäni,
arpa ylös ylennettähän;	maakamaran katkojalta,
jos arpa valehtelevi,	Nyt on aika arvan käyä,
arpa maahan hautahan.	miehen merkillä kysyä.
...	Mie nyt kysyn kykkeröistä,
Kysyn Luojalta lupoa,	mie nyt vaain vastinetta.
anon Herralta apua,	Mist´on pulma puuttununna,,

Kaarle Krohn luokittelee myös katsomisen arpomisen keinoksi. Providentian attribuutti peili vastaa suomalaisen tietäjän tapana oli katsoa salattuja vedestä. Tavallisesta arpomisesta veteen katsominen erosi siten, että henget eivät ainoastaan välillisesti veden liikkeissä ilmoittaudu, vaan ilmestyivät itse veden kuvastimeen. Vetenä saattoi olla myös viina. Krohn toteaa Kreikan vedestä katsomisen tunnetun nimillä koskinomanteia ja hydromanteia.

Ennusmenetelmistä mainittakoon vielä yksi erikoisuus, jota sanotaan kaislataiaksi. Otettiin parillinen määrä kaisloja tai heiniä, jotka sidottiin nippuna keskeltä solmuun. Sitten solmittiin päistä kaksi heinää/kaislaa yhteen kummastakin päästä. Kun keskussolmus avattiin, arpa kävi toteen, jos kaislat jäivät kaikki yhteen lenkkiin, mutta jos muodostui useampia lenkkejä, niin arpa ei käynyt toteen. [Viite 43](#)

Kreikkalaisessa ennuskäytänteissä arkkihahmona on Prudentia, mutta sen ohella toimi myös Providentia.

36. Kohti kysymyksenasettelua!

Delfoi-menetelmässä iteroidaan kysymystenasettelu abduktiivisena päättelynä, koska kyselyjen ja/tai keskustelujen perusteella muodostetaan ilmiöstä uutta ymmärrystä hypoteesien ja ilmiön mahdollisten selitysten kautta. Myyttien selityksissä tulkinta korostuu, tosia premissejä ei voi esittää mielikuvitustuotteista. Sen sijaan iterointi on mahdollista myytin ja sen kertoman tarkastelussa. Abduktiona on käytetty kirjallisuusselvitystä ja sen esiyymmärrystä. Esiyymmärryksen muodostaminen on valmis.

Abduktiivinen kognitiivinen kirjallisuusselvitys = Valtioneuvoston minitseriöiden tulevaisuusselonteot.

Mitkä ovat abjektit? => Se mikä sanomatta jää

Mitkä ovat subjektit? => Se mitä on tuotu julki

Jos niin -kaava ja sikäli mikäli. Sikäli mikäli ideahaarukointi on onnistunut, niin pohjustus Ulamolan lumon tulkintasarjaan on valmis, tähtäimessä prediktiivisyys ja sen soveltamisen

Ministeriöt Tapahtuma	1 Mitä Toiminta	2 Millainen Prosessi	3 Mikä/kuka Teko	4 Miten Tapa, menettely
A Litania	Fokus F25 Prediktiivi SATU tulevaisuusst EKSOTIA VnKanslia	F1 + F10 YL I Yleisyys LUONTO	F28 + F31 YLVII Sooloilu FANTASIA	F5 + F27 YL VIII Ilmiöinti FOLKLORE
B Systeemi	F6 + F22 YL XIII Tiedostaminen ELEELLISYYS	F18 + F17 YL XI Erehdykset YLEVÄ	F9 + F26 YL IV Lausumat TRAAGINEN	F14 + F12 YL III Merkkiverkko SAKRAALI
C Paradigma, Diskurssi	F23 + F30 YL XV Rajat SANKARI	F2 + F3 YL XIV Alitajunta LEGENDA	F4 + F7 YL IX Uskomukset MAGIA	F24 + F29 YL X Kehitys PRIMITIVIA
D Myytti	F16 + F13 YL VI Tietämättömyys BALLADI	F11 + F20 YL II Siirtymä DEMONINEN	F15 + F19 YL V Tietotaito PASTORAALI	F8 + F21 YL XII Todellisuudentaju MYSTIIKKA (SUOMI & SUOMALAISUUS) "maailman onnellisin kansa"
	Kielikuvat	Sananparret	Kansanusko	Kansanperinne

Taulukko 6. Perusrunomatriisi taustakehikkoineen. Oranssilla telokset A1 ja 4D.

37. Ministeriöiden tulevaisuuskatsaus 2022

Kalevala Tapahtuma	1 Mitä Toiminta	2 Millainen Prosessi	3 Mikä/kuka Teko	4 Miten Tapa, menettely
A Litania	Suomen tulevaisuus SATU/VN -TST IMITAATIOEEMI kanslia/EKSOTIA INNOVAATIOEEMI Hellespontican sibylla	Ympäristöm./LUONTO EVOLUUTIOEEMI Persian sibylla	Työ&elinkm. / FANTASIA VAIHTOEHTOEEMI Cymerienen sibylla	MOI Yksilö/kansala FOLKLORE NÄKÖKULMAMEEI Metatieto – ei sibylla
B Sy steemi	Sisäministeriö/ ELEELLISYYS ENNAKOINTIMEEMI Tiburtinan sibylla	Opetus&kulttuurim./ YLEVYYYS ALTRUISMIMEEMI Delfoin sibylla	Liikenne&viestintäm./ TRAAGINEN GENDERMEEMI Samian sibylla	Narratiivi_metatiet SAKRAALI CREDOMEEMI Metatieto – ei sibylla
C Paradigma, Diskurssi	Puolustusministeriö/ SANKARI KILPAMEEMI Agrippinan sibylla	Valtiovarainm./ LEGENDA REPLIKAMEEMI Cumean sibylla	Sosiaali- ja terveystm./ MAGIA VERKKOMEEMIT Phrygian sibylla	SOI Yhteisö/kansala PRIMITIVIA MEEMIPLEKSI Metatieto – ei sibylla
D Myytti	Ulkom./BALLADI KIELIMEEMI Europaean sibylla	Oikeusm./DEMONI KOGNITIOEEMI Eritrean sibylla	Maa&metsätalousm./ PASTORAALI VÄESTÖMEEMI Libican sibylla	SUOMI-mytologia MYSTIIKKA REGIIMIMEEMIT Metatieto – ei sibylla
	Kielikuvat	Sananparret	Kansanusko	Kansanperinne

Taulukko 7. Perusrunomatriisi taustakehikkoineen. Myteemi isoilla kirjaimilla, meemit korostettuna.

Ministeriöt Tapahtuma	1 Mitä Toiminta	2 Millainen Prosessi	3 Mikä/kuka Teko	4 Miten Tapa, menettely
A Litania	Fokus F25 Prediktiivi SATU tulevaisuusst EKSOTIA VNKanslia	F1 + F10 YL I Yleisyys LUONTO	F28 + F31 YLVII Sooloilu FANTASIA	F5 + F27 YL VIII Ilmiöinti FOLKLORE
B Systeemi	F6 + F22 YL XIII Tiedostaminen ELEELLISYYS	F18 + F17 YL XI Erehdykset YLEVÄ	F9 + F26 YL IV Lausumat TRAAGINEN	F14 + F12 YL III Merkkiverkko SAKRAALI
C Paradigma, Diskurssi	F23 + F30 YL XV Rajat SANKARI	F2 + F3 YL XIV Alitajunta LEGENDA	F4 + F7 YL IX Uskomukset MAGIA	F24 + F29 YL X Kehitys PRIMITIVIA
D Myytti	F16 + F13 YL VI Tietämättömyys BALLADI	F11 + F20 YL II Siirtymä DEMONINEN	F15 + F19 YL V Tietotaito PASTORAALI	F8 + F21 YL XII Todellisuudentaju MYSTIIKKA (SUOMI & SUOMALAI SUUS) "maailman onnellisin kansa"
	Kielikuvat	Sananparret	Kansanusko	Kansanperinne

Taulukko 8. Runomatriisi merkityslajien, funktioiden myteemien systeeminä.

Pohjustuksessa on käytetty rinnastuksia, jossa sententiajaon myyttisille lajeille on etsitty Vedic Art periaatteet vastaavuuksiksi. Yhden näkemyksen mukaan vediset periaatteet voidaan yksinkertaistaa 17 osatekijäksi, jota samalla ovat kuvaavat tiedon puuta, tietoisuuden rakentumista, jota tulee tarkastella sekä vertikaalisena että horisontaalisena kuviona, kummassakin seitsemän tekijää. Systeemiä voidaan tarkastella asteittain syvenevänä tietoisuutena, jossa ylin, näkyvin ja samalla pinnallisin taso edustaa näkyvää eliö- ja oliomaailmaa. Vedic Art -opettaja Koponen??? mukaan tällä tasolla on neljä tekijää, tästä voidaan johtaa alkutekijäksi semioottinen neliö, tai nelikenttä. Esimerkkeinä toimijoista ovat mm. eläimet, sää, ihminen, linnut, kasvit, puut, hyönteiset. Seuraava taso tiedon puussa rakentuu kymmenestä tekijästä, jotka jakaantuvat viiteen oikeaan ja vasempaan osoitteeseen. Viimeistelyvaiheen muodostaa viisitoista tekijää, perustasolla 16 ja lopuksi hännän huippuna syvätasolla on seitsemäntoista tekijää. Vedinen periaatejako muistuttaa vuosien mittaan muodostelemani mytosemanttista apparaattia näin jälkikäteen tarkastellen. Koska kaikista olen tehnyt sovelluksia erilaisiin aineistoihin, niin vedisen jaon mielekkyys on syytä huomioida käyttökelpoisena tulkintajakona. Vedic art -kurssin käyminen vuosia ennen tämän oivalluksen syntymistä on luokiteltavissa sekä intuitiiviseen että proaktiiviseen toimintaan.

Veediset periaatteet not 1-4	Semioottinen neliö -> Nelikenttä
Veediset periaatteet not 5-14	Kymmenjärjestelmä -> Sormitus
Veedinen periaate no. 15	Viitoke -> Merkityslajit
Veedinen periaate no. 16	Runomatriisi -> CLA-sovellus
Veedinen periaate no. 17	Myteemijako -> Sententiat
Lähtöpiste = Telos 1 Kalevala-deskriptiot	Päätepiste = Telos 2 Osmolaisten maa -> Ugrame

Taulukko 9. Veediset periaatteet kurssimuistiinpanojen mukaan systeemimetodiverrokkeineen.

38. Ennalta tietämisen lajit

Katsominen etsii syytä tapahtuneeseen (varkaus, sairaus, mikä-kuka on syynä, tekijä, motiivi)
 Arpominen etsii ratkaisua ongelmaan (missä suunnassa onnistuu saalistus, mitä odottaa jne.)
 Tietuointi hakee transsin avulla parannusta disrupioon (mikä on syynä häiriöön, parannuskeinot). Profetointi ilmoittaa jumalallisen totuuden (jumalan ilmoitus)
 Ennustaminen ilmoittaa tulkinnan (enteen, merkin, unen tms. välityksellä saadun)
 Aavistukset tuntevat tulevat virtaukset (erityisherkkyyks tms.)
 Näkemykset syntyvät asiantiedon ja johtopäätösten perusteella (kehityslinjat, ennakointi, visiot).

Ennalta tietämisen lajit aisapareina

Katsominen esimerkiksi viinasta etsii syytä tapahtuneeseen (varkaus, sairaus, mikä-kuka on syynä, tekijä, motiivi)
 Arpominen etsii ratkaisua ongelmaan (missä suunnassa onnistuu saalistus, mitä odottaa jne.)
 Tietuointi hakee transsin avulla parannusta disrupioon (mikä on syynä häiriöön, parannuskeinot)
 Profetointi ilmoittaa jumalallisen totuuden näyn, unen tai ilmoituksen tai ilmestyksen avulla (jumalan ilmoitus)
 Ennustaminen ilmoittaa tulkinnan merkeistä (enteen, korttien, kristallipallon, unen tms. välityksellä saadun)
 Aavistukset tuntevat tulevat virtaukset (erityisherkkyyks, etiäinen, tunneside tms.)
 Näkemykset syntyvät asiantiedon ja johtopäätösten perusteella (kehityslinjat, ennakointi, visiot, skenaariot).

Arkaaiset ennusteet

Arpominen etsii ratkaisua ongelmaan (missä suunnassa onnistuu saalistus, mitä odottaa jne.)
 EKSO
 Tietuointi hakee transsin avulla parannusta disrupioon (mikä on syynä häiriöön, parannuskeinot) ENDO

Maagiset ennusteet

Katsominen etsii syytä/syyllystä tapahtuneeseen (varkaus, sairaus, mikä-kuka on syynä, tekijä, motiivi)

Ennustaminen ilmoittaa tulkinnan uteliaalle (enteen, merkin, riitin, unen tms. välityksellä saadun)

Auktoriteettiennusteet

Profetointi ilmoittaa jumalallisen totuuden (jumalan ilmoitus) ENDO

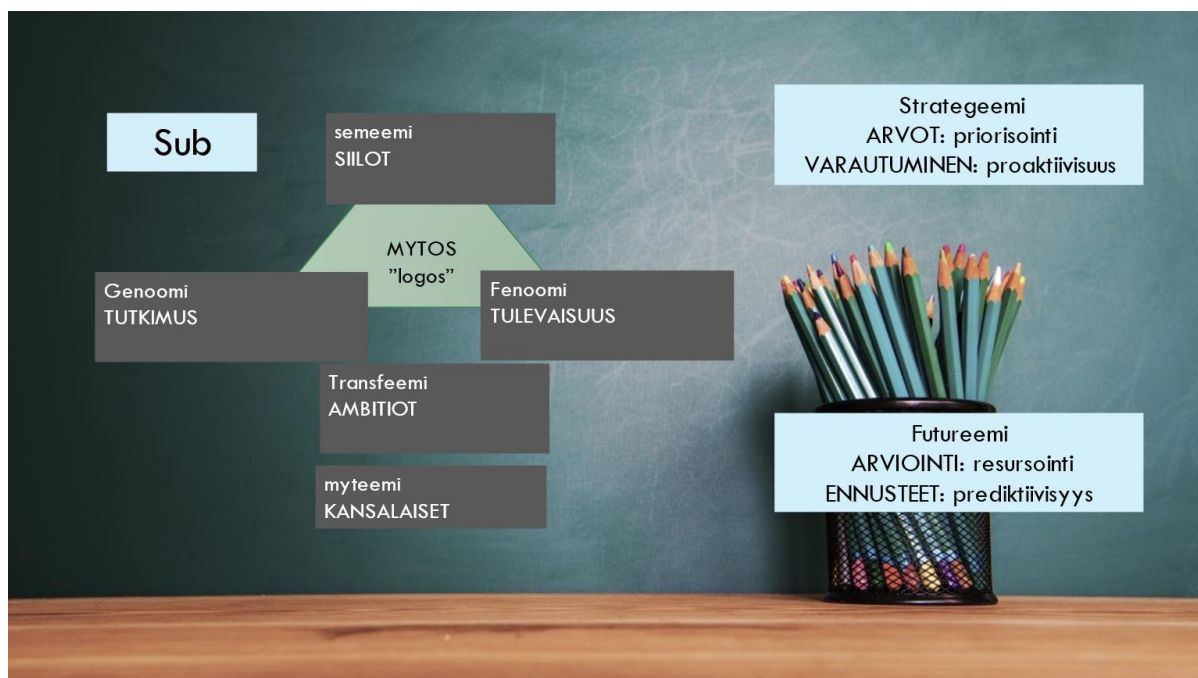
Näkemykset syntyvät asiantiedon ja johtopäätösten perusteella (kehityslinjat, ennakointi, visiot). EKSO

Vaistoennusteet

Kuoleman aavistus, unennäkö, etiäiset, entokset, perimätieto

Kuvio 35. Strategeemi ja futureemi metameemikaavana, jossa toimijoina asiantuntija, oraakkeli, delfoi, kohtalo ja narratiivi.

Kuvio 36. Subtasolla strategeemin ja futureemin suhde meemikaavaasa, kun toimijoina ovat tutkimus, siilot, tulevaisuus, ambitiot ja kansalaiset.

39. Apollon valta

Herodotos mainitsee historiateoksessaan Apolloa, ennustustaidon jumalana kutsutun Deoxus nimellä. Pantheoneissa on yleistä jumalien nimimuotojen suuri vaihtelu ja kirjava kietoutuminen muihin oelntoihin. Jumalat saivat lapsia myös ihmisten kanssa, jolloin heidän jälkeläisensä olivat sankareita, puolijumalia, mutta eivät enää jumalia. Tosin hyvin ansioituneet hallitsijat tai sankarit saattoivat kohota jumaliksi joko jumalten tahdosta tai omastaan. Alla oleva kuva theoi.com etusivusta osoittaa viidentoista sivuston verran antiikin mytologian moni-ilmeisyyttä ja laajuutta. Osiot sisältävät luonnehdinnat 1) kreikkalaisista jumalista, 2) olympolaisista jumalista, 3) titaaneista, 4) nymfeistä ja satyyreistä, 5) myyttisistä eläimistä, 6) jättiläisistä, 7) sankareista ja konnista, 8) tähtimyyteistä. Lisäksi sivut sisältävät 8) encyklopedian, 10) jumalkultit, 11) legendaariset olennot, 12) legendaariset heimot, 13) sukupuut, 14) mytologiagallerian ja 15) klassiset tekstit, jotka kertovat jumalista.

Kuva 4. Antiikin jumaltarujen sivuston theoi.com etusivu.

Neljästoista sivu sisältää kuvagallerian, joka perustuu vaasikuviin, mosaiikkikuviin ja patsasiin eli kuvilla on pyritty mahdollisimman autenttisiin ilmentymiin, aikalaiskuvauksiin. Koska sivu vaikuttaa asiantuntevalta, se saa toimia oppaana Apollon, Deoxuksena tunnetun ennustustaidon jumalan jälkipolviin. Kuolemattomia jälkeläisiä ovat sivun mukaan:

ARISTAIOS (Aristaeus) Mehiläishoidon, oliiviöljyn valmistuksen ja Etesialaisten tuulien suojelusjumala. Hän oli Apollonin ja nymfi Kyrenen poika.

ASKLEPIOS (Asklepios) Lääketieteen jumala. Hän oli Apollonin ja Koronisin (tai Arsinoen) poika.

KHARIKLO Kentauros Kheironin nymfivaimo oli Apollonin tytär.

KORYBANTES SAMOTHRAKIAI (Samothracian Corybantes) Samothraken mysteerien keihästä iskevät, tanssivat daimonit olivat joidenkin mukaan Apollonin ja nymfi Rhetian tai Mousa Thaleian poikia.

SKYLLA (Scylla) Sisilian hirviömäinen merinympi oli erään epätavallisen kertomuksen mukaan Apollonin ja Hekaten tytär. (Häntä kuvattiin yleensä merijumalien Phorkysin ja Keton tyttäreksi.).

Jo näinkin lyhyt katsaus antaa ihmetyksen aihetta moneen suuntaan samalla kun tekstinäyte on hyvä osoitus merkitysten hajoamisesta ja tulkintojen differentoitumisesta ja unohduksiin painumisesta. Voittoisaa meemiä kuolematonten jumalien tunnettuudessa suomalaisten keskuudessa nykyaikana edustaa listassa Asklepios lääkintätaiteen jumalana, kun taas Aristaios on miltei täysin tuntematon, vaikka hunajan lääkinnälliset ominaisuudet tuntee myös suomalainen kansanrunous.

Suomalaisten ministeriöiden viranhaltijuutta tutkittaessa on hyödyllistä tutkia toisen polven jumaluuksia tulkinnan kannalta toimintapareina. Kategoriassa viisaus, harkinta ovat valtioneuvoston kanslia ja oikeusministeriö, joiden nimikkohaltijoiksi voi jumaluuksien ohella mainita Prudentian ja Justitian. Tämä tutkielman kannalta keskeinen ministeriöpari muodostuu Apollonin alaisesta Opetus- ja kulttuuriministeriöstä, jonka toiminnalliseksi aisapariksi on valikoitunut Sosiaali- ja terveysministeriö. Toisen polven jumalhaltijoina voisi mainita yllä olevasta listasta Asklepioksen, joka kuuluu lääkintätaidon jumalana sosiaali- ja terveysministeriön osalle. Opetus- ja kulttuuriministeriölle jäävät muusat.

Ministeriöt on ajateltu toiminnallisiksi pareiksi seuraavasti.

Valtioneuvoston kanslia + Oikeusministeriö => HARKINTA

Ulkoministeriö + Puolustusministeriö => ULKOPOLITIIKKA

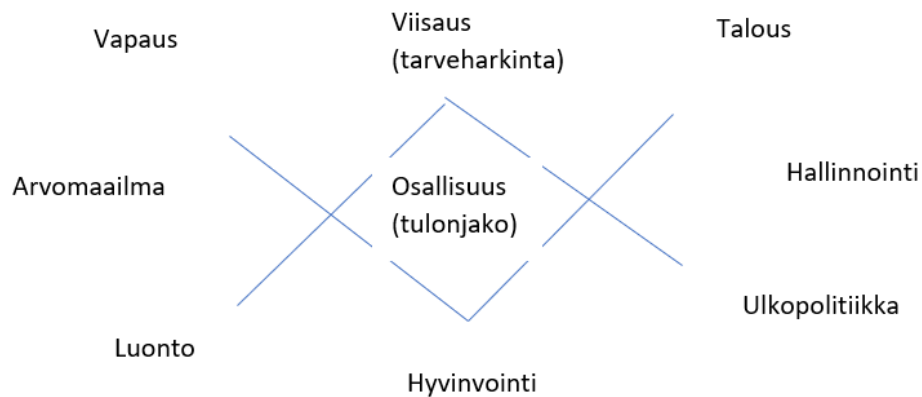
Opetus- ja kulttuuriministeriö + Sosiaali- ja terveysministeriö => HYVINVOINTI

Ympäristöministeriö + Maa- ja metsätalousministeriö => LUONNONVARAT

Valtiovarainministeriö + Työ- ja elinkeinoministeriö => TALOUS

Sisäministeriö + Liikenne- ja viestintäministeriö. => VAPAUS.

Bruttokansanonnassa on kyse kansantulon ja varallisuuden jakamisesta omien kansalaisten hyväksi. Bruttokansalaisuutta laajentaa vastuiden ja oikeuksien suhteen mm. kaavailtu natojäsenyys ja EU-jäsenyys, joissa velvoitteet ovat suuremmat kuin oikeudet ja maksuista saatava hyöty. Mimesis edustuksellisuutena mahdollistaa poliittisen toiminnan kansalaismielipiteestä välittämättä, ja sitä kutsutaan demokratiaksi. Osallisuudesta on kyse.

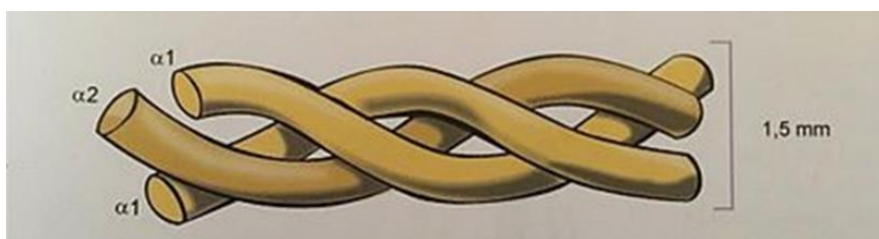
Kuvio 37. Bruttokansanonnen ja bruttokansalaisuuden tuotannon piirit.

40. Letityksen taito

Oraakkelikuvissa on tyypillisenä attribuuttina kaksi käärmettä, joita ennustajatar pitelee vasemmassa kädessään, muita attribuutteja on peili oikeassa kädessä ja januskasvoisuus. Myös Asklepioksen tunnuksena on sauva, johon on kietoutunut kaksi käärmettä. Lääketieteen ennusteet tunnetaan prognooseina, samoin entisajan sääarviot almanakoissa. Nykyaikana erilaisten projektiorganisaatioiden maailmassa on vallalla prediktiivinen ja proaktiivinen ajattelu, johon kirjan alaotsikkokin viittaa.

Kuva 5.
Pullapitko eli pullaeltti, nisu tai vehnänen,
kuvalähde Kodin kuvalehti

Kuva 6. Punosmallinnus, lapsusko vai kōan ? Arkijärjelle on käsittämätön kuvio, koska kaksi punottavaa on yksi ja sama, kuitenkin kuvassa on kolme säiettä.

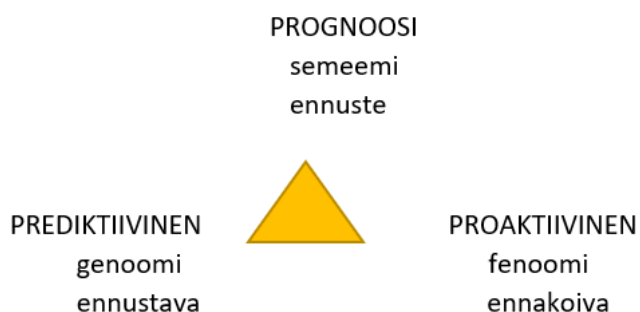
Rinnastus auttaa suhteuttamaan tiedon ja taidon suhdetta, jos pullaa leivottaessa letitys menee väärin, pulla on silti vielä pulla, hieman epämuotoisen näköinen vain, mutta jos mallinnuksessa menee väärin, niin että merkintä osoittaa kahden yhdeksi, niin systeemi menee sekaisin ellei täysin käsittämättömäksi, vaikka kokonaissuure, 1,5 mm paksuinen punos mallintuukin. Paitsi, jos määreillä on metamääre, ja kyseessä onkin seimerkiksi säikeen koostumus, eli otetaan 2 kappaletta a1-lankoja väriltään valkoinen ja yksi musta a2. Tulevaisuustiedon, ansiotyörunojen adynatoneissa, kōaneissa on paljon samaa perusajatusta, ratkaisuun tarvitaan oivaltamista tai älynväläystä, ei niinkään loogista ajattelua. Viite 44

Kōan ([jap.](#) 公案; [kor.](#) kong-an 공안) on tarina, dialogi, kysymys tai toteamus, jota käytetään zen-buddhalaisessa harjoituksessa synnyttämään oppilaille suuren epäilyksen mieli, sekä testaamaan oppilaan kehittymistä zen-harjoituksessaan. Kōaneja käytetään erityisesti japanilaisessa rinzai-koulukunnassa.

Kōan-harjoituksen tarkoituksena on saavuttaa vastaus kōaniin kokemuksen muodossa. Usein kōan on paradoksaalinen kysymys juuri sen vuoksi, että sen tarkoituksena on osoittaa loogisen ja dualistisen ajattelun rajallisuus ja täten auttaa oppilas irroittautumaan takertumisestaan ajatteluun. Esimerkiksi kysymykseen "*millainen ääni syntyy yhtä kättä taputettaessa?*" on zen-harjoituksessa täysin tarpeetonta yrittää luoda oikeaa vastausta ajattelulla.

Aloittelevan kōan-harjoituksen tarkoitus on luoda kysymykseen vastaus kokemalla valaistumiskokemus, satori. Kōanin ratkaisu ei tarkoita harjoituksen päättymistä. Onnistuneen vastauksen jälkeen kōan-harjoitus jatkuu uusien kōanien muodossa osana muuta zen-harjoitusta entisen mukaisesti, jotta ratkaisukokemusta opitaan kehittämään, ymmärtämään ja hyödyntämään jokapäiväisessä arjessa.

Köydenpunonta tai pulleatkin teko edellyttää punomisen taitoa, kahdesta säikeestä ei kestävää tai kaunista punosta saa. Kolme säiettä suositellaan, neljän pitkön letti edustaa jo mestarityötä, johon kaikkien taidot ei yllä, koska säikeiden keskinäinen suhde pyrkii menemään sekaisin. Tarvittavat kolme säiettä ovat prediktiivinen, ennustava säie ja proaktiivinen eli ennakoiva säie. Kolmantena koossa pitävänä säikeenä tulee olla ennustesäie, joksi voi luokitella tulevaisuuden tutkimuksessa suositun skenaarioajattelun. Perustermiksi sopisi tuo lääketieteessä tunnettu prognoosi eli ennuste. Alaotsikko itse asiassa kätkeekin tämän kolmikannan merkityksenä itseensä. Lause "prediktiivinen ja proaktiivinen ennusteissa" voidaan kuvata kolmiona, jossa ennustetta kuvaavat ja luonnehtivat prediktiivinen ja proaktiivinen toiminta ja ajattelu. Peruskolmio on lähtökohta sekä meemikaavalle että viitokkeelle.

Kuvio 38. Meemikaavan ja viitokkeen perussolu, prediktiivisen, proaktiivisen ja prognoosin suhde.

Prediktiivinen toiminta on asetelmassa lähtökohta, genoomi, johon tarvitaan tietoa nykytilasta ja siitä mitä tiedetään menneestä, millainen tietovaranto on käytettävissä olipa se dataa tai muistitietoa. Tätä tietoa voidaan käyttää periaatteella, sitä mitä on ollut ennen, on oleva vastakin, mutta soveltamisen taitoa tulkinta silti vaatii. Semantiikan selvittämiseksi viitoke on tulkinnan väline, jolla ennuste voidaan raportoida tai julki tuoda ja luoda futureemi, tulevaisuuden mimesis meemeineen.

Prognosia ennustevälineenä etsin menemällä alkulähteelle eli funktiointiin, toiminnan piireihin. Elonkaavassa on vakiona 31 funktiota, ja tulevaisuustutkimuksen kannalta on hyvä olla perusteellinen, joten työkalupakista on otettava käyttöön testerisanat, joilla voi testata kahta "käärmettä". Prediktiivisen prosessin testerisanat muodostuvat scrum-funktioinnin ja oppimisfunktioinnin yhdistävinä teosanoina. Proaktiivisen prosessin testerisanat vuorostaan sääfunktioiden ja tulevaisuusfunktioiden välisenä jännitteenä. Alkuperäiseen testerilistan sanojen verbiparien luonteeseen tuli muutos. Nominalisoitu sanapari sai määreikseen samankaltaisia verbejä, ei vastakohtaisia kuten alkuperäisessä listassa. Osoittautui, että jos testerilistaa on tarpeen käyttää, jokaisesta sovellusanalogiasta muodostuu oma erillinen teosanojen lista. Mekaanisesti listaa ei voi muodostaa, se on semantisoitava tapaus kerrallaan.

41. Mimesis ja jäljitteleminen

Jäljitelmää kutsuttiin kreikaksi mimesis ja latinaksi imitatio. Termi on tunnettu antiikista lähtien; konsepti on ajan saatossa muuttunut. Nykyään jäljitelmä tarkoittaa enemmän tai vähemmän sama kuin kopioiminen; Kreikassa sen varhaisin merkitys on epäselvä. Todennäköisesti mimesis on peräisin Dionysian rituaaleihin ja mysteereihin liittyvästä kultista, jossa mimesis, jäljitelmä merkitsi kultin tekoja

papin esittämänä – tanssia, musiikkia ja laulua. Termiä sovellettiin myös musiikkiin, jossa jäljittely ei merkinnyt etisistä, ulkoista todellisuutta vaan sisäisen totuuden ilmaisemista. Viidennellä vuosisadalla eaa. termi "jäljitelmä" siirtyi kultin terminologiasta filosofiseksi termiksi ja alkoi tarkoittaa ulkoisen maailman toistamista tai jäljittelyä. Merkitys muuttui niin paljon, että Sokrates epäröi kutsua maalaustaidetta "mimesikseksi". Demokrituksella ja Platonilla ei ollut estoja käyttää mimesistä kuvaamaan jäljitelmää, luonnosta. Antiikin ajattelijoista Demokritukselle mimesis oli ennen kaikkea luonnon jäljittely ja matkimista. Samoihin aikoihin syntyi kilpaileva käsite, jossa mimesiksellä, jäljitelmällä ymmärrettiin asioiden ulkonäön tai muodon kopioimista. Tämän seurauksena syntyi pohdiskelua maalauksesta ja kuvanveistosta ja kaksi mimesiksen ympärille kiertyvää taiteen teoriaa. Mimesis/Imitatio oli sekä matkimista että kopiointia. Neljännellä vuosisadalla jälkeen Kristuksen oli vallalla jo neljä erilaista mimesis-käsitettä: 1) rituaalinen käsite (ilmaus), 2) Demokritoksen käsite (luonnollisten prosessien jäljitelmä), 3) platoninen käsite (luonnon kopiointi), ja 4) aristoteelinen käsite (vapaa luominen).

Muinainen jäljittelyteoria perustui oletukseen, jossa ihmismieli on passiivinen ja siksi kykenevä havaitsemaan vain mitä on olemassa. Toiseksi, vaikka se kykenisi keksimään jotain, jota ei ole olemassa, ei olisi suositeltavaa käyttää tätä kykyä, koska olemassa oleva maailma on täydellinen eikä mitään täydellisempää voi kuvitella. Keskiajalla kehitettiin muitakin oletuksia, uskottiin symbolien voimaan. Uutta aikaa kohti edetessä alettiin jäljittelyä kutsua imitaatioksi.

Vähitellen imitaatioon liitettiin keksimisen merkitys jäljittelyn rinnalle. Suotavaa oli jäljittelyssä kuvata kohdetta. Suosittiin antiikin taidetta esikuvana.

1800-luvulla jäljitelmä sai halventavan merkityksen ja sitä käytettiin merkitsemään jotain epäaitoa, väärennettyä, keinotekoista – timanttien jäljitelmiä, marmoria, turkiksia jne., eikä niitä voitu enää soveltaa taiteeseen.

42. Prognosi

Kun alustavasti on saatu synkronoitua testerisanoilla proaktiivisen ja prediktiivisen prosessin funktiointi, on saatua nelikenttää testattava johonkin meemiluokkaan systeemissä. Alkion tarjoaa käsite mimesis, jonka merkitys tulkitaan yleisesti kirjallisuustieteen termiksi, jossa mimesis on kirjallisten tekstien kautta kuvastuva todellisuudenkuvaus. Teksti ja kertojan ääni jäljittelevät ja kuvaavat sanoilla todellisuutta. Mimesis on kreikan sana latinalaiselle imitaatiolle. Imitaatio sekin alun perin on liitetty taiteeseen, erityisesti teatteritaiteeseen ja mimiikkaan. Nykysuuntaus imitaatiossa on tekoälytutkimuksessa, jossa teknologia yritetään taivuttaa matkimaan ihmistoimintoja esimerkiksi robotiikassa. Imitaatio-mimesis meemimäärityksineen on siten tärkeä keskustelu- ja määrityskysymys.

Mihin ministeriöön ja tulevaisuusselontekoon siis ensimmäiseksi tartun? Seitsemäntoista lajin joukossa on mainittuna aihio imitaatiomeemeiksi isomorfisine ryhmineen. Testerisanalistat teonsanoineen auttavat onnistuessaan hahmottamaan ao. meemin käytännöllistä luonnetta, sitä miten tuo meemi imitaationa ilmenee. Tätä varten on pitänyt tehdä ensin myteemisovellus ja runomatriisiovellus, joiden avulla on alustavasti selvitetty elonkaavan mukaiset funktiot kullekin toiminnolle. Osuvasti imitaatio on alkuvaiheissa määritetty systeemissä ruutu 1A kohtaan, jossa imitaatio on lähtöruudussa yhdessä innovaatiomeemien kanssa. Tulevaisuusselonteossa keskeinen pyrkimys on löytää uusia ja toimivia ratkaisuja ilmenneisiin ongelmiin ja haasteisiin. Jos tyydytään matkimaan jo aiempia menettelytapoja, mikä sekin on perusteltua, jos toimintatapa on osoittautunut hyväksi, niin päätöksentekijä voi joutua staganaation tilaan, pysähtyneeseen kehitykseen. Merkityslajiparit ovat ML II (YL II) siirtymä ja ML XV (YL XV) rajat. Näiden merkityslajien mukaan on toteutettu alkuperäiset satukaavan mukaiset funktioinnit. Metatietona on näkyvissä kehitysvaiheista myös Kalevala-funktioinnin otsikot. Eepokset ja fantasiat voivat kuvata todellisuutta nekin, vähintään heijastamalla kulloisenkin ajan ja aikakauden pelkoja ja toiveita sekä niiden synnyttämiä mielikuvia ja taiteen ilmentymiä. Väinämöisen lähtö on kuvataiteessa hyvin edustettuna, nuorempi polvi on ollut mm. sarjakuvissa kiinnostuneempi Väinämöisen paluusta. Ja kuten Petri Hiltusen sarjakuvat todistavat, paluu on jo tapahtunut. Myyttihahmosta on tullut sarjakuvahahmo, kehityskulku on suunnannut sakraalista mystifioinnista kohti profaania huumoria.

Petri Hiltusen Väinämöisen hahmossa toteutuu sekä imitointi että innovaatio, kun hän sijoittaa Väinämöisen nykyaikaan Hollywood-retkineen. Myös merkityslajit osuvat kohdalleen esimerkissä, koska kyse on siirtymästä vanhakantaisesta ajattelusta tuoreeksi näkemykseksi. Edesmennyt akateemikko Anna-Leena Siikala on todennut kansakunnan olevan kypsä vasta sitten, kun se pystyy nauramaan omalle eepokselleen. Suomi ja Lappi ovat maantieteellisesti Euroopan reunalla, ja sellaisena EU:n pohjoista periferiaa, jossa vaikutuspiirin rajat tulevat vastaan. Erityisesti uhkaksi koettu Venäjän raja.

Selonteko Tapahtuma	1 Mitä Toiminta	2 Millainen Prosessi	3 Mikä/kuka Teko	4 Miten Tapa, menettely
A Litania	Suomen tulevaisuus Valtioneuvoston kanslia SATU F11 + F20 YL II Siirtymä Väinämöisen lähtö Väinämöisen paluu IMITAATIOEEMI kanslia/EKSOTIA F23 + F30 YL XV Rajat Pohjoinen sijainti Lapin mytologia INNOVAATIOEEMI	Ympäristöm./LUONTO F16 + F13 YL VI Tietämättömyys Kaksinkamppailu Urotyö EVOLUUTIOEEMI	Työ&elinkm. / FANTASIA Fokus B Sampo Onni - TST VAIHTOEHTOEEMI	MOI Yksilö/kansalainen/ FOLKLORE F15 + F19 YL V Tietotaito Lemminkäisen teerenpeli Ilmarisen loukkaantuminen NÄKÖKULMAMEEMIT
B Systeemi	Sisäministeriö/ ELEELLISYYS FOKUS A F25 Sampo Onni - TST ENNAKOINTIMEEMI	Opetus&kulttuurim./ YLEVYYYS F2 + F3 YL XIV Alitajunta Tarinan opetus Moraalisäännöt ALTRUISMIMEEMI	Liikenne&viestintäm./ TRAAGINEN F8 + F21 YL XII Todellisuudentaju Kultaneito, kaipuu Neito reessä, vokottelu GENDERMEEMI	Narratiivi_metatieto SAKRAALI F4 + F7 YL IX Uskomukset Manalanmatka Verenseisautus CREDOMEEMI
C Paradigma, Diskurssi	Puolustusministeriö/ SANKARI F18 + F17 YL XI Erehdykset Tuonen joutsenen ammunta Ruumiin etsiminen KILPAMEEMI	Valtiovarainm./ LEGENDA F24 + F29 YL X Kehitys Toisaikainen Masentuminen REPLIKAMEEMI	Sosiaali- ja terveystm./ MAGIA F1 + F10 YL I Yleisyys Sukulaiset Kilpakosijat VERKKOMEEMIT	SOI Yhteisö/kansa/ PRIMITIVIA F9 + F26 YL IV Lausumat Annikki, Ilmarisen sisar Louhi, Pohjolan emäntä MEEMIPLEKSI
D Myytti	Ulkom./BALLADI F5 + F27 YL VIII Ilmiöinti Tuonelan tietäjä, esi-isät Kalevalan tietäjä, kokemus KIELIMEEMI	Oikeusm./DEMONI F28 + F31 YLVII Sooloilu Loitsurunous Riittirunous KOGNITIOEEMI	Maa&metsätalousm./ PASTORAALI F6 + F22 YL XIII Tiedostaminen Karhuvala Varautuminen VÄESTÖMEEMI	SUOMI-mytologia MYSTIIKKA F14 + F12 YL III Merkkiverkko Unineulanen Marvinta REGIIMIMEEMIT
	Kielikuvat	Sananparret	Kansanusko	Kansanperinne

Taulukko 10. Myteemijako funktioineen ja kalevalaisine runovstaavuksiin.

43. Mutkien kautta funktioiksi

Kun jokaiselle ruudulle on saatu nimettyä ministeriöt ja etsitty systeemillä funktiot ja meemit kohdalleen, on tulkinnan aika. Tulkinnalla voi tarvittaessa ymmärtää prognoosia, prediktiivistä tai proaktiivista. Alkuasetelmana on kuitenkin runomatriisin perusrunko., jossa 1A edustaa toiminnan litania-jargontasoa, 2A prosessin jargonaa, 3A tekojen litaniaa ja 4A rutiininomaista tekotapaa. Toiminta, prosessi, teko ja tapa voidaan sitten tarkastella eri tasoilla systeemisellä, diskursiivisena (paradigmaattisena) tai myyttisenä selontekona.

Ruutu 1A Toiminnan jargon, funktiot F11 ja F20 sekä F23 ja F30.

Poikkeuksellisesti aloitusruutuun tulee kaksi bijunktioparia, koska mytemijaossa on 17 osatekijää, ja runomatriisissa vain 16 ruutua.

Prediktiiviset futureemifunktiot testerisanoineen

F11 Kehittäminen F23 Uskottavuus F20 Scrummaster F30 Este	Edistyminen: aloittaa/lopettaa Ohjaaminen: rajoittaa/sallia Suoriutuminen: jaksottaa/ohjata Arvioiminen: huomata/reflektoida	F11 Kouluttaminen F23 Resilienssi F20 Kehitysjakso F30 Käyttäjätarina
--	---	--

Proaktiiviset futureemifunktiot testerisanoineen

F11 Maamiehen kalenteri F23 Vuodenajat F20 Säätila, vuodenajat F30 Luontokato	Tietäminen: tietää/arvella Muuttuminen: sopeutus/vaststaa Suhtautuminen: sopeutua/varautua Välittäminen: huolehtia/hyödyntää	F11 Tilannekartoitus (Tulevaisuusselonteko) F23 Narsismi, Kuolemattomuus F20 Tuleva tilannebarometri F30 Manipulointi, joukkoistaminen
--	---	--

Tulkintaa varten on palautettava systeemiä merkityslajeiksi, josta otetaan esimerkiksi Kielastajassa esitetyt alkuperäiset hirvenmetsästyksen sovelletut merkityslajit, joilla kehityksen alkuvaiheessa on ollut ymmärtämisjärjestyksen merkitys. Merkityslaji I edustaa mm. induktiivista päättelyä, jossa edetään yksittäisestä yleiseen, konkreettisesta havaintojoukosta teoriaa tai yleistystä kohti. Mutta koska tämän filosofien järkeen käyvän merkityslajin ryhmiä F1 ja F10 tarkasteltavassa otoksessa ei ole, niin katsotaan, osuisiko deduktiivinen päättely lähtöruudun selittäjäksi.

Ensin on määritettävä, mitä deduktiivinen päättely on, ja todetaan sen olevan päättelyä tunnetuista tapauksista toisiin tunnettuihin tapauksiin. Tämä muistuttaa aiemmin pohdittua isomorfisten ryhmien välisiä relaatioita, bijunktiota, injunktiota ja surjunktiota sekä myös premissiryhmien välisiä relaatioita. Merkityslaji III Jonkin näkeminen intertekstinä, osana merkiverkkoa vastaa siten lähinnä deduktiivista päättelyä, kun kirjallisuustieteen termin vaade tekstienvälisyydestä käännetään ja tai ymmärretään ryhmien väliseksi suhteeksi, isomorfoiksi.

Merkityslaji III edustaa tekstin tai korpuksen keskeisiä aiheita funktioissa F12 ja F14. Hirvestysfunktiossa kyseessä on hirvi, tarinan keskeisobjekti ja koira tms. oleellinen metsästysapukeino, jota satukaavassa vastaa taikakalu. Mutta tämäkään ei osu futureemimeemien merkityslajeissa lähtöruutuun 1A. On esitetty myös kritiikkiä, ettei tällä merkitysjaolla ole mitään käyttöarvoa, joten katsotaan onko idea jatkokehittelyn arvoinen.

Yllä olevassa runomatriisissa futureemifunktiot sijoittuvat lajeihin: II Siirtymä - Siirtyminen tietämisestä tuntemiseen sekä XV Rajat - Siirtymä minästä ei-minään. Edellisessä ovat funktiot F11 + F20 ja toisessa F23 ja F30. Havaitaan, että siirtymä on tapahtunut, kunkin merkityslajin funktiot jakaantuvat prediktiiviseen ja proaktiiviseen funktioon ja funktioparit ovat vaihtaneet paikkaa merkityslajeissa, mikä viittaa kurinalaisuuteen systeemisapluunan juoksutuksissa.

Kun abduktiivinen päättely on pyrkimystä pragmaattiseen parhaaseen saatavilla olevaan selitykseen, niin tätä ymmärtämis/merkityslajeissa edustaa parhaiten ymmärtämislaji II Siirtymä tietämisestä tuntemiseen, jolloin kyse on koetellun tiedon kautta etenevästä toiminnasta ja asiantuntemuksesta. Tulevaisuudenselonteko edustaa tätä merkityslajia, joten fokusfunktioiksi ministeriörunosapluunassa osoittautuu funktio F11 lähtö ja funktio F20 paluu, asetelma, josta Osmo Kuusi on todennut sen olevan myyttisen ajattelun ydinajatus.

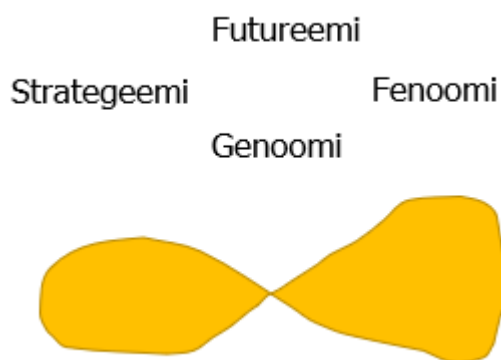
Ministeriösapluunassa ruutu 1A:ssa toiminnan rutiinit ja jargon saavat osuvasti osakseen merkityslajin XV Rajat - Siirtymä minästä ei-minään, jonka funktioina on perusasetelmassa F23 Vieras ja F30 Paljastus. Semiotiikkaa on pidetty välineenä, jolla piilossa olevia merkityksiä ja rakenteita voidaan paljastaa. Oma kiteytykseni merkityslajin XV kulmineituvat itsekeskeisyyteen ja yhteistyökykyisyyteen, siihen mihin venyvät altruismin, välittämisen tai solidaarisuuden rajat, mikä määrittää myös tulevaisuuden mahdollisuuksia ja ratkaisuja. Tarkastelu kuitenkin vahvistaa alussa intuitiivisesti päätellyn, työ pyrkii noudattamaan abduktiivista päättelyä.

ML II Siirtymä = F11 + F12 / Satumytemi, imitaatiomeemi

ML XV Rajat = F23 + F30. / Eksotiemytemi, innovaatiomeemi.

Pikaisena johtopäätöksenä tästä lopputulemasta voisi sanoa, että ministeriöiden ja sen alaisten virastojen ja laitosten kannattaa pyrkiä hyviksi havaittuja tapoja tyystin unohtamatta uusiin luoviin ratkaisuihin. Päätelmä tuntuu itsestään selvyydeltä, mutta käytännössä tuskin sitä on. Meemikaavakin voidaan lukea eri suunnista, pelkkä perusasetelma ei ole riittävä tapa tarkasteluun.

Saadun perusteella on syytä keikauttaa meemikaava 90 astetta vasemmalle, jolloin huipuksi tulee kaavailtu futureemi, samalla sekä painotus että työjärjestys muuttuvat. Horisontaalinen kääntyy vertikaaliseksi. Tätä painotusten muuttumista suhteessa viitokkeen merkityslajeihin tarkastelen jatkossa.

Kuvio 39. Lumottu silmukka meemiasetelmana

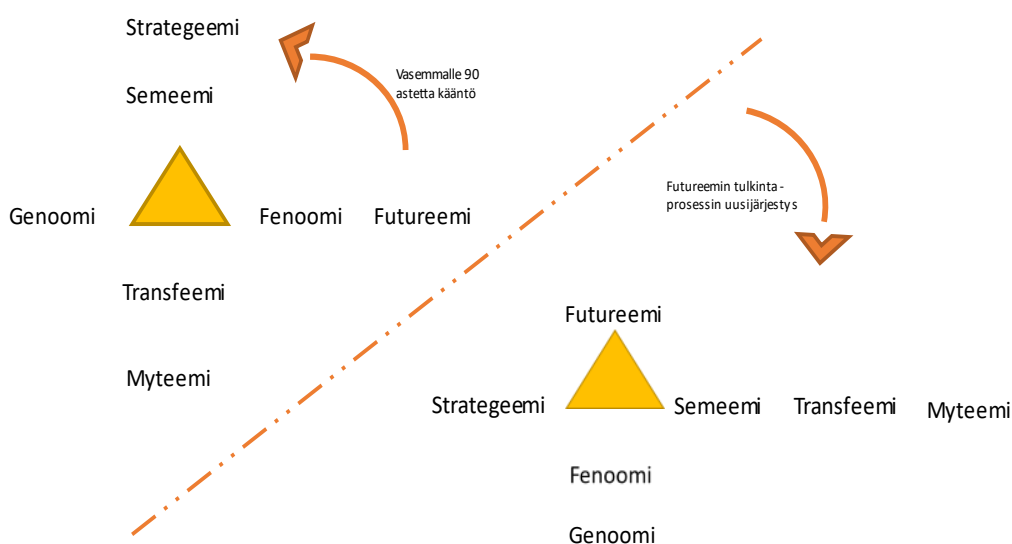
44. Mytosemantiikan perusteista

Tämän työn osatavoitteena on laatia alustava kaavailu futureemifunktioiksi elonkaavan mukaisella jaolla, eli 31 funktiota on nimettävä. Tulevaisuutta voidaan ajatella projektina tai tehtävänä, johon mm. projektihallinnan funktiot voivat soveltua malliksi. Tätä periaatetta on sovellettu toimestani mm. Vahvacon Oy:n toimintahallintajärjestelmän ohjaukseen ja käsikirjan laatimiseen sertifikaattimenestyksellä. Lisäksi toimitusjohtaja Ilkka Råman on pitänyt systeemiä oivallisena ja toimivana, joten kaikessa hurjuudessaan ja moniulotteisuudessaan sovellan sitä tähän. Tulevaisuusselontekoon turvautuvien päättäjien on joka tapauksessa käytettävä omaa harkintaa ja muitakin tietovarantoja viisaiden näkemysten ja päätösten luomiseksi. Seuraavassa esitetty matriisi ei anna vastauksia, pikemminkin herättää kysymyksiä ja saa ymmälle, mutta se on tarkoituskin. Tulevaisuutta pohtiessa on oleellista pohtia, mitä mikäkin merkitsee ja tulee aiheuttamaan jatkossa, oleellista on kehittämistyö.

Kirjan otsikkona oleva lause, prediktiivinen ja proaktiivinen ennusteissa kuvaa hyvin myös matriisin futureemien jakoa. Tässä futureemi on meemikaavan osa, mutta merkitys on laajentunut käsittämään tulevaisuustutkimuksen meemistöä myös. Futureemi on näin ollen dualistinen termi, joka voi esiintyä sekä metatasolla viitokkeena tai matriisiotsakkeena tai subtasolla meemikaavassa.

Ennen kuin edetään koostavaan matriisiin, on todettava meemikaavan suunnan muutoksen tarpeellisuus tai mahdollisuus. Yleensä tulevaisuutta mallinnetaan lineaarisesti horisontaalisessa suunnassa katseella oikeaan päin. Kuva voi kuitenkin olla väärä tai vinoutunut. Kunnon taiteilija katsookin kuvaansa päätään kallistellen, jolloin katsantokanta muuttuu kuvaan nähden. Jos meemikaavan käännetään 90 astetta vastapäivään, niin saadaan uudenlainen painotus samoihin tekijöihin. Lähtökohtana onkin strategeemi, strategisen ratkaisun tarve semeemin ilmaisemasta aiheesta, josta on todettu muutostarve tai muutosaktiiviteetti. Tätä vastausta voidaan hakea myyttisestä, mielen perustarpeista, jolloin syntyy uusi tarina, tulevaisuustarina, myytti tulevasta onnen ajasta ja sankarillisista saavutuksista. Vahvistetaan tulevaisuuden uskoa ja luodaan toivoa tulevaan. Tähän tarvitaan tarinoinnin taitoa, jotta viestistä tulee voittoisa meemi, futureemi, jota kohden edetään nyt meemikaavassa vertikaalisessa syvyysuunnassa linjalla futureemi-fenoomi-genoomi.

Lähtöoletukseksi voidaan ottaa tulevaisuusselonteko futureemia edustamaan. Asiantuntijoiden toimesta se on muotoutunut siksi, mitä se on, futureemin fenoomi on luotu jollain perusteella, lähtötiedot edustavat genoomia. Prediktiivisessä analyysissä genoomina on yleensä digitaalinen tietovaranto, josta dataa louhimalla saadaan esiin hyödylliset kehityslinjat. Tietovarannon tulkintaan tarvitaan matemaattisia malleja, koskivatpa ne sitten tulevaa sääätä tai sodan syttymistä. Matematiikan professori Samuli Siltasen youtube-videoissa kanavalla Samun tiedekanava, tutkija on pohtinut matemaatikkojen jostain syystä olevan mieltynyt menneisyyden kartoittamiseen enemmän kuin tulevaisuuden. Tässä ehkä heijastuu syvä totuus, alitajuisesti matematiikkakin kiertyy myyttisiin perusasioihin kuten prediktiivisyydenkin perustuu todettaviin tapahtumiin ja niistä luotaviin käsityksiin. Tulevaisuustarinat rakentuvat vanhan päälle, mieluusti nähdään myytit elävöittämässä tulevaa(kin). Esimerkkinä on mm. tulevaisuustutkimuksen (tulevaisuuksien tutkimus) Delfoi-menetelmä, joka nimessään kantaa antiikin oraakkelin muistoa ja merkitystä.

Kuvio 40. Meemikaavan lateraalisuuden vääntö vertikaaliksi muuttaa merkityskenttää

Ei tässä kaikki, äärettömän ja lumotun silmukan muoto on kuta kuinkin sama. Tuskin kuitenkaan on kyse ihan samasta asiasta tulkittuna. Samankaltaiselta vaikuttava ei välttämättä ole syvemmin tarkastellen lainkaan sama asia eikä johda samaan lopputulokseen. Älykkyydesteissä pyydetään vetämään joitain pisteitä yhteen yhdellä viivalla tms. Joissain tapauksissa on oivallettava mennä ohi, läpi ja yli reunojen. Meemikaavastakin on hyvä oivaltaa sen olevan pohjimmiltaan lumottu silmukka rakenteeltaan, vaikka ensi näkemältä ei siltä vaikuttaisikaan. Silmukka on lumottu tai yhtä helvettiä luuppina, itseään toteuttavan kehänä tai prediktiivisen ja proaktiivisuuden kesken muodostuvana prognoosina. Ongelma, josta ei ehkä pirukaan ota selvää tai ihmisen ei ole suotu tietää liikaa. Suonalaisessa kansanrunoudessa lumottu silmukka esiintyy lastenloruina, joten aihe on kiinnostavuudeltaan vanha. Erityiskysymys on onko ääretön samaa kuin loputon. Onhan sekä äärettömällä että loputtomalla alkupiste, josta lähdetään liikkeelle.

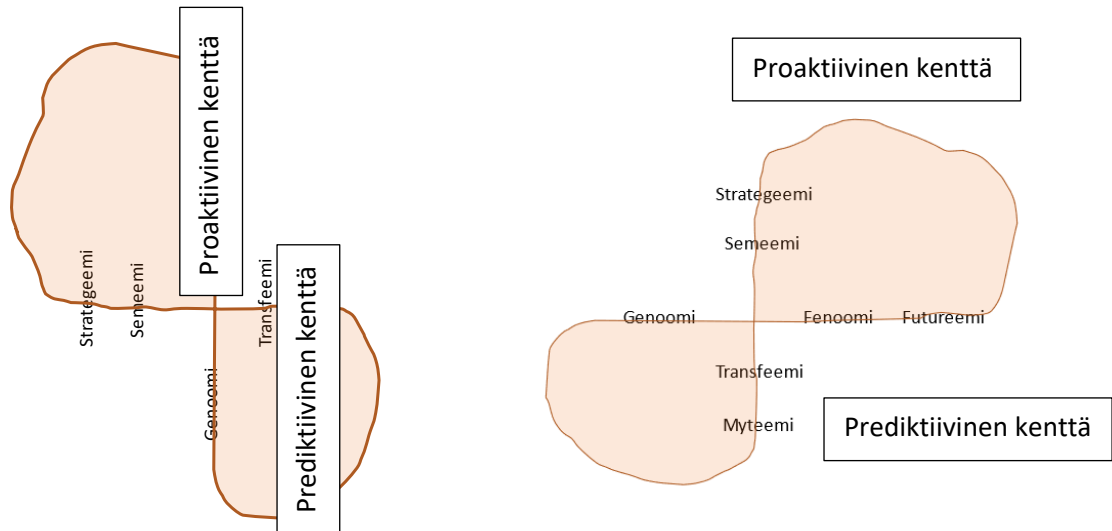
Lumottu silmukka voidaan kuvata sanaleikkinä tapahtumain kulun kiertona, jossa lopulta aina päädytään alkuun. Kysymys saattaa matemaatikolle olla helppo ja itsestään selvä, mutta mytosemantiikan kannalta asia ei ole aivan yksinkertainen. Loputon voi olla jatkumo, joka kiertää kehää ikuisesti, ajattomasti, ja ehkä siis äärettömästäkin. Sattumoisin nisu eli vehnänen letitetään käärmemäisinä elteinä, ja varhaisissa mytologioissa tähtitaivas kuvataan käärmenuhan alle. Kaikessa naiivisuudessaan runo kertoo ikuisen paluun myytistä, jossa on tuhon tuntu, mutta silti kaikki alkaa aina alusta uudelleen. Jonkinlainen relikti lienee jäljellä runossa myyttisemmistä sfääreistä maininnassa "kirves tappoi haukan". Tuo kirves voitaneen kuvitella salamaksi alkujaan, koska sekä haukat että kotkat ovat yhteisnimeltään iskulintuja, ja kotka erikseen ukkoslintu. Lumottu silmukka kuvataan symbolisesti samaan tapaan kuin ääretön, kyljellään olevana kahdeksikkona.

Lastenlaulu Raumalta

Missä nyt on isä?
Isä on pellolla.
Mitäs isä pellolla?
Isä kylvää nisuja.
Missä nyt on nisut?
Linnut noukki nisut.
Missä nyt on linnut?
Haukka tappoi linnut.
Missä nyt on haukka?
Kirves tappoi haukan.
Missä nyt on kirves?
Kaskea kaataa kirves.
Missä nyt on kaski?
Tuli poltti kasken.

Missä nyt on tuli?
Vesi sammutti tulen.
Missä nyt on vesi?
Härkä ryyppäsi veden.
Missä nyt on härkä?
Karhu tappoi härän.
Missä nyt on karhu?
Isä tappoi karhun.
Missä nyt on isä?
Isä on pellolla.
Mitä isä pellolla?
Isä kylvää nisuja.
jne. aina loppumattomiin. (SKVR
X1/1336 yk)

Tulevaisuusselonteossa on keskeistä tulevaisuuteen suuntautuvan strategisten päätösten tekeminen. Tälle telokselle ovat muut meemit alisteisia. Prosessissa prediktiivinen edeltää proaktiivista päätöksentekoa.

Kuvio 41. Meemikaava lumottuna silmukkana vertikaali- ja horisontaalitasoissa.

Seuraavaksi esitän väitteen tueksi ja jatkopohdintaa varten havainnon mahdollisen informatiivisuuden, joka on otettava vakavasti. Sitä ennen on huomioitava erikseen rajapinta, koska prediktiivisessä asiakasprosessissa asiakkaan tarpeet ja pyrkimykset ovat lähtökohtana. Merkityksellisyden osoittamiseen voi käyttää tuttua delfoi-nelikenttää toivotun ja todennäköisen suhteissa. Vertikaalisessa silmukassa genoomin kenttä sijoittuu kohtaan todennäköinen/ei-toivottava, mikä olisi tulkittavissa siten, että epäterve meno jatkuu entisellään minkään muuttumatta ja tilanne voi jopa paheta. Muutoksen tarpeellisuuteen ei joko uskota, tai uskotaan liikaa sepitteisiin, harhakuviin ja omaan toiveajatteluun. Vallitsevan tilanteen mahdollisimman realistisella tulkinnalla voidaan saavuttaa tulevaisuutta kohti suuntaavalle strategialle luja pohja. Meemikaavan näkökulmasuunnan vaihto on perusteltu toimenpide. Pettävä lumo vaihtuu unelmaan ja toivoon paremmasta.

Toivottava	Todennäköinen
Ei-todennäköinen	Ei-toivottava

Perusmuoto meemikaavassa taas viittaa enemmän riskienhallinnan ja todennäköisyyksien hallintaan. On oleellista, mistä suunnasta asiaa katsoo, tunneli voi olla sama, mutta suunnan muutos eri lähtökohdista voi muodostua erilaiseksi lopputulokseltaan. Kuten professori Siltanen sen Samun tiedekanaavalla osoittaa, perhosen siiven isku eli minimaalisen pieni ero lähtötiedoissa voi kertaantuessaan ja kehityksen kulussa viedä aivan eri suuntiin lopputuloksen. Tässä vaiheessa on syytä keventää toivottoman tietämättömyden tunnetta.

Liiallinen luottamus omaan päättelykykyyn voi tuottaa tuhoisan seurauksen. Tästä Herodotos kertoo Xerxeen ja hänen neuvonantajansa Artabanoksen välisen dialogin seitsemännessä kirjassa. Valloitusajatuksiin Artabanos mietti: "Mitään täydellistä menestystä ei ole ihmisillä. Niinpä minä väitän, että, vaikkei kukaan asettuisikaan vastaasi, maa aikaa myöten laajenemistaan laajetessaan on synnyttävä nälänhädän. Siksi se mies minusta olisi paras, joka suunnitellessaan pelkää ja ottaa huomioon jokaisen mahdollisen tappionsa, mutta toimeenpanossa olisi rohkea" *Viite 45*

Tähän Xerxes, joka tahtoi lähteä valloitusretkelle vastasi: "Artabanos, sinä arvostelet näitä molempia seikkoja niin kuin tuleekin. Mutta älä kuitenkaan kaikkea pelkää äläkä punnitse kaikkea samalla lailla. Jos nimittäin tahtoisit jokaisen kulloinkin kohtaavan tapauksen edellä punnita kaikkea samalla lailla, et saisi koskaan mitään aikaan. On parempi uskaltaa kaikkea ja vaikkapa kärsiä puolet tappioista kuin jokaista asiaa ennakolta pelätä eikä koskaan kärsiä mitään vaurioita. Ja jos vain intät kaikkea vastaan, mitä sanotaan, etkä itse esitä mitään varmaa, niin sinä saatat erehtyä yhtä hyvin kuin se, joka on väittänyt päinvastaista. Mutta kuinka saattaa, kun kerran on ihminen, tietää mitään varmaan? Minun luullakseni se on mahdotonta. Tavallisestihan voitto suosii yritteliäitä, mutta ei hevin niitä, jotka kaikessa arvelevat ja vitkastelevat." Tähän ei neuvonantaja Artabanos vielä yritti saada mielipiteensä kuuluville sanoen. " Oi kuningas, koska et salli pelätä mitään asiaa, niin ota ainakin vastaan tämä neuvoni. Sillä laajaperäiset asiat vaativat välttämättömästi, että nisitä puhutaan laveammalti. Xerxes piti päänsä ja lähti sotaan piittaamatta Arabianoksen unista ja aavistuksista, että Xerxes ei voisi voittaa kahta pahinta vihollistaan, maata ja merta. Tarinan loppu osoittaa pelon olleen aiheellinen, Xerxes kärsi murskaavan tappion suuresta sotilaallisesta voimasta huolimatta. Myrskytuuli tuhosi laivaston, solan kautta kulkeva reitti maasotajoukon. Mutta se on jo toinen tarina.

45. Merkitysmatriisi

Runomatriisi on laajennettu tässä työssä eeposmatriisiksi, 25-kohtaiseksi tulkinnan välineeksi, jossa on 5x5 ruudukko eeposkategorioina ja perusmeemilajeina kuvattuna. Tutkimukseen muodostui kaksi lukua, joissa oli kummassakin 25 kappaletta, Luvussa Kansakunnan tila ja tulevaisuus on numerot 22-46 ja luvussa Viisaan idea numerot 48-72. Alkujaan runomatriisi syntyi laajenuksena CLA-analyysinä tunnettuun matriisiin, jonka sovelluksena Jennifer Fitzgerald on laatinut 20-kohtaisen tulkintamenetelmän.

Oma tämän työn kuluessa syntynyt muunnelmani aiheesta perustuu pitkin prosessia vuosina 1998-2023 kehittäessäni ajatusta eeposfunktioista, idea perustuu intialaiseen Lauri Hongon esittelemään satututkimukseen, jossa intialainen satututkimusperinne luokittelee eeposten lajit viiteen kategoriaan: konsultaatioon, viesteihin, matkoihin, sotaan ja sankaritekoihin. Sota tässä työssä on kulkenut teemalla "taistelu onnesta". Suomi on tässä sodassa ollut voittoisa, kun se on saavuttanut monena vuonna mestaruuden lajissa, vaikkakin kyseessä saattaa olla joissain suhteissa onnellisuusmuuri, jota myös itsepetokseksi voisi kutsua. Masennus on kansantauti. Perinteinen käsitys on tuntenut Suomen tietäjien ja noitien maana.

Eeposfunktio/ meemi	Konsultaatio = Hallintovalta "tulevaisuus- selonteko"	Viestit = Ennakointi "futureemit"	Matkat = Tiedonkeruu "prosessi"	Sota = Tietuointi "ennuste"	Sankariteot = Uroteot "toiminta"
Genoomi	Alkutilanne	Tarve	Data	Metodi	Päätös
Fenoomi	Aihepiiri	Havainto	Informaatio	Ongelma	Panostus
Semeemi	Käsitys	Tiedote	Miellekartta	Haasteellisuus	Toimenpiteet
Transfeemi	Muutostekijä	Raportti	Skenaario	Disruptio	Aikaikkuna
Myteemi	Syvämerkitys	Toive, pelko	Polku, reitti	Voitto, tappio	Suoriutuminen

Taulukko 11. Alustava aihioni siitä, miten eeposfunktioita suhteessa meemeihin voidaan jäsentää ja mieltää.

Kappaleissa Kansakunnan tila ja tyytyväisyys sekä Viisaan idea on molemmissa 25 alaotsikkona, joten niistä voi muodostaa 5x5 eeposfunktiokaavan, josta jokaisesta voi muodostaa 5-osaisen meemikaavan. Pystysuoralla vertikaalisella linjalla tarkastelu tuottaa perinteisen meemikaavajärjestyksen, kun taas vaakasuoralla, horisontaalisella linjalla kukin meemi saa analyttisemmän eepostulkinnan ao. luvussa käsitellyistä aiheista ja teemoista. Tällä on merkitystä, kun halutaan etsiä strategiaa (strategeemi) ja keskeistä tulevaisuustekijää (futureemi), jotka muodostetaan ja muodostuvat perusmeemistön perusteella.

Lisäksi voidaan tämän "sodan" eli taisteluelementin onnesta näyttävän januskasvoisuuden siten että a) Kansakunnan tila ja tyytyväisyys edustaa subtekstiä ja b) Viisaan idea metatekijöitä sellaisena kuin tämän tekijän alitajunta ja tajunnanvirta ne on halunnut muodostaa persoonallisena näkemyksenä. Taulukoimalla systemaattisesti teksti matriisiksi on mahdollista muodostaa tulkinnan syvyyttä palveleva kaksoismorfologia, vaikkakaan muodostelma ei ole analogia.

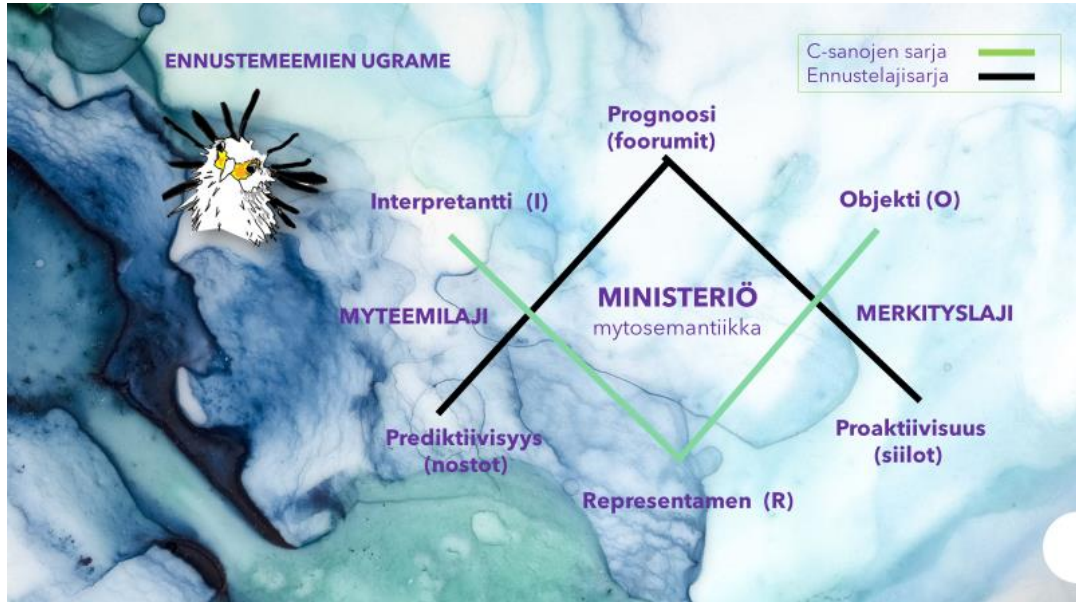
Esimerkiksi alkutilanne-konsultaatio on metatasolla kappale no. 58 Akkalasta kosinta, joka on rinnastettu Maa- ja metsätalousministeriön kosiokohteeksi, keskeisaiheena kalastus viisaan ideana. Subtasolla alkutilanne konsultaatiossa on no. 35 Kohtalo on arpapeliä. Tätä epävarmuutta pyritään lieventämään ennakoimalla tulevaa tilannetta mm. tulevaisuusselontekojen kautta. Tässä yhteydessä en syvenny sapluunan kehittelyyn tai jatkosovelluksiin sen enempää, mutta Osmolassa tietuointi vastaa kosimisen puuhia urotekoineen.

Luvussa Osmolaisten maa on C.S. Peircen esittämä triadikolminaisuus käyttökelpoinen ratkaisu, joka testaa tekstin toimivuutta tarkoitteeseen nähden. Luvussa on kymmen eri tekijää, sormituksen määrä, mutta kappaleet eivät ole tulkittavissa mielekkäästi pareittain, joten kolmikannan käyttö on perutellumpaa.

Näin saadaan seuraava kuvio kappaleiden otsikoista:

Kansakunnan tila ja tyytyväisyys eeposmatriisina, taulukon numero viittaa vastaavaan tutkimustekstin numeroon. Koska kyseessä on ensimmäinen raakaversio, niin kaikki kohdat alustavaan alkuaihiin nähden eivät ole loogisessa suhteessa toisiinsa. Kehitys jatkuu vielä, taulukko ennakoii tulevaa työtä ja on sellaisena näyte sekä proaktiivisuudesta että prediktivisyydestä, joskin epäilemättä kyseessä voi olla ns. itseään toteuttava ennuste.

46. MINISTERIÖIDEN FUTUREEMIT

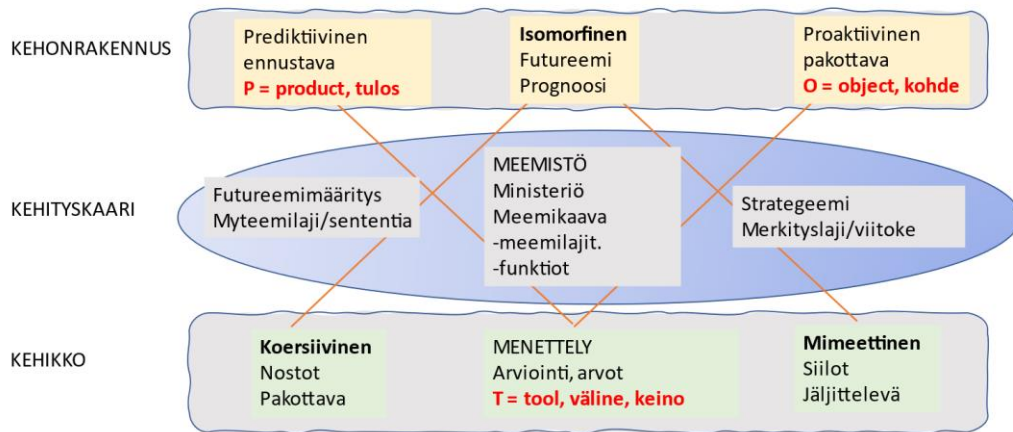

Kuvio 42. Tulevaisuusselonteon ugrame ministeriötasolla.

Jatkossa edetään meemien ja kunkin ministeriön tulevaisuusselontekojen viitoittamaan futureemiin ruutu ruudulta, ministeriö ministeriöltä. Yksitoista ministeriötä ja valtioneuvoston kanslia ovat saaneet jo aiemmin mytosemanttiset attribuuttinsa ja symbolinsa antiikin jumalluetteloista ja sibylloista, joista tulevaisuustutkimuksen kentällä kuuluisin on Delfoin oraakkeli, joka myös Pythiana tunnetaan. Nimi tulee Delfoin vanhasta nimestä Pytho. Oraakkeli lausui transsissa minä-muotoiset ennustuksensa, jotka papit sitten tulkitsevat. Tulevaisuusselonteossa ovat asiantuntijat paneutuneet tiedon syövereihin, ja tulokset tulkitsee ministeriöt siiloineen, virastoineen ja laitoksineen. Antiikin ajan selonteot tulkittiin heksametrisäkeinä, runoina, nykyajan tulkinnat ovat suorasanaista asiakieltä ja graafeja. Yhteistä on tulkinnan vaikeus ja joskus harhauttavuus.

Ennustesarjassa otetaan huomioon ministeriöiden nostot tulevaisuusselonteossa. Tämä vaihe edustaa prediktiivisyyttä eli ennustettavuutta. Jatkovaiheessa eri virastot, laitokset ja siilot tuottavat oman näkemyksensä tarvittavista tulevaisuuden hallintaan tähtäävistä toimista. Synteesinä muodostuu tarvittaessa eri foorumeita, esimerkiksi Erätauko-foorumia hyödyntäen prognosi eli ennuste, yhteiset suuntaviivat tuleviin tarpeisiin varautumisesta.

On aika katsoa, löytyykö ennustemeemit, joita kutsun työnimellä futureemit. Runomatriisin ruutu ruudulta edeten ja myteemijaon mukaisesti esitän ensin ministeriön haltijajumaluuden antiikin pantheonin mukaan, ja toiseksi nimikkosibyllan.

Kuvio 43 . Tasojen kehitys uusmallinnettuna, jossa keinona on TOP-sapluuna ja tämän tutkimuksen kehityskaaren teloksena futureemien eli tulevaisuusajattelun meemistön luominen.

Tässä vaiheessa on syytä väärinkäsitysten välttämiseksi muuntaa aiemmin esillä olleet työnimikkeet "tutumeemit" tai "tulevaisuusmeemit" lopullisesti futureemiksi, jolla tarkoitetaan tulevaisuusajattelua, jossa menetit (T) voivat vaihdella. Tulkinta voidaan tehdä eri tavoin ja eri lähteitä käyttämällä, lopputuloskin voidaan esittää narraationa tai raporttina, tulevaisuustarinana tai tulevaisuusselontekona.

Sum summarum Kansakunnan tila ja tulevaisuus

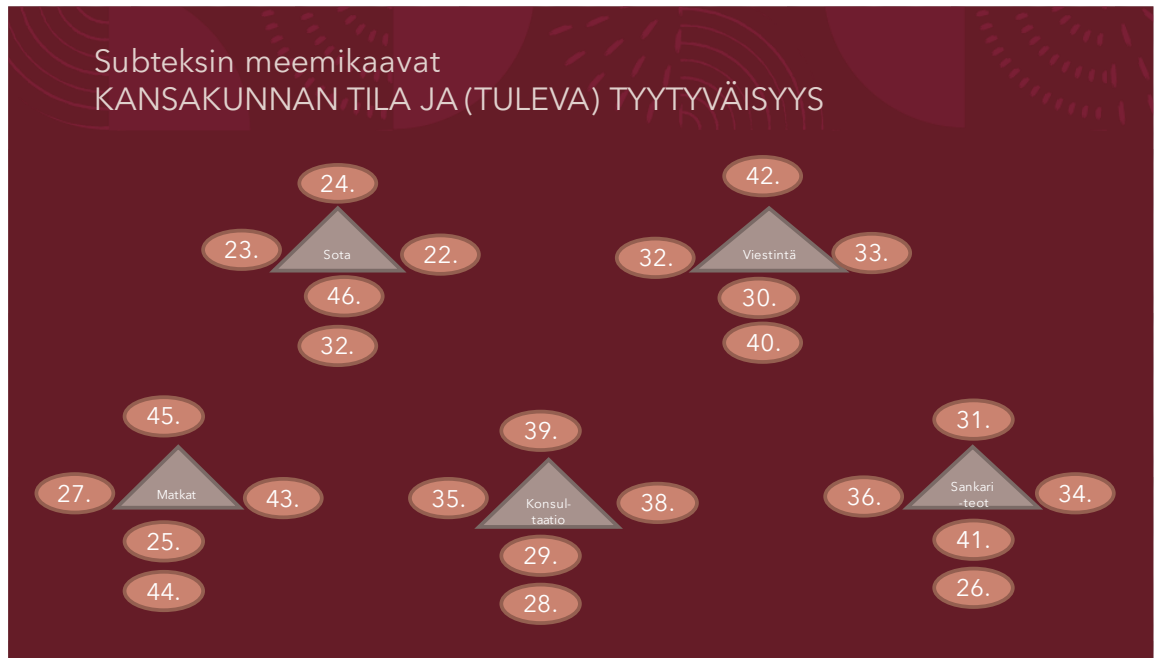
Studio
Meemimiksaus

Subtekstitalukko

Eeposfunktio/ meemi KANSAKUNNAN TULEVAISUUS	Konsultaatio = Hallintovalta "tulevaisuus- selonteko"	Viestit = Ennakointi "futureemit"	Matkat = Tiedonkeruu "prosessi"	Sota = Tietuointi "ennuste"	Sankariteot = Uroteot "toiminta"
Genoomi	35.	32.	27.	23.	36.
Fenoomi	38.	33.	43.	22.	34.
Semeemi	18.	42.	45.	24.	31.
Transfeemi	29.	30.	25.	46.	41.
Myteemi	28.	40.	44.	32.	26.

Taulukko 12. Alustava aihioni siitä, miten eeposfunktioita suhteessa meemeihin voidaan jäsentää ja mieltää.

Jatkoa ajatellen taulukko on muunnettavissa Osmolaisten maan sarjaan meemikaavioina, jotka subtasolla saavat alkusanansa tämän mytosemantiikan perusteet tekstikappaleista hyvin luonnosmaisesti tulkiten ja vain suuntaviivaa näyttäen. Subtekstin meemikaavat:

Kuvio 44. Subtekstin meemikaavat.

OSMOLAISTEN MAA

Kuva 7. Tasapainotaide, Samuli Råman

47. Kietoutuneisuus

Ugramessa on kolmijakoinen rakenne parillisena ja niin on myös Beowulf-sankaritarinassa. Tyypillistä Beowulf-runorakenteelle on jännite, jossa kaikki näyttää olevan kunnossa, kunnes... Peripeteia, odottamaton kohtalon tai tapahtumain käänne voi kohdata suunnitelmaa. Beowulfissa tarinassa ovat kääntäjät Osmo Pekonen ja Clive Tolley tulkinneet kolme päävaihetta, jossa Beowulf-sankari käy kamppailua Grendeliä vastaan, toisessa vaiheessa taistelu siirtyy kamppailuksi Grendelin äitiä vastaan ja lopuksi kolmannessa vaiheessa lohikäärmettä vastaan. Tämä kolmijako vastaa merkityksen syventymisen tasoja, ilmitasolla vihollinen on Grendell, mutta piilotasolla Grendelin äiti ja loppujen lopuksi syvätasolla on kyse pahaa vastaan taistelemisesta. Kolmijakoisuus mahdollistaa kaksijakoisuutta vivahteikkaamman tulkinnan jatkumolla varma voitto, epävarma voitto ja varma tappio.

Kolmijakaisuus Pekonen & Tolley tulkinnassa muodostuu kerrokselliseksi ja muodostaa lopulta nelivaiheisen kerroksen, eli kaksitoista episodista tai näkökulmaa kerronnan tapahtumiin. (Pekonen, Tolley 1999:32)

Beowulf kontra Grendel	Beowulf kontra Grendelin äiti	Beowulf kontra lohikäärme	yksilötaso
voitto varma	voitto epävarma	tappio varma	
Sotilaat taistelevat urhoollisesti mutta suotta	osa apuvoimista pakenee paikalta	kaikki pakenevat paitsi yksi	yhteisötaso
juhliitaan voittoa	varoitetaan ylimielisyydestä	surraan perikatoa	

Taulukko 13. Beowulf-epoksen rakennekaava.

Kolmijakoinen rakenne voidaan tulkita paitsi kolmivaiheiseksi kehityskertomukseksi, myös ytimen ja kehyksen muodostamaksi kuvioksi. Edelleen Beowulfin rakenteessa on tyypillistä sen punosmainen kuviointi, joka toteutuu sanojen, lauseiden ja kertomusten tasolla. Näin runon rakenne on luja kuin panssari. (Pekonen, Tolley 1999: 33) Tämä ytimen ja kehyksen muodostelma voidaan sekin esittää monessa muodossa, triadisena äärikeskustana, tai vaihtoehtoisesti voidaan esittää janalla mediaanina. Vastaava kolmirakenne löytyy myös trilogisesta TOP-rakenteesta, tool, object, product.

Rakenne vastaa suomalaisten loitsujen rakennetta, jossa ensin määritetään mistä tauti on tarttunut eli mikä tauti on kyseessä, ennen kuin voidaan ryhtyä vastatoimiin. *Viite 46* Seuraavassa vaiheessa parantaja ilmoittaa tietävänsä taudin aiheuttajan suvun ja nimen, mikä mahdollistaa epätasapainotilan tervehtyttämisen. Lopuksi tauti ajetaan sinne, mistä se on tullutkin tai vangitaan johonkin paikkaan.

Beowulfin tarina on sankariepos, jonka edellä esitettyä rakenne sopii testattavaksi sekä ugramena että merkityslajien kannalta, koska ydinkertomus rakenteen tasolla on tarina yksilön ja yhteisön onnistumisista. Yksilö vastaa funktioina elonkaavan F1 funktiota, alkusolua, perusedellytystä ja F10 elonkaavassa on seurafunktio, jossa joukot ovat. Mainitut funktiot muodostavat hirvestyksen elonkaavassa eli peruskaavassa ensimmäisen merkityslajin kategorian, johon sopii induktiivisen päättelyn lait, yleisen näkeminen yksittäisessä. Beowulfissa voi nähdä sodankäynnin perusskeeman.

Kaksoismorfologia muodostuu sankarin ja joukkojensa johtajan Beowulfin taisteluista ja menestysennusteista, sekä joukkojen toiminnasta. Beowulf-tarinoissa kerrotaan sankarin kaksintaisteluista ja joukkojen yhteen oloista kolmen skenaarion kautta. Runojen kääntäminen vieraasta kontekstista toiseen on vaivalloista ja riskialtista. Suomeksi Beowulfia käänsi R. Dillström, mutta vain osaksi, koska varhainen kuolema katkaisi kunnianhimoisen suunnitelman. Tapahtumat kiertyvät taistelukenttien lisäksi pitosaleihin, jossa olut virtaa ja laulut helkkää. Sanasemantiikan kannalta Dillströmin ja Pekonen, Tolley ratkaisut poikkeavat toisistaan, pohjimmaltaan semantiikaltaan kuitenkin ei.

R. Dillström kääntää säkeet 74-79

Ma laajalti kuulin, että työhön oli käsketty
montakin heimoa maailman ääriä,
asuntoa somistamaan. Pian hän saikin
miestensä voimalla valmiiksi talonsa,
salinsa suuren, Hirvilinnaksi sanotun
ja maineensa teholla tunnetuksi tehdyn.

O. Pekonen ja C. Tolley säkeet 74-79

Työhön oli käsketty, niin olen kuullut,
heimoa monta ääriä maiden
kartanoa kaunistamaan. Kohta jo kohosi
miesten keskellä valmiina salvos,
saleista suurin; hän jonka sanaa
laajalti kuultiin, Heorot-nimen antoi.

Toisessa käänöksessä rakennuksen nimenä on Hirvilinna, toisessa Heorot. Kyseessä on nimiselitysten mukaan Hrothgarin rakennuttama Sali, jonka ylhäisyyttä kenties kuvaa sanan etymologinen merkitys "hirvi". Heorot merkitsee samaa kuin Hirvilinna. Säkeistöjen vertailu osoittaa osaltaan **mytosemantiikan perussäännön no. 1. Nimet voivat olla isotopioita tai heterotopioita.** Sama nimi voi viitata eri suuntiin merkityksiltään kontekstista riippuen, ja vastaavasti eri nimet voivat kertoa samasta asiasta heterotypiana kuten Beowulfissa kuulun sotasankarin kotilinnaa kutsutaan käänöksissä Heorotiksi tai Hirvilinnaksi.

Kumpi tapa nimetä on mytosemanttisesti, on valinnanvaraista. Ytimenä tulkinassa on kummassakin tapauksessa taustatieto siitä, mitä Heorot-nimen taakse etymologisesti, metaforisesti tai symbolisesti kätkeytyy. Runossa kerrotaan rakennuksen päädyssä olleen ajan tavan mukaan sarvet, ilmeisesti hirvensarvet, joten talosta käytettiin myös nimitystä sarvilinna. Näin on saatu esimerkki ytimen ja kehyksen välisestä suhteesta. Semeemi on arvoituksellinen Heorot, joka on rakennuttajan talolle virallisesti antama nimi. Nimen semanttinen sisältö tarkoitti hirveä, ja sen symbolina oli talon päätyyn sijoitetut hirvensarvet.

Beowulfin syvärakenne kertoo sodan tuhoisuudesta viljelyksille ja maan hedelmällisyydelle. Hirvilinna, Heorotin sali symboloi koko maailmaa ja ihmisen paikkaa maailman-kaikkeudessa. Sali on ihmisen maailmaksi luodun kosmoksen kuva, tarinan pahis Grendel symboloi ihmiselle tuhoisia voimia, ajan hammasta ja kohtalon koettelemuksia, toteavat Pekonen ja Tolley. Heorotin sali vertautuu myös Runo-Eddan maailmankaikkeutta kannattelevaan maailmansaarneen, jonka oksia hirvet hamuavat ja juurta käärmeet kalvavat.

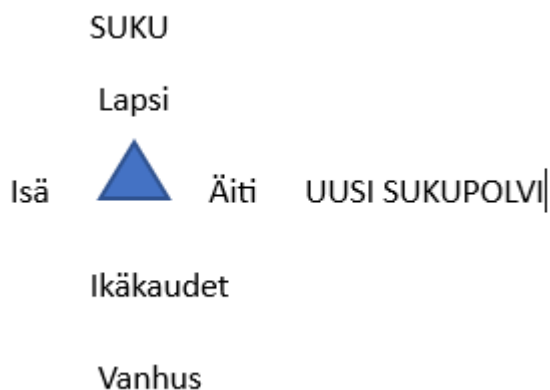

Kuvio 45. Nimikolmikko meemisenä kantasoluna.

48. Hedelmällisyys

Meemikaavan voi kuvata yksinkertaistuksella perheen ja yksilön kehityskaarena. Perhe syntyy, kun isä ja äiti saavat lapsen, perusongelmaksi muodostuu se, kumpi katsotaan lähtökohdaksi lapsen syntymälle. Primitiivisissä yhteisöissä ei hedelmällisyyden alkuperä ole aina selvää, havainnot tosin usein rinnastivat maan kasvun, äitimaan lasten edellytykseksi auringon lämmön, ja siten aurinko alkoi symboloida isää kasvun edellytyksenä, kuu naista hedelmällisyyden symbolina. Hedelmällisyyden ydinsanoma on jälkeläisissä ja kasvussa, elämänsäkaarensa syntymästä kuolemaan. Perhe on mini yhteisö Soi, jossa sen jäsenet ovat yksilöitä, Moitasoa. Yksilön tai asian kehityksen kuvaaja on meemikaavassa vertikaali, pystysuora jana, kun taas yhteisöä tulee tarkastella horisontaaliksi lineaarisella janalla. Perusmeemikaavan laajennukset strategeemi ja futureemi edellyttävät kontekstitietoja.

Suomalaisen kansanrunouden kielessä, lapsi ei synny ainoastaan vanhemmilleen, vaan kuuluu johonkin sukuun, mieluiten hyvämaineiseen eli ”hyvänimiseen”. Suku leimaa ja edellyttää tiettyyn kuosiin, valkoisten lampaiden sukuun syntynyt poikkeus musta lammas on vieras, joka ei toiseudessaan kuulu joukkoon. Tämän tutkimuksen kannalta tärkein on tulevaa kehityskulkua kuvaava käsite futureemi. Lapsi syntyy johonkin sukuun, ja kuolee saman suvun edustajana, mutta on eläessään voinut muodostaa uuden sukulinjan, josta tulevaisuus uusine yksilöineen jatkuu. Jälkipolvet, se mitä yhden elämän tai elinkaaren seurauksena ilmenee on uusi tulevaisuuteen luotaava genoomi, futureemi, joka syntyy edesmenneestä.

Kuvio 46. Meemikaavan perusasetelma ja tulevat sukupolvet

Meemikaavan kantasolu on triadi, joka muodostuu genomista, fenoomista ja semeemistä. Tässä työssä kantavana ideana on tarkastella Suomen oletettavissa olevaa tulevaisuutta ministeriöiden tulevaisuusselontekojen ja eduskunnan tulevaisuusvaliokuntien julkaisujen pohjalta. Koska aihepiiri on hyvin laaja, joka kohtaan ei riitä pontta tarkasteluun. Siksi keskityn joihinkin painopisteisiin.

Hedelmällisyys epäilemättä rinnastuu monien mielissä viljelyyn. Suoneksi viljelyä on puhekielen tasolla kolme eri lajia. Pirttilviljely on sumeaa kieltä, kiertoilmaisu liittyy väestön kasvuun. Hengenviljely on vakiintunut metafora sivistyspyrkimyksille. Kolmijaolle on osoitettavissa analogiset vastaavuudet tutkimuskohteen mukaisista kansaa koskevista toiminnan piireistä, pirttilviljely edustaa bruttokansalaisuutta ja Sosiaali- ja terveysministeriötä, maanviljelyssä on kyse bruttokansantuotteesta ja ministeriönä on Maa- ja metsätalousministeriö, joten metsänviljely kuuluu tähän samaan kategoriaan. Suomen hyvinvointi on rakentunut puuteollisuuden vientiin, siksi metsiä kutsutaan vihreäksi kullaksi, metsät ovat olleet maasta versova rikkaus, Suomen kultakanta. Metsien avulla on vaurastuttu, mutta hengenviljely on mahdollistanut bruttokansannon koulutuksen ja Pisa-tulosten maana. Tietoa arvostetaan, kulttuuria ei niinkään. Musiikissa maailmalla mainetta niittäneet, saavat kiittää menestyksestään musiikkiopinahjojen laatua. Opetus- ja kulttuuriministeriö hoitaa tätä sektoria menestyksellä.

- 1) Pirttilviljely > bruttokansalaisuus >> Sosiaali- ja terveysministeriö STM
- 2) Maanviljely > bruttokansantuote >> Maa- ja metsätalousministeriö MMM
- 3) Hengenviljely > bruttokansannonni >> Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM.

49. Hengen hedelmät

Kehitystyössä idea on prosessin käynnistävä meemi, asioiden siemen. Oma kehittäminen alkoi jo opinnäytetyössä vuonna 1999. Työvuosien ja kehitystyön myötä Proppin satufunktiolle tuli tehtyä erilaisia sovelluksia, joista yksi on tietotyön funktiot, mutta futureemien työstämisessä oli kuitenkin palattava alkulähteille eli vuonna 2009 Kielastajassa luotuihin Kalevalafunktioihin ja vuonna 2016 sen pohjalta kaavailemiini metafunktioihin nimellä "Kansanrunousfunktiot". Kielastajafunktioita voi pitää semeeminä, lapsena, jolla on ollut isänä Proppin kaavan satufunktiot ja äitinä Kalevala. Perinne, jonka voi katsoa kummunneen suomalais-karjalaisesta verenperinnöstäni. Tietävästi Propp sai kimmokkeensa oivallukselleen karjalaisesta satuja kertovasta lastenhoitajasta. Oma kiinnostukseni kumpusi Kalevalan kielen erikoislaadusta, jota siivitti TV-ohjelma Professorien palaveri, josta konstruoin leikin Kalevalan selitykset. Kiistanalaisissa tulkintatapauksissa käytiin kysymässä semanttisesti erikoislahjakkailta karjalaista syntyperää olevilta vanhemmilta, miten he tulkitsivat ja ymmärtävät asian. Joskus vastaukset olivat kryptisiä kuin oraakkelisäkeet. Kun kysymys kuului: Mikä on jommonen? Niin vastaus saattoi kuulua empien ja hämää muistikuvaa kuulostellen. "Semmonen se on jommonen, eipä ole kummonenkaan, jonkinlainen pyydys se on." Ja vasta aikuisena suomen murteiden arkistosta sain tietää, että se on Urjalassa tunnettu rysätyppi.

Arvoituksellisilla vastauksilla on yhtymäkohtansa elonkaavan funktioiden perusnimeämisessä ja asiasanoissa. Aina mielikuvat eivät osu yksi yhteen. Kului vuosia, tuli kehiteltyä tekstiä kymmenen kirjan verran herkeämättä aihetta miettien ja kehitellen, kunnes eläkeharrastuksenani päätin syksyllä 2022 saattaa kehitteeni loppuun, jos mahdollista. Tavoitteena oli tulevaisuusmeemien hahmottaminen, vaikeutena täydellinen hämäryys siitä, miten lopputulokseen voisin päästä. Urheasti sokkona aloitettiin, ja ohjaaja Hannu Linturin onnistuikin antaa sopiva vinkki tulevaisuushorisonteista, jossa siinäkin esiintyi kolmijako.

Näitä tulevaisuushorisontteja vilkuillen muodostui sarja neljästä metafunktiosta, koska kehityskaaren ryhmittelyissä oli hirvestyskronikoiden motiivifrekvenssistä selvästi erottunut kolme horisonttia suosituimmista aiheista, keskitason aiheista ja abjektiaiheista. Näistä muodostui yhdeksän funktion ryhmiä. Jotta tyhjän päälle voisi rakentaa, suurta tuntematonta tai 31 x-tekijää ratkaista, on jostain saatava kiinne kohta. Kantavana ideana mytosemantiikan teolle on ollut prediktiivisyyden idean tarkastelu, jossa ennusteet ja ennustukset ovat jossain määrin limittyviä käsitteitä. Strategista johtamista tehneenä tutuksi tuli työvuosina visiointi, mutta entisenä astrologian harrastajana myös oraakkelitulkinat ja ennustaminen oli tuttu metodi.

Julkaisusarjassa Hirvirunoissa on ensi kertaa esitelty frekvenssi-intensiteettiin perustuva jako. Tässä työssä on rakenteena käytetty kehikkoa, joka rakentuu kehityskaaresta ja kehonrakennuksesta. Kolmen tason maailmat voidaan ajatella verrannolliseksi shamaanirumpujen maailmaan, jossa on ylinen, keskinen ja alinen. Kehikko viittaisi näin ollen realistiseen nykyhetkeen ja keskiseen, jossa kehityskaari edustaa mennyttä, kun taas jatkuvan kehityksen periaate ylittää tulevaan, ja on joiltakin osin ennustettavissa tiettyjen perusedellytysten vallitessa. Tämä taso edustaa tämän tutkielman aiheesta ylistä. Delfoi-työpajaprosessi alkoi korpusmaisuuuden kaavailusta, ja alkuun hanke pyöri kehollisuuden ympärillä. Alkuvaiheessa muodostuvat esikorpusmeemit kysymyssarjana, mutta se ei sellaisenaan johtanut vielä mihinkään tulokseen, vaikka myöhemmin olikin apuna meemilajien, meemistön luomisessa. Ihmisruumis on vanha metafora ihmismielen maailmojen ja tilojen karttana, joskin mittasuhteet on otettu mieskehosta. Äitimaa ja jumalattaret rintoineen edustavat vanha naisen kehon symbolia ja hedelmällisyyttä.

Mytosemanttista kehikkoa varten on muodostettava elonkaavan mukainen funktiointi, jota voidaan mallintaa eri tavoin, mm. runomatriisilla tai viitokkeella. Tulkintaan on käyttökelpoinen väline meemikaava ja ugramekaava. Tarinallistamisessa myyttien malliin tarvitaan myös elonkaavaperäistä funktiointia erilaisiin sovelluksiin. Futureemien kehityskaareissa on ollut mukana jo opinnäytetyöstä alkaen eeposfunktiot, edustaahan eepikka ja eepokset mytologian ydintä. Sellaisena myytit toimivat myös hyvänä kasvualustana tulevaisuustarinoille, ennuskuvien ja skenaarioiden esittämiselle vaikkapa VUCA-sapluunaa hyödyntäen. Kaiken ydin on funktiointi. Se voidaan muodostaa poimimalla korpuksista motiivitmorfeemit (so. asiasanat), ja niiden avulla tai muilla keinoin saatu data tai informaatio. Tämän tutkimuksen peruskorpus perustuu Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tulevaisuusselontekoihin ja eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan tuotteisiin. Täten muodostuu kaksoismorfologinen vaikutuskenttä vuorovaikutuksessa ministeriöt-valiokunnat siiloineen.

Kahta linjaa voidaan noudattaa myös tulkinnassa, jossa ensimmäisellä tavalla muodostetaan elonkaavafunktioista (31 funktiota) ensin tasokatsaus, sitten lapinkotamalli, josta syntyy lopuksi ugrame, jos niin tahdotaan. Toisessa tulkintalinjassa muodostetaan funktioista ensin eeposkaava metafunktioineen, jonka jälkeen meemikaavalla jatketaan ja viimeistellään näkemys metafunktioiden avulla. Metafunktioiden määrä ensimmäisessä tapauksessa on neljä funktiota, toisessa tapauksessa metafunktioiden määrä on kuusi, ja ne jakautuvat aloitusfunktioiksi, vastusfunktioiksi ja hallintafunktioiksi pareittain.

Ongelmana on, millainen luonne elonkaavafunktioilla kulloinkin on. Tulevaisuuksien tutkimus edustaa proaktiivista ennustelinjaa, jossa painopiste on visioinnilla. Asiantuntijatyö tulevaisuuskuvioiden luomisessa voidaan rinnastaa tietotyöksi, siten tietotyön funktiot voivat olla kehittelyn arvoinen etsittäessä futuremien luonnetta tulevaisuustulkinnan työkaluna.

50. Semanttinen substraattiesimerkki

Semanttinen substraatti - Virallisessa mytologiassa oleva syrjäytyneen mytologian vaikutus?.
Viite 47 Osmola on Kalevalan synonyymi, Osmotar tunnetaan oluen keittäjänä, mutta silti virallisessa doktriinissa osmo tulkitaan yksipuolisesti karhun tai sulhasen epiteetiksi. Kalevalaa tosin voi pitää kosioeepoksena, kosintaa tehdään monissa ulottuvuuksissa, joista osa koskee hengen viljelyä, maanviljely- ja pirttilviljelypyrkimysten lisäksi. Heorotoksen sali Beowulfissa on kosmoksen metafora, ja Beow on alkumerkitykseltään ohra, suomalaisittain osmolainen on sekä kosija että "ohrassa kävijä" eli hirvieläin (peura tai hirvi). Osmo Pekonen ja Clive Tolley ovat pohtineet Beowin, Sämpsän ja Pellonpekon välistä yhteyttä. Oletetaan että keväiset riittijuhlat viittavat hieros gamos -tyyppiseen kevättriittiin. Pekosen mukaan Sigfrid Aronius Forsius on nimittänyt Pellonpekkoa olutta tuottavaksi jumalaksi nimellä zythifer deus, jota voi pitää myös muinaissuomalaisen laulun ja runouden jumalana, ja kun runo tarkoittaa sekä ennusriimua että tietäjän loitsurunoutta mahon hirven ohella, niin harvat osmolaisäkeet ovat varsin arvoituksellisia rippeitä kansanrunoudessa. Osmolaisen jäännösarvoa ei ole nähty. Hirvi liittyy myös Ritvalan helavalkeitten riittirunouden päätösvirteen. Beowulf "Ohrasusi" on suomeksi osmolainen. Osmolan lumo voidaan kääntää tietäjien maan tenhoksi, Lapiksi, lappalaisten maaksi, kun muistetaan lappalaisen alkumerkitys tietäjänä. Oikeaan osuvasti Lapista lauletaan tietäjien maana, voitaisiin laulaa myös Osmolana. Hirven ja karhun toisintonimissä on samankaltainen substraatti jäljellä, koska jotkut karhun toisintonimet viittaavat peuraan, tarkoituksella vai vääriinymäryksestä, sitä on vaikea hahmottaa taustatietojen puuttuessa.

Kalervoinen kauran kylvi,
Ohran kylvi Osmolainen
Untamon kodan taakse. (SKVR
IV1/570 yk)

Osmolainen ojalta huusi,
Kanervainen kankahalta:
"Mistäs tiesit, teikamoinen,
Osmolainen, tien osaisit
Hyvän osmon tyttäreni?"
Sulho varmoin vastaeli: (SKVR
IV/1683)

Maa- ja metsätalouteen liittyvän eräperinteen kannalta mytosemantiikalla on mahdollista avata joitain arvoituksellisia ja jo kadonneita sanoja merkityksineen. Netti kaikessa merkitysvaruudessaan yhdenmukaistaa ajattelua ja osaltaan levittää virheellisiäkin meemejä ja tekee niistä doktriineja, voittoisia meemejä. Digiverkkoja vastaan saattaa olla yksittäisen tutkijan toivotonta pyristellä vastaan. Silti uskon, että pienet detaljit voiva olla vaivan arvoisia selvittää, koska niissä voi tapahtua tuo matemaattinen ilmiö, jossa pienen pieni eroavuus muodostaa jatkuessaan ja ajan saatossa jossain vaiheessa ratkaisevan käänteen, jolloin merkitykset erkanevat alkuperäisestä pysyvästi erilleen ja tuntemattomaksi. Webin mielestä vuonna 2022 harhu assosioituu karhuun. Algoritmit olettavat ilman muuta kyseessä olevan kirjoitusvirhe, mutta kysyy varmuuden vuoksi kuitenkin oliko tarkoitus hakea hakusanalla "karhu"? Muiden selitysten puuttuessa on turvauduttu Lönnrotin suomalais-ruotsalaiseen sanakirjaan, jossa ei harhu sanaa tunneta, mutta sen sijaan harhottaa eli pettää. Kansanrunotsikoinnissa tosin otsikointiin on siekailematta tulkittu harhu karhuksi, koska otsikkon on Suden tai harhun nostaminen elukan päälle.

Suden tai harhun nostaminen elukan päälle.

Otetaan metsäkanan jalat sormien väliin ja vedetään niillä kolme kertaa kuonosta hännänpäähän saakka elukkaa, joka tahdotaan tuhota, ja sanotaan:

Nouse, Hiisi, helvetistä,
vihainen kissa, viidakosta,
repo, suosta,
tartu säkään
ja käännä mäkeen! (SKVR X2/5541 yk)

Rubriikki: Peuran metsästys

Metsän loitsu.

Metsän onni, metsän osma,
Maan on sulho, mannun sulho
Työnsi juonet juoksemaan
Näillä pettävillä saloilla.
Täällä on pettävä salotkin,
Täällä on maat mieluisat,
Täällä on vedet vuolahat. (SKVR VII5 loitsut/3335 yk)

#1 harhuilla = pettävillä, tulee todennäköisesti ajatuksesta maassa olevasta ansakuopasta
#2 harhutki =pettävä, runomuoto, jolla ilmaistaan salojen olevan ansoitettuja, petollisia

Anni tytti, aino neito
Lähti vastan karsintahan.
Osmatar orosta #1 virkkoi,
Kalevatar #2 kosteikosta.#3 (SKVR I1/220 yk)

#1 alkusoinnun vuoksi n-kirjain pudonnut pois oro = noro; Osmatar = Osmotar
#2 Kalevater = Kalevatar
3 kasses-maasta tulkittu tässä kosteikoksi.

Seuraavassa esimerkissä on osmolaisen merkityskenttään saatu yhdistettyä olut ja lintujen pidot. Runo on kerätty syntymäseutuni naapurikunnasta Kontiovaarasta, laulajana Matleena Kuivalatar, jokseenkin tunnettu runonlaulaja. Ihmetystä herättää, mikä oli se "humala", joka puhui puusta. Kyynä kylväminen on auralla kylvön peittämistä, kynnös mutkittaa käärmemäisesti. Runossa Kalevalasta tuttu Osmotar on muodossa Osmatar, jota kutsutaan myös Kalevattareksi. Lopuksi kissa risti juoman olueksi. Tästä saattaa tulla sanonta syyttä suotta juhlimisen nimitys kissanristiäisinä.

Humala huhusi puussa,
ohra pellon penkeressä,
vesi kaivossa syvässä:

...

Humala Remusen poika
kyynä maahan kynnettihin,
viholaisena viskottihin
Osman pellon pientarehen.
Osmatar pani olutta,
Kalevatar vettä kantoi

...

vaan ei tiedetty nimeä.
Virkkoi kissa kiukahalta,
kasi lausui laudan päästä:
"Olut on oikea nimesi!" (SKVR VII2/1314B yk)

Osmolaisella on myös sotaisa puoli kasnanrunoissa, runo tunnetaan yleisemmin Kalervon ja Untamon heimojen välisenä sotana, jossa Kullervo joutui sodan uhriksi ja orvoksi.

Kalervoinen kukran kylvi,
Ohran kylvi Osmolainen
Untamon kodan taakse(SKVR IV1/570 yk)

Suoranaisesti maanviljelyyn liittyvät säkeet löytyvät kilpalaulannan taipaisesta runosta, jossa Pellonpekon roolissa Osmolainen tiedustelee:

Osmolainen ojalta huusi,
Kanervainen kankahalta:
Onkos teillä Osmolassa
Kolme riittä rinnatusten,
Ison riihi kultakatto,
Poikien on hopeakatto,
Vunukoiden vaski katto?" (SKVR IV1/683 yk)

Vaikuttaa siltä, että Osmolainen on varhaisemmalta merkitykseltään vastannut Tapiota, metsän ja metsänviljan haltijaa, joka sitten on häärinoudon myötä alkanut merkitä sulhasen metaforaa ja lopuksi karhua. Kaskeaminen vaikutti siihen, että metsät muuttuivat ohrapelloiksi, joten Osmolaisen haltijuus ylettyi myös ohrakylvöksiin ja ohrajuomiin. Heimon maanomistusoikeuksien loukkaaminen syytti sotia.

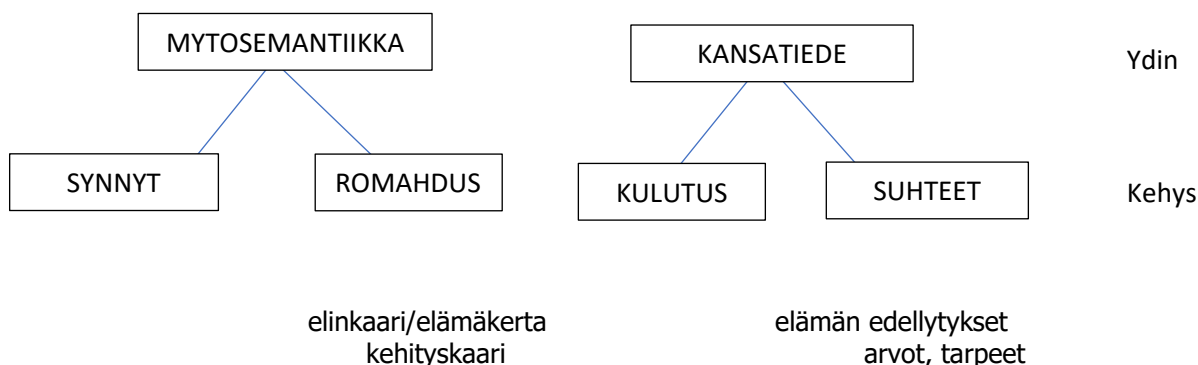
51. Kolme tapaa kuvata muutossykli

Turbulentin systeemin skenaariomaailmat ovat analyttinen, tutkiva ja kuvitteleva. Nämä em. tutkijoiden nimeämät maailmat vastaavat tässä tutkimuksessa prediktiivistä (analyttinen), proaktiivista (pohtivaa) ja ennustavaa (kuvittelevaa). *Viite 48*

Kysymykset on aseteltu kuusiosaiseen käsitteelliseen kehykseen, jotka olen uussanoittanut merkityksen selventämiseksi. Artikkelin jatkona ollut mytologi Joseph Campbellin kuvaamat sankarin matkan vaiheet eivät sellaisenaan alun perin ole olemassa, ei ainakaan kirjassa Sankarin matka, joten kyseessä lienee sovelluksen sovellus. Myyttinen tai mytosemanttinen tieto ja tietoisuus ei ole valettavissa yhteen kaavaan, esitetyt kuvitteelliset matkan vaiheet ovat ikään kuin tekijänsä nostoja aihepiiristä, jonka hän tahtoo ymmärtää arkijärjellä, tai erilaisia metodeja käyttäen. Artikkelissa esitetyt kehitteet perustuvat seuraaviin kysymyksen asetteluihin.

Miten määrittelemme itsemme ja ympäröivän maailman? => KOSMOLOGIA, SYNNYT
Miten suhtaudumme toisiimme perheinä, yhteisöinä, kansakuntina globaalina yhteiskuntana tai osana muuttuvaa biosfääriä? => SOSIOLOGIA, SUHTEET
Kuinka yhdistämme ihmisiä, paikkoja ja asioita, joko fyysisenä järjestelmänä tai taiteen, kielen, musiikin tai ideoiden avulla? => HENKINEN KULTTUURI, MYTOSEMANTIikka etc.
Miten luomme tavaroita ja palveluita? => AINEELLINEN KULTTUURI, MATERIALISMI etc.
Miten hankimme ja kulutamme tavaroita ja palveluita? => KONSUMERISMI, KULUTUS
Miten tuhoamme? => ESKATOLOGIA, ROMAHDUS, TUHO

Kysymyssarjassa on erotettavissa selkeää alun ja lopun eli kaksoisteloksen taso kosmogonisena ilmiönä, joka myyteissä maailman rakenteen lisäksi kertoo maailman ja sen ilmiöiden synnyn, jossa jumalilla on osuutensa. Tulevaisuustutkimus on sosiologinen tieteenala, joten ihmisten tarpeet ja heidän suhteensa ja suhtautumisensa vaikuttaa kaikkeen. Vaikka alku ja loppu kysymyksen asettelussa muodostaakin kaaren, niin muut aihealueet ovat jo mutkittelevampia. Tämän voi helposti testata esimerkiksi ugramella, muodostuuko kaksi triadista kuviota ytimineen ja kehyksineen. Lähtökohtana on binaarisuus synty ja tuhoutuminen, mutta mikä kohta kysymysryppästä sopisi ytimeksi. Helpoiten asia ratkeaa etsimällä toiseen triadiin kehysbinaarisuus.

Kuvio 47. Elämän kehityskaaren aspektit

Tulos on osittain vailla mieltä, koska tulkittavuus on kadonnut ja osatekijät eivät näennäisesti sovi yhteen. Mytosemantiikka edustaa henkistä kulttuuria, jota Suomessa tutkii mm. folkloristiikka, joka aiemmin määriteltiin kansan henkisen perinteen tutkimukseksi. Kansainvälisessä kontekstissa folklore usein rinnastetaan etnologiaan eli kansatieteeseen, joka Suomessa on erillinen tarkoittaa aineellisen ja sosiaalisen perinteen tutkimusta. Enää muodostelma ei vaikuta yhtä sekavalta. Mytosemanttinen ydinsanoma kehyksessä on elinkaari, tai kehityskaari, joka kertoo myös kehonrakennustarinan siitä, miten ilmiö on rakentunut, ja mihin se mahdollisesti tuhoutuu (on tuhoutunut). Kaksoismorfologian toinen puoli muodostuu materiaalisesta ja reaalista toiminnasta tapoineen. Uskomukset ja jumalat kuuluvat mytosemantiikan alaan, kansatieteellinen, antropologinen näkökulma selostaa millaisia merkityksiä ihmiskunnan teot ja tapakulttuuri sisällään pitää. Suomalaisesta esimerkistä myyttien ja tapakulttuurin tutkimuksesta käy Vesa Piludun väitös kunnioittavan monimutkaisella nimellä kuten akateemisissa töissä tapana on. [Viite 49](#)

Karhunkaataja on suomalaisessa metsästysperinteessä kunnioitettu sankari, joten karhunkaatoretkikin voitaisiin katsoa sankarin matkaksi toiseen maailmaan normaalista poikkeavaan myyttiseen tilaan. Tulevaisuus uhkineen on monille yhtä pelottava ja kunnioitettava kohdattava kuin ursus arctos suomalaiselle metsämiehelle. Tulevaisuuksien tutkimuksessa eläinseremonialistisia rituaaleja vastaavia toimintoja on. Jotta tästä idean syrjähtämisestä voisi saada otteen, on otsikko hyvä ruotia sana sanalta.

Sakari Topeliuksen Maamme -kirja oli monta vuosikymmentä koulukirjana, josta opeteltiin maantiedettä ja kulttuuria patriottisesti värityneiden linssien läpi. Kirjan kuvitus epäilemättä loi stereotyyppistä kuvaa Suomi-neidon pinnanmuodostuksista. Piludu ottaa rohkean otteen näistä maisemista, kun yrittää valaista verhottua mennyttä. Tulevaisuuksien tutkijat yrittävät yhtä pelottomasti paljastaa tulevaa esiin tietämättömyyden hämärästä.

Otsikkoanalyysi:

Hakusanoja otsikossa alaotsikkoineen on yhteensä kahdeksan tai yhdeksän, jos keskeinen yhdyssana karhuseremonialismi hajotetaan kahdeksi sanaksi: karhu ja seremonialismi, mikä noiden sanojen merkityksellisyyden vuoksi on perusteltua. Tässä ajatuskokeessa on tavoitteena luoda isomorfia otsikon sanoille periaatteella metsämaa = tulevaisuustopia; vieras = tulokas; myyttinen = futuristinen; maisema = topos; persoonallisuus = tekoäly; sukupuoli = hybridi; suomalais-karjalainen = globaali; karhu = uhka; seremonialismi = rituaalit, mielikuvat. Toisin sanoen tekstistä konstruoidaan analogiana tulevaisuustarinan otsikko.

Metsämaa, runollinen ilmaus metsäseudusta, erämaasta, korvesta, metsästä, toisinto sydänmaa

Vieras, sana, joka on kontaminoitunut tutkimuskielessä toiseuden termiksi. Kansanperinteessä on idioomi "Mistä kaukaa vieras tulee", ja sellaisia sanoja kuin harvinaisvieras, mierolainen, kylänkävijä. Oletan Piludun ajatelleen vieraalla lähinnä metsänkävijää tai osmolaista, viime mainittu sana on peuranpyyntisanastoa ja viittaa metsän sulhaseen, Mielikin mairittelijaan karhujahdissa.

Myyttinen, sellainen, joka kuuluu myyttiin tai on myytin mukainen saavuttaa myyttiset mittasuhteet

Maisema, metaforisesti maisema on mielenmaisema, geograafisesti maisemalla tarkoitetaan luonnonnäkymää, jota maisemamaalarit mielellään kuvaavat

Persoonallisuus on ajatusten, tunteiden ja käyttäytymisen muodostama kokonaisuus, joka on kullekin ihmiselle luonteenomainen ja melko pysyvä eri tilanteissa ja eri aikoina.[1]

Persoonallisuudella on osittain geneettinen perusta, mutta se myös muuttuu ja kehittyy koko elämän ajan yksilön ja hänen ympäristönsä vuorovaikutuksesta, etenkin lapsuusiässä. (Wikipedia)

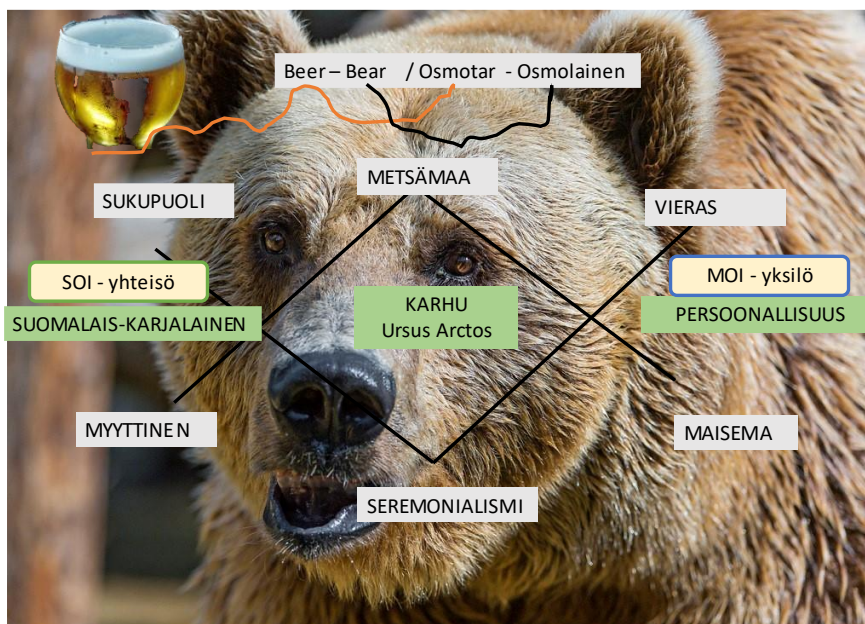
Sukupuoli on ongelmallinen määriteltävä, nykyaika tuntee myös sukupuolettomat perinteisen mies ja nainen määritelmän lisäksi, jotkut tutkijat ovat päätyneet sukupuolien määrässä 31:een vaihtoehtoon.

Suomalais-karjalainen tarkoittaa itärajan molemmin puolin asuvia karjalaisia, joista suomalaiset asuvat rajan länsipuolella, karjalaiset molemmin puolin rajaa, kielenä joko karjala tai suomi tai venäjä.

Karhu *ursus arctos* on perinteessä ja kansanrunoissa tunnettu suurpeto, jota on sekä kunnioitettu että vihattu. Harhu ei ole karhu.

Seremonialismi on rituaalisten toimien sarja, karhuseremonialismi kuuluu eläinseremonialismin sarjaan. Nyky-Suomessa eläinseremonialismia edustaa hirvenmetsästys peijaissarjoineen ja muine rituaaleineen.

Karhuseremonialismiväitöksen otsikosta muodostuu ugrame, mikä johtuneen aineiston myyttisestä luonteesta. Pidot ovat oleellinen osa peijaispitoja, sanat beer (olut) ja bear (karhu) ovat ääntämyksellisesti lähellä toisiaan, ja semanttisesti niillä on vahva yhteys suomalaisessa kansanrunoudessa, koska osmotar olutta keitti häitään varten, sen jälkeen kun osmo/osmolainen oli vierailut talossa. *Viite 50*

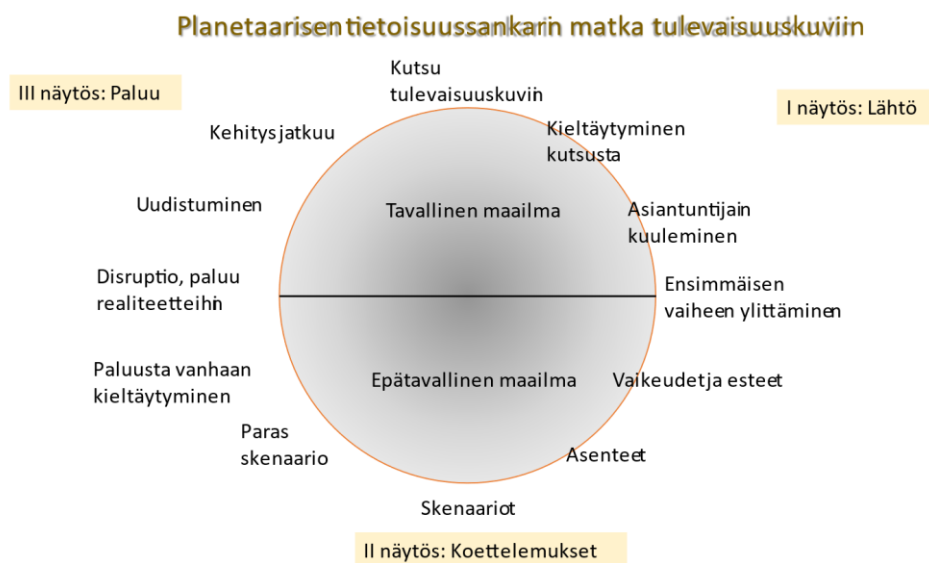
Kuvio 48. Ugramena esitettyä erään väitöskirjan otsikko, rajamaiden seremonialismi yksilön (Moi) ja yhteisön (soi) näkemyksissä karhusta.

52. Pötyä, jargonia vai myyttistä syvyyttä

Uskoisin sekä atavististen mielenmaisemien että tulevaisuuden huurukuvien olevan kuta kuinkin yhtä vaikeaselkoisia jäljitettäviä. Henkilökohtaisesti minusta tuntuu täydeltä pötypuheelta esim. Piludun väitös muinaismetsästäjien itsensä kadottamisesta samaistumiskohteeseen. Piludun mukaan pohdittaessa mimesistä ja minän hajoamisriksiä riskinä on liiallinen samaistuminen jäljittelyn kohteeseen, niin että metsästäjästä tulee yhtä jäljittelemänsä eläimen kanssa. Piludu toteaa: Jos mimesis tulee täydelliseksi, jäljittelijä menettää itsensä siihen, mitä hän jäljittelee ja seurauksena on vaarallinen metamorfoosi. Metsästäjän elämä vaatii syvä refleksiivisyyttä puolustusmuotona itsen hajoamista vastaan metsässä tai eläinmaailmaan. Suomeksi tämä lause vihjaa, että ihmiset uskoivat ennen tulevaisuutta hulluksi, jos liiaksi samaistuu ei-inhimillisiin olentoihin. Futuristien pelkoihin kuuluu jotain vastaava, pelätään että liiallinen sulautuminen koneen ja ihmisen välillä, tai ihmistä imitoivat robotit voivat tuhota ihmisen. Joten ehkä Piludun väitteessä on jokin syvempi totuuden hitunen.

Runollisen ilmaisun metsämaan vastineita ovat sydänmaa tai metsäseutu, joiden merkitys vaihtelee erämaasta korpeen. Tulevaisuus on tiettyssä mielessä metsämaa, tuntematon ja joskus uhkaavalta tuntuva tietön taival, jota oman elämänsä sankarit ja sankarittaret joutuvat samoamaan. Alla on sovellus mytologi Joseph Campbellin sankarin matkaavasta sovelluksena tulevaisuuskuvien luojana. *Viite 51*

Kaavaili on mallina mahdollisuudesta muuntaa mennyt myyttinen maailma tulevaisuuskuviksi tai kolminäytöksiseksi kansanoopperaksi. Yhteistä tulevaisuuskuvissa ja synnyissä syvissä on kaavion mukaan toinen näytös, jossa kohdataan tulkintavaikkeudet ja muut koettelemukset ennen paluuta arkitodellisuuteen. Perusteellisen selvityksen menetelmässä asiat selvitetään juurta jaksain, alitajuisesta tietoiseksi ilmiöksi.

Kuvio 49 . Joseph Campbellin sankarin matkakaavan sovellukseen sovellettu tulevaisuuskuvien matkalaulu.

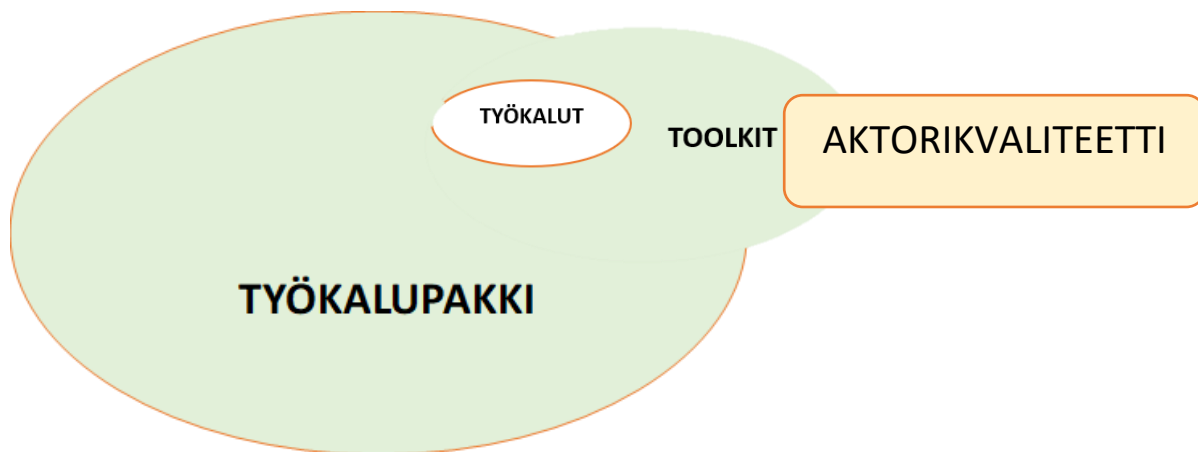
53. Osallistava menettely työpajatekniikkana

Delfoi-menetelmän ytimenä on kysymystenasettelu, mutta omassa työssäni olen hyödyntänyt osallistavan sitoutumisen mallia paneelinomaisesti, keskustellen ohjaajien ja työpajaryhmien kanssa. Ihmiset tekevät yhteistyötä useista ihmisbiologisista syistä omien tavoitteiden lisäksi. Ensisijaisesti yhteistyön geneettinen komponentti tarkoittaa, että yhteistyö muiden kanssa on hyödyllistä, vaikka se koituisikin kalliiksi tai jopa haitalliseksi yhteistyökumppaneille tai yksilölle itselleen. Kilpailu saa riikinkukon pyrstöön kasvamaan kumppanin löytämiseksi, vaikka iso pyrstö onkin haitta selviytymisen kannalta. Älyllisten kykyjemme alkuperä perustuu liittoutumiin ja valtaan. Oman ryhmän suosiminen on luontainen käyttäytymismekanismi, mistä seuraa lieveilmiönä vihamielinen tai torjuva suhde ulkopuolisia kohtaan. Käyttäytymisemme vaihtelee ryhmäkokojen mukaan ja sen mukaan, minkä menettelyn olemme menneisyydessä oppineet toimivaksi.

Miten käyttäytymistottumusten heuristiikka ja yhteistyön tavat muuttuvat Internet-maailmassa? Seuraava luokitus voi auttaa hahmottamaan aktorikvaliteettien ja motiivirealiteettien luonnetta. Aktorikvaliteetit on kvalifioitu neljään tyyppiluokkaan ja motiivirealiteetti eli toiminnot kolmeen pääluokkaan.

Välineiden tyyppiluokat laajenevana kehänä:

1. Työkalut ovat online-osallistavassa toiminnassa käytettyjä komponentteja
2. Toolkit on kokoelma työkaluja, joita käytetään online-osallistumismenettelyissä
3. Tekniikka/sovellus on käyttöön otettu työkalu/työkalusarjat (toteutettu työkalu/työkalupakki);
4. Menetelmä on yhdistelmä työkaluja, työkalusarjoja, tekniikoita, jotka on koottu määritettyä objektia, projektia, tutkimusongelmaa varten.

Toimintaan liittyvät menettelytavat:

1. Kertominen (miten vastaanottaa ja antaa tietoa)
2. Säätäminen (keskustelut, harkinta, ehdotukset, äänestys)
3. Tekeminen (projektien jako, yhteissuunnitteluprojektit, yhteinen ongelmanratkaisu, tulosten jako)

MOTIIVIREALITEETTI

Tämä luokittelu mahdollistaa osallistuvien online-alustojen ryhmittelyn niiden ensisijaisen toiminnan perusteella, tunnistettavissa on 10 online-osallistumisen paradigmaa tai rakennuspalikkaa. 1) INIP – Interactive Information Provider; 2) AST – Ask-Tell; 3) CODI – kollektiivinen keskustelu; 4) DIREP – keskustelua solmukohtien saavuttamisesta; 5) REP – solmukohtien avaaminen; 6) COST – Sidosryhmien konsultointi; 7) SHAGO – Tulosten jakaminen; 8) MAP kartoitus; 9) CODE yhteissuunnittelu; 10) COPS kollektiivinen ongelmanratkaisu. *Viite 52*

Näistä paradigmoista syntyvät modulit, joista todelliset osallistavat alustat koostuvat.

54. Mytosemantiikan metodi

Mytosemantiikka parhaimmillaan soveltuu erilaisten elämänilmiöiden ja korpusten semanttiseen tulkintaan, jossa voidaan kombinoida eri työkaluja ja työkalusarjoja yhteen tavoitteen saavuttamiseksi. Tässä työssä yhtenä työkaluna on funktiointi ja toisena erilaiset tulkintasarat kuten runomatriisi, viitoke, testerisanat, myteemilajit, sententiat, meemilajit, trizologia jne. Menetelmän joutavuus, fleksibiliteetti on sen heikkous ja vahvuus.

Yhteenvedon kehittelystä todeta funktioiden osalta, että niitäkin on kehityskaaren kuluessa muodostunut työkalusarja, jossa on seitsemäntoista (17) funktiointia koekäytettynä. Tilanne on vuodelta 2018 muistiinpanojen mukaan seuraavat.

SYSTEMISOVELLUSTEN MYTEEMIT

YHTEENSÄ 17 järjestelmää – Ankkalammen kansalliset myteemit

hirvestysfunktiot –Pastoraalinen **myteemi** / **GREIMAS**

seuratoimintafunktiot - -Eleellisyyssmyteemi / **strategiafunktiot "peli" MARCUS**

elämäkertafunktiot – Sankarusmyteemi

elinkaarifunktio – Luontomaisuusmyteemi

toimintajärjestelmäfunktiot – Eksoottisuusmyteemi

laihutusfunktiot - Traaginen myteemi

lainsäädäntöfunktiot - Legendamaisuusmyteemi

projektityöfunktiot - Balladimaisuusmyteemi

tietotyöfunktiot - Maagisuusmyteemi

politologiafunktiot - Satumaisuusmyteemi

SATUKAAVAFUNKTIOT – Folkloristinen myteemi / joulun satufunktiot PROPP

EMOOTIOFUNKTIOT - Demoninen myteemi po. syöpäfunktiot / "Sairaskertomus" HILTUNEN

KALEVALAFUNKTIOT – Sakraalimyteemi

KANSANRUNOUSKORPUSFUNKTIOT – Mystisyysmyteemi

UNIVERSAALIFUNKTIOT – Primitiivinen myteemi

KORPUSFUNKTIOT - Fantastinen myteemi

TUTU-FUNKTIOT - Ylevyysmyteemi ; tulossa = MUODOSTEILLA

Driverit:

Satukaava	Teoreetikot	Soveltajat
Regiimimallit	PROPP	GREIMAS
Tarvemallit	MARCUS	HILTUNEN

Trendit: metatrendit & megatrendit

Tässä alkuvaiheessa futureemit on nimetty "tutu-funktioiksi", jotka olivat vasta muotoutumassa. Yhteiskehittelyä jatkettiin mm. Delfoi-työpajoissa vuosina 2019_2022 satunnaisesti. Kiinnostava havainto tässä on "foresight", flash tai visio tulevasta, koska tavoiteltu sovellus on saanut analogialajikseen yleisyysmyteemin, vaikka lopputuloksesta tuolloin ei vielä ollut harmaata aavistusta, vain arvaus, että joku sovelluksista varmaan tulevaisuudessa tarvitaan tavoitteen saavuttamiseksi ja ongelman ratkaisemiseksi. Regiimien luojiksi elonkaavafunktioiksi voi huoletta nimetä Vladimir Proppin satukaavoineen ja A.J.Greimasin siitä tehtyine lingvistipohjaisine sovelluksineen. Soveltajina ovat kunnostautuneet Ari Hiltunen menestystarinan analyysineen tarinan rakenteesta ja Solomon Marcus peliteoreettisine jalkapallofunktioineen. Makuasia on mieltääkö regiimimallin vai tarvemallin (so. sovellus) tekijät metatrendeiksi vai megatrendeiksi. Mainittu satukaava muuttui kehityksen kuluksa elonkaavaksi eron tekemiseksi totunnaiseen tapaan ajatella Proppin satukaavaa.

Taulukossa on käytetty hyväksi sapluunaa Kalevalafunktioista ja kansanrunousfunktioista. Kehityskaarissa on havaittavissa kolmijako, opinnot ja työ syvenevässä aikajärjestyksessä, jossa perusopinnot koskivat folkloristiikkaa ja uskontotiedettä, jatko-opiskelu semiotiikkaa ja ympäristöä, työssäolovuosien aikainen opiskelu laatujohtamista ja tuotekehitystä.

Folkloristiikka	Kalevalafunktiot	kansanrunousfunktiot
Semiotiikka	Pelifunktiot	Urheilufunktiot
Laadunohjaus	Toiminnanhallintafunktiot	Tietotyöfunktiot

55. Funktiointi

Funktiointitulkinat voidaan tehdä monella eri tavalla , tarinallsitamisessa on yleensä hyödyllistä eeosfunktorakenne. Viitoketta varten funktiot tarvitaan merkityslajipareja määritettäessä. Hirvifunktioiden tapaan ryhmiteltynä futureemifunktiot jakaantuvat seuraavasti:

Futureemien merkityslajit

ML I Yleisuus = F1 meemit + F10 Tulevaisuusvaliokunta

ML II Siirtymä = F2 Ennustukset + F3 Varoitus

ML III Merkkiverkko = F27 Tekoäly + F14 Ugrame

ML IV Lausumat = F4 Metodi + F5 Tulevaisuusselonteko

ML V Tietotaito = F13 Nostot + F25 Tiedon keruu

ML VI Tietämättömyys F28 Menippeia + F7 Lieveilmiöt

ML VII Sooloilu = F6 Nimeäminen + F8 Näköalattomuus

ML VIII Ilmiöinti = F28 Musta jousen + F24 Asiantuntija

ML IX Uskomukset = F21 Tulkinta + F20 Toteutus

ML X Kehitys = F15 Osuvuus + F22 Riskienhallinta

ML XI Erehdykset = F30 Nemesis, hybris + F17 Bruttokansalaisuus

MXII Todellisuudentaju F12 Julkaisuohjelma + F16 Bruttokansalaisuus

MXIII Tiedostaminen = F11 Telos1 kartoitus + F26 Bruttokansantuote

MLIV Alitajunta = F29 Kyberihminen + F19 Mielikuvitus

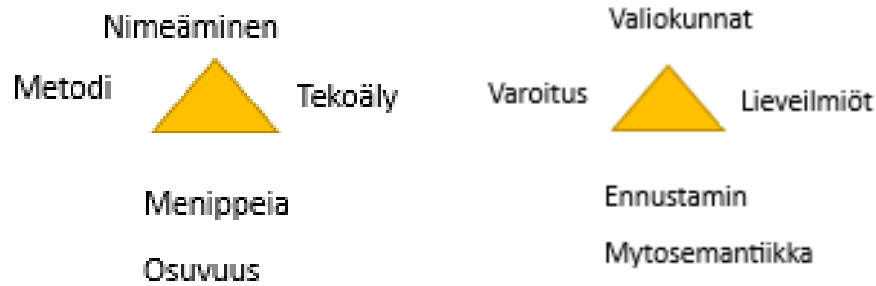
MLV Rajat = F8 Hyvinvointi + F9 Ministeriöt

Fokus = F25 vaikea tehtävä.

Tulevaisuustarinan voi laatia eepiseksi hyödyntämällä aihoitua funktioajattelua. Hirviopinnytteessä vuonna 1999 alkuun konstruoimani eeoskaavan funktiointi auttaa. Eeosfunktiot jakautuvat viiteen pääryhmään, joka perustuu intialaiseen vuosituhansia vanhaan satuteoriaan, jossa satujen kaava jakaantuu 1) konsultaatioon, 2) viestintään, 3) matkoihin, 4) sotaan ja 5) sankaritekoihin.

I Konsultaatio

Meemikaavat eepposluokkiin

I Konsultaation meemikaava:

II Viestinnän meemikaava

III Matkojen meemikaava

IV Sodan meemikaava

V Sankaritekojen meemikaava

Kuvio 50. Eeposfunkiojaon mukaiset eeposnarratiivi viisi joukkoa.

Saadut ryhmät on hyvä testata perusmeemikaavalla eli viisijakoisella systeemillä. Tiedostamisen kehä on työn kuluessa laajentunut yksilö- ja minäkeskeisyydestä kohti laajempia kansalaistuntoja ja yhteisöllisyyttä.

Taulukko 14. Futureemitaulukko kolmen ennustemerkityskentän avulla. Viite 53

Myteemilaji SENTENTIA tunnussana	Merkityslaji PUOLUE valikoima	Funktiot MEEMI laji	ENNUSTEET		
Deskriptiiviset meemit M0 -> mytosemanttinen näkökulma			Prediktiiviset meemit M1 -> Futureemit ministeriön nostot (painopisteet, linjaukset)	Proaktiiviset meemit M2 -> Viitoke C- sanat siilot (virastot, laitokset, asiantuntijat)	* Prognosi- meemit M3 -> Puhefunktiot puolueet, kansanedustajat (puolueohjelmat)
MAAGINEN opinion-mielipide "Tietäjä"	I yleisyys VIHREÄ LIIKE VIHR	1+10 Verkko	f1 meemit f10 valiokunnat	culture – corporation - change	F1 Linjauksen valinta F10 Toimenpidevaatimukset
FANTASIA notion-käsite, mielikuva "Kultaneito"	II siirtymä PERUSSUOMALAI SET PERSU	11+20 Imitaatio	f11 telos 1 f20 toteutus, toiminta	compassion – co-suffering – cognition/kognitio	F11 Tulevaisuuskuvat F20 Muutostarve
SATU thought-ajatus "Rahko"	III Merkki-verkko KRISTILLISD KRDEM	14+12 Regiimi	f14 ugrame f12 julkaisuohjelma	consolidation – company - coherence	F14 Algoritmit F12 Tiedonlouhinta (bigdata, sosiaalifysiikka)
PRIMITIVIA purpose-päämäärä "Joukahainen"	IV lausumat Sininen tulevaisuus SINIT	9+26 Meemi- pleksi	f9 ministeriöt f26 bruttokansantuote	clusterizing-cumulation- competition	F9 Vaikuttajat/Influenserit F26 Barometrit
PASTORAALI meaning/ tarkoitus "sampsä"	V tietotaito SUOMEN MAASEUTUPUOL UE SMP	15+19 Näkö- kulma	f15 tulevaisuustarina f19 mielikuviutus	challenge – consistency – core competency	F15 Lähtötiedot F19 Toteutus
LUONTO proverb-sananlasku "loitsu"	VI Tietä- mättömyys Seitsemän tähden liike 7TÄHDEN	16+13 Evoluutio	f16 bruttokansannonni f13 nostot	collaboration – community – convention/konventio	F16 Tulosteet F13 Kommunikaatio
DEMONI judgement-arviointi "piru"	VII sooloulu Valta kuuluu kansalle VKK	28+31 Kogni- tio	f28 menippeia f31 mytosemantiikka	communication – channel - contact	F28 Segmentointi F31 Päätäjät
SAKRAALI decision-päätös "surma"	VIII ilmiöinti VASEMMISTOI. VASL	5+27 Kieli	f5 tulevaisuusellonteko f27 tekoäly	connection – contiguity - computing	F5 Kannattavuus F27 Projektin kesto
BALLADI vote-äänestys "ukko"	IX uskomus KANS. KOKOOMUS KOK	4+7 Credo	f4 metodit f7 lieveilmiöt	creativity – combination - concentration	F4 Välistävelto F7 Laitteisto + ohjelmisto
LEGENDA will-tahto "Jätit/Marjatta"	X kehitys SUOMEN KESKUSTA KES	24+29 Replika	f24 asiantuntija f29 kyberihminen	caring – conservation - cleaning	F24 Ohjaus F29 Palaute
SANKARI voice-ääni "kaleva"	XI erehdys SUOMEN SOS.DEM p.SSP	18+21 Kilpa	f18 hyvinvointi f21 tulkinta, merkitys	coordination – complexity - comprehensiveness	F18 Tietoturva F21 Puutteet
TRAAGINEN sense – asiti, mieli "Lempo"	XII Todelli- suudentaju LIKE NYT LIN	8+21 Genderm.	f8 näköalattomuus f17 bruttokansalaisuus	control – check-in - clearing	F8 Palaverointi F17 Terminologia
ELEET idea – idea, oivallus "poppa"	XIII Tiedostam. REMONTTIRYHM Ä REMR	6+22 Väestö	f6 nimeäminen f22 riskienhallinta	classification – category - class	F6 Työnjako F22 Viivästyminen
YLEVYYS signification- merkitys "sauna"	XIV Ali-tajunta KRISTALLIPUOLUE KP	2+3 Altruismi	f2 ennustaminen f3 varoitus	collection – cash - content	F2 Tietopankki F3 Sopimukset
EKSOTIA sentence – lause "lohikäärme, käärme"	XV rajat Vapauden liitto VAPL	23+30 innovaatio	f23 musta joutsen f30 nemesis, hybrisi	cooperation – campaign - consumption	F23 Tiedonvälitys F30 Työseloste

Funktiointi myteemilajeittain antaa tulkintadimension. Yllä esitetyssä aulukossa on sijoitettuna kunkin meemilajin kohdalle nimikkopuolue, jotta toinen toisiaan muistuttavat puolueohjelmat voidaan tarkastella eri näkökulmista. Listassa on vuoden 2022 eduskunnan kaksitoista puoluetta sekä lisäksi viisi muuta puoluetta. Taulukon ennustesarakkeista otetaan predikttiivinen ja prognoosi funktioanalogiat ja termimediaattoriksi viitokkeen C-sanasarja, jossa on kolme C-alkuista sanaa. *Viite 53*

Koska ministeriöitä on vain kaksitoista, mutta myteemilajeja seitsemäntoista, jää viiden myteemin funktiot metatietofunktioiksi. Tulkintaa varten on jokaiselle ministeriölle nimetty oma nimikkomeemilajinsa. Jako on sattumanvarainen, pitkälti intuition sanelemaa, mikä tarkoittaa aineiston käsittelyä eri meeminäkökulmista ja kulloisenkin ministeriön kannalta.

Predikttiivistä voi luonnehtia suomalaisittain onnenonkamoiseksi, vaikkakaan sanan semanttiikka onkin hämärtynyt. Onnien onkamoinen löydetään tai kaivetaan esiin juuren, puun tai kallion onkalosta, jonne aarre on kätkeyty, tilaan, jossa käärmeetkin pesivät ja viihtyvät.

Predikttiiviset meemit ML I/M1 ->	Proaktiiviset meemit ML I/M2 ->	Prognoosi-meemit ML I/M3 ->
STM Sosiaali- ja terveysministeriö nostot	Sosiaali- ja terveysvaliokunta/eduskunta siilot	puolueet, kansanedustajat puolueohjelmat

Eeposfunktioinnissa on yhteensä 25 funktiota, joten jäljelle jäävät kuusi funktiota muodostavat kolmijakoisen metastruktuurin.

Aloitusfunktiot

F17 Bruttokansalaisuus

F29 Kyberihminen

Vastusfunktiot

F24 Asiantuntija

F30 Nemesis, hybrisi

Hallintafunktiot

F5 Tulevaisuustarina

F23 Musta joutsen

56. Osmolaisten maa

Sormituksen mukaisen trizologiasarjan synteesi ja koostava teos oli nimeltään Ulamolan lumo, nimen oli tarkoitus olla nyt alkavan tulkintasarjan nimi, joka nyt muuttuu Osmolan lumoksi edellä mainituista syistä. Palataan vielä edellä aihioituun futureemien jakoon, jossa komeilee Osmolan alias Kalevala/Kanervalan elonkaavafunktiot ja niiden metafunktiot, joista F31 lopputulos "Mytologia uusiksi" on nyt saamassa muotonsa mytosemantiikkana. Tämän olen tehnyt lähinnä oppiriitojen välttämiseksi.

Lopputulena edellisistä esitutkimuksista voidaan todeta futureemitaulukkoa voitavan käsitellä kolmella eri tavalla, jotka valottavat aiheesta eri puolia. Frekvenssitasokaava voidaan esittää lapinkotakaavana joka vuorostaan voidaan esittää ugramekaavana. Kaikissa tavoissa pysyvät samat funktiot.

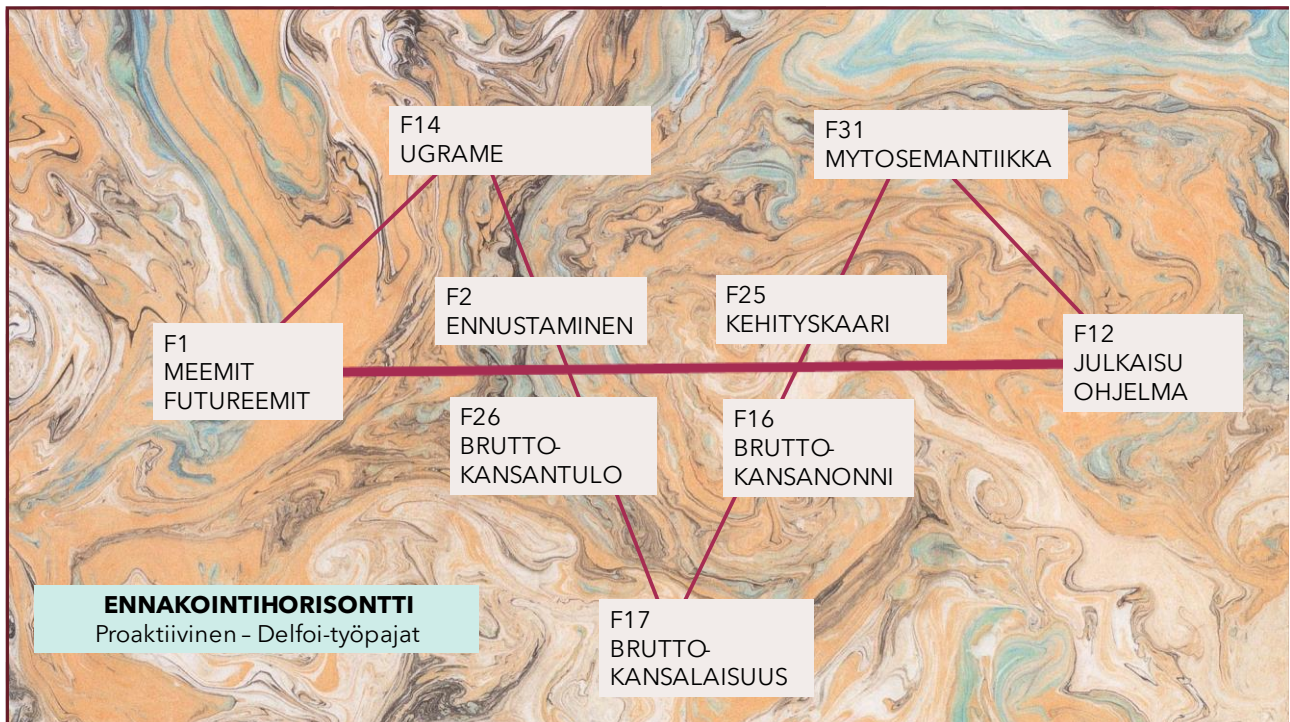
Frekvenssitasokaavat futureemeista:

Kuvio 51. Delfoi-työpajan 18.-19.2022 3D-mallinnuksesta semanttisesti.

F4 DATA	F31 VISIO	F19 SCI-FI	F8 UNELMA
analyysi	visiointi	kuvittelu	haaveilu
tiedonlouhinta	skenaariot	kuvitelmat	mielikuvat
ennusteet	ennakointi	mielikuvitus	aarrekartta
prediktiivinen	proaktiivinen	fantastinen	kreatiivinen
"ennustus"	"näkemys"	"fantasia"	"toive"

Kuvio 52. Metafunktioiden ennusmaailmat.

Kuvio 53. Frekvenssifunktioiden mukainen ennakointihorisontti.

Osmolaisten maan topoksia on yhdeksän ja elonkaavalla funktioituna muodostuu tulkintahorisonteiksi kolme näkemystasoa, proaktiivisena, prediktiiviesnä ja prognoosiesityksenä. Malliksi on otettu proaktiivinen ennakointihorisontti, jossa on tutkimukseni sisältöaihoita tulevaisuusfunktioita systemaattisessa järjestyksessä.

F1 on alkuperäisessä satukaavassa jonkin poissaoloa, mutta toki se voitaisiin tulkita myös puutteen funktioksi, joka on ihan toinen funktio. Lähtökohtana ja alkuna tälle prosessille li kuitenkin ilmoille heitetty haave luoda mahdollisesti tulevaisuustutkimukselle metodi, jossa on elonkaavan mukaiset funktio, joita on yhteensä 31 vakona. Pitkä prosessi, jonka aikana tuotti kuusi julkaistua tutkimusta on johtanut aktorifunktioon F12, joka hirvifunktioissa vastaa hirveä. Suomalaisessa kansanrunoudessa hirvi on runo, ja tämän tutkimuksen pohjustus sekä intentio jatkosta kulminoituu kansanrunopohjaiseen julkaisusuunnitelmaan eli julkaisuohjelmaan. LIITE Jänne edustaa teloksia 1 ja 2.

Monet hirvifunktioviittaukset viittaavat Hirvirunot – Hirvipeijaisten maailman tekstiin etätrilogiassa, hirvifunktiosovelluksessa funktio F14 vastaa keskeistä apuria metsästyksessä eli asetta ja koiraa. Tässä tulevaisuusmeemistössä funktiona on ugramemallinnus keinona tulkita. Kolmantena osatekijänä alkuasetelmassa on funktio F2, kieltö. Tulevaisuudesta tietämiseen on aina liittynyt kieltoja, epäluuloja ja ennakkoluuloja. Kristillinen näkemys kieltää tiedustelemasta vainajilta, merkeistä, jumalilta tai tähdiltä tulevaisuutta. Astrologia on okkultismina negatiivinen taito. Modernille futurologiallekin rinnastus astrologiaan kuuluu kiellettyjen väitteiden listalle, koska tahdotaan tehdä selvä ero ennakointimenetelmien ja vanhojen ennustusmenetelmien välillä. Jossain määrin olen sivunnut näkemyksessäni funktio F2:ta ja sivunnut myös funktiota F3 kieltorikkomus soveltaessani astrologista taitoa ongelmanratkaisuun.

Jakoviivan alapuolella oleva semanttinen metakolmio muodostuu funktioista F26, F16 ja F17, jotka Proppin satukaavassa ovat suoriutuminen, taistelu, tuntomerkit. Hirvimetsällä lupien mukaisen kohteen tunnistaminen on erittäin tärkeää, tulevaisuustutkimuksessa heikkojen signaalien tunnistaminen on huomioitava. Tulevaisuusselonteissa on kaksi suoriutumisen tasoa, ensimmäinen haaste on ennusteiden osuvuus ja toinen tulevaisuusselontekojen perusteella tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuus. Tulevaisuustutkimus on kamppailua epävarmuutta ja dystopioiden torjuntaa kohti hyvinvointia ja menestyksellistä tulevaisuutta, taistelua onnesta. Metatasolla sekä bruttokansantuotteen että bruttokansannon tuottaa bruttokansalaisuus ja sen taso.

Kolmas peruskolmio muodostuu päämäärästä julkaista mytosemanttinen selityssarja Osmolaisten maa johdannon ja yhdeksän topostarkastelun kautta. Kaksi muuta funktiota ovat F31 Mytosemantiikka ja F25 Kehityskaari, jossa alkuperäiset satufunktiot vastaavat hääfunktioita ja vaikeaa tehtävää. Kehityskaaren symbolina systeemissä on Prudentian attribuutti käärmeily. Vaikea tehtävä on ollut muuttaa doktriinin

vastusta hankkeessa "Kalevala uusiksi" eli luoda folkloristisen ja Kalevala-seuran tulkintojen rinnalle kansanrunouspohjainen tulkinta suomalaisesta mytologiasta ja sen runsaasta myyttikuvastosta. Sattumoisin osmo ja osmotar liittyvät häämetaforiin.

Sum summarum Osmolaisten maa

Osmolaisten maa

- 47. Kietoutuneisuus
- 48. Hedelmällisyys
- 49. Hengen hedelmät
- 50. Semanttinen substraattiesimerkki
- 51. Kolme tapaa kuvata muutossykli
- 52. Pötyä, jargonia vai myyttistä syvyyttä
- 53. Osallistava menettely työpajatekniikkana
- 54. Mytosemantiikan metodi
- 55. Funktiointi
- 56. Osmolaisten maa

Kuvio 54. Iso kuva osmolaisten maan sisällöstä otsikoiden perusteella

Kuviossa on esitetty Osmolaisten maan tekstiosion otsikoinnit triadisena asetelmana, jossa kymmenenne metametan muodostaa luku 27, joka pohtii hedelmällisyyttä.

Kansakunnan tila ja tyytyväisyys eeposmatriisina, taulukon numero viittaa vastaavaan tutkimustekstin numeroon. Koska kyseessä on ensimmäinen raakaversio, niin kaikki kohdat alustavaan alkuaihiioon nähden eivät ole loogisessa suhteessa toisiinsa. Kehitys jatkuu vielä, taulukko ennakkoi tulevaa työtä ja on sellaisena näyte sekä proaktiivisuudesta että prediktiivisyydestä, joskin epäilemättä kyseessä voi olla ns. itseään toteuttava ennuste.

MINISTERIÖIDEN TULEVAISUUSSELONTEOT

TULEVAISUUSSELONTEKO RAKENTAA TULEVAISUUTTA

Ennakoinnilla on keskeinen rooli myös työkyvyn, työllistymiskyvyn ja työnantokyvyn parantamisessa. – TST 2023

Tulevaisuusselonteolla rakennetaan tulevaisuutta. Valtioneuvoston monisatasivusiessa raportissa on kuvailulehdellä esitetty keskeisiä termejä. Tavoitteena tulevaisuusselonteolla on tunnistaa tulevaan vaikuttavia tekijöitä ja asianhaaroja. Vaihtoehtoina esitetään neljä skenaariota, eli mahdollista kehityskulkua, joihin voidaan ennakoivilla toimilla vaikuttaa, joten tulevaisuusselonteolla on sekä proaktiivinen että prognoosin luonne. Selontekoa on pohjustettu mm. tulevaisuusdialogeilla eri puolilla Suomea. Neljä skenaariota on luonnehdittu seuraavasti: 1) Yhteistyön maailma, 2) kiihtyneen kilpailun maailma, 3) Itäinen maailma ja 4) Murtuva maailma.

1) Yhteistyön maailman mytosemanttista tarkastelua voi työstää merkityslajina, jonka kehiosanana on cooperation. Viime mainittu sana auttaa systeemissä poimimaan tarvittavan merkityslajin tulkintaa varten. Vaikkakin näin muodostunut näkökulma on arpapeliä, niin sitä on kohtalokin. Hyvin monin eri tavoin ja eri merkeistä tulkiten voidaan saavuttaa samansuuntainen tulos.

Toisessa skenaarioluokassa on kyse markkinoista, joten jos sanasemanttisessa merkitysjahdissa pitäydytään, on keskeinen käsite cash, käteinen. Minne johtaakaan miellelyhtymät tällä kertaa? Kolmas skenaario käsittelee voimasuhteita tilanteessa, jossa itäinen maailma on voitolla, systeemisanana ja viimeisenä on esitetty dystopinen kehityslinja, jonka merkitys voidaan kiteyttää sanaan cosuffering, kanssakärsimys murtuvassa maailmassa. Skenaariotyöskentelyssä on käytetty parasta mahdollista käytettävissä olevaa tulevaisuustietoa ja ennakointikyvykkyyttä.

I SKENAARIO: YHTEISTYÖN MAAILMA

YHTEISTYÖ COOPERATION
>> vrt. COLLABORATION yhteisöoppiminen
väärinyymmärryksen poistuma

ML XV Rajat, siirtymä minästä ei-minään
ML VI Tietämättömyys,

-> *turhat luulot* -> *todellisuudentaju*

IT-teknologia, nettiyhteydet ja erilaiset verkostoitumiset ovat tulleet jäädäkseen. Verkko antaa lähes rajattomat mahdollisuudet, joita ei ehkä osata hyödyntää täysimääräisesti. Ajan tasalla pysymiseen tarvitaan aktiivisuutta, herkkyyttä ja valikointikykyä ynnä laatutietoisuutta. Toisaalta tekninen taitamattomuus tai laitteisto- ja ohjelmistovajavuus tai yhteensopimattomuus saattaa rajoittaa ja hankaloittaa digiperusteista suunnittelua.

> *itsekeskeisyys -> yhteistyökyky.*

>> Ympäristötietoisessa suunnittelussa rajoitteita ovat aikataulu ja rahoitus. Tehdyt ratkaisut kuormittavat luontoa, jonka kantokyvyn rajat voivat rasittaa liiallisesti. Ekologisen jalanjäljen tulisi painua hellävaroin rakennustyömaihin ja infrastruktuuriin. Ympäristötietoinen suunnittelu on rajattu neljään osaan. Ympäristötietoinen suunnittelu ottaa huomioon ekologiset, ekonomiset, sosiaaliset ja kulttuuriset arvot. Suurin rajoite on ihmisen rajoitettu kyky ymmärtää laaja-alaisia ongelmia

II SKENAARIO: KILPAILLUT MARKKINAT

VARALLISUUS CASH / ML XIV Alitajunta, pohjimmiltaan alitajuinen toiminta

>> vrt. COMPETITION kilpailu / ML IV Lausumat, lausuman yhteys lausumiseen

-> *symbolit, vertauskuvat*

-> *sensitiivisyys, herkkyyys*

Tiedostamattomat tarpeet yllyttävät meitä toimimaan ja etsimään tyydytystä. Jotkut ovat rohkeampia kuin toiset - kaikessa. Vakiintuneiden käytäntöjen puuttuessa joudutaan turvautumaan summittaisiin arvioihin ja käsityksiin siitä mihin tehdyt ratkaisut johtavat. Joskus ratkaisuihin on luotettava myös ns. terveeseen maalaisjärkeen tai jopa vaistonvaraisiin ratkaisuihin.

>> *taustatiedot -> kritiikki*

Eri tyyppisissä raporteissa ja selosteissa esitetty on lausumaa ja siten osa lausumista, osa talotekniikan alan kirjoittelua ja vuorovaikutusta vuorovaikutuksessa rakennusklusterin politiikkaan. Lausuma on yhteiskunnallisesti tarkastellen enonsiaatiota. Jokainen raportti lisää uuden lausuman tietämyksen merkkiverkkoon. Tietopankkien luominen ja hyödyntäminen luo kumuloituvaa osaamispääomaa.

III SKENAARIO: ITÄINEN MEININKI

KIINA CULTURE /ML I Yleisyys, yleisen näkeminen yksittäisessä

>> vrt. COMPLEXITY monimutkaisuus / ML IX Erehdykset,
paradigmatapahtuma vaihtoehtoiheen

- > *nimet - > säännöt.*

Yleisyys muodostuu kyvystä nähdä oleellinen tiedon kirjossa.

Kokonaisuuksien hallinta on oleellista kaikessa osaamisessa. Hyvä talotekninen seloste ja elinkaarilaskelma on kohteen yksilöllisten ominaisuuksien mukainen. Seloste tulee laatia alan yleistä korkeatasoista tietotaitoa ja tehokkaita työkaluja käyttäen sekä huomioiden sidosryhmien toiveet.

>> - > *valinnat - > vaihtoehdot*

Mitä vaativammalle tiedon tai taidon tasolle nousee sitä tärkeämpää on että perusta, jolle rakennetaan, on kunnossa. Hataralle pohjalle rakennettu ei kestä. Käytännössä tämä merkitsee jonkin omaksutun yleisesti hyväksytyyn metodin hallintaa, vaikka itse menetelmä sitten hylättäisiinkin uuden ja paremman vuoksi.

IV SKENAARIO: KURIMUKSEN MAAILMA

KATASTROFI CHALLENGE /ML V Tietotaito, performanssin palautus kompetenssiin

HUOLENPITO CARING /ML X Aikaan sidottu morfologia

-> *syyt ja seuraukset* -> *osaaminen*

Tekniikka kehittyy vauhdikkaasti, mutta kieli ja sosiaaliset käytänteet muuttuvat hitaasti. Jossain vaiheessa tavalliselle käyttäjälle tulee osaamiskynnys vastaan. Mahdollisuudet ovat paljon suuremmat kuin kyky. Sidosryhmien antama palaute on oleellinen osa alan kehitystä. Käyttötilanne testaa, ovatko annetut ja saadut tulokset käyttökelpoisia.

>> -> *aika ja historia* -> *muutokset*

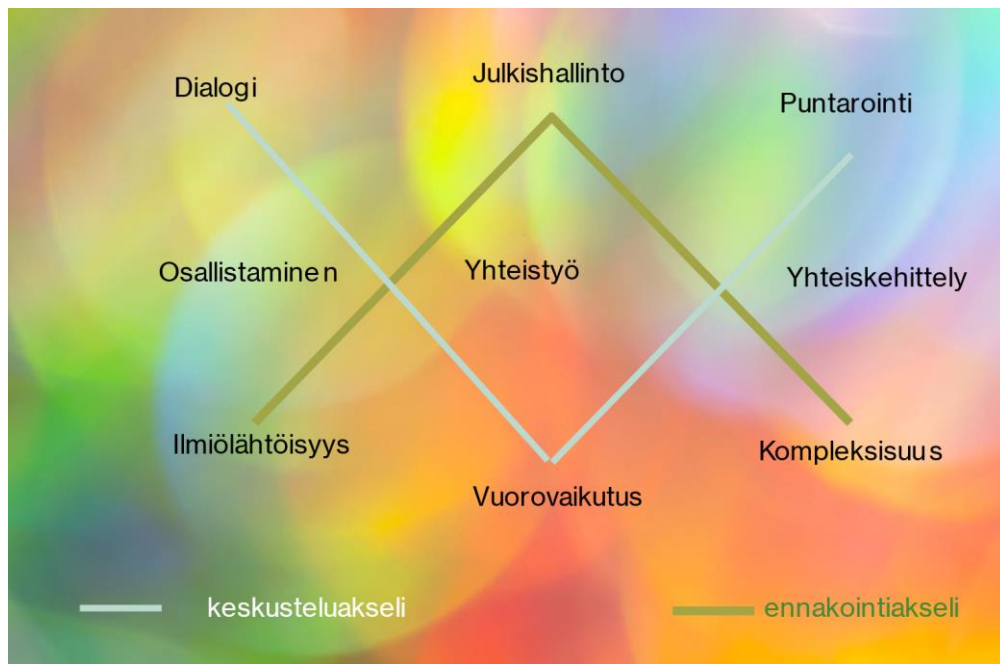
Kehitys on ajallinen ilmiö. Ekologinen ja energiatehokas rakentaminen on kuluvan vuosituhanen vaativa haaste rakennuskusterille. Tämä pistokoe on johdatus mytosemanttiseen tulevaisuusselontekojen tulkintaan, jota kehitellyssä systeemissä kutsun kehikkoaspekteiksi. SWOT-melikenttänä edellä esitetty voidaan kuvioda.

Kollaboraatio auttaa (collaboration)

Kilpailu kehittää (competition)

Kompleksisuus rikastaa (complexity) Huolenpito kannattaa (caring)

SKENAARIO I Yhteistyön maailma: cooperation => luo hyvinvointia VAHVUUS	SKENAARIO II Kilpaillut markkinat: cash -> eriarvoisuus kasvaa UHKA
SKENAARIO III Itäinen meininki: culture => valtasuhteet muuttuvat MAHDOLLISUUS	SKENAARIO IV Kurimuksen maailma: challenge => ekosysteemin romahdus HEIKKOUS

Kuvio 55. Ennakointikyvykkyiden kaava

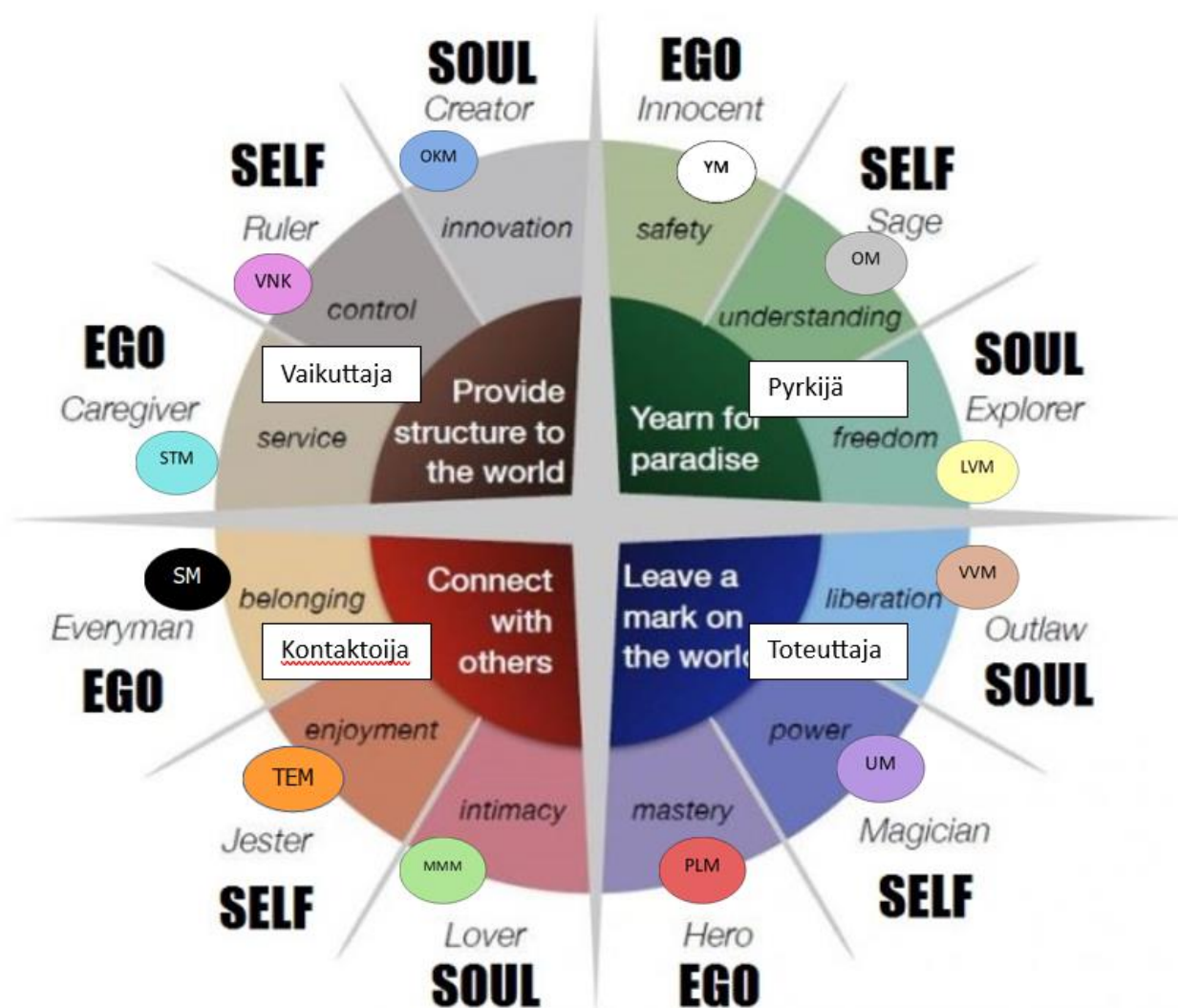
Tulevaisuusselonteko korostaa lukuohjeessaan institutionaalisen kuvittelutaidon kehittämistä. Adam Smithin ajoista asti on tunnettu vaade tieteellisestä mielikuvituksesta tieteen kehittämisen edellytyksenä, nyt Suomen hallitusvalta on nostanut esiin hallinnollisen mielikuvituksen tarpeen, jossa keskeistä on ennakointityö, mikä edellyttää omien ajatusmallien, oletusten ja ajattelun rajoitusten tunnistamista ja kyseenalaistamista. Mytosemantiikan perusteet pyrkii osaltaan edistämään kompleksisen ajatusmaailman todentamista, jossa kudelmanä on merkkiverkko mielen ja materiaalin aineksista.

Valtionhallinto on tuoreimmassa tulevaisuudenselonteossaan pyrkinyt noduktioon, jossa on esitettyä yhdeksän tavoitetta tai keinoa, joilla valtionhallinnon ennakointikyvykkyyttä pyritään kehittämään ja kohentamaan. Sanoitettu voidaan mallintaa ugrameksi, jossa on kaksi akselia, keskusteluakseli ja ennakointiakseli. Voidaan tulkita niinkin, että keskustelut, esimerkiksi Erätauon kautta tehdyt kierrokset edustavat subtasen systeemiä, kun taas systeemin metatasolla on asiantuntijoiden ennakointiprosessi. Mediaanina toimii yhteistyön keskitaso, jonka elementteinä on osallistaminen ja yhteiskehittäminen ja/tai yhteisöppiminen.

Valtion tulevaisuusselonteilla on kolmekymmenvuotinen taival takanaan, ja mainittu systeemi edustaa tulkinnassani kehitystyön viime vaihetta, noduktiota, joka Eki Laitilan mukaan tarkoittaa kehitysprosessin viimeistä vaihetta, eli tilaa, kun keksintö on saanut jo paljon julkisuutta ja suosiota, eli siitä on tullut menestys. (FB Metayliopistovastaus-Marita Råman – Eki Laitila) Jyrki Reunasan mukaan filosofian deduktiivinen teoria on ideoinnin metodologiaa, jossa kehityskaaret jäsenetään etapeiksi (mile stones) ja kehityspoluiksi. Sen sijaan nykytrendi kehitystyössä pyrkii hyödyntämään praktista noduktiota. Luomisprosessissa nodukset, ideat kootaan yhteen ja irtoideat liitetään eli nodusoidaan ideamattoon.

Mytosemantiikan kudelma pyrkii luomaan tällaisen ideamattometodin erilaisten systeemien ja ilmiöiden tarkasteluun myyttisestä näkökulmasta katsoen ja samalla luoda sekalaisia aineksia yhdistävä yhtenäisteos, kuten valtionhallinto on pyrkinyt tulevaisuusselonteossa luomaan kokonaisnäemyksen, ison kuvan tulevaisuuksista, tulevaisuuden kehityslinjoista.

MINISTERIÖIDEN MYTTIROOLIT

Kuvio 56. Connorin kaavaan sijoitetut ministeriöt vaikuttaja, pyrkijä, kontaktoija ja toteuttaja -ryhmiin. *Viite 54*

Pääorientaatioryhmäjako

Perustasolla ryhmäjako on nelijako, ja jokaiselle neljälle sektorille voidaan osoittaa kolme tekijää kategorioissa "ego, self ja soul". Suomeksi termit eivät helpolla käänny, mutta väljästi tulkiten ego = minuu; Self = itseys; ja soul = sielu tai sielukkuus eli henkevyys. Näille kolmelle voi siten antaa tunnusmerkiksi kirjaimet M= Minuu/ego, I = Itseys/self ja S = sielukkuus.

1. Toteuttaja/Ego – Haluaa jättää jälkensä maailmaan, kantaa kortensa kekoon
2. Vaikuttaja/Order – Haluaa tarjota maailmalle merkityksiä
3. Kontaktoija/Social – Haluaa muodostaa yhteyksiä muihin
4. Viihtyjä/Freedom – Haluaa olla vapaa vastuusta, etsii paratiisiolotilaa.

Kolmijako voidaan nähdä ytimen ja kehyksen kehikkona, jossa arvostukset vaikuttavat siihen, mikä kolmesta tekijästä on ydinkysymys, mitä kaksi kokonaisuudessa kehystävät. Semeeminä Connorin kehässä voidaan pitää ego-kategoriaa, semeeminä self-kategoriaa ja soul-ryhmä edustaa fenoomia. Kun kuvioon sijoitetaan Suomen ministeriöt, muodostuu mielikuva suomalaisesta atavistisesta mielenmaisemasta.

Tarkempi kuvaus kunkin arkkityypin haluista, peloista ja kyvyistä on kerrottu ja kohdistettu jokaisen nimikkoministeriön otsikon yhteyteen. Kuvio jakautuu neljään sektoriin ja kahteentoista osaan. Minisiteriösovelluksena vaikuttajarooleissa on 1) Sosiaali- ja työministeriö STM, 2) Valtioneuvoston kanslia ja 3) Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ohjaavissa pyrkijärooleja edustavat 1) Ympärisitöministeriö, 2) Oikeusministeriö ja 3) Liikenne- ja viestintöministeriö. Operatiivisissa toteuttajakeskeisissä rooleissa toimivat 1) Valtiovarainministeriö, 2) Ulkoministeriö ja 3) Puolustusministeriö. Kontakointiorientoituneita ovat: 1) Maa- ja metsätalousministeriö, 2) Työ- ja elinkeinoministeriö sekä 3) Sisäministeriö, joille imagon rakentaminen on luontoa, työtä ja turvallisuutta arvostavassa maassa.

Ryhmiä keskeistävät esitettyssä jungilaisessa kuviossa kontaktoijien päätehtävänä in yhteydet sidosryhmiin, sisäministeriön tulee informoida kansalaisia, työ- ja elinkeinoministeriön tehtävänä on taata työllisyyskeinot ja niistä tiedottaminen, Maa- aj metsätalousministeriöllä on vuorovaikutussuhteinen rooli mm. metsästäjiin, maanvilejlijöihin ja kalastajiin mm. tutkimustiedon dialogina. Vaikuttajaryhmässä keskeinen tehtävä on strukturoida politiikkaa. Yhteiskunbtarauhaa rakentamaan tarvitaan sosiaali- ja terveysministeriötä, johtamiseen Valtioneuvoston kansliaa, ja sivistyspyrkimyksiin Opetus- ja kulttuuriministeriötä, sillä kansakunnan hyvinvointi on riippuvainen sen henkisistä arvoista ja sivistystasosta. Pyrkijäryhmän rooleissa keskeistä on pyrkimys ihannetilaan, ympäristöministeriö pyrkii säilyttämään luonnon alkuperäisen tilan ja tasapainon sekä turvalliset olosuhteet, Oikeusministeriö demokratian ja tasavertaisuuden, Liikenne- ja viestintäministeriö sanan ja liikkumisen vapauden ja mahdollisuuden. Neljäs ryhmä muodostuu toteuttajan rooleista, kaikkeen tarvitaan rahaa. Ensimmäinen toteutusedellytys on rahatalous, jota hallinnoi Valtiovarainministeriö. Ulkoministeriö jättää leimamerkinsä maailmanpolitiikan kentillä EU:ssa ja Natossa ja sodan tai rauhan merkeissä. Puolustusministeriö toden totta jättää jälkensä maailmaan ja sen poliittiseen historiaan, jos kansakunta joutuu sotatilaan. Näin on luonnostelu jako ministeriöiden arkkityyppisestä tehtäväjaosta.

MINISTERIÖT

Aiemmin on esitetty Wilsonin konsilienssiteoreettinen näkemys, joka yhdistää taiteen myyttiset arkkitypologiat kahdeksitoista dimensioksi. Tälle jaolle on nimetty suomalaisesta ministeriöstä vastaavuudet, ja etsitty muitakin rinnastuksia, joista joitain keskeisiä esitetään kappaleen etusivulla. Katso LIITE

1. Jumalten synty, ihmisten synty	Oikeusministeriö
2. Heimo muuttaa	Sisäministeriö
3. Heimo kohtaa pahat voimat	Puolustusministeriö
4. Hirviö uhkaa ihmiskuntaa	Maa- ja metsätalousministeriö
5. Maailmanloppu, eskatologia	Ulkoministeriö
6. Suuri voiman lähde	Sosiaali- ja terveysministeriö
7. Sankarin matkat	Liikenne- ja viestintäministeriö
8. Näkijä	Opetus- ja kulttuuriministeriö
9. Narri	Valtiovarainministeriö
10. Imettävä nainen/äiti	Ympäristöministeriö
11. Aikuinen nainen, seksuaalisuus.	Työ- ja elinkeinoministeriö
12. Neitsyt, antilas	Valtioneuvoston kanslia.

Tätä jakoa on sovellettu jatkossa myös analysoitaessa poliittisen satiirin eli menippeian piirteitä yleisesti, vaikkakaan aiheseseen ei ole tarkoitus tässä yhteydessä syventyä sen enempää. Ministeriöiden tulevaisuusselonteot on tehty tositarkoituksella ennakoimaan tulevaa ja perustaksi päätösten teolle. Ensimmäisenä esittelyvuorossa on Sosiaali- ja terveysministeriö, joka yllä mainitussa rooliassa on ”suuri voiman lähde” ja sellaisena kosmologiaa. Terveys onkin suomalaisten onnellisuusarvojen kärkeen sijoittuva arvo. Sosiaalinen tasa-arvo luo turvaa ja on epäilemättä yhteiskunnassa suuri voimatekijä. Mutta liikahuolehtiminen voi olla myös tukahduttavaa ja itsenäistä toimintaa lamauttavaa.

Tulevaisuusselontekoja itsessään ei varsinaisesti ministeriötulkinnoissa ruodita tai käsitellä. Sen sijaan jokaisen ministeriön kohdalla on tavoitteena huomioida ja peilata joitain kehikkoaspektin mukaisia miellejohdotuksia. Tulkinta muodostuu aspekteista, suhteista, joita on kolme kehitysvaihetta; Kehonrakennusaspekti, kehikkoaspekti ja kehityskaariaspekti.

Sosiaali- ja terveysministeriön nykyhaasteena on vastata väestöpyramidin vinoumaan ja siihen tosiasiaan, että hyvinvointi uhkaa liukua sote-pahoivoinniksi, kun valtion varat valuvat turvan luomisen verukkeella asevarusteluun ja Eurooppa-Ukraina-Nato versus Venäjä-sotaan. Epäilemättä ministeriö soisi löytävänsä ”suuren voiman lähteen” tai elähdyttävän elämän eliksiin, josta ammentaa resursseja kasvaviin sosiaalisiin haasteisiin. Perinteisesti suuri voiman lähde on myytti. Sosiaali- ja terveysministeriön keskeiseksi mytosemanttiseksi myyttiksi on tässä määritetty fryygialainen myytti Attiksesta ja Kybelestä. Steriliteetti liittyy oleellisesti väestönkasvuun, joka sekkin on kasvava ongelma nykyajassa, myytti sivuaa myös nykyajan sukupuolen vaihdoshalukkuutta.

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIO

Sosiaaliturva,
terveyssektori
Suuri voiman lähde

Oraakkeli sibylla: Phrygia

SKVR kosintakohde
Tuonelta kosinta

Venus-Afrodite
Rakkauden ja kauneuden jumalatar

Magiamyteemi & verkkomeemit

Symboliväri turkoosi Ruutu C

57. Sosiaali- ja terveysministeriö STM

OMAISHOITAJA

Jungilaista arkkityyppiluokittelua soveltaen Sosiaali- ja terveysministeriön rooli kuuluu sielutyyppiin, jolla rakennetaan kansakunnan hyvinvointia ja tunneilmastoa, ja jonka arkkityyppinä on omaishoitaja. Mottona on Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi ja ydinpyrkimyksenä suojella muita ja huolehtia heistä. Tavoitteena on auttaa muita, suurimpana pelkona ja vältettävänä itsekkyyden ja kiittämättömyys. Strategiana on asioiden tekeminen muiden hyväksi. Heikkoutena marttyyrius ja hyväksikäyttö. Hyveenä on myötätunto, anteliaisuus. Omaishoitajan arkkityyppi tunnetaan myös nimillä pyhimys, altruisti, vanhempi, auttaja, tukija.

ATTIS JA KYBELE

Sosiaali- ja terveysministeriön myyttiseksi symboliksi on kreikkalaisten jumalten joukosta valikoitunut kauneuden jumalatar Afrodite, jonka roomalaiset tunsivat Venuksena. Kauneus ja terveys ovat toisiaan tukevia ominaisuuksia. Nimikko-oraakkeliksi on mainittu Fryygian sibylla, mikä oikeuttaa kertomaan myytin Attiksesta ja Kybelestä. Tarinasta on useampia versioita, mutta keskeinen tarina-aihe kertoo kastroinnista. Jotkut tutkijat ovat nähneet myytissä ajankohtaisen sukupuolisuuskeskustelun ja sukupuolen vaihdoksen elementtejä.

Attis jumaluus oli fryygialaista alkuperää ja hänen mysteeriöihinsä kuuluva Canna-käsitemuinaisuus oli Roomalaisissa muinaisorientaalinen. Roomalaisissa Attis-mysteeriöissä näyttää olleen perusajatuksena kasvillisuuden herääminen, kuoleentuminen syksyllä ja keväällä tapahtuva uusi virkoaminen. Ensimmäinen juhlapäivä, 15. maaliskuuta, oli nimeltään Canna intrat, jolloin kaisla (vaiko osmankäämi, vrt. sibylla Samian attribuutti) kannettiin cannophorin toimesta tempeliin.

Kuva 8. Samia sibylla, British museum

Attar – athe kombinaatiossa ilmenee kalajumaluuden ominaisuuksia. Eteläarabialainen Athtar oli etupäässä Venus-tähden jumaluus. Babyloniassa Attar oli maskuliininen Tamuz. Feminiinisenä Ateheh-jumalatar esiintyy auringonjumalan Baalin seurassa. Attiin eläinsymbolina oli oinas. Attis-taruihin on liittynyt hedelmästä syntyminen aihe (vrt. Marjatta-taru Karjalan kuninkaan syntyminen puolukasta).

Fryygiasta (nykyisestä Turkista) levisi Rooman valtakunnassa jumalatar Kybelen ja hänen rakastettunsa Attiksen kultti. Kybele vietiin pienenä lapsena metsään kuolemaan, mutta pantterit ja leijonat huolehtivat lapsesta, ja hänestä kasvoi älykäs, kaunis ja vahva nainen ja jumalatar. Hän rakastui prinssi Attikseen, mutta heidän tarinansa oli surullinen. Jumalatar Kybelen rakkaus oli liikaa kuolevaiselle prinsille, joka tuli hulluksi.

Attis kastroi itsensä (leikkasi pois kiveksensä / sukupuolielimensä) ja kuoli. Kuolemansa jälkeen hänestä tuli Kybelen puoliso. Vähitellen Roomasta tuli Kybelen kultin uusi keskuspaikka. Roomalaiset kutsuivat Kybeleä Magna Materiksi, "Suureksi Äidiksi". Kultin papit olivat miehiä, jotka olivat kastroineet itsensä Kybelen kuvan edessä. Useimmat seuraajat olivat kuitenkin naisia.

Kybelen Kultti oli riehakas, meluisa ja ekstaattinen, mikä viehätti monia. Juhlissa esitettiin nopeaa musiikkia ja tanssittiin villisti. Vain naisille ja kastroiduille miehille oli sallittua osallistua jumalattaren tärkeimpään juhlaan, joka pian sai mainetta enemmän villinä orgiana kuin uskonnollisena rituaalina. Keväisissä juhlissa innokkaimmat kannattajat intoutuivat joskus kastroimaan itsensä. Vaikutusvaltaisten tukijoiden avulla kultti säilytti kuitenkin asemansa ja välttyi vainoilta.

Monet seremonioista muistuttivat ja juhlistivat Magna Materin teoista ja rakkaudesta Attisiin, joka edusti hedelmällisyyttä ja maan kasveja. Attiksen kastraation ja kuoleman kautta maa sai uuden elämän. Huhtikuun juhlassa härkä kastroitiin ja uhrattiin, ja uudet salaisuuksiin vihittävät kastettiin sen verellä. Maaliskuun juhlassa muisteltiin Attiksen kastraatiota ja kuolemaa. Kun Attista oli surtu kolme päivää, juhlinta alkoi uudelleen ilojuhlana: Attis on ylösnoussut, uudesti syntynyt ja on jälleen viriili Magna Materin voiman ansiosta. Pietarin kirkko Rooman Vatikaanissa on rakennettu suoraan Magna Materin tempppelin päälle. Attiksen symboli oli pinjapuu.

Fryyrialaiset ja egyptiläiset mysteerit opettivat, että jumalallinen poika (Attis tai vastaavasti Osiris) oli kokenut kuoleman ja että jumalallinen voima oli hänet herättänyt kuolleista. Samoin kaikki, jotka asianmukaisesti vihittiin mysteeriin ja jotka viettivät jumalan kuoleman ja kuolleista nousun vuosipäivää, tulisivat osallisiksi hänen jumalallisuudestaan ja hänen kuolemattomuudestaan. *Viite 55*

KOKONAISVALTAISEN NÄKEMYKSEN VAIKEUS

Suomalaisista tutkijoista ei puutu kokonaiskuvan hahmottajia, heitä on muitakin kuin Kaarle ja Julius Krohn. Castrénin viitoittamalla tulkinnan tiellä ovat kunnostautuneet Martti Haavio, Onni Okkonen, Uno Harva, Iivar Kemppinen, Matti Kuusi, joista monet ovat kohonneet urallaan akateemikoiksi. Virallisesti he täten ovat edustaneet aikansa tieteenalansa huippua.

Mielenkiintoisin kohtalo on akateemikko Onni Okkosen tekstillä suomalaisten muinaisrunojen tulkinnasta. Vaikka hän oli arvostettu taidehistorian professori, ja folkloristiikkaa opiskellut Kaarle Krohnin oppilas, Kalevalaseuran puheenjohtajanakin toiminut Akseli Gallen-Kallelan tukija ja kannattaja, niin hän ei armoa saanut seuran julkaisupolitiikassa. Hänet jopa jollain tavoin häväistiin, koska hän ei ehtinyt saada tutkimustaan julkaistuksi eläessään. Okkosen kuoleman jälkeen Kalevalaseura päätti ikään kuin kunnianosoituksen irvikuvana tarvella työn merkityksen a) julkaisemalla sen monisteena, b) jättämällä kuvituksen pois, c) poistamalla "epätotena" yhteenvedot lopusta, d) painos oli pieni. Herää väkisin kysymys, miksi näin tehtiin. Mitä "epätotetta" tai radikaalia Onni Okkonen johtopäätöksinään esitti? Valitettavasti en tiedä, mutta Kalevalaseuran erikoisessa teossa, sarjan 3:na julkaistussa teoksessa on postuumisti laadittu asiasanasto ja luettelo monisteen saajista. Siri-epoksen konstruoijana tunnettu folkloristi Lauri Honko kuului heihin.

Poikkeava johdanto aiheeseen vie ongelmaryppääseen, jossa äitijumalatar-Gaia-Rhea-Kybele ja Attis kohtaavat. Otetaan selvitysmieheksi ja oppaiksi ongelmaan menneiltä ajoilta Harva ja Haavio sekä Okkonen ja Kemppinen. Kaksi edellistä eivät ole vaivautuneet asiansanastoa laittamaan teoksiinsa. Harvalta tietolähteenäni on suomalainen muinaisusko ja Haaviolta Kansanrunojen maailmanselitys. Verrokkina On Iivar Kemppisen unohduksiin jäänyt suomalainen mytologia vuodelta 1960 sekä Onni Okkosen Suomalaisen muinaisrunon maailmankuva vuodelta 1968. Haavion teos on julkaistu 1955 ja Harvan 1948. Kemppisellä oli mahdollisuus saada edeltäjistään vaikutteita tulkintaansa. Okkosen näkökulma oli taidehistorioitsija, joten hänen tulkintansa oli mitä poeettisempi kuin Kemppisen, Haavion tai Harvan, joilla kaikilla oli teologinen pohjakoulutus ja siten myös myyttinen ja/tai uskomusperinteeseen pohjaava näkökulma asioihin. Martti Haavio tosin oli myös runoilija, joten poeettisuuden tajua häneltä tuskin puuttui. Okkosen sielunmaisema oli itäsuomalainen, Harvan ja Haavion näkemykset rakentuivat länsisuomalaisen arvomaailman perustalle.

Aika ajoin on hyvä tehdä kokoavia näkemyksiä, jos ja kun tietoa on karttunut, mutta ymmärrys kokonaiskuvasta alkaa hämärtyä. Aina parempi jos aika, voimat ja taito riittävät ihan omatekemään mytologiaan, jolloin etuna on se, että onpahan itse ajateltu, miten asiat ovat. /VIITE Heikkilä Ihmeinen/ Toistelemalla toisten sanomuksia ei viisautta lisäänny, se tulee itse koetusta ja mietitystä. Tietoisuutemme on se maaperä, äitijumalatar tai Kybele tai korpus, josta ajatuksemme kumpuavat. Tietoisuuteen tarvitaan kehoruumis ja jonkinlainen taivaskipinä henkisemmistä sfääreistä. Kehollisessa mielessä meillä on tunto, joka aistii, mutta inhimillisessä kehittyneemmässä mitassa meillä on tunteet. Äiti-Kybele vai taivaan taatto koetaan läheisemmäksi, on valintakysymys, käsittääkseni jokaisen henkilökohtainen asia.

Seuraavassa kolmen tohtorin arvon saavuttaneen suomalaistutkijan näkemys Kybele-Attis teemasta, jossa suomalaisittain on nähty rinnastus Sämpsä Pellervoiseen.

Kaarle Krohnin näkemys:

Sämpsän suhdetta emintimäänsä on selitetty miespuolisen viljavuudenjumalan ja naispuolisen maaemon väliseksi. Skandinaavilaisen viljavuuden jumalan Freyn kerrotaan tavanneen rakastettunsa Gerdin, joka merkitsee aidattua viljelysaluetta, Barri 'jyvä' nimisessä paikassa. Freyn tiedetään myös olleen aviollisessa suhteessa sisarensa Freyaan. Hänen isänsä Hjordin, joka alkunsa on ollut naispuolinen ja siis Freyn äiti, tapaamme jo ajanlaskumme ensimmäisellä vuosisadalla muodossa Nerthus Elben pohjoispuolella asuvien heimojen palvomana. Nerthus-jumalatar noudettiin merensaarelta ja sitä kuljetettiin ympäri lehmien vetämissä vaunuissa. Tacitus vertaa Nerthusta roomalaisten palvomaan maaemoon, Terra materiin, jota kuljetettiin härkien vetämissä vaunuissa ympäriinsä ja lopuksi kylvetettiin kuten Nerthus-kultissakin tehtiin. Tämän jumalattaren palvonta tiedetään tuodun v. 204 Roomaan Vähä-Aasiasta, josta myös mielikuva maaemon lemmensuhteista ainoaan poikaansa, maskuliiniseen kasvullisuuden jumalaan (Kybele ja Attis) on johdettavissa.

Onni Okkosen näkemys:

Samoin voinee pitää selviönä, että eri runon kerrostumia on voinut elää rinnakkain, kuten on tapahtunut Suomessa loihtujen ja varsinaisen runolaulun kohdalla. Lappalaisilla on ollut improvisoidut joikunsa ja niillä kertaantuvia melodioita. Mutta samalla heillä on ollut luotteita, mikä sana esiintyy kannus-käsitteen yhteydessä ja on selitetty uhrilauluksi skandinaavisessa merkityksessä. Itse "kannus" käsirumpuna voi johtaa ajatuksen myös eteläisempiin, aina fryygalaisiin vertauskohtiin; onhan Kybelellä tämäntapainen innostamisväline kuvaesityksissä kädessään.

Iivar Kemppaisen näkemys:

Jumala, jonka Kybele kulkueessa kohtaa, on Attis, joka on kultissa yhdistetty naispuoliseen hedelmällisyyden jumalattareen. Tiedot Attiksen ja Kybelen suhteista ovat vähäiset ja nekin hämärtyntä perimätietoa. Tavallisimmin Attis esitetään paimenena, korkokuvissa hänellä on paimensauva kädessään. Kybelessä herää intohimo Attista kohtaan, mutta tämä on uskon ja kääntyy erään nymfin puoleen. Silloin Kybele surmaa nymfin, mistä Attis joutuu raivon valtaan ja kastroi itsensä kuusen (pinjan) juurella ja kuolee siihen.

Kybele, jota Vähän-Aasian efesolaiset häntä nimittivät Dianaksi ja kreikkalaiset Artemis-jumalattareksi, oli äitijumalatar, jota palvottiin kaiken hedelmällisyyden vaalijattarena, luomakunnan synnyttäjättärenä ja sen suurena elättäjättärenä aivan kuten Astartea Adoniskultissa. Luonnon elättäjätär -käsitettä ilmentäen efesolainen Diana on kuvattu monirintaisena.

Monet kansat ovat tunteneet tällaisen äitijumalattaren, jopa suomalainen kansanrunokin sisältää tästä kultista muistumia, kun se voiteen sanoissa pyytää avuksi Neitsyt Mariaa, jolla "Tuhat on rinnassa niseä,/Sata sarvea selässä". Kun tietoisuus Kristuksen äidistä, Jumalan äidistä, Neitsyt Mariasta orastavan kristinuskon mukana saapui suomalaisten keskuuteen, yhdistettiin hänet ikivanhan äitijumalattaren, kaiken elättäjättären ja vaalijattaren käsitteeseen niin yksityiskohtaisesti, että hänetkin käsitettiin Kybelen tavoin monirintaiseksi.

KYLLIKKI JA KIPUKIVI

Voiteen sanoissa satasarvinen viittaa mehiläiseen ja hunajaan, jota pidettiin lääkkeenä, mitä se itse asiassa onkin antiseptisenä aineena. Kybele on assosioitu myös kipukiveen, Kiputyttöön ja Kivuttareen. Kipukivellä sanotaan olleen naispuolinen haltia, Kiputyttö eli Kivutar istui kosmisella kivellä. Käärme on usein käytetty attribuutti kuvataiteessa lääketieteen ja farmasian kuvaajana. Prognoosi yhdistää tähän kolmannen lääkintätaidon tekijän, eli taudin tai vaivan ennusteen. Siten samalla tavalla kuin syntomi on ollut merkkitieteen eli semiotiikan synnylle tärkeä katalysaattori, on käärme-attribuutti tärkeä arkkisymboli ennusteiden tekotaidolle.

Kuva 9. Delos saaren marmorinen käärmeen kiertämä maailmannapa. Piirros Uno Harvan Maailmanpuu kirjankuvituksen mukaan.

Assosiaatioyhteydet Kivuttaresta mehiläiseen ja Neitsyt Mariaan juontavat juurensa Mater Dolorosaan, kärsimysten äitiin. Pohjimmaisella tasolla merkitys kiertyy kirjavaan, reiälliseen kiveen. Tunnetumpi versio maailmannapakivistä muodostuu verkkokuvioidusta kivistä, jossa nodukset, solmu- tai kyhmykohdat korostuvat. Kuten omphalos-kivetkin, on kipukiveenkin liitetty käärme- ja vannemielikuvia. Äitijumalattaret Kivuttarina sijoitettiin kosmillisen mustan kiven haltioiksi, ja esim. Kybelen symbolina oli tällainen kivi. Myös Kyllikki on loitsuissa asetettu kiven avaimien hoitajaksi, joka pystyi "kiven kivut tuntemaan". Seuraavassa kaksi Kipukiven kuvausta kalevalaisessa runoudessa:

A. On kivi Kipumäellä,
Kipuvuoren kukkulalla!
Reikä on keskellä kiveä;
se on tehty vääntimettä,
puhkaistu purasimetta. -
Vie kivut Kivuttarelle,
vaivat vamman neitoselle,
kiven kirjavan sisähän,
paaden paksun palleahan.

B. Kiputyttö, Tuonen neiti,
joka istut Kipukivellä,
joen kolmen juoksevassa,
veden kolmen jakaimessa!
Jauhata kipukiveä,
kipuvuorta väännättele;
kivut karista välehen
kitahan kiven sinisen,
tahi vieritä vetehen,
syydä meren syvyyteen!

Mikäli Ahdin ja Kyllikin runon perusaihe on ikivanhassa Attis-Kybele-perinteessä, niin voidaan kysyä, onko joitakin jäänteitä olemassa varhaisimmasta Kyllikki-käsityksestä ja yhteyksistä Kybeleen. Kyllikki yhdistetään kivi-käärme mielikuviin ja Kybele kivi- ja vuorisymboliikkaan. Jatkuvin kohtaloihin viittaa se ennenäky, jonka Kyllikki sanoo nähneensä "sikein levätessänsä", sikeästi nukkuessaan.

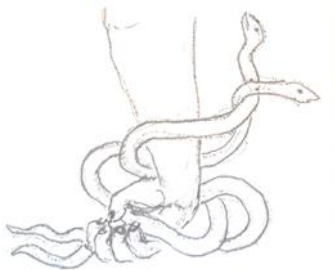

ENNAKOINTIKYKY

Sosiaali- ja terveysministeriön kehonrakennusaspektina ja objektina on 2000-luvulla ollut sote-uudistus, jolla muokattiin Suomen pelastus- ja terveydenhuoltotoimen organisointia. Systeemin rakentaminen kesti noin 14 vuotta ennen päätöstä, vuodesta 2023 alkaen sote-systeemi on koeajokierroksella, ja jo nyt on osoittautunut, että rahat eivät tule riittämään, koska inflaatiomahdollisuutta ja byrokratian paisumista ei osattu riittävästi ennakoita. Sotesta tuli torso käytännössä. Osin ehkä vastoin parempaa tietoakin.

Arvosysteemi on yhteiskunnan muodostama moniarvoinen rakennelma, josta muodostuu tulkinnallinen merkitys. Tulkkiutumisprosessiin tarvitaan kehonrakennusaspektin näkökulma, kuten meemistötaulukko jäljempänä osoittaa. Taulukossa on kolmantena tasona diagnostinen taso, joka on nimetty lääketieteellisellä termillä prognoosi eli taudinennuste eli kartoitetun tilanteen perusteella tehtävää ennustetta tulevasta, sen esitysmuodosta tai ennustemenettelystä, metodeista tai työkalusta riippumatta. Työkaluna ja raakamateriaalina voi olla big data tai historiantutkimusaineisto, esityksenä näytelmä, runoelma tai raportti. Futureemi paljastaa kertojan tulkinnan ja mihin tulkinta rinnastuu. Prognoosi on samalla synteesi deskriptiivisestä, prediktiivisestä ja proaktiivisesta tiedontarkastelutavoista.

Proгноосin symbolina on peili, joka on taottua metallia, usein pronssia. Kupera pinta antaa laajakulmanäkymän tarkasteltavaan asiaan ja peilipinnasta heijastuvaan kuvaan. Aasialainen sibekansa kutsuu tällaista shamanointiin käytettyä peiliä henkipeiliksi. Satujen ja taikureiden kielessä peili on taikapeili. Peili viittaa myös naiseuteen, oraakkelit ja sibyllat olivat papittaria, naisia, vaikka joukossa oli joskus miehiäkin. Peilillä peilataan ympäröivää maailmaa. Januskasvo huiveineen edustanee viestiä henkimaailmasta, jumalilta, kun käärmesymboli hankkii tietonsa maan alta, alitajuntaan matkoista, tai datavirtaan hukkuneesta. Jumalien asemaan on nykyaika asettanut tiedon lähteenä asiantuntijat ja tulevaisuudessa yhä enemmän tekoälyn. Oraakkelille tai jumalhaltijalle tuli esittää tiedusteltava kysymysmuodossa. Vastaukset olivat kryptisiä, monitulkintaisia ja saattoivat johtaa kohtalokkaisiin virheisiin, kuten historioitsija Herodotos on elävästi kertonut. Käärmeet fyysisinä olentoina edustavat myös ennemerkkiä monissa kulttuureissa.

 <p>Prediktiivinen Symbolina käärme T Työkalu (esim. data)</p> <p>KEHITYSKAARI (Merkitysprosessi)</p>	 <p>Proaktiivinen symbolina januskasvo O Objekti</p> <p>KEHONRAKENNUS (Ennakointikyky)</p>	 <p>Proгнооsi symbolina peili I Interpretantti Futureemi – isomorfia</p> <p>KEHIKKO (Näkemys)</p>
--	--	--

Taulukko 15. Ennusteiden triadisit suhteet

Loppua kohden kirkastunut näkemys esitetyistä tasoista kiteytyy taulukossa, jossa deskriptiivinen on kartoitustaso M0, jolla mytosemanttinen näkökulma luodaan kolmen merkityskentän kautta. Apuna prosessiin tarvitaan sententiat, merkityslajit ja elonkaavan funktiointi, josta meemifunktiot on muodostettu. M1 Maailma ykkösessä on varsinaiset elonkaavasovelluksena muodostetut futureemit, joihin prognosi perustuu. Maailma kakkonen M2 perustuu systeemiin Viitoke (viidentoista kertoma/15!) c-sanoineen. Puoluupeuen funktiot muodostavat prognositasen M3, jonka muodostamiseen on käytetty seitsemäntoista puolueen puolueohjelmia. M3-maailmankuvan mukaisesti on tavoitteena selvittää tulevaisuuselontekojen mytosemanttisia painotuksia.

Myteemilaji SENTENTIA tunnusna	Merkitys-laji PUOLUEvalikoima	Funktiot MEEMI laji	ENNUSTEET		
Deskriptiiviset meemit M0 -> mytosemanttinen näkökulma		Prediktiiviset meemit M1 -> Futureemit ministeriön nostot (painopisteet, linjaukset)	Proaktiiviset meemit M2 -> Viitoke C-sanat siilot (virastot laitokset, asiantuntijat)	* Prognosi-meemit M3 -> Puhefunktiot puolueet, kansanedustajat (puolueohjelmat)	

Taulukko 16. Sententioista ennusteisiin

Oman erityisongelman muodostaa systeeminen kompleksisuus. Yksittäisenä systeiminä ajatusrakennelma voi olla koherentti, mutta isomorfisena sovelluksena systeemi ontuu. Sovellettavuus ei aina ole systeemisyyden kanssa yhteen sopiva. Otan esimerkiksi prognoositason tarkastelun, jota on työssä käsitelty ugramen avulla. Funktioinnin deskriptiivisenä aineksena on hirvenmetsästyksen kronikka-aineiston funktiot, joka osin on karnevalistista puhetta ja naurua syvempien tuntojen ohella. Opetus- ja kulttuuriministeriön osalle on kohdistunut altruismimeemit ja merkityslaji XIV alitajunta. Kulttuuri epäilemättä vertautuu Maslowin hierarkiassa korkeampiin arvoihin, mm. itsensä toteuttamisen tarpeeseen, mikä on helpommin toteutettavissa hyvinvointivaltioissa kuin perustarpeiden tyydyttämisen kanssa kamppailevissa yhteisöissä. Tarve on kuitenkin sama kaikilla ja edellytys moi-tason bruttokansalaisuuden toteuttamiseen ja soi-tason bruttohyvinvointiin.

Tulevaisuuden ennustamisesta on hankala puhua, elonkaavassa funktiot F2 ja F3 edustavat kieltoa ja kiellon rikkomista. Tulevaisuudesta käytävässä keskustelussa riskit, joista varoitetaan, mutta ne silti toteutetaan voisivat edustaa näitä funktioita, mutta koska ydinvoimalakeskustelu on käynyt vilkkaana, niin poliittisen puheen funktioissa tietoa on riittänyt ja asiasta on neuvoteltu, prognoosina on ollut tarveharkinnassa versus riskinotto, ja tarveharkinta on voittanut. Tässä prosessissa on otettu huomioon futureemifunktiona F2 ennustaminen ja ennusteet tulevaisuuden uhista ja mahdollisuuksista ja F3 varoituksiakin kuunneltu. Se miksi kronikoissa nämä funktiot ovat jääneet tabufunktioiksi johtuu aineiston julkisuudesta. Lain rikkomuksia ja vahinkoja metsällä toki tapahtuu, osasta niistä vaietaan visusti ja mieluusti. Avoimuuskysymys on myös poliittisen puheen ja toiminnan kuuma peruna, josta ollaan monta mieltä. Osa katsoo suotavaksi kaiken läpinäkyvyyden, osaksi tietynlainen kaikessa hiljaisuudessa asioista keskusteleminen ja valmistelu on katsottu ainoaksi oikeaksi tai suotavaksi menettelyksi.

SANKARI voice-ääni "kaleva"	XIV Ali-tajunta KRISTALLI- PUOLUE KP	2+3 kilpam.	f2 ennustaminen f3 varoitus	collection – cash - content	F2 Tietopankki F3 Sopimusneuvottelu
-----------------------------------	---	----------------	--------------------------------	-----------------------------	--

Ugramella tarkasteltuna taulukko muotoutuu siten, että deskriptiosta otetaan hirvifunktioperuspari, prognoosisarakkeesta puhefunktiopari ja prediktiivisestä sarakkeesta futureemiparin funktiot. Näin saadaan kuuden funktion rypäs tarkasteltavaksi. Kolme metatekijää saadaan proaktiivisesta sarakkeesta Viitokkeen mukaisista c-sanoista tai vastaavista, koska näiden sanojen ei tosiaankaan tarvitse olla aina mallin ja kehitysrakenteen mukaisia. Olen kuitenkin tässä vaiheessa pitäytynyt alkuperäiseen systeemiin.

Kyseessä on kokolema funktioita, jotka on rinnastettu luotsaamaan alitajuista merkitysvaikutusta kuvaamaan ja esimerkkinä on ennustamistaidossa opetus- ja kulttuuriministeriö delfoi-menetelmiseen. Ydinkysymyksenä on mitä suunniteltu maksaa, mikä on sen sisältö ja mitä aineksia tarkasteluun otetaan mukaan tai pitäisi ottaa mukaan. Kertauksena siis:

Deskriptiivinen taso: Hirvifunktiot perusprinsiippinä

Prediktiivinen taso: Futureemifunktiot tulevaisuusprinsiippinä

Proaktiivinen taso: C-sanat fokusprinsiippeinä

Prognoositaso: Puhefunktiot selontekoprinsiippeinä. *Viite 56*

Puhefunktioissa on huomioitava muutoinkin kantavana teemana ja kupletin juonena kahtia jako metatietoon ja sub tietoon. Metatieto taustoittaa ja syventää asioiden merkitystä, sub tieto kertoo ilmitasolla asioista ja toiminnoista faktaa ja fiktiota. Puolueohjelmat ovat poliittisen toiminnan metalausuma, kun taas tulevaisuus selonteot ovat toiminnan ohjaukseen liittyvää suunnittelua, jota toteutetaan yli puoluerajojen. Puolueissa kansanedustajat mielipiteineen ja puheineen edustavat moi-tasoa, yksilöllistä mielipidettä niin puoluekanta on soi-tasoa, jolla muodostetaan samankaltaisia arvoja kannattavan yhteisön soi-kanta käsiteltäviin esityksiin. Päätöksenteossa saattaa liialla tunteenomaisella suhtautumisella olla varjopuolensa, kuten Raamattu sen ilmaisee: Sydäimestä lähtee pahoja järkeilyjä; Niitä pannahisia, käärmeen kähyjä.

NÄKEMYS

Nostot

Ministeriö korostaa eriarvoistumisen estämistä, sote-palvelujen saatavuutta ja riittävyttä, työllisyyttä sekä sosiaaliturvaa sekä päätöksentekojen vaikutusta talouteen ja hyvinvointiin, ekologiaan ja tasa-arvoon. Nämä koetaan tärkeiksi tavoitteiksi sosiaali- ja terveysministeriössä. Kiireellisiä tai ensiarvoisen tärkeitä näistä on ilmastonmuutokseen ja sote-palveluihin kohdistettava huomio.

Tulevaisuus selonteko edustaa deskriptiivistä meemien maturiteettia mytosemanttiselta kannalta katsottuna. Selonteko sinänsä on eräänlainen ennuste tulevasta, mutta selonteot eivät anna toimenpidesuosituksia, jotka muodostaa ministeriö hallintonsa alaisten laitosten kanssa. Tulkintatehtävä on kuin astrologiassa, tähdet ohjaavat mutta eivät pakota ihmistä toimiin.

Siilot

Siilona nostoissa on selvästi nähtävissä yhteistyötarve työllisyys-sosiaaliturvan näkökulmasta työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, ekologisuuksi on syytä pohtia ympäristö- ja maa- ja metsätalousministeriöiden kanssa, talouskysymysten tarkastelu johtaa yhteisymmärryksen rakentamisen tarpeeseen valtiovarainministeriön kanssa.

Ministeriö koordinoi hallinnonalan toimintaa ministeriön ja virastojen ja laitosten ylimmän johdon muodostamassa hallinnonalan johtoryhmässä. Ministeriö tekee nelivuotisen tulossopimuksen seuraavien virastojen ja laitosten kanssa:

- Aluehallintovirastot Sote-palvelut
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- Säteilyturvakeskus STUK
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
- Työterveyslaitos TTL
- Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta

Sopimukset tarkistetaan vuosittain, samoin arvioidaan niiden toteutuminen. Hallinnonalan tulossopijoihin liittyvät asiakirjat:

- Toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta

Muita ministeriön hallinnonalan toimijoita ovat:

- Alko Oy
- Eläketurvakeskus
- Kansaneläkelaitos
- Työsuojelurahasto
- Työllisyysrahasto
- Finanssivalvonta
- FinnHems Oy

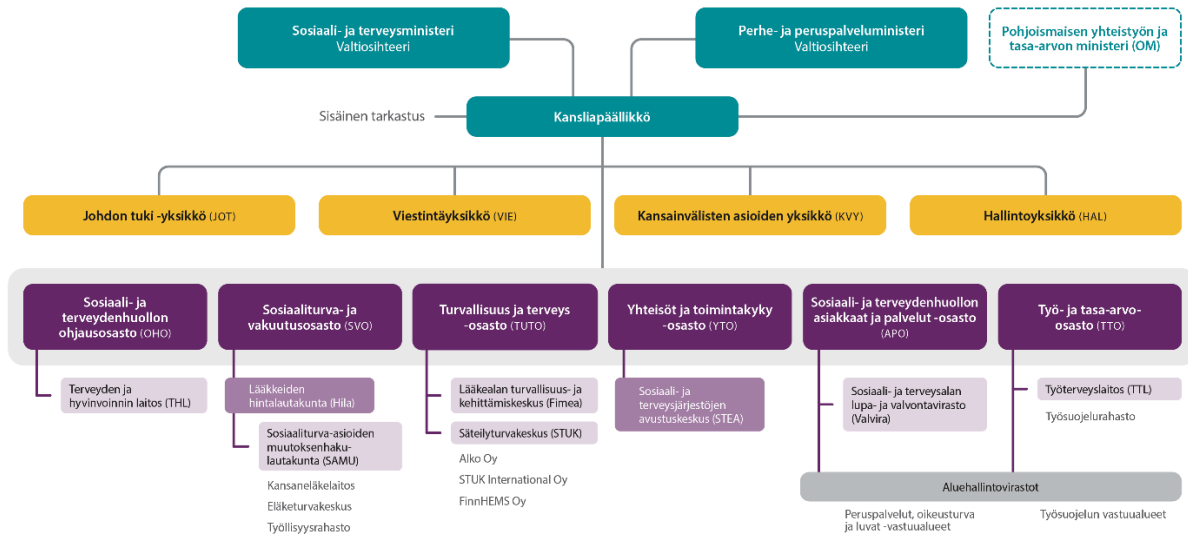
Muutoksenhakulautakunnat

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa seuraavia muutoksenhakulautakuntia koskevan lainsäädännön valmistelusta:

- Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta
- Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta
- Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta
- Liikennevahinkolautakunta

Alla oleva ministeriön kotisivulta poimittu kaava selventää virastojen välisiä vuorovaikutussuhteita ja hierarkiaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Kuvio 57. Sosiaali- terveysministeriön organisaatiokaavio

MERKITYSPROSESSI

Tutkimuskorpuksen tulevaisuusselonteosta on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö maturiteettiportaiden avulla. Deskriptiivinen porras muodostuu myteemilajien, merkityslajien ja funktioiden määrittelystä. /LIITE

Myteemilaji SENTENTIA tunnussana	Merkityslaji PUOLUE valikoima	Funktiot MEEMI laji	ENNUSTEET		
Deskriptiiviset meemit M0 -> mytosemanttinen näkökulma			Prediktiiviset meemit M1 -> Futureemit ministeriön nostot (painopisteet, linjaukset)	Proaktiiviset meemit M2 -> Viitoke C-sanat siilot (virastot, laitokset, asiantuntijat)	* Prognoosi-meemit M3 -> Puhefunktiot puolueet, kansanedustajat (puolueohjelmat)
MAAGINEN opinion- mielipide "Tietäjä"	I yleisyys VIHREÄ LIIKE VIHR	1+10 Verkko	f1 meemit f10 valiokunnat	culture – corporation - change	F1 Linjauksen valinta F10 Toimenpidevaatimukset

MENETTELY – arviointi, arvot, tarpeet, T = tool, välinen, keino

MITEN – TAPA – MENETTELY Kansanperinne			
Moi yksilö kansalainen	Narratiivi metatieto	Soi yhteiskunta	Suomi mytologia
FOLKLORE	SAKRAALI	PRIMITIVIA	MYSTIIKKA
Näkökilmameemi	Credomeemi	Meemipleksi	Regiimeemi

Myteemilajit – sententiat – futureemi

Magiamyteemi – opinion/mielipide

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

Verkkomeemit F1 + F10

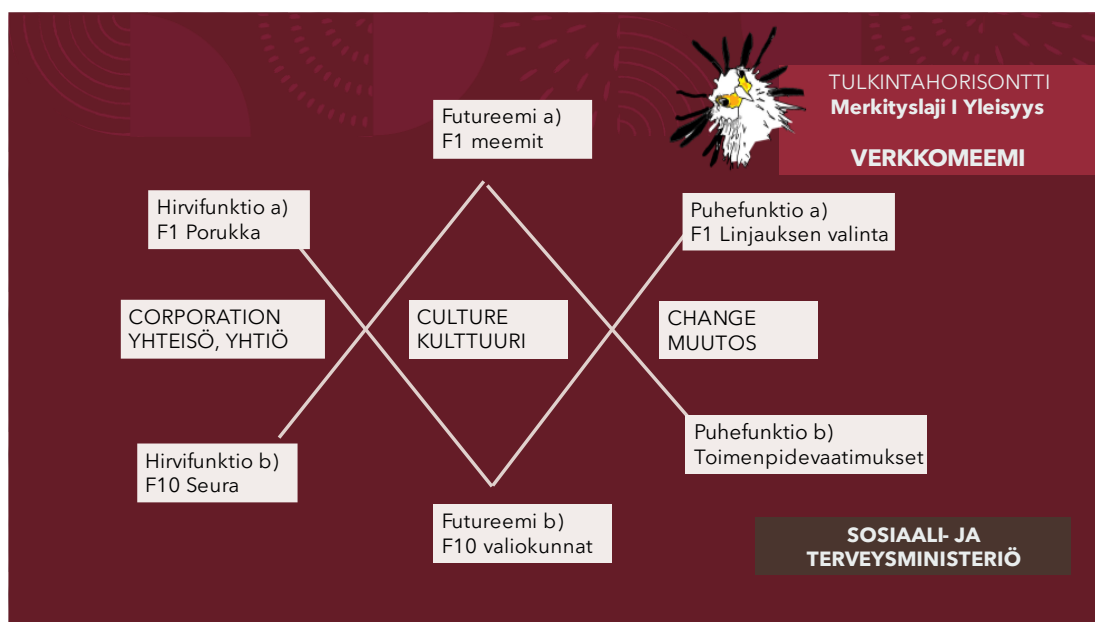
Merkityslaji – ML I Yleisyys

C-sanat – viitoke – strategeemi

Culture (kulttuuri) semeemi

Corporation (yhteenliittymä) genoomi

Change (muutos) fenoomi

Kuvio 58. STM:n prediktiivinen kehityskaari C-sanasyksisteen perusteella ugramena kuvattuna, kun tulkintahorisonttina on yleisyys ja verkkomeemit.

Edellä esitellyt tarkastelutavat, kehitys-, kehikko- ja kehonrakennusaspektit voidaan väljästi tulkiten rinnastaa symboleihin siten että kehikko vastaa prognoosia, ja edellyttää hyvettä ja tai mittaristoa, joka toimii peilinä. Kehonrakennusaspektin symbolina on januskasvoisuus, se edustaa proaktiivisuutta, joka vuorostaan tarvitsee onnistumiseen ohjelmaa, esim. hallitusohjelmaa. Käärme symboloi prediktiivisyyttä ja on kehityskaaren symboli, joka edellyttää onnistuakseen seuranta ja dataa. Prediktiivinen analyysi perustuu tiedon luhimiselle siitä, mitä on ollut ja mitä sen perusteella voidaan olettaa olevan tulevaisuudessa.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Koulutus,
kulttuuri,
paideia

Näkijä
|

Oraakeli sibylla Delfoi

SKVR kosintakohde Kilpakosinta

Apollo Apollon

Taiteiden ja ennustustaidon jumala

Ylevyysmyteemi & Altruismiteemi

Symboliväri sininen Ruutu 2 B

58. Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM

LUOVA TAITEILIJA

Kulttuuritoimen alaan kuuluvat tieteet, taiteet, opetustoimi sekä urheilu. Suomessa bruttokansalaisuutta määrittää mm. liikuntalaki, jolla teknistyvää ja istuvaa kanakuntaa kannustetaan liikkumaan hyvinvointinsa edistämiseksi. Liikuntalaki ei velvoita liikkumaan, vaikkakin aika ajoin kaavallaan "läskiveroa" eli korkeampia vakuutus- ja sairaalamaksuja lihaville.

Jungilaisena arkkityyppiroolina Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on luova taiteilija, jolle on ominaista motto: Jos voit kuvitella sen, se voidaan tehdä, ydintoiveena on luoda asioita, joilla on pysyvää arvoa. Tavoitteena on toteuttaa visio. Pelko kohdistuu keskinkertaisuuteen, strategia kehittää taiteellista, tieteellistä kontrollia ja taitoa. Perustehtävänä on luoda kulttuuria, ilmaista omaa visiota. Tämän roolin heikkous on perfektionismissa, huonoissa ratkaisuisissa, vahvuutena lahjakkuus: luovuus ja mielikuvitus. Luova taiteilija tunnetaan myös roolinimillä: taiteilija, keksijä, uudistaja, muusikko, kirjailija tai unelmoija.

ENNAKOINTIKYKY

Alla on kuvattu Suomen vuonna 2022 mukainen ministeriöjakauma. Vuosien ja erilaisten hallituskokoonpanojen mukaan ministeriöiden määrä ja nimikkeet ovat vaihdelleet ajan mittaan. Nyt tarkasteltavana oleva jako osoittaa onnistuneisuutta mytosemanttisena järjestelmänä. Kaksitoista on Mikael Agricolan kaksoismorfologisen jumalluettelon jumalien määrä, kahteentoista lukuna on myös mieltynyt matemaatikko ja kulttuurihistorioisija Osmo Pekonen, joka toimitteissaan on toimittanut Vuodenajat ja Elämän värit. Viime mainitun teoksen innoittamana kukin ministeriö on saanut tunnukseksi oman värikirjonsa, ei oikeastaan mitään erityistä tarkoituspäätä varten, hovin vuoksi vain – ja tekstin värikkyden vuoksi.

Kuvio 59. Värikoodit eri ministeriöille

Värit on harkittu kohdalleen. Sosiaali- ja terveysministeriön turkoosi kumpuaa wellness-busineksen suosimasta turkoosista sisustuksessa jen. Puolustusministeriölle kuuluu veren symboli punainen, opetus- ja kulttuuriministeriölle sininen, koska se on ollut runoudessa suosittu symboli, ja esiintyy suomalaisessa kulttuurisessa monin tavoin sekä suomalaisuuden symbolissa Suomen lipussa. Ministeriöjaottelun ideana pareiksi laatimisessa on ollut löytää syvempi merkitys rakenteesta. Samalla periaatteella kun luku 248 johtaa matemaatikon jollakin maallikolle täysin oudolla tavalla teoreettisiin lukuihin 496 ja 32, niin samoin mytosemanttinen päättely etenee omia salaisia polkujaan kohti tulkintaa. Ja logiikkana on joko yhdistäminen eli kertominen tai yksikön jakaminen osiin, sanoman ydin sijoitetaan kehyksiinsä, jolloin mystisesti lopputulos onkin pienen eron suuretessa ja laajetessaan niin, että päädytäänkin lukuun 31, sillä $248/2 = 124$, edelleen $124/2 = 62$, joka jaettuna kahdella tuottaa luvun 31 eli elonkaavan funktioiden määrän. Niin näppärästi on kaunis luku 248 semantisoitu. Tämä todistanee, miksi en piittaa teoretisoinnista, en ehkä hallitse taitoa ihan täysin.

Ministeriöiden, ja sen myötä suomalaisten bruttokansalaisuus arvoineen sen sijaan heijastuu tai kuvastuu muodostuneesta kehikosta, koska ryhmittymät voidaan jakaa kahteen ryhmään.

A) Patrioottisiin arvoihin, joita perinteisesti luonnehditaan iskulauseella ”koti, uskonto ja isänmaa”. Tämä voidaan kääntää arvoiksi vapauden rakkaus, luonrakkaus ja sääntöjen noudattaminen (rehellisyys).

B) Pehmeisiin arvoihin, joka ranskalaisittain kuuluu lauseessa ”vapaus, veljeys, tasa-arvoisuus”, mutta suomalaisittain arvostus kulkee tiedonjanona, tasa-arvoisuutena ja turvallisuushakuisuutena, joihin arvoihin Suomessa on bruttokansanonnen mittausten perusteella onnistuttu vastaamaan hyvin. Naiset saavat sanoa miehille vastaan kuten haluavat, voivat valita ammattinsa jne. Koulutusta on tarjolla kaikille ja toistaiseksi maassa vallitsee turvalliset, rauhalliset olosuhteet.

Ihan yksioikoista ei myöskään ole antiikin jumaltaruston tulkitseminen käytänteiden maailmaan. Albert Einsteinin kerrotaan ohjeistaneen vanhempia. Jos halutaan kasvattaa älykkäitä lapsia, niin heille tulee lukea satuja, ja jos halutaan erittäin älykkäitä lapsia, heille tulee kertoa vielä vähän enemmän satuja. Sen sijaan tämä ei päde ministeriöiden ohjaus- ja kasvatustoiminnan ohjeeksi, vaikka joskus vaikuttaakin siltä, että satuihin sielläkin taholla uskotaan.

Suomi on maa, joka yleisen oppivelvollisuuden ja peruskoulu-uudistuksen avulla on noin sadassa vuodessa kohonnut sivistymättömästä takapajulasta maailman kärkeen sivistyksen saralla tietotaidoissa. Nykytilanne on Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa saatu suotuisa kehitys. Suomalaisen koulujärjestelmän hienouksiin on kuulunut maksuttomuus ja tasavertainen kouluttautumismahdollisuus kaikille halukkaille. Omakin tieni kävi valinnaisten reittien kautta. Keskikoulun (yläastetta vastaava taso) jälkeen kävin iltakoulussa lukion työn ohessa, ja kotiäitivuosien jälkeen pääsin yliopistoon valintakoemenestyksen kautta. Kovassa lähtöpisteeni eivät olisi riittäneet.

Antiikin kulttuuri perustui vapaiden kansalaisten mahdollisuuteen omistautua yleviin harrastuksiin, filosofiaan, valtiolliseen toimintaan, taiteisiin ja tieteisiin. Näennäine joutilaisuus tuotti korkeakulttuurin, josta länsimainen sivistys ammentaa vieläkin. Nykyajan taipumus satsata vapaa-ajan harrastus kevyeen viihteeseen ja pelimaailmoihin tuskin tuottaa sivistystason kohoamista, tarvitaan vakavampaakin sivistyspyrkimystä ja monipuolista osaamista ja neuvonpitoa erilaisista arvoista, tarpeista ja niiden toteutustavoista.

Patrioottisia arvoja voisi sanoa arvomaailmaksi, jota sodan jumala Ares hallitsee ja joka ilmenee patriotismina, kun taas pehmeät arvot ovat kauneuden apolloonisia, joissa korostuu hyvinvointi terveyteen ja kulttuuriin satsaamisena. Hyvinvointi edellyttää hyvää taloushallintoa, kurjistuminen alkaa usein köyhtymisestä, johon voi olla monia syitä. Niukkuutta jaettaessa priorisointi astuu esiin, ja siinä prosessissa usein huono-osaisimmat jäävät häviölle. Sinisen värin tuotanto on ollut kukoistava liiketoimi Euroopassa, kunnes luonnonvaraista väriä opittiin imitoimaan keinotekoisesti. Muutos ei ollut huonompaan suuntaan, hajuhaitat ympäristöön poistuivat ja siniseen saattoi pukeutua tavallinenkin kansalainen, kun tuotannon kalleus ja viinasta johtuvat terveyshaitat katosivat morsingan ja indigon tuotantoprosessien vaipuessa unholaan.

NÄKEMYS

Kehikkoaspektiin kuuluvat ministeriöiden nostot tulevaisuusselonteosta, keskeisimmät toteutukseen ja suunnitteluun liittyvät virastot ja näiden instituutioiden keskinäisen vuorovaikutuksen tuloksena muodostuva prognoosi eli ennuste tulevasta, jota voidaan kuvata isomorfoina ja futureemeina. Prognoosin symbolina on januskasvoisuus, ennustettavuuden symbolina kaksi käärmettä ja proaktiivisuuden symbolina peili.

Nostot

Koulutusta, tutkimusta ja kulttuuria on vahvistettava ja uudistettava sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kasvun turvaamiseksi.

Koulutustaso käännetään nousuun, panostetaan perustaitoihin ja vahvistetaan koulutusjatkumoa. Puolet nuorista on korkeasti koulutettuja 2030-luvun alussa. Aikuisten tutkintokoulutusta suunnataan koulutustason nostoon. T&K-rahoitus nostetaan 4 prosenttiin BKT:sta.

Turvataan yhdenvertaiset sivistyspalvelut. Uudistetaan sivistyspalveluiden järjestämisen rakenteita ja laajennetaan palvelutarpeen erot huomioivaa rahoitusta. Uudistetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen lainsäädäntö sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaki.

Siilot

Dualistisuus opetusministeri ja kulttuuriministeri erikseen

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on seuraavat osastot ja yksiköt:
varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto
lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osasto
korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto
kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto

MENETTELY – arviointi, arvot, tarpeet, T = tool, välinen, keino

MITEN – TAPA – MENETTELY			
Kansanperinne			
Moi yksilö kansalainen	Narratiivi metatieto	Soi yhteiskunta	Suomi mytologia
FOLKLORE	SAKRAALI	PRIMITIVIA	MYSTIIKKA
Näkökulmameemi	Credomeemi	Meemipleksi	Regiimimeemi

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisissa ugrameasetelmissa, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

Ylevyysmyteemi – signification/Merkitys

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

Altruismimeemit – F2 + F3

Merkityslaji XIV Alitajunta

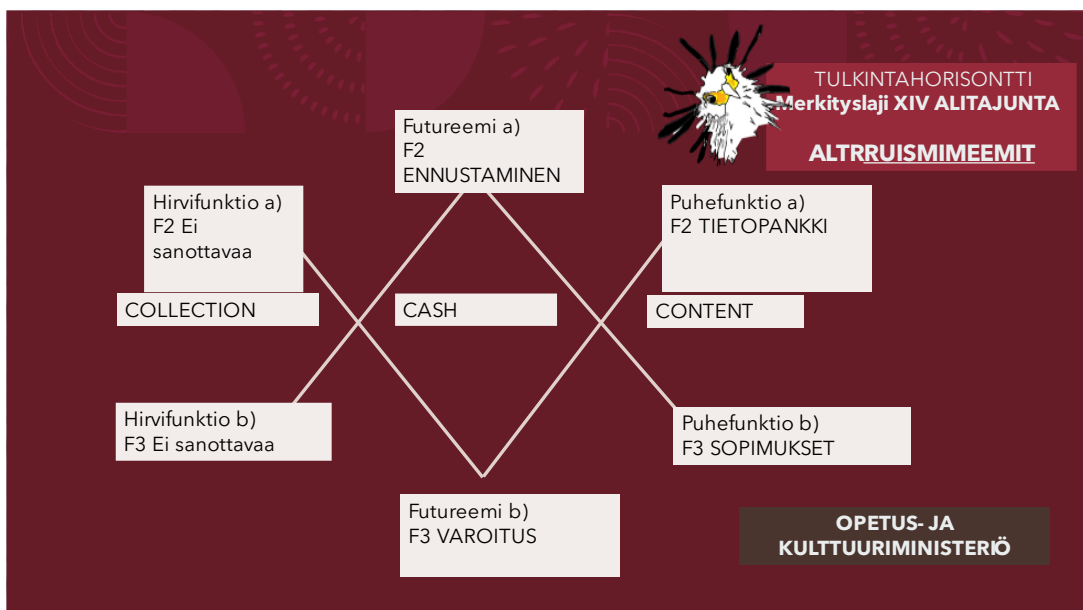
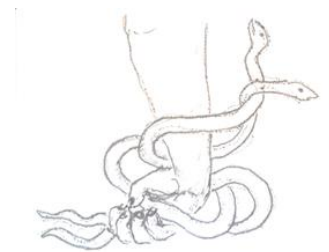
Veedinen periaate: Tasapaino

C-sanat:

Collection (kokoelma) semeemi

Cash (käteinen) genoomi

Content (sisältö) fenoomi

Kuvio 60. OKM:n C-sanasytemin perusteella muodostettu ugrame, tulkintahorisonttina alitajunta ja altruismimeemit.

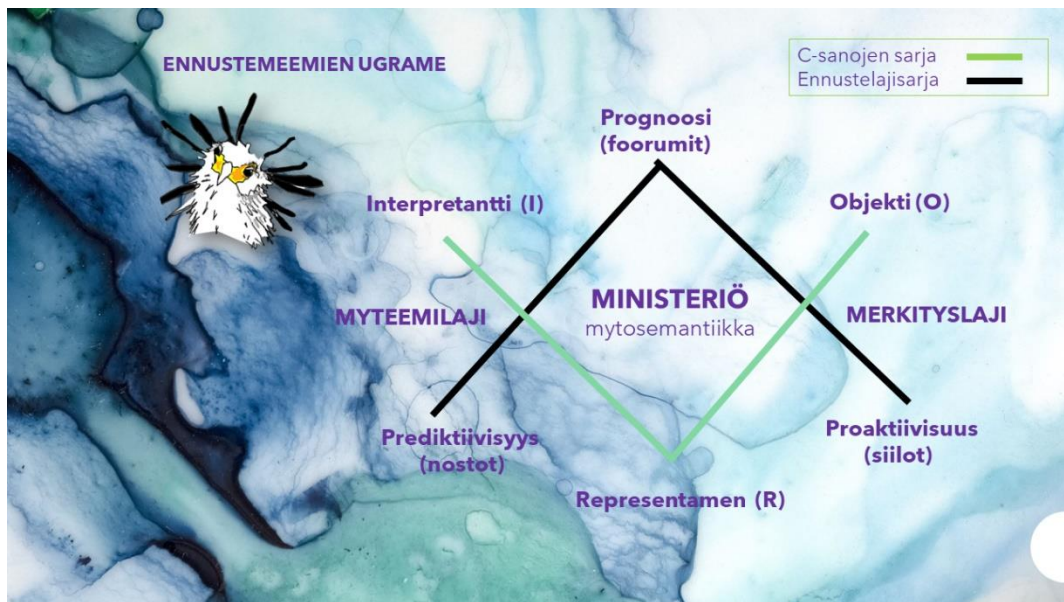
Myteemilaji SENTENTIA tunnussana	Merkityslaji PUOLUE valikoima	Funktiot MEEMI laji	ENNUSTEET		
Deskriptiiviset meemit M0 -> mytosemanttinen näkökulma			Prediktiiviset meemit M1 -> Futureemit ministeriön nostot (painopisteet, linjaukset)	Proaktiiviset meemit M2 -> Viitoke C- sanat siilot (virastot, laitokset, asiantuntijat)	* Prognosi- meemit M3 -> Puhefunktiot puolueet, kansanedustajat (puolueohjelmat)
YLEVYYS signification- merkitys "sauna"	XIV Ali- tajunta KRISTALLIP UOLUE KP	2+3 Altruismi	f2 ennustaminen f3 varoitus	collection – cash - content	F2 Tietopankki F3 Sopimukset

RUUTU 2B Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kalevala Tapahtuma	1 Mitä Toiminta	2 Millainen Prosessi	3 Mikä/kuka Teko	4 Miten Tapa, menettely
A Litania	Suomen tulevaisuus SATU/VN -TST IMITAATIOEEMI kanslia/EKSOTIA INNOVAATIOEEMI Hellespontican sibylla	Ympäristöm./LUONTO EVOLUUTIOEEMI Persian sibylla	Työ&elinkm. / FANTASIA VAIHTOEHTOEEMI Cymerienen sibylla	MOI Yksilö/kansala FOLKLORE NÄKÖKULMAMEEI Metatieto – ei sibylla
B Sy steemi	Sisäministeriö/ ELEELLISYYS ENNAKOINTIMEEMI Tiburtinan sibylla	Opetus&kulttuurim./ YLEVYYS ALTRUISMIMEEMI Delfoin sibylla	Liikenne&viestintäm./ TRAAGINEN GENDERMEEMI Samian sibylla	Narratiivi_metatiet SAKRAALI CREDOMEEMI Metatieto – ei sibylla
C Paradigma, Diskurssi	Puolustusministeriö/ SANKARI KILPAMEEMI Agrippinan sibylla	Valtiovarainm./ LEGENDA REPLIKAMEEMI Cumean sibylla	Sosiaali- ja terveystm./ MAGIA VERKKOMEEMIT Phrygian sibylla	SOI Yhteisö/kansa/ PRIMITIVIA MEEMIPLEKSI Metatieto – ei sibylla
D Myytti	Ulkom./BALLADI KIELIMEEMI Europaean sibylla	Oikeusm./DEMONI KOGNITIOEEMI Eritrean sibylla	Maa&metsätalousm./ PASTORAALI VÄESTÖMEEMI Libican sibylla	SUOMI-mytologia MYSTIIKKA REGIIMEEMIT Metatieto – ei sibylla
	Kielikuvat	Sananparret	Kansanusko	Kansanperinne

Taulukko 17. Runomatriisiin on koottu runomatriisina minsiteriöiden meemidominanssi, nimikkosibyllat, sekä myteemi- ja merkityslajit.

Koska ministeriöitä on vain kaksitoista, on taulukkoa täydennetty tutkimuksen kannalta oleellisilla metatekijöillä, politiikka on monin tavoin kietoutunut kansankulttuuriin ja folkloreen, etnopoetiikka on osa tätä tulkintajatkumoa. Tulevaisuusselonteko on osa kansakunnan tarinaa ja sen kohtalon luomista. Demokratian kannalta on oleellista sananvapauden oikeus. Yhteisö muodostuu yksilöistä, kansakunta (soi) kansalaisista (moi).

Kuvio 61. Ennustemeemin eli futureemin ugrame

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Luonnonsuojelu
Imettävä nainen/äiti

Oraakeli, sibylla Persian

SKVK kosintakohte Konnusta kosinta

Diana, Artemis

Luonnon ja metsästystaidon jumala,
kuun jumalatr

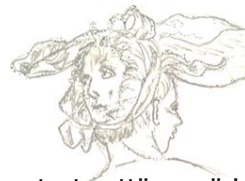
Luontomyteemi & evoluutiomeemi

Symboliväri valkoinen Ruutu 2A

59. Ympäristöministeriö YM

VIATON

Arkkityyppiluonnehdinta "innocent" on suomeksi heterotopia, sillä se voi viitata eri asiayhteyksiä joko virheettömyyteen tai syyttömyyteen tai autuaaseen tietämättömyyteen, naiviin lapsenuskoon, tahriintumattomaan omaan tuntuun. Mottona on oikeus ja vapaus olla sellainen kuin on. Ydintoiveena on toive päästä paratiisiin ja tavoitteena on olla onnellinen. Suuri pelonaihe on tulla rangaistuksi, jos on tehnyt jotain pahaa tai väärin. Toimintastrategiana on tehdä asiat oikein, mutta heikkoutena tylsyys kaikesta naiivista viattomuudesta huolimatta. Vahvuutena tulevaisuudenusko ja optimismi. Viaton tunnetaan myös nimillä utopisti, konservatiivi, naiivi, mystikko, pyhimys, romantikko, unelmoija.

ENNAKOINTIKYKY

Ympäristöministeriön vastuualana on sekä asutusta että ympäristöä koskevat haasteet, joiden päätavoitteena on mm. ilmastonmuutoksen hillitseminen ja hiilineutraaliuteen pyrkiminen. Tämä pyrkimys heijastuu myös rakennusmääräyksiin. Ympäristöministeriön monet tavoitteet ja tehtävät selviävät ministeriöiden kotisivuillaan esittämässä tulevaisuusselonteon nostoissa, joihin eri virastot ja laitokset ovat vaikuttaneet omalla panoksellaan.

NÄKEMYS

Nostot

- Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen: Aikajänne päätöksille on rajallinen.
- Vihreä siirtymä on kasvun perusta: Ilmasto- ja luontokriisin ratkaiseminen vaatii merkittäviä investointeja vihreään siirtymään ja kiertotalouteen sekä muutosta luonnonvarojen käyttöön.
- Elinympäristö ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa: Asuntoja on riittävästi erilaisille väestöryhmille ja ne vastaavat asukkaiden tarpeita.
- Yhteiskunnallinen päätöksenteko ohjaa vihreään siirtymään: Siirtymä edellyttää yhteiskunnallisen päätöksenteon johdonmukaisuutta.

Siilot

Ympäristöministeriön hallinnonalalla toimii useita itsenäisiä laitoksia ja virastoja, jotka toteuttavat ministeriön yhteiskunnallisia tavoitteita ja osallistuvat hallitusohjelman hankkeisiin.

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on monitieteinen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisäksi SYKE tarjoaa asiantuntijapalveluja ja toimii lupa- ja valvontaviranomaisena muun muassa jätteiden kansainvälisiä siirtoja ja uhanalaisten kasvien ja eläinten kansainvälistä kauppaa koskevilla asioilla.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) tehtävänä on

- edistää ekologisesti kestävästä, laadukasta ja kohtuuhintaista asumista
- kehittää olemassa olevaa asuntokantaa ja asuinympäristöjä
- tukea pieni- ja keskituloisten kotitalouksien ja erityisryhmien asunto-olojen parantamista
- myöntää asumiseen ja rakentamiseen liittyviä avustuksia, tukia ja takauksia
- ohjata ja valvoa ARA-asuntokannan käyttöä
- välittää tietoa asuntomarkkinoista ja ylläpitää alan tietopalveluja.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY)

Ympäristöministeriö ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia (ELY-keskukset) ministeriön toimialaan kuuluvissa tehtävissä. ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat - vastualueet vastaavat alueensa

- ympäristön- ja luonnonsuojelusta
- alueidenkäytön ja rakentamisen ohjauksesta
- kulttuuriympäristön hoidosta
- vesivarojen käytöstä ja hoidosta
- ympäristön tilan seurannasta.

Aluehallintovirastot (AVI)

Ympäristöministeriö ohjaa aluehallintovirastoja (AVI) ympäristölupa-asioissa. Aluehallintovirastoja on kuusi, joista neljässä on ympäristölupavastuualue.

Aluehallintovirastot toimivat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisina valtion lupaviranomaisia. Niiden ympäristölupavastuualueet käsittelevät ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät ympäristönsuojelulain mukaiset luvat ja kaikki vesilain mukaiset luvat.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset käsittelevät muut ympäristöluvat. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa aluehallintovirastoja vesivarojen käytössä ja hoidossa.

Metsähallitus

Ympäristöministeriö ohjaa Metsähallitusta luonnonsuojeluasioissa. Metsähallitus hoitaa maamme kansallis- ja luonnonpuistoja, muita suojelukohteita sekä erämaa- ja virkistysalueita. Se vastaa suojelu-, erämaa- ja virkistysalueiden hoidosta, käytöstä ja yleisöpalveluista sekä useiden uhanalaisten lajien, luontotyyppien ja kulttuuriperinnön valtakunnallisesta suojelusta ja seurannasta.

MENETTELY – arviointi, arvot, tarpeet, T = tool, välinen, keino

MITEN – TAPA – MENETTELY Kansanperinne			
yksilö kansalainen	Narratiivi metatieto	yhteiskunta	Suomi mytologia
FOLKLORE	SAKRAALI	PRIMITIVIA	MYSTIIKKA
Näkökulmameemi	Credomeemi	Meemipleksi	Regiimimeemi

Kehikkona toimii runomatriisijaottelun mukainen metasarake, joka edustaa menettelyä. Taulukossa on tulkittu runomatriisissa jäljelle jäävät neljä kategoriala, joille ei ole nimetty ministeriötä, koska tulevaisuusselonteossa ja Suomen hallituksessa on vuonna 2022-23 ollut vain kaksitoista (12) ministeriötä. Loput edustavat metatietouden tulkintavälinettä tulkintakehikossa.

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisissa ugrameasetelmissä, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

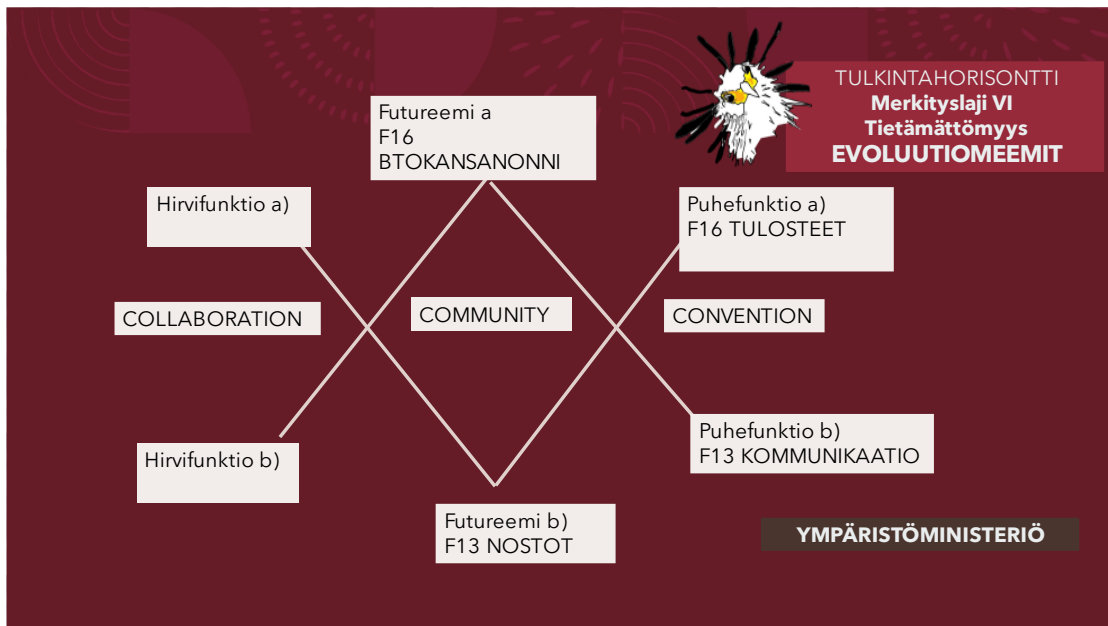
Luontomyteemi – proverb/sananlasku

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

Evoluutiomeemi F 16 + F13

Merkityslaji – ML VI Tietämättömyys

Kuvio 62. C-sanojen mukainen tulkintahorisontti ympäristöministeriön tulevaisuuskuviasta

C-sanat – viitoke – strategeemi

Collaboration (ryhmäoppiminen) semeemi

Community (yhteisö) genoomi

Convention/konventio (säännöstö) fenoomi

Maa- ja metsätalousministeriö

"Finding wisdom in the past."

Hirviö uhkaa ihmiskuntaa

Luontovarot

Oraakkeli sibyilla Libica
SKVR kosintakohde Akkalasta kosinta

Ceres-Demeter
Maan ja sadonkorjuun jumalatar

Pastoraalimyteemi & väestömeemi

Symboliväri vihreä – RUUTU 3 D

60. Maa- ja metsätalousministeriö MMM

RAKASTAJA

Mottona tällä arkkityyppiroolilla on ainutkertaisuuden korostus. Ydintoiveena luontoelämykset mm. luonnonsuojelupuistojen, metsästys- ja kalastusharrastuksen turvaaminen. Tavoitteena on vastata ihmisten rakastamiin luontotarpeisiin. Suuri vaara on luontoarvojen syrjäytyminen ja aliarvostus. Roolin strategiana on tulla kansalaisille yhä enemmän tunnetuksi sekä fyysisesti ja emotionaalisesti houkuttelevaksi. Roolissa heikkoutena on ulospäin suuntautunut halu miellyttää, jolloin oma identiteetti vaarantuu. Vahvuuksia ovat intohimo, kiitollisuus, arvostus ja sitoutuminen. Rakastajarooleja ovat myös kumppani, ystävä, läheinen, innostuja, sensuaalisti, puoliso, tiiminrakentaja.

ENNAKOINTIKYKY

Kehikkoaspektiin kuuluvat ministeriöiden nostot tulevaisuusselonteosta, keskeisimmät toteutukseen ja suunnitteluun liittyvät virastot ja näiden instituutioiden keskinäisen vuorovaikutuksen tuloksena muodostuva prognoosi eli ennuste tulevasta, jota voidaan kuvata isomorfoina ja futureemeina. Prognoosin symbolina on januskasvoisuus, ennustettavuuden symbolina kaksi käärmettä ja proaktiivisuuden symbolina peili.

NÄKEMYS

Nostot

Omavaraisuuden ja elinvoimaisen maaseudun turvaaminen ovat merkittävä osa kokonaisturvallisuutta.

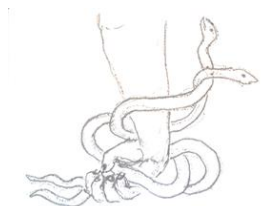
Kestävää kasvua ja hyvinvointia luonnon kantokykyä edistäen.

Laadukas paikkatieto digitalisaation ja uuden liiketoiminnan mahdollistajana.

Siilot

Ministeriö ohjaa ja valvoo Suomen metsäkeskusta sekä Suomen riistakeskusta. Ministeriö ohjaa ja valvoo aluehallintovirastoja sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia toimialaansa kuuluvissa asioissa. Ministeriö ohjaa myös Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa sekä Suomen ympäristökeskusta toimialaansa kuuluvissa asioissa.

- Ruokavirasto
- Luonnonvarakeskus Luke
- Maanmittauslaitos
- Suomen riistakeskus
- Metsähallitus
- Suomen metsäkeskus
- Suomen ympäristökeskus SYKE
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisin osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteosta on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

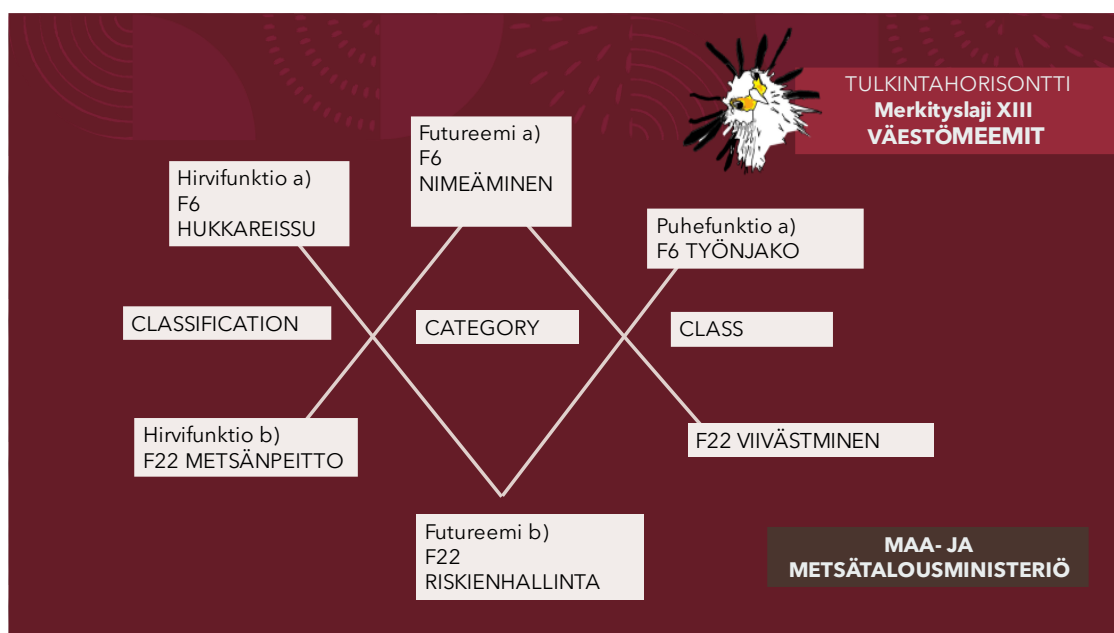
Myteemilajit – sententiat – futureemi

Pastoraalimyteemi

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot F6 + F22

Väestömeemit

Merkityslaji ML XIII Tiedostaminen

Kuvio 63. C-sanojen mukainen tulkintahorisontti maa- ja metsätalousministeriö tulevaisuuskuviosta.

C-sanat – viitoke – strategeemi

Classification (määrittely) semeemi

Category (tyypittely) genoomi

Class (luokka) fenoomi

Työllisyys, kauppa,
teollisuus

Aikuisen naisen,
seksuaalisuus

Oraakkeli_sibylla Cymeriene
SKVR kosintakohde
Apsusta kosinta
Vulkanus_Hefaistos
Tulen ja sepäntaidon jumala

Fantasiamyteemi & vaihtoehtomeemi

Symboliväri oranssi RUUTU 3A

61. Työ- ja elinkeinoministeriö TEM

ILVEILIJÄ

Päivä kerrallaan on ilveilijän arkkirooli ja mottona ”Elät vain kerran”. Ydintoiveena on carpe diem, hedonistinen hetkessä eläminen tavoitteena pitää hauskaa ja ilahduttaa maailmaa. Pelkona on tylsistyminen, strategiana pelleily, viihde ja hauskanpito. Heikkoutena vastuuttomuus ja ajanhaaskaus. Vahvuutena ilo, muina rooliniminä mm. hullu, huijari, jokeri, koomikko, komeljanttari, narri.

Luterilaisen työetiikan maassa edellä oleva roolirinnastus ei ensi näkemältä ole lainkaan sovelias Työ- ja elinkeinoministeriön arkkityypiksi. Mytosemantiikka systematisoi ja katsoo pintaa syvemmälle. Roolisijoitus puoltaa paikkaansa nykytrendien valossa. Suhteellisen hyvä sosiaaliturva ja joissain tapauksissa taitamaton virkamieskoneisto mahdollistaa myös sosiaalipummauksen ja huijauksen työtä vieroksuville. Mikään ilo ei ole joutua työttömäksi ilman omaa syytä. Joissain tapauksissa työllistämistoimet ovat saaneet narrimaisia piirteitä. Kansalaispalkkakokeilu osoittautui hyväksi, mutta laskennallisesti kestävämmäksi; koronatieottoet joka kotiin postissa jäi vain työministerin kehuretosteluksi, painatteen tosin oli tehty, jakelu maksettu, vain postin kulku ei toiminut eikä sitä myöskään valvottu. Näin vikkela sukkela pettää, korona-aika oli etätyövaatimuksineen outo toimi.

Mitä elinkeinoiniin tulee, niin Suomessa kuin muuallakin hehketään virtuaalitodellisuutta ja peliteollisuutta uutena kultasuonena työelämässä. Pelifirmat tahkoavat rahaa tuottaessa ”iloa” ja viihdykettä joutilaille ja vapaa-aikaansa viettäville. Suomessa elää kuudennen kerran maailman onnellisimmaksi kansaksi äänestetty, täällä on vahvuutena ahkeruuden lisäksi salahaaskuus ja maan mahtavia koomikoita.

ENNAKOINTIKYKY

Kehikkoaspektiin kuuluvat ministeriöiden nostot tulevaisuusselonteosta, keskeisimmät toteutukseen ja suunnitteluun liittyvät virastot ja näiden instituutioiden keskinäisen vuorovaikutuksen tuloksena muodostuva prognoosi eli ennuste tulevasta, jota voidaan kuvata isomorfoina ja futureemeina. Prognoosin symbolina on januskasvoisuus, ennustettavuuden symbolina kaksi käärmettä ja proaktiivisuuden symbolina peili.

Samantekstin toisto tyyliin lorem ipsum -tyyliin on toistuva teksti sellaisenaan, koska asiaan syventyminen monimutkaistaisi tekstiä entisestään ja vaatisi paljon lisäselvittelyjä. Kohta on kuitenkin tärkeä elementti mytosemantiikassa, eikä sitä tule tulevaisuusselontekoakaan laadittaessa unohtaa. Kehonrakennusaspektilla voi ymmärtää tarvittavan tiedon, datan keräämistä ja määrittelyä tai työprosessia tai esiyymmärryksen muodostamista.

NÄKEMYS

Nostot

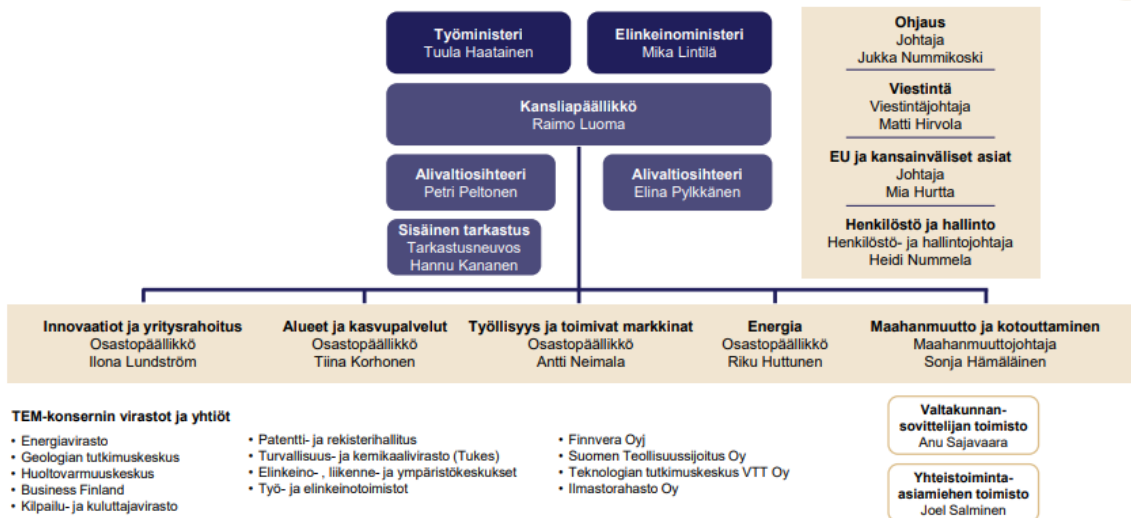
Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan panostettava monipuolisesti - julkinen ja yritysten TK-panostus 4 %:iin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä

Kohti 80 %:n työllisyysastetta – osaaminen keskiössä

Huoltovarmuus ja energiaomavaraisuus turvattava maailmantalouden arvoketjujen murroksessa

Siilot

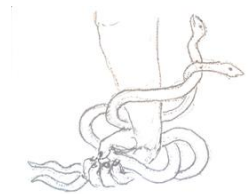
Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM-konsernin virastot ja yhtiöt

- Energiavirasto
- Geologian tutkimuskeskus
- Huoltovarmuuskeskus
- Business Finland
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Patenti- ja rekisterihallitus
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
- Työ- ja elinkeinotoimistot
- Finnvera Oyj
- Suomen Teollisuussijoitus Oy
- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Ilmatorahasto Oy

Kuvio 64. Työ- ja elinkeinoministeriön organisaatiokaavio

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisissa ugrameasetelmissä, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

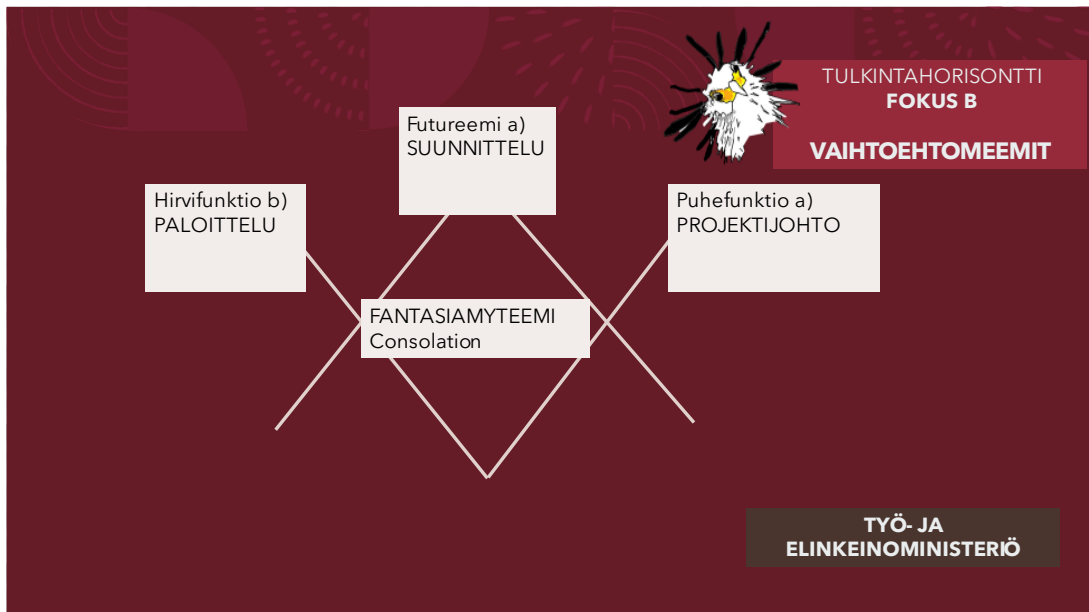
Fantasiamyteemi – notion/käsite, mielikuva

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

F25 Vaihtoehtomeemi

Merkityslaji – Fokus B

C-sana: Consolation

Kuvio 65. C-sanan consolation asema työ- ja elinkeinoministeriön tulevaisuuskuvan kuvaajanaja suhteutettuna hirvifunktioihin, suunnittelufunktioihin ja projektiinjohdofunktioihin

Sanan ja liikkumisen
vapaus

Sankarin matkat

Samia

Oraakkeli_sibyilla Samia

SKVR kosintakohde
Ilmanimmen kosinta

Merkurius-Hermes
Jumalten sanansaattaja

Traaginen myteemi & gendemeemi

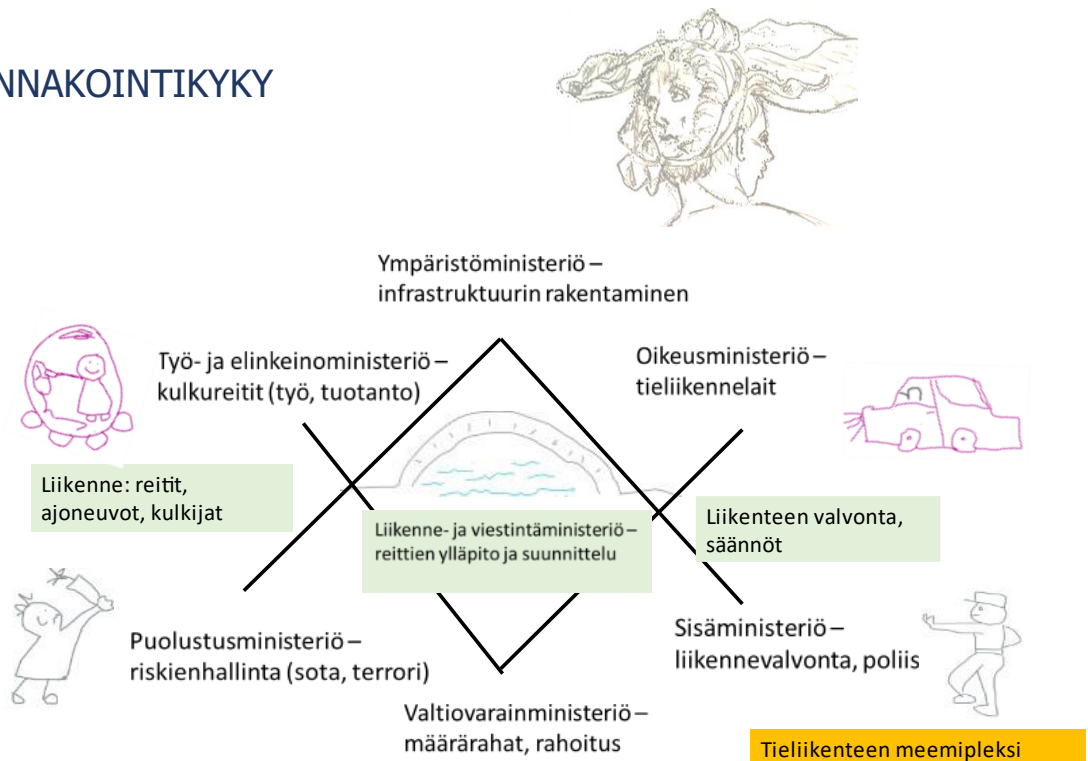
Symboliväri keltainen Ruutu 3B

62. Liikenne- ja viestintäministeriö LVM

TUTKIMUSMATKAILIJA

Tämän arkkityypin roolille on tärkeää olla vapaa, se ettei hänen tutkimusretkiään rajoiteta, koska ydintoive on saada selville oma minuu maailmaa tutkimalla. Tavoitteena on kokea parempi, autenttisempi, tyydyttävämpi elämä. Roolissa pelätään loukkuun jäämistä ja sisäistä tyhjyyttä, jota vältellään matkoilla, uusien asioiden etsimisellä ja kokemisella, kun strategiana on tylsyydestä pakeneminen. Heikkoutena on päämäärätön vaeltaminen, sopeutumattomuus. Vahvuuksia ovat autonomia, kunnianhimo, omalle itselle uskollisuus. Tutkimusmatkailijan vastaavia rooleja ovat etsijä, ikonoklasti, vaeltaja, individualisti, pyhiinvaeltaja.

ENNAKOINTIKYKY

Kuvio 66. Delfoi-työpaja-aiho siitä, miten monen ministeriön työpanosta tarvitaan tieverkon rakentamiseen ja ylläpitoon. Kuvakkeet laatinut allekirjoittanut.

KUINKA MONTA MINISTERIÖTÄ TARVITAAN TIESTÖÄ VARTEN?

Sibyllat sen tietävät

Kuva 10. Ennakoiva vastaus edelliseen kysymykseen, kuvat British Museum

Liikenne- ja viestintäministeriö on työn esiyymmärrysvaiheen esimerkkityöstettävä.

NÄKEMYS

Nostot

Suomen on parannettava kansainvälistä saavutettavuuttaan ja logistista asemaansa. Päästöttömän ja investointeja mahdollistavan liikennejärjestelmän kehittäminen edellyttää liikenteen rahoituksen ja verotuksen uudistamista. Parlamentaarisesti sovittua tietopohjaista liikennejärjestelmäsuunnittelua (Liikenne 12) on vahvistettava entisestään.

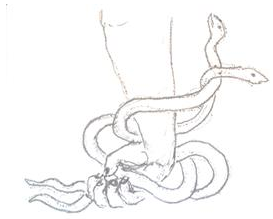
Liikenteen palveluille on luotava toimivat markkinat ja liikenteen peruspalvelut on varmistettava. Investointeja digitalisaatioon, datatalouteen ja kyberturvallisuuteen on kasvatettava ja sektorirajat ylittävien johtamis- ja toimintamallien kehittämistä on jatkettava.

Siilot

Hallinnonala Liikenne- ja viestintävirasto

1. Väylävirasto
2. Ilmatieteen laitos
3. Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy
4. Yleisradio Oy
5. Cinia Oy
6. Suomi-rata Oy
7. Turun Tunnin Juna Oy
8. Itärata Oy

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisissa ugrameasetelmissä, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyä apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

Traagisuusmyteemi – Sententia sense/aisti, mieli

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

Gendermeemit F8 + F21

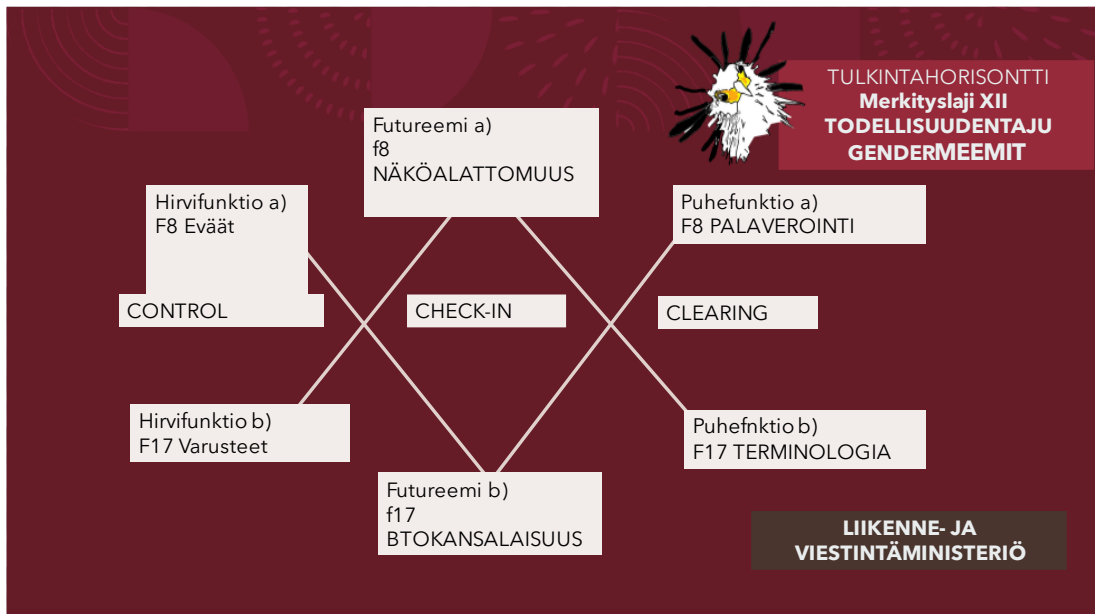
Merkityslaji – ML XII Todellisuudentaju

C-sanat – viitoke – strategeemi

Control (hallinta) semeemi

Check-in (lähtöselvitys) genoomi

Clearing (selvitys) fenoomi

Kuvio 67. C-sanat Liikenne- ja viestintäministeriön tulkintahorisonttina.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Narri

Budjetti

Oraakkeli_sibyilla Cumean

SKVR kosintakohde Hiidestä kosinta

Pluto-Haades

Manalan ja rikkauden jumala

Legendamyteemi & Replikameemi

Symboliväri ruskea 2C

63. Valtiovarainministeriö VVM

KAPINALLINEN

Kapinallisen roolin mottona on: Säännöt on tehty rikottavaksi. Tyypitapauksina tunnetaan ilmiöt veronkierto ja verokapina. Ydinhaluna ovat kosto tai vallankumous. Tavoitteena on kumota se, mikä ei toimi, pelätään voimattomuutta tai tehottomuutta. Strategisena tavoitteena on häiritä, tuhota tai järkyttää vakiintunutta systeemiä. Heikkoutena systeemissä on hämärätalous, rikollisuus, korruptio ja erivapaudet. Kapinallinen tunnetaan myös nimillä vallankumouksellinen, villi mies, röyhkimys tai ikonoklasti.

ENNAKOINTIKYKY

Tärkein ennakointikyvykkyyttä vaativa kohde on budjettityöskentely, kansakunnan varojen riittävyys ja niiden jako.

NÄKEMYS

Nostot

Julkisen talouden vahvistaminen vaatii talouskasvun edellytysten parantamista, valintoja menokohteiden välillä ja verokertymien turvaamista. Vihreä siirtymä tarvitsee onnistuakseen tehokasta taloudellista ohjausta.

Toimiva ja turvallinen yhteiskunta tarvitsee uudistuskykyistä, vaikuttavaa ja tehokasta julkista hallintoa, joka edistää avoimuuden kautta syntyvää ymmärrystä vaikeistakin ratkaisuista.

Ihmiskeskeisen digitalisaation rakentaminen automaatiota hyödyntäen edellyttää merkittäviä muutoksia yhteiskunnan toimintamalleissa sekä tiedon aiempaa parempaa hyödyntämistä.

Siilot

Virastot

Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastot (AVIt) edistävät perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista, peruspalvelujen saatavuutta, ympäristönsuojelua, ympäristön kestävästä käyttöä, sisäistä **turvallisuutta sekä terveellistä ja turvallista elin- ja työympäristöä alueilla.**

Digi- ja väestötietovirasto

Digi- ja väestötietovirasto edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. Digi- ja väestötietovirasto aloitti toimintansa

1.1.2020, kun Väestörekisterikeskus, maistraatit ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimiva Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö yhdistyivät.

Rahoitusvakausvirasto

Rahoitusvakausvirasto suojelee tallettajia ja veronmaksajia pankkikriisien vaikutuksilta ja kustannuksilta. Virasto myös ennaltaehkäisee rahoituskriisejä ja edistää sijoittajan vastuuta osana eurooppalaista yhteistyöverkostoa. Lisäksi virasto vastaa talletussuojasta Suomessa.

Tilastokeskus

Tilastokeskus on keskusvirasto, jonka tehtävänä on mm. laatia ja julkaista Suomen yhteiskuntaoloja koskevaa tilastoa, valvoa ja kehittää tilastotyötä ja osallistua EU:n tilastoinnin toteuttamiseen.

Tulli

Tulli mm. kantaa lakien ja asetusten mukaisia tulleja, veroja ja maksuja ulkomaisesta tavarankuljetuksesta ja merenkulusta ja hoitaa ulkomaanliikenteen tullivalvontaa.

Valtiokonttori

Valtiokonttori on monialainen palveluvirasto. Valtiokonttori mm. tuottaa valtion sisäisiä talouteen, henkilöstöön ja tietojohdamiseen liittyviä konsernipalveluja, vastaa valtion lainanotosta sekä velan- ja kassanhallinnasta sekä hoitaa valtion kirjanpitoa ja tapaturmakorvauksia. Valtiokonttori myös myöntää kansalaisille sotilasvamma- ja rikosvahinkokorvauksia sekä hallinnoi valtion myöntämiä lainoja, korkotukia ja valtioneuvoston tukia.

Valtori

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori tuottaa ja kehittää yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja sekä sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalveluja.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) on soveltavan taloustieteellisen tutkimuksen asiantuntijayksikkö valtionvarainministeriön hallinnonalalla. VATT arvioi politiikkatoimien vaikutuksia yksilöihin, kotitalouksiin ja yrityksiin hyödyntämällä laajoja rekisteriaineistoja ja tilastollisia menetelmiä. VATT toimii myös asiantuntijana päätöksenteon valmistelussa ja talouspolitiikan arvioinnissa.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

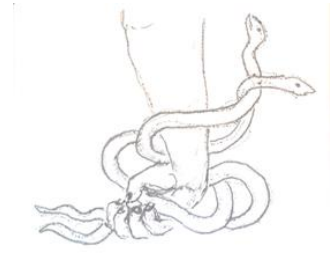
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (Palkeet) tuottaa valtion virastojen ja laitosten talous- ja henkilöstöhallinnon tuki- ja asiantuntijapalveluita.

Verohallinto

Verohallinto toimittaa omaan tehtäväpiiriinsä kuuluvaa verotusta. Verohallinto kerää veroista ja veronluonteisista maksuista noin kaksi kolmasosaa.

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisin osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteosta on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

Legendamyteemi sententia tahto

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

Replikameemit F24 + F29

Merkityslaji – ML X Kehitys

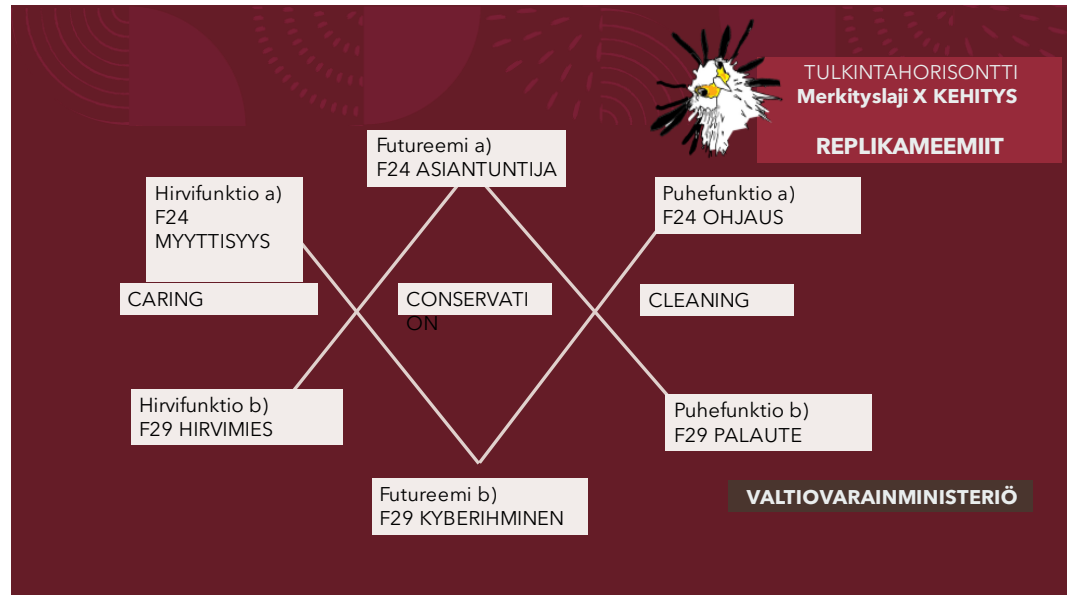
Veellinen periaate viimeistely

C-sanat – viitoke – strategeemi

Caring (huolenpito) semeemi

Conservation (suojelu) genoomi

Cleaning (puhdistus) fenoomi

Kuvio 68. C-sanat Valtiovarainministeriön tulkintahorisonttina

Eritrea

Lainsäädäntö

Jumalten synty,
ihmisten synty

Oraakkeli sibylla

SKVR kosintakohde Koskelta kosinta

Themis-Dike-Nemesis & Justitia

Oikeuden jumalattaret

Oikeusministeriö_QM
understanding => PYRKIJÄ

64.

Self - sage -

Demoninen myteemi & kognitiomeemi

Symboliväri harmaa Ruutu 2D

64. Oikeusministeriö OM

VIISAS

Roolin mottona on: Totuus vapauttaa sinut, ydinpyrkimyksenä on löytää totuus ja tavoitteena on käyttää älyä ja analyyseja maailman ymmärtämiseksi. Pelko kohdistuu huijatuksi tulemiseen, harhaanjohtamiseen tai tietämättömyyteen. Toimintastrategiana on tiedon ja tiedon etsiminen; itsetutkiskelu ja ajatusprosessien ymmärtäminen. Heikkoutena tutkii yksityiskohtia ikuisesti eikä koskaan toimi. Parhaimmillaan on viisas, älykäs. Viisaan rooleja ovat mm. asiantuntija, tutkija, etsivä, neuvonantaja, ajattelijana, filosofi, akateemikko, suunnittelija, ammattilainen, mentori, opettaja, mietiskelevä.

ENNAKOINTIKYKY

Yhteiskunnan muuttuessa tarvitaan lainsäädännön valmistelua selvityksineen. Samoin arvojen muutokset voivat edellyttää lainsäädännön uudistamistyötä joko vanhentuneiden lakien poistamisena tai uusien luomisena. Bruttokansalaisoikeuksiin kuuluu oikeus tehdä lakialoite.

NÄKEMYS

Nostot

Turvataan arjen oikeusvaltio. Ylläpidetään luottamusta ja edistetään yhteiskunnan sopeutumista muutoksiin. Varmistetaan rikosprosessiketjun toimivuus ja viranomaisten kyky vastata rikollisuuden monimuotoistumiseen. Ehkäistään syrjäytymistä, rikollisuutta ja ylivelkaantumista. Huolehditaan peruslainsäädännön selkeydestä ja ajantasaisuudesta

Siilot – mimeettinen – jäljittelevä

Hallinnonala:

Oikeusministeriön hallinnonala on laaja. Hallinnonalalla työskentelee runsaat 9 100 henkilöä, joista suurin osa tuomioistuimissa. Oikeusministeriö ohjaa hallinnonalansa virastojen ja laitosten toimintaa. Virastot ja laitokset vastaavat toimintansa käytännön järjestämisestä.

Tuomioistuinlaitos

- Tuomioistuinvirasto
- Korkein oikeus
- Hovioikeudet
- Käräjäoikeudet
- Korkein hallinto-oikeus
- Hallinto-oikeudet

- Ahvenanmaan hallintotuomioistuin
- Markkinaoikeus
- Työtuomioistuin
- Vakuutusosasto

Syyttäjälaitos

- Valtakunnansyyttäjän toimisto
- Syyttäjälaitokset

Rikosseuraamuslaitos

- Keskushallintoyksikkö
- Rikosseuraamusalueet
- Täytäntöönpanoyksikkö
- Rikosseuraamusalan koulutuskeskus

Ulosotto

- Ulosottolaitos

Oikeusapu-, talous- ja velkaneuvonta sekä yleinen edunvalvonta

- Oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Oikeusaputoimistot
- Edunvalvontatoimistot
- Talous- ja velkaneuvonnan toimipaikat

Muita virastoja

- HEUNI - YK:n yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti
- Konkurssiasiamiehen toimisto
- Kuluttajariitalautakunta
- Lapsiasiavaltuutetun toimisto
- Oikeusrekisterikeskus
- Onnettomuustutkintakeskus
- Tasa-arvovaltuutetun toimisto
- Tietosuojavaltuutetun toimisto
- Tiedusteluvalvontavaltuutetun toimisto
- Vanhusasiavaltuutettu
- Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Tutustu myös: Neuvottelukunnat, lautakunnat ja rikosentorjuntaneuvosto.

MERKITYSPROSESSI

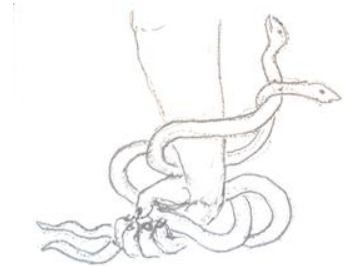
Tulkinnallisin osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteosta on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

Demoninen myteemi -

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

Kognitiomeemit F28 + F31

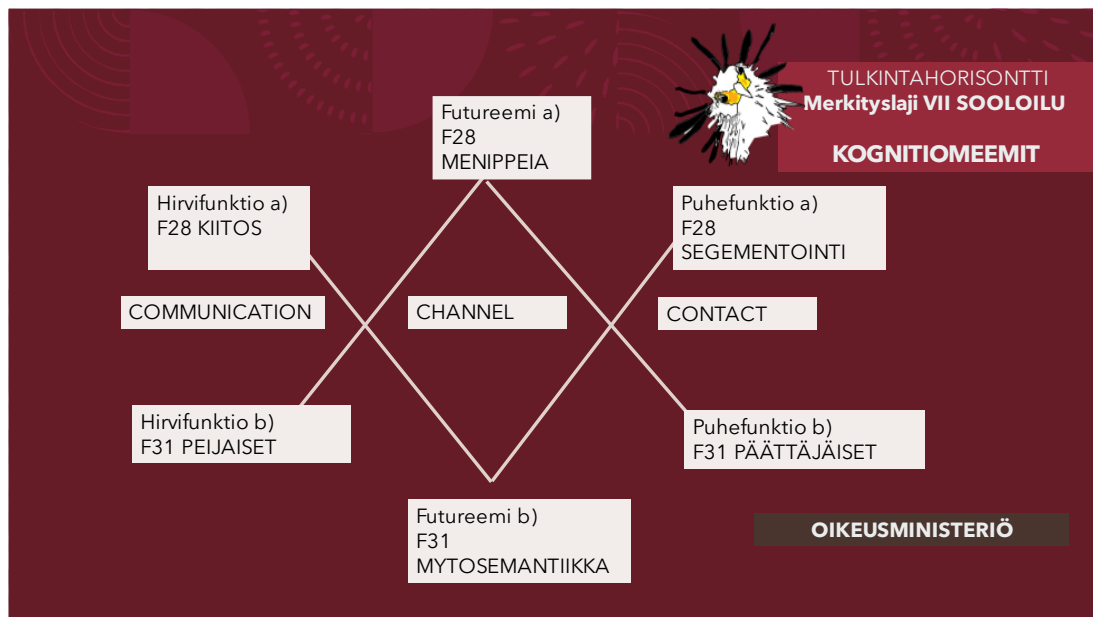
Merkityslaji – ML VII Sooloilu

C-sanat – viitoke – strategeemi

Communication (viestintä) semeemi

Channel (kanava) genoomi

Contact/kontakti yhteydenotto) fenoomi

Kuvio 69. Oikeusministeriön C-sanasteemin tulkintahorisontti

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Turvallisuus, toimiva
hallinto

Heimo muuttaa

Tiburtina

Oraakkeli sibylla Tiburtina

SKVR kosintakohde
Suomettaren kosinta

Vesta-hestia
Kotilieden jumala

Eleellisyyssmyteemi & ennakointimeemi

Symboliväri musta Ruutu 1 B

65. Sisäministeriö SM

JOKAMIES

Roolin perusmottona on: Kaikki miehet ja naiset on luotu tasa-arvoisiksi. Ydinhaluna on yhteydenpito muihin ja tavoitteena yhteenkuuluvuus. Suurin pelko on ulkopuoliseksi jääminen tai joukosta erottaminen. Strategiatasolla rooli kehittää tavallisia vahvoja hyveitä, maanläheisyyttä, yhteisöllisyyttä. Uhkana saattaa olla oman itsensä menettäminen pyrkimyksessä sulautua pinnallisiin ihmissuhteisiin tai niiden vuoksi. Voimavaroja ovat realismi, empatia, suorapuheisuus. Jokamiehen rooleja ovat myös nimillä: Vanha kunnon poika, tavallinen kaveri/tyttö, realisti, ahertaja, kansalainen, hyvä naapuri, hiljainen enemmistö.

ENNAKOINTIKYKY

Sisäministeriön ennakointikyvykkyyteen kuuluu mm. sisäisten turvallisuuden takaaminen, rajavalvonta, maahanmuuttopolitiikka, kriisienhallinta. Sisäministeriön ennakointi mm. koronakriisin tuottamissa ongelmassa oli selvästikin vähäinen, samoin maahanmuuttoryntäyksen ennakointitoimet vaikuttavat heikolta, mitä ministeriö itsekin korostaa kahdella tapaa: "luottamus pääomaa on vahvistettava", ja "tarvitaan kokonaisvaltainen maahanmuuttopolitiikka".

NÄKEMYS

Nostot

Viranomaisilta edellytetään toimintakyvyn ja resilienssin vahvistamista. Suomen on varauduttava laaja-alaiseen vaikuttamiseen. Suomi tarvitsee kokonaisvaltaisen maahanmuuttopolitiikan. Luottamus pääomaa on vahvistettava.

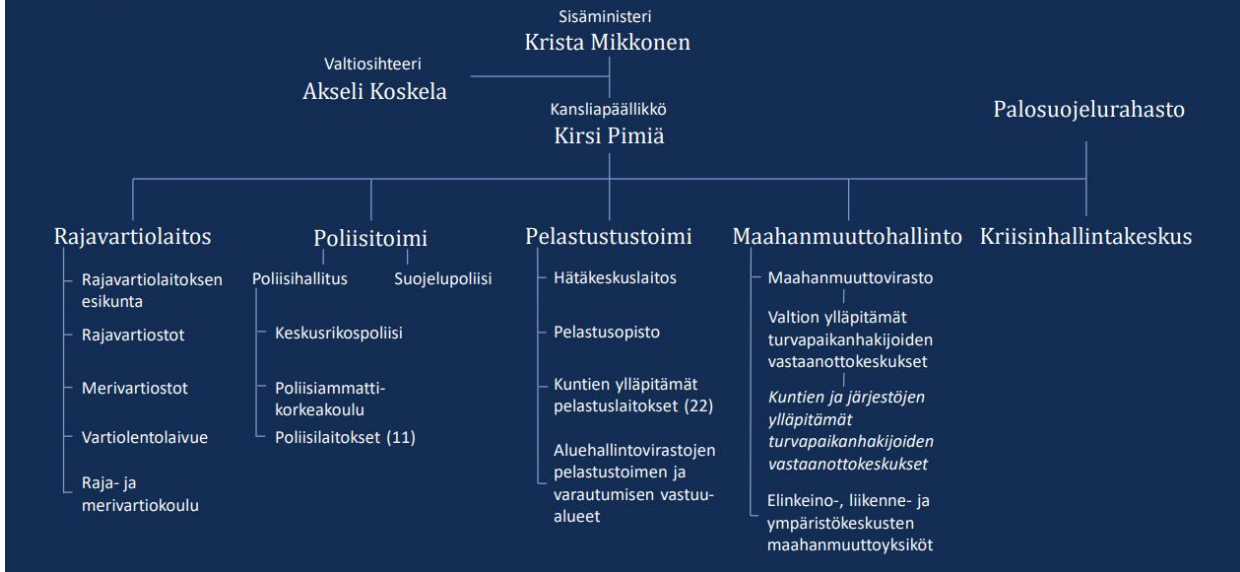
Siilot

Rajavartiolaitos
Poliisitoimi
Pelastustoimi
Maahanmuutohallinto
Kriisinhallintakeskus
Palosuojelurahasto

Sisäministeriön hallinnonala

Kuvio 70. Sisäministeriön organisaatiokaavio

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisina osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskukseen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi

Eleellisyyssmyteemiv- idea/oivallus

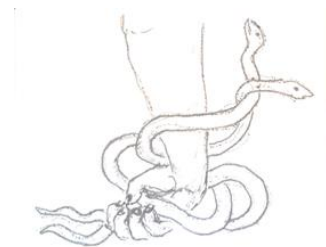
Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot

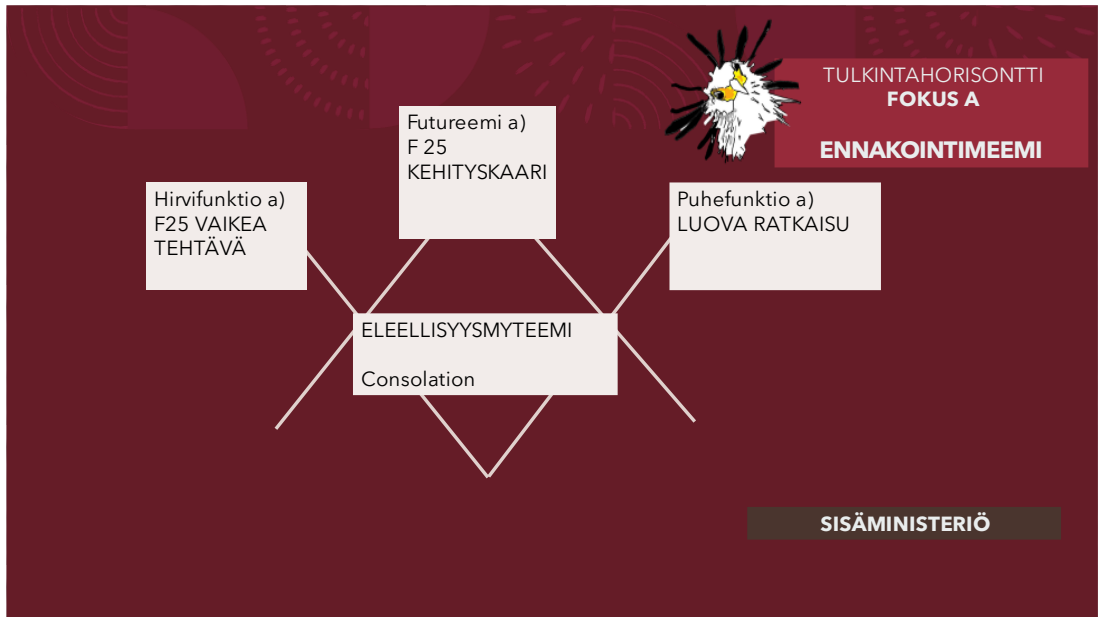
ennakointimeemit F25

Veedinen prinssiippi LIIKE

Merkityslaji ML Fokus A

C-sana: Consolation (lohtu)

Kuvio 71. Sisäministeriön C-sanan mukainen tulkintahorisontti

Europaea

Diplomaattisuhteet
Maailmanloppu, eskatologia

Oraakkeli sibylla Europaea
SKVR kosintakohde
Pohjan neidon kosinta

Minerva Athene
Tiedon, viisauden ja sotataidon
jumalatar

Balladimyteemi & kielimeemi

Symboliväri violetti Ruutu 1D

66. Ulkoministeriö UM

TAIKURI

Taikurin motto: Saan asiat tapahtumaan ja ydintoive: maailmankaikkeuden peruslakien ymmärtäminen. Tavoitteena on tehdä unelmista totta esimerkiksi pysyvän rauhan saavuttamiseksi, ja paradoksina pelko tahattomista negatiivisista seurauksista. Strategiana kehitetään visioita paremmasta maailmasta elää. Heikkous piilee manipuloivaksi tulemisessa, vahvuutena voi olla win-win-ratkaisujen löytäminen. Taikuri tunnetaan myös nimillä silmäkääntäjä, visionääri, katalysaattori, keksijä, karismaattinen johtaja, shamaani, parantaja, poppamies.

ENNAKOINTIKYKY

Ulkoministeriön ennakointikyvykyys ja tulevaisuustaito perustuu diplomatiaan kansalaisyhteisössä politiikassa. Nostot kertovat ministeriön tärkeiksi katsomista painopistealueista ja ajankohtaisista haasteista.

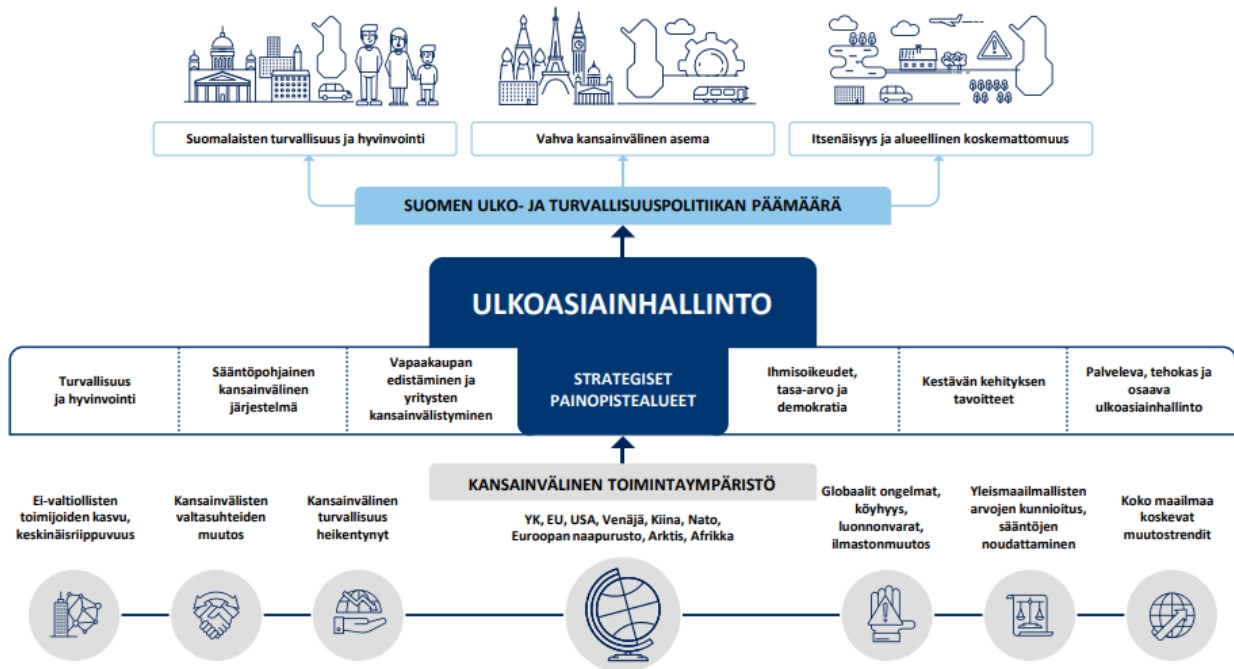
NÄKEMYS

Nostot

- Voimapolitiikan paluu, Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja vahvistuvat geopoliittiset jännitteet haastavat ulkopoliittikan toimintaympäristöä. Suomi määrittää profiilinsa NATO:n jäsenmaana ja vahvistaa turvallisuutta kansainvälisillä kumppanuuksilla.
- Läntisen maailmanjärjestyksen autoritaaristen haastajien kehitys on keskeinen epävarmuustekijä. Suhteita Kiinaan ja Venäjään hoidetaan entistä haastavammassa tilanteessa.
- Ilmastonmuutos luo konflikteja ja muuttoliikepainetta, mutta vauhdittaa myös vihreää siirtymää. On puututtava konfliktien juurisyihin, hyödynnettävä vihreän siirtymän mahdollisuuksia ja vahvistettava suomalaista osaamista kestävä kehityksen edistämiseksi.
- Läntisen maailman ja niin kutsutun Globaalinen Etelän välinen kuilu kasvaa ja luo jännitteitä ja paineita kehityspolitiikalle. Suhteiden monipuolistamisen ohella on vahvistettava ratkaisuja, joilla yksityistä pääomaa kanavoidaan kehitysmaiden kestävä kehityksen investointeihin.
- Maailmantaloudessa on merkittäviä stressitekijöitä ja riskejä avoimelle maailmankaupalle. On turvattava Suomen kaupallistaloudelliset edut ja panostettava viennin edistämiseen sekä kansainvälisten normien vahvistamiseen.

Siilot

Kuvio 72. Ulkoasiainhallinnon organisaatiokaavio

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisin osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteosta on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat – futureemi
BALLADIMYTEEMI decision/päätös

Meemistö – meemikaava, meemilaji, funktiot
Kielimeemit

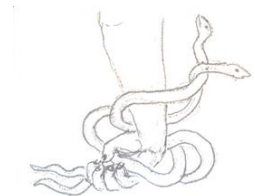
Merkityslaji – ML VIII Ilmiönti F5 + F27

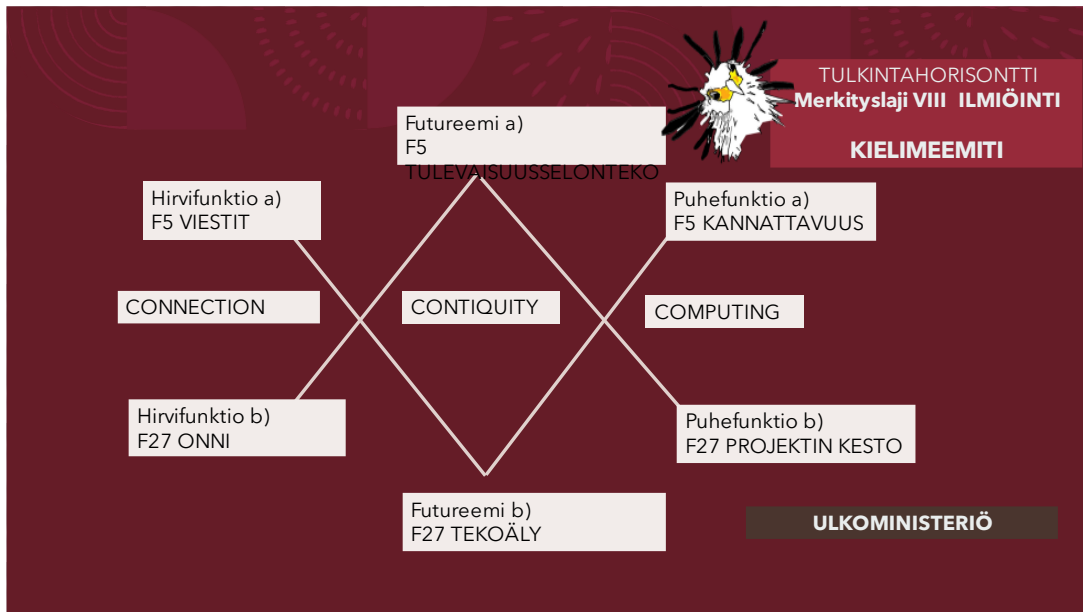
C-sanat – viitoke – strategeemi

Connection (yhteys) semeemi

Contiguity (mielleyhtymä, "Assosiaation lait") genoomi

Computing (tietojenkäsittely) fenoomi

Kuvio 73. C-sanat ulkoministeriön tulkintahorisontin välineenä

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustautuminen

Heimo kohtaa pahat
voimat

|

Oraakkeli sibylla Agrippina

SKVR kosintakohde
Taivaanvalojen kosinta

Mars-Ares

Sodan ja taistelun jumala

Sankarimyteemi & kilpameemi

Symboliväri punainen Ruutu 1 C

67. Puolustusministeriö PM

SANKARI

Sankarin mottona on: Missä on tahtoa, siellä on keino. Ydintoiveena halu todistaa arvonsa rohkeilla teoilla. Tavoitteena on asiantunteva hallinta tavalla, joka parantaa maailmaa ja turvaa maailman rauhaa ja vakautta. Suurimpana pelkona on heikkous, haavoittuvuus, jänishousuna oleminen. Strategia pyrkii mahdollisimman suureen vahvuuteen ja pätevyYTEEN, vaarana on ylimielisyys, aina uuden taistelun tarve. Vahvuutena on osaaminen ja rohkeus. Sankari tunnetaan myös nimillä soturi, ristiretkelijä, pelastaja, supersankari, sotilas, lohikäärmeen tappaja, voittaja ja joukkuepelaaja.

ENNAKOINTIKYKY

Ennakointikykyyn kuuluvat ministeriöiden nostot tulevaisuusselonteosta, keskeisimmät toteutukseen ja suunnitteluun liittyvät virastot ja näiden instituutioiden keskinäisen vuorovaikutuksen tuloksena muodostuva prognoosi eli ennuste tulevasta, jota voidaan kuvata isomorfioina ja futureemeina. Prognoosin symbolina on januskasvoisuus, ennustettavuuden symbolina kaksi käärmettä ja proaktiivisuuden symbolina peili.

Prognoosi syntyy koersiivisten, pakottavien toimien ja mimeettisten eli jäljittelevien toimien synteessä. Koersiivisena on koettu mm. liittymisen tarve natoon, jossa on selvää baltian maiden ratkaisujen jäljittelyn makua. Näennäisesti on peilattu kansalaismielipiteitä, mutta epäselväksi jää, millainen kuva todellisuudessa on. Menneisyyden haamut voivat vaikuttaa tulevaisuuskuviin ja erilaiset pelot heijastua tulevaisuuden peilistä.

NÄKEMYS

Nostot

Euroopan turvallisuustilanne on vakava ja riskialtis: Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa Euroopan ja Suomen turvallisuuteen pitkäkestoisesti.

Vahva kansallinen puolustuskyky on Suomen turvallisuuden perusta kaikissa turvallisuuspoliittisissa ratkaisuissa. Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen, korkea maanpuolustustahto ja materiaallinen valmius ovat puolustuksen perustana jatkossakin.

Puolustuksen toimintaedellytykset on turvattava: puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja yhtenä kokonaisuutena parlamentaarisella tuella. Muutos sotilaallisessa toimintaympäristössä edellyttää puolustuskyvyn vahvistamista ja välitöntä ja pysyvää puolustusmäärärahojen tason nostoa.

Suomen puolustus sovitetaan osaksi Naton yhteistä puolustusta. Vahva puolustuskyky ja Nato-jäsenyys muodostavat Suomelle uskottavan turvallisuusratkaisun pitkälle tulevaisuuteen.

Suomen puolustusta vahvistetaan kansainvälisellä puolustusyhteistyöllä. Suomi jatkaa tiivistä kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyötä myös Naton jäsenenä. Nato-jäsenyys antaa mahdollisuuden syventää entisestään monia olemassa olevia yhteistyöjärjestelyitä.

Suomen turvallisuus tehdään yhdessä, mikä vaatii kokonaisvaltaisia kansallisia ratkaisuja ja sääntelyn kehittämistä, ml. kyber-, avaruus- ja informaatiotoimintaympäristöjen osalta.

Siilot

Luettelo on kopioitu Puolustusvoiman kotisivulta. Yhteensä virastoja ja toimielimiä on seitsemän syksyllä 2022. Tässä yhteydessä ei ole resursseja paneutua yksityiskohtaisesti kunkin viraston rajapintoihin kokonaisuudessa. Sen sijaan pennalismi on tavallaan kurin kääntöpuoli ja ikävä ilmiö suljetuissa instituutioissa. Bruttokansalaisuuteen voi olettaa kuuluvan kansalaistottelevaisuuden ja maanpuolustustahdon. Esikuvat inspiroivat, myyttisenä esikuvana on Suomessa 1900-luvun sotien johtaja marsalkka Mannerheim, tuskin toimissaan ja elämänsä laadussa jäljiteltävissä.

Puolustusministeriön toimialaan kuuluvia virastoja ja toimielimiä

Turvallisuuskomitea

Pääesikunta ja Puolustusvoimat

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta

Maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta eli MATINE

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunta

Puolustuskiinteistöt

Kutsunta-asiain keskuslautakunta

Puolustusvoimain mimeettinen koodi epäilemättä lepää marsalkka Mannerheimin jäljittelynä, vaikka ajat ja varusteet ovatkin muuttuneet eikä aika entinen enää palaa.

Edellä on jo aihioitu Beowulf-sankarieepoksen narraatiota suhteessa moin ja soin kokemaan maailmaan. Runomatriisin avulla luotu menettelytapakehikko sisältää rinnakkaisia systeemejä. Suomen puolustusministeriön narratiivi tulevista tarpeista on esitetty nostoissa sellaisena kuin se netissä on esitetty ministeriön taholta.

Näkökulmameeminä on nimeäminen: hyökkäyssota vrt. erikoisoperaatio.

Credomeeminä on maanpuolustustahto: asevelvollisuus, puolustusmäärärahat

Meemipleksinä on yhteistyötahot: Nato-jäsenyys, puolustusyhteistyö.

Regiimimeeminä on uudet uhat: Uudet toimintaympäristöt (kyber, avaruus, informaatio jne.)

Uusi ja tuntematon tuottaa pelkoja ja ahdistusta, tunnetiloja, jotka saavat luomaan mysteerejä ja salaliittoteorioita, mutta myös myyttejä ja mytologiaa. Arkaluonteisista aiheista tai muutoin varjelluista salaisuuksista on hankala saada luotettavaa tietoa, ihmismieli pyrkii ymmärtämään ja selittämään maailmaa ja sen ilmiöitä, riittävän tiedon puuttuessa vaikka mielikuvituksen voimin. Monen yksilön ja kansalaisen kannalta on parempi uskoa vaikka kvasitietoon kuin olla epätietoinen, mistä oikein on kyse.

Varsinkin informaatioidossa regimimeemeillä on painokas merkitys. Regiimi määritellään yleisesti toimintamalliksi, säännöksi jota tulee noudattaa. Sotilasjohtamisesta on otettu mallia liiketoiminnan johtamiseen ja laatujohtamiseen eli toimintahallintajärjestelmien rakentamiseen. Kuvaavasti puolustusvoimilla on edelleen käytössä regiimeistä nimitys ohjesääntö. Regiimi on siis sääntö, jota tulee noudattaa ja jonka toteutumista valvotaan eli kontrolloidaan.

Regiimin määrittelyyn voi tutustua esim. Helsingin yliopiston blogisivulla artikkelissa Tiedontuotannon regiimit ja asiantuntijavalta.

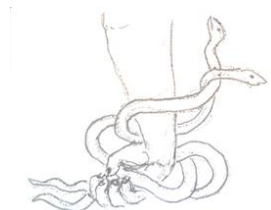
"Tiedontuotannon regiimit on luontevinta hahmottaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon vaikuttavina tiedontuotannon organisaatiokenttinä. Organisaatiokenttiä luonnehtivat vakiintuneet käsitykset yhteisesti hyväksytystä toiminnasta ja sen ympärille kerääntyneistä toimijoista, näiden toimijoiden asemista ja välisistä suhteista sekä toiminnan pelisäännöistä. Regiimien tiedontuottajat ovat päätöksentekijöiden tunnustamia, vakiintuneita ja uskottavina pidettyjä toimijoita, joiden tieto nähdään päätöksenteossa relevantiksi ja legitiimiksi. Jotta uusi tieto pääsisi mukaan päätöksentekoon, täytyy sen tuottaja tunnustaa osaksi luotettujen tiedontuottajien joukkoa tai sitten regiimin muiden toimijoiden täytyy omaksua ja tunnustaa tieto legitiimiksi." Viite 56 b

Puolustusministeriön luoma ja uskoma uhkakuva kohdistuu tulevaisuusselonteossa selkeästi venäjään ja joukkovoiman toive natoon. Tämä on 2020-luvun Suomen virallinen narratiivi. Vertailun vuoksi tästä saadaan analogia sankaritaruun vain nimet vaihtamalla. Kansa vastaa kansojen yhteisössä yksilöä, yhtä yksikköä, liittoumat yhteisöjä.

Suomi kontra Venäjä	Suomi kontra Venäjän "äiti" (perinne)	Suomi kontra "lohikäärme"
voitto varma yhteistyövoima	voitto epävarma kasvoton vihollinen	tappio varma yksin taistellessa
Nato-sotilaat taistelevat urhoollisesti mutta suotta	osa apuvoimista, liittolaisista pakenee paikalta	kaikki pakenevat paitsi yksi
juhlitaan voittoa ...?!	varoitetaan ylimielisyydestä	surraan perikatoa

Taulukko 18. Nato-sovellus Beowulfina kaavasta.

Esimerkki osoittanee myyttien ajankohtaisuuden ja soveltuvuuden regiimien, noiden sosioteknisten toimintamallien kulttuurisiin vaikutuksiin.

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisin osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskuksen määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Myteemilajit – sententiat

Sankarimyteemi – sententia voice/ääni

Sankaritarinoissa kuuluu yleensä kertojan ääni, sankari pysyy vaiti. Kuten Kielastajassa olen osoittanut, sankarityyppejä on monenlaisia, vain osa heistä on heroisia.

Meemistö: meemilaji – funktiot

Kilpameemit – F18 + F17

Kilpameemit määrittyvät ministeriöiden tulevaisuusselonteissa toisin kuin hirvikronikoissa. Tulkinnallisen tuttuuden vuoksi käytän funktioevästeessä (sanallinen maininta) hirvifunktioääritelmää ennen kuin futureemifunktiot ovat selvillä, minkä toivon toteutuvan loppupäätelmissä.

XI Erehdykset - Paradigmatapahtuma vaihtoehtoiseen

F18 Kaato F17 Varusteet -> EREHDYKSET YL XI

Kaksintaisteluissa ja kilpalauluissa kumpikin osapuoli toivoo voittavansa ja toisen häviötä. Puolustusministeriön tulevaisuusselonteon nostoissa erottuivat varustautumisen tarpeet sekä reservien ja asevelvollisten iskuvoiman potentiaalin kasvattaminen. Voittoon pyritään, mutta sen saavuttamiseksi on tehtävä skenaarioita eri olosuhteet ja maailman tilanteet huomioiden. Varusteiden määrä ja laatu varmentavat armeijan toimintakyvyn ja iskuvoiman, mutta erehdyksiä voi tulla sekä strategiassa että varustehankinnoissa. Aseistus ja varustautuminen ei ehkä ole vain riittämätöntä vaan sen lisäksi täysin vääränlaista, epäkuranttia tavaraa, jossa lobbauksella ja lahjonnalla voi olla osansa. Kilpailua ei aina käydä täysin puhtaana paperien.

Perustasolla kehitelmässä on ollut pohjana semiootikko Eero Tarastin luoma aihio ymmärtämislajeiksi, johon olen rinnastanut italialaisen kirjailijan Danilo Dolcin teeseihin tiedonmuodostuksen perusteista. kolmantena tasona on synteesi, tulkintaso, joka saa tapauskohtaisesti tulkintansa. Sodassa ja erästyksessä on tiettyä samankaltaisuutta, molemmissa käytetään aseita, mutta tähän tulkintaan sopinee paremmin Mihail Bahtinin karnevalistiset ajatukset.

11a. Paradigmatapahtuma vaihtoehtoiseen

11b. Mitä epämääräisempiä ja puutteellisempia käytettävissä olevat tiedot ovat, sitä helpommin päädytään pätemättömiin ratkaisuihin, erehdyksiin.

11c. Karnevalistisuus tyyliin "raikas sotilasnauru kaikka".

Hieman kryptisissä muistiinpanoissa kehityskaaren mittaan on ollut mukana Mihail Bahtinin karnevalistisuuden ideat. Bahtin viittaa Rabelais:n tuotantoon, jossa naurukulttuuri on tuotu yleispätevästi esille. Karnevaalinaurussa kirous ja ylistys vuorottelevat, samoin monimielisyys, symbolit ja ennen kaikkea kronotoopeista, aikapaikkaan sidotusta tuli topografiaa, maaston muotoihin perustuvaa. Karnevalistisuuteen kuuluu myös nurinkäännetty maailma, jossa kansa peilaa itseään kansakunnan hallitsijoita ja sen luomia instituutioita vastaan. Kansankulttuuria on tästä näkökulmasta suuren tunteen ja kokemuksen kenttä, jonka voi nykyajassa huomata somesta ja keskustelusivuista. Virallinen taho ja viranomaiset pyrkivät toimimaan rationaalisesti, käytäntöjä ratkaisten.

Kansankulttuuri

suuri kokemus

tunne

yhteisöä suurempi

rajaton

Virallinen kulttuuri

pieni kokemus

järki

käytännön määrittämä

tietoinen.

Veedisenä periaattirinnastuksena sankarimyteemiin sijoittuu asema (ASEMA, sijainti, paikka, TOPOS). Sotilasarvot kertovat hierarkisessa systeemissä aseman ja sen mukaisen arvon ja käskevyyden sotilasarvona. Taisteluasemat ovat sotilaskieltä, joten rinnastus sopii. Suomen mytologiakuvastoon kuuluvat kansankulttuurisesti suurena kokemukseksi talvisota, vapaussota, sotakorvaukset sekä evakkoretket. Yksilöiden muistioissa ja tuntemuksissa vahvat surun, luopumisen, tuskan ja vaivan tunteet ylittävät kansallisen ja paikan rajat. Virallinen kulttuuri on sen rinnalla pientä, historian kulussa toistuvaa kokemusta, jossa toimitaan kulloisenkin järjestyksen ja käytänteiden sanelemien määrittelyjen mukaan tietoisesti. Suomelle riitti haasteita 1900-luvun alkupuolella. Ensin verinen ja repivä kansalaissota (vapaussota sic!), sitten sodat 1939-1944, minkä jälkeen karjalaisväestön evakuointi ja jättimäiset sotakorvaukset. Rauhanehdot olivat järkyttävät, vaikkakin rationaaliset.

C-sanat

Tässä tutkielmassa on C-sanat ovat sijoittuneet menettelytavan muotoutumiseen eli kehityskaareen. Rakennuttajan antama nimi asemapaikalleen on arvoituksellinen käännösten suhteen, mutta merkitysten yhteensovittaminen onnistuu etymologian ja/tai mytosemantiikan avulla. Koordinointikohteen ja ytimen muodostaa nimi Heorot. Miksi toinen kääntäjä on tulkinut nimen Hirvilinnaksi? Tarkempi tutkimus osoittaa kompleksisen sanan olevan samaa merkityskantaa ja tarkoittavan hirveä. Sarvilinna viittaa troffeeseen ja entisaikojen maagiseen taikakaluun, joka suojeli rakennusta talon päädyssä. Lisäksi voitonmerkki kruunupäästä..

C-sanat:

COORDINATION

COMPLEXITY

COMPREHENSIVENESS

Kuva 11. Abraham Janssens I - The Sibyl Agrippina

Oraakkelin, joka valikoitu Puolustusministeriön kohdalle muodostui vallanhimoisesta roomalaisesta Agrippinasta, joka juonitteli poikansa Neron valtaan. Abraham Janssens I on 1500-luvulla tehdyssä maalauksessa kuvannut Agrippinan ilman kirjaa kädessä. Sen sijaan hänellä on kirjakäärön kaltainen tekstinauha kädessä ja hän on pukeutuneena tulipunaiseen, sodan väriin. Legendaarisimmat myyttimuistelmät oraakkelilausumista koskevat sotaa, sen aloittamista tai onnistumista. Mutta kuten sekä Cicero että Herodotos toteen näyttävät, ennustusten toteutumisesta ei ole varmuutta, matkassa on monta muuttujaa. Värisymboliikka on vanhaa perua, verenvuodatuksessa ja uhreissa on kyse elämästä ja kuolemasta. Veri ja punainen yhdistyvät suomeksi sanassa puna. Punata voi myös aurinko maisemia, mutta punastuminen on inhimillinen biologinen toiminto, punertuminen luonnonilmiö. Toinen symbolinen nimi punaiselle suomen kielessä on leppä, joka on myös pulajin (alnus) nimi. Punarintaisesta leppälinnusta on monia kuolemanenneuskomuksia.

Elämän värit kirjassa, jonka on toimittanut Osmo Pekonen, on kaksitoista kirjoittajaa kertonut valitsemastaan väriaiheesta. Vasemmistolainen runoilija Arvo Salo on tarttunut punaiseen, onhan punainen myös vasemmistolaisuuden tunnus. Tarina on runomuotoa, ja päätös tuskanpunainen. Leppää on käytetty myös taikuudessa, ilmeisesti sen verta muistuttavan punaisen mahlan vuoksi. Väri on ydintermi, jonka kehys muodostuu leppäpuun mahlasta ja auringon tai revontulten punaamasta taivaasta, joilla on metaforinen merkitys verenvuodatuksena.

PUNAINEN (väri)

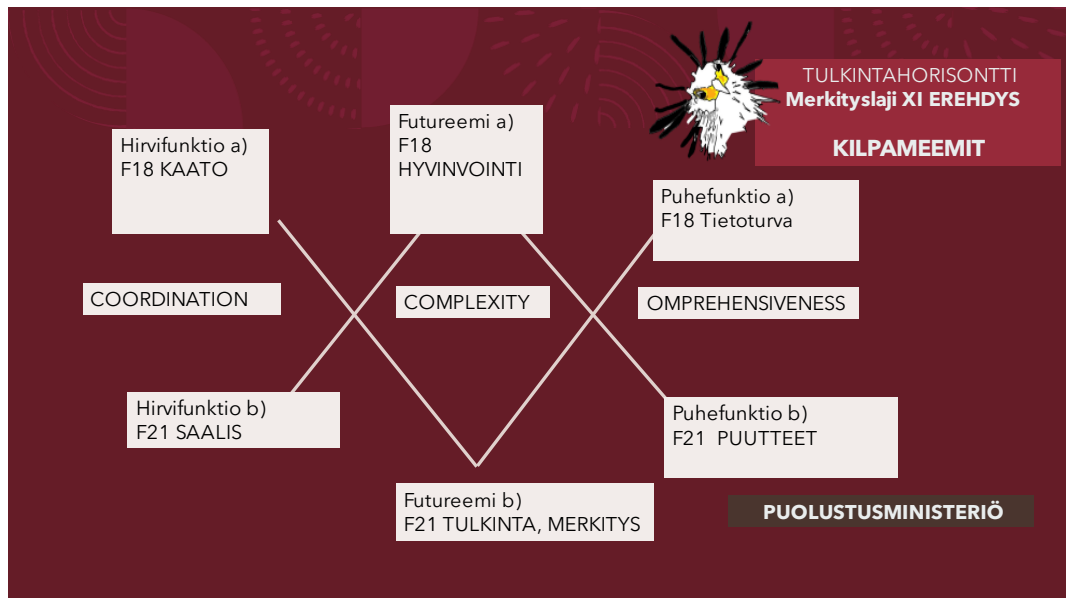
LEPPÄ (veri, puu)

PUNA (veri, rusko)

" Punaista oli veri
 joka valui maahan.
 Punaista oli huuto
 joka tukehtui kurkkuun.
 Punaisia olivat nälkäiset
 joita ei voitu ruokkia.
 Punaista oli aate
 jota ei voitu tukahduttaa
 tappa
 ei haudata." (Arto Salo)

Puolustusvoimain ruutuun on sijoitettu antiikin sodan jumala Ares, joka latinalaiselta nimeltään tunnetaan Marsina. Hänestä nimensä saanut mars-planeettaa kutsutaan punaiseksi planeetaksi. Ares oli Zeuksen ja Heran poika, sotaisten amazonien isä ja Afroditen rakastaja. Jumala tai ei, hänkään ei ollut suojassa sota-oikeudelta, kun hän oli tappanut vihoissaan Poseidon-jumalan pojan. Mars kuitenkin jätettiin rankaisematta ja sai jatkaa toimintaansa seuralaisinaan aseenkantajapoikansa Deimos eli pelko ja Fobos eli Kauhuhu.

Kuvio 74. C-sanojen mukainen puolustusministeriön tulkintahorisontti

Oraakkeli sibylla:
Hellespontica

SKVR kosintakohde
Ylpeän neidon kosinta

Zeus-Jupiter
Sodan ja taistelun jumala

Hellespontica

Johtaminen
Neitsyt, antilas (tietolähde)

Satu- ja eksotimyteemit & imitaatio- ja innovaatiomeemit

Värisymboli lila-malva Ruutu 1A

68. Valtioneuvoston kanslia VNK – Tulevaisuusselonteot

HALLITSIJA

Hallitsijaroolin mottona on, ettei valta ei ole kaikki kaikessa, se on ainoa asia. Ydintavoite on asioiden hallinta, vaurauden luominen, menestyvä yhteisö. Strategiana on voiman ja vallan käyttö. Suurin vaara uhkaa kaaoksena tai kukistumisena, ja heikkoutena on autoritaarisuus, kyvyttömyys delegoida. Vahvuustekijöinä ovat vastuullisuus, johtajuus. Hallitsijarooli tunnetaan myös nimillä pomo, johtaja, valtias, aristokraatti, kuningas, kuningatar, poliitikko, roolimalli, johtaja tai järjestelmänvalvoja.

ENNAKOINTIKYKY

Työn alkutekstinä oli VK:n tulevaisuusselonteko syksyllä 2022, joka ehti saada päivityksensä työn kuluessa tammikuussa 2023. Nostot ja tulkinnat on otettu aiemmasta versiosta. Uusin selonteko on ministeriöiden yhdessä laatima tiivis kuvaus tulevaisuusnäkymistä, jossa on erikseen valtioneuvoston luotaus tulevien sukupolvien tulevaisuuden turvaamisesta. Ennakointityö on nykyajan tietuointia. Ennen tietuointi kohdistui ajankohtaisten ongelmien ratkaisemiseen ja sen menneisiin syihin. Nykyajan tietuointi futurologiana, ennakointina kohdistuu nykytilanteen kartoituksesta kohti tulevia kehityslinjoja.

Yksi keskeisistä kehonrakennustekijöistä on merkityslajien käyttö, systeemissä on viistoista näkökulmaa. Tähän perussysteemiin on luotu erilaisia tulkintalisiä. Aiemmin näistä korpusmaisuuksista olen esittänyt erilaisia listoja ja viritelmiä, varsinainen tulkinta ja välineen käyttöaste on jäänyt hataraksi. Tämän tiedon vajeen korjaamiseksi. Tavoitteena on kuitenkin Osmolaisten maa -sarjan 1. tulkintaosassa käsitellä ansiotyökosintojen roolia tietuoinnin kuvaajana. Ansiotyökosinnoissa Haavion mukaan neito voitetaan nokkeluduella, älyllä, kiertämällä absoluuttinen kieltö, ansiotyörunot ovat sankarin älyn ylistystä, joissa tendenssi on selvä: ne kertovat inhimillisestä pyrkimyksestä: Sitä on myös halu tietää tulevasta, olipa kyse uteliaisuudesta tai turvallisuushakuisuudesta.

NÄKEMYS

Nostot

- Tulevilla hallituskausilla on entistäkin tärkeämpää priorisoida ja käyttää viisaasti rajallisia resursseja, esimerkiksi ennakoimalla ja arvioimalla tehtyjen toimintapolitiittisten ratkaisujen kestävyttä pidemmällä aikavälillä.
- Hallituksen olisi suositeltavaa kiinnittää erityistä huomiota tärkeiden strategisten kokonaisuuksien johtamisen ja toimeenpanon edellytyksiin heti hallituskautensa alussa.

Siilot – mimeettinen – jäljittelevä

Hallinnonala ja erityistehtävät

Valtioneuvoston kanslia on yksi 12 ministeriöstä. Kanslian vastuulla ovat yhteiskuntapoliittiset suunnittelutehtävät ja asiat, jotka eivät kuulu muiden ministeriöiden toimialaan.

Kanslian toiminta muodostuu erilaisista pääministerin ja hallituksen toimintaa ja päätöksentekoa tukevista tehtävistä sekä yleisön ja viranomaisten palveluista.

Kansliassa hallinnoidaan myös useita erillisiä tai poikkihallinnollisia hankkeita sekä pysyviä ja väliaikaisia toimielimiä.

Tulevaisuustyö ja ennakointi

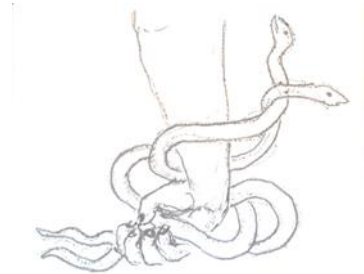
Tulevaisuusselonteko

Ministeriöiden tulevaisuustyö

Ennakointiluotsi

Kansallinen ennakointiverkosto

EU:n laajuinen ennakointiverkosto

MERKITYSPROSESSI

Tulkinnallisina osa ugrameasetelmassa, tulevaisuusselonteista on ollut tavoitteena määrittää ministeriöiden meemistö, ja sen myötä meemikaavan meemilajit ja futureemifunktiot, jos mahdollista. Keskusten määrittelyn apuna on käytetty kehityskaaren varrella muodostuneita myteemilajeja ja merkityslajeja, joiden perusteella voidaan muodostaa futureemit ja strategeemit.

Ruutu 1A Runomatriisissa (fokusruutu)

Myteemilajit – sententiat → futureemit (suomalaiset & veediset prinssiipit)

SATUMYTEEMI – opinion/mielipide (rahko, koko)

EKSOTIAMYTEEMI – sentence/lause (lohikäärme, käärme, muoto)

Meemistö – Meemilajit

a) Innovaatiomeemit (eksotia)

b) imitaatiomeemit (satu)

Funktio F25 – Vaikea tehtävä, paloittelun taito

Merkityslaji II Yleisyys (satu)

C-sanat:

compassion (myötätunto, ”kädenojennus”) semeemi
cognition
co-suffering

Merkityslaji XV Rajat (eksotia)

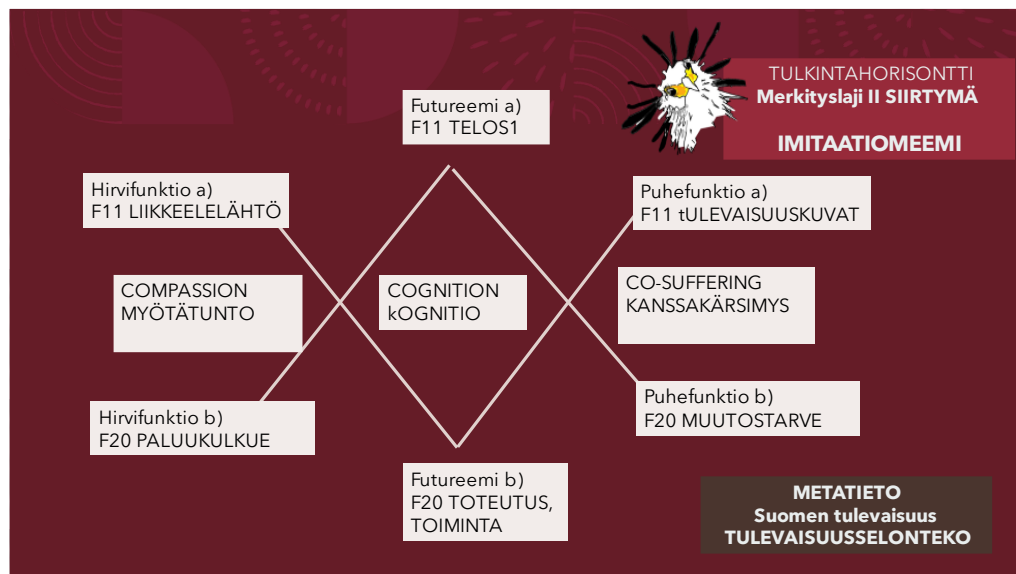
C-sanat:

Cooperation (yhteistoiminta) semeemi
Campaign (kampanja, lobbaus) genoomi
Consumption (kulutuskäyttäytyminen) fenoomi

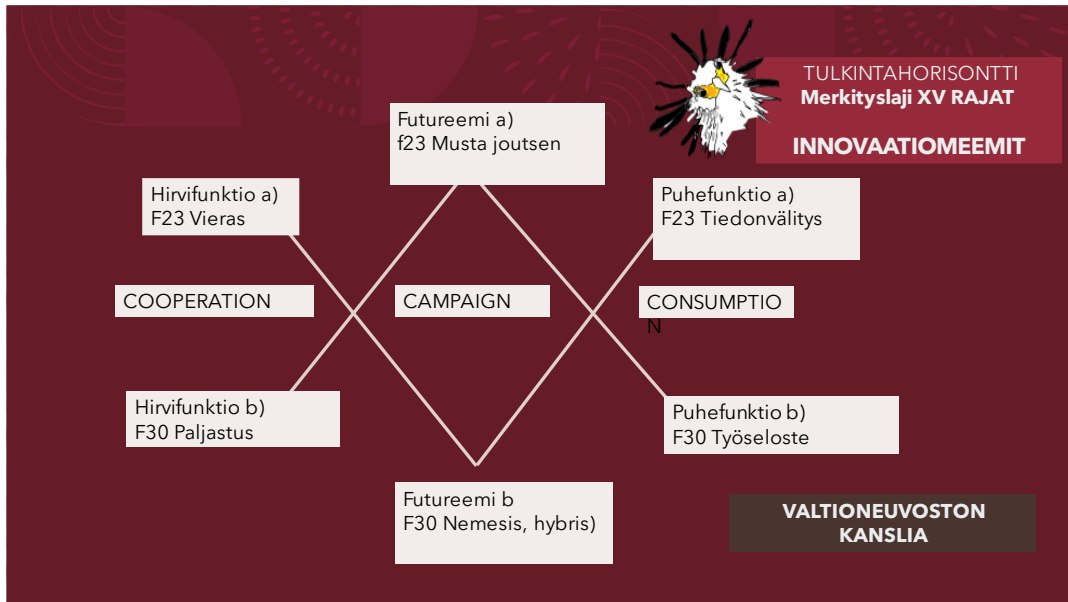
Compassion (”kädenojennus”, myötätunto) semeemi

Co-suffering (osanotto, kanssakärsimys) genoomi

Cognition/kognitio (tiedostaminen) fenoomi

Kuvio 75. Tulevaisuusselontekojen tulkintahorisontti C-sanojen avulla

Kuvio 76 . Valtioneuvoston kanslian C-sanasysteemi tulkintahorisontin kaavana

ML XV / Viitoke / Multisysteemi

Tulkintasysteemi on yhtä kompleksinen tapahtuma kuin eri silloista tiedon kokoaminen yhteen sopivaksi kokonaisuudeksi. Tämän työn loppuajoihioissa on esitetty epäily suomalaisten vanhojen kansanrunojen kosintaan liittyvien ansiotöiden kertovan symbolisesti tiedonhausta alitajunnan silloista. Tästä heijastumana saattaa olla hiiden ja hiiren samastuminen eri murteissa sekä satujen sankareille asetetut mahdottomat tehtävät, kuten narun punominen ruumenista.

Tuonetar / Merkityslaji Siirtymä II

Tuonelanhaltija C. Kuolema, vainaja, kalma ML

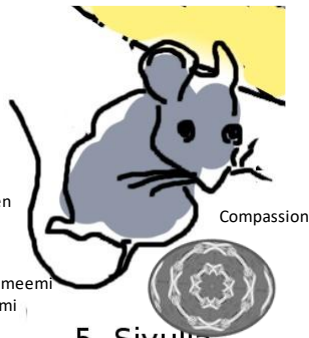
SIIRTYMÄ II – siirtyminen tietämisestä tuntemiseen
 F2 Kielto F2 Elkäte
 F30 Rangaistus F30 Menetyt, epäonni
 F11 Lähtö (Joukko) F20 Paluu (Kulkue)

Compassion (myötätunto, ”kädenojennus”) semeemi
 Co-suffering (osanotto, kanssakärsimys)genoomi
 Cognition/kognitio (tiedostaminen) fenoomi

Testerisanat:

Kulkeminen: aloittaa/lopettaa

Suoriutuminen: onnistua/epäonnistua

5. Sivulla Genetiivi

genetiivi kenen, minkä, keiden yksikössä -n, monikossa -en, -in, -den, -tten, -ten METSÄN

4.11.2022

Marita Råman

Kuvio 77. Sijamuoto metsän, genetiivi toisin sanoen Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko

Kekritär / Merkityslaji Rajat XV

palvelija P aarteet ML XV

Testerisanat:

Ohjaaminen: rajoittaa/sallia

Arvioiminen: huomata/kritisointi

Cooperation (yhteistoiminta) semeemi
Campaign (kampanja, lobbaus) genoomi
Consumption (kulutuskäyttäytyminen) fenoomi

inessiivi missä -ssa, -ssä

metsässä

RAJAT XV – Siirtymä minästä ei -minään

F15 Siirtymä

F17 Tuntemerkit

F23 Vieras

F15 Muodonmuutos

F17 Hahmot, epiteetit, formulat

F30 Paljastus

Cooperation

4.11.2022

Marita Råman

Kuvio 78. Sijamuoto metsässä, inessiivi toisin sanoen valtioneuvoston kansliassa.

TULEVAISUUSSELONTEKO RAKENTAA TULEVAISUUTTA

Valtioneuvoston monisatasivuisessa raportissa on kuvailulehdellä esitetty keskeisiä termejä.

Viite 57 Tavoitteena tulevaisuusselonteolla on tunnistaa tulevaan vaikuttavia tekijöitä ja asianhaaroja. Vaihtoehtoina esitetään neljä skenaariota, eli mahdollista kehityskulkua, joihin voidaan ennakoivilla toimilla vaikuttaa, joten tulevaisuusselonteolla on sekä proaktiivinen että prognoosin luonne. Selontekoa on pohjustettu mm. tulevaisuusdialogeilla eri puolilla Suomea. Neljä skenaariota on luonnehdittu seuraavasti: 1) Yhteistyön maailma, 2) kiihtyneen kilpailun maailma, 3) Itäinen maailma ja 4) Murtuva maailma.

1) Yhteistyön maailman mytosemanttista tarkastelua voi työstää merkityslajina, jonka kehioisanana on cooperation. Viime mainittu sana auttaa systeemissä poimimaan tarvittavan merkityslajin tulkintaa varten. Vaikkakin näin muodostunut näkökulma on arpapeliä, niin sitä on kohtalokin. Hyvin monin eri tavoin ja eri merkeistä tulkiten voidaan saavuttaa samansuuntainen tulos.

Toisessa skenaarioluokassa on kyse markkinoista, joten jos sanasemanttisessa merkitysjahdissa pitäydytään, on keskeinen käsite cash, käteinen. Minne johtaakaan miellelyhtymät tällä kertaa? Kolmas skenaario käsittelee voimasuhteita tilanteessa, jossa itäinen maailma on voitolla, ja viimeisenä on esitetty dystopinen kehityslinja, jonka merkitys voidaan kiteyttää sanaan co-suffering, kanssakärsimys murtuvassa maailmassa. Skenaariotyöskentelyssä on käytetty parasta mahdollista käytettävissä olevaa tulevaisuustietoa ja ennakointikyvykkyyttä.

I SKENAARIO: YHTEISTYÖN MAAILMA

YHTEISTYÖ COOPERATION
minään

ML XV Rajat, siirtymä minästä ei-

>> vrt. COLLABORATION yhteisöoppiminen ML VI Tietämättömyys, väärinymmärryksen poistuma

-> *turhat luulot -> todellisuudentaju*

IT-teknologia, nettiyhteydet ja erilaiset verkostoitumiset ovat tulleet jäädäkseen. Verkko antaa lähes rajattomat mahdollisuudet, joita ei ehkä osata hyödyntää täysimääräisesti. Ajan tasalla pysymiseen tarvitaan aktiivisuutta, herkkyyttä ja valikointikykyä ynnä laatutietoisuutta. Toisaalta tekninen taitamattomuus tai laitteisto- ja ohjelmistovajavuus tai yhteensopimattomuus saattaa rajoittaa ja hankaloittaa digiperusteista suunnittelua.

> *itsekeskeisyys -> yhteistyökyky.*

>> Ympäristötietoisessa suunnittelussa rajoitteita ovat aikataulu ja rahoitus. Tehdyt ratkaisut kuormittavat luontoa, jonka kantokyvyn rajat voivat rasittaa liiallisesti. Ekologisen jalanjäljen tulisi painua hellävaroin rakennustyömaihin ja infrastruktuuriin. Ympäristötietoinen suunnittelu on rajattu neljään osaan. Ympäristötietoinen suunnittelu ottaa huomioon ekologiset, ekonomiset, sosiaaliset ja kulttuuriset arvot. Suurin rajoite on ihmisen rajoitettu kyky ymmärtää laaja-alaisia ongelmia

II SKENAARIO: KILPAILLUT MARKKINAT

VARALLISUUS CASH
toiminta

ML XIV Alitajunta, pohjimmiltaan alitajuinen

>> vrt. COMPETITION kilpailu
lausumiseen

ML IV Lausumat, lausuman yhteys

-> *symbolit, vertauskuvat*

-> *sensitiivisyys, herkkyyys*

Tiedostamattomat tarpeet yllyttävät meitä toimimaan ja etsimään tyydytystä. Jotkut ovat rohkeampia kuin toiset - kaikessa. Vakiintuneiden käytäntöjen puuttuessa joudutaan turvautumaan summittaisiin arvioihin ja käsityksiin siitä mihin tehdyt ratkaisut johtavat. Joskus ratkaisuihin on luotettava myös ns. terveeseen maalaisjärkeen tai jopa vaistonvaraisiin ratkaisuihin.

>> *taustatiedot -> kritiikki*

Eri tyyppisissä raporteissa ja selosteissa esitetty on lausumaa ja siten osa lausumista, osa talotekniikan alan kirjoittelua ja vuorovaikutusta vuorovaikutuksessa rakennuskluusterin politiikkaan. Lausuma on yhteiskunnallisesti tarkastellen enonsiaatiota. Jokainen raportti lisää uuden lausuman tietämyksen merkkiverkkoon. Tietopankkien luominen ja hyödyntäminen luo kumuloituvaa osaamispääomaa.

III SKENAARIO: ITÄINEN MEININKI

KIINA yksittäisessä >> vrt. vaihtoehtoinen	CULTURE COMPLEXITY monimutkaisuus	ML I Yleisyys, yleisen näkeminen ML IX Erehdykset, paradigmatapahtuma
---	--	---

- > *nimet* - > *säännöt*.

Yleisyys muodostuu kyvystä nähdä oleellinen tiedon kirjossa.

Kokonaisuuksien hallinta on oleellista kaikessa osaamisessa. Hyvä talotekninen seloste ja elinkaarilaskelma on kohteen yksilöllisten ominaisuuksien mukainen. Seloste tulee laatia alan yleistä korkeatasoista tietotaitoa ja tehokkaita työkaluja käyttäen sekä huomioiden sidosryhmien toiveet.

>> - > *valinnat* - > *vaihtoehdot*

Mitä vaativammalle tiedon tai taidon tasolle noustaan sitä tärkeämpää on että perusta, jolle rakennetaan, on kunnossa. Hataralle pohjalle rakennettu ei kestä. Käytännössä tämä merkitsee jonkin omaksutun yleisesti hyväksytyyn metodin hallintaa, vaikka itse menetelmä sitten hylättäisiinkin uuden ja paremman vuoksi.

IV SKENAARIO: KURIMUKSEN MAAILMA

KATASTROFI palautus kompetenssiin	CHALLENGE	ML V Tietotaito, performanssin
HUOLENPITO	CARING	ML X Aikaan sidottu morfologia

-> *syyt ja seuraukset* -> *osaaminen*

Tekniikka kehittyy vauhdikkaasti, mutta kieli ja sosiaaliset käytänteet muuttuvat hitaasti. Jossain vaiheessa tavalliselle käyttäjälle tulee osaamiskynnys vastaan. Mahdollisuudet ovat paljon suuremmat kuin kyky. Sidosryhmien antama palaute on oleellinen osa alan kehitystä. Käyttötilanne testaa, ovatko annetut ja saadut tulokset käyttökelpoisia.

>> -> *aika ja historia* -> *muutokset*

Kehitys on ajallinen ilmiö. Ekologinen ja energiatehokas rakentaminen on kuluvaan vuosituhannen vaativa haaste rakennuskusterille.

Tämä pistokoe on johdatus mytosemanttiseen tulevaisuusselontekojen tulkintaan, jota kehitellyssä systeemissä kutsun kehikkoaspekteiksi. SWOT-melikenttänä edellä esitetty voidaan kuvioida.

Kollaboraatio auttaa (collaboration)
(competition)

Kilpailu kehittää

Kompleksisuus rikastaa (complexity)
(caring)

Huolenpito kannattaa

SKENAARIO I Yhteistyön maailma: cooperation => luo hyvinvointia VAHVUUS	SKENAARIO II Kilpaillut markkinat: cash -> eriarvoisuus kasvaa UHKA
SKENAARIO III Itäinen meininki: culture => valtasuhteet muuttuvat MAHDOLLISUUS	SKENAARIO IV Kurimuksen maailma: challenge => ekosysteemin romahdus HEIKKOUS

Taulukko 19. SWOT-nelikenttä neljästä skenaariosta.

Tämä kiteytys saattaa avata sen, miten myriadisiksi tietoisuuden tulee tulevaisuustiedossa räjähtää, mikäli toivotaan onnistuneita skenaarioita tulevaisuudesta, koska jo sopimuslainsäädäntö tietää huomioida riskit, force majeure -säännön, suuren voiman

tuottaman ylivoimaisen esteen. Eri asia on, mikä aktsotaan mahdottomaksi tehdä, tukeudutaanko neuvokkuuteen vai neuvottomuuteen. Tässä työssä on aihioitu ansiotyörunojen ja kosintakohteiden toposten perusteella kaksitoista tapaa ja tarinaa, miten tietuoijan pitää pystyä kunnostautumaan ennen kuin tieto tai tyttö annetaan ja avautuu pyytäjälle. Tehtävät ovat usein ylivoimaisen vaikeita ratkaista. Niissä koetellaankin älyä. Kuten akateemikko Martti Haavio on todennut kansanrunojen maailmanselityksissään pykälässä §268 ihmisen älystä. "Sankari, saavuttaakseen puolison tai pelastuakseen kuolemasta, osoittautuu viisaaksi, nokkelaksi tai tietorikkaaksi. Älykkääksi osoittautuu myös se neito, joka pasturellin mukaan ei suostu viettelijän pauloihin, vaan pelastuu nokkelin sanakääntein, jotka tyystin nolaavat lahjoja tuovan ja lupauksia antavan viettelijän." (Haavio 1955:456-457) Ja aiemmassa luvussa ansiotyökosinnoista §178 Haavio paljastaa Katrin kosinnan alkunimen sekä Matti Kuusen kokoaman Väinämöiselle esitettyjen vaatimusten listan, joissa pitää mm. vaeltaa neulojen neniä ja miekkojen teriä myöten, kylvettävä tulinen kylpy, luettava umpiluut; pyöritettävä vuoria, yövyttävä lentävän navan nenässä, särjettävä jäätä aidaksia. Siinä on ajatuspähkinää kerrakseen. (Haavio 1955:320-321).

Ansiotyöt kosinnan yhteydessä ovat vanhaa kansanperinnettä, ja kun vävykokelas Jaakko tiedusteli tytärtäni vaimoksi, päätin käyttää tilaisuutta hyväkseni ja vaadin häntä ratkaisemaan nykysammon arvoituksen, piti viitoke todistaa viitokkeeksi matemaattisesti. Otti tuonkin tehdäksensä, c-sanoitettu merkityslaji muodostettuna kolmiopermutatioiksi muodosti kuin muodostikin viitokkeen, kun oikeasta näkökulmasta katsoi. Ihan tyhmälle miehelle älykästä kaunista tyttöä tuskin olisi suotukaan. Joten todistus on saatu morsiamen hintana, ansiotyöllä, perusidean viitokkeesta oivalsi antilas, kosittava neito aivan kuten Pohjan neito tiesi neuvoa Ilmarista, miten pyydystä tuonenhauki tai kyntää kyinen pelto. On taottava!

Tulevaisuus voi tuoda tullessaan myös yllätyksiä, joita ei ole osattu skenaarioina, kokonaisuudessaan valtioneuvosto tulevaisuusselonteot ovat "varman päälle" tehtyjä todennäköisyyksiä, joista villit arvaukset puuttuvat, tarvittaisiin viides skenaario, jossa on mukana arvaamattomia tai yllätystekijöitä, mahdollisuuksia, villejä joutsenia, mielikuvituksellisia salaliittoteorioita, sillä jokin niistä voi toteutuakin. Elämä ei kulje kaavamaisesti kulkuaan, vaikka systeemit pätevätkin.

Sum summarum Ministeriöiden tulevaisuusselonteot

Ministeriöiden tulevaisuusselonteot

- 57. Sosiaali- ja terveysministeriö STM
- 58. Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM
- 59. Ympäristöministeriö YM
- 60. Maa- ja metsätalousministeriö MMM
- 61. Työ- ja elinkeinoministeriö TEM
- 62. Liikenne- ja viestintäministeriö LVM
- 63. Valtiovarainministeriö VVM
- 64. Oikeusministeriö OM
- 65. Sisäministeriö SM
- 66. Ulkoministeriö UM
- 67. Puolustusministeriö PLM
- 68. Valtioneuvoston kanslia VNK

Tulkinnassa on rakenteellisesti kolme tasoa, kehnorakennusaspektit, kehikko- ja kehityskaariaspekti. Tulkintapaisumuksen välttämiseksi tarkastelusta on jätetty ensimmäinen vaihe vain viitteelliseksi osioksi. Valtioneuvoston tulevaisuusselontekoa on selostettu mm. siilojen yhteydessä hyödyntäen vuoden 2023 alussa päivitettyä verisiota. Alkuperäinen kehonrakennusosio syntyi metakkehikkoa öluptaessa sententioiden ja Senate-korpuksen avulla.

Kehikossa on kaksi näkökulmaa, ministeriöiden alaiset virastot ja laitokset siiloina ja ministeriöiden tekemät nostot selonteosta tulevaisuudelle merkittävimminä tekijöinä. Sibylla-oraakkelikuvien yhteyteen on välilehdelle koottu joitain tarkastelussa esille tulevia mytosemanttisia mielteitä ja hahmoja, joita on joko käsitelty aiemmin tekstissä tai tullaan tarkastelemaan jatko-osassa Viisaan idea.

VIISAAN IDEA

69. Mietipä tätä!

Viisaan ideana stoalainen filosofia, jossa toimiva älyllinen entiteetti edustaa maailmankaikkeutta, ja jonka olemassaoloa määrittää toiminta ja siihen liittyvät tapahtumat joko punktuaalisina, hetkellisinä tai sitten duratiivisina, kestoaltaan pidempiaikaisena tapahtumana. Tätä voisi kuvata tyyliin elämäkertaa: hetket + kesto eli elinaikaiset episodit. Sanonnan kuten *carpe diem* viittaavat punktuaaliseen arvomaailmaan, kun taas kananomainen sanonta – mikä mättää? viittaa kärsimättömyyteen, kun jokin toiminto kestää toisen mielestä liian kauan.

Antiikin käsityksissä kosmologialla ymmärrettiin etiikkaa ja rakennetta, struktuuria, joista edellinen oli kytköksissä moraalien kanssa ja jälkimmäistä kuvattiin funktiona eli toimintoina.

DISKURSSI

Määritelmä

1. puhuttu ja kirjoitettu kielenkäyttö
2. tietyn puhujan tuottamat ja kielenkäytössä aktivoituvat merkitykset
3. sosiaalisena käytänteenä esim. aiheensa puolesta tunnistettavasti toistuva ja rajautuva kielenkäytön tapa

Lisätiedot 1. Puhekielinen interaktio tai teksti, lausuman osa, kielellisin keinoin tapahtuva esittäminen siitä, mitä puhuja haluaa kuulijalle ilmaista. Diskurssia voi olla esimerkiksi lause, huudahdus tai lauseiden jono. 2. Lausumien kokonaisuus, jota tarkastellaan sen narratiivisen tai argumentoivan luonteen mukaan. 3. Lausumien kokonaisuus, jota tarkastellaan sen tuottamis- ja vastaanottotapojen kautta määrättyssä sosiokulttuurisessa ympäristössä.

Viite 58

Diskurssilla ([lat. *discursus*](#), juosta ympäriinsä) tarkoitetaan yleisesti kirjoitettua ja puhuttua viestintää. Termin merkitys vaihtelee käyttäjän ja tarkastelun lähtökohtien ([teoreettisen viitekehyksen](#)) mukaan.

- semantiikassa ja diskurssianalyyseissä: keskustelun käsitteen laajennus eri modaalisuuksiin ja asiayhteyksiin (eli konteksteihin).
- Tietyn tyyppiseen sosiaaliseen toimintaan liittyvä yhtenäinen kielenkäyttö. Esim. talousdiskurssi, lääketieteen diskurssi, uskonnollinen diskurssi. Pertti Alasuutari on käyttänyt diskurssista tässä merkityksessä termiä **puheavaruus**.
- Michel Foucault'illa: kunkin aikakauden kielessä ilmenevä ymmärrys todellisuudesta.

Korpuslingvistiikka tutkii diskurssia edellä mainitun jaon ensimmäisessä merkityksessä. Kahdessa jälkimmäisessä merkityksessä diskursseja analysoidaan eri tieteellisissä perinteissä, jotka tutkivat kielen, sen rakenteen ja toiminnan suhteita. Näitä ovat mm. sosiologia, feminismi, antropologia, etnografia, kulttuuritutkimus, kirjallisuusteoria ja tieteen filosofia. Näiden alojen sisällä myös itse diskurssin käsite on diskurssin kohteena, eli siitä käydään keskustelua erikoistuneen tiedon pohjalta. Diskurssia voidaan havainnoida sekä puhutussa kielessä että kirjoitetussa ja merkkien kautta välitetyssä kielessä. Esimerkkejä diskursseista ovat suullisesti välitetty historia, pikaviestikeskustelut ja oppikirjat.

Koska diskurssit ovat teksti- tai viestintäkorpuksia, niillä on sekä diskurssin itsensä sisäisiä suhteita että suhteita muihin diskursseihin. Näin ollen diskurssi ei ole koskaan eristyksissä, vaan interdiskursiivisuus kuuluu sen perusolemuksen. *Viite 59*

Diskurssi on kielellinen esitystapa tietyssä kontekstissa; kielellinen todellisuuden representointi, jolla on tilannesidonnainen muoto, säännöt, kohde ja päämäärät (ks. myös diskurssi kielitieteessä). Diskurssilla on useissa eurooppalaisissa kielissä perinteisesti ymmärretty tiettyä puheen tai kirjoituksen kokonaisuutta. 1960-luvun puolivälin jälkeen käsite sai Ranskassa uudenlaisen merkityksen etenkin Michel Foucault'n (1926-1984) ansiosta. Ferdinand de Saussure oli aikanaan esittänyt, että todellisuus tuotetaan objekteiksi merkkien avulla, ts. kieli luo ne objektit joista se puhuu. Foucault tarkastelee näitä ihmisten todellisuuden merkityksellistämiseen käyttämiä konkreettisia kielellisiä tapoja eli diskursiivisia käytänteitä, jotka vaihtelevat ajan ja paikan mukaan. Näiden käytäntöjen systemaattista kokonaisuutta hän kutsuu diskurssiksi. Diskursseja ohjaavat usein julkilausumattomat säännöt siitä, mitä missäkin tilanteessa on lupa sanoa, miten sanoa, ja kuka voi sanoa. Säännöt vaihtelevat kielellisen, kulttuurisen, sosiaalisen jne. kontekstin ja kielenkäyttäjien kompetenssin mukaan. Diskursseja ovat esimerkiksi lääketieteen diskurssi, juridinen diskurssi tai hallinnollinen diskurssi mutta myös erilaiset sosiolektit. Myös kaunokirjallisuus muodostaa oman diskurssinsa tai diskurssien joukkonsa, mutta kulttuurintutkimuksen metodologiaan kuuluva diskurssianalyysi tarkastelee kaunokirjallisuutta lähtökohtaisesti samalla tavoin kuin muitakin diskursseja.

Diskurssien väliset suhteet eivät ole neutraaleja, vaan niiden välillä käydään jatkuvaa kamppailua todellisuuden merkityksellistämisestä. Valittu diskurssi rajaa pois muita mahdollisia tapoja tarkastella asiaa. Diskurssien välinen hierarkia ilmenee siinä, miten toiset diskurssit koetaan tietyssä tilanteessa luonnollisempina ja vallitsevimpina kuin toiset. Diskurssit eivät kuitenkaan muodosta yhtenäistä taktista kokonaisuutta, vaan ne ovat muuttuvia ja voivat olla keskenään jopa ristiriitaisia. Tässä piilee Foucault'n mukaan mahdollisuus vastarintaan ja kapinaan. Vastavallan potentiaalin vuoksi erityisesti postmodernin piirissä toimivat feminismin, queer-teorian ja postkolonialismin tutkijat ovat hyödyntäneet Foucault'n tuotantoa laajalti. Foucault on kuitenkin kohdannut kritiikkiä siitä,

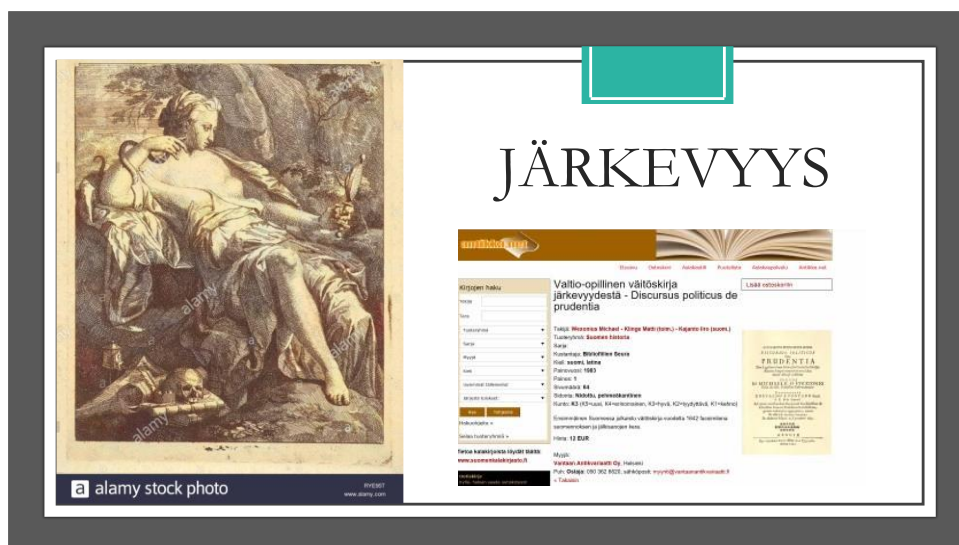
että hän olettaa vastavallankäytön potentiaalin liian suureksi eikä katso tarpeelliseksi tarkastella valtaa järjestelmänä, joka hyödyttää toisia ryhmiä enemmän kuin toisia.

Foucault korostaa teoksessaan L'Archeologie du savoir (1969, engl. The Archaeology of Knowledge), että diskurssit liittyvät kiinteästi vallankäyttöön, koska yhteiskunnalliset instituutiot käyttävät diskursseja hallitsemiseen. Hänen mukaansa kaunokirjallisuuden tekee poikkeukselliseksi se, että se sallii myös toisten diskurssien olemassaolon eikä pyri sulkeistamaan niitä. Esimerkiksi tieteellisessä diskurssissa tämä ei olisi mahdollista. Siksi fiktio voi edustaa kumoavaa tapaa käyttää kieltä. Myös Roland Barthes (1915-80) on pitänyt kirjallisuutta myönteisenä muutoksen voimana, joka pystyy vastustamaan muiden diskurssimuotojen valtaa.

Narratologiassa kerronnallisen ilmaisun taso (miten kerrotaan) erotuksena kerronnan sisällön tai tarinan tasosta (mitä kerrotaan). Kertojan diskurssi ja henkilön diskurssi on tapana erottaa toisistaan.

(vanhentunut) Oppinut suullinen tai kirjallinen keskustelu esim. filosofisesta, poliittisesta, kaunokirjallisesta tai uskonnollisesta aiheesta; väittely; tutkielma. Lajia edustaa esim. René Descartesin Discours de la méthode (1637, Metodin esitys).

Lisätiedot Latinan discursus=hajaantuminen *Viite 60*

Kuva 12. Prudentiasta on väitelty paljon, viisauden, harkinnan vai ennustustaidon jumalatar

PRUDENTIA

Varovaisuus on kykyä toimia asianmukaisesti tietyssä tapauksessa ottaen huomioon kaikki tilanteen kannalta merkitykselliset tekijät, yksilölliset toiminnan tavoitteet ja moraaliset näkemykset. Immanuel Kant pitää sitä pragmaattisena tietämyksenä keinoista oman onnen kuljettamiseen, jolloin termi ottaa "ymmärrettävyyden" merkityksen. Varovaisuus on rajattava kahteen suuntaan: päinvastoin kuin yleiseen tietoon, varovaisuus on suunnattu yksittäiseen konkreettiseen tapaukseen, jonka tarkoituksena on saavuttaa hyvä, hyväksyttävä ja sopiva eettisestä näkökulmasta. Toisaalta se rajoittaa kiinnittymistään moraaliseen elämäntapaan, joka on ovela, ovela, hienovarainen ja ovela. Jälkimmäisistä, vaikka käytetään samoja keinoja, on vain käytännön hyötyä tai henkilökohtaista etua. Siksi niitä pidetään myös vähemmän arvokkaina voimaantumisen muotoina. *Viite 61*

Antiikin maailmassa hyveet ja järkevyyt jakautuivat seuraavasti:

HYVEET vrt. **ARETE**

gravitas – arvokkuus, luotettavuus

constantia – rohkeus, miehuullisuus

magnitudo animi – johtajuus, vitalisuus

pietas – lojaaliuus, velvollisuus

fides- luotettavuus, uskottavuus

lustitia – oikeudenmukaisuus, reiluus

Kohtuullisuuksia kahden äärimmäisyyden välillä ovat:

uhkarohkeus **ROHKEUS** pelkuruus

lörppöys **SEURALLISUUS** jurous

hillittömyys **KOHTUULLISUUS** epäaistillisuus

tuhlaavaisuus **ANTELIAISUUS** ahneus

nousukasmaisuus **RUNSASKÄTISYYS** kitsaus

tyhmänylpeys **SUURISIELUISUUS** pienisieluisuus

vihaisuus **RAUHALLISUUS** vihastumattomuus

RATIO *Viite 62*

natura – luonto, luonne

pneuma – hneki, hengitys, elämänhenkäys

prudentia – viisauts, harkinta / providentia (hyvä ja paha)

fatum – kohtalo, jumalten tahto, määrä

deus, dea – jumalat (deus ex machina _ yllättävä apu)

logos – puhe, merkitys, ajattelu, mythos

ratio – suhde, analogia, suunnitelma, periaate, keino, järki

Tulkinnalliselta kannalta saattaa olla hyödyllistä listaus, jossa on rinnastettu planeettahalitsijoin so. jumaluuksiin rinnastetut meemit, korpusmaisuuus ja modaliteeti.

RATIOANALOGIAT MEEMEIHIN & MODALITEETTEIHIN

natura – luonto, luonne

Jupiter, gendermeemit – Epätavallisia kehoja – oleminen

pneuma – henki, hengitys, elämänhenkäys

Venus, kognitiomeemit – jamssikivekset – täytyminen

prudentia – viisauts, harkinta / providentia (hyvä ja paha)

Merkurius, kilpameemit – Mulkeroinen – tahtominen

fatum – kohtalo, jumalten tahto, määrä

Mars, humpuukkimeemit – kasuaarijalkainen poika – voiminen

deus, dea – jumalat (deus ex machina _ yllättävä apu),

Neptunus, credomeemit – aukoton ihminen – tekeminen

logos – puhe, merkitys, ajattelu, mythos
 Uranus, kielimeemit – Pitkäkyntinen Dagi – tietäminen

ratio – suhde, analogia, suunnitelma, periaate, keino, järki
 Saturnus, regimimeemit – puupäiset ihmiset – uskomien

Sanan asema kaikkeutta paljastavana voimana; vertaa mythos-jumalten nimi
 Deus ex machina – yllättävä apu

AIKA-AKSLEI

Natura (luonto) + Pneuma (henki) => elämä
 Fatum (kohtalo) + Deus (jumalat) => hyvä elämä
 Prudentia (hyve) + Logos (järki) => uskonelämä

Saturnus 7-vuotisjaksot
 Kiiron 50-vuotisjakso
 Kronos-Uranus 84=ihmisikä

LUOKITTELUPERUSTE LÄHDEAINEISTOMOTIIVEILLE

NATURA – luontoon kuuluva: bio-, ekosysteemit, ympäristö, ilmasto jne.
 PNEUMA – henkeen kuuluva; spirit, meditaatiot, jooga, uskonto, koulutus, viisaus jne.
 FATUM – kohtaloon kuuluva: sfäärit, kehitys, kokonaisvaikutus yms.
 DEUS – jumaliin kuuluvat: jumalat ja jumalattaret, idolit, kuolemattomuus, valvonta jne.
 PRUDENTIA – hyveisiin kuuluvat: moraalit, sosiaaliset järjestelmät, säännöt, arvot jne.
 LOGOS – ajatuksiin kuuluvat: kognitiot, tietoisuus, superäly jne.
 RATIO – suunnitteluun kuuluvat: tekniikka, keksinnöt jne.

70. Kannanotot

Tulkittaessa ensimmäistä merkityslajia ML I:tä on palattava ajassa taakse päin hirvipeijaisten maailmaan. Hirvestysfunktioissa F1 edustaa porukkaa, pientä ydinjoukkoa, josta sitten laajentuu ajan mittaan hirvestysseura jäsenistöineen. Yleisemmin kiteytettynä tämä edustaa yksilön ja yhteisön välistä vuorovaikutuskenttää, joka poliittisessa puheessa kulminoituu kansalaisten ja valtiovallan väliseksi dialogiksi ja tahtotilaksi siitä, mitä on yhteinen hyvä, mitä sen bruttokansanonneen, bruttokansantuloon ja bruttokansalaisuuteen tulisi sisällyttää ja millä tavoin asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa.

Myteemilaji SENTENTIA tunnussana	Merkityslaji PUOLUE valikoima	Funktiot MEEMI laji	ENNUSTEET		
Deskriptiiviset meemit M0 -> mytosemanttinen näkökulma			Prediktiiviset meemit M1 -> Futureemit ministeriön nostot (painopisteet, linjaukset)	Proaktiiviset meemit M2 -> Viitoke C-sanat siilot (virastot, laitokset, asiantuntijat)	* Prognosis- meemit M3 -> Puhefunktiot puolueet, kansanedustajat (puolueohjelmat)
MAAGINEN opinion- mielipide "Tietäjä"	I yleisyys VIHREÄ LIIKE VIHR	1+10 Verkko	f1 meemit f10 valiokunnat	culture – corporation - change	F1 Linjauksen valinta F10 Toimenpidevaatimukset

Kuvio. Eriote taulukosta ML I Yleisyys, Viite 63

Jotta ristiin rastiin sinkoilevaa kompleksista matriisitaulukkoa voi tulkita, sen sanomaa on ensin mallinnettava ja taustoitettava. Maturiteettiportaikkona ajatellen perusta, maankamara on M0, jonka varaan mytosemanttinen tarkastelu tässä työssä jatkossa rakentuu. Taso edustaa kypsyysportaikossa ensimmäistä askelmaa, perustasoa. Tilannekarttoitus aloittaa prosessin, tässä tulkinnassa Vihreä liike on saanut osakseen maagisen myteemin, jonka perusluonnehdintana on "tietäjä" edeltävien systeemien vuoksi. Tämä ei tarkoita sitä, että vihreän liikkeen edustajat tietäisivät muita paremmin, miten ilmastokriisiin ja luontokatoon on suhtauduttava, vaikka liike pyrkiikin tuomaan esille ympäristöarvoja ja tukeutuu tietoon tulevaisuuskatastrofin estopyrkimyksessään. Vihreät edustaa F1 ekoporukkaa puoluekentässä F10, joka muodostaa demokraattisen valtaedustuksen. Merkityslaji yhtä vastaava meemilaji on verkkomeemi. Verkko tarkoittaa tässä erilaisia verkottumisia esimerkiksi sosiaalisen median kautta. Sentientinä on mielipide, ja kun mielipiteistä puhutaan, niin valheiden verkko vaanii tosiasioita. Meemit muodostuvat funktioista, toiminnoista, joista muodostuu seuraava merkitysten verkko ugramella toteutettuna.

Maailma I sisältää prediktiiviset futureemifunktiot, jotka alkuun ovat työnimellä F1 Meemit ja F10 Valiokunnat. Maailma II on proaktiivisuuden kenttää, johon on matriisissa sijoitettu viitokkeen ML I permutaatiot ns. C-sanoina. Ensimmäisessä merkityslajissa nämä sanat ovat yhteisö (yhteenliittymä), kulttuuri ja muutos. Tämä kenttä M2 asettuu ugramessa horisontaalitasoon, kun taas maailmat M I Futureemit ja M III Puhefunktiot on luettava vertikaalisti, pystysuoraan ugramekuviossa. Mutta, jotta tulkinta olisi mahdollinen on otettava mukaan peruslähtökohta eli hirvestysfunktiot, koska pohjoismainen hyvinvointi saattaa hyvinkin olla perua vuosituhantisesta yhteistoiminnan harjoittelusta hirvenmetsästyksen parissa. Tavoite on ollut yhteinen, saalis on jaettu yhteisön kesken. Tätä yhteisen hyvän jakoa edustaa hirvipeijaisperinne vielä 2000-luvun Suomessa. Peijaispuheet ovat karnevalistista puhetta, ja sellaisena ne ovat rinnasteisia poliittisen puheen menippeiaan, joka on kansalaisten kohdistamaa kritiikkiä viralliseen mielipiteeseen nähden.

Selvännöksenä erioite Hirvirunoista.

I YL Yleisyys -Yleisen näkeminen yksittäisestä

sisältää hirvestysfunktiot: F1 Porukka + F10 Seura

Tämä ymmärryslaji ilmenee heijasteisina merkityksinä, jossa toinen vaikuttaa toiseen. Porukka muodostaa seuran ja seura on sellainen kuin sen porukan yksittäiset jäsenet.

Hirvestysfunktioissa seurassa toimiva porukka muodostaa peruslähtökohdan, joka liittyy hirvestyksen alkamisen esi -ja alkujaksoon sekä historiikeissa että jahtikauden alussa. Vaikka seurat ja porukat voivat vaihdella toiminnoiltaan ja kooltaan paljon, niin niillä on silti koko joukko yleisiä yhteisiä piirteitä kuten esimerkiksi riistanhoito ja järjestötyö koeammuntoineen.

Hirvestäjien keskuudessa hyväksi havaittu käytäntö tai laki on muovannut toiminnot vakioksi seuratoiminnassa. Laji ilmenee tyypillisimmillään jonkin asian käsitteellistämisenä, nimen antamisena eli sanoittamisena. Seuralla on oltava yksilöivä ja kuvaava nimi porukan yhteistunnetta lujittamassa. Joskus se on leikkilinen, joskus asiallinen, jonka rinnalla käytetään lisä-tai lempinimeä. Naapuriseuralaiset voivat nimittää seuraa erikoisella tavalla. Joskus nimeä on viranomaisten vaatimuksesta siivottava ja nimeä on siistittävä. Esimerkiksi Siberian Pyyntömiehet ry:n nimi ei ollut rekisteriin sovelias, ehkä nimeä pidettiin kansallisen turvallisuuden kannalta arveluttavana ja liian provosoivana, joten nimikekseliäs hirviporukka otti uudeksi nimeksi Hyypiökivalon Pyyntömiehet ry. Siperia opetti jälleen! Mutta kansantavan mukaan nimen piilokolkkoutta rekisteriviranomaiset eivät huomanneet, sillä kansanperinteessä

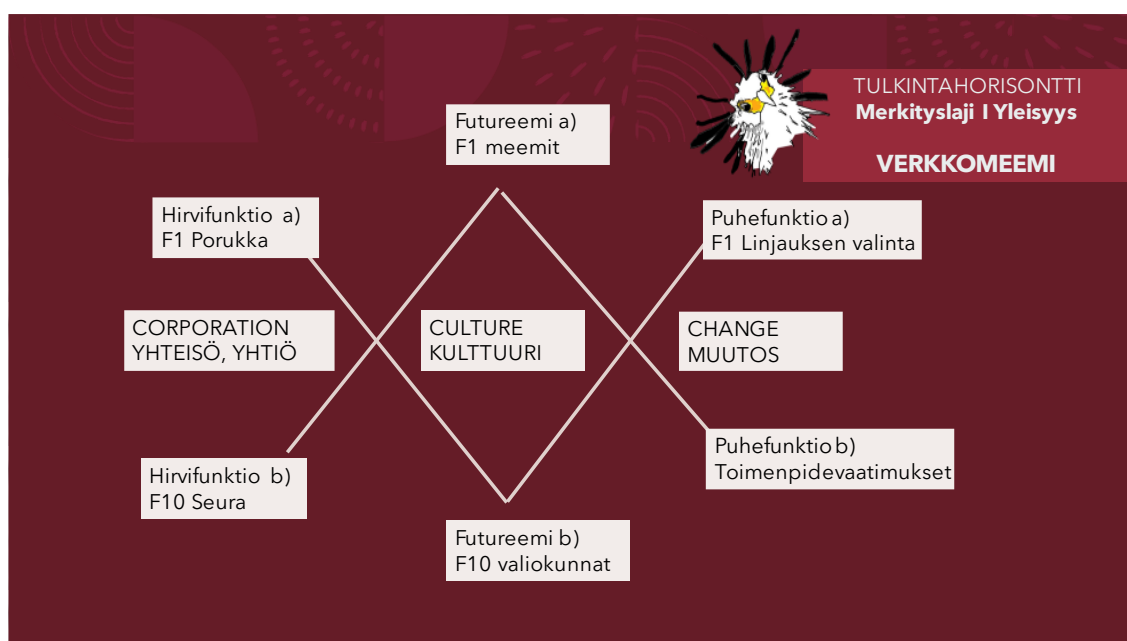
hyypiö on korpin ja naakan ohella kuoleman enne. Nimi on suomennettavissa Kuolematunturin metsästäjiksi. Seurat määrittelevät toimintansa tarkoituksensa sääntöihinsä, ja vaikka sääntöjen koostumus ja sanamuodot voivat hieman vaihdella, kaikilla hirvenmetsästyksen päätoimekseen valinneilla seuroilla keskeinen toiminta pyörii hirvestyksen ja ammutaharjoitusten sekä riistanhoidon ympärillä. Keskeistä tässä ymmärtämislaajissa on:

-> **seuran nimi**

-> **seuran jäsenet ja säännöt.**

Karnevalisointi:

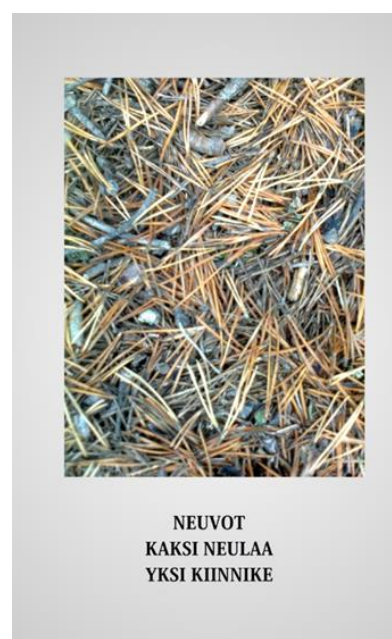
jälkipuinti /28 /YL I ; kronikoitsija /28 /YL I

Kuvio 79. ML I Yleisyys, funktio F10 ja tulkinnallinen perusasetelma

Asetelmassa on pareittain esitetty hirvifunktiot ja meemiset funktiot, joita on kaksi; futureemifunktiot ja poliittisen puheen funktiot. Hirvifunktiointi edustaa toimintaperiaatteiden muodostumista ja yhteisiä arvoja, kun taas puhefunktio on tulkittavissa bahtinilaisena suurena perinteenä eli karnevaalipuheena ja menippeiana. Keskustan vertikaalijana muodostaa toimintakulttuurin prediktiivisinä ja proaktiivisinä futureemeina.

Pohjustuksen jälkeen on aika katsastaa, miten varsinainen sanoma tulkkautuvat, kun otetaan huomioon tutkimuskorpuksen sanoma. Vaikeus tulkintaan muodostuu siitä, että systeemisesti luotu luettelo ei ole keskenään verrannollinen. Puolueohjelmallisissa systeemeissä maagiseen myteemiin on sijoittunut Vihreä liike, mutta yksikään ministeriö ei voi toimia yhden puolueen politiikkaa

edistämään. Maagisen myteemin ministeriönä kohteeksi tarkastelussa joutuu Sosiaali- ja terveysministeriö. Suomessa on ministeriöitä 2022 yhteensä kaksitoista, joten myteemisysteemin muut osatekijät on sijoitettu kohdalleen metaperustein runomatriisin avulla. Yhteisenä nimittäjänä rinnastuksen teossa ovat toimineet sententiat.

Prediktiiviset meemit ML I/M1 - > STM Sosiaali- ja terveysministeriön nostot	Proaktiiviset meemit ML I/M2 -> Sosiaali- ja terveysvaliokunta/eduskunta siilot	* Prožnoosi-meemit ML I/M3 -> puolueet, kansanedustajat puolueohjelmat
--	--	---

Taulukko 20 . Prediktiivinen, proaktiivine ja prognoosi suhteessa tietovarantoon.

71. Tarinameemit

Ministeriöiden tulevaisuusselontekosapluunassa on runomatriisissa lisätty menettelytapa, regiimisarake, jossa on neljä metanäkökulmaa.

MITEN – TAPA – MENETTELY Kansanperinne			
Moi yksilö kansalainen	Narratiivi metatieto	Soi yhteiskunta	Suomi mytologia
FOLKLORE	SAKRAALI	PRIMITIVIA	MYYTTI
Näkökilmameemi	Credomeemi	Meemipleksi	Regiimimeemi

Tasulukko. Runomatriisin neljän taustatietoruudun meemit ja merkityskohdistumat

Runomatriisin kuudessatoista ruudussa on myteemi- ja meemijaon seitsemäntoista osatekijää ratkaistu siten, että Ruutu 1A edustaa fokusta, jossa on kaksi meemiä ja myteemiä. Satumyteemi ja imitaatiomeemi sekä eksotiameemi ja innovaatiomeemi. Ruutu on nimetty Valtioneuvoston kanslialle, ja koska on tarkoitus etsiä tulevaisuustutkimukselle sopivia meemiluokitteluja, joita jatkossa kutsun futurismeiksi, ja kaksikymmenvuotisen kehittelyn lähtökohtana oli satukaava ihmesatufunktoineen, niin valinta on osunut kohdalleen, satumyteemi ja imitaatiomeemi ovat perustekijöitä.

Metatietona on lisäksi yksilön (moi) ja yhteisön (soi) välinen jännite, Valtioneuvoston tilaamassa tulevaisuusselonteossa on myyttinen ulottuvuus, joka sakralisoidaan viralliseksi kertomukseksi. Tämän tutkielman kannalta keskeisin tulkintaosio on VNK:n kotisivu, jossa komplisoidussa ketjussa Tulevaisuus ja ennakointi löytyy ketjulla etusivu>vastuualueet>palvelut valtioneuvostolle. Tulevaisuus ja ennakointi sivulla on omilla sivuillaan 1) Tulevaisuusselonteko, 2) Ministeriöiden tulevaisuustyö, 3) Ennakointiluotsi, 4) Kansallinen ennakointiverkosto, 5) EU:n laajuinen ennakointiverkosto. Hierarkiassa tiedot on saavutettavissa viidennellä alisivutasolla.

Ministeriöiden lisäksi tärkeä tiedon lähde on eduskunnan sivuilla oleva Tulevaisuusvaliokunnan sivut, jotka jakaantuvat julkaisusivuihin ja ajankohtaisiin aiheisiin. Tulevaisuusvaliokunta käsittelee tulevaisuuden kehitykseen vaikuttavia tekijöitä, tulevaisuuden tutkimusta ja teknologiakehityksen vaikutuksia. Osin näissä kahdessa toimielimessä on havaittavissa päällekkäisyyksiä, mutta tietovarannon jalkauttamiseksi se lienee väistämätöntä. Samoja teemoja pyöritellään hieman eri näkökulmista, mutta kokonaiskuvan muodostaminen saattaa jäädä hataraksi aiheen kompleksisuuden ja tietovarannon massiivisuuden vuoksi. Tarvitaan yleistäviä katsauksia suurta yleisöä ja kansalaisia varten. Tavanomaiset puhekuplakuvameemit ja poliittinen satiiri voivat antaa hyviä vihjeitä kansalaismielipiteestä. Herravihan heijastukset kertovat sosiaalisista rakenteista ja arvotörmäyksistä.

Sattumoisin valiokuntiakin on seitsemäntoista, ja niiden voidaan katsoa olevan ministeriöiden tietovarantosiiloja, jossa asiantuntijoiden ja kansalaisten mielipide otetaan huomioon, ainakin ihannetapauksessa. Ministeriöiden alaisten virastojen ja laitosten lisäksi informaatiota tulvii myös valiokunnan tilaamasta ja tuottamasta tiedosta, jossa lopputulemana on tietovaranto, joka on kansanrunouden kaltainen opus, josta syntyisi sen seitsemän Kalevalaa. Mutta ihan yksi yhteen eivät ministeriöt ja valiokunnat rinnastu toisiinsa. Useimmat nimet on helppo rinnastaa, kuten Puolustusvaliokunta ja Puolustusministeriö, kun taas Tarkastusvaliokunta ei nimensä perusteella ole rinnastettavissa yhteenkään ministeriöön. Oma erikoisuutensa on siinä, että lakiasioille on kaksi valiokuntaa, Perustuslakivaliokunta ja Lakivaliokunta.

Eduskunta.fi > FI > Valiokunnat > Lakivaliokunta
Suuri valiokunta
Perustuslakivaliokunta
Ulkoasiainvaliokunta
Valtiovarainvaliokunta
Tarkastusvaliokunta
Hallintovaliokunta
Lakivaliokunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
Puolustusvaliokunta
Sivistysvaliokunta
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta
Talousvaliokunta
Tiedusteluvalvontavalio-
kuunta
Tulevaisuusvaliokunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Ympäristövaliokunta
Asiantuntijan kuuleminen valiokunnassa

Huimana ajatuskokeena karsittakoon litaniasta esiin ne valiokunnat, jotka suoraan ovat assosioitavissa johonkin ministeriöön. Jäljelle jää silloin 1) Valtiovarainvk => VVM; 2) Lakivk => OM; 3) Liikenne- ja viestintävk => LVM; 4) Maa- ja metsätalousvk. => MMM; 5) Puolustusvk. => PLM; 6) Sivistysvk. => OKM; 7) Sosiaali- ja terveystieteiden vk. => STM; 8) Työelämä- ja tasa-arvovk. + talousvk => TEM; 9) Ympäristövk. => YM; 10) Ulkoasiainvk. => UM; 11) Hallintovk. => SM; 12) Tulevaisuusvk. => VNK.

Vastaavuudet löytyvät, loput neljä valiokuntaa voidaan sijoittaa aiheen kannalta taustalle, metatiedoksi, mutta mikäli tahdotaan futureemien hahmottamiseksi ottaa valiokunnat huomioon, on menetelmän myteemeille nimettävä nimikkovaliokunta. Kun pohjimmiltaan kyse on kansalaisten ja eduskunnan välisestä vuorovaikutuksesta, ja taulukko esittää menettelytapoja, niin muodostuu seuraava tulkinta.

MITEN – TAPA – MENETTELY Kansanedustuslaitos			
Moi yksilö kansalainen	Narratiivi metatieto	Soi yhteiskunta	Suomi mytologia
FOLKLORE	SAKRAALI	PRIMITIVIA	MYYTTI
Näkökulmameemi Tiedusteluvalvonta valiokunta	Credomeemi Tarkastus valiokunta	Meemipleksi Perustuslaki valiokunta	Regiimimeemi Suuri valiokunta EU-jäsenyys

Taulukko 22. Kansanedustuslaitoksen lainsäädännön meemijakauma runomatriisin mukaisena metatietotarkasteluna ja menettelyinä

Meemistön luomisessa on otettu huomioon satiiriset meemit, joihin on sovellettu Mihail Bahtinin menippolaisen satiirin luokkia Dostojevskin tuotannossa. Seitsentoistajakaisuus ei siten ole itsetarkoitus, mutta auttaa tarkastelemaan ylätasolta valtoimenaan vellovia kuplameemejä. Termillä tarkoitetaan tavanomaista käsitystä some-meemistä, jossa kuvia ja tekstiä yhdistelemällä saadaan aikaan tilannekomiikkaa tai satiirisia huomautuksia. Tässä työssä ei varsinaisesti tarkastella näitä kuplameemejä eli somemeemejä lainkaan. Pyrkimys on luoda systeminen käsitys meemien kirjosta, jossa tulevaisuusselonteko 2022 on ollut pääasiallisena tietolähteenä.

Jo aiemmin on esitetty E. Wilsonin arkaaisiin mielikuviin perustuvat analogiat eri ministeriöiden välillä, nyt palimpsestisuutta eli kerrostuneisuutta lisätään menippeialla, satiirisilla meemeillä. Tulkintaa varten saadut isomorfiset ryhmät on koodattava systeemissä.

MENIPPEIAN ERITYISPIIRTEET

Poliittinen satiiri on kansalaisvaikuttamisen ja mielipiteen ilmaisun muoto keskusteluareenojen ohella. Menippeia on lähtöisin antiikin kirjallisuudesta, mutta kirjallisuudentutkija Mihail Bahtin on luonut menippolaisen satiirin näkökulmiin ulottuvuutta, jonka hän näkee Dostojevskin ihmisluontoa syväluotaavassa tuotannossa. Jatkossa olen rinnastanut tämän myteemijakoon.

- 1) Nauruelementti -> karnevalisointi
- 2) Fantasiat poikkeustilanteista -> totuuden koettelu, seikkailufantasiat
- 3) Syöverinaturalismi -> äärikarkeus yhdistyy symboleiksi, uskonnon elementeiksi
- 4) Perimmäiset kysymykset -> esim. elämäkatsomuksia huutokaupalla
- 5) Kynnysdialogit -> jonkin äärellä, synkrisis, kolmitasoisuus
- 6) Kokeileva fantasia -> epätavallinen näkökulma
- 7) Moraalis-psykologinen koominen -> psykologinen abnormi
- 8) Etiketin rikkominen -> disruptio, häiriö, haaste
- 9) Jyrkät kontrastit kombinaatiosissa -> oksymoron, hyveellinen hetaira, jalo roisto
- 10) Sosiaalinen utopia: -> matkat tuntemattomaan
- 11) Irrallisten lajien laaja käyttö – mikserit, parodiat
- 12) Monityylinen monisävyisyys -> polyfonia, sana (puhe/teksti) materiaalina

- 13) Ajankohtaisuus ja orgaaninen ykseys- > uutiset, ajatusten valtiat, alluusio, tendenssi
- 14) Sukulaisgenret -> diatribi, soliloquia, symposium
- 15) Varia:

- Diatribi: saarna, retorinen, poissaolevan kanssa keskustelu yksilöltä yhteisölle
- Soliloquia: keskustelu itsen kanssa, sisäisen ihmisen löytäminen, autoteelinen dialogi
- Symposium: Pidot ja pöytäpuheet, karnevaalikieltä, vakavan ja naurettavan yhteys, yhteisöltä yksilölle.

Tarvittaessa menippeialuokitus mukautuu myteemijakoon ja toimii osaltaan tulkinnallisena avaimena politiikasta puhuttaessa. Joiltain osin menippeia vastaa keskiajan naurukulttuuria ja karnevalismia. Sellaisen hirvifunktiot toimivat välittäjäfunktiona tulkittaessa futureemien ja puhefunktioiden perimmäistä tarkoitusta peilaamalla sitä Bahtinin tulkitsemiin karnevaalikuviin ja kansankomiikkaan. Tuomalla mukaan karnevalistinen näkökulma, voidaan rakentaa kehityskaarta keskiajan meemeistä somemeemeihin ja sitä kautta mahdollisiin tuleviin kehityskuluihin.

72. FUTUREEMIKEHIKKO

MALLINNUS

Mikä ilmiö tahansa voidaan mallintaa. Imitaatiosta, jäljittelystä on monta käsitystä, ja yksi niistä liittyy näyttämiseen. Malleilla teksteistä saadaan esiin rakenne, joka mahdollistaa pintatasoa ja kertomuksen juonta syvemmän merkityskentän ymmärtämistä. Esimerkkinä alla on työstetty Conor Neillin nettisivulla julkaistava blogikirjoitus "Kuinka kertoa suuria tarinoita". Hän esittää hyvän kertomuksen viisi osatekijää, joista ensimmäinen esimerkki viittaa satujen maailmaan. Kun Albert Einstein esittää satujen kertomista lasten älyllisen ja moraalisen kasvatuksen välineeksi, niin sama pätee muihinkin tarinatyyppeihin.

Huomionarvoista on, että annettu ohje noudattaa systeemin kantasolun ajatusta, jossa perusasetelma muodostuu kronotoopista, aktorikvaliteetista ja lopuksi motiivirealiteetista. Jäljempänä on esitetty, miten tämä perusasetelma taipuu meemikaavaksi. Kun Neill kehottaa aloittamaan ajan määrittämisellä, kuten useimmat sadut alkavat, niin kronotooppi on silloin genoomi, jossa ajan lisäksi määritetään tapahtumapaikka. Avainhenkilön tai sankarin esittely edustaa aktorikvaliteettia. Motiivirealiteetissa tarina jatkuu, tapahtumain kulku tai yllättävä käänne motivoi kuulijaa. Tapahtumain kulkua kuvataan (deskriptio) tarkemmin ja tarinalla johdatellaan kohti loppuratkaisua, telosta.

Aloita hetken ilmoittaminen: **kronotooppi (TOPOS)** "Olipa kerran".

Esittele tilanne ja avainhenkilöt: **aktorikvaliteetti (ROOLI)**

"Istuin isoisäni kanssa. Isoisäni oli pitkä mies, aina moitteettomasti pukeutunut pukuun.

Jotain poikkeavaa tapahtuu: **motiivirealiteetti (TOIMINTA)**

"mutta tänä nimenomaisena sunnuntaina hän kääntyi minuun ja kysyi "haluaisitko nähdä jotain?". Ennen kuin hän odotti vastausta, hän nousi tuoliltaan ja poistui huoneesta."

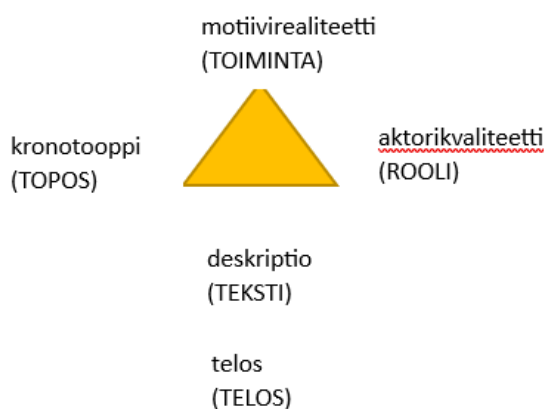
...

Anna jännityksen kasvaa – keskeytä, lisää yksityiskohtia komplikaatioon: **deskriptio**

"Istuin siellä hetken tietämättä, seuraanko häntä vai pysynkö siinä, missä olin. Olin yllättynyt ja mietin, mitä isoisäni aikoi näyttää minulle."

Ratkaise komplikaatio: **telos**

– Kesti kymmenen minuuttia, ennen kuin hän palasi huoneeseen. Hän tuli sisään iso nippu kainalossaan. Saatoin nähdä värejä, kankaita... vaatteita tai vaatteita. *Viite 64*

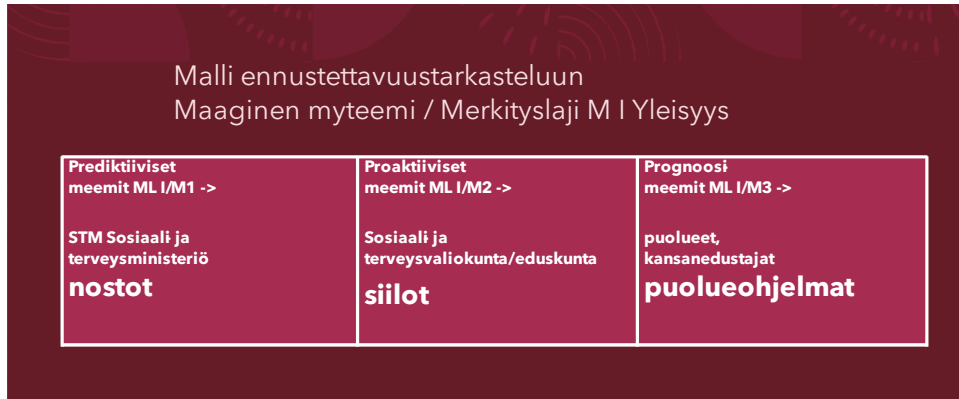

Kuvio 80. Suuren tarinan peruskaava.

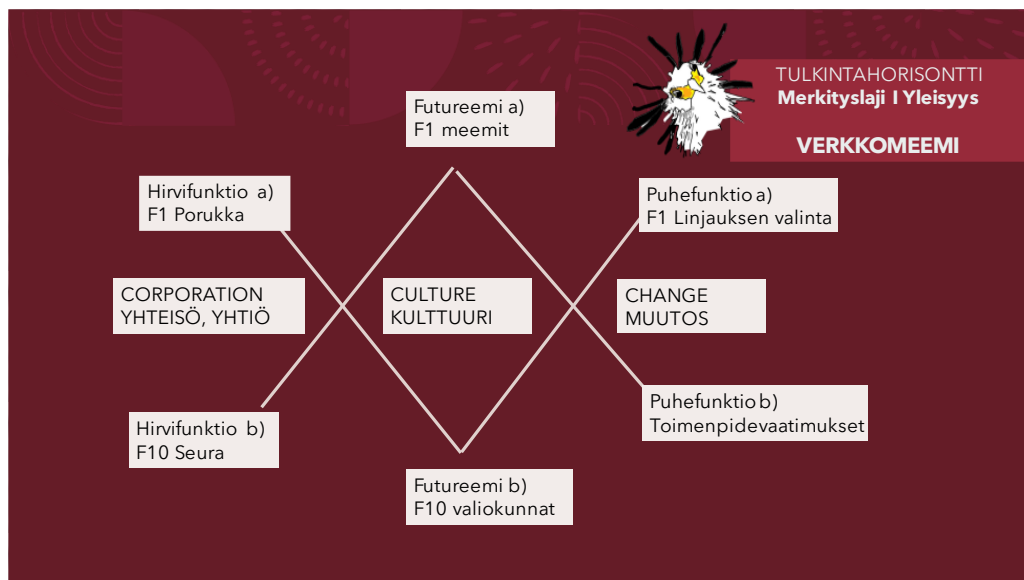
73. MIMESIS, TAITEELLINEN JÄLJITTELY

Meemin näkökulma on kilpailunäkökulma, taistelu onnesta eli tilasta ihmisaivoissa ja kulttuurissa jäljittelemällä. Eloanjäämiskysymys on jälkeläisten tuottaminen kopioitumalla, siten että mahdollisimman monet imitoivat kantameemin.

Misrepresentaatio = lakitermi, hämäys, erehdyttäminen, harhaanjohtaminen
representaatio = esitys, edustus, kuvaaminen (vrt. kuvailu – narratologinen)
mimesis

Kuvio 81. Ennustettavuustarkastelu tienä futureemien tarkasteluun

Kuvio 82. Futureemifunktioiden koetarkastelu C-sanasytemillä ja suhteessa rinnakkaisiin korpuksiin hirvestysfunktioihin ja puhefunktioihin meemilajeittain.

74. MEEMIEN MAAILMA

Tarkastelun pohjana on käytetty tulevaisuusselontekojen kaarta ja puolueohjelmien sisältöä. Meemit edustavat kansanhuumoria, jolla poliittisia arvoja ja niiden kannattajia tarkastellaan. Samalla meemi on kuvaus yleisestä tai yksityisestä mielipiteestä ja assosiaatioista, joita jonkin puolueeni asian edustajat herättävät mielissä. Alla oleva satiiri vihjaa erilaisiin näkemyksiin, millaisia ominaisuuksia maahanmuuttajilta toivotaan, kun halutaan lähinnä omaan joukkoon sopeutuvaa ja kuuluvaa väkeä.

Kuva 13. Meemi puoluestereotyyppiä / Pakolliset meemit; stereotyyppinen meemin esitystapa; kuva+teksti / Viite 65

Suomalainen sananparsi tietää – Ei niin pientä pilaa ettei totta toinen puoli, on yllä mainitussa meemikuviossakin osuvia arvoanalyysijä puolueiden keskeisistä arvoista ja niiden edustajista. Kuvameemit ovat nykyajan suosittu kansanhumorin ja satiirin muoto. Tämä saa pohtimaan, mikä olisi ollut entisaikain tapa vitsailla valtakelijöitä kulttuurissa. Esimerkkikuvassa ei ole meemeissä tyypillistä puhekuplaa, sen korvaa kuvassa teksti ja otsikoiva kysymys. Silti kuva voidaan luokitella maturiteettiasteikolla lähtökohdaksi eli deskriptiiviseksi meemiksi, josta mytosemanttinen näkökulma muodostuu tulkinnan kautta prognoosiksi puolueiden tulevista linjauksista.

Aiemmissa töissä olen viitannut teloksiin päätöksenä, jossa on kaksi vaihetta, alkutelos, telos1 lähtökohdana ja lopputelos telos2 työn lopputulemana. Siinä välissä on toteutus. Futureemien (tutumeemien) jahtissa on lähtökohdana ollut hirvestysfunktio, joiden rinnasteisena tarkastelukulmana on ollut karnevalismi Bahtinin tapaan tarkasteltuna. Nämä karnevaalifunktiot edustavat keskiajan torinauria ja aikansa kansanhumoria, joka joissain tapauksissa on tiukasti sidoksissa ammattikieleen ja rituaaleihin. Tätä tasoa edustavat deskriptiossa funktiointi. Puolueohjelmat ovat tulleet tarkasteluun mukaan vasta synteisvaiheessa, sitä ennen on tarkasteltu menippeiaa, menippolaista satiiria osana tulevaisuuden tutkimusta. Puolueohjelmien vakavahenkisen tekstuaalisuus on täten tulkittavissa kansanhumorin kannalta futureemiksi, jossa voittoisan meemin sotaa käydään naurun avulla. Kuvaavaa on, että aikanaan valtakunnan johtava koomikko on hakeutunut kansanedustajaksi, tosin ihan vakavissaan. Meemit edustavat nykyhetkeä, risteymäkohtaa naurukulttuurin ja asiakulttuurin välillä. Keskiajan nauru kohdistui valtaa pitäviin, karnevaaleissa elettiin vallanvaihdoksen aikaa, jossa valtasuhteet käännettiin nurin ja ylösalaisin hetkellisesti. Meemit luovat nykyajan ihmisille varaventtiin patoutuville tunteille ja omien arvojen tallauksille.

Tulkinnassa on nyt välineenä arsenaali, jossa on aiemmin, telos1-vaiheessa muodostetut karnevaalifunktiot hirvikronikkavastaavuuksina, ja välivaiheessa korpusmaisuushankkeessa muodostetut menippeiamyteemit. Puolueohjelmien ennustetaulukossa on siten kaksi näkökulmaa jo valmiina. Funktiointipohjaisessa merkityslajitaulukossa on mainittu 30 funktiota, mutta elonkaavassa (satukaavassa) on 31 funktiota. Ylimääräinen funktio edustaa fokusta, joka systeemissä on funktio F25 "vaikea tehtävä". Kun viitotteessa on pohjana c-alkuisten englannin sanojen triadit, niin fokukselle ei ole aiemmin määritetty sitä luonnehtivaa sanaa. Sellaiseksi ehdotan nyky maailman menossa sanaa "consolation" lohdutus. Joillekin lohtua suo usko Korkeimpaan, joillekin jokin muu korvike tai lähimmäiset. Lohdun vastakohta on lohduton, eli toivottoman surullinen, näköalaton.

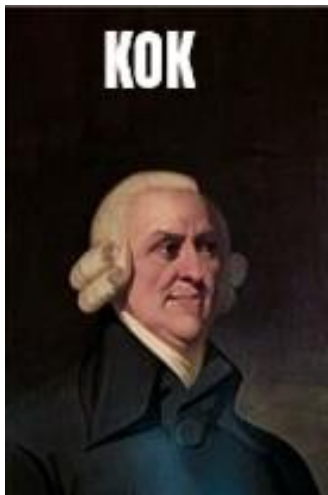
Poliittinen ideologia joissain tapauksissa on korvannut uskonnollisen maailmankatsomuksen, kuten kommunistisissa maissa on tapahtunut, koska pääideologia Karl Marx on todennut tuotannossa uskonnon olevan oopiumia kansalle. Myteemitaulukossa näköalattomuus on kohdentunut traagiseksi futureemiksi, jota luonnehtiva puheen funktiot palaverointina ja terminologiana, sekä futureemifunktiot näköalattomuus ja bruttokansalaisuus. On oletettavissa, että kansakunnan suhteen pätevät saman psykologian laita. Kun toivo tulevasta menetetään, on edessä tuhon tie. Siksi puolueohjelmat ovat tärkeitä, ne luovat kansalaisille tulevaisuuden uskoa ja toivoa paremmasta niin miehille, naisille kuin lapsillekin.

TRAAGINEN sense – aisti, mieli "Lempo"	XII Todellisuudentaju LIIKE NYT LIN	Funktiot 8+17 Gender meemi	näkö- alattomuus, bruttokansalaisuus	control – check-in – clearing "consolation"	F8 Palaverointi F17 Terminologia
--	---	---	--	--	-------------------------------------

Vaikka mallina lohtukäyttäytymisestä on sarakkeessa mainittu Liike nyt, niin valinta on sattumanvarainen, jokaisella puolueella on samankaltaiset pyrkimykset kohentaa kansalaisten elinoloja jollain sektorilla näkökulmasta ja painopistealueesta riippuen. Bruttokansalaisuuteen kuuluvat sananvapaus ja mielipiteenvapaus. Somen valitusvirret ja muu puheen virta antanevat lohtua sanojalleen, kun voi sanoa mitä mieltä, ja saattaa saada jopa kannatusta mielipiteelleen. Parhaimmassa tapauksessa syntyy vuorovaikutusta, diskurssi, joka voi johtaa hyvään lopputulokseen ja yhteinen kieli löytyy, kun termistö on sama kaikille, ei niin helposti puhuta toisten ohi.

On aika testata, miten sanottu sopii Liike nyt -puolueohjelmaan. Puolueen asetussanat kiteytyvät kysymykseen: Miten päätöksiä voitaisiin tehdä paremmin? Vastauksena on vuorovaikutus ja joukkoistaminen sekä ihmisten avoin vuoropuhelu avaimena parempaan päätöksentekoon. Tältä osin funktiointi vaikuttaa tulkintakelpoiselta jaolta. Liike nyt - puolueohjelman kuusi tavoiteltavaa ja edistettävää asiaa on ovat: 1) jokaisesta huolehditaan, 2) markkinatalouden säännöt selväksi, 3) ilmastonmuutokseen panostettava, 4) yrittäjyyttä tuettava, 5) kansalaista arvostettava ja 6) EU-myönteisyyttä edistettävä. Tässäkin puolueohjelmassa on summittaisia tavoitteita, jotka kuuluvat monen muunkin puolueen agendalle. Kokoomus tähtää sekin markkinatalouden ja yrittäjyyden edistämiseen. Vasemmistopuolueiden agendalla on hyvinvoinnin ja huoltovarmuuden edistäminen.

Kansalaisuus nähdään EU-kansalaisuutena. Todellisuudentajua edustaa se seikka, ettei lupailta liikoja. Lohtua antaa poliittisen vaihtoehdon tuntu. Puoluetoinnin pelisääntöjen korostaminen viittaa maskuliiniseen ja konservatiiviseen tapaan toimia. Hirvifunktiot F17 kohdistuu varusteisiin, joihin karnevalistisena hirvikronikkapuheena kuuluvat mm. patruunat, aselippaat, lakisääteinen suojaväri (punainen liivi ja lakki), räikät, kalistimet. Kronikkafunktio F8 kertoo metsällä tarvittavista eväistä, retki kun voi kestää aamusta myöhäiseen iltaan. Menippealajin rinnastuksena on systeemissä menippeia no. 13 eli monityylinen monisävyisyys -> polyfonia, sana (puhe/teksti) materiaalina. Somessa puhetta riittää.

Voittoisa meemi

Kilpameemi

POLIITTISET ARVOAISAPARIT

KOKOOMUS	LIIKE NYT
KESKUSTA	SUOMEN MAASEUTUPOUOLUE
DEMARIT	SININEN TULEVAISUUS
PERSUT	VAPAUDEN LIITTO
VIHREÄT	PIRAATTIPUOLUE
VASEMMISTO	REMONTTIRYHMÄT
RUOTSALAINEN KP	SEITSEMÄN TÄHDEN LIITTO
KRISTILLISET	VALTA KUULUU KANSALLE
KRISTALLIPUOLUE	

Keskeinen arvo

talous, yrittäjyys
maaseutu
hyvinvointi, turvallisuus
itsenäisyys, suomalaisuus
ympäristö, luonnonsuojelu
työ ja verotus
eurooppalaisuus, kieli
usko
valtatekijöihin
läpinäkyvyys, henkisyys

Kuva 14. Meemikuvan puolueiden myteemiaktorit.

Kullekin meemipuolueelle on etsitty puolueohjelman perusteella arvoiltaan lähinnä vastaava puolue aisapariksi. Myteemijaossa fokukseksi eli ilman paria jäi Kristallipuolue, joka on aidosti vaihtoehto materiaalisia lähtökohtia suosiville puolueohjelmille korostaessaan henkisyttä. Kristillinen puolue on profiloitunut uskonnollisuuteen. Jo historiaa jääneistä puolueista lähinnä vastaava Kristallipuolueelle on Pulapuolue. Ensin mainittu pyrkii vastaamaan henkiseen hätätilaan, historiaan jäänyt puolue reagoi aikanaan aineelliseen hätään.

75. Duktioiden merkitys

Filosofiassa duktioit ovat päättelyn muotoja. Seuraavassa lyhyt luonnehdinta erilaisista päättelylajeista ja käytänteistä. Duktioiden lista laajentuu myös filosofian ulkopuolelle, jota nimitetään tässä kreatiiviseksi päättelyketjuksi.

Abduktio on päättelymuoto, jossa johtopäätöstä perustellaan sillä, että sen avulla voidaan *selittää* premissit, tai yleisemmin ottaen saatavilla oleva todistusaineisto. Tämän takia abduktiota kutsutaan usein "päättelyksi parhaaseen saatavilla olevaan selitykseen" (tämä muotoilu - ja itse sana "abduktio" - on peräisin C.S. Peirceltä, pragmatisti tieteenfilosofilta ja loogikolta 1800 luvun lopulta) -> Vihjeistä päätellään jotain yleistä tai ennakoitavaa.

Induktio Induktiivisessa päättelyssä tapausten moneus kiteytetään uuteen yleistykseen. Induktiivinen päättely eli induktio on päättelymuoto, joka lähtee liikkeelle yksittäisestä havaintojoukosta ja muodostaa niistä yleistyksen tai teorian.

Reduktio Käsite palautetaan uuteen poikkeavaan peruskäsitteeseen. Deduktio oletetun tai annetun päättelysystemin päättelysääntöjen mukaisesti tehty päättelyketju, tai yleisemmin välttämättä totuuden säilyttävä päätelmä.

Deduktio Deduktiivinen päättely eli validi päättely on päättelytapa, jossa tosista premiseistä seuraa välttämättä tosi johtopäätös. Toisinaan deduktiivinen päättely määritellään esittämällä, että päättely etenee johtamalla yleistyksestä yksittäistapausta koskeva johtopäätös. Keksitään prinssiippi ja mitä siitä voi purkautua.

Noduktio Tuotekehityksessä käytetty uudistermi, jossa tunnetusta muodostuu jotain uutta.

Konduktio Lämmön johtuminen, lämpötekniinen termi

Produktio Esityksen tai näytelmän tuotanto – tehdään reaalisesti uusi innovaatio ja tuotantolinja

Obduktio Ruumiinavaus, autopsia; ruumiin elinten tutkiminen kuolemansyyn ja kuolemaan liittyvien tapahtumien selvittämiseksi

F-duktio Bakteerigenetiikassa, prosessi, jossa osa bakteerikromosomista kiinnittyy autonomiseen F-tekijään (hedelmällisyystekijä) ja siirtyy siten suurella taajuudella luovuttajabakteerista (uros) vastaanottajalle (naaras) bakteeri. Kutsutaan myös sexduktioksi.

Kuvio 83. Erilaisia duktioita, joista esitetty filosofinen päättelyketju ja kreatiivinen päättelyketju.

Keskijanalla on meemien "elämänvirtaus", jossa keskuksena on lämmön johtumisen termi konduktio. Sekä vaihtolämpöiset eläimet että asialle lämmenneet tai kylmenneet tahot saavat tässä fokusduktiossa sijansa. Janaa täydentävät kuolon obduktio ja elämänmakuisempi reduktio, jossa päätellään syytä tapahtuneeseen, obduktiossa vain on kyseessä kuollut ruumiillinen olento, reduktiossa abstrakti olio.

Filosofinen päättelylinja: sininen akseli

Kreatiivinen päättelylinja: punainen akseli

Elämäkaarilinja: valkoinen akseli.

76. Pannahisen mimetiikka

Tämän tekstin alustushahmona ja syntysanojen virkaa toimittamassa on ollut mytologisten sanojen listasta esiin seuloutunut jo miltei unohduksiin joutunut Pannahinen. Suomalaiset tietäjät ovat nimittäneet käärmettä "koiraksi" ja pitäneet aljokäärmeitä lemmikkinä. Tarvittaessa näitä käärmeitä käytettiin vahingoittamaan kilpailevaa noitaa tai johonkin rikkomukseen syylistynyttä. Yllä olevassa kuviossa luku Pannahisesta edustaa introduktiota, esittelyä ja syntyä. Pannahisella on loitsuissa eri syntytarina kuin mitä mytologiasanastoissa on esitetty. SKVR-korpuksessa on Pannahinen mainittu 27 kertaa, lisäksi taivutusmuodossa "pannahisen" on kolme mainintaa. Yhteensä kolmekymmentä mainintaa. Korpusotteet edustavat produktiota, esitystä, joista mainittakoon tuulen nostatusloitsu, koska se kohdistui toivottuun ja odotettuun tulevaan tapahtumaan, kun meriteitse matkaavien matkaa yritettiin jouduttaa.

Oli tapana kääntää tuuli laivalle myötäiseksi, joka tapahtui siten, että tehtiin rannalle neljästä kivistä uuni, jota sanottiin "tuulenuuniksi" ja jonka suu käännettiin aina vastatuuleen (aina siis sinne mistä toivottiin tulevan tuulen). Tulta sytytettäessä luettiin seuraava loitsu:

Kalsa ilma, kaaakkotuuli,
Inha olet etelätuuli,
Kun et kunnoton kykene,
Et liioin lentohon leahda,
Nukut kuin nurja nuottamies,
Vaikka olet viikon jo virunut,
Kuun päivät pitoja pitänyt.
Lähde nyt lentoon lännetar,
Ulvahda nyt pannahinen.
Jotta joutuisi kotijoukot,
Kotisaarien satamiin! SKVR XIII3/10169 yk)

Kreatiivisella akselilla ovat sijainnit Pannahisesta ja sen synnystä, sitten esittelyä sen toimista ja luonteesta, ja lopputulemana Pannahinen esiintyy aivan uudessa noeettisessa roolissa tuulivoiman tuottajana. Noduktiona loitsussa on pannahisen kuvaaminen tuulen muodossa. Toisen ryppään muodostaa Pannahisen olemus tautidemonina. Juvalta 1800-luvun lopulla poimituissa koin sanoissa Pannahisen toisintonimenä on Kinnahinen "kinoa valuttava" ja runotyyppi on legendamainen. Meeminen tulkinta-akseli siirtyy filosofiselle akselille, tautiprojektiileihin, taudin syntyyn ja seurauksiin.

Koin sanat

Kristus kävi tietä myöten,
tuli häntä koi vastaan.
Kristus koille kovasti sanoi:
Mihinkäs menet, matonen?
Menen tuonne luuta syömään,
lihaa menen mädättämään.
Mene tuonne kiven alle,
kidu siellä kinnahinen,
paru siellä pannahinen, ,,, (SKVR V12 4459 yk)

Kyseessä on induktio, yleistys yksittäisestä kohtaamisesta ja tuomiosta. Deduktiona on siten alkuoletus Pannahisesta kaiken pahan alkuna ja juurena, käärmettä kutsutaan uudella nimellä, se on pahan hengen pannahinen, joka joutaa kitua kiven alla. Abduktiona siirrytään hiireen, joka syö viljat aumoista. Hiirikin saa määreen pannahinen kinnahinen, haitta on taloudellinen, ei niinkään terveyttä uihkaava. Vielä selvemmin abduktiivisesta päättelystä on kyse, kun lehmää päästetään metsän peitosta eli kun metsä on siepannut, vienyt lehmän. Silloin on jo konstit tarpeen loitsujen lisäksi. Sotkamossa lehmä päästettiin metsänpeitosta siten, että kadoksissa olevan lehmän kaulaimella sidotaan karjatien yli kolme kuusen latvaa yhteen ja leppänaulalla kiinnitetään tiehen samalla kun sanotaan:

Kidu tuossa kinnahainen,
Paru tuossa pannahainen! (SKVR XII2 6963 yk)

Deduktio, johtopäätös alkuoletuksista kuvastuu loitsurunoissa madon synnystä. Kuvaukset hieman vaihtelevat, mutta eteläsavolainen versio edustaa tyypillistä tarinaa käärmeen synnyn alkutekijöistä. Syynä käärmeen syntyyn oli Syöjätär, joka sylki veteen. Aalloilla vesi pitkäksi venytti, ja aurinko paistoi lihan pehmeäksi. Oliota nimitetään mm. paholaisen paidannauhaksi ja kietolaisen kengännauhaksi. Isäksi ja äidiksi todetaan vihainen mytty, ja poika vihaiseksi otukseksi itsekin.

Täten mytosemanttinen duktiomalli osoittautui suomalaista tietäjyyttä noudattelevaksi ajatusmalliksi, mutta vielä on kaavailemaat keskusjana, ja sen obduktio, konduktio ja reduktio. Aloitetaan reduktiosta, päätelmästä, joka perustuu premissihin. Kansanrunouden Pannahinen on ja ei ole suoraan verrannollinen luonnossa esiintyvään kyykkäärmeeseen, koska selvästikin Pannahista välillä nimitetään pahaksi henkiolennoksi. Luonnon eläimenä kyykkäärme (*Vipera berus*) on vaihtolämpöinen matelija, joka talvehtii juurakoissa ja kiven koloissa tai muissa onkaloissa. Duktiosarjasta on jätetty pois F-dukutio, jota myös sexduktioksi kutsutaan. Tältä osin käärmeelle on suomalainen kansantarina kehitellyt naraatit nukkuessa suuhun tunkevasta käärmeestä, mutta pysytään ugrameluonnehdinnassa, jossa fokusduktion muodostaa konduktio, lämmön johtuminen aineessa ympäristötekijöiden mukaan. Käärme horrosta talvikauden, mutta käärmeikin voi kylmetä lopullisesti ja kuolla.

Käärmettä on käytetty sekä parannustaidon, ennustustaidon että tietämisen symbolina. Futureemisena duktiona, käärme edustaa keskijanaa, kun tarkastellaan meemien elämää, jossa tietyt alkuoletukset joko saavat ihmiset lämpenemään ajatukselle tai sitten jättävä kuulijat kylmäksi. Ellei ajat muutu suotusammiksi ja vastaanotto lämpimämmäksi käärmepepueelle ei ole elintilaa. Meemi kuolee tai muuttaa muotoaan, käärme luo nahkaansa kuten hengentyön prosessi inspiraatiosta flowhun.

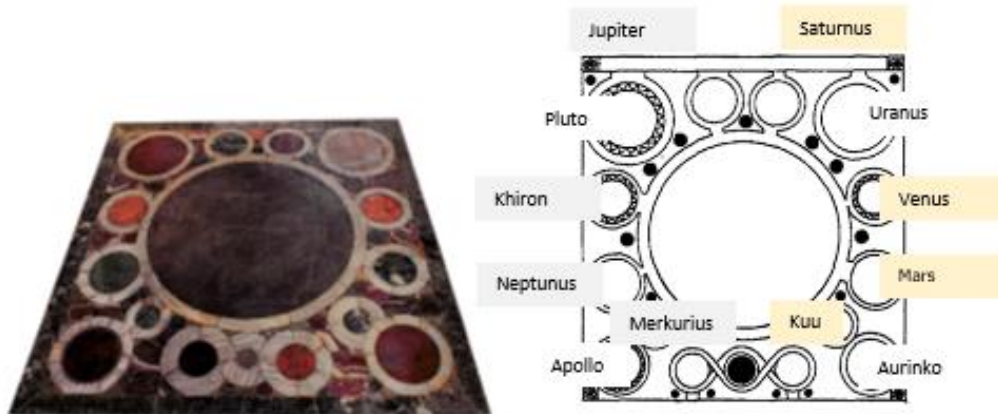
VIRITYSPYLVÄS & MAAILMANNAPA

Ilkka Väätti arvelee maailmannapojen liittyvän ihmisen sisäiseen turvallisuuden tarpeeseen sekä yhteisöjen ja yhteiskuntien vallankäyttöön. (Väätti 2012: 15) Hän on tarkastellut maailmannapakysymystä kolmen topoksen kautta, kreikkalaisen Delfoin omfaloksen, italialaisen Rooman Umbilicus-patsaan ja mudun-uhrikuopan sekä turkkilaisen Istanbulin Hagia Sofian mosaiikkilattian Omfalion kautta. Väätin väitöskirjan matkareitti (työsuunnitelma) totteli nimeä ouroboros, koska omaa häntäänsä syövää käärmettä pidetään elämänkaaren vertauskuvana. Tutkimustyölläkin on oma elinkaarensa, jota voi verrata elämänkaareen.

Noduktion kannalta kiinnostavin näistä kolmesta on Delfoin omfalos, joka on kirjottu verkkomaisella kuviolla, jossa on solmukohtia. Tämä liittyy kiven solmujen semiotiikkaan, suomalaiseen otavaan (kalaverkko) ja verkkokiveen sekä noduktioon noduksineen. Nodus tarkoittaa lääketieteen termistössä syöpää, solmuketta, solmua, solmukohtaa. Väitöksen tarkastelutapa on tetralogi, jossa näkyvät sivut muodostavat maailmanpylvään, jonka vastapoolina on mundus, uhrikuoppa. Tässä on mahdollista nähdä affirmaation ja negaation kaava, jossa maailmanpatsaat muodostavat maanpäällisen ja usein kotkaan tai puuhun huipentuvan maailmankatsomuksen, jonka vastapoolina on käärme, sykkö alisen maailman edustajana ja vastavoimana sille, mikä on ylimpänä ihmisen maailmankuvassa ja merkkiverkon alku ja juuri. Paradoksaalinen lausuma kääntää totunnaisen ajattelun toissuuntaiseksi. Omfalos-verkko selvästikin rakentuu ylhäältä alaspäin suuntautuvana punoksena, kun taas kasvu kaikenlainen lähtee maasta ja juuristosta ylöspäin haarautuvana verkostona. Tämän tutkimusasetelman kannalta voidaan omfalos-tulkinnat laittaa vastaavuudeksi prognoosille eli synteeseille tulevaisuuden meemeistä tai tapahtumista, tulevaisuusselonteot ovat ylhäältä alas rantautuvaa dialogia kohti arkijärjen päätöksiä ja toimenpiteitä.

Syköt eli käärmeet ja karhut hakeutuvat talvihorrokseen maakuoppaan, joten Rooman mundus ja Umbilicus vastaavat kaksoismorfologista toposta, osmolaisten maata eniten. Enteiden otto vastaa alitajuista käärmetajuntaa, ennusteet pyritään tekemään loogisesti duktioita käyttäen, joten sen edustajaksi sopii predikttiivinen analyysi datoineen, ennusteineen ja trendeineen. Mundus voidaan suomentaa myös manalanportiksi, menoaukoksi aliseen maailmaan tai vastaavasti alisen maailman asukkaiden pääsyksi ihmisten ilmoille. Kaksisuuntaisuus kertoo toimijoiden laadusta, aktorikvaliteetti ratkaisee onko rajankäynti ja ylitykset hyväksi vai pahaksi ihmisille.

Edellä on assosioitu Väätin maailmanpylväsväitteet ennusteiden kolmijakoon. Kun symbolina omfalos rinnastui prognoosiin ja mundus/umbilicus predikttiiviseen, niin jäljellä on vain yksi vaihtoehto. Proaktiivisuutta symboloimaan jää jaossa turkkilainen lattiakuviokuva omfalion. Kaikissa kolmessa on kyse maailmannavasta tai maailmanpylvästä keskipisteenä, rinnastuksissa on kyse ennusmenettelyistä. Väätti on kiinnostunut Olen kiinnostunut erityisesti siitä, mikä oli maailmannapojen merkitys kreikkalaisille, roomalaisille ja bysanttilaisille, tässä kiinnostus kohdistuu rinnastusten avulla siihen, mikä merkitys eri ennustetavoilla on lopputuloksen tai menestyksekkään tulevaisuusmeemin kannalta. Aiheen kompleksisuuden vuoksi iso kuva jää auttamatta yksityiskohtien luonnostelun tasolle, jossa kokonaisuus hahmottuu vain summittaisena ääriiviivana. Hagia Sofian kirkonlattian porfyryriekikoissa esiintyy kaksi omfalonia, suuri omfalion ja pienempi omfalion pyhän portin yhteydessä. Väätti näkee kirkon pohjarakenteessa ihmiskehon, ja sen suuren omfalionin sijainnissa sydämen paikan kehossa. Vajaan neljänkymmenen neliön reunat ovat hieman eri suuruiset.

Kuva 15. Hagia Sofian omfalionin maailmannapakartta planetaarisena kuviona.

Omfalion on johdos sanasta omfalos, joten sen merkitys on lähinnä pikkunapa, tai napanen. Eckhardt Ungerin mukaan tulkittuna Hagia Sofian suuressa omfalionissa on kyse maailmankuvamosaiikista. Kulmat edustavat eri ilmansuuntia. Lisäksi kuviossa on punoksella yhdistetty kolme tekijää, joita pidetään logoksen, Kristuksen ja viisauden eli sofian symboleina, pyhän kosmoksen kolminaisuuden kuvaajana. Tätä tulkintaa tukee kuviointi, jossa on astrologinen jako nähtävissä. Käärme kuvioinen, sahalaitainen kilpi tai pyörylä on kuvattu neljä kertaa, isohkoja pyörylöitä on myöskin neljä ja pikkukilpiä neljä, joista kahdessa kaksi kilpeä on kuvattu kiinni toisiinsa nähden. Kun Eckhardtin tulkinnassa isoin keskuspyörylä on maa, ja mikäli näin on planetaarista tietoisuutta voidaan alkaa hahmottaa vasemmasta yläkulmasta, jossa on isompi ja pienempi pyöreä ”kilpi” liittyneenä toisiinsa. Etsimättä tulee mieleen tästä maan kannalta elintärkeät kosmiset kiertäjät kuu ja aurinko, alkujaan kuu on maasta lähtöisin, osa maata ja sen ekosysteemiä. Toinen aisapari on arvoituksellinen, sen ratkaisemiseksi tulee selvittää, mitä käärme koriste kuvioilla on symboloitu, minkä merkki on sahalaita? Astrologinen jako jakaa taivaanmerkit so. eläinradan kuviot kolmeen päälinjaan, muuttuviin, johtaviin ja kiinteisiin merkkeihin. Jos oletetaan ison pyörylän vasemmassa yläkulmassa edustavan aurinkoa, joka on vallan ja johtajuuden symboli, niin isot ”kilvet” edustavat tällöin johtavia merkkejä ja sen mukaisia planeettoja eli leijonan, vesimiehen, skorpionin ja härän astrologisia tähtimerkkejä, jotka luokitellaan tulimerkeiksi, ja joiden symbolisina planeettoina on aurinko, Uranus, Pluto ja Venus. Viime mainittua on veikattu ns. näkymättömän planeetan merkiksi, tuon toistaiseksi epämääräinen liikkuja on nimeltään Apollo. Ennuskuvastossa Apollon ennustustaitoon liitetään usein käärme. Härän merkin oppositiossa on Skorpionin merkki, jonka piiriin kuuluu epämääräinen 13. merkki eli Käärmeenkantaja. Auringosta lukien maanpiirin kosmoksessa on lähinnä tulipalloa Venus ja Mercurius. Oletettavasti kulmiin on sijoitettu johtavat planeettasymbolit, aurinkoa vastapäätä oikeassa alakulmassa iso kilpi kuulune Plutolle, tuonpuoleisen haltijalle. Näin on kiinteä jako tullut määritellyksi.

Muuttuvien ja kiinteiden tähtimerkkien määrittely menee arpapeliksi vihjeiden puuttuessa. Hypoteesiksi voidaan ottaa jo määriteltyjen Merkuriuksen ja kuun sijainnit. Ongelmaksi muodostuu kaksoismerkitys, koska Mercurius hallitsee sekä Kaksosten että Neitsyen tähtikuviota. Epäilemättä tässä asetelmassa piilee synnyt syvät, koska heterotopiana on hedelmällisyyteen ja viestintään liittyvät merkit. Myyttien kannalta Mercurius on jumalten ja ennusten sanansaattaja.

Koska tämä tutkimus painottuu ennusteiden maailmaan, otan tulkinnalliseksi lähtökohdaksi Kaksosten merkin, joka kuuluu vaihtuviin merkkeihin ja viestii kevään vaihtumisesta kesäksi. Muita vaihtuvia tähtimerkkejä ovat Jousimiehen, Kalojen ja Neitsyen merkit, jotka ovat ajan merkkejä vuodenvaihtumisen vaihtumisesta kesästä syksyyn, syksystä talveen, talvesta kevääseen. Kuu mielletään astrologisesti Ravun merkkiin, joten siitä saadaan trikolorinen avainmerkitys nelikenttää ratkaistaessa. On käytettävä folkloristista kieroilua päämäärän tavoittelussa, kun suoraan ei voi edetä. Vääntö tulkinta huomioi yhdysviivan oletetun Apollo-Merkurius kuvion välillä. Näillä on siten jokin merkitysyhteys olemassa. Kolminaisuus sofia-logos-Kristus on tulkinnassa nyt lähtökohtana, mutta nimetään kolmikko uudelleen. Sofia on gnosis; logos on kosmos; Kristus on luomakunnan pää, sydäntietoisuus tms. Gnosis voidaan suomentaa tiedoksi, johon kuuluu esimerkiksi samanismi, ennustaminen, unet, salatieteet, mysteeruskonnot, selvänäkeminen ja suomalaisen tietäjälaitoksen tietuoiminen pannahisineen.

Vihjeenä merkitysrppääseen kuulumisesta on kaksi punaista käärmekilpeä, mutta mitä merkkejä ne edustavat ja mikä on neljäs osatekijä muuttuvissa merkeissä. Vastaus on lähempänä kuin luulisikaan. Muinaisaikojen ennustajat olivat ensisijaisesti naisia, povaaminen liitetään naisten alaksi jne. Ravun hallitsijaplaneetta kuu on sekä tunteiden että naisellisuuden symboli, mutta se ei silti kuulu haettuun sarjaan, koska se edustaa johtavaa merkkiä, ei muuttuvaa. Koska jäljelle jääviä kilpiä on kaksi sarjaa kolmenlaisia kilpiä, voisi olettaa niiden jakautuvan puoliksi kummallekin merkille, ja jakona on vasen puoli ja oikea puoli.

SOFIA	LOGOS	KHRISTOS
GNOSIS	DUKTIO	KOSMOS
"intuitio"	"järki"	"kohtalo"
aavistus	ennuste	ennakointi

Asenteina edellä esitettyjen rinnastusten puheenparret kuuluvat:

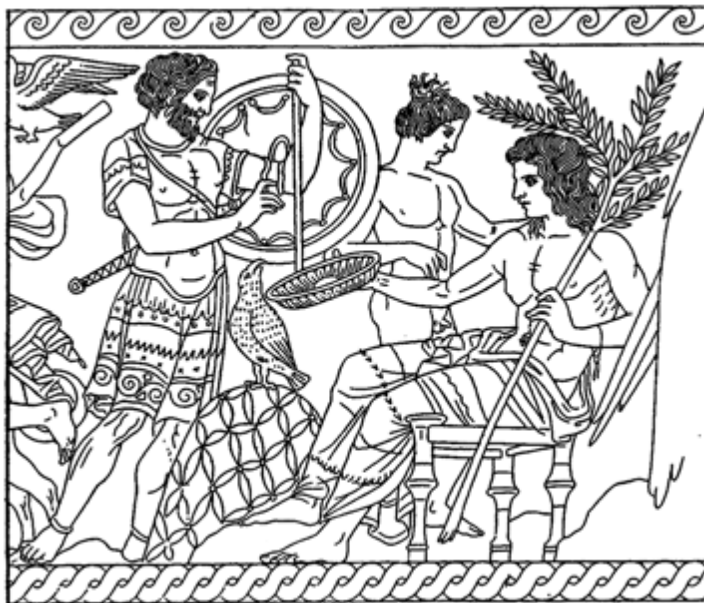
" senhän sanoo järkikin, tuo on järkipuhetta"

" tämä voi olla kohtalon kysymys"

" paha pelkään, ei tässä hyvin käy"

Logoksella on ymmärretty myös merkitystä. Kuvio on Hagia Sofian lattiassa, joten logoksen merkitys lienee tässä tulkittavissa Jeesukseksi kosmoksen luojajumalana ja maailman synnyttäjänä. Aavistukset ovat tulkinnoiltaan läheistä sukua unennäölle ja ennustuksille. Ennusteet pyritään tekemään loogisesti joko perinteisesti deduktiivisella päättelyllä tai kompilaatioina neoduktiiona praktisena luovuutena. Tulevaisuuskyvykyys edellyttää myös mielikuvitusta yritettäessä arvioida tulevia kohtaloita ja mitä tuleman pitää.

”Valta ja yhteiskunnallinen hierarkia ovat piilossa olevia ja abstrakteja asioita. Niiden esittäminen, hahmottaminen ja uusintaminen vaativat konkreettisia ilmentymiä: symboleja, seremonioita ja riittejä, joissa valtarakenteet tulevat selkeästi näkyviksi. Valtaa legitimoidaan monin tavoin: laein ja asetuksin, sita esitetään lipuin, muistomerkein ja arkkitehtuurin keinoin. Rituaalit auttavat kanavoimaan tunteita, ohjaamaan havainnoimista ja luomaan sosiaalista järjestystä. Niiden kautta hankitaan, vahvistetaan tai vaihdetaan uskomuksia ja käsityksiä maailmasta. Sakraalien rituaalien tehtävänä on puhdistaa ihmiset tai esineet profaaneista epäpuhtauksista ja siirtää heidät tietyksi ajaksi pyhään tilaan. Toistolla luodaan turvallisuutta: saannollinen seremonia antaa merkityksiä maailmalle linkittämällä toisiinsa menneisyyden ja nykyisyyden sekä nykyisyyden ja tulevaisuuden.” (Väätti 2012: 136)

Kuva 16. Napakivi ja Apollo.

Kuvassa oleva napakivi on punosmaisen koristelun peittämä. Tässä punos muistuttaa kudosta, verkkoa, jossa on harva silmukointi. Tällaista verkkoa suomeksi kutsutaan harvaksi, myös tähdistönä tunnettu Otava tarkoittaa myös verkkoa. Suomalainen uskontotieteilijä on viitannut maailmannavan olevan yhteydessä sidoksissa planeettoihin ja planeettahallitsijoihin ja tätä kautta tähdet ovat symboloineet ihmiselämän kudelman ja kohtaloa maan päällä. Kuva on tupaten täynnä symboliikka, kuten astrologiakin, joka on itse asiassa symbolijärjestelmä, joka kuvaa muutakin kuin ennustamisen taitoa. Hagia Sofian mosaiikkikuvioinnissa, suuressa omphalionissa olevat pyöreät kuviot on nimetty ”kilveksi”. Kuvassa uhrilahjan antajan vasemmassa käsivarressa on kilpi, mannavan laella on kotka.

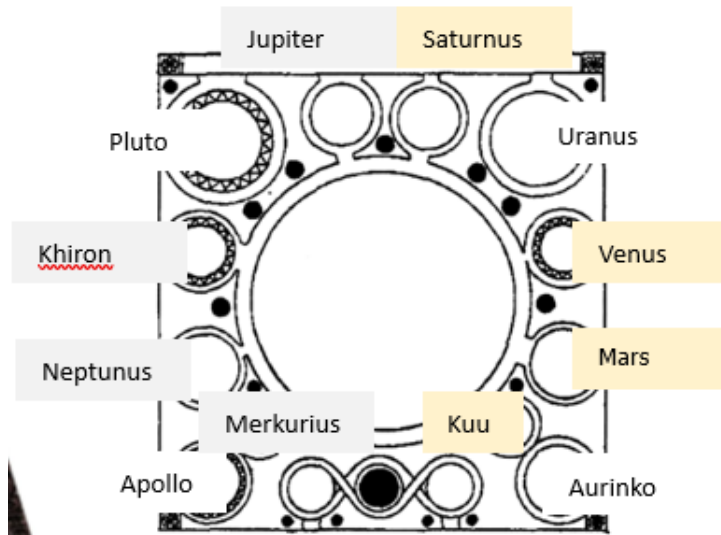
Apollonin attributteja olivat jousi, laakeripuun oksa, lyyra ja tripodi eli kolmijalka. Tyypillisistä Apollon attributeista kuvassa näkyy napakivi, kolmijalka, laakeripuun oksa sekä kolmijalka. Symboliikka on heterotopia, monimerkityksellinen tutkittava, koska tulkinnat ja kuvaukset muuntelevat suuresti.

Käärmettä ei tässä kuvassa ole lainkaan, maailmanapaa ympäröi verkko, arvoituksellinen alaston nuorukaishahmo koskettelemassa Apolloa on myös keskeinen attribuutti, nuorukaishahmossa saattaa olla viittaus areteen, hyveeseen ja ihmisen kykyyn ja tietoon ihmisen elämäntehtävästä ja kohtalosta. Vuohen villa liittyi selkeästi Apollonin persoonaan, sillä hän oli myös laitumien ja paimenten suojelusjumala. Vertauskuvallisesti vuohenvillaverkko voidaan yhdistää myös Dionysos-kulttiin. Tämä kudosverkko liittyi lisäksi maaäidin palvontaan, sillä hän oli kreikkalaisessa mytologiassa verkkojen jumalatar. Verkon tehtävä oli mahdollisesti suojella napakiveä kutsumattomilta yliluonnollisilta olennoilta ja/tai pitää henki sisällä. Omfalos oli pyhä kivi, *fetissi*, jota palvottiin ja pelättiin sen sisäisen voiman takia. Villakudosverkon solmukohtiin oli kiinnitetty kauniisti koristeltuja jalokivia ja/tai metallisia sidoskoruja, jotka oli yleensä muotoiltu *gorgon*-muotoon. Nämä naispuoliset kaarmehiuksiset hirviöt toimivat vertauskuvallisesti pyhän napakiven pelottavina vartijoina. Omfalos oli veistetty mehiläispesän muotoon, sillä mehilaista pidettiin puhtauden, kuolemattomuuden ja uudelleensyntymisen vertauskuvana. Mehiläiset yhdistettiin usein maaäitiin (*Gaia*), jota palvottiin muun muassa kohtalon saattajana ja samalla oraakkeli-jumalattarena. Hänen asuinpaikkansa oli maakehän arvoituksellinen napa. Maaäitiä sanottiin mehiläiskuningattareksi ja hänen papittariaan mehiläisiksi (*melissa*). Delfoin Apollonin temppelein Pythioita kutsuttiin myös mehiläisiksi. (Väyttä 2012: 45). Omfaloksesta tuli Apollonin ja Pythian oraakkelin symboli.

Joissain napakivissä on symbolisesti nähtävissä maan ja taivaan symbolit yhdessä, kuten eräässä etruskilaisessa napakivessä, jossa verkkokuvioisen napakiven ympäri on kietoutunut käärme, joka ktoonisena myyttiolentona symboloi maata ja maaemoa, kun taas verkko mitä ilmeisimmin kuvaan taivaan jumalyhteyksiä.

Kuva 17. Verkkokuvioitu maailmannapa, jota käärme kiertää.

Kuva 18. Omfalionin planeetta-asetelma

Planetaariset kiekot haltijoineen vaativat lisätarkastelua. Huomio kiinnittyy pareina esitettyihin kuvioihin, jonka alkuperäistä merkitystä voi vain arvailla, mutta alkukuva ja idea siinä pätee. Planeettakuviot toimivat symbolisysteemissä dualistisesti, merkitys syntyy vastapoolien tarkastelun avulla. Jupiter ja Saturnus ovat kuineen ja renkaineen erityislaatuisia planeettoja, jotka symboloivat ihmiselämän onnea tai kurjuutta. Jupiter on hyvinvoinnin ja vaurauden tuoja, suuri onni, joviaali johtaja, mutta myös siipeilijä ja huijari, peluri. Saturnus tuo harkintaa hyvettä ja viisautta johtajuuteen, ja sen ohella kurjuutta, kärsimystä ja epäonnea ihmisten elämään. Kasvattaa kuitenkin kärsivällisyyttä ja kohtaloon tyytymistä. Periaatteessa rinnasteisuus kuvastaa kahta asennetta, Jupiterin optimismia, jyväntahtoisuutta ja investointihalukkuutta sekä Saturnuksen symboloimaa saituutta, itsekkyyttä, varautuneisuutta ja pessimistisyyttä. Voisi sanoa niinkin, että Jupiter-yhteiskunnat ovat demokraattisia, Saturnus-yhteiskunnat autoritatiivisia. Auringon ja kuun liitto esiintyy nykyajassa median yhteyksissä valtaan. Tämän tutkimuksen pääaihe kohdistuu ennusteisiin, Mercurius on mytologiassa jumalten sanansaattaja myös ennustuksien suhteen, Apollo toimii julkisen vallan (ja auringon) taustalla.

Lukuisat maannapojen käärmeviittaukset viittavat Pluton hallinnoimaan ktoonisen maailmaan. Mystisin asetelma lienee Khironin ja Neptunuksen samalinjaisuus. Tässä kohtaa on syytä turvautua semiotiikkaan ja sen semioottiseen neliöön. Kuviota on katsottava parillisuuden laajentumana, ei ehkä ole sattumaa että etruskit arvostivat neljän yhteyksiä ja olivat erittäin ennusteorientoituneita. Lähdetään liikkeelle maannavan edustamasta suuresta äidistä, joka ruokkii ja vaalii lapsiaan rintojensa tuotteilla, ja ottaa ihmiskohtalon päätteeksi hänen kehonsa povelleen, maan poveen, vaikka sielu liittää taivaan tähtien tasalle.

Khiron ja Venus edustavat ihmiselämän kaarta ja sen kukkeutta, jota voisi nimittää terveyden ja kauneuden akseliksi, jossa vastavoimana on vaanimassa sairaus ja rumuus. Ikääntyminen tuo viime mainittuja lieveilmiöitä, Khiron edustaa ihmisen työteliästä aikuisuudessa tehtävää tyouraa elinkaareessa, jakson pituutena on noin 51 vuotta. Khiron on myös parantamistaidon ja Neitsyen tähtimerkin planeettahallitsija, vaikkakaan astrofysiikassa Khironia eikä Plutoa ei lasketakaan planeetaksi. Siinä missä venusmainen sulous ja naisellisuus katoaa Khironin matkassa, niin vastaavasti Mars tulen ja sodan symbolina on miehen, sodan ja tulen symboli. Sota ja rauha ovat vastakkaisia toimijoita. Rauha on rakkauden aikaa, jota Venus hallinnoi. Mutta mitä edustaa Marsin ja Neptunuksen rinnastus ja/tai vastakkain asettelu?

Mars symboloi aktiivisuutta ja aloitekykyä, toimintaa, Neptunus passiivisuutta ja flegmaattisuutta, mutta myös luovuutta ja herkkyyttä. Tässä voidaan nähdä ihmiskunnan suurimpien vitsausten planeetat, sodankäynnin ja luonnonmullistusten tuomat haasteet. Varsin ajankohtaista on Neptunuksen valtakunnan tuhoutuminen veden saastumisen ja juomaveden katoamisen seurauksena, mistä voi hyvinkin koitua vesisotia. Vesi liittyy myös maailmannavan symboliikkaan.

Suurin vastakkainasettelu koskee feminiinistä ja maskuliinista maailman hahmottamisen tapaa, jossa vallalla on yliarvostus miehistä loogista ajattelua kohtaan, jota Merkurius älyn ja viestinnän planeettahallitsijan edustaa. Tämä arvostus heijastuu oraakkelilaitoksen muutoksena ennakoitimenetelmien taidoksi tulevaisuuksia selviteltäessä. Nykyajassa oraakkelitoiminnan psyykinen näkijyys on lähes pannassa, mutta luovuutta ja mielikuvitusta silloin tällöin kaivataan, tai pehmeämpiä arvoja.

Kuvataiteilija Ilkka Väätti on todennut väitöksessään tieteellä ja taiteella olevan yhteinen perusta: molemmat pyrkivät ilmaisemaan ja ymmärtämään monipuolisesti, mistä elämässä on kyse. Sitä samaa on yritetty astrologisen maailmankuvan kautta lattiamosaikissa, vaikkakin systeemin perusteet ovat jo hämärtyneet. Onneksi kuvataiteilijat ovat tutkineet usein hämmästyttäviä asioita ja ilmiöitä: mystikon sydämen lävistämistä, lentämättömiä koneita tai maalauksen aistisuutta, ja lisäksi pohtineet semiotiikan kysymyksiä ja kirjoittaneet fantasiataloista kuten Väätti sen toteaa. Selitysyritykseni edustaa hommage-tulkintaa, kunnianosoitus kohdistuu ikivanhaa symbolisysteemiä kohtaan, sillä rakennelma on lähes käsittämättömän korkealentoinen. Edelleen Väätti lainaillen voi sanoa sanallistamisen olevan haastavaa, vaikkakin kuvataiteilijan luomupuheelle onkin vahva henkinen tilaus.

Aikansa Delfoin oraakkelia voidaan verrata massiivisena tiedon kerääjänä ja samalla kätkeyn vallan käyttäjänä nykyajan suurvaltioiden tiedustelujärjestöihin ja big dataan perustuvaan prediktiiviseen analyysiin. Mutta kuten Herodotos on historiateoksessaan elävästi kuvannut, hallitsijat eivät läheskään aina osanneet tulkita oikein annettuja oraakkelilausumia, ja toimintapäätös saattoi johtaa tuhoisiin seurauksiin. Delfoi oli vanha maaäidin palvontapaikka ja myöhemmin Apollonin kulttipaikka, jonka temppeli oli kreikkalaisille jumaluuksien asuinsija.

Yhteys yliseen maailmaan kulki useiden vertauskuvien kautta: vuorena, laakeripuuna, keskilieden savuna, napakiven kupuna. Todistettavasti temppelin alapuolella oli halkeama, joka ulottui vertauskuvallisesti aliseen maailmaan. (Väätti 2012: 227) Mainitun suuren äidin kehityslinja väljästi tulkiten kulki linjaa Rhea-Kybele-Gaia.

Kuvallisen ajattelun hyödyttäminen tieteellisessä tutkimuksessa voi olla käyttökelpoinen ajattelutapa. Otan esimerkiksi Suhumista kotoisin olevan maalarin Serge Sangalovin työt, joiden hän kertoo saaneensa alkunsa lasten satumaailmasta ja sen möröistä. Tämän alkuvaiheen jälkeen keskeisaiheena olivat "tontut" ja lopuksi enkeliaiheet. Tämä muistuttaa psyyken evoluutiota ihmisen elinkaareissa, jossa on ensinnä alimpana pohjalla erilaiset pelot ja maaginen maailma, jota aikuiset ovat ruokkineet mm. lastenpelottelujen avulla. Seuraavassa vaiheessa mielikuvitus ihmisevoluutiossa kansojen ja yksilöiden elämässä luo erilaiset haltijat ja jumalat, joiden rajaa on joskus vaikea hahmottaa. Siksi puhunkin mieluummin jumalhaltijoista, joiden raja eeposten ja tarujen sankareihin on sekin veteen piirretty viiva. Enkelikuvasto on vanha, mutta saanut renessanssinsa nykyajassa vaihtohtomeeminä.

Kansanuskomukselliset ainekset haltijoihin kuuluvat aikuisten kansanuskon maailmaan, enkelit ovat uskonnollista kuvastoa. Ennustemaailman kannalta esitetty mielikuvasto voidaan esittää näin.

MÖRÖT - ENNEN	HALTIJAT - UNIVERSAALINA	ENKELIT - NYT
Satumaailma - pelot, lastenpelottelu - alitajunta - maaginen ajattelu => Demoninen myteemi	Myyttimaailma - jumalat, tarut, myytit - sankarit - tontut yms. => Mystisyysmyteemi	Uskomusmaailma - new age -uskomukset - elämyshakuisuus - luovuus, itsepetos => Eksoottinen myteemi

VII Uskomisen modaliteettineliö:

F8 Demonisuus

F7 Sakraalisuus

F10 Mystisyys

F11 Eksoottisuus

Näin on konstruoitu alkuidea ja esiyymmärrys probleemaan Neptunus-Khiron-Venus-Mars.

Suuri mörkö edustaa sitä, mitä pelätään. Tulevaisuusselonteosta ilmenee pelkojen ja myös toimenpiteiden kohteena olevan sodan uhka ja ilmastokatastrofit, eli kuten suomalaisittain sanottaisiin realismin nimissä on maalattu piruja seinälle. Luova mielikuvitus tuottaa pelkokuvia siinä missä muitakin, ja ehkä tässä olisi hyvä muistaa kristinuskon perushahmon sanomaa: Älkää pelätkö, sillä se mitä pelkäätte, se teitä kohtaa. Pelolla ja pelottelulla päätösten oikeutus ei ehkä ole viisasta tai kypsää päätöksentekoa, joskin tietty määrä varomista ja varautumista sitä onkin, sillä voihan olla etteivät ufot/enkelit pelastakaan eivätkä puutu ihmisten toimiin.

Uskomisen ilmiöinnin modaliteettineliössä on neljäntenä eli tosittaiseksi määrittämättömänä tekijänä sakraalisuus. Vaikka uskoteltaisiinkin tarkoituksen pyhittävän keinot, niin käytännön seuraamusten kannalta menettely voi olla tuhoisa. Nato-jäsenyys voi viedä kurjistumisen ja sotakierteen tielle, vastoin toivottua turvan ja rauhan toivetta. Tuleva on rinnasteinen myyttimaailman ajattelulle, universaaleina ideoina tarut ovat aina ajankohtaisia analogioita, joita tulkitaan tulkitsijan oman maailmankuvan ja elämän tarpeiden mukaan. Tulevaisuus on mysteeri, myytti ja arvoitus.

Tulevaisuudessa lähimmän sadan vuoden jännteellä voidaan olettaa Venus-Mars akselilla muutoksia, jossa meren vaahdosta kohoavan Afroditen kauneusihanteen muutos muuttuu kohti groteskia, kun ihminen haluaa muokata kehoaan tavoitteitaan vastaavaksi. Huulet ja rinnat paisuvat botoxilla ylettömiin mittoihin, sukupuoli on vaihdettavissa koska vain. Mitä tulee miehiseen marsmaiseen toimintaan, sotateknologia kehittyy ja ohjailee haavekuvaa avaruusmatkailusta ja muutosta Marsiin. Ihmiset saadaan myötämielisiksi milloin millekin tuhoon tuomitulle päätökselle tajuntateknologian avulla. Ihminen ei sitten enää ole vapaa päättämään asioistaan, vaan milloin minkin valtaeliitin arvojen heiteltävänä. Käy kuin Delfoin oraakkeleille, tietovirrat ehtyvät, maailma mielivaltainen eikä ennakoitavissa mitä tuleman pitää. Ihmiskohtalona on olla epätietoinen tulevasta. Viisainta mitä voi tehdä, on oppia hallitsemaan pelkonsa ja pyrkiä kohti aretea, hyvettä ja sallia vaihtoehtonäkemykset.

FUTUREEMI

- robotit
- tekoäly
- tajunnanmuokkaus
- ⇒ Sakraalisuusmyteemi – KEINOTEKOINEN MAAILMA vrt. avaruussiirtokunnat jne.

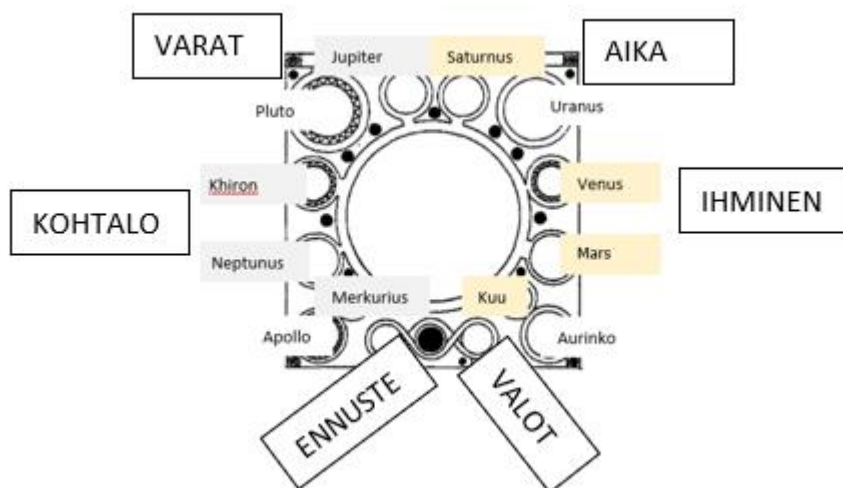
Happea ja vettä ei voi korvata maailmassa, maannavalla kasvaa puu, jonka juuret ovat vesilähteissä, ja jonka lehvistössä lepää kotka, ukkosjumalan lintu. Maannavan pyöriminen akselinsa ympärillä on sampo, josta kasvu kaikenlainen. Maannavan rotaatio mahdollistaa maan hedelmällisyyden, siemenet ja ekokierron.

Ihmisen planetaarinen rooli voi olla joko evoluutiota kaventava tai sitä rikastuttava ja syventävä sen mukaan, miten hän tiedostaa itsensä ja tekniikan olemuksen. (Malaska xx: 52) Malaskan juhlaKirja puhuu planetaarisesta mallintamisesta, joten kaldealaisten maailmankuvan symbolisemantiikka jollain tavoin edustaa samoja systeemimaailmoita kuin vuosituhsia sitten syntynyt valtaeliitin tarpeita varten syntynyt kosmoksen mallintamistapa ja sen tulkintasäännöt. Tulevaisuustutkimuksen sarat on luokiteltu kolmijaolla pragmaattiseen, syntaktiseen ja semanttiseen. Viime mainittu kuuluvat viisitoista globaalia ja ajankohtaista ongelmaa. Tulevaisuustutkimuksella on tässä erityisen tärkeä työsaara, ovat: kestävä kehitys ja ilmaston muutos, puhdas vesi, väestön kasvu ja luonnonvarat, demokratian edistyminen, pitkän aikavälin perspektiivit, globaali informaatioteknologia, kuilu rikkaiden ja köyhien välillä, terveys, kyky saada aikaan päätöksiä, rauha ja konfliktit, naisten asema, organisoitu ylikansallinen rikollisuus, energia, tieteen ja teknologian kehitys, globaali etiikka. Pentti Malaskan näkemyksen mukaan planetaarinen tietoisuus ei vielä ole syntynyt, mutta sen tulisi kyetä yhdistämään erilaiset näkökulmat holistiseksi ja planetaariseksi informaatiojärjestelmäksi. Symbolisysteemit voivat olla yksi lähestymistapa, jolla vaikeat ja kompleksiset aiheet voidaan käsitellä hedelmällisesti. Jollain tavoin astrologinen systeemi on edustanut aikansa planeetarista tietoisuutta ja systeemitajua. Sikäli on menty myyttien maailmoita takapakkia, että malaskamainen planeetarisuus rajoittuu telluksen, maan piiriin, maailmanlaajuiseen ulottuvuuteen, mutta ei sen kontekstiin, avaruuteen. Planeetarinen oli hänelle lähinnä globaalista ajattelua.

Ihmisen planetaarinen rooli voi olla joko evoluutiota kaventava tai sitä rikastuttava ja syventävä sen mukaan, miten hän tiedostaa itsensä ja tekniikan olemuksen. (Malaska xx: 52) Malaskan juhlaKirja puhuu planetaarisesta mallintamisesta, joten kaldealaisten maailmankuvan symbolisemantiikka jollain tavoin edustaa samoja systeemimaailmoita kuin vuosituhsia sitten syntynyt valtaeliitin tarpeita varten syntynyt kosmoksen mallintamistapa ja sen tulkintasäännöt. Tulevaisuustutkimuksen haasteelliset sarat on luokiteltu kolmijaolla pragmaattiseen, syntaktiseen ja semanttiseen. Viime mainittu kuuluvat viisitoista globaalia ja ajankohtaista ongelmaa. Tulevaisuustutkimuksella on tässä erityisen tärkeä työsaara, ovat: kestävä kehitys ja ilmaston muutos, puhdas vesi, väestön kasvu ja luonnonvarat, demokratian edistyminen, pitkän aikavälin perspektiivit, globaali informaatioteknologia, kuilu rikkaiden ja köyhien välillä, terveys, kyky saada aikaan päätöksiä, rauha ja konfliktit, naisten asema, organisoitu ylikansallinen rikollisuus, energia, tieteen ja teknologian kehitys, globaali etiikka.

Pentti Malaskan näkemyksen mukaan planetaarinen tietoisuus ei vielä ole syntynyt, mutta sen tulisi kyetä yhdistämään erilaiset näkökulmat holistiseksi ja planetaariseksi informaatiojärjestelmäksi. Symbolisysteemit voivat olla yksi lähestymistapa, jolla vaikeat ja kompleksiset aiheet voidaan käsitellä hedelmällisesti. Jollain tavoin astrologinen systeemi on edustanut aikansa planeetarista tietoisuutta ja systeemitajua. Sikäli on menty myyttien maailmoita takapakkia, että malaskamainen planeetarisuus rajoittuu telluksen, maan piiriin, maailmanlaajuiseen ulottuvuuteen, mutta ei sen kontekstiin, avaruuteen. Planeetarinen oli hänelle lähinnä globaalista ajattelua.

Globaalia tai planetaarista ajattelua rasittaa käsitteiden ja aatteiden lokerointi ismeiksi ja totuuksiksi. Erityisesti uskontoon liittyvät seikat saattavat olla tulenarkoja aiheita asiallisesti käsiteltäväksi ja kyseenalaistettaviksi. Siksi kolmiyhdyden uskonnolliset juuret sisältävä kolmijako sofiaan, logokseen ja Kristukseen saattaa tulla merkityksiltään väärin ymmärretyksi. Kyse on kolmiyhdydestä, pohjimmiltaan ja samaan tapaan kuin Charles Sanders Peirce triadisuuden näkee, yhdessä on kaksi puolta, ja yhdessä ne ovat yksi ja yhtenäinen kolmiyhdyys. Joten tehdään ajatuskoe. Muutetaan perinteiset termit kolmeksi tulevaisuustutkimusnäkökulmaksi. Logos edustaisi valtiovallan tarvetta saada tukea päätöksilleen tulevaisuusselontekojen kautta ja edustaisi näin pragmaattista maailmankatsomusta. Syntaktinen maailmankuva tukeutuu metodeihin ja mallintamiseen, filosofiaa, simulaatioihin ja systeemeihin deduktiivisena päättelynä. Jäljelle jää uutta luova, innovatiivinen ja luova semanttinen systeemi, joka käyttää neoduktioita.

Kuvio 84. Tulkintasaplunan systemaattisuuden testi ja järjenmukaisuus kuvattuna kahden tekijän interpretantilla.

Joillekin saattaa olla helpompi ymmärtää yllä mainittu kuvio, jos sen mallintaa triadiseen muotoon. Antiikin mytologia yksistään on paljon esitettyä yksinkertaistettua kuviota monimutkaisempi ja heterotooppisempi. Selkeyden ja periaatteen esittämisen vuoksi on menettely silti perusteltua. Mytosemantiikassa ja symboliikassa on osattava nähdä metsä puilta, tässä yhteydessä on esimerkiksi hyvä olla puuttumatta ajan keskeiseen mytologiseen hahmoon Kronokseen, koska kyse on ensisijaisesti astrologisesta, vakiintuneesta planeettahallitjoiden käsitteistä. Venus ja Mars on tulkinnan vinoutumien vuoksi nimetty neutraalimmaksi yleiskäsitteeksi, ihmiseksi, jolla on pääasiassa kaksi muotoa, miehen ja naisen. Taivaanvaloiksi suomalaisessa mytologiassa kutsutaan aurinkoa, kuuta ja tähtiä, ensisijaisesti kahta ensin mainittua. Kuuta pidetään naisellisena symbolina, synnyttäjänä, aurinkoa maskuliinisena, siittäjänä.

Apollo ja Merkurius ovat ennustamisen ja enteiden kannalta keskeinen parivaljakko. Apollo on viestin antaja, Merkurius sen välittäjä oraakkelille tai ihmisille. Khironin käsite on melko lailla hämärtynyt, ja voi olla hieman keinokeinoista yhdistää Neptunuksen ja Khironin hahmot luontoon. Vesi on Neptunuksen elementti ja se tärkein elämän eliksiiri, jonka varassa ihmisen terveys ja hyvinvointi on. Khiron on tavallaan Providentian virkaveli, koska se hallinnoi ihmisen aktiivi-iän toimintaa ja uraa puoli vuosisataa ihmisen elämästä. Kohtalokas erehdys ei ole välttämättömyyden sanelema, vaan tavoitteeseen nähden väärän ratkaisun seuraus. Tulkintaan vaikuttaa tietenkin tekstin pääaihe, ennusteiden rooli. Metakuviona voidaan nähdä hahmottuvan sellaisia lauseita kuin – ihmisen aika on rajallinen, kohtaloon ei voi tietää jne. Luonnollisesti kuviosta voi tehdä ugramen, mikäli se tuottaa arvelua enemmän infoa. Kolmas aisapari on varat ja valot. Sekä Jupiteria että Plutoa pidetään rikkouden ja vaurauden tuojina. Ilman aurinkoa ei olisi maanpäällistä elämää.

Aika: Satunus + Uranus

Ihminen: Venus + Mars

Valot: kuu + aurinko

Ennuste: Apollo + Merkurius

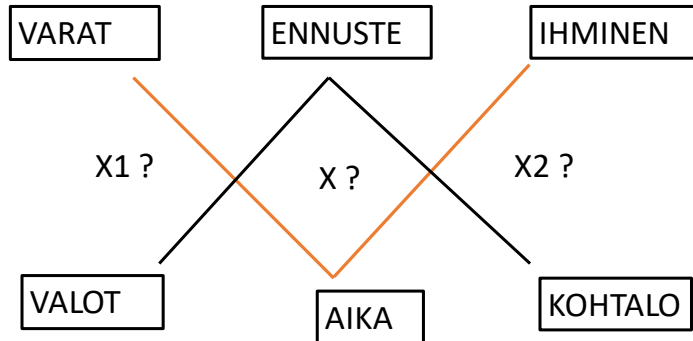
Kohtalo: Khiron + Neptunus

Varat: Jupiter + Pluto

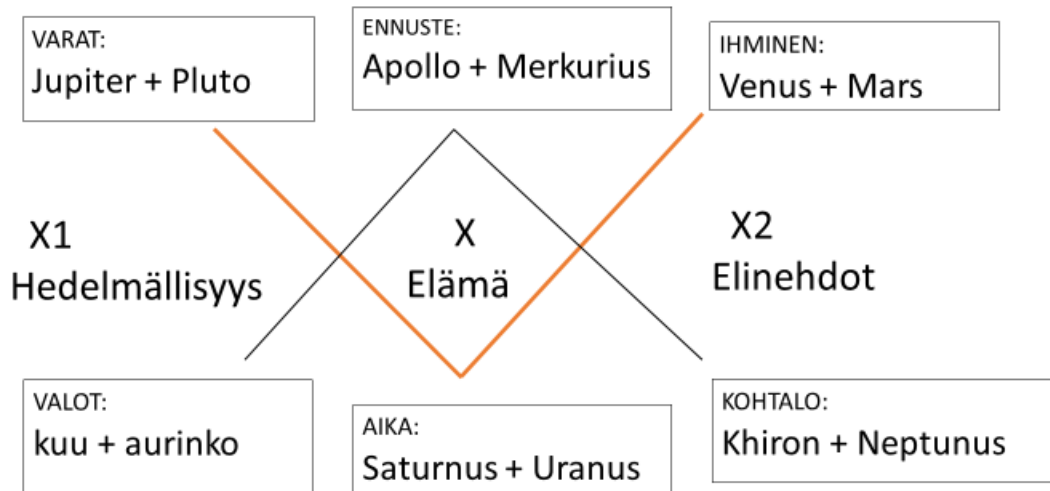
Konstruoin testinä, mitä saatu perus-ugrameasetelma voi mahdollisesti paljastaa mytosemantikolle. Periaate edustaa Claude Lévi-Straussin strukturaalisessa semantiikassaan esittämää villiä ajattelua binaarisuutena. Mutta siellä missä on kaksi tekijää, voi olla kolmaskin mediaanina. Ugramen tulkinnan kannalta nämä mediaanit ovat oleellisen tärkeitä, vaikkakin helposti vievät harhaan ja virhearviointiin. Ugramessa perusajatukseksi on yhdistää kuusi tekijää kaksoismorfologisiksi triadeiksi.

On selvää, että tutkimusaiheen kannalta kyse on ennusteiden merkityksen määrittämisestä, joten aihe sijoitetaan keskelle ylhäälle. Muinoin planetaarinen tietoisuus kytkettiin jumaltarustoon ja mytologiaan sekä sen praksis astrologiaan. Lopputuloksena on että nuo planeettahallitjoiksi kutsutut jumalat saivat luovuttaa nimensä hallitsemaalleen planeetalle. Jumalten toimintakenttä edusti planeettavaikutusta. Ennen planeettoja tiedostettiin selkeimmin taivaanvalojen, auringon ja kuun merkitys vuodenvaihtona ja naisten kuukautiskierrona. Ennusteiden toinen tekijä on siis yläakselille määritetty ja perusteltu. Mutta mikä ehdokkaista laitetaan kolmanneksi? Syntyykö konsensus tästä vaihtoehtojen joukosta? Helposti, koska ennusteiden yhteydessä on tutkimus pohtinut kohtalon yhteyttä tulevien ennustamiseen. Kuten ihmisillä, kansoillakin uskotaan olevan kohtalonsa ja elämänsä.

Tästä elämäнкаariajattelusta miene vie niin paljon puhuttuun työuraan tai elämäntehtävään, jota Khiron (Neitsyen merkki) hallinnoi.

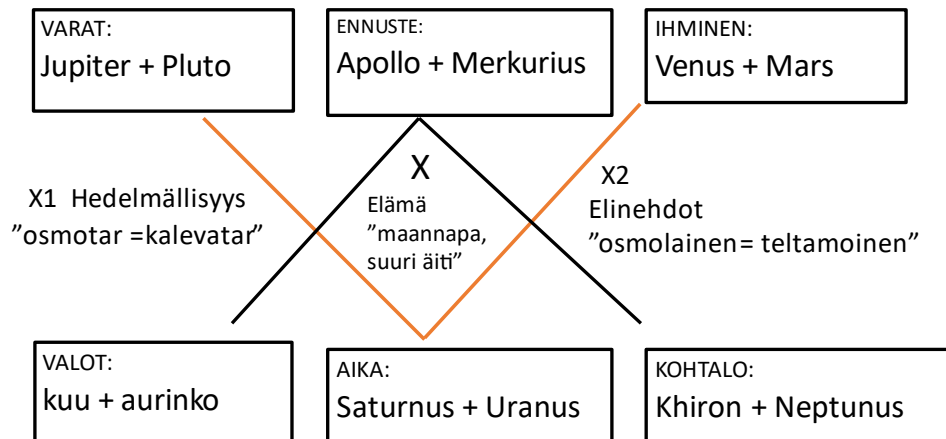

Kuvio 85. Ugrame, joka kuvaa astrologisen planetaarisen tietoisuuden semanttista kenttäaihiota.

Kuvio 86. Ihminen tai valtiat päättää, jumalat säättävät millaiseksi ihmisen elonkaari muodostuu.

Muodostuneessa tulkintakuviossa hahmottuu osmolaisuus tietuoimisen taitona suhteessa kosmiseen ja jumalten maailmaan. Maannavalla kerrotaan kasvavan elämänpuun ja puun juurella on elämäntveden lähteet. Tätä myyttitoposta hallinnoi Uno Harvan mukaan alkuajojen suuri äiti, elämänt emuu. On varsin todennäköistä, että elämänpuun, tiedonpuun ja maailmanpuun käsitteet kietoutuvat toisiinsa maailmannavalla.

Kuvio 87. Planeettaentiteettien ugramen mukainen tulkinta

Uustulkinnassa planetaarisuus muodostaa uussanoitusten mukaiset keskustelukentät tulevaisuuskeskustelussa.

Pragmaattinen taso, tarpeet, toiminta:

Planeettahallitsijat ovat Aurinko, Apollo, Pluto, Uranus sen mukaisine myytteineen. Nykyaika pohtii, miten saadaan energia (aurinko), rahat (Pluto), katastrofit (Uranus) riittämään tulevaisuudessa (Apollo sen tietää).

Syntaktinen taso, metodinen:

Planeettahallitsijoina ovat Saturnus, Venus, Mars ja kuu. Väestön ikääntymisen tuomat haasteet, raihnaus, köyhyys yms. (Saturnus); Väestöpyramidin epätasapaino, syntyvyyden lasku (kuu); ihmissuhteiden teknologisoituminen (Venus), väkivallan ja konfliktien lisääntyminen ja pitkittyminen (Mars).

Semanttinen taso, haasteet, "nostot":

Planeettahallitsijat ovat Khiron, Neptunus, Jupiter ja Merkurius. Ajankohtaisina huolen aiheina ovat Khiron (eläköityvien massojen työkyky ja työurat), luontotuhot ja vesi (Neptunus), liikakulutus ja lihavuus(Jupiter), ja huumeet ja alamaailma (Pluto).

Hagia Sofian kilpikentät on arvioitu olleen hallitsijan kruunajais- ja riittialueita. Pragmaattinen alue, sofia on kuvattu mosaiikkikuviossa Apollo-Merkurius yhteyteen. Tämä sopii aihioon, ennen tietuointi ja tulevaisuusennusteet tapahtuivat samaanien, profeettojen tai oraakkeleiden avulla tai kautta. Nykymuoto tulevien tutkailussa on metodinen, tapahtuipa se delfoi-kyselyillä, matemaattisilla malleilla tai muulla simuloinnilla.

Syntaksissa on kyse osan suhteesta kokonaisuuteen, ilmiö on tulkittava suhteessa taustaa nähden, sub tietoa tarvitsee oikein ymmärretyksi tullakseen metatietoa, taustoitusta. Logos teologisena käsitteenä edustaa kansanperinteen syntytarinoita, mistä kaikki on saanut alkunsa, ja miten ilmiö jatkossa kehittyy. Viimeinen merkityskenttä tai kognition kehä edustaa tulkintaa ja merkityksiä, semantiikkaa ja mytosemantiikkaa. Ministeriöiden nostot ovat kannanottoja siihen, mitä pidetään tärkeänä ja kiireellisenä tehtävänä. Tässä ei oikeastaan ole mitään sen kummempaa, kuin kykyjen eroavuus. Jotkut osaavat viittomakieltä, useimmat eivät. Vain harvat osaavat symbolikieltä pintaa syvemmin – ennen vanhaan systeemin ymmärsi vain korkein papisto. Epämääräinen ilmaistaan sumeasti, koska tarkempaa tietoa tulevasta ei ole. Näkökulmat ja totutut tulkintaskaemat vaikuttavat tulkintaan. Malliksi ottamani demonisen myteemin satujen mörkömaailma on käsitelty pelkotilan kautta. Turvattomuuden tunne on yhteistä niin ennusteisiin turvautujalla kuin lapsen mörkökuvitelmissa. Sergei Sangalovin näyttelyjulkaisun esipuheen kirjoittaja Ilja Kolosov tulkitsee kuitenkin Sangalovin mörkömotiivin aivan toisin kuin taulukossa esitetyt aiheet.

” Sangalovin kiinnostus lasten folkloresta tuotti yhdessä omien lapsuusmuistojen kanssa sarjan Möröt. Valitettavasti sarjan nimi ei kuvaa töiden koko syvyyttä. Niillä on yksi yhdistävä tekijä – maailma lapsen tiedostamana, maailma jonka lapsi näkee ja joka hänen sieluunsa tunkeutuu. Näistä tauluista löytää kaikkea muuta paitsi pelkoa. Mutta taiteilija on yhtä oikeassa tässä omassa maailmassaan kuin nimenvallinnassakin. Tauluista huokuu ihmetys, hyvyys, rakkaus, lapsen mielikuvitus, hänen hämmästyttävän syvällinen kykynsä havainnoida maailmaa.” Näin voitaneen tulkita myös holistinen tapa enteillä tulevaa symboleita semantisoiden, mytosemantiikkana ja planetaarisen tietoisuutena. *Viite 66*

77. Sanojen kohtalo

Fata verborum, sanojen kohtalo on latinisti Reijo Pitkärannan etymologinen teos sanahistoriasta. Etymologia tulee kreikan kielen sanamerkityksestä ”oikea merkitys” ja se sanojen alkuperän tutkiminen, etymologiaa on kutsuttu myös sananselitysoviksi. Mytosemantiikassa sanojen elinkaaren ja sivujuonteiden tuntemuksella on paikkansa selittävänä tekijänä. Sanojen ylevä käyttö voi rämettyä, kontaminoitua halveksituksi, reoriikka, puhetaito tieteen huipulta väheksytyksi opinalaksi.

Tässä työssä on systematisoitu satunnaiste C-sanojen sarja viideksitoista merkitysajiki, viitokkeeksi, joka sananmukaisesti on heterotopia, joka viittaa sekä matemaattiseen merkintään 15! (viidentoista kertoma) sekä viittauksiin, vihjauksiin ja assosiaatioihin. Ugrame muodostaa monimutkaisen merkityskudelman, jossa on avaimena eri systeemejä. Mallina käytetyssä systeemissä on tarvittu:

- 1) Hirvifunktiot elonkaavasta, yhteensä 31 funktiota
- 2) Futureemimeemitaulukko, yhteensä 17 meemilajia
- 3) Puhefunktiot elonkaavana, yhteensä 31 funktiota.

Kolmikkoo tarkastellaan yhden funktion näkökulmasta, joka alkuperäisessä hirvifunktiosysteemissä edustaa taikalufunktiota, jonka attribuutiksi on nimetty koira ja haukku. Kaavio edustaa systeemissä metatietoa futurologiana. Tulevaisuuskuvia saduissa nähdään ja vaihtoehtoliikkeissä nähdään mm. unien tai kristallipallon kautta, futurologiassa heikkojen signaalien kautta. Viitokkeen muodostavat sanat kertovat yhdistämisestä, yrityksestä ja yhtenäisyydestä.

Jotta jokin voidaan luokitella johonkin sarjaan kuuluvaksi, tarvitaan metatietoja ja säännöt ja sosiotekninen toimintamalli, regiimi, miten koettu ja nähty tulkitaan yhteisössä. Tähän yleiseen käsitykseen ihminen voi peilata omaa kokemustaan ja näkemystään joko yhteneväisesti tai siitä poiketen. Yrityksen tai yhteisön yhdistävänä ja yhtenäistävänä tekijänä toimivat yhteiset merkitykset ja arvot, joiden varaan ja perusteella myös tulevaisuuskuvat syntyvät. Tulevaisuusselonteko luo poliittiset suuntaviivat tulevaisuutta koskeville toimenpiteille. Asiakirjat ovat julkisia, vertauksena prosessi on hirven metästystä haukulta, digihaukku saadaan aikaan algoritmeilla ja koodeina, saalis tulkitaan ja julkaistaan yrityksen tai yhteisön haluamalla tai säädetyllä tavalla.

III YL Merkkiverkko -Jonkin näkemistä intertekstinä, osana merkkiverkkoa
Sisältää funktiot: F14 Koira (Haukku) + F12 Hirvi(Juoksu)

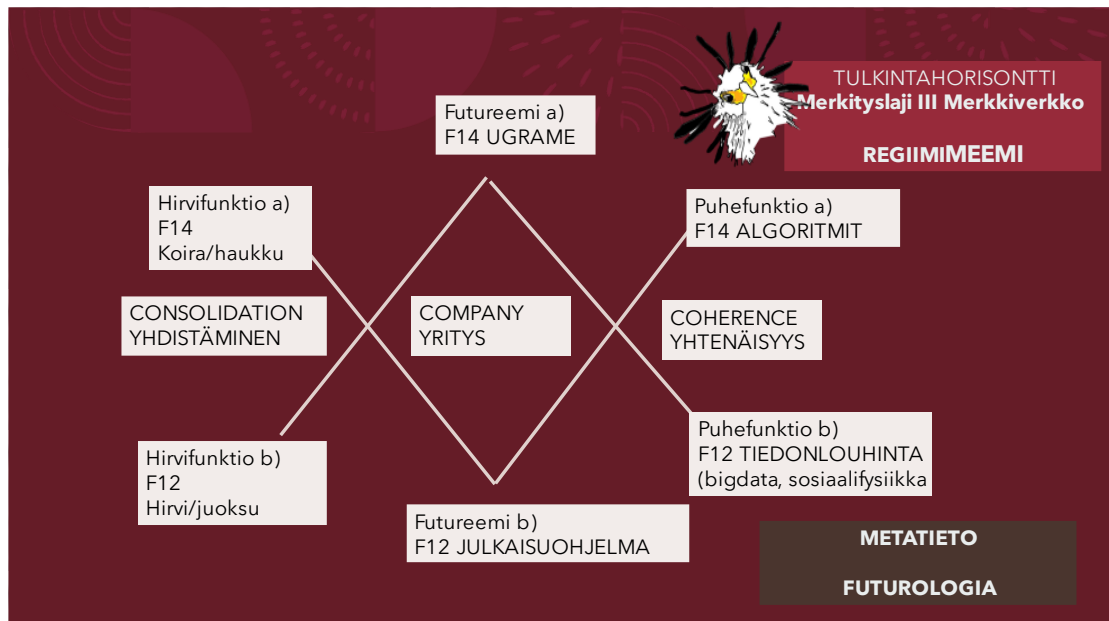
Keskeistä tässä ymmärtämisalajissa ovat väärinymmärrykset sekä erilaiset tulkinnat virhetulkintoineen. Merkitykset muodostavat jatkumon, jossa yksi viesti liittyy toiseen ja jossa merkeillä on keskinäinen sidos, josta merkitys syntyy. Hirvimetsän kaksi perustoimijaa hirvestäjien lisäksi ovat saalis, hirvi sekä hirvikoira, jonka tyypillinen toiminta kuvataan haukunnan avulla. Saalis, hirvi kuvataan liikehdintänsä kautta. Koiran ja hirven keskinäinen suhtautuminen on "parityöskentelyä". Toisaalta koiran toimintaa ohjaa vaiston lisäksi suhde omistajan antamiin ohjeisiin ja mahdollisuuksiin. Mies, koira ja hirvi muodostavat symbolisen peruskuvion, jossa kolme eri merkityskenttää eli isotopiaa kohtaa. Koira edustaa sidosta villistä vaistomaisesta toiminnasta. Villieläimestä kotieläimeksi jalostuneena koira on välittävä olento luonnon ja yhteisön välillä. Metsästyskoirassa sekä alkukantaiset saalistusvaistot että ihmisten tavoille oppiminen korostuvat hirvijahdissa. Hirvimies on osa yhteisöä, hirvi on luontokappale, jota koira jäljittää ja ahdistelee.

-> merkit

-> merkityt.

koiran apu /14 / YL III

haukku /14 /YL III

Kuvio 88. Funktiot F14 ja F12 sekä C-sanat futurologian metatietosysteeminä

Mytosemantiikassa on kyse myös filologiasta, joka tutkii kielen, tekstien ja kulttuurien välistä yhteyttä. Kouluopetus pohjustaa yhteisön peruskäsitykset, uskomukset ja arvot oppimateriaaleissa.

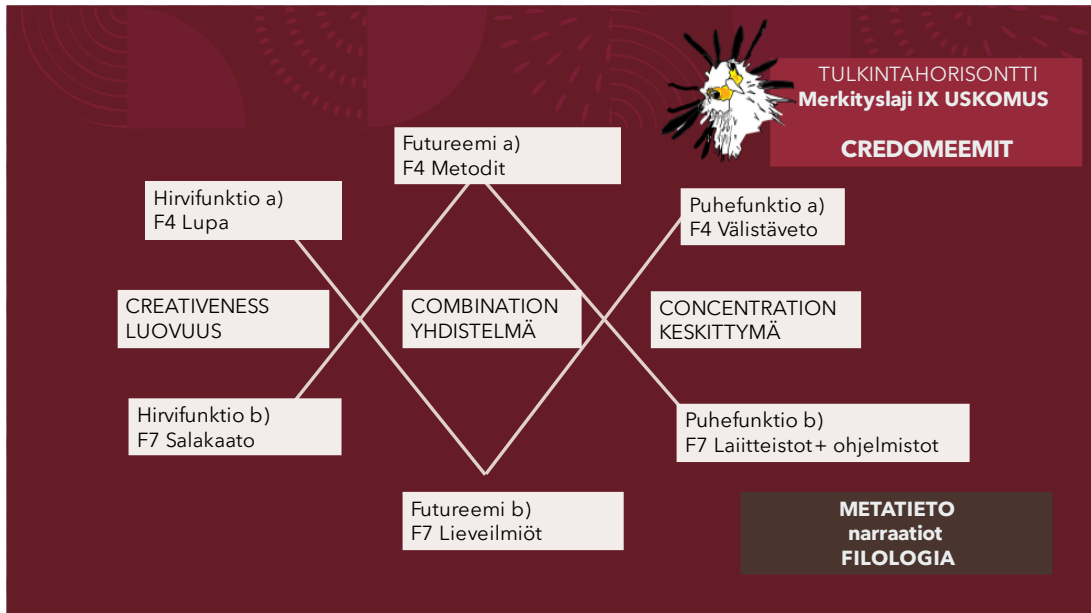
IX YL Uskomukset – Kentän elementtien uudelleen järjestely

Sisältää funktiot: F4 Lupa + F7 Salakaato

Metsästystä pidetään urheilulajina ja urheilulajit rinnastetaan osaksi leikkiperinnettä, mikä joissakin kielissä esiintyy sanastossa. Englanniksi game merkitsee sekä peliä, leikkiä että saalistusta ja saalista. Suomeksi hieman vastaavanlaista pelijärjestystä edustaa hirvijahdin kutsuminen hirvisodaksi, mikä viittaa sotapeleihin. Peleissä ja leikeissä on tiedettävä sallitut rajat ja ennen kaikkea pelin henki, säännöt tulee tuntea. On osattava ottaa leikki leikkinä tai muutoin on touhusta leikki kaukana. Toisaalta hallittu rajojen ja sääntöjen rikkominen voi olla leikkiä sekin, osa peliä. Luvattomiin kaatoihin liittyy paljon huhupuheita ja uskomuksia, koska pitäviä näyttöjä on vaikea saada. Uskotaan, että riistapoliisi olisi tarpeen ja että etelän ravintolat ja lihatiskit ovat pelkästään salakaatolihoilla lastatut.

-> säännöt ja rajat

-> leikit ja pelit.

Kuvio 89. Funktiot F4 ja F7 sekä C-sanat filologisena metatietona ja tulkintahorisonttina

IV YL Lausumat -Lausuman yhteys lausumiseen

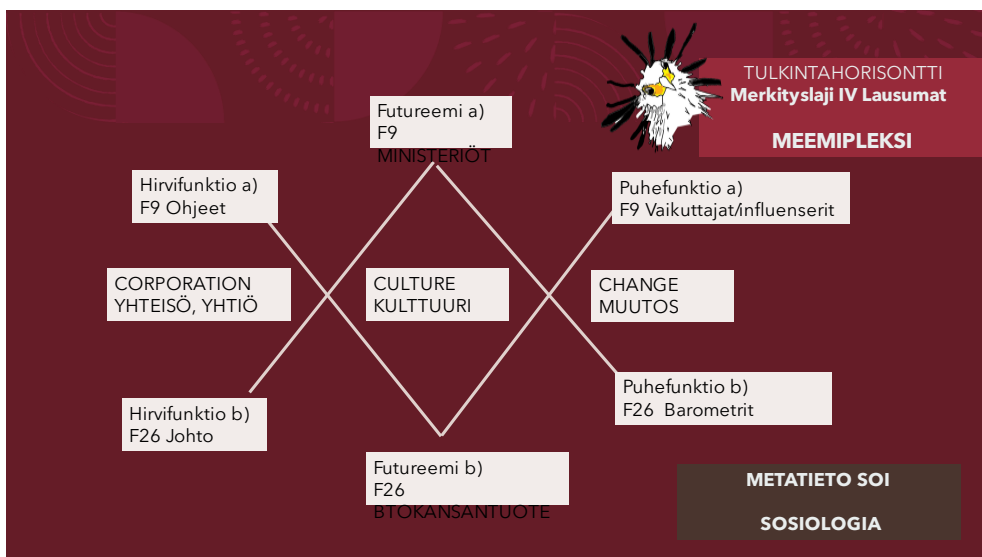
Sisältää funktiot: F9 Ohjeet + F26 Johto

Tässä on kyse asiaa valaisevista taustatiedoista. Hirvikronikka edustaa kauttaaltaan lausumaa, sillä kronikoitsijan teksti antaa valaistusta tapahtumain kulkuun, metsällä sanottuun ja valottaa erilaisten tulkintojen lähtötietoja. Yhteisö arvioi kronikoiden arvon korkealle ja osin teksti on tahallisesti arvoituksellista, hämää ja tulkinnanvaraista sekä tietenkin mielikuvitusta kiehtovaa. Myös sokeutta lausuman olosuhteille esiintyy, joiltain asioilta vain on tapana sulkea silmät ja sitoa kielenkannikkeet. Johdon ohjeita ja menettelyä voidaan kahdenkeskisessä puheessa ankarasti arvostella, mutta porukan yhteishengen nimissä peijaisyleisön edessä lausumat ovat ylistäviä ja hyvän tavan mukaisia.

-> taustatiedot

-> kritiikki.

käskynjako /9 /YL IV

Kuvio 90. Funktiot F9 ja F26 sekä C-sanat yhteisön metatietona ja meemipleksinä

V YL Tietotaito – Performanssin palautus kompetenssiin

Sisältää funktiot: F15 Passi + F19 Ajo

Viidettä ymmärtämislajeja voi luonnehtia syy-seurauksen eli kausaliiteetin avulla. Tai kuten hirvimies sen sanoisi saaliin karattua: "Siinä sitä pohdittiin mikä tuli milloin ja mistä."

Semiotiikan kielellä Tarasti on tästä lajista todennut hieman mystisesti: Jotta semantiikka olisi mahdollista, täytyy ensiksi hallita semioottinen taso, jotta voisi puhua, on tiedettävä kielioppi.

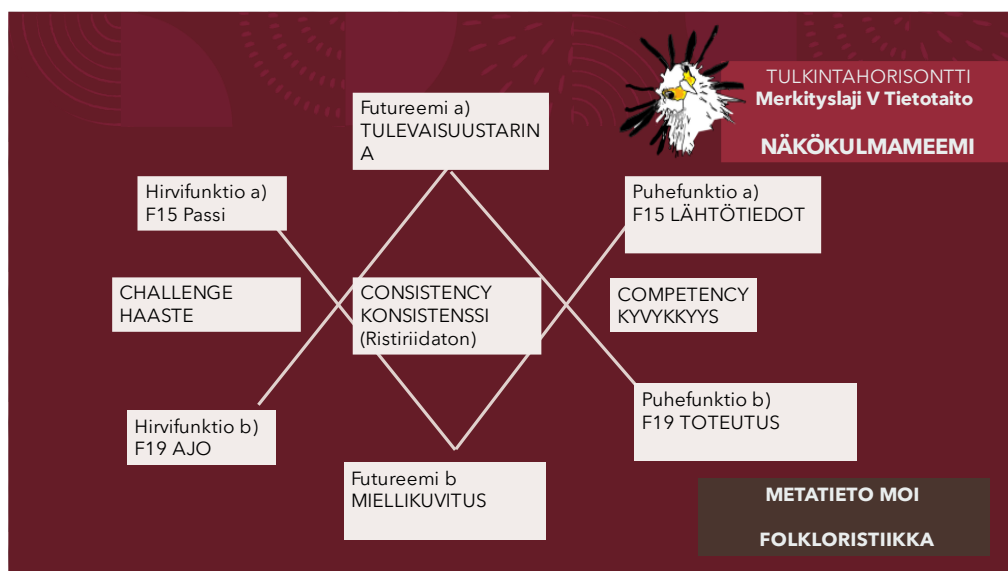
Etnosemioottisesti tulkittuna tietotaito esiintyy negaationa, taidottomuuden ja epäonnistumisen määritykset merkitsevät kuta kuinkin samaa kuin kootut selitykset. Toisin sanoen tilanteen arviointi edeltää tapahtuneen merkityksen määrittämistä. Tyypillinen hirvikertomuksissa esiintyvä tähän ymmärryslajiin kuuluva teko on hirven ampumatta jääminen/jättäminen. Vakioselitys on leikillinen "en raaskinut", "meni piikkejä laskiessa"... mutta olisin kyllä osunut. Jonkin käyttäytyminen tai näyttäytyminen nähdään seurauksena jostakin sitä edeltävästä, harvemmin myönnetään syyllisyys suoraan sanoilla omasta syystä, yksin omasta syystä. Sen sijaan tekosyyt ovat suosittuja kasvojen pelastusoperaatioita.

-> syyt ja seuraukset

-> osaaminen.

harhalaukaus /16 /YL V

merkkilaukaus /16 /YL V

Kuvio 91. Funktiot F15 ja F19 sekä C-sanat kansanperinteen aspekteinä ja metatietona

Yksilön ja yhteisön meemelajeiksi on tarkastelussa muodostunut näkökulmameemi yksilön (moi) kannalta tarkastellen suhteessa yhteisön (soi) moniulotteiseen meemipleksiin eli meemikompleksiin. Tässä työssä tekijön koulutustaustasta ja aiheen vailinnasta johtuen moin oppialana on folkloristiiikka, ja soi-tasoa, sosiologisena yhteisönä on tulevaisuustutkimuksen piiri. Tarkastelussa on ollut mytosemantiikan perusteiden hahmottaminen, ja sen mukainen julkaisuohjelma tulkintasarjalle suomalaisesta mytosemantiikan sormituksesta, sen runolaulusta joutsenlauluna ja mahdollisena oppaana tuleville polville.

Metatietona mytosemanttisessa tarkastelussa on huomioitava etymologinen fata verborum ja filologinen kulttuurihistoria myyteineen ja satuineen.

78. KOSIMISEN KOHTEET

Sententioiden määrittämisessä on välivaiheessa ollut osmolaisen mytologian sanaston perusteella alustava rinnastus meemilajiin innovaatio ja sententialajin arviointi. Suomalaisen kansanrunouden urotöissä arviointi tapahtui urotöiden suorituksen perusteella. Joissain tapauksissa sankari menetti henkensä urotyötä suorittaessaan tai epäonnistui muutoin. Urotyöt olivat osmolaisten maan tapa kertoa tiedonkalastelusta. Kuten mytologi Josph Campbell on sanonut, sankarin teot suuntautuvat aina tulevaan. Täten on perusteltua rinnastaa nykyajan hallinnolliset tulevaisuusselonteot kalevalaisiin sankaritekoihin. Perustavoitteena sekä urotöissä että selonteoissa on selviytyä määrättyistä tehtävistä, käsittää se mitä on tehtävä tai mitä tehtävä sisältää ja saada ote tarvittavista toimenpiteistä ja tavoitellusta saaliista tai kohteesta. Ottaa tavoiteltu haltuun.

kosinta

SENTENTIA X = Judgement/ arviointi

Innovaatiomeemit

Oraakkeleilla tarkoitettiin sekä temppelellä, jossa tietuointi tapahtui että ennusteen lausujaa ja lausuttua ennustetta. Delfoin oraakkeli oli täten heterotopia, joka viittasi saatuun ennustukseen tietyn paikan papittarelta. Oletuksena on kalevalaisten uroiden urotöiden ja kosimiskäytänteiden kertovan tietuoinnista ja tiedonjonon sammuttamisesta ekstaasikeinoin, jossa kosittava, antilas on tieto, jota tavoitellaan ja sankari on tiedonhakija, joka tavoittelee haluamaansa tietoa omakseen. Kyseessä on allegorinen runonlaulajan tapa kertoa abstrakteista pyrkimyksistä. Kovin selkeää käsitystä ei enää runolauluissakaan ollut aikansa tiedonlouhintatavoista.

Suomalaisessa kansanrunoaineistossa on tavattavissa kaksitoista kosimisteemaa muunneltuna. Taivaanvalojen ja Suomettaren kosinnat on kerrottu lyyrisinä runoina Kantelettaressa, Kalevala keskittyy kilpakosintarunoihin, Pohjanneidon ja Ilmanimmen kosintaan. Kuten aiemminkin olen korostanut, suomen kielen sijamuodoilla on merkityksensä myös mytosemanttisella tasolla. Horjuvuus taivutusmuodoissa ei edusta heikkoa kielen osaamista, vaan näkökulmaeroa. Rinnakkaismuodot "Konnusta kosinta" ja Konnulta kosinta" ovat vain näennäisesti ristiriitaisia. Konnun haltija tai isäntä on Kontu, kun kositaan Konn**usta**, tarkoitetaan paikkaa, kun sanotaan kosittavan Konn**ulta**, tarkoitetaan ao. paikan haltijaa, isäntää. Vastaavasti, jos kositaan Pohjanneitiä Pohjolasta, on häntä kysyttävä Pohjolan valtiaalta, joka kuvataan Pohjolan emännäksi. Yhteistä useimmille kosintarunoille on urotekojen teettäminen.

Kun osmolainen tarkoittaa sekä kosijaa että karhua, niin kyseessä on syvämerkityksellinen allegoria eikä suinkaan sattumalta. Viettähän tuonpuoleisen ruhtinas ursus arctos kuukausikaupalla talvihoroksessa lumen alla, ja on siellä ikään kuin kuollut ja toisessa maailmassa, josta palaa entistä viisaampana. Sattumaa ei ole sekään, että karhua kutsutaan viisaaksi eli tietäjäksi tai pitkin pituuttaan makaavaa (kuolleena tai elävänä) karhua myrryllään olevaksi ja vastaavasti tainnoissa viruvaa tietäjää samassa asennossa myrrysmieheksi.

Tässä yhteydessä on syytä esittää pari tunnettua tosiseikkaa totunnaisesta tavasta suhtautua myyttien tulkintaan. Ensinnäkin kaikkea tulkintaa ohjaa vähintään jossain määrin tulkitsijan kiinnostus, hänen intressidominanssinsa, transsukupuolisuutta tutkiva näkee Attisin ja Kybelen tarinassa sukupuolenkorjausleikkausten analogian, psykologiset selitykset tulkitsevat asian toisin ja strukturalistisen myyttitulkitsejät näkevät myytin kosmisena systeeminä rakenteineen. Myytillä ja musiikilla on nähty yhtenevyyksiä ihmisen tajuntaan vaikuttavina tekijöinä. Daniel J. Levitin on esittänyt musiikin tajuamisessa olevan kaksi toisiaan täydentävää oireyhtymää, Williamsin oireyhtymä ja autismihäiriön kirjo (Levitin 2020: 256). Toinen ryhmistä on erittäin sosiaalinen ja musikaalinen, toinen ryhmistä on epäsosiaalinen eikä kovin musikaalinen. Edelleen Levitinin mukaan musiikki on saattanut edistää ihmisen kognitiivista kehitystä. Sitä samaa voinee sanoa myös tarinan ja myyttien vaikutuksesta, mutta sillä erotuksella, että toiset ovat olleet taipuvaisempia emotionaaliseen myytin kokemiseen ja toiset sen systeemiseen ymmärtämiseen ja maailman jäsentämiseen. Sanottakoon heitä vaikka jungilaisen ja Lévi-straussilaisen lajin edustajiksi.

Oletettavaa on, että strukturalistimyyttitulkinnoille on ollut ominaista mytosemanttinen ajattelu, jossa sanojen merkityksillä on ollut tärkeä osansa. Kertoohan Raamatun Genesiskin Luojan osoittaneen ihmisen ensimmäiseksi töiksi eläinten nimeämisen taidon. Voitaneen olettaa, että musiikki on auditiivinen tapa kertoa myytti, runonlaulajien, salien ja bardien lauluissa tarinalla nimineen ja juonen käännteineen oli tärkeä merkitys. Myyttien tulkinnan topos sijainnee pikkuaivoissa, ja sen tajuaminen on ainakin osin geeneissä, myötäsyttyistä, joten myytin kertoma ja sen tulkinta on väistämättä myös yksilöllistä, vaikkakin myytit kertovat universaaleista, ihmiskunnalle ominaisista ja perustavaa laatua olevista tunnoista ja elämän sattumuksista.

Joseph Campbell on pohtinut teoksessa Sankarin tuhannet kasvot naisen olemusta ja merkitystä myyteissä. Sankarin hän näkee aina suuntautuvan tulevaisuutta koskevan tiedon saamiseen. Tässä prosessissa peili heijastaa jumalattaren tai jumalan kuvaa ja symboloi maailmaa, heijastuneen kuvan vallitsemaa aluetta (Campbell 1996: 186) Mystinen avioliitto jumalattaren kanssa edustaa sankarin kypsymistä. Koettelemukset valmistivat sankaria uusiin oivalluksiin, joiden avulla hänen tietoisuutensa laajenee, ja hän ”pystyy kestämaan morsiamensa, äiti-hävittäjän, täyden omistamisen. (Campbell 1996:112), Edelleen Campbellin mukaan nainen edustaa mytologian kuvakielessä kokonaisuutta, jonka muodostaa kaikki se, mitä voidaan tietää. Sankari on se, joka tulee tietämään. Kun hän edistyy hitaassa initiaatiossa, jota elämä on, jumalattaren muoto hahmottuu hänen mielessään useita kertoja uudelleen. (Campbell 1996: 108)

Osmolaisten maan mytologia kertoo tästä prosessista monien erilaisten kosintaoperaatioiden tasolla. Koska nämä tarinat edustavat vihkiytymistä elämän eri puoliin, olen karkeistanut tarinoiden lukumäärän ja rinnastukset suomalaisen yhteiskunnan hallinnollisiin elimiin, ministeriöihin, joita on kaksitoista eli kosmisen siivattarattaan tai elämänpyörän verran. Aakkosjärjestyksessä kuvattuna saadaan esiin luettelo. Näin antiikin oraakkeleiden myyttiselle sanomalle saadaan kotoperäinen mytosemantiikka. Tulkintaongelma muodostuu siitä, että tiedonsirpaleet ovat hajanaisia ja osin tuhoutuneita sekä toisiinsa sekoittuneita motiiveja. Osin aiheet on nimetty jälkikäteen rubriikkeina tutkijoiden toimesta. Kokonaisuutena lista edustaa Providentiaa, jolla on maailma hallussaan.

Kosintakohde	Ministeriöanalogia
Akkala	Maa- ja metsätalousministeriö
Apsu	Oikeusministeriö
Hiisi	Valtiovarainministeriö
Ilmanimpi	Liikenne- ja viestintäministeriö
Kilpakosinta	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kontu	Ympäristöministeriö
Koski	Työ- ja elinkeinoministeriö
Ylpeä neito	Valtioneuvoston kanslia
Suometar	Sisäministeriö
Taivaanvalot	Puolustusministeriö
Tuoni	Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Pohjanneito	Ulkoministeriö

79. Akkalasta kosinta – Maa- ja metsätalousministeriö

Tulkintaa varten on valittu kustakin ministeriöstä yksi keskeinen virasto tai laitos, jonka kautta ao. kalevalaisessa runoudessa esiintyvää myyttiä peilataan muuhun myyttiseen aineistoon. Edellä on jo todettu motiivien sekoittuminen eri kosintakohteissa. Konnusta kosinnassa on Iivana Kojosenpojan runomotiiveja, ja samoja motiiveja on myös Kaloiniemen neidossa (The maiden of Kaloiniemi) ja Elinan surmassa.

Hannus Saaren saksalainen, uros umpiruotsalainen meni Konnulta kosimaan, Kalavasta katsomaan Konnun koreaa tytärtä, Kaloineen kassapäätä.

- Tule, neitonen, minulle!

- En tule minä sinulle: sinulla on ennen naitu nainen, ennen etsitty emäntä. Tapa nainen ennen naitu, ennen etsitty emäntä!

- Hannus Saaren saksalainen souti Konnulta kotihin, kysytteli lapsiltaan: Missä on teidän emonne?

- On kylässä kylpemässä, vallassa valelemassa.

Hannus Saaren saksalainen sanoi saunan ikkunasta:

- Helena, hyvä emäntä, kylve viime löylysesi, haudo viime vastasesi, pane päällesi parasta!”

Akkala on mainittu kolmessa onkijan luvussa:

Tule, ahven Akkalasta.

Särki Säyneenkylästä

onki ottamaan

väkärauta vääntämään. (SKVR VII5 loitsut)

Selityksissä on todettu runon nimien olevan paikannimiä: Akkala on kylä Kiteen ja Tohmajärven rajalla, Särkijärvi on kylä Kiteellä, mutta kolmannessa näytteessä puhutaan selvästi sekä Ahdista että Vellamosta, joten mytosemanttinen selitys runosisällölle ei ehkä ole ihan niin yksiselitteinen. Väinämöisen kaipuuseen runo liittyy siten, että kosintarunojen urotyöt neulasten neniä pitkin liikkumisesta liittyvät myös Antero Vipusen runoon, ja Väinämöisen onkimatkojen kimmokkeena oli hukkuneen Ainin naaraus. Tietyt kalat ja linnut ovat kalevalaisessa runoudessa naisen ja morsiamen metaforia. Maa- ja metsätalousministeriön tietämyksen kosinta-alaan tämä runosto liittyy Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen vuoksi.

80. Apsusta kosinta – Työ- ja elinkeinoministeriö

Kansanrunouskorpuksessa hakusanamuodossa "Apsosta kosinta" löytyy vain yksi otos, mutta hakusanalla "Apsolta" antaa seitsemän osumaa. Nämä kahdeksan näytettä kertovat Iivana Kojosenpojan kosinnasta ja runot on rinnastettu Konnusta kosintaan. Perusajatus Apsosta kosinnassa on kannibalistinen kauhukertomus sulhasen suuttumisesta ja morsiamen taposta, jonka päätteeksi tekijä vielä leipoi piiraan murhatun rinnoista ja vei anopille. Tämä murhadekkarien aines liittyy tarinan Oikeusministeriön alaiseen Syyttäjälaitokseen. Olihan tapahtunut kauhea rikos perheriidan seurauksena, joskin mitä ilmeisimmin pikaistuksissa tehty.

Onni Okkosen suomalaisen mytologian tulkinnoissa Pohjola, Hiisi, ja Tuoni ovat analogisia myyttisen kosinnan paikkoja, Karjalan kannaksen runoissa mainitulle Apsulle. Tämä kosintatopos on tässä työssä nimetty Työ- ja elinkeinoministeriön tiedonalaan kuuluvaksi, sillä työtähän tulevaisuusselonteot teettävät, ja tulevaisuustiedon tuottaminen on myös joidenkin elinkeino.

Apso, Apsu, joka vaihtelee myös paikallisten nimien konnun ja kosken kanssa. Apsun ukko tai ämmä vaatii tiedon/tyttären luovuttamisesta näytön kelpoisuudesta tai maksun urotöinä, joina voi olla tulisaunan kylpeminen tms. Käsite voitaneen rinnastaa kreikkalaisten Apason/Abyssos jumaluuteen, joka ymmärrettiin taivaallisen ja maisen makeanveden merta ja sen jumaluutta. Tämän meren äärellä maan alla oli suuri ja synkkä luolamainen vainajala. Apsun tuonela oli vainajain henkien synkkä olinpaikka ja vain satunnaisesti jokin suosittu yksilö pääsi tästä yleisestä manalasta miellyttävään Saareen. Shar-apsi merkitsi 'vesisyvänteen kuningasta' ja oli Serapis-nimisenä tunnettu hellenistisessäkin kulttuuripiirissä toteaa Onni Okkonen. Myös maailmanpatsaan kerrotaan olleen kiinnittyneen kannastaan Apsuun, alimaailmaan.

Syy, miksi Apso/Apsu valikoitui Työ- ja elinkeinoministeriö tiedonongintarunoksi, on formula, joka näihin runoihin liittyy, joka muistuttaa protestanttista etiikkaa, joka ei tahdo työtä tehdä, sen ei syömänkään pidä. Aps-runon tiedonantajana toimii orja, nykykielessä palkollinen työntekijä, jolta emäntä saa kuulla totuuden asioiden oikeasta laidasta, jolloin herkkuruoka muuttuukin kammottavaksi ateriaksi. Tälläkin runomotiivilla on vastineensa kansantarujen maahisten pitopöydillä, jossa miellyttävä muuttuu epämiellyttäväksi todellisuudeksi, kun kuvitelma tai harha rikkoutuu ja totuus paljastuu. Runon loppu osoittaa, miten kiihkeästi emäntä lopulta tahtoi tietää totuuden ja oli valmis maksamaan maltaita ja enemmänkin, jotta saisi tietää totuuden siitä, mitä oli syönyt ja mitä hänelle oli syötetty.

Otan senkin tehdäkseni,
Ennen kuin ilman ollakseni,
Yö pitkä akatta maata,
Päivä pitkä lounahitta.

Malliesimerkki Apsusta kosinnasta on seuraavanlainen, metatiedot kertovat runon olevan samaa sarjaa kuin Konnusta kosinta ja Iivana Kojosenpoika. (SKVR V1 230 yk)

Iivana Kojosen poika,
Naisen poika natiainen,
Läksi Apsusta kosimaan,
Ajoi Apsun kartanolle.

Apsu oli aittahan menossa
Vaskivakkanen kädessä,
Vaskiavain vakkasessa.
Iivana Kojosen poika,

Naisen poika natiainen
 Alkoi Apsulta kysellä:
 Annatko, Apsu, tyttäresi
 Minulle miehelle hyvälle,
 Sorjalle sulhaselle?
 Minä mies medestä tehty,
 Sokerista synnytetty.
 Apsu vasten vastaili]:
 Toreilla on hevosen kauppa,
 Tamman kauppa tanhualla,
 Neito myödähän tuvassa,
 Kaupataan katoksen alla.
 Iivana Kojosen poika,
 Naisen poika natiainen,
 Alkoi tunkea tupahan,
 Alkoi Apsulta kysellä:
 Annatko Apsu] tyttäresi
 Minulle] miehelle hyvälle,
 Sorjalle] sulhaselle?
 Apsu vasten vastaeli:
 Annan kyllä tyttäreni,
 Kun punot nuoran ruumenista,
 Akanoista pään alotat."
 Iivana] Kojosen] poika,
 Hän on vasten] vastaeli:
 Otan senkin tehdäkseni,
 Ennen kuin ilman ollakseni,
 Yö pitkä akatta maata,
 Päivä pitkä lounahitta.
 Iivana Kojosen poika,
 Naisen]poika natiainen,
 Puno nuoran ruumenista,
 Akanoista pään aloitti.
 Alkoi Apsulta kysellä:
 Annatko Apsu, tyttäresi?
 Apsu vasten vastaeli:
 Annan kyllä tyttäreni,
 Jos panet tuvan tulelle,
 Itse istut räystähällä."
 Iivana Kojosen p[oika,
 Hän on vasten vastaeli:
 Otan senkin tehdäkseni.
 Panipa tuvan tulelle,
 Itse istui räystähällä.
 Antoi Apsu tyttärensä.
 Iivana Kojosen poika
 Sai neidon rekehensä,
 Löi oria ohjaksilla,
 Helmiruuskalla hevoista.
 Hepo juoksi, tie heläji,

Reki rautainen rämisi,
 Jalas koivuinen kolahti,
 Vemmel piukki pihlajainen,
 Tuli suihki ruunan suusta,
 Savu ruunan sieramista,
 Kipunat kitaleasta.
 Iivana Kojosen poika,
 Kun sai kotihin neidon,
 Alkoi neidolta kysellä:
 Teetkö minulle pitkän viitan,
 Yhden villan karvasesta?
 Neitonen ajattelevi:
 Mitä tyhjältä tulevi,
 Valehesta laukeavi.
 Iivana Kojosen poika
 Alkoi neidolta kysellä:
 Teetkö minulle pitkän paidan
 Yhen liinan kuituisesta?
 Neitonen ajattelevi:
 Mitä tyhjältä tulevi,
 Valehesta laukeavi.
 Iivana Kojosen poika
 Rikkoi rinnat neidoltansa,
 Pani rinnat ritilälle,
 Vei anopin tuomisiksi.
 Anoppi syö ja kiittelevi:
 Jo olen jotakin syönyt,
 Syönyt rasvaa, syönyt paistia,
 Syönyt siikoja merestä,
 Syönyt lohta lähtehestä,
 En vielä ole moista syönyt
 Vävyyn uuden tuomisia,
 Tyttären lähettämiä.
 Orja lausui lattialta,
 Palkkalainen pankon päästä:
 Kunpa tietäisit vähäisen,
 Ymmärtäisit pikkaraisen,
 Et söisi ja kiitteleisi!
 Virka, virka, orja parka!
 Annan kyytön kytkyestä,
 Annan vajasta vasikan."
 Orja vasten vastaeli:
 En virka, emäntä-parka.
 Virka, virka, orja parka!
 Annan soimesta orosen,
 Heleimmän heinän syöjän,
 Kaunihimman kauran syöjän!"
 Orja vasten vastaeli]:
 En virka, emäntäparka.
 Virka, virka, orja parka!

Annan ainoan poikani
Ja puoli talouttani!"
Nyt virkan emäntäparka:

Oman söit lintusi lihoa,
Kanasesi kainaloista.

Kuvaavaa runon sanaston selityksissä on epärelevantti tieto. Natukkainen on arvattavissa, ja se tarkoittanee nattiaista, joka usein on pienen lapsen määre eli tässä viitanee kypsymättömyyteen. Nainen on sekin heterotopia, koska se voi viitata sekä huoraan, sukukypsään naiseen tai vaimoon. Koska kalevalaisissa runoissa semantiikka usein etenee niin, että kertosaie sanoo toisin sanoin edellä todetun ominaisuuden, ja ottaen huomioon tapahtumain inhan kulun, niin alkuformula viitanee äpärään, huoran poikaan, johon usein liitetään kansanperinteessä ilkeitä ja ikäviä ominaisuuksia. Työviranomaisten kannalta tällaisia Iivan Kojosenpoikia ovat ns. työt vieroksuvat, jotka eivät kunnioita toisten oikeuksia, ja joiden uskotaan ja kerrotaan karvaasti maksattavan emo kansantaloudella elantonsa. Hyvinä aikoina heistä puhutaan "heikompina", joita on hoivattava. Historian kulussa niukkoina aikoina ollaan taipuvaisempia kiristämään otetta ja jopa jätetään osa kansalaisista oman onnensa nojaan työvoimapolitiikassa.

81. Taivaanvalojen kosinta - Puolustusministeriö

Kuva 19. Panssarihaupitsit työssä. *Viite 67*

Selitys on tarpeen, miksi taivaanvalojen kosinta -teemaiset runot olen sijoittanut Puolustusministeriön kohtaan. Kosimisessa on rituaalinsa, puhutaan naisen piirityksestä, ja piiritys on myös sotatermi, molemmissa on kyse vastarinnasta ja valloittamisesta. Kalevalaisen runouden tulisielu ja naistennaurattaja on Lemminkäinen, jota kuvataan myös sotijaksi ja auringon haltijaksi. Kosimisrituaaleissa on norminsa, mutta poikkeuksen tästä tekee naistenryöstö, otetaan vain se mitä halutaan. Tosin naisenryöstökin ainakin osin rituaalisesti hyväksytty tapa ja myyteissä varsin tavallinen teema. Lemminkäinen oli Saaren neitojen suosiossa, mutta pisimpään vastaan hangoittelleen Kyllikin Lemminkäinen loppujen lopuksi ryösti vaimokseen. Samoin teki Ilmarinen toista vaimoa hakiessaan, koppasi vaan korjahansa.

Taivaantulet esiintyvät revontulina, joiden alkuperä on auringossa, kuuta ja aurinkoa pidetään taivaanvaloina, jotka ovat myös taivaanvalojen kosinnassa toimijoita. Useimmissa kosintarunoissa on objektipainotus, puhutaan kohteesta ja sen vaatimista urotöistä ja tehtävistä, mutta taivaanvalojen kosinnassa kyse on subjektista, kosijoista kohteen ollessa toissijainen. Puolustusvoimat pyrkivät turvaamaan kansallisen olemassaolon varustautumalla tuleviin tilanteisiin, hyökkäyksen tai puolustuksen kohde on määrärahaprosessissa toissijainen seikka. Sotilaskielessä puhutaan tulivoimasta, jolla tarkoitetaan sotilasjoukkojen käyttämien aseiden vaikutusta kohteeseen, jääkärikomppanioiden tulivoima muodostuu rynnäkkökivääreistä, konekivääreistä, lähipanssarintorjunta-aseista ja 81 mm:n kranaatinheittimistä. Näin todetaan Wikipediassa.

Mutta mitä on todettavissa kansanrunoudessa? Loitsurunoutta pidetään vanhimpana kansanrunouskerrostumana. Niiden joukossa on lehmää suojaavia loitsuja karjan suojaamiseksi ja päästämiseksi kateista eli noidan kiroista.

Lehmän silmäykselle loihditaan:

Etsi maitosi Manalta,
Tuorehesi Tuonelasta,
Piimäsi kyläpihoilta,
kateilta maallisilta,
Velhoilta vedellisiltä,
Taivaan Navattarelta,
Pilvien Äärettäreltä. (SKVR VII5 loitsut 3885 yk)

Suojastrategiaa muodostettaessa on siis huomioitava niin alhaalta kuin ylhäältäkin tulevat vaarat ja sen lisäksi ydintekijät ryhmien sisällä. Taivaanvalojen kosinta kuvastunee selvästi erikoisesta runosta, jolle on ristitty rubriikiksi Mikitär. Runoa on myös kuvattu rinnasteiseksi Päivölästä kosintaan. Kuten Apsu ja Mana on rinnastettu toisiinsa edellä, niin voitaneen rinnastaa myös Päivölästä kosinta ja taivaanvalojen kosinta. Lemminkäisen virret ja Päivölä yhdistyvät usein.

Läksi naimaan uroinen,
Naimaan Päivölästä;
Siinä tarkka tarvitaan
Naidessa Päivölästä,
Noin silloin sanottaneen:
Ukset ulvoi, jouset joukui,
Isot pyssyt paukahteli!
Onnet rauat ottelevi
Rikkahien naitaessa. (SKVR I4 1872 yk)

Erikoinen aihe ma taivaanvalojen runoissa on teema, joka tunnetaan termillä "päättään pesemätön tyttö" tai "likainen neiti", jossain määrin ruokoton olio – ehkäpä moraalisestikin. Toisin kuin urotekorunoissa, kosinta tapahtuu suoraan ilman puhemiestä tai vanhempien lupaa, asiaa kysytään suoraan kosittavalta. Kyberstodankäyntiin kuuluu trollaus, ja ryöstetty puolustautuu pilkkaamalla ryöstäjänsä sanan säilällä. Sävyt kovenevat, nuorikosta tulee loppumatkalla Hiiden huora. Vihapuhe leiskuu ja johtaa lopuksi hirmumutyöhön ja sekä nuorikon että anopin kuolemaan valloitetun osapuolen tuhoksi.

Mikittäresta

Minkä tähän mikittäret,
Sen tähän sepottaret
V]jikon naimatta napovat,
Kituroivat kihlomatta,
Syli syttä hartioilla,
Kynnärä kotanokia.
Emo neuvo neitojansa:
Pese silmäsi iltasella,
Harjaa pääsi aamusella;
Ei sinua kilvoin naida,
Ei kilvoin kosissa käydä.
Neito mieli mielensä,
Pesi silmät aamusella,
Harjasi päänsä iltasella.
Tuli sulhot Kuutelosta.
Lähetkös, neito, Kuutelohon?
En minä lähde Kuutelohon,
Kuu kovin kumottavi.
Tuli sulhot Päivölästä.
Lähetkö, neito, Päivölähän?
En lähde Päivölähän.
Tuli sulhot Viron vesiltä.
Lähetkö, neito, Viron vesille?"
En lähe Viron vesille,
Viron vettä soutamahan,
Viron lientä lippomahan.
Tuli sulhot Kojon mäeltä.
Lähetkö Kojon mäelle?"
En lähde Kojon mäelle
Kovan leivän leivontahan.
Neito lattian lakaisi,
Vei neito rikat pihalle,
Seisahtui rikoille neito.
Tuli konsti Kojon sulho
Tempaisi rekeensä neidon.
Löi virkkua vitsalla.
Kuuta kultalautasilla.
Matka joutui, tie lyheni
Juostessa Kojon orihin,
Kojon ruunan koipiessa.
Neito päätänsä kohotti:
Mikäs juossut poikki tiestä?
Jänis juossut poikki tiestä.
Voi minua polonen piika,
Parempi minä olisin
Jänön juoksevan jäljillä,

Kuin konstin Kojon reessä.
Sulho varmoin vastaeli.
Elä huoli Hiien huora,
Vielä pääset sanojesi päähän
Tamma mielitahtohosi.
Löi virkua vitsalla,
Kuuta kultalautasilla,
Matka joutui, tie lyheni
Juostessa Kojon orihin,
Kojon ruunan koipiessa.
Neito päätänsä kohotti:
Mikäs on juossut poikki tiestä?
Repo on juossut poikki tiestä.
Voi minua polonen piika,
Parempi minä olisin
Revon juoksevan jäljillä,
Kuin konstin Kojon reessä.
Sulho varmoin vastelevi:
Elä huoli, Hiien huora,
Veillä pääset sanojesi päähän,
Tamma mielitahtohisi.
Löi virkkua vihalla,
Kuuta kultalautasilla,
Mat[ka joutui, tie lyheni
Juostessa Kojon orihin,
Kojon ruunan koipiessa.
Neito päätänsä kohotti:
Mi[käs on juossut poikki tietä.
Susi on juossut poiki tietä.
"Voi minua polonen piika,
Parempi minun olisi
Suden juoksevan jäljillä,
Kuin konstin Kojon reessä.
Sulho varmoin vastaelevi:
Elä huoli, Hiien huora,
Vielä pääset sanojesi päähän,
Tamma mielitahtohosi.
Löi virkkua vitsalla,
Kuuta kultalautasilla,
Matka joutui, tie lyheni
Juostessa Kojon orihin,
Kojon ruunan koipiessa].
Jo näkyi Kojonmäki,
Päästihin Kojonmäelle.
- - -
Veipä tuonne tuomisia.
Jo olen syönyt joita kuita,
Vaan en näin makiata,

Jo oon syönyt Kojon voita,
Vaan en näin makiata.
Orja virkki orren päästä,
Paimen patsahan nenästä:

Syöt neitosi nisiä
Kannettusi kainaloita.
Tuosta kääntyi kuolleeksi,
Vesillä valettavaksi.

..

Alkaa olla selvää, että sekä tulevaisuusselonteissa että kansanrunojen motiiveissa on hankalinta erojen tekeminen, päällekkäisyyttä on paljon tarinoissa. Monesti erot ovat vain vivahde-eroja samasta teemasta. Lönnrot otti Kalevalaansa pilkkateeman Ilmarisen vaimonryöstötarinaan. Sodassa, tiedonlouhinnassa ja laatuajattelussa on oleellista tiedon jäljittäminen ja tunnistaminen ja niistä tehtävät johtopäätökset. Kojonmäki viitanee taivaanvaloina Kointähteen. Tulivoima liittyy osana maavoimia puolustusvoimiin. Erikoisyksikkönä soveltuvien osin on huomioitava Maanpuolustuskorkeakoulun tulevaisuutta koskeva selonteko.

82. Ilmanimmen kosinta – Liikenne- ja viestintäministeriö

Tämä osmolainen tiedonhakupata on osunut Liikenne- ja viestintäministeriölle, koska sen alaisuuteen kuuluu Ilmatieteen laitos sääennustuksineen. Esimerkkiruno Ilmanimmen kosinnasta on helpoiten löydettävissä Kalevala-versiona, jossa Väinämöinen kosii taivaankaarella kajottavaa neitoa, joka määräsi Väinämöiselle urotöiksi veneen veiston kirveen koskematta, ja Väinämöinen aloitti tehdä tiedolla venettä, mutta iski prosessissa kirveellä polveensa.

Ilman impi on mainittu Kalevalassa Pohjan neitona, hänen vaatimansa urotöissä oli jouhen halkaisemin kärjettömällä veitsellä, munan solmuun veto niin ettei solmu tunnut lainkaan. Väinämöinen suoritti pyydetyt, mutta neito ei silti tahtonut tulla Väinämöiselle, vaan totesi ehkä suostuvansa, jos sankari pystyy kiskomaan kivistä tuohta ja särkemään jäästä aidaksia niin ettei muodostu säleitä. Tästäkin tehtävästä Väinämöinen suoriutui leikiten, mutta ilmanimpi lausui vielä neljännen tehtävän. Piti osata laatia vene kehrävarren muruista, kalpimen kappaelista ja pystyisi vielä työntämään veneen vesille koskematta siihen millään tavoin. Tätä vaatimusta piti jo Väinämöinenkin liikaa vaadittuna, mutta alkoi kuitenkin veistää venettä huonoin seurauksin.

Sääviittaukset ovat uroteoissa viitteellisiä. Jää liittyy pakkaseen ja kiven karvat sammaleisiin, joita käytettiin kovalla pakkasella hätäapuna kylmää vastaan. Väinämöisen tuli osata käsitellä jäätä. Ilmanimpeä kutsutaan toisinaan Katrinaksi, nykyajan hurrikaani on saanut nimekseen Katrina-myrsky.

83. Konnusta kosinta - Ympäristöministeriö

Edellä on jo ilmennyt Konnun sekoittuvan mm. Apsusta, Konnusta, Koskesta ja Tuonelta kosintaan. Ministeriöjaottelussa nimikkoministerinä Konnusta kosintarunoille on ympäristöministeriö.

(SKVR IV2 2636 yk)

Imetti minun emoni
Lihavat rinnat,
Kovat rinnat kasvatteli,
Kasvatti minua kanasta,
Nosteli nokinenästä.
Kasvoi tuo minun veljeni,
Meni tuo Konnulle kosimaan
Konnun nuoremman tytärtä.
Kontu aitasta tuleeppi,
Kellaristä keikuttaa:
Annas, Kontu, tyttöjäsi!
...
Kontu antoi tyttärensä,
Piti pienoset pidot.
Konnun tytär kuoli.
Vieri sydän sulhasella kuin vetonen:
Mammasein, mniun marjaseni,
Mitä minä nyt teen,
Kun kuoi minun rakas kumppanini?
Mamma viisaasti vastaili:
Mene, tuo Suomesta soarea,
Etähältä enkeli!
Toi tuo Suomesta soarea,
Etähältä toi enkelin,
Tuli tuo Suomesta kotiin.
Alkaa nuorukainen sairastaa.
Meni tuo noidille Viroon,
Eli Narvan arpojilla.
Tuli tuo noidilta kotiin.
Eli Narvan arpojilta,
Kuuli tuo kolketta kotona,
Veistelyn veräjän suulta.
Kolme kuollutta on kotona,
Veistely veräjän suussa,
Kotona kolme kuollehia:
Yksi on marja mammasi,
Toinen on ismaro isosi,
Kolmas jyrkkä mielitietty.
Vieri sydän kun vetonen:
Mitä mie nyt tien poloinen poika,
Millä mie vien marja mammani
Hautaan jyrkkä mielittyni?
Miiru huutaapi kylässä:
Onhan sinulla kolme lehmää,
Pane paras pantiksi!

Epäilemättä kosijan kohtalo oli kova, kuolema suorastaan vainosi häntä. Kreikkalaisittain Providentia ei ollut suotuisa, suomalaisittain kosijalla oli kova ruutana eli kohtalo osanaan. Edes noitaitoihin turvautuminen ei pystynyt kohentamaan tilannetta. Oliko epäonni kenties väärin valitussa talonpaikassa vai velhojen vihoissa tai ympäristön kateudessa, sitä ei tarina

kerro. Kontu on nimenä päässyt kansainväliseksi nimeksi J.R: Tolkienin mytologiassa. Sen sijaan antiikin Providentia kohtalon herrana on jo käynyt tuntemattommaksi, vaikkakin nimi elää renessanssiaan IT-alan ja tulevaisuustutkimusyritysten nimissä.

Hieman erikoisesti suomalaiset ovat ajatelleet taivaallisten jumalien sijaan kalan kohtalon käännteiden haltijaksi. Providentia on nimetty myös hyvejohtajuudeksi. Joidenkin tutkijoiden mielestä Prudentia ja Providentia ovat pohjimmiltaan sama asia. Tässä työssä Prudentia edustaa proaktiivista ja Providentia prognoosia, kohtalonomaista sääntöä. Jos on työläs selvitettävä Providentia käsitteenä, niin on sitä myöskin ruutana tiedollisena kategoriana. Kohtalokala on ruutana, tai ainakin sillä nimellä kansa on nimittänyt haltijaa, joka tuottaa 1) onnen ja menestyksen kalastuksessa, metsästyksessä ja karjanhoidossa. Ruutanalla i myös ruman, ison, vanhan, laiskan merkitys, se edustaa sairautta, kipuja, vaivoja, ikääntymistä kuin myös pahantahtoista noitatointa. Voi olla, että etymologia osoittaa, ettei ruutana näissä tapauksissa viittaakaan kalaan, vaan balttilaiseen rutaan tai lappalaisten rota-aimoon.

Anni

Päivöin poika valkeainen
Satuloi sata hevoista,
Tuhatkunta valjasti.
Meni Tuonelta tytärtä,
Maan aloilta marjutta.
Tuoni istu tien selällä,
Maanalainen maan rajoilla.
Sanoi Tuoni tien selältä,
Maanalainen maan rajoilta:
"Ei ole tyttö annettava,
Hienohius heitettävä,
Vahatukka ei vaihdettava,
Kun käyt minun käskyni,
Astut jäljessäni,
Punot nuoran ruumenesta,
Akanasta sään asetat,
Solmit munnaa solmuun,
Kun teet mereen sillan,
Yksiöisistä vesoista,
Kaksiöisistä kantosista."
Otti senkin tehdäkseen,
Kuin ilman ollakseen;
Paha on naiset elää,
Paha paijan pesijättä.
Meni Tuonelta tytärtä,
Maan aloilta marjutta.
Tuoni istu tien selällä,
Maanalainen maan rajoilla.
Sano Tuoni tien selältä,
Maanalainen maan rajoilta:
"Ei ole tyttö annettava,

Hienohius heitettävä,
Vahatukka vaihdettava,
Jos käyt miunn käskyni,
Astut jalanjäljissäni.
Kun juokset verisen verssan
Nieklojen nenii myöten,
Kassaroiden kärkiä myöten."
Otti senkin tehdäkseen,
Kuin ilman ollakseen;
Paha on naiset elää,
Paha paidan pesijättä.
Meni Tuonelta tytärtä,
Maan aloilta marjutta.
Tuoni istui tien] selällä,
Maanalainen maan rajoilla.
Sanoi Tuoni tien selältä,
Maanalainen maan] rajoilta;
"Ei ole tyttö annettava,
Hienohius heitettävä,
Vahatukka ei vaihdettava,
Kun käyt minun käskyni,
Astut jalanjäljissäni,
*Kun teet kivistä kirkon,
Kiviristin kirkon päälle."*
Teki sen kivisen kirkon,
Kiviristin kirkon päälle.
Siitä neito annettiin,
Vahatukka vaihettiin,
Hienohius heitettiin.

SKVR III1 / 661 / yk

ELÄVÄLLÄ ENNUKSELLA

Pannahinen ja sen käärmemerkitys on selostettu toisaalla tässä kirjassa, mutta pannahisen lisäksi on jäänyt huomioimatta kansanrunoista erikoinen ja ilmeisesti ikivanhaa perua oleva maininta ukkosilmasta ja salamoinnista. Hakusanalla ”ennuksella” löytyy 13 runomainintaa, joista kaikki saman tyyppisiä. Elävä ennus saa rinnalleen määreen kirjava käärme, joka on salaman symboli, kun aiheuttajina ovat Ilmarinen ja Väinämöinen. Yksissä tuumin tehtynä vai vastakkainasetteluna. Sitä ei voi päätellä varmaksi formulasta, jossa

Iski tulta Ilmarinen,
Väläytti Väinämöinen,
Pimeässä Pohjasessa,
Elävällä ennuksella,
Matavalla maan madolla,
Kirjavalla käärmeHELLÄ.

Sen sijaan käärmeessä on kyse kyykäärmeestä, jota nimitetään runoissa eläväksi ennukseksi.

Lisäksi liettualaiset ja samagilaiset löysivät talostaan uunin alta tai takasta, jossa pöytä seiso, käärmeitä, joita he palvoivat numinoivana hahmona ja kutsuivat tiettyyn aikaan vuodesta pöytään rukouksella uhraus. Nämä todellakin kulkevat maailman halki, nousevat kankaalle ja asuvat pöydällä. Sieltä, juotuaan jokaisen annoksen, he lähtevät uudelleen ja menevät luoliin. Kun he olivat hajallaan aitojen läpi, miehet, tyytyväisinä astioihin, menivät taas pois ja menivät luoliin. Kun käärmeet laskeutuvat alas, ihmiset syövät valmisruoat iloisesti ja hengittävät, että kaikki onnistuu heille sinä vuonna. Mutta jos uhrirukoukset eivät tulleet ulos käärmeistä tai eivät liukuneet alas kulhoista, he uskovat, että he joutuvat sinä vuonna kärsimään suuren onnettomuuden. *Viite 68*

Liettualaiset ja samarialaiset pitivät käärmeitä taloissaan lämpimässä, lieden tai saunan kiukaan luona, johon niille oli asetettu nurkkapöytä. Käärmeitä kunnioitettiin jumaluuksina, joten tiettyinä aikoina vuodesta ne kutsuttiin näkijän/ennustajan kutsusta. Ryömien koloistaan käärmeet asettuivat puhtaalle liinalle ja tekivät olonsa mukavaksi pöydällä. Sitten maistettuaan hieman jokaista ateriala ne liukuivat maahan ja palasivat koloonsa. Tämän vetäytymisen mukaan ihmiset söivät tyytyväisenä ne ateriat, joista oli maistettu luottaen tulevan vuoden sato-onneen. Mutta elleivät käärmeet tulleetkaan näkijä-ennustajan loitsuista huolimatta tai eivät maistaneet niille asetettuja ruokia – niin uskottiin sinä vuonna epäonnen kohtaavan heitä. (Greimas 1992:200)

Tämä balttilainen tapa juontaa juurensa uskomuksesta, jossa käärmettä pidetään jumalten viestintuojana. Kun ukonilman salamoita kuvataan suomalaisissa kansanrunoissa eläväksi ennuksiksi, kirjavaksi käärmeheksi, niin viitataan ukkosen maata hedelmöittävän vaikutukseen salaman fyysisen olemuksen lisäksi. Käärme salamana on jumalten hyväntahtoinen viesti taivaasta maahan, jolla varmistettiin hyvä vuodentulo.

Muita yhtä selkeitä selityksiä on turha hakea, joten suomalaisen koulukunnan levinneisyysteorian mukaisesti on syytä mainita ne paikkakunnat, joista runonäytteet elävästä ennuksesta, kirjavasta käärmeestä on poimittu. Paikkakunnat ovat savokarjalaisia: Joroinen, Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pieksämäki, Suistamo (3 krt), Kitee, Tohmajärvi (2 krt) Kaavi,

Juuka, Kainuu. Yhteensä kolmetoista mainintaa yhdistyneenä tulen syntyyn ja Väinämöisen ja Ilmarisen yhteenottoon tai yhteistoimintaan, joka selvästikin on koston ja viileän Väinämöisen veden elementin kohtaaminen yläilmoissa kuumen ja kuivan Ilmarinnan eli Ilmarisen kanssa. Tähän saattaa jollain tavoin liittyä suomalaisten tietäjien aljokäärmeikäytänne ja uskomus, että tietäjässä on oltava sähköä.

84. Koskelta kosinta – Oikeusministeriö

Muista kosiorunoista Koskelta kosintaan tyypillisesti kuuluu Iivana Kojosenpojan retki Koskelle. Hän sai morsiamen, mutta tappoi sen matkalla kotiin ja vei vaimon rannoista tehdyn piiraan anopille.

85. Kilpakosinta – Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kalevalasta tuttu asetelma, kansanrunokorpuksessa on metatiedoissa muutama runo nimetty kilpakosintarunoksi, jolloin aihe on Annikin Ilmarisen siskon havainto vesillä liikkujasta, joka osoittautui Ilmarisen kilpakosijaksi Väinämöiseksi. Episodiin liittyy suomalaiseen kulttuuriin oleellisesti kuuluva saunan lämmitys. Kosinnan kohde oli Louhen tytär Pohjolassa. Tyttö luvattiin sille, jolle neito tahtoo mennä. Suoritettujen urotöiden jälkeen Pohjanneito meni Ilmarisen emännäksi.

86. Pohjanneidon kosinta – Ulkoministeriö

Pohjanneito oli kaunis ja houkutteleva. Hänet luvattiin Ilmariselle palkaksi sammon takomisesta. Vaikka Ilmarinen oli voittanut kilpakosinnan, niin hän joutui vielä lunastamaan neidon uudestaan sepän töillä, sammon taonnalla. Sammon taonta on Kalevalan/Osmolan keskeinen tarina, jonka ympärille kansalliseepos rakentuu. Työhypoteesini olettaa kalevalaisten runojen vanhimpien kerrostumisen kertovan jostain muusta, kuin hääriiteistä. Ulkoministeriön alaan kuuluu tietuointi vakoilutoiminta ja tiedustelutehtävinä. Haluttava ja tavoittelemisen arvoinen on neito ja tieto.

87. Hiidestä kosinta – Valtiovarainministeriö

Suomen vauraus ja bruttokansantuote oli 1900-luvulla lähinnä metsätalouden varassa. Hiisi mytologisena topoksena tai olentona liittyy sekä metsään että vuorenpikkoihin, malmivarojen vartioihin. Kilpalaulannan ohella kosintarunoista on tunnettu Hiidestä kosinta -runot.

88. Ylpeän neidon kosinta – Valtioneuvoston kanslia

Ylpeän neidon kosinta

Ylpeys kansanrunoissa rinnastetaan Hanhisilla -leikin runoihin, jossa joutsenta, nuoren kauniin naisen metaforaa nimitetään ylpeäksi, koska hän ei huoli sulhasista ja jää lopulta naimattomaksi, kunnes kuolema, Nurmi-Tuomas hänet ottaa omakseen, ja ylpeästä tulee Nurmen neito. Teemaan rinnastuvat myös monet Tuonelta tai Manalta kosintarunot. Listassa ei ole erikseen mainittu Manaa, koska se usein rinnastetaan Tuoneen. Esimerkkiruno on Ruokolahdelta Itä-Suomesta. Runossa on monia viitteitä eri perinnelajeihin, mm. kummitustarinoin, joissa kuollut sulhanen tulee noutamaan morsiantaan tämän häistä.

Ylpeän tytön kosinta

-- -- --

Sitä kävivät kaikki kosimassa:
Käyvät hovin hoikat herrat,
Käyvät pipit, käyvät papit,
Käyvät narrin nahkasaksat.
Eipä tuo neito noille mennyt.
Tulipa viimein Nurmen Tuomas,
Otti neitosen rekehen,
Löi ohjalla oritta,
Helmiruoskalla hevosta.

Hepo juoksi, tie helisi,
Kanjas kultainen kumisi,
Reki rautainen rämisi,
Ulvoi ukset Uudenlinnan,
Vinkui Viipurin veräjät
Tuota neitoa viedessänsä,
Kultaa kuljettaessansa.
(SKVR VI2 / 6491 yk)

Runon on rinnastettu Valtioneuvoston kansliaan, koska nykyinen pääministeri vuonna 2023 on "ylpeä neito", jonka hallinnossa tulevaisuusselonteot tehdään kunnes aikanaan valta vaihtuu. Allegorisesti voidaan sanoa tulevaisuustiedosta, että se on ylpeä neito, jota moni tavoittelee, mutta ehkä ei kukaan saa omakseen. Runonäytteen ohjaket ovat lopuksi Nurmen Tuomaan käsissä, tietoisuuden tuonpuoleisessa, helmiruoska on kosioretken varustus, jota kutsutaan osmaksi tai osmoksi. Helmiruoska on kosimisen maskuliininen symboli, tulevaisuusselonteissa tämä miehisuus ilmenee matemaattisina systeemeinä, joilla pyritään selvittämään prediktivisyyttä. Naisellinen kosintänäytelmän symboli on Osmottaren runoihin liittyvä naisnäkökulma häätjuhlan valmistelijana, symboli on tuoppi, jota sitäkin rituaaliesineenä nimitettiin runoissa osmaksi tai osmoksi. Tämä vastaa mytosemanttisena tulkintana pehmeitä arvoja, merkitysten hakemista ja tulkintoja, joita tarvitaan ennakoivaa proaktiivista toimintaa varten. Tarkempi kosintarunojen analyysi on tarkoitus tehdä Osmolaisten maan -sarjan ensimmäisessä osassa Osmola, joka korvaa ja korjaa sanan Kalevala merkityssisältöjä, julkaisuohjelmassa on saada työ julki syksyllä 2023.

Sanonta "Leikki sijansa saakoon" on tässä yhteydessä paikallaan tuossa metatiedossa, jossa todetaan "ei muista alkua". Usein käytännön elämässä sattuu, ettei muisteta mistä kaikki oikein lähti, minkä vuoksi ja kenen aloitteesta. Tulevaisuusselonteissa toki pyritään selvittämään myös lähtökohtia, alkusyytä tehdylle, vaikkakaan kaikki eivät pidä tätä selonteon osaa merkityksellisenä tai muistamisen arvoisena. Usein selonteko jää myös ylhäiseen yksinäisyyteensä ja unohtuu, kukaan ei osaa tai halua kaivata, ja niin neito ja tieto joutuvat unohduksiin manan majoille.

89. Suomettaren kosinta – Sisäministeriö

Suometar ei esiinny lainkaan Kalevalassa, mutta Kantelettaressa kyllä. Uusi Suometar oli fennomaanien sanomalehti, joka edelei Uutta Suomea. Poliittisesti Suomi-neidon ovat tahtoneet ja ottaneet omakseen vuoron perään Ruotsi ja Venäjä.

89. Tuonelta kosinta – Sosiaali- ja terveystieteiden

Kansalaisten bruttoproduktio on koronavuosina ollut koetteilla, kun kuolemanuhka on vaatinut Covidin muodossa. Tuonen synonyymi on Mana. Kansaa on maanitelu ottamaan koronarokote, sillä pelotteella, että muutoin Tuoni vie.

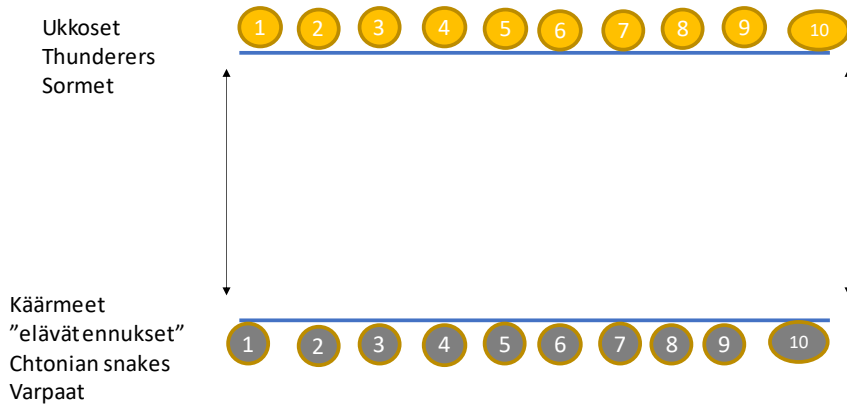
Näin on lyhykäisesti ja alkuun laveammin esitetty suomalaisen kansanrunouden monivivahteinen kosimisen kenttä. Voidaan puhua suomalaisesta tietäjälaitoksesta, jossa on pintatasolla kerrottu hääriitistä, piilotasolla hieros gamos pidoista ja syvätasolla on kyse tiedon kosiskelusta, jossa tieto on symboloitu naiseudella, joka houkuttaa tietäjiä ja taitajia urheisiin suorituksiin ja ponnisteluihin. Kansanrunouskuvasto on monimerkityksellistä.

90. Kymmenen ryhmä

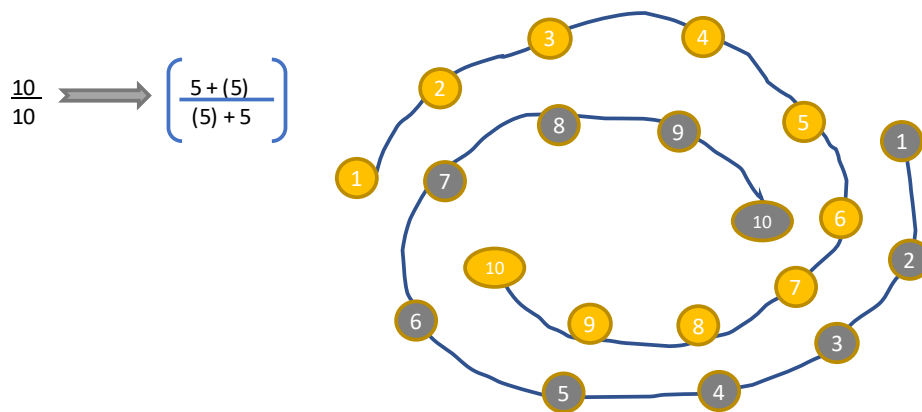
Mytologiikoita sarjassa Pöytätapojen alkuperästä Claude Lévi-Strauss esittää intiaanimyytien perusteella tulkintansa ilmiön syvämerkityksestä. Joissain tapauksissa kymmenen on esitetään kaksinkertaisena summana eli lukuna 20. Kymmenen merkitys joissain intiaanikielissä tarkoittaa kehoa, koska ihmisen käden sormia viisi kummassakin kädessä, ja varpaita samoin on 2x5 varvasta.

Runot Ilmarisen ja Väinämöisen kohtaamisesta ukkosilman luojina rinnastavat kielikuvat käärmeestä, elävästä ennuksesta ja salamasta, tulilinnusta. Lähin selitys tähän kielikuvaan löytyy balttilaisesta riittimaailmasta. Lévi-Strauss toteaa kymmen ryhmistä intiaanimyytien perusteella, että niissä esiintyy Ukkoslintuja kymmenen ja ktoonisia käärmkeitä kymmenen. Alisen eli maanalaisen ktooniset jumalat yhdistettiin jo antiikin maailmassa maaperän hedelmällisyyteen. Kuoppaan tai koloon horrostamaan mennyt kerälle kääriytynyt karhu tai käärme on kansanrunoissa sykkö. Sana tulee kerälle kiertyneestä asennosta, sykkyrystä. Yhtä selkeästi kuin suomalaiset kansanrunot, Lévi-Straussin esittämänä intiaanimyytien syvärakenne paljastaa kymmenjärjestelmän, jossa endotaso ja ekotaso kiertyvät toisiinsa merkityksiksi, jotka symboloivat myytien ja narratiivien maailmaa, jota kuvataan ja jotka ilmenevät sosiaalisessa kentässä rituaaleina.

Mytologiikka-tulkinnassa kuviossa 54. Claude Lévi-Strauss esittää tulkinnan ennen ja jälkeen periodisuuden johdantokaavan kolmella tavalla. (Lévi-Strauss 1990: 360)

Kuvio 92. Korpusmainen kuvio raajojen kosmisesta kaksoismorfologisesta kymmenjärjestelmästä semantiikasta.

Kuvio 93. Kymmenjärjestelmä kaksoismorfologisena järjestelmänä, jossa kehät kiertyvät toistensa ympäri.

Sykkyräkuvio osaltaan selventää syvään juurtunutta taikatapaa, jossa loitsuja ja konsteja tehostetaan kiertämällä vastapäivään, kun taas muu toiminta menee myötäpäivään suotuisasti. Mitä syvemmälle tai sisemmälle ymmärryksen kehässä menneenä sitä lähemmäksi myyttiset merkitykset tulevat toisiaan. Luku kymmenen muodostaa endotason kaksoismorfologian, luku 1 eksotason teloksen vastakkaiset tekijät, joiden varaan myytti rakentuu.

Tutkijauransa loppupuolella Claude Lévi-Strauss loi zoeman myyttitermin. Elävä ennus, ktooninen käärme liittyy hedelmällisyyteen, maaperään alisen maailman haltijana. Horroksesta heräävät eläimet symboloivat ylösnousemusta ja periodisesti vaihtelevia säitä ja vuodenaikoja, joiden haltijoina toimivat aurinko ja kuu. Rituaali vahvistaa myytin. Hedelmäliiisyyssiittien symbolina sekä karhu että käärme ovat vahvoja symboleita.

Asia voidaan ilmaista myös seuraavasti.

Toiminta/Funktio: HEDELMÄLLISYYS	Sosiaalinen: SADONKORJUURIITTI ym.
Psykologinen: RIITTIÄ VAHVISTAVA MYTTI	Fysiologinen: ZOEMA: karhu/ukko ja käärme "elävä ennus"

NIIN ON KUIN KUOLLEEN KYMMENNIEKKA

Ella Ojala on inkerinsuomalaisissa perinnemuistelmissaan esittänyt edellä olevan sananparren. Hän selittää näin sanotun ihmisestä, joka oli jäyhä, hidas eikä ollut valpas missään tilanteessa. Henkilö oli kuin kuolleitten vahti. Työyhteisöissä on ollut aina jonkinlainen päällekatsoja. Ja jos on koolla kymmenen työntekijää, yksi heistä on ollut jo heidän vahtinsa. Siitä sanonta kymmenniekka. Luku vastaa sormitusjakoa julkaistuissa trilogioissa ja tulevassa Osmolaisten maa -sarjan julkaisuohjelmassa, jossa on yhdeksän osaa + työtä ohjaava telososa. *Viite 69*

Semioottinen neliökin taipuu kymmeneksi, kuten professori Louis Hèbert on sen tulkinnut.

Viite 70 Perusasetelmassa on toiminnallinen käsitepari, joka yleensä esitetään vastakohtaparina, mutta muukin asetelma on mahdollinen, mytosemantiikassa erityisesti. Perusneliö esittää ehdot, joilla tulkinta tehdään. Sen lisäksi on kuusi metatermiä.

Semioottinen neliö koostuu neljästä termistä:

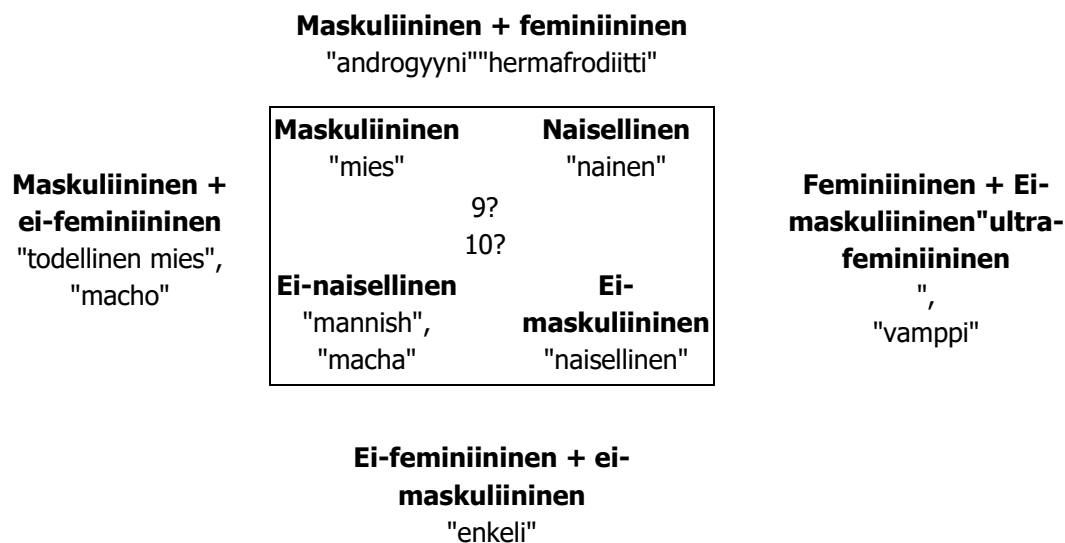
- Asema 1 (termi A)
- Positio 2 (termi B)
- Sijoitus 3 (termi ei-B)
- Sijainti 4 (termi ei-A)

Kaksi ensimmäistä termiä muodostavat väitteen (päinvastainen suhde), joka on neliön perusta, ja kaksi muuta saadaan kieltämällä jokainen opposition termi.

Semioottinen neliö sisältää kuusi metatermiä. Metatermit ovat termejä, jotka on luotu neljästä yksinkertaisesta termistä. Osa metatermeistä on nimetty. (Monimutkainen termi ja neutraali termi ovat nimistään huolimatta todellakin metatermejä).

- Asema 5 (termi 1 + termi 2): monimutkainen termi
- Asema 6 (termi 3 + termi 4): neutraali termi
- Asema 7 (termi 1 + termi 3): positiivinen deixis
- Asema 8 (termi 2 + termi 4): negatiivinen deixis
- Sijainti 9 = termi 1 + termi 4: nimeämätön
- Sijoitus 10 = termi 2 + termi 3: nimeämätön

Seuraavassa on esitetty peruskehys, joka näyttää esimerkin semioottisesta neliöstä. Tässä käytetään opposition maskuliinista/feminiinistä:

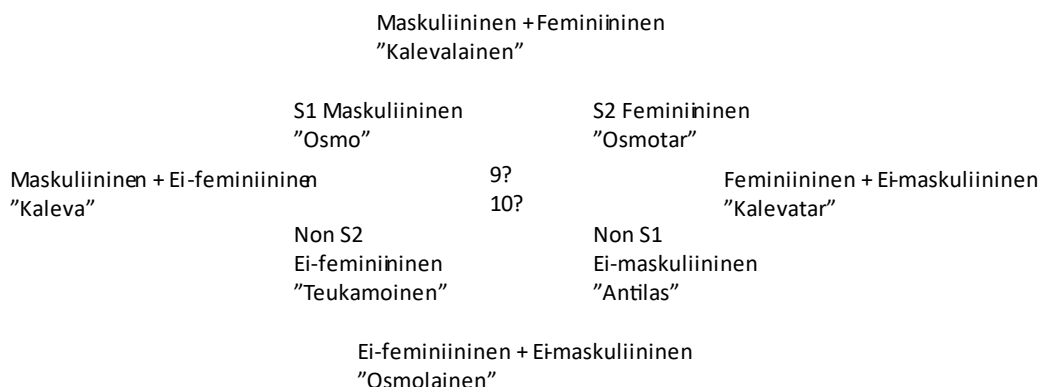
Kuvio 94. Louis Hébertin mukaan esimerkki semioottisesta neliöstä metatulkintoineen.

Esimerkissä on kysymysesimerkkinä kohdat yhdeksän ja kymmenen, ne edustavat mytosemantiikan sormituksessa molemman käden peukaloita. Tästä systeemistä on jatkotutkimuksessa hyödynnettävissä vähintään koeluontoisesti semanttisen tason merkitykset, jotka Louis Hébertin luokittaa seuraaviin semanttisiin tasoihin:

- 1) Asetetaan vastakohtat (esimerkiksi elämä/kuolema) vastapareiksi (S1 ja S2)
- 2) 2.) Projisoidaan alivastakohtat (esimerkiksi ei-elämä/ei-kuolema eli nonS1 ja nonS2).
- 3) 3. Luodaan erilaisia metatermejä (elämä + kuolema, ei-elämä + ei-kuolema jne.) etsimällä niille tyydyttäviä leksikaalisiaatioita mahdollisuuksien mukaan (esimerkiksi maskuliininen + feminiininen = "hermafrodiitti").
- 4) Tutki korpukselta kaikki kymmenen semanttista mahdollisuutta (neljä termiä ja kuusi metatermiä). Määritä jokaiselle kymmenelle luokalle elementit, jotka ilmentävät näitä mahdollisuuksia. Yksi semioottinen teko - jopa monimutkainen, kuten romaani - ei välttämättä käytä kaikkia kymmentä mahdollista luokkaa. Yleisimpiä ovat kaksi vastakkaista termiä ("jompikumpi tai toinen"), monimutkainen termi ("molemmat") ja neutraali termi ("ei kumpikaan").

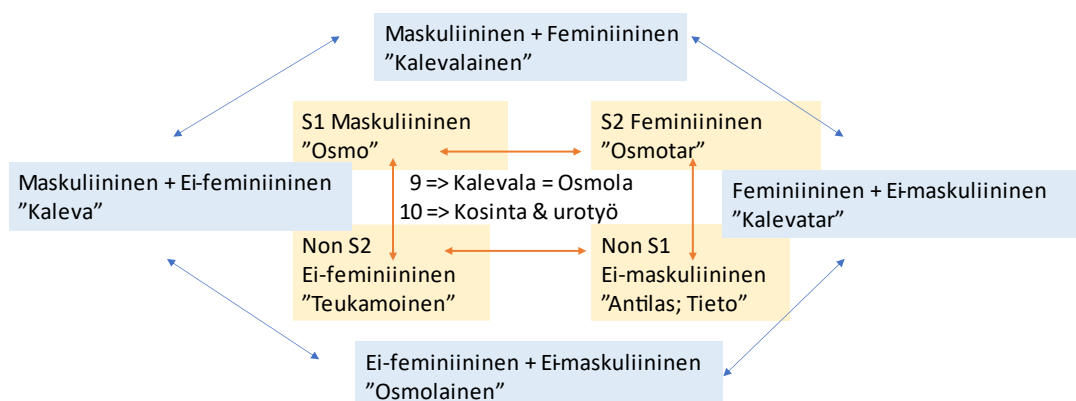
Muuntotyö edellisestä varsin työläästä menetelmästä helpokäyttöisemmäksi mytosemantiikan työkaluksi ugramena on seuraavan tulkintasarjan tavoitteena. Mikä tahansa jo tulkittu ugrame voidaan tulkita myös yllä esitetyllä semioottisen neliön tavalla, mutta tapa johtaa melko varmasti epäloogisuuksiin tulkinnassa. Ugrame sallii tarvittaessa aasinsillat ja tulkinnallisen semanttisen mielikuvituksen. Myyttisistä hahmoista puhuttaessa voinee käyttää perusjakoa jumala-jumalatar; sankari-sankaritar sekä haltija-haltijatar, mutta on olemassa

runsaasti myyttisiä aktoreita, jotka eivät taivu mihinkään näistä luokista. Esimerkkinä voisi käyttää vaikka metsänhaltija sarjan nimikkohahmoa Osmo, joka on suomalaisessa mytologiassa mies, karhu ja sulhanen, mutta kalevalaisessa runoudessa Osmotar on kaljan myyttinen keksijä ja valmistaja sekä kaunis emäntä. Tämä toistaiseksi avoinna oleva kysymys koskee molemman käden semanttista peukalointia, joten fokuskohdat ovat ennalta nimeämättömiä.

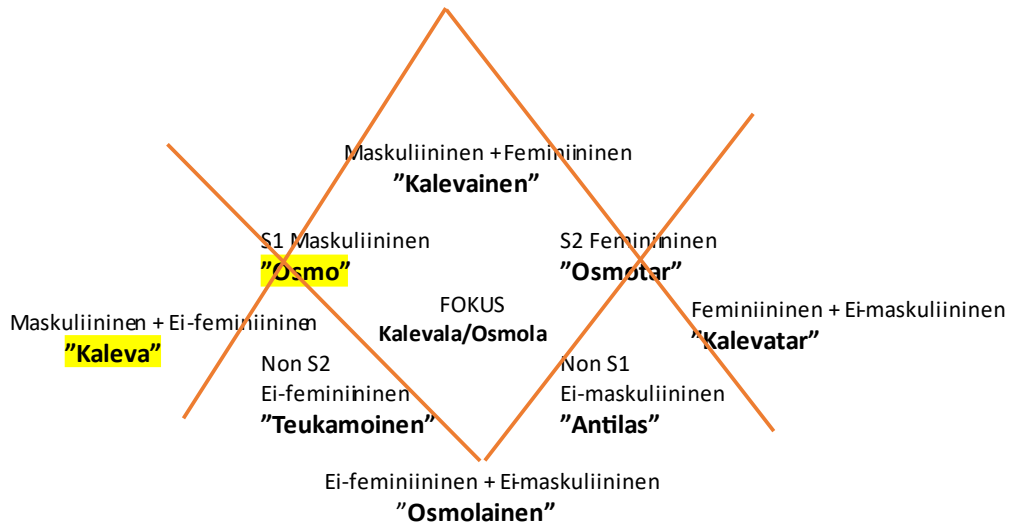

Kuvio 95. Koeotos Hébertin esittämästä semanttisesta tulkintatavasta, josta vielä puuttuu kaksi nimeämätöntä tekijää 9 ja 1.

Syntyy uusi tapa tarkastella kuviota, noduktiona kuviosta paljastuu ekso- ja endotaso. Ulkokehä tulkkiutuu kohtaan 9 ja sisäpiiri ja samalla tulkinnan ydin kohtaan 10. Tulos vaikuttaisi olevan mahdollinen tulkinta abduktiivisesti päätellen, jos oletetaan kalevalaisten runojen kosinnan kohdistuvan antilaan eli neidon lisäksi olevan metafora tietäjän etsimälle tiedolle, Ennen kuin hän saavuttaa tiedon tai neidon, on kyettävä todistamaan kelpoisuus ja mieskunto. Vaikka semioottisesti tutkintamenettely ei ole täysin oikeaoppinen, niin mytosemantiikassa käyttökelpoiselta hypoteesi vaikuttaa.

Kuvio 96. Sovellus semioottisesta metaneliöstä ja sen kovasta ytimestä.

Kuvio 97. Osmola ja osmolaisten maan semantiikka ugramena

Kun Hébertin esittämä tulkinta semantiikasta semioottisen neliön avulla sovelletaan suomalaiseen mytologiaan, näyttäisi systeemi toimivan. Kalevala-epoksen perusteella tunnetuin antilas on Pohjan neito, mutta kuten tässä tekstissä on osoitettu, on monta muutakin kosintakohdetta, joista suomalais-karjalaiset kansanrunot kertovat. Kun kosinnan kohteena on usein tuonpuoleiseen viittaavat säkeet, niin voi olettaa ainakin osaksi runojen kertovan myös shamanistisesta tiedonhausta, jolla tosin ei aina ollut tarkoitus tiedustella tulevia, usein tiedonhakumatkan syynä oli selvittää postuumisti, mikä taudin tai muun harmin oli aiheuttanut ja miten tuli menetellä, jotta vaivasta päästäisiin. Tavoitteena oli saada selville, millaisiin aktuaalisiin toimiin oli ryhdyttävä. Suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, täällä osmolaisten maassa tietäjän ja tietuoinnin virkaa hoitavat futuristit, tulevaisuustutkijat, jotka laativat kansakunnan hallinnolle tulevaisuusselonteot. Toisin kuin tietäjät ennen, futuristi eivät varsinaisesti suosittele toimenpiteitä.

VIRITYSPYLVÄS

Viidentoista alalajin muodostavia systeemeitä on muitakin, mainittakoon niistä Jyrki Reunasen luovan ajattelun metodologiassa esittelemät kategoriakerrokset, jossa on kolme tasoa 1) tutustumispylväs, 2) syventymispylväs ja 3) suhdepylväs. Näitä kolmea pylvästä läpäisee matriisina vaakasuorien modusten viisi kerrosta, 1. oleminen, 2. liike, 3. potentiat, 4. tekeminen ja 5. luominen. Näin saadaan 3 x 5 eli 15 ajattelun alalajia, toteaa Reunanen (2015:116)

Tulevaisuusselonteon tulkinnan suhteen voitaisiin hahmotellusta taulukosta pitää tulkinnallisesti relevanttina kolmea ensimmäistä modusten tasoa, olemista ja tulemista sekä

mahdollista, mistä muodostuu 27 prinssiin valikko. Tulevaisuus on tulemisen tilassa oleva mahdollisuus. Reunanen esittää myös mallin, miten todellisesta tilanteesta edetään kohti ideaalista, mikä valtionhallinnollisessa päätöksenteossa on osuvampi malli kuin tuotekehityksen virituspylväät. Niin tulevaisuuslonteot kuin puolueohjelmatkin esittävät tendenssejä, tavoitteita joita kohti pyritään.

TENDENSSI REAALISESTA IDEAALISEEN
Epäkohtien ja vääryyksien realistinen kuvaus (faktapohjaisuus) Idea vääryyksien syistä ja keinot niiden korjaamiseen (keinovalikoima) Esimerkin yleistys aatteelliseksi uudistusohjelmaksi (puolueohjelma) Ideaalit tavoitteiden muodossa ohi nykytilan (tavoitteet) Ideaali kuvitteellisessa täydellisyydessään (ihannetilanne)

Kuvio 98. Jyrki Reunasan mukaan sovellettuna (2011:94)

Reunanen tarkastelee kahta "duktiota" noduktiota ja deduktiota rinnakkain seuraavasti. Nodukset yhdistävät dimensioita eli ulottuvuuksia tai vastakohtia. Noduktiot ovat vaihtopisteitä, jossa voi vaihtaa laatua tai olomuotoa. Nodus on bifurgaatio, tien risteys, jossa tehdään etenemissuuntavalinta, risteymä, jossa tiet kohtaavat. *Viite 71*

Seuraavassa Jyrki Reunasan laatimassa rinnastuksessa on nähtävissä tarve tulevaisuuslontekojen toteutusprosessissa siilojen välisen noduktion lisääminen, jolloin näkökulma saa uusia vivahteita ja lisää ja risteävät mielipiteet voivat luoda uusia näkemyksiä. Analyttisestä olisi suotavaa siirtyä oivaltavaan ja praktiseen toimintaan.

DEDUKTIO	NODUKTIO
teoreettinen, formaali lähtökohtana prinssiippi prinssiipin eriytyminen johdoksiansa vain prinssiippiä purkava ristiriidaton suora johdos	praktinen, käsitetasoinen lähtökohtana perusidea perusidean purku ja kehittäminen sallii lisäykset sivuilta risteyksiä ja vastavoimia sisältävä

Kuvio 99. Jyrki Reunasan esittämä deduktion ja noduktion vertailu.

91. Merkitysten siilot

Vaikuttaa siltä, että jossain määrin intiaanimyttien riiteissä esittämä on alku-ugrialaista myyttiperimää ennen Beringin salmen sulkeutumista. Rituaali-myyttiset tekijät ovat siiloja, jossa tieto on säilynyt, mutta osin kadonnut sitä mukaa, kun kielen koodisto on unohtunut.

Ministeriöiden tietosiiloihin sovellettuna voidaan tehdä ajatusleikki. Millaisin enteillä hyvä tulee. Tarkemmin en muiden ministeriöiden siiloja tässä työssä tarkastele, mutta otan lähitarkasteluun sen ministeriön, jonka kohdalle tietosukelluksessa elävä ennus-käsite eteen tuli.

Symbolivärinä aiheissa on keltainen, salaman ja auringon väri. Ukkospilvi on mustansininen. Osoittautui jatkotutkimuksen arvoiseksi perehtyä Osmolan väkeen kosimisen ja hedelmällisyyden kaksoismorfologiana, jossa suomalaisten perussymbolit liittyvät tietäjyydessä karhuun (*ursus arctos*) ja käärmeeseen (*Vipera berus*). Kymmensormitus on myyttinen kehollinen tapa hahmottaa tietoavaruutta, kosminen jako taipuu mieluummin kaksitoistajakoon. Ilmatieteen laitos on Liikenne- ja viestintäministeriön alainen laitos, joka toimii avoimen tiedottamisen politiikalla antaen auliisti salattua taltos-tietoaan kansalle, toisin kuin ennen tietäjät, jotka pyrkivät salaamaan ydintiedot heimolaisiltaan.

Samian sibyllaa on pidetty toisinaan samana henkilönä kuin Eritrean sibylla. Paikkana on ollut Samos. Samian sibyllan uskottiin ennustaneen ensimmäisenä Jeesuksen syntymän, ja hänen kerrotaan olleen osallisena myös Konstantinopolin syntyhistoriassa. Aasinsiltana valinnalle voi toimia yläsnousemusteema vuodenaikojen aj sen mukaisten säätilamuutosten muodossa. Keväisin kristikunta viettää Pääsiäisenä yläsnousemuksen juhlaa. Karhut nousevat talviuniltaan.

Kaunis ja hämärtyneet yllä kerrotusta aiheesta on seuraava suomalainen kansanruno, jonka tutkijajaviisuus on metatietona nimennyt alkusanoiksi. Runon olen yleiskielistänyt. Metasemanttisesti merkitys kuitenkin kuultaa läpi, kuolleen koprat viittaavat ktooniseen käärmemaailmaan ja kokko eli kotka viittaa ukkoslintuun eli tulilintuun (*thundebird*). Säihin ja ukonilmaan liittyy verbi ukkostaa, kun on odotettavissa ukkonen, koska ilma on niin painostava.

Suomalaisuuteen liitetään sana sisu sinnikkyyden merkityksessä, mutta alkuperäinen merkitys tulee sanasta sisuuntua eli suuttua tai vihastua. Tietäjän runossa yhdistyy intiaanimyyttien tapaan kotka ja käärme, mutta mitä sisuun tulee, sen merkitys liittyy karhuun ja sen sisuun, villaiseen vihaan, joka vastaa käärmeen kähyä. Tietynlainen kaukainen semanttinen serkkuus on lastenpelottelujen ja myyttien välillä, pelotteluissa a) salama iskee päähän rangaistukseksi tuhmosta teosta tai b) ukko heittää kiven niskaan, tai c) ukkomustilainen tulee ja vie. Viime mainitussa on kyse joko karhusta tai pirusta.

Tietäjän runo.

Paljon on noita tietäjiä
Terveen parantajia;
Vähän on noita tietäjiä
Vikahisen voittajia,
Vammaisen päästäjiä.
Emoseni, kantajani,
Pesepä minun käteni
Mustan käärmehen verellä!
Lähden teille tietäjäksi,
Mannulla rakentajaksi.

Otan minä kokolta koprat,
Linnulta lihan pitimet;
Otan koprat kuollelta,
Joka on kuollut kuolovuonna,
Sortunut sotakesänä,
Jolla konnan kopristelen*,
Ilkeän ikipuseran. (SKVRI4/470
yk.)

Viite 72

Intiaanimyologioissa ukkonen on identifioitu kotkaan, suomalaisten ukko assosioituu karhuun, ukonilma on ukkonen. Lopuksi käsittelen idiomireliktiä, "taas Erik kannelta soittaa". Tähän liittyy kahdelta kielentaitajalta äidiltäni Helvi Maaraselta lapsena kuulemani selitys, jonka myöhemmin 2000-luvulla lähes sanasta sanaan toisti minulle filosofian tohtori, semantikko Tuomo Jämsä. Heidän mukaansa kyse sanonnassa on Juhana herttuasta, joka Kaarina Maununtytärtä ikävöidessään soittaa kannelta. Selitys ei tuntunut minusta kummallakaan kerralla uskottavalta, vaan tyyppilliseltä kuorrutukselta, jolla oli peitetty pakanalliseksi koettu uskomus. Erik on suomalaisittain Erkki, jota on käytetty pirun kiertoilmaisuna. Soitto voi viitata sekä kielisoittimeen että taivaan kanteen. Sanontaa "Taas Erik kannelta soittaa" käytetään vihastumisen toteamiseen. On silti epäselvää, viittaako alkuperäinen käsite sormitukseen kanteleen soittona, vai Ukon vihastumiseen salamointina.

Tornionjokilaaksolainen "meiän kieli" tuntee tulisoihdun tulisoihtona. Kantele on Väinämöisen soittopeli, jonka hän runojen mukaan valmisti kolmen elementin kehitysversiona, ensin vedestä hauen leukaluusta, sitten tuleen rinnastettavasta sfääristä aurinkohirven sarvista, kunnes lopuksi syntyi puinen kantele koivusta. Prosessissa luisesta tulee puinen ajan mittaan, eläimellinen muuttuu kasvikkunnasta peräisin olevaksi tulen ja veden kautta.

Uskontotieteilijä Juha Pentikäinen vuorostaan totesi sanonnan saattavan viitata ukkoseen. Viime mainittu oletus voi olla oikein arveltu. Sattumoisin sekä intiaanimyologia että balttilainen mytologia kunnioittavat ukonilmaa salamointeineen että käärmeitä. Kuulut strukturalismin ja semantiikan tutkijat Claude Lévi-Strauss ja A.J. Greimas ovat päätyneet salama-käärmeteorioissaan samaan tulokseen. Pohjimmiltaan kyse on hedelmällisyydestä jatkumolla sota, metsästys, maanviljely. Tämä saattaa osaltaan selittää suomalaisen Osmottaren ja Osmolaisen merkitykset. Olut tehdään viljasta, osmo on karhuna metsästäjä ja lypsykarjan vihollinen, mutta osmolainen on myös sulhasmiehen toisintonimi. Tämän monimutkaisen riittien ja myyttien välisen systeemin Claude Lévi-Strauss kiteyttää kolmeen formulaan:

- a) (war/sota) = f (hunting/metsästys) => hauki kanteleen rakennusaineena
- b) (hunting/metsästys) = f (war/sota) => hirvi kanteleen rakennusaineena
- c) agriculture/maanviljely = f-1 (hunting as war/metsästys sotana) => koivu kanteleen rakennusaineena. (Lévi-Strauss 1990:374)

Algirdas J. Greimas tuo esiin tämän yllä mainitun myyttisen perusjaon balttilaisen jumalkolminaisuuden selittäjänä. Pääjumalia ovat Perkuunsa, Patulas ja Patrimpas. Simon Granå on kronikassaan määritellyt Potrimmakseen seuraavilla attribuuteilla.

- a) Viljan ja maidon perusteella Patrimpas on maanviljelyn ja karjanhoidon jumala
- b) käärmeiden kunnioitus hänen kunniaukseen vitaa terveyden ja elämän jumalaan
- c) Kahden edellisen mukaan Potrimpasta voi pitää myös hyvän onnen jumalana.

Tässä jumalkolminaisuudessa kiinnostaa lähinnä Perkuunsa ukkosenjumalana, nimi viittaa myös piruun tai paholaiseen. Intiaanimyyttien vastine löytyy kalevalaisesta runoudesta rautakokon ja jänkämadon tarinasta Ilmarisen urotöinä. Suomalaisissa sananparsissa samaan aiheeseen liittyy idiomit "Taas Erik kannelta soittaa!" ja "olla käärmeissään" so. vihoissaan, kiukkua täynnä.

92. Opiomantia, käärmeen liikkeistä ennustaminen

Monet ennustamismenetelmät käyttävät eläinten tai muiden olentojen käyttäytymistä tapana lukea tulevaisuutta. Maan olentojen joukossa käärmettä on sekä kunnioitettu että pelätty. Näin ollen ei ole yllättävää, että ennustamista harjoitettiin myös käärmeiden käyttäytymisestä. Opiomantia on ennustamisen muoto, joka käyttää käärmeiden käyttäytymistä ja liikkeitä tapana ennustaa tulevaisuutta.. Opiomantia viittasi käärmeiden kiertymiseen, syömiseen ja liikkeisiin. Tätä varten ennustajat laitoivat yleensä käärmeen suljetulle alueelle ja tarkkailivat sen käyttäytymistä. Jos se ryömi maassa olevaan reikään, sen uskottiin kuljettavan viestejä kuolleille ja siten osoittavan lähestyvää kuolemaa. Muiden perinteiden mukaan käärmeet yhdistettiin hedelmällisyyteen, joten egyptiläisille käärmeet merkitsivät onnea. Sen sijaan muinaisille kreikkalaisille uni käärmeestä merkitsi vihollisten aiheuttamia ongelmia tai sairautta. Silti elävän käärmeen ilmestyminen voi tarkoittaa myös onnen saapumista. Itse asiassa todisteet käärmeen positiivisista assosiaatioista voidaan vetää erilaisista käärmeisiin liittyvistä lääketieteellisistä symboleista, joita käytetään edelleen nykyään; näitä ovat Hygeian malja, joka symboloi farmasiaa, Asklepiuksen sauva ja erityisesti Caduceus eli Merkuriuksen sauva, jotka ovat yleisesti ovaa lääketiedettä kuvaavia symboleja. Käärme on tavalla tai toisella esiintynyt lähes jokaisen muinaisen kulttuurin uskonnollisissa tai okkulttisissa perinteissä.

Kreikkalaisten keskuudessa opiomantia syntyi luultavasti Ofitæ-lahkosta, joka kunnioitti käärmettä jumalallisen viisauden symbolina, mutta käytäntö näyttää olleen yleisempää muinaisten roomalaisten keskuudessa. John Bathurst Deanen mukaan sama sana hepreaksi, arabiaksi ja muinaiseksi kreikaksi tarkoittaa sekä ennustamista että käärmettä. Eräässä esimerkissä käärmeiden symbolisesta ja profeettallisesta arvosta tutkija ja historioitsija Aelian kirjoittaa, että paikassa nimeltä Epirus oli pyöreä Apollon lehto, jossa pyhiä käärmeitä pidettiin ja joka oli suljettu muurin sisälle. Vuosittaisessa juhlassa lehdon neitsytpapitar lähestyi käärmeitä pitäen kädessään pyhitettyä ruokaa; jos käärmeet söivät sen innokkaasti, sitä pidettiin hyvän sadon ja terveen vuoden merkinä, mutta jos käärmeet hylkäsivät ruoan, se nähtiin huonona merkinä.

Muinaisesta Kreikasta käärmeiden palvonta ja ennustaminen siirtyivät Makedoniaan. Deanen mukaan Pellän asukkaat pitivät kotikäärmeitä, joita kasvatettiin lasten kanssa ja joita makedonialaiset äidit jopa imettivät. Yksi suosituimmista käärmeeseen liittyvistä kreikkalais-roomalaisista mytologioista on Theban kaupunkivaltion synty. Legendarisessa kertomuksessa Theban perustamisesta mainitaan hirviökäärme, joka vartioi lähettä, josta uuden asutuksen oli määrä saada vettä. Kamppaillessaan käärmeen kanssa, kaikki perustajan, Kadmuksen, seuralaiset menehtyivät. Tästä syntyi termi "kadmilaisten voitto", joka on merkitsee voittoa, johon liittyy oma tuho. *Viite 73*

Vienasta Ortto Karvoselta on kotoisin seuraava tiedonanto. Tietäjällä pitää olla tulukset semmoiset, joilla voi ennustaa. Niissä tuluksissa pitää olla yhdeksän riettaelävän virtsarakkoa: emäkarhun, suden, ketun, ahman, koiran, kissan, saukon, karpän ja metsäsian. Ne pannaan kaikki sisäkkäin, karhun kusirakko päällimmäiseksi ja metsäsian sisimmäiseksi. Metsäsian rakon sisään pannaan kolme muurahaisten lehmää. Ne otetaan yksi aina pesästään ja vuolla ja sanotaan että:

Metsän ehtoisa emäntä,
Kultainen metsän kuningas,
Anna mulle apuasi,
Väkeäsi, voimaasi
Vasten vastuksen väkeä,
Kovan päivän kohdatessa.
En sinua kullatta kutsu,
Hopeatta houkuttele,
Ota nyt kullat kuppiisi,
Hopeaiset huomahasi!
Sitten kääritään ne rakot myttyyn - - [taikaa jatkuu]. (SKVR I4/1 yk)

Taiassa kutsutaan karhua apuun, mainitaan tulukset, joihin kuuluu karkku eli tulusrauta ja limsiö eli piikivi tai ukonkiven eli kvartsin kappale, johon karkulla isketään, jotta saataisiin aikaan kipinöitä. Ihmisillä on ollut ennenkin pakottava tai polttava tarve tietää, mitä tuleman pitää, ja konstit ovat olleet monet ja monimutkaiset. Maan voima otetaan muurahaisten mailta niiden "lehmistä" eli munista. Taikakeinon lisäksi tiedonhaltijaksi todetaan karhu eli osmo, tiedonjanoisten haltija. Täysin yksiselitteistä kuvaa suomalaiseen tietäjälaitokseen liittyvästä zoemasta on hankala muodostaa, koska viittaukset rönsyilevät mikä minnekin.

Suomalaisittain kotkan ja käärmeen asetelman korvaa joskus asetelma karhu ja muurahainen, jossa muurahainen rinnastetaan aliseen maailmaan ja manalaisten voimiin, kun taas karhu liitetään mielikuvissa taivaan tähtien tasalta syntyneeseen ilman ukkoon, joka iskee kuin salama, kun tulisesti suuttuu ja sisuuntuu.

Sum summarum 5 Viisaan idea

Viisaan idea

69. Mietipä tätä!
49. Kannanotot
50. Tarinameemit
51. Futureemikehikko
52. Mimesis, taiteellinen jäljittely
53. Meemien maailma
54. Duktoiden merkitys
55. Pannahisen mimetiikka
56. Sanojen kohtalo
57. Kosimisen kohteet
58. Akkalasta kosinta – Maa- ja metsätalousministeriö
59. Apsusta kosinta – Työ- ja elinkeinoministeriö
60. Taivaanvalojen kosinta – Puolustusministeriö
61. Ilmanimmen kosinta – Liikenne- ja viestintäministeriö
62. Konnusta kosinta – Ympäristöministeriö
63. Koskelta kosinta – Oikeusministeriö
64. Kilpakosinta – Opetus- ja kulttuuriministeriö
65. Pohjanneidon kosinta – Valtioneuvoston kanslia
66. Hiidestä kosinta – Valtiovarainministeriö
67. Ylpeän neidon kosinta - Valtioneuvoston kanslia
68. Suomettaren kosinta – Sisäministeriö
69. Tuonelta kosinta – Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
70. Kymmenen ryhmä
71. Merkitysten siilot
72. Opiomantia, käärmeen liikkeistä ennustaminen

Metatekstitalukko

Eeposfunctio/ meemi VIISAAN IDEA	Konsultaatio = Hallintovalta "tulevaisuus- selonteko"	Viestit = Ennakointi "futureemit"	Matkat = Tiedonkeruu "prosessi"	Sota = Tietuointi "ennuste"	Sankariteot = Uroteot "toiminta"
Genoomi	58.	48.	68.	64.	50.
Fenoomi	59.	49.	67.	66.	52.
Semeemi	57.	70.	69.	65.	51.
Transfeemi	60.	71.	55.	62.	54.
Myteemi	72.	61.	56.	63.	53.

Taulukko 23. Viisaan ideamatriisi alkaa genomista no. 58 Akkalasta kosinta ja päättyy numeroon 53.

Meemien maailmat, joten kokonaisuutena ottaen tulevaisuusmeemien kartoituksessa on pysytty. Konsultaation myyttisenä meeminä on no. 72 *opiomantia*, käärmeen liikkeistä ennustaminen ja sen vastapoolina no. 50 tarinameemit. Kahden vuosikymmenen prosessi on edennyt suomalaisten kansanrunojen alisesta maailmasta keskisen maailman realiteetteihin ja yliseen, jumalten ja sankareiden maailmaan, osmolaisten maahan, tietäjien ja tulevaisuustiedon tanhuville.

PROVIDENTIAN PROAKTIIVINEN LAATU

Providentia on roomalainen kaukonäköisyyden, ennalta tietämisen, ennakkoinnin ja huolenpidon henkilöitymä, jonka toiminnan piiri jakautuu: 1) tulevaisuuteen katsomiseen tai siihen valmistautumiseen ja 2) jumalien tai luonnon hyväntahtoinen opastukseen. Hän oli profeetallisten kykyjen henkilöitymä. Tämän oinaisuuden ansiosta matriarkat ja johtajat pystyivät elättämään perheensä ja kansansa tietäen etukäteen tähtien ja vuodenaikojen vaikutuksen. Stoolaisuudessa kaitselmuksella oli tärkeä rooli, koska he uskoivat, että ihmisten pitäisi rauhallisesti hyväksyä jumalallinen tahto. Seneca, roomalainen stoalainen filosofi, muotoilee uskon Providentiaan kaitselmuksen hallitsemaksi maailmaksi, sillä Jumala välittää ihmisistä. Näin stoalainen koulukunta esitti eriävän mielipiteen niille, jotka uskoivat sokean kohtalon valtaan, jossa jumalat eivät välittäneet ihmisistä. Stoolaiset uskoivat kaiken tapahtuvan hyväntahtoisena jumalallisen suunnitelman mukaan ja tätä voimaa he kutsuivat Providentiaksi, jonka attribuutteina kuvataan sauva ja maapallo.

Pääasiallinen ero Prudentia ja Providentian välillä on suhde kohtaloon ja onneen. Providentia on kuvattu roomalaisissa kolikoissa kädessään keisarillinen sauva ja maapallo.

Kolikoteksteissä on neljänlaisia mainintoja. "Providentia AVG" Keisarillinen ennakointi perustuu käsitykseen, että hallitsijalla on jumalallisia kykyjä tai että hallitsija on niiden jumalien suosiossa, jotka antavat hänelle merkit tulevasta. "Providentia CAES", on symbolisempi käyttö. Sitä käytettiin pojan ja valtaistuimen perillisen syntyessä. Muita kirjoituksia ovat "Providentia DEORUM" jumalien ennustus ja "Providentia SENATUS" senaatin ennakointitoimet. Viime mainittua vastaa tässä tutkimuksessa ministeriöiden tulevaisuusselonteot. Providentiaa voidaan tarkastella myös suhteessa Fortunaan, onneen, kun taas prudentia Ciceron määrittelyn mukaan: - Uiuendi ars est prudentia. Prudentia on taito elää hyvin, jumalatar on muuttunut hyveeksi, ominaisuudeksi. VIITE x 5 sum
summarum

Päätteeksi ja pohjustuksena sarjan osaan 2/10 esitietona muutamia havaintoja osmolaisuudesta. Onni Okkosen mukaan tärkeitä runomytologiaan kuuluvia nimiä, kuten Osmo ja Kaleva, on käytetty pöydässä istuvien arvohenkilöiden yleisinä kunniamääreinä, ja perheen ja suvun juhlapidoissa on pyritty olemaan hyvissä suhteissa noihin kaukasiin mahteihin, joilla oli hyvän vuodentulon eli teräkesän ja onnen antimet hallussaan. Osmo oli menestystä ja onnea tuottava mahtitekijä, joihin liittyi myös Osmonsolmu, sitova ja onnea tuottava taikamerkki, joka laitettiin mm. morsiusparin kengän pohjiin.

Sulhasen epiteetin lisäksi osmo on karhun toisintonimi, mikä selittänee osmon roolin "Salon herrana" ja "Rahasaaren valtiaana" eli metsänviljan isäntänä, erityisesti karhuna, jonka olen määrittänyt kirjoissani uskomukselliselta rooliltaan tuonpuoleisen ruhtinaaksi, elämän kiertokulun herraksi. Väinä on varhaisen kansanperinteenkerääjä Elias Raussin mukaan maasta kumpuava kasvuvoima. Suomessakin kasvaa yleisesti maailmalla tunnettu kasvilaji typha latifolia, joka on tunnettu kansanomaisella nimellä väinäntaimi ja osmankäämi.

Työryhmä Joanna Ostapkowicz, Dana Lepofsky, Rick Sculting, Albert (Sonny) Mc Halse on tutkinut salish-intiaanien vainajien riittipatsaita, joiden suusta on löydetty osmankäämin siemenhöytyviä. He esittävät osmankäämiä käytetyn pyhänä aineena sisämaan ja rannikon salishien keskuudessa. Tämän lisäksi kasvia on hyödynnetty arkisemmin tyynyn täytteinä ja kudontamateriaalina. Etnobotaniikalla voisi olla annettavaa seremoniallisten menojen kertomasta maailmankuvasta, mutta valitettavasti tämä tieto on kadonnut sekä suomalaisten että salishien kansanperinteestä, vaikka osmankäämin rituaalinen käyttö, osman suhde kuolemaan ja vainajiin saattaisi valaista muinaista maailmankuvaa. Rituaalinen hautapatsas, jolla oli osmankäämin haituvia suussa, oli hautapatsas, jonka merkityksenä oli tarkoitus pitää kuollut sukulainen tuoreena muistona. Muistomerkeinä toimivat hahmot maalattiin ja niille puettiin vainajan vaatteet. Itselleen hautapatsaan tilaajat olivat todennäköisiä korkea-arvoisten perheiden päätä. Täten figuurien näkyvyys ja niitä ympäröivät seremoniat, patsaan pystytys ja sen jälkeinen pukeutuminen olivat keinoja, joilla suku korosti asemaansa, varallisuuttaan ja läheistä yhteyttä esi-isiin. Väreinä salishien hautapatsaissa olivat valkoinen, punainen ja musta.

Näiden hautapatsaiden kasvat muistuttavat Tal-naamioita, jotka kuvaavat myytistä vaurauden tarjoajaa, naamion omistaminen oli perinnöllinen etuoikeus sekä vaurauden ja arvovallan merkki. Käytännössä osmankäämin lehdistä saatu kuitu oli salishien tärkeimpiä korien, mattojen sekä peittojen raaka-aine. Vaikka osmankäämillä alias väinäntaimella (cattail) oli useita arkipäiväisiä käyttötarkoituksia, se palveli myös esoteerisempia tarkoituksia,

osmankäämin lehtiä käytettiin shamaanien päähineissä. Varsista saaduista kuiduista kudottiin hautavaatteita. Salishien hautustapoihin kuului huolellinen ruumiinpesu, jossa vainaja koristeltiin lopuksi ripottelemalla osmankäämin untuvia päähän. Tällä pyrittiin torjumaan pahoja vaikutteita. Ripotteluritualin suoritti erityinen hautausshamaani, joka oli immuuni vaaroille ja mukana ruumiin käsittelyssä. Chilliwack-intiaanien joukossa levitettiin vainajan pois viemisen jälkeen osmankäämin untuvaa vainajan sängyn päälle.

On ilmeistä, että osmankäämin untuvaa on käytetty hautausrituaalien eri vaiheissa: se a) levitettiin paikan päälle, jossa vainaja oli maannut ennen hautaamista, b) sitä ripoteltiin vainajan päähän valmisteltaessa hautaamista, ja c) asetettiin hautahahmojen suuhun. Kolmivaiheinen peijaisrituaali elää osmolaisten (suomalaiset) jälkeläisten maassa edelleen hirvi-peijaisrituaalina, rituaaliaineena viinakset, jotka otetaan ensin 1) kaatoryppynä, sitten 2) sarveisina ja lopuksi 3) peijaisryppyinä.

Salishien hautausrituaalit keskittyivät päähän, jossa sielun uskottiin sijaitsevan, ja sielun uskottiin poistuvan fontanellin kautta. Sekä Tal-naamio että untuvat ovat olleet rituaalisen puhdistautumisen välineitä, mutta Tal-naamio tarvitsi tehotakseen rituaalisia voimasanoja tai voimalauluja. Voidaan olettaa, osmankäämiuntuvan sijoittamisella korostetun puheen ja sanan voimaa. Saati selällä 2000-luvulla kohtaamani kanto muistuttaa pään peittävän sammalen värimaailmaltaan, valkoinen kivi suussa tätä Luoteis-Amerikan intiaaniheimon hautauskäytännettä. Ehkä Lapin erämaassa oleva sammaleinen kanto valkoinen kivi suussa edustaa sekin jotain muinaista mahtia. Erityisesti musta, punainen ja valkoinen liittyvät uskonnollisen vakaumuksen järjestelmään, samalla kun ne ovat perinteiset Karjalan värit. Valkoinen edustaa henkistä, aaveita, henkimaailmaa, kuolleita ihmisiä, luurankoja, luita tai kalmaa eli sairautta, joka tulee kuolleista. Näiden symbolisten merkitysten lisäksi valkoinen liittyy värisymboliikaltaan kuoleman rituaalien lisäksi asemaan ja henkisyyteen. Salishin yhteiskunnassa valkoisesta villasta valmistetut tavarat olivat usein arvostettuja eliitti- ja seremoniallisia esineitä. Joskus valkoisiin peittoihin kudottiin sekaan osmankäämin untuvaa.

Osmankäämin untuva eroaa muista valkoisista pyhistä aineista siinä, että sitä on suhteellisen runsaasti saatavilla ja se on helppo hankkia. Materiaali, kuten valkoisen untuva, oli ainakin osittain visuaalinen indikaattori rituaalin harjoittajan asemasta välittäjänä henkien ja elävien yhteisön välillä tai vihittyjen ja potilaiden välillä. Salishit assosioivat valkoisen henkisyyteen ja korkeampaan moraaliin, näkyvään sosiaaliseen ja taloudelliseen asemaan. Tyypillinen salishien yhteiskunnan piirre oli, että se oikeutti tiettyjen perheiden korkean aseman ja kunnioitti rituaalista puhtautta. Osmankäämi oli keino puhdistaa yksilöitä valmistaen siten henkeä tulevaa matkaa tuonpuoleiseen; lisäksi se auttoi suojelemaan eläviä ruumiin. Tämä esimerkki taloudellisesta/symbolisesta kaksijakoisuudesta ei ole ainutlaatuinen. Monilla kasveilla monissa yhteiskunnissa on samat monimutkaiset suhteet. Tehtävämme on yrittää ymmärtää ja arvostaa molempia tapoja tarkastella maailmaa.

Nikomakean etiikassa Aristoteles antaa pitkän selostuksen hyve-froneesista, joka on perinteisesti käännetty "varovaisuudeksi", vaikka termistä on tullut yhä ongelmallisempi, kun sana on pudonnut yleisestä käytöstä. Viime aikoina sana on käännetty sellaisilla termeillä kuin "käytännöllinen viisaus", "käytännöllinen harkinta" tai "rationaalinen valinta".

Muinaiset kreikkalaiset ja myöhemmin kristityt filosofit, erityisesti Tuomas Akvinolainen, pitivät varovaisuutta kaikkien hyveiden syynä, mittana ja muotona. Sitä pidetään auriga virtutumina tai hyveiden vaununa. Se mainitaan viidennessä Epikuroksen pääopin osassa ja hänen kirjeessään Menoeceukselle, jossa hän sanoo: "Varovaisuus on kaikkien näiden asioiden perusta ja suurin hyvä. Siten se on arvokkaampi kuin filosofia ja on kaiken muun huippuosaamisen lähde.

Se on syy siinä mielessä, että hyveet, jotka määritellään ihmisen "täydellisiksi kyvyiksi" henkisenä persoonana (hengellinen persoonallisuus klassisessa länsimaisessa ymmärryksessä tarkoittaa älykkyyttä ja vapaata tahtoa), saavuttavat "täydellisyytensä" vasta, kun ne perustuvat varovaisuuteen, toisin sanoen täydelliseen kykyyn tehdä oikeita päätöksiä. Ihminen voi esimerkiksi osoittaa malttia, kun hän on oppinut päättämään oikein toimista, joita hän tekee vastauksena vaistomaisiin himoihinsa.

Varovaisuuden tehtävänä on osoittaa, mihin toimiin on ryhdyttävä konkreettisissa olosuhteissa. Sillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, että halutaan hedonistisesti suoraan havaittua hyvää. Varovaisuus on ohjaava kyky muiden hyveiden suhteen. Se valaisee tien ja mittaa toiminnan kenttää harjoittelua varten. Ilman varovaisuutta rohkeudesta tulee tyhmyyttä; armeliaisuus vajoaa heikkoudeksi, vapaa itseilmaisu ja ystävällisyys epäluottamukseksi, nöyryys alenemiseen ja ylimielisyyteen, epäitsekkyys korruptioon ja hillittömyys fanaattisuudeksi.

Kulttuurissa ja kurinalaisessa toiminnassa pitäisi olla kyse hyödyllisestä toiminnasta. Sen tehtävänä on määrittää kullekin käytännössä ne ajan, paikan, tavan jne. olosuhteet, joita tulee noudattaa ja jotka skolastiikka käsittävät termillä "medium rationis". Niinpä on, että vaikka prudentia määrittelee älyn eikä tahdon, se on kuitenkin perustellusti muotoutuu moraaliksi hyveeksi. Varovaisuutta pidetään moraalisten hyveiden mittana, koska se tarjoaa mallin eettisesti hyvistä teoista. "Taideteos on totta ja aito vastaamalla prototyyppinsä malliin taitelijan mielessä. Samalla tavalla ihmisen vapaa toiminta on hyvää, kun se vastaa varovaisuuden mallia.

Kreikkalaisessa ja skolastisessa filosofiassa "muoto" on asian erityinen ominaisuus, joka tekee siitä sen mitä se on. Tällä kielellä varovaisuus antaa muille hyville sisäisen olemuksensa muodon; eli sen erityisluonne hyveenä. Esimerkiksi kaikkia totuuden kertomista ei pidetä hyvinä, vaan ne on tehty rehellisyyden hyveellä. Totuuden kertomisesta tekee hyveen se, tehdäänkö se varovaisesti.

Kristillisessä ymmärryksessä varovaisuuden ja oveluuden välinen ero piilee tarkoituksessa, jolla päätös toiminnan kontekstista tehdään. Kristillinen ymmärrys maailmasta sisältää Jumalan olemassaolon, luonnonlait ja ihmisten tekojen moraaliset seuraukset. Tässä yhteydessä varovaisuus eroaa ovelasta siinä, että se ottaa huomioon ylikuonnollisen hyvän. Esimerkiksi vainottujen kristittyjen päätöstä tulla marttyyriksi sen sijaan, että he kieltäisivät uskonsa, pidetään järkevänä.

Tuomas Akvinolaisen mukaan tuomiot, joissa käytetään syitä pahan päämäärän saavuttamiseksi tai käyttämällä pahoja keinoja, katsotaan syntyneiksi "ovelalla" ja "väärällä varovaisuudella" - viekkaudella eikä varovaisuudella. Muinaisen kreikan termi varovaisuudesta on synonyymi sanalle "ennakolta". Muinaiset kreikkalaiset uskoivat, että ihmisillä on oltava tarpeeksi varovaisuutta valmistautuakseen palvomaan olympialaisia jumalia.

Varovaisuus on myös yleismaailmallisten periaatteiden soveltamista tietyissä tilanteissa. Skolastisessa filosofiassa hyveiden "olennaiset osat" ovat elementtejä, joiden on oltava läsnä missä tahansa täydellisessä tai hyveen toiminnassa. Seuraavat kvaliat ovat varovaisuuden olennaisia osia:

Prognostiset ennustetekijät kontra prudentiahyveet eli ennakoinnin taidot:

Muisti:

Tarkka muisti; toisin sanoen kyky muistaa todenmukaisesti ja kyky oppia kokemuksesta.

Kuuliaisuus:

Avarakatseisuus, joka tunnistaa vaihtoehdot ja pystyy etsimään ja hyödyntämään muiden kokemuksia ja auktoriteettia.

Älykkyys:

Alkuperiaatteiden ymmärtäminen;

Taito:

Älykkyys tai nopeaa äly eli kykyä arvioida tilanne nopeasti

Suhteellisuus:

Diskursiivinen päättelytaito ja kyky tutkia ja vertailla vaihtoehtoja

Arviointi:

Ennakointi eli kyky arvioida, voidaanko tietyillä toimilla saavuttaa tavoitteita

Harkintakyky:

Kyky ottaa kaikki merkitykselliset olosuhteet huomioon

Varovaisuus:

Kyky pienentää riskiä.

Pyhä... Tallenna

rijksmuseum.nl

Voorzichtigheid (Prudentia), Jacob Matham, after Hendrick Goltzius, 1601 - 1652 - Rijksmuseum

Voorzichtigheid (Prudentia), Jacob Matham, 1601 - 1652

RJKS rijksmuseum 34 k seuraajaa

Seuraa

Kommentit

Ei vielä kommentteja. Lisää kommentti ja aloita keskustelu.

Lisää kommentti 😊

Kuva 20. Pinterest-kaappaus selitetietoineen. Kannen kuva alkuperäisomistustietoineen ja tekijätietoineen.

ATTRIBUUTTIIEN MAAILMAA

Joissain tapauksissa mytosemantiikkaa voi lähestyä taiteessa käytettyjen attribuuttien kautta, jos vertailukohteita on riittävästi. Tulkintavaikeus syntyy muuntelusta. Kaikki kuvantekijät eivät pitäydy samoissa näkemyksissä, tulkinnat varioivat samalla tavoin kuin kansanrunotkin tekijänsä ja aikansa mukaisesti. On silti mahdollista jäsentää korpusta kuvasymboleiden avulla. Otan malliksi kolme tässä työssä käsiteltyä tiedonala.

Futurologia eli tulevaisuustutkimus on Delfoin sibyllan alaa, oraakkelin olen nimennyt Opetus- ja kulttuuriministeriön symboliksi, koska se rahoittaa Delfoi-metodia, jota käytetään myös tulevaisuusselontekojen kartoittamiseen ja barometrikyselyihin. Luonnehtiviksi symboleiksi voisi nimetä hedelmäkorin ja kirjat. Oman julkaisusuunnitelmani sibyllaksi sopii Sibylla Samia, jonka tunnuksena kuvataan usein osmankäämi (Typhus) ja orjantappurakruunu. Enteellisesti tutkielmani aloin luonnostelemalla Liikenne- ja viestintäministeriön alaisuuteen liittyvää tieverkon hallintaa mytosemantiikan perusteita hahmotellessani. Tutkimus kohdentui sitten Suomen ministeriöiden tulevaisuusselontekoihin vuodelta 2022. Politologian nimikkosibyllaksi sopii Hellespontica, jonka attribuutteina on mm. ruusu ja leijona, vallan valtiovallalle sopivalla tavalla.

Edellä sanotuista muodostuu perustriadi, mutta kuva täydentyy, jos mukaan otetaan perustavaa laatua oleva tieto, johon ennusteiden tulee pohjautua. Ennusteet ja selonteot perustuvat tutkittuun tai omaksuttuun tietovarantoon, siloihin, joita voi kutsua antiikin termillä gnosis ilman sen saamaa salaisuuseuravivahdetta. Gnosiksella tarkoitan henkiseen, kontemplatiiviseen ja ylevämpään tietoon pyrkimystä, on vain muistettava hybriksen mahdollisuus – kaikkietävä on vain Jumala yksin ja Eddan Allviss.

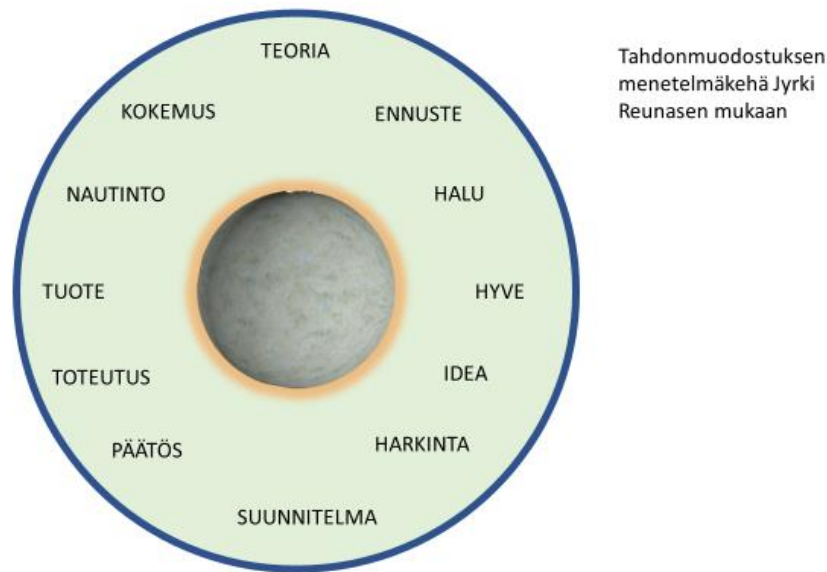
Prudentia ja Providentia ovat taustalla johtamassa ennusteiden pätevyyttä. Viisaasti harkiten hyvä tulee, jos kohtalo suo.

Kuva 21. Prudentian ja Providentian attribuutit. Prudentialla on määreinä käärme ja peili, Providentialla maapallo ja kirja.

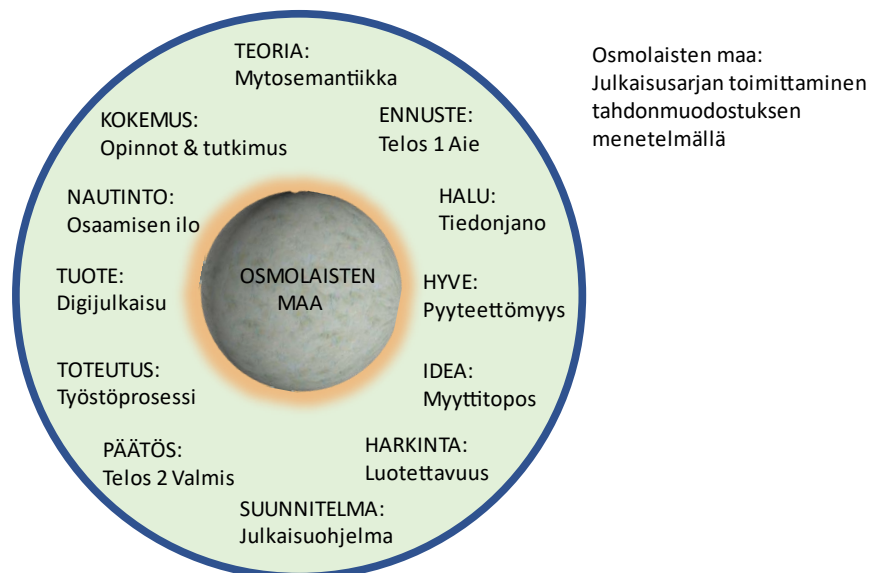
BINAARISUUKSILLA TAHDONMUODOSTUKSEEN

Filosofi Jyrki Reunanen on muodostanut tahdonmuodostuksesta mallin, jota lopuksi tarkastellaan. Perusasetelmassa teorian vastapoolina on suunnitelma. Tuote syntyy tavasta tarkastella asioita, halu syntyy tarpeesta, ja luo tahtotilan, jota toteutetaan harkinnan mukaan. Eväitä päätösten tekoon saadaan ennusteilla, joihin tulevaisuusselonteotkin kuuluvat. Ikä on ennustetekijä, joka tuo mukanaan kokemusta ja sen myötä harkintakykyä, viisauttakin joskus. Saattaa tuntua kummalliselta ensi alkuun, miksi Reunasen mallissa on idea ja nautinto vastapareina, mutta valaistusta tähän probleemaan voi saada sovelluskuviosta.

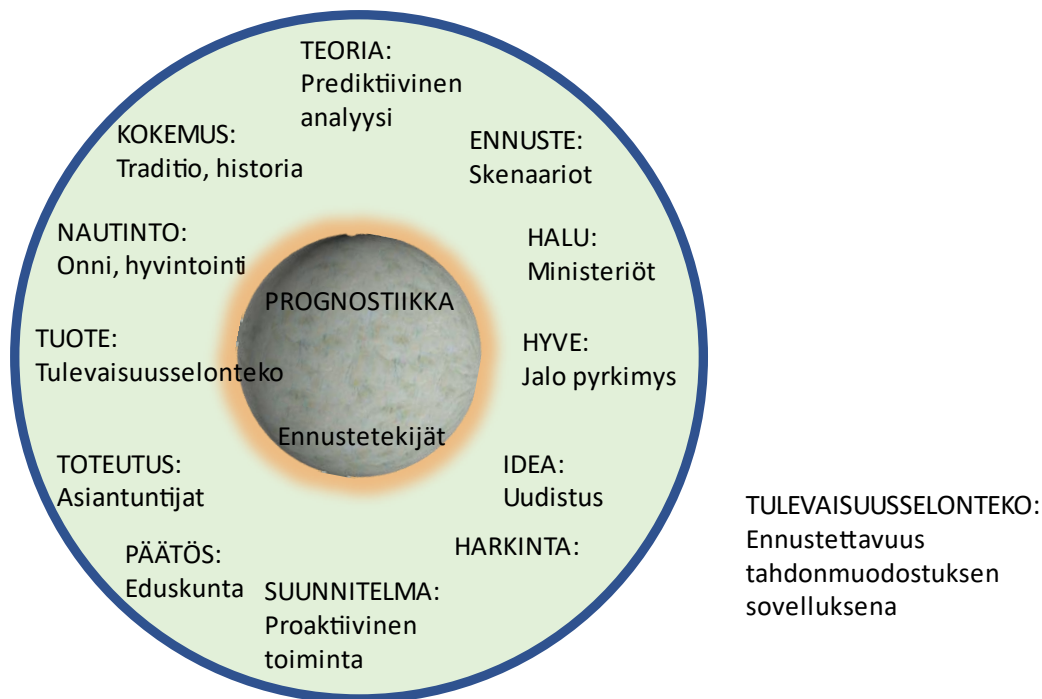

Kuvia 100. Jyrki Reunasen mukaan muodostettu tahdonmuodostuksen menetelmäkaavio.

Alla on kaksi sovellusta yllä esitetystä mallista. Toinen on idiolektinen projektisuunnitelma kirjasarjasta Osmolaisten maa, tavoitteena on julkaista noin viiden vuoden aikana kymmenen kirjaa. Toinen sovellus koskee tulevaisuusselontekoja peilattuna poliittiseen päätöksentekoprosessiin. Lopputuloksena voi sanoa, mitä isommissa ympyröissä edellä, sitä pienemmissä jäljitellään, ja kaiken takana saattaa olla kosmos ja gnosis ylevimmillään.

Kuvio 101. Osmolaisten maan luomisprosessi tahdonmuodostuksen menetelmämallin mukaan.

Kuvio 102. Tulevaisuusselontekojen tuotantoprosessi tahdonmuodostuksen menetelmämallina.

Kuviossa prediktiivinen analyysi vastaa teoriakenttää, proaktiivinen toiminta suunnitelmallisuutta ja keskellä on prognostiikka, jossa diagnosoidaan mikä kansakuntaa vaivaa tai millainen on sen kunto ja kestävyys nyt ja tulevaisuudessa. Esitystapa vaikuttaa tulkintoihin ja ymmärrettävyyteen. Kehä voidaan esittää myös taulukkona, koska kyseessä on selvästi binaarisuudet, niin siitä syntyy kahden tekijän symbioositaulukko seuraavasti.

TEORIA prediktiivinen analyysi	SUUNNITELMA proaktiivinen toiminta
ENNUSTE skenaariot yms.	PÄÄTÖS eduskunta
HALU ministeriöt	TOTEUTUS asiantuntijat
HYVE jalo pyrkimys -> vrt. prudentia	TUOTE tulevaisuusselonteko
IDEA uudistus	NAUTINTO hyvinvointi, bruttokansanonnellisuus
HARKINTA tarveharkinta, priorisointi	KOKEMUS traditio, historia
FOKUS	ENNUSTEKIJÄT prognostiikka

Taulukko 24. Tahdonmuodostuksen taulukko ennusteprosessin kannalta.

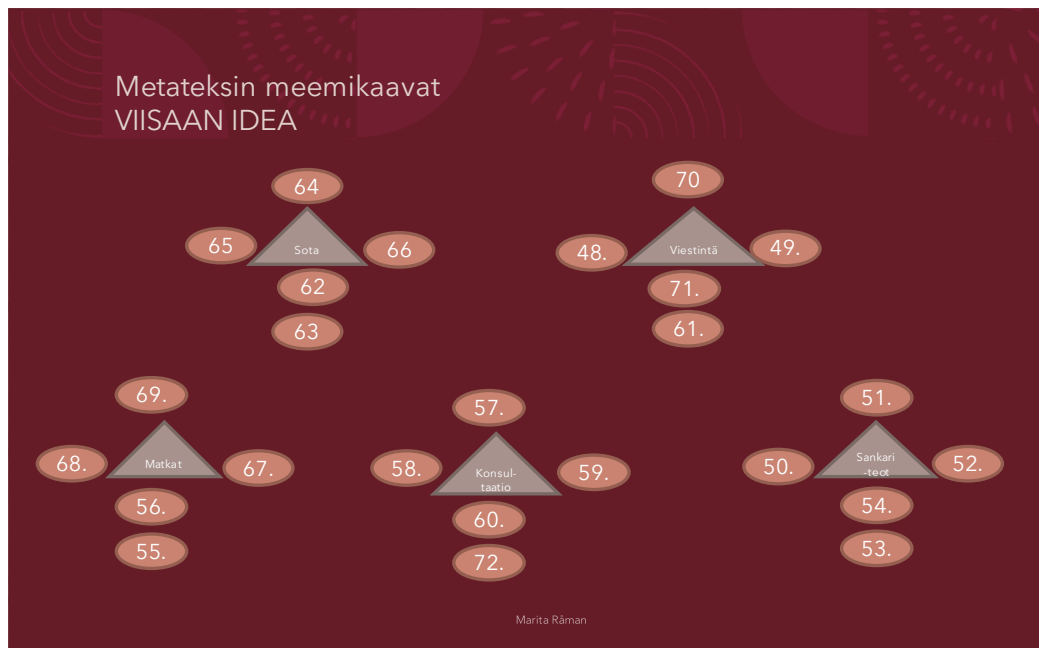

Studio
Meemimiksaus

Metatekstitalukko

Eeposfunctio/ meemi VIISAAN IDEA	Konsultaatio = Hallintovalta "tulevaisuus- selonteko"	Viestit = Ennakointi "futureemit"	Matkat = Tiedonkeruu "prosessi"	Sota = Tietuointi "ennuste"	Sankariteot = Uroteot "toiminta"
Genoomi	58.	48.	68.	64.	50.
Fenoomi	59.	49.	67.	66.	52.
Semeemi	57.	50.	69.	65.	51.
Transfeemi	60.	71.	56.	62.	54.
Myteemi	72.	61.	55.	63.	54.

Taulukko 25. Meemijaon ja eeposjaon tekstikohdat, nivelluvut, solmukohdat ja risteymät

Kuvio 103. Metateksin Viisaan idea meemikaavat.

93. LOPPUPÄÄTELMÄ

Tavoitteena on ollut pohjustaa suomalaisten myyttinimien tulkintasarja, jonka nimeksi valikoitui Osmolaisten maa. Osmo viittaa sekä karhuun että sulhaseen, ja tämä symboliikka on pohjimmiöltään yhtä vaikea hahmottaa kuin mitä on astrologinen symbolisysteemikin. Mytosemantiikka tarvitsee oman termistönsä sekaannusten välttämiseksi, ja sellaiseksi perusterniksi ehdotan sanaa runosuure, koska suure kertoo myös matemaattisesti suuntautuneille, mistä on kyse. Kuten mittayksiköillä on sovitut määreensä ja symbolinsa, on myös humanistisemmilla ja vaihtoehtoisemmilla tavoilla oma tapansa merkitä käsitteitä. Tämän työn perustavoitteena on myös ollut hahmotella iso kuva julkaisusarjasta, joka pohjautuu suomalaisen mytologian topoksiin ja kansanrunouteen sekä maailman myyttiaarteista kertovaan kokoelmaan kotikirjastossani, kokoelmaa kutsun Senatekopruksiksi. Johdantona on tarkasteltu kreikkalaiseen mytologiaan kuuluvaa oraakkelilaitosta ja sen maailmankuvaa sekä suomalaista tietäjälaitosta suhteessa ennustamiseen ja tiedonlouhintaan. Ajatus on uusi, ja siksi vasta hahmottumassa, joten ihan selkeää kuvaa ei ole mahdollista vielä antaa.

Perusideana on kuitenkin kuvan ja sanan suhde ennustamistoiminnassa. Sekä oraakkelilaitos että runonlaulanta kulminoituvat muistitiedossa kahteentoista pääkategoriaan, joita kutsutaan kuuluisimmiksi oraakkeleiksi, suomalaisittain kyse on kosinnan kohteista (ehkä). Molemmissa korostuu topos, jossa ennustukset tai tietuointi tehdään. Oraakkelilausuma vastaa suomalaisten runojen sanoja, jotka antiikissa lausui papitar, suomessa tietäjä, runo. Kreikassa ennustustaitoon on liitetty hedelmällisyyden jumala Dionysos, Suomessa hedelmällisyyden arkkisymbolina on Sampo, tuo ratkaisematon mystinen ikihyvän tuoja.

Myyteissä ja mytologioissa korostuu regiimimeemi. Kriitnusko syrjäytti ja demonisoi aikanaan astrologian esoteerisena tietona, parjaamisen perinnettä jatkoi luonnontieteisiin painottunut nykytiede. Mutta totuus ei pala tuleksakaan eikä myöskään ihmisten uteliaisuus tulevaisuutta kohtaan. Ihminen tietää kuolevansa, mutta ei sitä, mitä nykyhetken ja kuoleman välissä tapahtuu. Tai jotain sentään, yleisten lainalaisuuksien vuoksi ymmärretään odottaa tuleva kehitys, jossa kehitysvaiheet seuraavat toisiaan, lapsesta tulee nuori, aikuinen, vanhus elämän lainalaisuuden mukaan.

Loppupäätelmänä esitän perustavaa laatua olevat suuntaviivat ugramena. Jollain tavoin sampo symboloi samaa mitä omfaloskin. Sampo on omfalos, maailmannapa, elämän hyvyksien tuottaja, supermetasysteemi. Esitän asian ugramella, mutta sitä ennen sananen länsimaisen maailmankuvan ja intiaanien maailmankuvan suuntakäsityksistä. Neliö kuvataan suorakulmaisessa asetelmassa länsimaissa, intiaanien tapana on kuvata sama vinoneliönä. Tekstin lukeminen ja kirjoittaminen aloitetaan joissain kulttuureissa lopusta alkuun, toisissa alusta loppuun. Ihmisen rajoittuneisuuden vuoksi käytännössä asiakokonaisuuksien hahmottamisessa on pakko lähteä yksinkertaisemmasta monimutkaisempaa kohti.

Olen systematisoinut yhden ruudun lähdöstä neljä eri tapaa tulkita tai mytosemantisoida tarkasteltavaa kohdetta.

Yksi ruutu = Korpus

Kolme ruutua = Trizologia

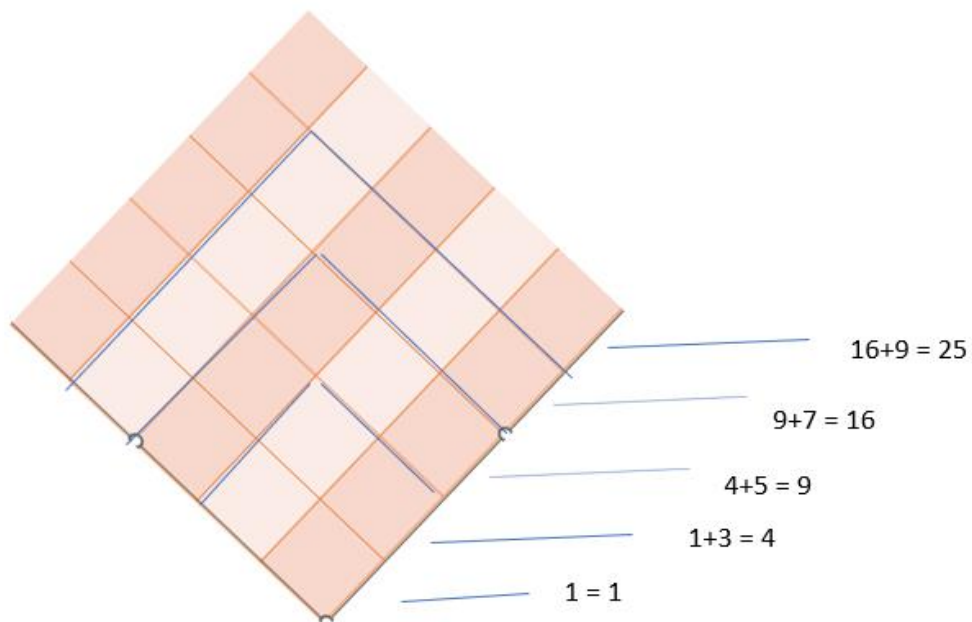
Viisi ruutua = Meemikaava, perus

Seitsemän ruutua = Modaliteetit, laajennettu meemikaava
Yhdeksän ruutua = Ugrame
Kaksikymmentäviisi ruutua = Eeposkaava, riskianalyysi

Mieltymykseni selvästi viittaa parittomiin lukuihin, joita pidetään naisellisina lukuina ja ne nähdään vinoneliöiden maailmana, jossa läntiset väli-ilmansuunnat ovat kulmissa ja pääilmansuunnat sivulla. Tiedemaailma ihailee parittomien lukujen systeemejä, kuten binaarisuusajattelua, jota mm. IT-ala käyttää. Tai CLA-analyysiä, jossa alkujaan oli 12 osaruutua, laajennettuna 16 ruutua, neliömatriisista puhumattakaan, jonka tunnetuimpia sovelluksia on SWOT tai semioottinen neliö.

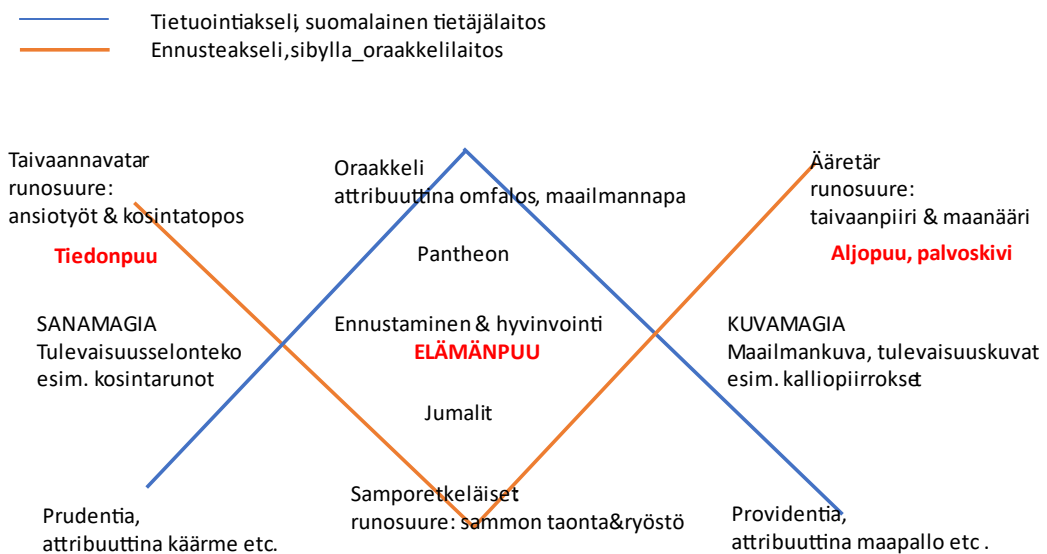
Mitä merkitystä tällä on? Sain aikoinaan sähköpostiviestinä videon Osmo Pekoselta, jossa ilmeisesti oli jokin vihje, jota en tajunnut. Sen ymmärsin että kuviosta muodostui karjalaismummojen huivin koristelukuvio. Matematiikan professori Samuli Siltasen kansantajuistamissivuilta ymmärsin sen ehkä viittanneen jotenkin lukuun kaksi ja merkkiverkon merkillisyyksiin, jossa ensimmäistä tasoa merkitään nollalla.

Matemaatikoilla on aina hauskaa, kun humanisti kertoo näkemyksiään, joten pitkän ja uuvuttavan tekstisession päätteeksi lienee sopivaa esittää pieni loppukevennys humanistisena sovelluksena matematiikkaan. Kaaviokuva ei ole siten mikään matemaattinen todistelu, vaan mallinnus siitä, miten olen muodostanut elonkaavan 31 funktiosta laajenevan merkkiverkon, jossa on muuttujia eri suuruinen määrä. Kuviosta puuttuu tasalukuiset kehitelmät esim. runomatriisi. Väliysteemeissä 9-kerrannainen ugrame syntyy peruskolmioista. Relaatioiden kuvaamisessa viitoke 15! permutaatioina on moniulotteisempi tapa hahmottaa joka suuntaan eteneviä merkityksiä. Viitokkeen perussoluna on meemikaava, josta relaatioita lähdetään purkamaan. Esimerkki osoittaa, miten yksiselitteisiä tulkintasääntöjä ei voi mytosemantiikassa luoda.

Kuvio 104. Semanttisen systeemin rakentuminen.

Alla oleva kuvio toimii pohjustuksena Osmolaisten maan toisen tutkielman 2/10 pohjana. En rohkene toivoa ratkaisevani sammon arvoitusta, mutta merkit viittaavat selvästi ikivanhaan ajatukseen: Tähdet kertovat loisteellaan. Myös sivet uskoivat shamaanien matkaamaan maailman sisältävän henkiolentoja ja taivaankappaleita. Heidänkin kosmoksessaan oli keskellä reikä, joka läpäisi kolme maailmaa ja mahdollisti niiden kautta yhteyden toisiin tasoihin. Tätä maailmannavan reikää kuvastanee suomalainen sana henkireikä, jolla on sekä voimanlähteen että vaihtelun merkitys, henkireikä on yhteys muuhun maailmaan tai olosuhteisiin, vapautusta arjesta.

Kuvio 105. Mitä on ollut ennen, on oleva vastakin, oraakkelilausemista tulevaisuuskuviin. *Viite 74*

Perusintentiot:

<u>Senate-korpus</u>	<u>Osmolaisten maa</u>
Maailman myytit	Suomalainen mytologia
- kirjakokoelma	- myyttisanasto
- oraakkelitopos	- runotopos
- papitar	- tietäjä
ennustaminen	tietuointi, tiedonhaku

Sibeshamaaneista kertovassa tekstissä on tämän työn kannalta kaksi merkittävää mainintaa. Ensimmäinen kertoo shamaanin peilistä, toinen puukkotikkaista. Toli, henkipeili symboloi shamaanille hänen elämänsä juurta ja sitä käytettiin vain rituaaleissa ja säilytettiin sen arvon mukaisesti alttarilla. Sanottiin peilin näyttävän sairauden muodon rituaalin aikana. Mikäli shamaani kadotti tolin, alkoi hän menettää voimiaan. Sibeshamaaneille toli-peili, joka oli pronssinen, oli tärkeä. *Viite 75*

Toinen erikoisuus, puukkotikkaast, "santelipuut", jonka etymologia voi tulla mongolin kielestä satu eli tikkaat. Puukkotikkaita ylös kiivennyt oli valaistunut shamaani, kiipeämätön oli musta shamaani. Tikkaat oli tehty puukoista terät ylöspäin. Tämä tukee mystisiä suomen kansan vanhojen runojen ansiotyövaatimuksia ja oletustani, että osa kosintarunoista kertoo tietuoinnista, shamaanimatkoista. Kuolleesta suurtietäjä Vipusesta kerrotaan Vipusen virressä. Qi Cheshanin mukaan puukkotikkaat saattavat olla maailmanpuun kiipeämisen muunnelma. Hän toteaa myöskin, että puukkotikkaat nostetaan auringon ja kuun väliin, koska jumalien viestien uskottiin kulkevan auringon ja kuun säteissä. *Viite 76*

Läxi vanha Väinämöinen,
Päivän astui keikutteli
Miesten miekkojen terillä,
Jopa toisen torkutteli
Naisen neulojen neniä,
Jopa päivän kolmanenkin
Uron tapparan teriä.

...

Siitä puuttui suuhun suuri tieto,
Vatsahan varahat väkävät,
Mahti ponnekas povehen.
Tulee mustiña matoiña,
Kirjaviña käärmähiñä,
Tulee saunahan salaa,
Saa sisälle salvoksesta. (SKVR
I1/387a/yk).

Runon alussa on puiden syntymyytti ja Ilmarisen tuloksettoman tiedonhakuretken kuvaus. Väinämöinen joutuu Vipuselta tietoja saadakseen nousemaan puutikkaita, joita sibet nimittävät kiertoilmauksilla kultaiset tikkaat tai valonsädetikkaat. Päivä eli aurinko mainitaan myös Vipusen virressä puukkotikkaiden yhteydessä.

Lopputulemana työ keskittyi maailmannapaan, jonka olen rinnastanut virityspylvään kategorian kanssa yhteneväiseksi. Maailmanpuu, elämänpuu, tiedonpuu ovat mytosemanttisia universaaleja, aikansa taivaita tavoittelevia ja hipovia virityspylväitä. Mielikuvituksella ei ole rajaa, mutta juuret ovat syvällä, katto korkealla.

Otsikoinnista sen verran, että siinä on päädytty juoksevaan numerointiin alaotsikoiden alla. Juoksevaa viitenumerointia on sijoitettu pääjakojen alle. Tekstissä on selvennöksen vuoksi joistain aiheista alaotsikko, jotka eivät sisältöluettelossa ole esillä. Ministeriön kohdalla esiyymmärrysvaiheessa Osmola-sarjan kehittelykaavassa syntyneet mallinnukset kehonrakennus, kehikko, ja kehityskaarit ovat ministeriöiden kohdalla saaneet ymmärrettävämmän aihionimen. Kehonrakennus on ennakoitukykyä, kehikko edustaa näkemystä, ja kehityskaarit merkitysprosessia. Viime mainituista prosessiesityksestä on esitetty vain esimerkkejä eri systeemeistä, miten tulkinta on rakentunut ja/tai voidaan rakentaa jatkossa.

Kohta 24. Bruttokansalaisuuden alla on teemat 1) Paideia, 2) Kansalaistaito yleissivistysvaatimuksena ja 3) Kansalaishyve.

Kohta 57. Sosiaali- ja terveysministeriö STM on seuraavat tekstiosiot: 1) Omaishoitaja, 2) Attis ja Kybele, 3) Kokonaisvaltaisen näkemyksen vaikeus, 4) Kyllikki ja kipukivi, 5) Ennakoitukyky, 6) Näkemys, 7) Merkitysprosessi.

Kohta 68. Valtioneuvoston kanslia VNK on vakiotekstiosuudet, 1) Hallitsija, 2) Ennakointikyky, 3) Näkemys, 4) Merkitysprosessi, 5) Tulevaisuusselonteko rakentaa tulevaisuutta.

Kohta 69. Mietipä tätä! sisältää tekstiosiot 1) Diskurssi ja 2) Prudentia.

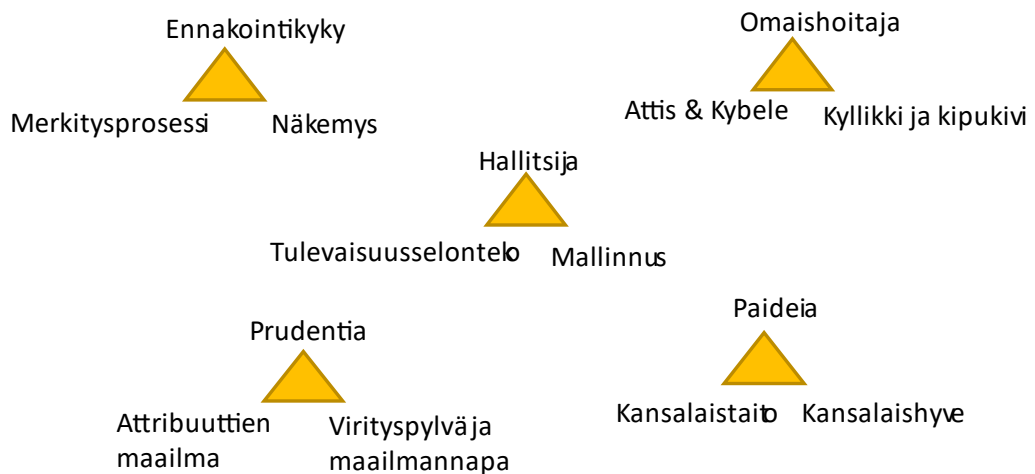
Kohta 71. Tarinameemit sisältää otsikon Menippeian erityispiirteet.

Kohta 72. Futureemikehikko alaotsikkona on Mallinnus

Kohta 76. Pannahisen mimetiikka sisältää kohdan Virityspylväs & Maailmannapa

Sum summarum Viisaan idea sisältää alaotsikon 1) Attribuuttien maailma ja 2) Binaarisuuksilla tahdonmuodostukseen.

Mytosemantiikka on asiasanakeskeistä, joten hupina ja hyötynä voidaan aihioida sisällön keskeissanomaa mainittujen tekstiupotusten perusteella, tärkeää ei ole, missä yhteydessä ne on esiin tuotu, vaan mitä on esitetty. Kohdissa 68 ja 57 on sama jako, joka toimii ministeriöiden ennakointityön runkona. Yhteensä kohtia on runomatriisin verran. Kätevintä on kuitenkin käyttää fokusmerkityksen esille saamiseksi viisitoistajakoa eli meemikaavan verran tulevaisuustulkinnan meemikolmioita. Mutta koska erityispainotteisia kohtia on yhteensä kahdeksantoista artikkelintynkää, niin viimeinen kolmio edustaa fokusta. Näihin mandaloihin tahdon päättää tekstini tällä erää. Näennäisesti kaoottinen on tuottanut systemaattisen ja järkeen käyvän tuloksen.

Kuvio 106. Tekstiupotusten semantisointi viitokke-elementeiksi

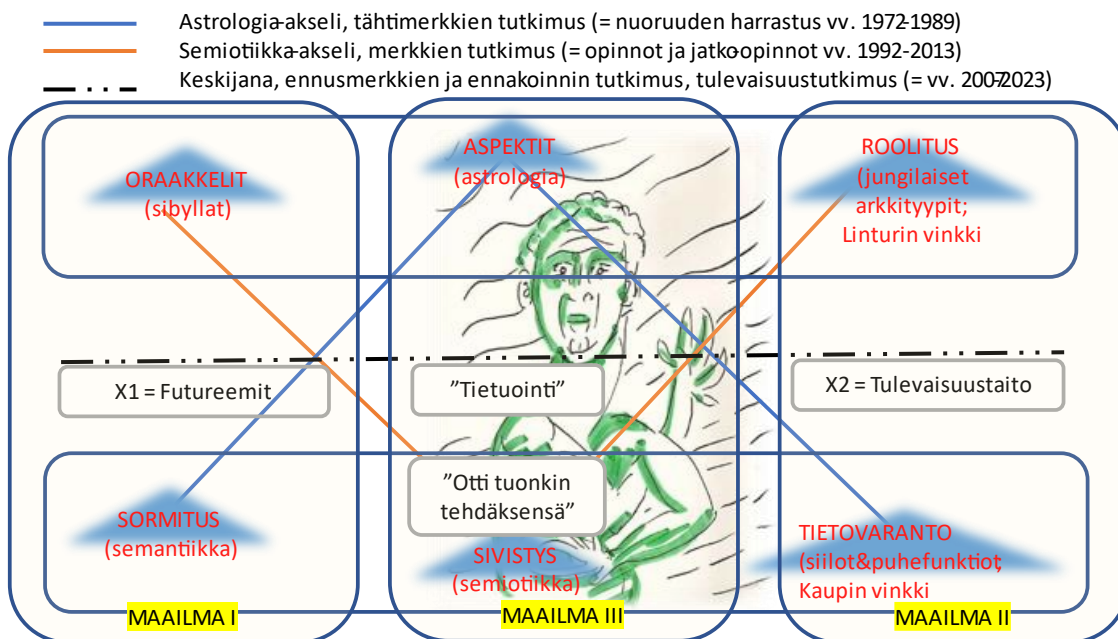
Kuvio 107. Keskeisaihee tekstiupouksissa

Tarkistusvaiheessa osoittautui, että jälleen kerran oli kaavailtuun livahtanut merkittävä lapsus. Jokerina tekstissä on välitiosikointi. Ennen virityspylvästä, kohta 76. olen aihioinut teoreettisimman kehikon, joka perustuu professori Louis Hèbertin kehittämään semioottisen neliön kymmenjärjestelmään, jonka sovelsin Osmolaisten maan tutkimusohjelmaksi. Ja vaikka jo kirjoittaessani oivalsin kohdan olevan merkitykseltään ja jatkoon kannalta tärkeä, niin silti se oli unohtua. Muodostuneen tetran fokuuspinta on luvussa: Niin on kuin kuolleen kymmenniekka. Luultavasti muistinvarainen päätelty selitys on kvasiselitys ja syvämerkitys tulee kansanuskon taikamaailmasta noitakalusta kuolleen sormi. Mytosemantiikassa groteski ja romanttinen ovat toistensa kumppanit.

Kuvio 108. Abjektiksi tarkastelussa päätyneet tekstiupokkaat mallinnettuna kolmikannaksi ja nimettyinä joukkoina.

Merkittävä lapsus on jälleen kerran toiminut "nostona" alitajunnasta, joka on pyrkinyt tekstiupotukset upottamaan myös tietoisuudesta mainitun asian. Fokustriadi muodostaa kuudennen kolmikannan asetelmaan, jote siitä on mahdollista muodostaa ugrame. Samalla testautuu ajatuksenjuoksun päämäärätietoisuus ja tekstin jänteveys, vaikka lentokaari ei olekaan luotisuora vaan hieman vipattava.

Kuvio 109. Alitajunnan muodostama tekstiupokasugrame.

Yllä oleva kuvio maalintaa ugramella sitä palimpsestisuutta, joka työssä on, päällekkäisissä kerroksissa on julkaisusarjassa sivuttu samaa aihetta eri näkökulmista moneen kertaan, kun on etsitty mahdollisimman monia tulkintamahdollisuuksia. Mitä ihminen on nyt, on muodostunut jostakin. Kuvio paljastaa vaikutteeni ja toimii myös työprosessini reflektiona samalla. Tulevaisuustutkimuspyrkimykseni ohjaajina ja keskustelukumppaneina ovat olleet Hannu Linturi ja Antti Kauppi vuosina 2007_2022, vuosia kertyy runomatriisiin verran.

Kuvio on totuttuun tapaan mahdollista jakaa semanttiseksi joukoiksi vaakasuoralla janalla ja pystysuoraan. Astrologia-akseliksi nimitän kasvuprosessia, jossa astrologian harrastus vahtui yliopisto-opintoihin aineina folkloristiikka, semiotikka ja uskontotiede. Valmistumisen jälkeinen työurani tosin vei hallinnollisiin tehtäviin yksityissektorille, jonka puitteissa ajauduin tulevaisuustutkimuksen pariin tuotekehittäjän erikoisammattitutkintoa suorittaessani. Tuolloin mentorina toimineen Hilikka Peltoharjun vinkki osoiuttautui hedelmälliseksi, viihdyin keskusteluareenoilla kirjoittelemassa puuta heinää. Nyt olen päättänyt vakavoitua ja keskittyä eläkepäivinä sormitus-kirjhasarjani, tsundokun ja myyttisanaston selittämiseen mytosemantiikan keinoin. Opintien kehityskaari eteni yliopistoaikojen strukturaalisesta semantiikasta kohti delfoi-areenalla työstämäni ajatusta tulevaisuusmeemeistä. Siinä ohessa syntyi kaikenlaista apukeinoa, opiskelin reflektointiakin.

Kuva 22. Mörkö tulee. Vuoden 2015 Mytograafi-blogini tietoisikuruudun kehyskuviossa on **osmankäämi**. Mörkömuodostelma on tehty omenpuun tueksi.

Mytosemantiikan perusteet

- 1) Jumalan Heikki on miespuolisen tietäjän nimi, joskus tietäjää nimitettiin "jumalaksi" palvomansa epäjumalan vuoksi. Naisitsa harvoin haluttiin käyttää tietäjä-nimitystä, sen sijaan käytettiin noita-nimitystä, joka sitten kontaminoitui eli rämettyi merkitykseltään satujen negatiiviseksi pahaksi hahmoksi, vaikka alkujaan noita on ollut neutraali shamaanin tai parantajan nimi, ja noitia oli sekä miehissä että naisissa.
- 2) Pannahinen on ensisijaisesti käärmeen nimitys, mutta samalla se symboloi pahuutta, joka osin ajateltiin tietämättömyydeksi, mikä ilmenee sanan tuhma heterotopiassa, tuhma voi olla ilkeä tai typerä tulkinnan akontekstista riippuen. Esitetystä nimikokoelmassa lähinnä sysmälinen metsäläisen merkityksessä edusta tuhmua, joka kumpuaa taikauskoisuudesta ja tietämättömydestä.
- 3) Jos myyttisana pannahinen luokitellaan kuuluvaksi johonkin myyttitopokseen, niin käärmeet mielletään maaelementin tekijöiksi, mutta asia ei ole niin yksinkertainen suomalaisessa myyttitopologiassa. Kyisestä pellostä puhutaan Pohjolan eli Pimentolan peltoina. Onko käärmeen kansanomaisen roolitus kansanrunoissa kätevitntä käsitellä Onnelan vai Pimentolan kujilla, jää nähtäväksi sarjan edetessä.
- 4) Folkloristi, akateemikko Martti Haavio oli myös runoilija, joten sanasemantiikan vivahteiden taju kehittynyt, samoin mielikuviutus, mikä tulkinnallisessa otteessa ei ole lainkaan huono asia. Tuskin hän kuitenkaan itsekään tajusi, miten syvälle luotaava väite hänen esittämänä väite "kirjainpudokkaista" on. Varsinkin, jos Ahti tulee sanasta nahti eli hylje. Koska nimi veenemosena on tulkittu Väinämöisen kantasanaksi. Väinämöisen suvun toteemieläin olisi silloin hylje, ja arkkitetäjän sananmahti olisi kotoisin Ahdin valtakunnasta. Myös Kaarle Krohn oli kirjainpudokastulkinnan käyttäjä, hänen esimerkkisanansa koski aholaista paholaisena. Tämä mahdollisuus vaikeuttaa entisestään luotettavaa myyttisanaston tulkintaa.
- 5) Hirvi kartanolla (pihalla) on karjalaisessa uskomusmaailmassa kuoleman sanansaattaja, Kalevalassa tämä esiintyy jäniksen tuomana kuolinsanomana, koska hirven toisintonimi on jänis. Omakohtainenkin kokemus on. Keskikesällä 2022 käveli roskakatoksen takaa nuori, tavattoman kaunis hirviyksilö kodin parkkipaikalla auton eteen, pysähtyi rauhallisesti ihan auton eteen, katsoi suoraan silmiini kuin vedoten ja juoksi sitten pois. Tiesin heti jonkun tuntemani henkilön pian kuolevan. Niin tapahtuikin syksyllä.
- 6) Myyttisanaston merkityksistä selvisi arkistoaineistojen ja sanakirjojen perusteella, että virolainen ja lappalainen eivät alkujaan ole lainkaan geografisten toposten tai kansanryhmän nimiä, vaan tietäjän nimiä. Kuvaavaa on, etteivät eestiläiset pidä suomalaisten tavasta nimittää heitä virolaisiksi, eikä saamelaiset siedä heitä kutsuttavan lappalaiseksi. Teksteissäni virolainen ja lappalainen ovat siten myyttisiä tietäjän tai shamaanin nimiä. Virolainen on loventija, lappalainen velho, niin uskoisin, koska tulilappalaista on pidetty noitataidon etevimpänä edustajana.
- 7) Koska Mytosemantiikan perusteilla on kaksi tavoitetta: a) pohjustaa Osmolaisten maa -tulkintasarja löytyneen tsundokun avulla ja b) tutkailla tulevaisuustutkimusmeemien käytettävyyttä tulevaisuusselontekoa hyödyntäen, on alkuun esitetty luokittelujen ja listausten rypäs vaikea hahmottaa, mutta oleellinen työväline jatkoa ajatellen, koska ryhmittely auttaa hahmottamaan mytosemantiikkaa myyttitoposten avulla ja mahdollistaa rinnastukset, vertailut ja assosiaatiot suomalaisen mytologian ja maailman mytologioiden välillä systemaattisesti. Sattumalta valikoituneeseen tutkimuskorpukseen ei ole osunut Australian tai Papua-Guinean mytologioita, mutta tuskin nekaan tulevat täysin suljetuksi pois tulkintasarjasta. Yhtä tärkeä on ratkaista, missä määrin suomenruotsalainen kulttuuri sisältää myyttistä ainesta ja millaista suhteessa kalevalaiseen runouteen.
- 8) Sententiajako on korpustrilogiassa mytosemanttiseksi apuneuvoksi luotu systeemi sententian heterotopiasta, joita pääsääntöisesti voidaan hahmottaa myteemejä vastaava määrä eli seisemäntoista sententiaa. Esitetty lista sententtien verrokkimyteemilajista on muodostettu korpuksen aisapareista, ja niiden avulla voi suunnistaa tulkintaviidakossa topoksesta topokseen Osmolaisten maan arvojen ja merkitysten etsinnässä. Iteroimisen sijaan menettely hyödyntää yhdistelemisen taktiikka. Yhdeksästä topoksesta muodostuu kolme narratiivista maailmaa tai tulkinnan kenttää, jotka voidaan kiteyttää sanoiksi kvalia, topos ja mytos.

- 9) Yksi mytosemantiikan luomisen peruste on ollut mytologian mieltäminen liiksi kirjallisuuden tutkimuksen, filologian tai teologian alaksi. Semantiikka vuorostaan luetaan lingvistiikan alaksi. Tätä taustaa vasten saattaa ensi vaikutelmana tuntua uskomattomalta, että otan esiin filosofi Karl Marxin Pääoman osaksi mytosemantiikan perusteita. Marxin esittämä filologisen sivistyksen listaus Pääoman lopussa on hyvä kuvaus eurooppalaisen myyttitietämyksen kooste, jossa on nähtävissä ekonomisia arkkityyppejä. Sanotaanko, että vaikka ei kuuluisikana sarjaan, niin en voinut vastustaa kiusausta revitellä. Lisäksi Gerionilla kerrotaan olleen kolme ruumista, narratiivisessa systeemissäni on kolme maailmaa. Ja onhan se aina hyvä, jos tekee innostavan havainnon.
- 10) Edvard Wilson on konsilienssiteoriassaan tiedon yhtenäisyydestä esittänyt universaaliteemat, jossa on yhtenä lajina ihmiskuntaa uhkaaviin vaaroihin varautuminen. Vuonna 2022 alkanut Ukrainan ja Venäjän välinen sota on pyritty voittamaan Euroopan unionin tuella, jossa yhtenä merkittävänä joskin lähes kuvitteellisena keinona on käytetty Herkuleen urotyötä, joka voitti Antaionin eristämällä hänet maan pinnasta. Eurooppa käyttää pakotteita Venäjää vastaan eristämällä maan muun maailman talousyhteydestä ja toivoo sillä tavoin Venäjän menettävän mahtinsa ja tulevan voitetuksi. Mytosemanttinen tarina tuokin.
- 11) Etnopoeettisen ja mytopoeettisen lisäksi niin haluttaessa voidaan puhua myös semiopoeettisesta kerronnasta, jota olen kaavailut hirvirunoja koskevissa tutkimuksissani. Semiopoeetiikka on tässä tarkastelussa korvautunut mytosemantiikalla. Samoin perinteiset myyttiset maisemat Kalevala ja Pohjola ovat vaihtuneet tulkinnan kannalta vähemmän rasitteiseksi topoksiksi Osmola ja Pimentola. Suomessa on lisäksi se erikoisuus, että suomenruotsalaisuus mytologisoi kaunokirjallista teosta Hirvenhihtäjät, joka korvaa heillä Kalevalan äidinkielen kurssina. Tosin on hyvä syy olettaa, että Hirvenhihtäjät pohjautuu aitoon peijaisperinteeseen 1800-luvun Ruovedellä.
- 12) Sättimisrunous on uudissana, jolla on pitkät perinteet mm. kölleinä ja pilkkalauluina ja satiirina. Marx puhuu tavaroiden arvomuodosta, joka Marxin aikoina sai rahamuodon, mutta on maailman muuttuessa saamassa yhä enemmän meemimuodon tavaratarinoina, joskaan arvokkain meemi on edelleen rahamuotoinen, tuottavuus- tai tunnettuusarvo ratkaisee meemin arvon.
- 13) Semiotiikka tutkii merkkejä ja merkkikäytänteitä, mytosemantiikka on kiinnostunut merkkielementtien tulkintuvuudesta. Merkkilajeja on monenlaisia, alkuperäisimpiä on taudin määräyksissä havaittavat symptomit. Synteesimerkkiä vastaa prognoosi, niin taudin etenemisen määrittelyssä kuin tulevaisuuden ennusteissakin.
- 14) Trilogiasarjoissa on keskeinen käsite zoema, joka on Claude Lévi-Straussin luoma termi. Mytologian maailmassa erilaisilla eläimillä ja eläinhybrideillä on merkittävä rooli tarinoissa. Zoema on mytosemantiikan kannalta katsoen keskeistermi. Eri seutujen mytologiat heijastavat elinympäristön faunaa ja flora, Suomessa karhu ja hirvi ovat merkittävimmät zoemat, kolmantena on repo eli kettu, joka saduissa, faabeleissa edustaa viekkautta ja oveluutta, mutta on semantiikaltaan heterotopia, sillä se tarkoittaa myös tietäjää. Vanha kettu voi olla kuka vain ovela ihminen. On hämmästyttävää, ettei Lévi-Straussin nerokkainta havaintoa ole tiedemaailmassa noteerattu, joten siitä ei ole tullut voittoa meemiä merkittävyystään huolimatta.
- 15) Runosuure merkitsee määritelmää tai ilmaisutapaa, jolla myyttistä toimijaa kuvaillaan. Kun Väinämöistä kutsutaan kielastajaksi on hän a) kosiomatkalla ja b) tiedonhakumatalla. Ensimmäisessä versiossa Väinämöinen uskottelee kyselijälle olevansa eräretkellä, toisella kerralla hän uskottelee kyselijälle olevansa kuollut, ja siksi tullut Manalaan. Kielastajan sivumerkityksiä ovat sanastajan lisäksi kosija ja tietäjä. Yksi arvoituksellisimmista myyttinimitulkittavista on kunnotar, jonka Elias Lönnrot on arvellut tarkoittavan naista. Tähän kysymykseen palaan osassa 2/10.
- 16) Kansakunnan hallintoa voidaan pitää nykyversiona maan haltijasta, suuresta äidistä, jota antiikin maailmassa edusti maannapa, jonka attribuutteina on esitetty Delfoin tempelissä pidetty verkkokivi, jonka ympäri on kiertynyt käärme. Homouteen ja äitiyteen kuuluu mytosemanttiselta kannalta aseksuaalisuus, äidin roolissa nainen on ravinnon ja turvan antaja, mutta homosuhteet on liitetty antiikin kulttuurissa areten eli hyveiden sekä esteettisen harrastamiseen.
- 17) Myyttitoposjako pohjustaa Osmolaisten maa -sarjaa, kun taas tulevaisuuselonteot ovat Mytosemantiikan perusteet, johdanto-osan perusaineisto, jolla kartoitetaan tulevaisuustutkimusmeemien olemusta ja toiminnallisuutta. Teemat topoksittain on aihioitu ugramena, siten esimerkiksi Metsolan fokusteemana tulee olemaan ilmasto ja sää. Sarjan nimikkotopokset kvaliaa määrittämässä ovat Kontu eli Onnela, Osmola ja Pohjola tsundoku- eli Senatekorpus kirjainnastuksineen. Myyttikolmion topoksena ovat Metsola, Päivölä ja Jäppilä. Metatasolla otsikoinnin mukaista ennustettavuutta tarkastellaan tulevaisuuselontekojen ja puolueohjelmien sekä asiantuntijoiden ja ministeriöiden, virastojen ja laitosten vuorovaikutuksena. Subtasolla pyrkimykset ilmenevät em. silojen säilyttäminä ja luomina tietovarantoina, jotka luovutetaan kansalaisille pohdittavaksi ja keskusteltavaksi.

Kansakunnan tila ja tulevaisuus

18) Alkujaan puhuttiin kansan hyvinvoinnin mittarina ainoastaan bruttokansantuotteesta. 1970-luvulla Bhutanissa luotiin käsite bruttokansanonnellisuus hyvinvoinnin mittariksi. Mittaristoon kuului myös luontoarvojen ja ympäristön vaaliminen. Suomalaisten "metsäläisyys" saattaa olla se perustekijä, miksi Suomi on voittanut kisan kuusi kertaa peräkkäin viime vuosien aikana. Bruttokansanonnellisuuden mittareina on: 1) hyvä hallinto, 2) sosiaalinen tasa-arvo, 3) ympäristön hoito ja 4) kulttuurin säilyttäminen. Luonnon kunnioittamisen lisäksi suomalaisilla on verissä tasa-arvo. Vaikka täälläkin on ajateltu miehen olevan herra talossa, niin tähän herruuteen ei ole yleisesti hyväksytty hirmuvaltiutta koskaan. Suomalaisen miehen itsetunto on riittänyt suomaan vapauden ja arvostuksen naiselle. Lisäksi täällä on aina osattu arvostaa tietäjälaitosta sen parhaimmassa merkityksessä, parantajana, johtajuutena, viisautena, laulun ja soiton taitona.

19) Ugrame on aiemman tutkimussarjan tuotekehittelyn tulos, joka perustuu Claude Lévi-Straussin oivallukseen primitiivisen ajattelun struktuureista zoemassa. Kyse on kahdesta kolmen tekijän yhteisvaikutuksesta. Oma kehittäni laajensi ugramen ongelmanratkaisun välineeksi, joka tuottaa yhdeksän eri funktiota tai toiminnanpiiriä. Alkujaan ugrame oli työnimellä panamerikkalais-ugrilainen kaava, mutta lyheni ugrameksi myöhemmin. Tässä tutkielmassa monessa eri yhteydessä on monimutkaisia semanttisia verkkoja kuvattu ja mietitty ugramen avulla, vaikkakin menetelmä jossain määrin on näkijän kykyjä vativaa periaatteella: Perillä ennen lähtöä. Suomen kieli on mytosemantikolle hyvä kasvualusta, monilla sanoilla on heterotopinen merkitys. Perillä on sekä matkan pään saavuttamista että perehtymisen tuloksena saavutettua tietämystä asioista.

20) Paideia on Antiikin Kreikan yläluokkaisessa patriisiyhteisössä kehittynyt sivistysihanne, johon kuuluivat sellaiset tiedon ja hallinnon alat kuin koulutus, kasvatus, kulttuuri, sivilisaatio, perinne ja kirjallisuus. Aloja, jotka suomalaaisessa hallintotavassa kuuluva Opetus- ja kulttuuriministeriön alaan, paitsi sivilisaatio, joka näkökulmasta riippuen voi edustaa monia eri ministeriöiden aloja. Politologiana se olisi Valtioneuvoston alaa, sivilisaation turvatoimina sekä Sisäministeriön että Puolustusministeriön alaa jne. Kuten tekstissä osoittautuu, yhteistä paideian ja suomalaisen sivistyskäsitteen kanssa on taloudellinen osaamattomuus. Sen sijaan urheilu ja estetiikka olivat ihannoituja ja suosittuja taitolajeja, joiden tulokset rikastuttavat sivistystä vielä nykyäänkin.

21) Tekstissä esitetty sana luntio on vanhaa suomea edustava sana, joka tarkoittaa luonnetta. Enteet ja ennustaminen ovat läheisesti sidoksissa kohtalon ja onnen käsitteisiin sanonnassa: Luonne on kohtalo. Peruselämäntapaohje itsensä kehittämiseen kuuluu näin. Kylvä tapa, niität luonteen. Kasvata luonne, kylvät kohtalon. Luntio edustaa näin enemmän antiikin jumalattaren Prudentian, viisauden toimia kuin Providentia, kohtalottaren voimia, jota suomalaiset ovat kutsuneet ruutanaksi.

22) Viisauden symboliikka tulee olemaan mytosemantiikan johtavia lankoja, alkuun vaikeaan problematiikkaan pääsee tutkimalla viisauden attribuutteja kuvataiteessa. Laajalle levinnyt symboliikka pöllöstä on heterotopinen symboli. Suomeksi pöllö on sekä viisauden että tyhmyyden vertaava. Yöeläjän pöllö edustaa myös pahuuden voimia.

23) Tässä on esitetty meemikaava antiikin paideian käsitteeseen soveltaen. Muuntokeinona on käytetty asiasanoitusta. Perusmeemeissä on lähtökohtana tenoomi, joka koskee polista, tarkasteltavaa yhteisöä tai sivilisaatiota. Tullaan mytosemantiikan kannalta tärkeään funktioon T2, joka edustaa fenoomia. Yleinen käsitys myyteistä ja mytologiasta käsitetään maailmalla kielen ja kirjallisuuden kautta, kirjallisena kulttuurina, mutta mytosemantiikka pureutuu ja tukeutuu myyttiperinteeseen, jota kaavassa edustaa myteemiä ja syntyjä syviä. Kansanrunojen Joukahaisen ja Väinämöisen kilpalaulanta on tulkittavissa symboliikkana tietämystavoista. Väinämöinen on myteemitason laulaja, Joukahainen on semeemitasolla, nuori mies, joka uhoaa ja on taitavampi jousiammunnassa kuin myyttien osaamisessa, kateus oli verenperintöä, olihan kasvanut Pohjola so. Pimentolan kolhoissa oloissa. Kulttuurinen sivistysihanne vaikuttaa koulutukseen ja sitä myöten bruttokansalaisuuteen ja bruttokansanonneen, mikä lopuksi vaikuttaa kokonaisuhyvinvointiin ja bruttokansantuotteeseenkin olkoonkin sitten vaikkapa luova talous.

24) Tulevaisuusvalmius on käsite, joka viittaa suunnitelmallisuuteen, ennakointikykyyn ja tulevaan varautumiseen ja ajoissa muutoksiin reagoimiseen. Mobiilisovelluksena nettihaulla sanasta saa selkoa mm.

...

25) Bruttokansalaisuuden käsite on oma keksintöni, joka maahanmuuttopolitiikasta lähes kokonaan unohdetaan. Puhutaan kotouttamisesta eli sopeuttamisesta tulomaan tapoihin ja oloihin, mutta riittävästi ei keskustella etnisten perinteiden siirtymisestä osana maahanmuuttoa. Ongelmallista bruttokansalaisuudessa voi olla mm. kulttuurin taantuminen epätasa-arvoisemmaksi maahanmuuttaja-arvojen vuoksi. Parhaimmillaan väestön geneettinen ja kulttuurinen koostumus rikastuu. Kielteisenä ilmiönä on juurettomuus ja sopeutumattomuus kehittyneempään kulttuuriin, jossa pääsääntöisesti arvostetaan lainkuuliaisuutta ja tasa-arvoisuutta, jossa naisia ei silvota, hakata tai kuriteta ruumiillisesti, ei estetä osallistumasta tai kouluttautumasta, ei lukita neljän seinän sisään. Bruttokansalaisuus on avoin kysymys, oikeuksien ja velvollisuuksien summa, jossa vastuu kannetaan nurkumatta.

26) Modaliteetteja olen käyttänyt jäsentämään seitsenkerroksisia narratiiveja, mistä voi tarvittaessa jatkaa ugrameanalyysillä. Modaliteetit voidaan rinnastaa meemikaavaksi. Kansalaistaitojen yleisvaatimusmodaliteetit meemeiksi muunnettuna voisi näyttää tältä, kun lähtökohdaksi otetaan viestintäkyvykyys eli kielitaidon vaatimukset. Matemaattinen kyvykyys on yksinkertaistettu tässä laskutaidoksi, olihan vanhassa koulujärjestelmässä oppiaine nimeltä laskuoppi. Ja kuten on osoittautunut, laskuoppia selvästikin tarvitsisi myös valtiojohto. Tulevaisuuteen vaikuttavana strategiana on nykyajassa tekoälyn ja informaatioteknologia sekä robotiikan kehitys. Tulevaisuustutkimuksen tärkein tutkimusalue lienee kulttuuritaidon vaalimisessa. Sivistys ei synny pelkästään digiteknologiasta, joka on pikemminkin väline luovalle työlle ja sen synnyttämälle kulttuurille. Viihde- ja peliteollisuus ammentavat vanhoista myyteistä, valtiovalta toimii primitiivisten struktuurien mukaisesti jne. Kulttuuritaidon kehittämisessä ovat keskeisiä aloja semiotiikka ja sen alalajina mytosemantiikka. Oppimistaito ja johtamistaito yhdentyvät digiavusteisessa oppimisessa, jota voi kutsua myös älykkääksi itsensä johtamiseksi. Sopii pohtia, miksi niin proosallinen alue, kuin kansalaistaito on nostettu myteemiksi. Onhan kysymys eksistentiaalinen, ollako vai eikä olla, pitää valita lainkuuliaisuuden ja kapinallisen roolin välillä jne. Ja ennen kuin voi kapinoida, on tiedettävä - ja vaikka ei tietäisikään, vaikka pitäisi, saattaa joutua vastuuseen.

27) Herravihasta on kirjoittanut Lauri Snellman 23. maaliskuuta 2021 blogikirjoituksena: Onko herraviha sittenkin kansalaishyve?

Herraviha on kansanperinteen tutkimuksessa todettu ilmiö, joka saa heijastumansa arvosteluna, kateuden ilmaisuina ja vihapuheena. Blogikirjoittajan tekstissä vihaa pidetään kehitykseen kannustavana voimana, ja sitähän se onkin. Viha on kuitenkin tunne ja asenne, joka saattaa haitata maltillista harkintaa ja kiihottaa epäterveisiin ratkaisuihin. Se seikka, että jokin asia tai ilmiö vihastuttaa on toki sallittava demokratian nimissä. Herravihassa on viime kädessä kyse epäoikeudenmukaiseksi koetusta hyvinvoinnista ja vallasta. Akateemikko Matti Kuusen todistuksen mukaan kateuden ja herravihan sudeettialue Suomessa on Savossa, mutta voi olla, että sitä on yhtä lailla kaikkialla, muodot ja kohteet vain vaihtelevat. Herravihaa tulisi tutkia enemmän ja tarkemmin. Itse asiassa herraviha voi olla kansalaishyve puuttuessaan epäkohtiin.

28) Perttu Hillman kirjoitti blogissa tekstin "Korkeimmasta kansalaishyveestä". Olen tunnustavinani siinä menippeian, vihreän linja liikennepoliittikkaan kohdistuva satiiri. Tapahtumapaikka Suomen pääkaupunki Helsinki. Lopputulemana on tietyt, "ympärivuotiset". Ei niin pientä pilaa ettei totta toinen puoli. Terävyydessään kirjoitus osoittautui varsin ennakoivaksi, ironista ja enteellistä, maaliskuussa 2023 aloitettiin ympärivuotiset ja monivuotiset tietyt Helsingin pääkadulla Mannerheimintielle - haastateltuna hyveellinen kansa ymmärtää ja hyväksyy täysin tapahtuneen. Kansalaishyveestä kirjoitti Perttu Hillman 24.5.2014.

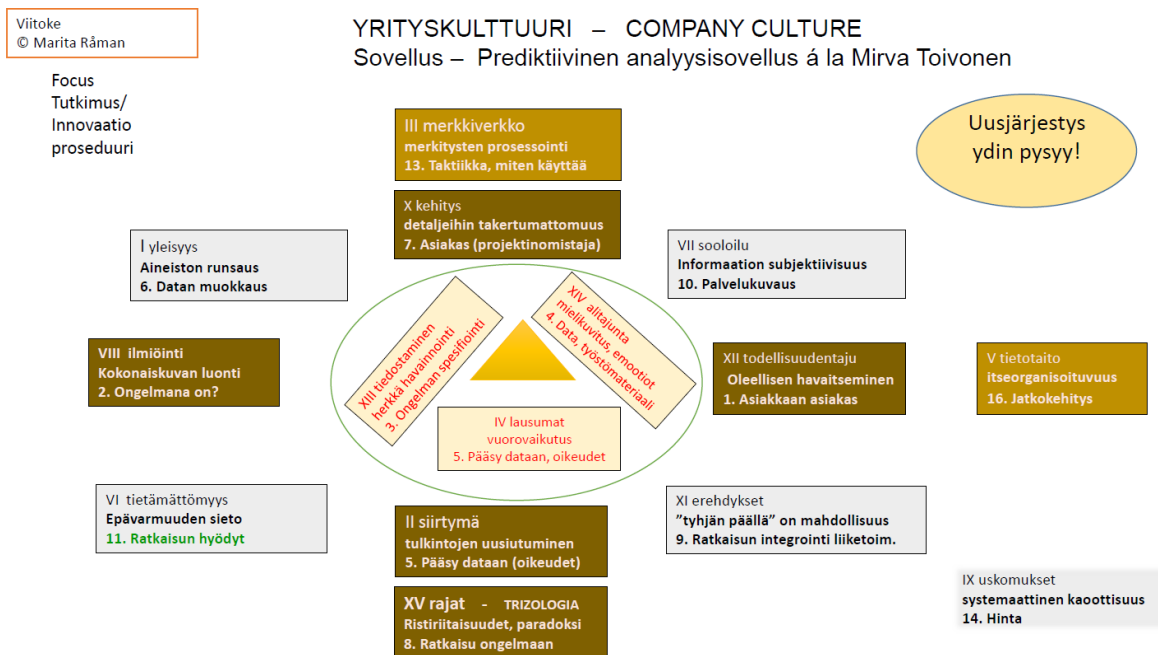
29) Lähde. Pirkko Vartiainen, pääkirjoitus, Johtamiskäytäntöjen yhdenmukaistuminen, Hallinnon tutkimus 2_2009, poiminta netistä 25.10.2022. Isomorfia saattaa olla kansantajuisesti ajatellen vaikea käsite, osittain käsite on sama kuin analoginen. Malliksi on kuitenkin otettu matemaattinen käytänte isomorfiasta bijektiona, jossa on lähtöjoukko ja maalijoukko. Lähtöjoukkona julkisen hallinnon johtamismallit ja maalijoukkona yksityisen sektorin johtamismallit tai vice versa. Kyse on mytosemanttinen, lähtöjoukko määrityy sen mukaan, mitä imitoidaan vai mikä/kuka imitoi. Isomorfia Vartiainen tyyliin on siten luokiteltavissa imitaatiomeemiksi, jonka sententiana on ajatus. Vartiainen jakaa johtamismetodien isomorfiat kaksoismorfologiaksi 1) koersiiviseksi ja 2) mimeettiseksi. Tämä ilmenee julkisessa diskurssissa mm. puheena pakosta uudistua tai modernisoitua tai halusta/tarpeesta luoda toimivampi käytänte. Oleellista ehkä olisi tunnistaa onko kyseessä imitaatiomeemi vai ennakointimeemi tai peräti aivan uuden hallinnon metodin keksiminen, jolloin kyseessä olisi innovaatiomeemi ja uusin ajatus, noduktio.

30) Mimesis on filologinen termi, jonka perusteoksena pidetään kirjallisuustutkija Erich Auerbachin teosta Mimesis. Tarkoittaa elämän todellisuudenkuvausta kirjallisuudessa. Yleisemminkin antiikin filosofiassa pidettiin taidetta todellisuuden jäljittelyä, joskin taide luo myös tulkinnoissaan myös omaa todellisuuttaan.

31) Olen leikitellyt ajatuksella semanttisesta matematiikasta, on se vähintään hauskaa ellei muuta. Minusta kuitenkin tuntuu, että aiheissa on potentiaalia jatkokehittelylle, joten olen sitä tekstissä työstänyt, kuvalähde on poimittu Wikipediasta ja muu taustatieto, joten metatiedon oikeellisuus saattaa olla kyseenalainen ja väärinymmärryksen vaara on olemassa. Systemisesti lähtöryhmänä voidaan pitää telos1:tä, joka trilogiasarjoissani on elonkaava funktioineen eli lähtöryhmän oli satukaavasovellus 31 funktiona. Maaliryhmänä oli tuolloin eeposkaava funktioineen. Meemiajatteluksi muutettuna tällainen käänne edustaa lähinnä vaihtoehtomeemiä ja fantasiameemejä, jonka sententiana on idea, oivallus.

32) Tutkimuksen alaotsikko prediktiivinen ja proaktiivinen ennusteissa syntyi kompilaationa laatupäällikkötyössäni kehittämästä proaktiivisesta projektien hoidosta ja IT-alalla olevan tyttäreni ideasta, että hän haluaisin oppia viitokkeen soveltamista omaan alaansa. Mirva Toivonen ehdotti että tutkisimme prediktiivisyyttä. Sana oli minulle outo, mutta kun selvisi sen tarkoittavan ennustetta, ei ehdotus niin kovin mahdollomalta vaikuttanutkaan. Pyyisin lähtökohdaksi Mirvan näkemyksen IT-palveluprosessista, joka toimisi meemikaavan pohjana ja sitä myöten viitokkeen futureemina ja strategemina. Näin yksi sana "prediktiivinen" voi johtaa hedelmälliseen yhteistyöhön ja antaa arvokkaan virikkeen. Tässä kappaleessa on esitetty prediktiivisyyden ydinennuste siitä, miten Osmolaisten maa -sarja tulee tai voisi tulla etenemään.

Lista, jonka Mirvalta saamastani prediktiivisyyden konsultointiprosessista laadin on seuraava:

Mirva on systemaattinen ajattelussaan – ja minä luova, mutta on mahdollista muodostaa isomorfia kahden erilaisen ajattelutavan välille. Minä tosin olen rutinoitunut ennustamisen asiantuntija nuoruuden astrologian harrastukseni takia ja projektihallinnan prosessien kehittäjänä työurani loppuvaiheissa. Tietämyksen laatu ja määrä vaikuttaa tulkin tason lähtötietojen ohella. Kokenut tai erittäin lahjakas pystyy näkemään asioita laajemmalti ja pienemmistä vihjeistä kuin arkisemmin ajattelevat.

33) Poimitut lähteet ovat: <https://peda.net/p/Toivo%20L%20Sara-aho/kasvun-kansio/lv-2018-2019/historia/akjrj/akjrj>,
poimittu 7.10.2022 ja Oikeustiede: oikeuden jumalatar/laajempi kuvaus – Tieteen termipankki; poimittu 7.10.2022

34) Valtioneuvoston kanslian tuoreimmat tulevaisuusselonteot ovat ilmestyneet syyskuussa 2022 ja tammikuussa 2023. Pääsääntöisesti tässä työssä on tarkasteltu syksyn tulevaisuusselontekoa <https://valtioneuvosto.fi/tulevaisuuskaus-2022#/> poimittu 7.10.2022

35) Astrologia on alkujaan ollut matemaattinen luonteeltaan ja tähtitieteen edeltäjä, joka vain toissijaisesti oli ennusmenetelmä. Puolustaessani astrologista kuvastoa, en pyri saamaan sille tieteellistä statusta, koska sitä se ei ole. Sen sijaan se rinnastuu mielikuvituksen kieleen, semantiikkaan ja symboliikkaan, jossa jokaisella osalla ja modulilla on vuosisatojen ja vuosituhansien aikana hioutunut asema ja tulkinnan suuntaviivat. Kuten tulevaisuudestakaan ei voi sano varmaksi, miten tapahtumat tulevat etenemään ja millaiseksi maailma muuttuu pitkällä aikavälillä, ei astrologisinkaan keinoin voida määrittää tulevaa luotettavasti, koska tulkintavaihtoehtoja ja muuttujia on runsaasti. Symboliikka vastaa skenaariota, tietynlaisia kehityslinjoja, jotka ovat tietyin edellytyksin todennäköisiä. Sekä astrologia että futurologia perustuvat viime kädessä saadun datan tulkintaan. Myös predikttiivinen data-analyysi tarvitsee tulkintaa, paljon kehuttu tekoälykään ei välttämättä pysty ihmistä parempaan tulokseen, sillä erehtymisen vaara on vakio.

36) Kehite esiyymmärrysvaiheessa lähti kahdentoista aikansa planetaarisen tietoisuuden edustajista, antiikin jumalkäsityksistä, joista sitten on rinnastusten kautta edetty kohti kahdentoista antiikin ajan tunnetun oraakkelin hahmottamiseen.

37) Tässä vaiheessa on paikallaan sivuhuomautus käsiteliitteen merkityksestä. Netti auttaa löytämään tietoa suhteellisen helposti, mutta monien eri alojen perustietoja se ei pysty hetkessä antamaan. Eri tieteenalojen termistö on asiaa tuntemattoman käsissä riskialtis työkalu, koska käsitteitä ei välttämättä ymmärrä oikein ja siten sanan käyttö ja sovellus voivat helposti mennä vikaan. Tässä kappaleessa on asiantuntijan helppo tunnistaa tekstistäni maallikkous. Ilman lunttausta sellainen ilmaisu kuin "ehtolause on hypoteettinen propositio" on aktiiviyymmärrykselleni outo. Mutta oletan sen tarkoittavan viime kädessä, että joillain perusteilla jotain voidaan olettaa. Eli melko ympärööräisesti sanottu, vaikka selkeyteen on pyritty. Sikäli mikäli minä tiedän, jossittelu on turhaa, jälkiviisuus ei, jos sen osaa oikein tehdä. Sanavalinnat vaikuttavat sanotun sävyyn, mutta myös konteksti eli metatieto vaikuttaa.

Esimerkki.

Metsästyksenjohtaja oli sisuuntunut erätoverin humalahakuisuudesta eräretkellä, joten hän kirjoitti metsästyspäiväkirjaan: Taas oli Huikkanen humalassa metsällä. Tästä ei asianomainen pitänyt, ja kun tuli hänen vuoronsa pitää metsästyspäiväkirjaa, kirjoitti hän raivoraittista metsästyksen johtajasta. Tänäpäin oli jahtiherra selvin päin metsällä.

38) Ofiomantia ja omfalomantia saattavat olla alkuperältään merkitysyhteydessä maailmannapakäsityksiä. Delfoin temppelessä säilytettiin omfalosta eli maailmannapaa, jossa oli kuvattuna verkkokuvio ja käärme kiertyneenä omfaloksen ympärille. Omfalomantian selitysmuistuma lasten lukumäärästä on jonkinlainen kontaminaatio eli taantuma alkuperäisestä ennusmenetelmästä. Villi arvaus voi olla, että sama hajonnut merkityskenttä voi olla suomalaisittain kuvattuna käsiteavaruuksena ja merkkiverkkona samaanirummuissa ja kalliomaalauksissa.

39) Nettikirjoitus Lamia, poimittu 14.3.2023

40) Kuva Turun kirjstosta maaliskuussa 2023, kuva Samuli Råman. Mulurautunen on kirjasarjani ensimmäisen kierroksen ensimmäinen julkaisu, siitä on otettu vähäinen painettu painos pehmytkantisena versiona. Niin tämä kuin jatkojulkaisutkin löytyvät pdf-muodossa Eduacademian sivullani.

41) lähteenä: <https://www.sitra.fi/uutiset/alf-rehn-siiloja-tarvitaan-ja-niiden-kanssa-pitaa-osata-elaa/> poimittu 22.10.2022. Vuonna 2015 äkillisesti noussut turvapaikan hakijoiden määrä kosketti lähes kaikkia kahdestatoista ministeriöstä tavalla tai toisella. Valtionhallinnon toimijat ryhtyivät kokoontumaan säännöllisesti toiminnan koordinoimiseksi.

42) Futurolokisissa ennakkoluuloissa oli pohjana VUCA-kaava ja tavoitteena hahmottaa keinoja, joilla voisi luoda tulevaisuustutkimusmeemejä. Kaavion latinalaiset termit on otettu Sirkka Heinosen teoksesta Aika ja tulevaisuus Senecan tuotannossa. Teos on Acta Fennica -julkaisusarjan ensimmäinen.

Futurolokiset ennakkoluulot Tutu-meemien kvalia

Julkaisun kannessa on Uukunniemeläisen omfaloksen Verkkokiven kuva. Uukunniemen vanha nimi on Ukonniemi, ja se on ollut vanha palvontaleht, jossa on lehmusten ympäröivä piiri nähtävissä vesoina vielä nykyäänkin.

43) Taian on kertonut perinnekeruun tuloksena Kansanrunousarkistoon Elsa Kutila Joutsenosta, no. 99. 1936.

44) Kvalilähteet public domain, teksti Kōaneista Wikipedia – 040323.

45) Herodotos Historiastes, suom. Edvard Rein/ s. 555,

OSMOLAISTEN MAA

46) Suomalaisten loitsujen maailma edustaa mennyttä mielikuvamaisemaa, joka ei ehkä enää avaudu nykyajan ihmisen tajunnalle. Tautiloitsujen muunnelmien kirjosta on löydettävissä kaava, jossa 1) ensin on tiedustelu/arvelu, mistä tauti on lähtöisin, 2) toiseksi on julistus, jossa ilmoitetaan taudinaiheuttajan synty formulalla: Tiedän sykkö synnyntäsi, maan kavala kasvantasi. Lopuksi 3) tauti parannetaan manaamalla taudinaiheuttaja alakärsäksi tai kiven sisään eli vangitaan. Tutkimussarjan nimikkoaihekin kertoo sykköstä, koska sykkö on tabunimi sekä karhulle että käärmeelle. Sykkön esivanhemmat, emuut voivat nekin jo alkujaan olla kaksoismorfologinen merkitykseltään. Elias Lönnrot on tulkinnut putkittaren karhun isovanhemmaksi, mutta tohmajärveläisessä runossa kvalia "maan kavala" on tyypillinen käärmeen luonnehdinta.

Sykkö on myös suomalainen sukunimi, nimilain ja suomalaisten arvojen ja periaatteiden mukaan halventavaa nimeä ei saa antaa viralliseksi nimeksi, halventavat nimet tulevat kansankieleen kölleinä ja pilkkaniminä. Mytosemanttisesti tämä on kiinnostava ongelma, koska sekä karhuun että käärmeeseen on kohdistettu kunnioittavia riittejä, ja toisaalta niitä on pelätty ja kammottu karjalle ja ihmisille vahinkoa tietäjän eläiminä.

Tietäjä saattoi muuttua karhuksi tai nostattaa karhun karjan tai ihmisten tuhoksi, samoin hän saattoi lähettää elättikäärmeensä vihollisensa tuhoksi. Pyyntö, että taivaan taatto pudottaisi putken taivaalta viittaa salamana enemmän käärmeeseen kuin karhuun. Sykkö ja Putkitar sanoissa voi piillä sanallinen relikti maannavan (sammon?) probleemista, koska molemmilla käsitteillä on yhteytensä sekä taivasmaailmoihin, tulee ja maanpiiriin sekä aliseen.

Karhun synty

Tiedän, sykkö, synnyntäsi,
Maan kavala, kasvantosi.
Missä on sykkö syntynynnä,
Maan kavala kasvanunna?
Leppävaaran liepeellä,
Harteilla havukkavaaran;
Putkinen sinun isäsi,
Putkitar sinun emosi,
Putkisia valtavanhempasi,
Putkitar sinä itsekin. / . SKVR VII 5 loitsut/ 3941, yk

47) Poimintoja semanttisesta substraatista, katso esim. Kulttuuri- ja ict-poimintoja Eija Kallialan kirjoituksia erilaisista tapahtumista; <https://eijakalliala.fi/2010/05/14/pekko-karhu-ja-ohra/>

48) Työryhmä Wendy L. Schultz, Christian Crews ja Richard Lum ovat esittäneet artikkelissaan skenaarion sankarin matkasta turbulentissa systeemissä. (Journal of Futures, September 2012, 17(1):129-140.)

49) Vesa Piludun väitös on julkaistu nimellä "The Forestland's Guests : Mythical Landscapes, Personhood, and Gender in the Finno-Karelian Bear Ceremonialism". / Metsämaan vieraat: Myyttisiä maisemia, persoonallisuus ja sukupuoli suomalais-karjalaisessa karhuseremonialismissa. Väitöksen sisällöstä voi kuulla italiaksi osoitteessa <https://www.youtube.com/watch?v=PZh-5YHLBRg>, jossa tutkijaa haastattelee Osmo Pekonen.

50) Teksti pohustaa sarjan Osmolaisten maa 2/10 Osmolan problematiikkaa ja sen kaksoismorfologista olemusta. Osmottaren yhteyttä Osmoon on jollain tavoin selvitettävä, nimi viittaa samaan alkutyhteyteen, mutta tehtäväkenttä on oudon erilainen. Luultavasti ratkaisu piilee sulhasen peitenimessä teltamoinen.

51) Kaksitoistajakoisuus Joseh Campbellin esittämästä sankarimyytien rakenteesta on sovellus alkuperäisestä esityksestä, jossa tätä jakoa ei ole.

52) Luokittelu on saatu delfoi-työpajatyöskentelyn yhteydessä netistä, mutta tarkka osoite on tietymättömissä toistaiseksi.

53) Listan puolueet on poimittu Pohtiva-sivuilta, jossa on esitetty puolueiden poliittiset ohjelmat myös vaihtoehtopuolueista ja historiaan jääneistä. Pohtiva on silo, sillä nimenä on Pohtiva - Poliittisten ohjelmien tietovaranto; <https://www.fsd.tuni.fi/pohtiva>. Taulukkoon on muodostettu kolmen tekijän summana myteemeittäin ennusteiden kolmikanta, jossa proaktiivisuuden määrittäjän on viitokkeen merkityslajien esiasteena ollut C-sanasytemi, ja runosuureina prognoosi- ja prediktiiivnen taso funktioituna tulevaisuustutkimusfunktioiksi. Proaktiivinen edustaa tässä tulevaisuuskuvien muodostamisen prosessia, jonka attribuuttina on Prudentiaan liitetyt käärmeen, huivin, januskasvon ja peilin kuvat. Pohtivan luonnehdinta tietovarannoksi osoittaa sen olevan julkinen silo, jolla on tavoitteena tiedon läpinäkyvyys ja avoimuus.

		
Prediktiiivinen Symbolina käärme T Työkalu (esim. data) KEHITYSKAARI	Proaktiivinen symbolina januskasvo O Objekti KEHONRAKENNUS	Prognoosi symbolina peili I Interpretantti Futureemi – isomorfia KEHIKKO

MINISTERIÖIDEN TULEVAISUUSSELONTEOT

54) *Understanding Personality: The 12 Jungian Archetypes*/ <https://conorneill.com/2018/04/21/understanding-personality-the-12-jungian-archetypes/> April 21, 2018

55) Copyright Timo Muola / Opintoverkko

56) Nelitasoinen kehitemä on mallinnettu Mirva Toivosen konsultaation pohjalta IT-alan maturiteettiasteista.

56 b) Lähde Helsingin yliopisto blogikirjoitus Tiedontuotannon regiimit ja asiantuntijavalta
<https://blogs.helsinki.fi/tiedontuotanto/mitkaregiimit/> poimittu 6.11.2022

57) ISBN pdf: 978-952-383-760-7 ISSN Valtioneuvosto julkaisuja Tulevaisuusselonteko no 1 ja 22

VIISAAN IDEA

58) KOS2001; Poliittisesta diskurssista saa lisätietoja esim. kirjoituksista ulkopoliittinen diskurssi tai ulkopoliittiset diskurssit. Katso myös Kirjallisuudentutkimus:diskurssi, Filosofia:diskurssi
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:diskurssi> poimittu 20.5.2019

59) <https://fi.wikipedia.org/wiki/Diskurssi>, poimittu 20.5.2019

60) <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:diskurssi> poimittu 20.5.2019

61) <https://www.doria.fi/handle/10024/111330>

62) Ratio on heterotopia, kreikan kielen sana, jolla on monia merkityksiä. Se voi tarkoittaa puhetta, sanaa, merkitystä, ajattelua, järkeä, periaatetta, sääntöä, suhdetta tai oppia. Oikeudellisessa yhteydessä sana tarkoittaa lakia. Kreikkalaisessa oikeusjärjestelmässä lakia ei nähty ainoastaan kirjoitettuna lakina, vaan laki oli osa tuomarin puhetta.

63) *Prognosi eli ennuste on tässä lääketieteestä lainattu termi, jolla tarkoitetaan futurologin tekemää arviota kartoitustilanteen etenemisestä ja tulevaisuuden parantamismahdollisuuksista ja sen riskeistä ja uhkista. Prognosi vastaa data-analyysin diagnostista vaihetta, kartoitustilanne eli deskriptio on taulukossa kartoitettu mytosemantiikan keinoin. Aihio kehittyy vielä aineiston lähiluvun myötä.

Kiitos ongelman ratkaisusta kuuluu tämän tutkimusprojektin asiantuntijajäsenelle IT-konsultti Mirva Toivoselle, joka tutustutti datamaturiteetiportaisiin (Analytics maturity).

64) <https://conorneill.com/2010/05/18/how-to-tell-great-stories/> 8.11.22

Vaihtoehtona tarinanrakentamiselle on palimpsestinen systeimirakennelma rinnasteisina elementteinä tai moduleina.

Tulkintamahdollisuuksista voi käyttää yhtä tapaa tai kompilaattoria eli yhdistelmää. Alla on vihreällä Osmolaisten maan tulkintasarjaan aiottu tsundoku-verrokki eri maiden mytologioista, ja mukana on myös Karl Marxin Pääoman liitteen henkilögalleriarinnastus. Kaikki elementit eivät ole samanarvoisesti rinnastettavia, eivät suhteessa toisiinsa, vaan käsiteltävään korpukseen. Ruudukko on eräänlainen koodiavain tai valikko, josta voi poimia sopivan systeemin tulkinnalle.

Tulkintaesimerkki. Tämän työn keskeiskorpuksena on Valtioneuvoston kanslian tulevaisuusselonteot.

Sadunomaisuusmeemiä edustaa tietuointi Ylpeän neidon kosinnassa. Eräänlainen Hepleijaa on myös nykyinen pääministeri Sanna Marin. Laji kuuluu merkitykseltään siirtymään, ja työssä on tavoitteena siirtyä edellisen kirjasarjan perustutkimustasosta kevyempään tulkintasarjaan. Sententiana on ajatus, jona toimii julkaisusuunnitelma. Voisi ehkä ajatella, että Marinin hallitus tukee Shylock-tyyppelijä, kun "koronkiskuri" muunetaan sanaksi "avunkiskuri". Tulkinta luo uusia tulkintoja kuulijan mukaan. Funktioina on myyttikerronnan perusfunktiot F11 Lähtö ja F20 Paluu. Taulukko toimii myös muistikeinona.

<p>ML II Siirtymä – F11 + F20</p> <p>Imitaatiomeemit</p> <p>Satumyteemi</p> <p>SATUMYTEEMI – RAHKO: KOKO</p> <p>SUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarinat Kurkosta ja Hepleijaasta - seikkailu ja idylli - Väinämöisen soitto, kurjen huuto, Lemminkäisen molskahdus - Eläimet auttajina, vastustajina, hyvät ja pahat; mehiläiset ja sudet Sadunomaisuusseemit - myyttinen suuruus kutistuu ihmeellisyydeksi - pienimuotinen tunnelmaliinen tarinan kerronta - metsäeläimet kuuntelevat kulttuuria (soittoa) - hupaiset sattumukset ja yliluonnolliset olennot 	<p>0 Satumaisuusmyteemi - Moraali - MYTOLOGIA</p> <p>SENTENTIA = ML II thought/ajatus</p> <p>INTIA => Intia + Kiina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hindus and Buddhists - India - Shylock, koronkiskuri <p>MENETTELY: Metatieto Suomen tulevaisuus/Tulevaisuusselonteko (1A lähtöruutu)</p>
--	--

65) Meemi puoluestereotyyppiosta/ Pakolliset meemit; Viite

<https://www.facebook.com/pakollisetmeemit/posts/153087736897080/poimittu> 8.11.2022

66) Näyttelyjulkaisu Sergei Sanglov, Gsalleria Russ, Helsinki 1990

67) Kuvälähde: <https://viranomaisuutiset.fi/maavoimille-lisaa-k9-panssarihauptseja-hankinnan-kokonaisarvo-on-noin-134-miljoonaa-euroa/>

68) Balttilaisesta mytologiasta todetaan: Snakes as prophets "Snakes are considered very wise in the Baltic cultures as well as the holders of answers to many secrets. They know where the treasures are hidden, they can see your future and tell about the upcoming misfortunes. Therefore they are sometimes referred to as prophets."

<https://www.tumblr.com/balticmythology/136324293678/baltic-mythology-snakes-as-prophets-snakes-are> poimittu 14.1.2023

...

Greimas Algirdas J. Of Gods and Men , Studies in Linthuanin Mythology, transl. Milda Newman/ Indiana University Press Bloomington and Indianaolis 1992

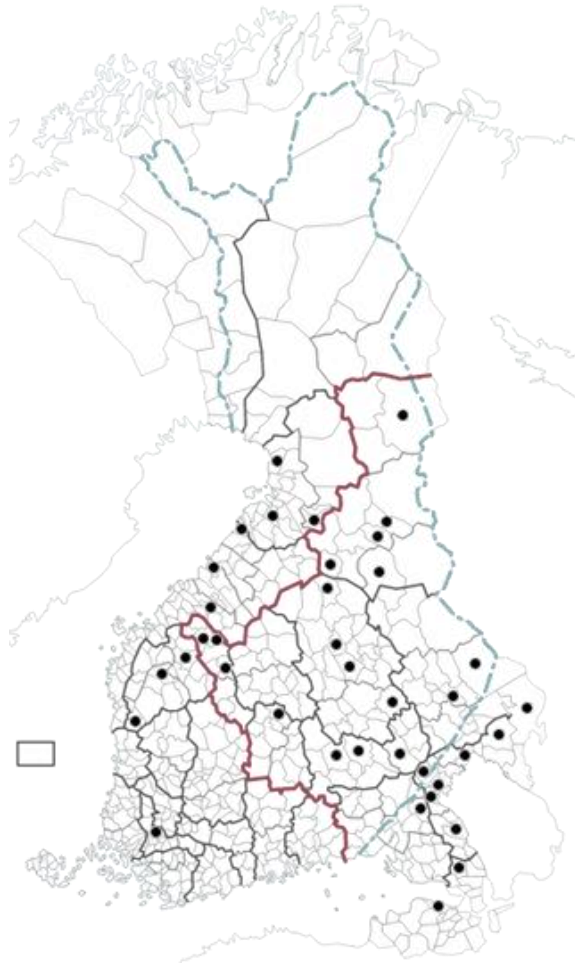
Praeterea Lituani et Samagitae in domibus sub furnace, vel in anglo vaprarij vbi mensa stat, serpent fouent, quos numinous instar colentes, certo anni tempore précibus sacrificuli, euocant ad mensam. Hi verò exeunte per mundum linteolum conscendunt, et super mensam morantur. Vbi delibatis singulis ferculis, rursus discedunt seque abdunt in Cavernis. Sepentibus disgressis, homines laeti ferculis, rursus discedunt seque abdunt in cavernis. Serpentibus degressis, homines laeti feracula praegustata comedunt, ac spirant illo anno omnia prosperé sibi euentura. Quod si ad preces sacricult, non exierint serpentes, aut ferquia apposite non delibauerint: turn credunt se anno illo subituros magnam calamitatem.

69) Ella Ojala. Sanalaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä. Tampereen museoiden julkaisuja 57, Tampere 2000

70) Algirdas Julien Greimas : Semioottinen neliö / Signo - Sovelletut semiotiikan teorit (signosemio.com) poim. 1.2.2023

71) Noduksen käsite jäi Reunasen teoksissa minulle vielä hieman epäselväksi, mutta Eki Laitilan käsiteselvennys Metayliopiston sivuilla auttoi täsmentämään käsitettä.

72) kopristella = Katso selitys alla. Pohjois-Suomessa sana on tuntematon, samoin Länsi- ja Etelä-Suomessa. Runo edustaa näin ollen sudeettisuomalaisuutta ja karjalaisuutta, mikä viittaa runoiheen vanhaan alkuperään.

1.

tarttua kiinni, puristaa; siepata, kouraista. **LEVIKKI:** tietoja Poh KarK-P Sav KesL Kai Ink, lisäksi yksittäistietoja. **VRT.** korpistaa. poim. 21.1.2023 Suomen murteiden sanakirja/Kotus; https://kaino.kotus.fi/sms/?p=article&sms_id=SMS_1b1ce1f1eaa112768f680e30a0b80cf0&word=kopristaa

73) <https://futurescopes.com/divination/opiomancy/2295/opiomancy-predicting-future-snakes-and-their-movement-201022>

74) Tulevaisuuskuvat <https://www.sitra.fi/caset/tulevaisuusoletukset/> poimittu 19.3.2023

75) Qi Cheshan – Sibeshamanien käsikirja, Salatun teknikat ss. 143-150 ks. Salatun teknikat kirjaviite Salatun teknikat – Kirjoituksia itäisten heimojen suullisesta perintestä, toi. J.K. Ihalainen, Palladiumkirja, 2004

76) Salatun teknikat 2004: 146- 148

KÄSITTEET

Tähän on koottu joitain tekstissä esiintyviä keskeisiä mytosemantiikassa tarvittavia käsitteitä. Päätidonlähteenä on käytetty Wikipediaa ja/tai Wikisanakirjaa niissä tapauksissa, joissa käsite on itsellenikin ollut outo tai epäselvä.

Abjektikirjat, tarkoittavat tässä tapauksessa jostain syystä lukematta jäänyttä kirjakokoelmaa
Abduktiivinen, filosofinen tapa päätellä mahdollinen tai todennäköinen, vaihtoehtotarinoissa ufo tms. ilmiö
Adynaton, mahdttomiin mittoihin ylettyvä kielikuva, mytosemantiikassa runosuureen laji
Aisapari, binaarinen, mytosemantiikassa aisapareittain tarkasteltava
Aktori, käyttäjärooli, toimija
Aktantti kertomuksissa toistuva toimija, rooli tai funktio
Aktorikvaliteetti, yksi kolmesta toimijan laatutekijöistä, kuvailee aktorin ominaisuuksia
Algoritmi, tarkka kuvaus tai ohje siitä, miten tehtävä tai prosessi suoritetaan tai ongelma ratkaistaan
Apollo kreikkalaisen mytologian ennustustaidon jumala,
Argumentti, perusteltu väite tai mielipide jonkin asian puolesta tai sitä vastaa
Aspekti, näkökohta tai näkökulma kahden tekijän välisenä suhteena
Atrappi, houkutin esim. kaave vesilintu- tai pyyjahdissa
Autoritaarinen, esim. poliittinen keskitetysti johdettu, varsinkin yhden henkilön ratkaisuvallan alainen
Bijektio, kahden joukon väliset relaatiot, joista toinen on maalijoukko
Bruttokansanonne, Suomi on 6. kerran perättäin valikoitunut maailman onnellisimmaksi maaksi
Bruttokansalaisuus, kansalaisten oikeuksien ja velvollisuuksien sisältö arvoineen
Celestial body, planeettakeho, jonka uskottiin vaikuttavan jumalina ja jumalattarina maan elämään
Deskriptio, kuvaileva, ennustettavuuden kypsyystaso
Disipliini, tieteenala, kuri, järjestys; esim. Latourin disipliini
Deixis, esim. ajallinen tai paikan deixis viittauksena, palvelee puheen tulkintaa kontekstissa
Doktriini, oppijärjestelmä, voi olla luonteeltaan uskonnollinen, tieteellinen tai filosofinen tai jonkin valtion harjoittama politiikka, toimintatapa tai esimerkiksi sodankäynnin strategia eli valtion voimavarojen käyttö turvallisuuspäämäärien saavuttamiseksi
Disinformaatio, virhesyöte, väärä tieto
Diskurssi, keskusuteluyhteys; ajattelutapojen, käsitysten ja olettamusten kokonaisuus, joka määrittää kielenkäyttöä
Disruptio, totuttuja käytänteitä haastava tilanne esim. jonkin häiriön tai innovaation tuloksena
Divinatio, jumaliita saatu ennustus
Duratiivinen, jatkuva ja/tai pitkäkestoinen esim. projektit
Entiteetti, olio tai oliojoukko ominaisuuksineen
Eeposfunktiot, perustuvat elonkaavaan (alun perin satukaava), jossa 25 subfunktiota viitenä eeposryhmänä
eDelfoi, on kyselypohjainen tutkimusmenetelmä työpajoihin, jonka taustavoimana Suomessa toimii Metodix
Ekso, ulkopiirissä oleva, ulkoa päin tarkasteltava
Elonkaava, systeemimuutos Vladimir Proppin satukaavaan, jossa on 31 -funktiota vakiona
Endo sisäpiirissä oleva, sisältä päin tarkasteltava
Encyklopedistinen, tietosanakirjamainen
Etnopoeettinen on kansanrunouden tutkimussuuntaus, näkökulmaltaan politiikka ja yhteisöllisyyttä tarkasteleva
Fantasma, kummitus, haamu, kuvitelma
Fasilitointi, avustava toiminta
Fata verborum, sanojen kohtalo
Fleksibiliteetti, joustavuus
Futureemifunktio, tulevaisuustutkimusmeemin toiminnan määre
Futuristi, tulevaisuustutkija, futurologi
Hedonistinen, nautintohakuinen
Heterotopia, sana, joka sisältää monia merkityksiä
Heuristisuus, keksiminen, oivaltaminen
Ideosfääri, käsiteavaruus

Idiolekti, yksilöllinen puhetapa tai kielimuoto, omaperäinen tyyli puhua
 Idiomi, vakiintunut kielikuva tai sanonta
 Idiomirelikti, kielen ja arvojen muutoksen myötä kuollut tai kielletty sanamuoto esim. neekeri
 Ikonoklasti, kuvainraastaja verrauskuvallisessa merkityksessä
 Implikaatio, kaksipaikkainen looginen konnektiivi, joka voidaan lukea "jos...niin".^{selvennä} Implikaatio koostuu etujäsenestä ja takajäsenestä, joista edellinen implikoi eli "sisältää" tai "edellyttää" jälkimmäisen.
 Individuaali, individi yksilökohtainen
 Interdiskursiivisuus, puheen ja merkityksellistämisen tavat esim. käsitteiden ja sanavalintojen kautta
 Intertekstuaalisuus, tekstien välisyys, tekstin viittaukset muihin teksteihin
 Intressidominanssi kiinnostuksen kohdistaminen oman mielenkiinnon mukaan
 Isomorfia samanrakenteisuus, samanmuotoisuus; matematiikassa bijektio
 Kaksoismorfologia kaksi rinnakkaista samanrakenteista tarkastelukohdetta sisältävä
 Kehikkoaspekti systeemissä auttaa määrittämään tarvittavan varautumisen
 Kehityskaariaspekti systeemissä luo ennusteita vaihtoehtoihin
 Kehonrakennusaspekti systeemissä vasta ennakoivaa, esiyymmärrystä rakentavaa
 Kōan tarina, dialogi, kysymys tai toteamus, jossa on ristiriitainen väittämä
 Koersiivinen velvoittava
 Kompilaatio yhdistelmä
 Konsilienssi tiedon yhteneväisyys
 Kontaminaatio merkityksen tai käytänteen taantuminen, rappeutuminen, rapautuminen, rämettyminen
 Korpus, kokoelma tekstejä (tekstikorpus) tai nauhoitteita (puhekorpus), fyysinen keho vrt. "corps" ruumis
 Konvergenssi, kahden eri lähtökohtaisen tekijän yhtyminen tai lähentyminen
 Kreatiivinen on luovasti ajateltu tai tehty, luova, tuottelias
 Kronotooppi M. Bahtinin vastine Juri Lotmanin spatiotemporaalisuudella, aikapaikkatekijä
 Kryptinen salakielinen
 Ktooninen maanalinen, maanalainen
 Kvalia tarkasteltavan kohteen laatuominaisuudet
 Lapsus virhe, erehdys
 Legitiimi, laillinen, lainmukainen
 Lemma, kantasana
 Mandala, mietiskelykuvio, jossa yhdistyy neliö ja ympyrä
 Meemi Kulttuuritutkimukseen kotiutunut termi, orgaaninen perusyksikkö, joka vastaa biologian geeniä
 Meemikaava, perustasalla viisi meemiä, lisämeeminä strategeemi ja futureemi⁹⁹
 Menippeia poliittisen satiirin, irvailun ja yksinkertaistettujen käsitystentorip esittämistapa
 Mimeettinen jäljittelevä
 Mimesis luonnon tai todellisuuden jäljittely taiteen keinoin
 Modaliteetti, semiotiikassa seitsenjakoinen asioiden/laadun merkityksen arviointi- ja kuvausmenettely
 Moi, Eero Tarastin eksistentiaalisemiotiikan termi, yksilötaso
 Monografia, yhdestä aiheesta tehty (julkaistu) tutkimus, esim. opinnäyte tai väitöskirja
 Motiivirealiteetti, on toiminnassa esiintyvä harkinnanvarainen tekijä
 Mundus, uhrikuoppa, maailman keskipiste
 Myteemijako, 17-jakoinen myyttisten lajien luokittelusysteemi
 Mytosemantiikka, uskäsité, joka korostaa mytologian tulkintaa ja semantiikkaa
 Narratiivi on kertomus tai tarina
 Nivelelementti, kansanrunoustutkimustermi, tulkinnallinen käänne
 Noduktio ,kehitystyön metodi, jossa ideat työstetään käytännön oivalluksiksi
 numinoiva, hahmo, esim. käärme
 numinööri, pyhän kokemus
 Ofiomantia, käärmeiden liikkeistä ja käyttäytymisestä ennustaminen
 Omfalion, Haggia Sofian moskeijan lattiassa oleva porfuurikiekkokuva (taivas)kehon kuva
 Omfalos, maailmannapa tai maailmanpylväs, maailmanvuoren symboli
 Oraakkeli, kreikkalaisten käyttämä nimitys Apollon papittarista
 Paideia, sivistys- ja kavastuskäsitys Antiikin Kreikassa
 Palmistria kädestä ja käden viivoista ennustaminen
 Panentatauti kansanomaisen nimitys noituudella tuotetusta taudista
 Pannahinen, käärme, piru
 Pantheon, Roomassa sijaitseva kaikkien jumalien temppeli, jumalien asuinpaikka
 Paradoksi, ristiriitainen esitys

Pasturelli, runolaji, esim. William Bell, Nuorukaisen laulu: " Oi te neidot, joita kiihkoisassa toukokuussa outo levottomuus..:"

Pejoratiivinen, väheksyvä, halventava

Planetaarinen tietoisuus, Pentti Malaskan luoma tulevaisuustutkimustermi, kosminen

Pragmaattinen, toiminnallinen

Prediktiivinen, IT-alalla käytetty termi dataperusteisista big dataa hyödyntävistä ennusteista

Premissi, päättelyssä oleva **lähtökohta, edellytys, peruste** tai **ehto**

Prognoosi, tilanteen ja sen kehittymisen määrittely, ennuste tulevasta kehityksestä

Proaktiivinen, mm. projektijohtamisen tyyökalu, jolla ennakoidaan tulevaa toimintaa

Punktuaalinen, tapauskohtainen, hetkellinen

Representaatio, jnkin edustaminen tai esittäminen

Resilienssi, fyysinen tai psyykinen kimmoisuus, sopeutumiskyky

Runomatriisi laajennus CLA-metodiin, 16-osainen ruudukko

Runosuure, mytosemantiikan termi, määre, joka voi olla esim. attribuutti tai luonnehdinta

Semanttinen substraatti Virallisessa mytologiassa oleva syrjäytyneen mytologian vaikutus

Senate-korpus, mytosemantiikan tutkimusaineisto maailman mytologioista

Sententia, mytosemantiikan apusermi, sententioita on 17, voidaan rinnastaa myteemeihin

Sibylla, roomalaisten so. italialaisten käyttämä nimitys ennustaja-papittarista

Siilo, tietovarannon keruu- ja säilytysvarasto, säilö

Silmäpasko, silmätauti, joka tuottaa rähmää silmiin

Soi, Eero Tarastin eksistentiaalisemiotiikan termi, yhteisötaso

Sosiolekti, sosiaalinen murre, esim. ammatti- tai harrastekieli

Staganaatio, pysähtyneisyyden tila

Substanssi, aine, aines

Subtaso, pääasiallinen toiminnan taso, jota meta- eli taustatieto kartoittaa

Substraatti, voittoisassa meemissä ilmeensä voitettun meemin vaikutus näkyy

SKVR, Suomen Kansan Vanhat runot digiversiona hakutoimintoinen

Syntaksi, lauseopissa sanoihin perustuva merkitysyhdistelmä

Tautologinen, toisteleva puhetapa ilman, että lisätään uutta informaatiota

Telos, mytosemanttisena terminä sisältää alun ja lopun, päätös alkaa ja päätös lopettaa

Terra feminarum, naisten maa, Kainuu?

Tetra, muodostaa neljä sivua kuuden kulmarajan avulla

Tietuointi, tietäjälaitokseen kuulunut mm. ekstaasitekniikalla tai arpomalla saatu tieto

Top, kehittämisen kolmikantametri, jossa t=väline/tool; o=kohde/object; p=tuote/product

Topos, on mytosemantiikassa myyttitopos, tapa tarkastella myyttitoimijoita teemoittain esim. Olympoksen jumalat

Toriiportti, aasialaisten temppelien sisäänkäyntiportti temppeliin, "linnan orsi"

Tsundoku, on japanilainen termi kasautuville kirjapinoille

Tulevaisuusselonteko Valtioneuvoston kanslian asiantuntijatyönä teettämä hallinnonohjauskysely

Tulevaisuusvalmius, uudistermi tulevaisuustutkimuksessa, varautuminen tulevaan – kenties?

Tutumeemi, lyhenne sanasta tulevaisuustutkimusmeemi, puhefunktioiden meemilaji

Ugrame, yhdeksänjakoinen tulkintamenetelmä, jossa alkuasetelmana on kuusi tekijää

Veedinen periaate, intialaiseen filosofiaan perustuva taiteen metodi, jossa on 17 eri tekijää

Wellerismi, sananparsimuoto "Aikansa kutakin sanoi pässi kun päätä leikattiin."

Viitoke 15! Viidentoistakertoma, systeemi, jolla voi tarkastella merkityslajeja

VUCA volatility/epävakaisuus; uncertainty/epävarmuus; complexity/monimutkaisuus; ambiguity/epäselvyys

Zoema, Claude Lévi-Straussin luoma käsite eläinten myyttisestä merkityksestä, ensimmäisen kirjasarjan osan otsikko.

KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Painettu kirjallisuus

- Auvinen Riitta*. Nainen miehen yhteiskunnassa, Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia no 25, 1977, Helsinki
- Auerbach Erich*, Mimesis, todellisuuden kuvaus länsimaisessa kirjallisuudessa, sum. Oili Suominen, SKS 2000
- Campbell Joseph*, Sanakrin tuhannet kasvat, Otasva, Helsinki 1990
- Gleick James*, Informaatio, suom. Veli-Pekka Ketola, Art House, Helsinki 2013
- Graverini Luva*: Brudentia and Providentia Book XI in Context / Aspects of Apuleius' Golden Assa Volume III: The Isis
A Collection of Original Papers ed. W. Keulen; U.Egelfhaaf-Gaiser pages 86-106
- Greimas Algirdas J.*; Of Gods and Men, Studies in Lithuanian Mythology, transl. Milda Newman/ Indiana
University Press Bloomington and Indianapolis 1992
- Hakala Juha T.*; Informaatiohyöky. Tiedon ja osaamisen hallinta työelämässä. Gaudeamus, Helsinki 2006
- Harva Uno*, Elämänpuu, Uskontotieteellisiä tutkimuksia, SKS Helsinki 2019
- Heinonen Sirkka*, Aika ja tulevaisuus Senecan tuotannossa, Tulevaisuuden tutkimuksen seura 1990
- Herodotos*, Historiateos 1-2, suom. Edvard Rein, WSOY 1997
- Heikkilä Timo, Ihmeinen, Viides Aiskel, 2022
- Ihalainen J.K.*; toim.; Salatun teknikat – Kirjoituksia itäisten heimojen suullisesta perinteestä, Palladiumkirja, 2004
- Kemppinen Iivar*, *Suomalainen mytologia, Kirja-Mono Oy, Helsinki 1960*
- Kotkavirta Jussi, Nyysönen Seppo*; COGITO. Filosofinen etiikka. WSOY Oppimateriaalit Helsinki 2006
- Krohn Kaarle*, Suomalaisen runojen uskonto, Suomen suvun uskonnot I; Salakirjat, Helsinki /1915 SKS/2008
- Lamia, Sjöberg Kira*: Growth Marketing & Analytics & Business Design; <https://lamia.fi/blogi/>
apua-dataa-on-mutta-miten-otan-sen-kayttoon, poimittu 14.3.2023
- Lévi-Strauss Claude*, The Origin of table manners; Mythologiques, Vol. 3; transl. John and Doreen Weightman,
University of Chicago Press, 1990
- Levitin Daniel J.*; Musiikki ja aivot, Ihmisen erään pakkomielteen tiedettä, suom. Timo Paukki, Terra Cognita 2020
- Marx Karl*, Pääoma kansantaloustieteen arvostelua. Ensimmäinen kirja. Pääoman tuotantoprosessi, Helsinki 1948,
Kansankulttuuri Oy
- Mimesis Academy*, <https://www.mimesis.academy/home/> 31.10.22
- Ojala Ella*, Sanalaskuja, tarinoita ja miellelyhtymiä. Tampereen museoiden julkaisuja 57, Tampere 2000
- Okkonen Onni*, Suomalaisen muinaisrunon maailmankuva, Kalevalaseuran julkaisuja 3. Helsinki 1968
- Pekonen Osmo ja Tolley Clive* (transl.); Beowulf, WSOY Helsinki 1999
- Pekonen Osmo* (toim.) Elämän värit, Kopijyvä kustannus Oy, Jyväskylä 2003
- Piludu Vesa*, Väitöskirja, The Forestland's Guests : Mythical Landscapes, Personhood, and Gender in the Finno-Karelian
Bear Ceremonialism, Helda 2019, <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/282220>
- Pouru Laura et al.*/ Pentti Malaska, Ennalta näkijä, edellä kulkija; Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry. 2017
- Reunanen Jyrki*, Tieto, tahto ja valta : tahdonmuodostuksen menetelmä, Yliopistopaino, Helsinki 2000
- Reunanen Jyrki. Ideointipäivä, Käsitteellisestä ajattelusta käytännöllisiin ideoihin. Pilot-Kustannus Oy, 2007*
- Reunanen Jyrki*, Idea taiteessa ja tuotekehityksessä, Aalto-yliopisto, Perustieteiden korkeakoulu, Tuotantotalouden laitos
Helsinki 2011
- Reunanen Jyrki*, Luovan ajattelun metodologia. Idea käänteenä teoriasta käytäntöön ja keksintöihin, Aalto-yliopisto,
Perustieteiden korkeakoulu, Tuotantotalouden laitos Helsinki 2015
- Qi Cheshan*, Sibeshamanien käsikirja, Salatun teknikat ss. 143-150 ks. Salatun teknikat
- Sun Zu*, Sodankäynnin taito. Tietosanomasuom. Heikki Karkkolainen (at. Sun Tzu: The Art of War 1963) Helsinki 1995
- Vartiainen Pirkko*, pääkirjoitus, Johtamiskäytäntöjen yhdenmukaistuminen, Hallinnon tutkimus 2_2009, poiminta netistä
25.10.2022
- äätti Ilkka*, Mundus – Matka maailman keskipisteeseen; Delfoin omfaloksesta etruskien mundukseen, Rooman
umbilicuksesta Konstantinopolin Hagia Sofian omafalioniin, Acta Universitatis Lapponiensis 235, Lapin yliopisto,
Rovaniemi 2012
- Wilson Edward O.*, suom. Kimmo Pietiläinen; Konsilienssi, Tiedon yhtenäisyys, Terra Cognita 2001

Muut lähteet

Arter; <https://www.arter.fi/vuca-malli-auttaa-selkeyttamaan-toimintaa-ja-johtamista-jatkuvassa-muutoksessa/poimittu> 8.10.2022

Bab.la; <https://fi.bab.la/lauseita/suomi/jos-niin>

Baltic mythology; <https://www.tumblr.com/balticmythology/136324293678/baltic-mythology-snakes-as-prophets-snakes-are>,
poimittu 14.1.2023

Collective Awareness Platforms and Digital Social Innovation Mediating Consensus Seeking in Problems;
(alii) https://www.researchgate.net/publication/306527063_Collective_Awareness_Platforms_and_Digital_Social_Innovation_Mediating_Consensus_Seeking_in_Problem_Situations/ poimittu 14.11.2022

Conor Neill, <https://conorneill.com/2010/05/18/how-to-tell-great-stories/poimittu> 8.11.22

Delfoi-työpajat; Mighty works-alustalla, syksy 2022 kolme kertaa; alustukset, ohjauskeskustelut, ohjaajina Hannu Linturi ja Antti Kauppi

eDelfoi; panelistina: edelphi.org/poliittisen-osallistumisen-tulevaisuus

Etiikka.fi, blogikirjoitus Snellman Lauri: Vapaus kokoontua, oikeus mielipiteeseen; poimittu 23.3.2021 *Futuresopes*;
<https://futuresopes.com/divination/opiomancy/2295/opiomancy-predicting-future-snakes-and-their-movement/>;
poimittu 20.10.2022

Journal of Futures, September 2012, 17(1):129-140; Työryhmä Wendy L. Schultz, Christian Crews ja Richard Lum ovat esittäneet artikkelissaan skenaarion sankarin matkasta turbulentissa systeemissä.

Laitila Eki, Metayliopisto, Facebook – keskustelut; <https://www.facebook.com/groups/585375794950271/>

Malkamäki Saara, <https://www.sitra.fi/blogit/hyvinvointidataa-louhimaan-eurooppalaisilla-opeilla/julkaistu> 18.4.2018 /
poimittu 14.3.2023

Metayliopisto; <https://metayliopisto.fi/author/erkki-laitilagoodreason-fi>

Ministeriöiden nettisivut

Pekonen Osmo, you tube kongressivideo: An Excursion into Higher Dimensions;
<https://www.youtube.com/watch?v=BrgtWnOKkSM>, (7.11.2022)

Pliz-Koponen Maija, Vedic art-sivut, <https://www.aava-art.fi/> & kesäkurssin omat muistiinpanot

Pohtiva, Poliittisten ohjelmien tietovaranto; <https://www.fsd.tuni.fi/pohtiva>

Sangalov Sergei, Näyttelyjulkaisu Sergei Sanglov, Gsalleria Russ, Helsinki 1990

Sara-aho Toivo, Antiikin ja Kreikan jumalat; <https://peda.net/p/Toivo%20%20Sara-aho/kasvun-kansio/lv-2018-2019/historia/akjrj/akjrj>, poimittu 7.10.2022

Signo, Sovelletut semiotiikan teorit, www.signosemio.com

Sitra, Alf Rehn/Siiloja tarvitaan:
<https://www.sitra.fi/uutiset/alf-rehn-siiloja-tarvitaan-ja-niiden-kanssa-pitaa-osata-elaa/>

Suomi.fi; <https://www.suomi.fi/kansalaiselle/oikeudet-ja-velvollisuudet/digituki-ja-hallintopalvelut/opas/nain-julkinen-hallinto-toimii/valtion-keskushallinto> poimittu 27.10.2022

SKVR, Suomen kansan vanhat runot, nettihakuversio, <https://skvr.fi/>

Tieteen termipankki; Oikeustiede:oikeuden jumalatar/laajempi kuvaus – Tieteen termipankki; poimittu 7.10.2022

Toivonen Mirva, asiantuntijakeskustelut ja kehitysprosessi prediktiivisyydestä syksy 2022

Tulevaisuusksaus 2022; <https://valtioneuvosto.fi/tulevaisuusksaus-2022#/> poimittu 7.10.2022

Tulevaisuusksuvat. <https://www.sitra.fi/caset/tulevaisuusksouletukset/> poimittu 19.3.2023

Tulevaisuuskselonteko, no 1 ja 22; ISBN pdf: 978-952-383-760-7ISSN, Valtioneuvosto julkaisuja

Tulos; Siilot tiimeinä; <https://www.tulos.fi/blogi/lopeta-siilojen-purkaminen> poimittu 14.3.2023

Wikipedia; <https://en.wikipedia.org/wiki/Omphalomancy>

Wordsense dictionary. <https://www.wordsense.eu/opiomancy>

Youtube-video; <https://www.youtube.com/watch?v=PZh-5YHLBRg>, jossa karhuväitöksestä tutkija Vesa Piludua haastatellaan italiaksi, haastattelijan Osmo Pekonen

Projekti: Osmolaisten maa /osa/ ”teema” /Tila

Mytosemantiikan perusteet 1/10 huhtikuu 2023

Osmola 2/10 ”tieto, karhu” Ei aloitettu /Syksy 2023

Metsola 3/10 ilma, sää” Ei aloitettu /Kevät 2024

Hiitola 4/10 ”tuli, hirvi” Ei aloitettu /Syksy 2024

Ilpola 5/10 ”eläimet, universaali” Ei aloitettu /Kevät 2025

Vuojola 6/10 ”vesi, ympäristö” Ei aloitettu /Syksy 2025

Onnela 7/10 ”maa, onni” Ei aloitettu /Kevät 2026

Päivölä 8/10 ”valo, taivas” Ei aloitettu /Syksy 2026

Pimentola 8/10 ”pimeys, kuolema” Ei aloitettu /Kevät 2027

Jäppilä 9/10 ”jättiläiset, jumalat” Ei aloitettu /Syksy 2027

Koska kirjan teksti on aihepiiriltään sekalainen, osin hajanainen ja vaikeakin sekä outo, niin seuraavassa on sisällön tiivistelmät, josta voi saada yleiskäsityksen kirjan aiheista, koska otsikot eivät yksin kerro sisällöstä riittävästi, vaikka ne onkin pyritty tekemään aiheen kannalta kuvaaviksi. Kirjasarjan nimi Osmolaisten maa tarkoittaa Suomen myyttistä kansanperinnettä, jota on tarkasteltu kansanrunojen avulla, mutta myös hyödyntäen alan tutkimustietoa ja muuta kansanperinnettä.

Johdanto-osa pohjustaa suomalaisen mytologian selitesarjan osia 2-10, jota tarvittaessa ja soveltuvin osin vertaillaan kotikirjastoni tsundokuun, Senate-korpukseen, joka käsittelee erilaisia mytologioita. Johdannossa on tulevaisuustutkimussovellus ministeriöiden tulevaisuusselontekoihin. Yhteys on tosin löyhä ja jää vaillinaisesti käsitellyksi, jotta itse pääaikeeseenkin joskus päästään käsiksi.

Kirjasarjan myyttisten toposten nimet on muutettu vähemmän hämmäntäviksi, jotta nimet eivät suotta assosioitu niin helposti sovinnaisiin Kalevalan mukaisiin käsityksiin. Kalevala-topos on jatkossa sarjan nimikkotopos **Osmola**, jota kansanrunous käyttää Kalevalan synonyyminä erityisesti oluen syntyrunoissa, jossa Kalevatar ja Osmotar esiintyvät toistensa kertosäkeinä.

Metsolan toinen nimi voisi olla Ilmola, sillä kyse on Ilmarisen valtakunnasta säinä ja muuttolintujen kotipaikkana ja siten ilman prinssiä. Tavoitteena on kuitenkin tarkastella osassa lähinnä säättä, vuodenaikoja muuttolintuperspektiivistä ja toukotöiden perusteella. Metso on suomalaismetsien kuningaslintu, osmolainen par excellence. Hiitola tulee sanasta Hiisi. Sen yhteyteen on kaavailtu hirviteema hirvikronikoineen. Ilpola on eläinsatujen, faabeleiden ja zoeman kenttä, monet syntyarut liittyvät eläimistöön niin Suomessa kuin muuallakin, joten Ilpola saattaa olla universaalein osio julkaisu-uunnitelmassa aihepiiriltään.

Ympäristöongelmista suurin tulevaisuudessa saattaa olla makean veden puute. Suomea kutsutaan "tuhansien järvien maaksi" ja lisäksi maapinta-alasta suuri osa on suota. Suomi on siten vetinen maa, Vuojola on myyttisankari Väinämöisen elintila, luonnehtivana elementtinä vesi. Niin imartelevaa kuin onkin, että J.R. Tolkien lainasi kansanrunouden sanastosta sanan Kontu teoksiinsa, niin olen sen turhien mielle yhtymisen välttämiseksi vaihtanut sanaksi Onnela. Onhan Suomi jostain kummasta syystä päässyt onnellisten ihmisten maan kärkisijoille kuusi vuotta peräkkäin. Kansanperinteen kannalta suomalaisten ylin onni liittyy terveenä pysymiseen. Päivölä on Hiitolan ohella sovinnasta nimisarjaa, ja edustaa teemaa jumalten juomingeista. Kalevalan vastapoolin Pohjolan olen vaihtanut Pimentolaksi ja jättiläisten maan topos on edelleen Jäppilä.

Kaikkia esitettyjä teemoja olen käsitellyt jollain tavoin edellisessä 10-osaisessa sarjassa, joista kolme ensimmäistä on julkaistu sekä paperisena että pdf-versiona. Loput seitsemän pelkästään pdf-versioina ja löytyvät parhaiten eduAcademian verkkosivulta. Myös nyt suunnitteilla oleva kirjasarja Osmolaisten maa on tarkoitus julkaista vain pdf-versiona. Sarjan tavoitteena on käsitellä kokoamani suomalainen myyttisanasto yhteyksissään mahdollisimman perusteellisesti, säilyttää, uudistaa sekä yhtenäistää katoamassa olevan tiedon kirjoja nykyajassa ymmärrettävällä tavalla.

Mytosemantiikan johdanto käsittää viisi pääotsikkoa: 1) Mytosemantiikan perusteet, 2) Kansakunnan tila ja tyytyväisyys, 3) Osmolaisten maa, 4) Ministeriöiden tulevaisuusselonteot ja 5) Viisaan idea. Keskustelu- ja ohjausapua työlle ovat antaneet syksyn 2022 eDelfoin työpajoissa Antti Kauppi ja Hannu Linturi sekä pajalaiset. Mirva Toivoselle ja Ilkka Råmanille lämmin kiitos proaktiivisuuden (Projektijohtaminen) ja prediktiivisyyden (IT-analyysi) asiantuntija-avusta sekä Samuli Råmanille meemipohdinnoista.

Julkaisuohjelma perustuu yli kahdenkymmenen vuoden aikana keräämääni ja työstämääni aineistoon. Mytosemantiikan jouduin kehittämään väärinkäsitysten välttämiseksi, koska semantiikka mielletään lingvistiikaksi ja mytologia filologien alaan kuuluvaksi. Tarvittiin kolmas, systeeminen näkemys synteesiä varten. Liehtarina miehen tiellä edelsikö tätä lyyristä kansanuskon eksyttäjää synkempi sävy urosten upottajista, eli naisista, jotka lauloivat miehet suohon, tai maan rakoon. Luulenpa, että kirjaimellinen tulkinta ja suoraviivainen assosiaatio vievät harhaan.

Kunkin osion lopussa on yhteenveto sum summarum ja tutkimustekstin päätteeksi on loppupäätelmät erillisenä kappaleena.

LIITE NO. 2

TIIVISTELMÄT OSA 1/10 MYTOSEMANTIIKAN PERUSTEET

Mytosemantiikan perusteet

Kappaleessa pohjustetaan kymmensormijärjestelmän merkitystä myyteissä, jonka syväluotaava salaisuus á la Claude Lévi-Strauss paljastetaan viimeisessä osiossa "Viisaan idea". Osio luo perustaa myös laajemmille ympyröille universaaleista, ja käärmeistä ennustaidon symboleina. Tekstissä kerrotaan, miten kotikirjaston abjektikirjat eli tsundoku johyibsy mytosemantiikan syntyyn. Tällä mielikuvaretkellä poikkeiltiin erilaisiin näkökulmiin kuten Karl Marxin myyttisten hahmojen struktuureihin. Naisen myyttistä roolia aihoidaan, ja loppukappaleessa paljastuu, miten suomalaisessa mytosemantiikassa korostuu naiseus tiedon ja viisauden lähteenä. Kyllä kohdetta on kovasti havitelu ja tavoitelu. Lopuksi on palattu myyttisten toposten rooliin julkaisuohjelmanä.

Kansakunnan tila ja tyytyväisyys

Tässä osuudessa on aihio Onnela-topokseen suomalaisista maailman onnellisempänä kansana. Bruttokansantuote ja bruttokansanonnei tarvitsevat rinnalleen bruttokansalaisuuden käsitteen. Tässä työssä esitettyä pyhää bruttokolminaisuutta on tarkasteltu mm. oraakkeleiden, mimesiksen, isomorfioiden, tulevaisuuskatsausten avulla ja aihioitu futureemilajeja. Seitsemäntoista lajia perustuu aiemmin Ulamolän lumossa esitettyyn sententiajakoon ja korpusmaisuußen tyyppikysymyksiin. Työpajoissa pohdittiin sillojen merkitystä kommunikaatiolle, lähinnä kyse on tiedon panttauksen ja avoimuuden välisestä ristiriidasta sekä viestinnän vajeista johtuvasta päällekkäisyydestä ja vajavaisuuksista. Siilot edustavat tietovarantoa, jota tavoitellaan kuin kansanrunojen kosintakohteita. Luodut tutumeemit eivät ole kohtalonkysymys, mutta ne auttavat jäsentämään monimutkaisten ongelmien eri ulottuvuuksia. Luvussa pohditaan myös ennustettavuutta.

Osmolaisten maa

Osio on mystisin tekstiosuus, jossa puhutaan semanttisista substraateista, joka kielitieteessä tunnetaan valtakielessä esiintyviä syrjäytyneitä ilmaisuja. Mytosemanttisena ilmiönä voitaisiin puhua relikti-idiomista. Pohditaan muutossyklejä ja myyttistä syvyyttä, työpajatekniikan olemusta, mytosemantiikan metodia funktiointeineen ja lopuksi väläytetään esille osmolaisten maan asioita.

Ministeriöiden tulevaisuusselonteot

Suomessa tutkimusajankohtana 2022-2023 on yhteensä kaksitoista ministeriötä, myyttinen määrä. Nämä ministeriöt ovat saaneet nimikko-oraakkelin, vaikkakaan kaikkia ministeriöitä ei tarkemmin käsitellä, ja kokonaisuudessaan ei yhtäkään ministeriötä. Joistain ministeriöistä on valittu jokin ao. ministeriön alainen laitos edustamaan kyseessä olevaa ministeriötä. Erityinen huomio kiinnittyy siihen, että kansikuvan "ennustajaeukko" on antiikin Providentia, joka selitetään ennustustaidon jumalattareksi, mutta joka oikeastaan on kohtalotar luonteeltaan, ja jonka attribuuttina, määreenä kuvataan maapallo.

Pallon ja sen asukkaiden kohtalo on naisen, Providentian käsissä. Kansikuva esittää Prudentiaa, jonka attribuutteina on peili ja käärmeet. Lisäksi kansikuvan hahmo on pukeutunut pitkällä huivilla kiedottuun Apollonaamariin. Prudentian aisaparina on usein Justitia miekkoineen ja vaakoineen. Ministeriö ovat lyhenteineen seuraavat:

Sosiaali- ja terveysministeriö STM
Oikeusministeriö OKM
Ympäristöministeriö YM
Maa- ja metsätalousministeriö MMM
Työ- ja elinkeinoministeriö TEM
Liikenne- ja viestintäministeriö LVM
Valtiovarainministeriö VVM
Oikeusministeriö OM
Sisäministeriö SM
Ulkoministeriö UM
Puolustusministeriö PLM
Valtioneuvoston kanslia VNK

Viisaan idea

Keskeiskäsité mytosemantiikassa on meemi, joten kappaleessa puhutaan futureemeista ja tarinameemeistä sekä meemien maailmasta. Lisäksi viisaan ideana on kehitelty duktioita ugramen kautta tarkastellen. Pannahisen mimetiikka on ennustaidon kuvausta, ajateltiinpa ennustaminen sitten proaktiivisena, varautuvana toimintana tai prediktiivisenä analyysinä. Antiikin maailma tunsii käärmeet ennusmerkkeinä, suomalaiset tietäjätkin ovat pitänee käärmeitä aljoeläiminä, elätteinä. Pannahinen on käärme, mutta se on edustanut muutakin. Entisaikain myyttinen tiedonlouhinta tapahtui kosioimalla tuonpuoleista. Kosimisen laadun tarkempi selvittely siirtyy osan 2/10 teemoiksi. Aiemmin esitetty oraakkeli/sibyllarinnastukset ministeriöihin täydentyvät suomalaisen vanhan kansanrunouden kosintakohteilla. Mallin vuoksi jokaiselle ministeriölle on nimetty nimikkokosiotopos, aikansa tiedon siilot. Lopuksi kerrotaan kansiaihioista eli mitä on opiomantia eli käärmeistä ennustaminen. Kosittavat topokset nimikkoministeriöineen:

Akkalasta kosinta – Maa- ja metsätalousministeriö
Apsusta kosinta – Työ- ja elinkeinoministeriö
Taivaanvalojen kosinta – Puolustusministeriö
Ilmanimmen kosinta – Tie- ja liikenneministeriö
Konnusta kosinta – Ympäristöministeriö
Koskelta kosinta – Oikeusministeriö
Kilpakosinta – Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pohjanneidon kosinta – Ulkoministeriö
Hiidestä kosinta – Valtiovarainministeriö
Suomettaren kosinta – Sisäministeriö
Tuonelta kosinta – Sosiaali- ja terveysministeriö
Ylpeän tytön kosinta - Valtioneuvoston kanslia

Loppupäätelmä

Loppupäätelmä tulee lukea tekstistä, mutta sen jatkokehittelynä tässä tarkistusvaiheessa havaitun merkittävän lapsuksen johdosta muodostunut jatkokehittely, jossa ugrame ja meemikaava muodostavat merkityskentän tai planetaarisen tietoisuuden sankarin matkakuvauksen. Merkittävä lapsus johtaa mytosemanttiseen metasysteemin muodostamiseen, kun triadia ajatellaan tetraana, jossa "pohjana" toimii yhteinen asiasana.

Kun tekstin välikorostusotsikoista muodostui yhteensä viisi kolmiota, ne voidaan nimetä.

1) Aspektikolmio: Merkitysprosessi (kehityskaari) + ennakointikyky (kehonrakennus) + näkemyshorisontti (kehikko) muodostavat aspektit eli näkökohdat tai näkökulman tarkasteltavaan kohteeseen.

2) Roolituskolmio: Attis-Kybele + omaishoitaja (arkkityyppirooli) + Kyllikki ja kipukivi.

3) Oraakkelikolmio: Prudentia + attribuutit + virityspylvä; 4) Puhefunktio_siilokolmio: Hallinto +

tulevaisuuskuvat + mallinnus. 5) Sivistyskolmio: Kansalaistaito + paideia + kansalaishyve. Fokuskolmion voi nimetä sormitukseksi tai kymmenjärjestelmäksi, toimintoina binaarisuus, holistisuus (poikkitieteellisyys) ja menippeia eli satiiri meemilähteenä.

Ratkaisevan hyviksi ohjeiksi osoittautui Hannu Linturin vihje jungilaisista arkkiroolituksista sekä Antti Kaupin siilo- ja puhefunktiovihje. Vuosia kestänyt yhteistyö lopulta saavutti konsensusensa, niin toivon ja kiitän antoisasta yhteistyöstä ja avusta omaehtoisen ajatteluni tukemisesta. Kehityskaari on ollut pitkä strukturaalisesta semantiikasta meemien merkitysmaailmoin ja planetaarisen tietoisuuden käsitteille. Tästä on hyvä jatkaa kohti tulevaa, mennyttä tai myyttisyyttä unohtamatta.

Tekstissä on 109 kuviota enimmäkseen ugramemuodossa; taulukoita 28, kuvia 22 + sibylla-oraakkeli-runsaudensarvi välilehdet ministeriöitten tulevaisuuskuviin runsaudensarviin. Sibyllojen kuvat olen piirtänyt mallista ja muokannut itse. Luettelo-otsikoita en ole laittanut näkyviin, koska ne löytyvät helposti hakusanouilla #kuvio, #taulukko, #kuva.

LIITE NO. 3

CAUSAL LAYERED ANALYSIS TABLE (developed by Jennifer Fitzgerald).

Level	Problem	Solution	Who can solve it?	Source – Information
Litany Official public discourse	Problem seems difficult to solve or easy to solve as depth is not seen	Short term approaches	Government	Television Newspaper
Systemic, Social Science analysis Society, Technology, Economy, Environment and Politics	Problem because of short term historical factors	Integrated approaches – systemic solutions	Partnerships between different sectors of society – government plus business plus civil society plus individuals	Policy Journals, editorials
Worldview (Discourse – Paradigm)	Constituted by frame of analysis – deep structure.	Transform consciousness, change worldview, rethink self and other	Writers, philosophers, those outside the dominant discourse	Peripheral journals, ideological journals, philosophy courses
Myth and Metaphor	Constituted by core myth, derived from often a traumatic or transcendent event	Uncover myth and metaphors and create processes to imagine alternative stories of what it means to be. Cannot be rationally designed. Emergence is necessary	Collective unconscious often guided by visionary, mystic, leader.	Works of artists, visionaries, mystics, and certain movies

Taulukko 26. Fitzgeraldin sovellus CLA-analyysistä

Taso	Ongelma	Ratkaisu	Ratkaisija	Tietolähde
Jargon Virallinen julkinen keskustelu	Ongelmaa on vaikea ratkaista tai se tuntuu helpolta, koska sen syvempää merkitystä ei nähdä	Lyhytnäköinen ratkaisu	Hallitsija, vallankäyttäjä	Televisio, Sanomalehdet
Systeemi Sosiologinen analyysi Yhteisö, teknologia, talous, ympäristö ja politiikka	Ongelmasta on historiatietoa vain lyhyeltä ajalta	Integroitu lähestyminen – systeemisistä ratkaisuja	Yhteisön eri sektoreiden kumppanuus – hallitus plus liike-elämä plus kansalaiset plus yksilöt	Poliittiset toimitteet, toimittajat
Maailman kuva (Diskurssi – paradigma)	Tulkintakehyksen määrittäminen – syvärakenne	Muuttaa tietoisuutta ja maailmankuvaa, uudistaa käsityksiä itsestä ja toisista	Kirjoittajat, filosofit, valtapiirin ulkopuoliset (vaihtoehto)	Paikallislehdet, aatteelliset julkaisut, filosofiset näkemykset
Myytti ja metafora	Perusmyytin määrittäminen, määrittyä usein jostain traumaattisesta tai transendenttisesta tapahtumasta	Paljastaa myyttejä ja metaforia ja luo vaihtoehtoisia tarinoita mitä/miten voisi olla. Ei voi olla rationaalista päättelyä, tarvitsee emergenssiä.	Kollektiivinen tiedostamaton, usein visionäärien, mystikkojen, johtajien opastamana	Taiteilijoiden työt, visionäärit, mystikot, ja jotkut elokuvat *

Taulukko 27. Fitzgeraldin taulukon suomennos ks. yllä

Edellä esitetyn Fitzgeraldin laajennetun CLA-analyysin testaus Kalevala-iskostuksesta.

Taso	Ongelma	Ratkaisu	Ratkaisija	Tietolähde
Jargon Virallinen julkinen keskustelu	Onko Kalevala kattava tarina suomalaisesta mytologiasta?	Kalevala osaksi äidinkielen opetusta kouluissa.	Kalevalaseura, sen hyväksymät asiantuntijat	Kalevala ja Kalevala-hegemonian hyväksymät auktoriteetit
Systeemi Sosiologinen analyysi; yhteisö, teknologia, talous, ympäristö ja politiikka	Karelialismi, syntyi 1800-luvun lopulla	Kansallisen itsetunnon kohottamisen tarve, pyrittiin etsimään myyttistä historiaa	Perinteenkeruun organisaatiot, SKS ja Sanakirjasäätiö ohjasivat perinteen keruuta ja taltiointia	Perinnekeruut, vetoamukset kansalaisille, perinteen keruu-alueet
Maailman kuva (Diskurssi – paradigma)	Kalevalaisuuskliiseet kuten “Aino”	Kouluopetus; pakollisuus, vähän tietoa	”Tieteellinen maailmakuva” ismit, menetelmät	Julkaisut; tutkimukset, artikkelit
Myytti ja metafora	Sampotarun, ”taivaanvalojen menetyks”; kaamos ja pimeä vuodenaika. Mikä on sampo?	Satoja sammon selitysyriä, sekä kuvitteellisia että rationaalisia	Ekokierto, ekofeminismi, diletantit	Suomen kansan vanhat runot; perinnekeruu-aineistot, myyttisanastot

Taulukko 28. Fitzgeraldin systeemin sovellus suomalaisesta kansanrunouden tutkimuksesta, Gottlundin Otavasta Heikkilän Ihmeiseen, Lönnrotin Kalevalasta Lotte Tarkan Rajarahvaan lauluun 1800-luvulta 2020-luvulle.

Taulukon sisin ydin on etsittävässä fennofiilien luomasta karelianismista, jolla pyrittiin todistamaan Suomen historiallista menneisyyttä ja kadonnutta suuruutta. Tämä oli kansallinen ideologinen projekti, jota varten perustettiin perinnekeruuorganisaatioita, kuten Kansallismuseo, Sanakirjasäätiö ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, joiden tehtävänä oli säilyttää ja koota katoavaa kansanperinnettä ja kansanrunoutta. Fennofilia edustaa motiivia toiminnalle, keruut sen toiminnallista puolta, praksista. Kalevalan ottaminen osaksi kansallista projektia toi Kalevalalle auktoriteettiaseman suomalaisen mytologian perusteoksena, alkulähteet eli kansanrunot jäivät toissijaiseksi myyttilähteeksi. Kalevalan myyttiaineisia verrattiin innokkaasti maailman ja antiikin mytologioihin. Julius ja Kaarle Krohnin ansiosta arvostusta maailmalla sai suomalainen perinteen tutkimuksen metodi ja teoria levinneisyyden laeista eli maantieteellis-historiallinen koulukunta, joka säilytti pitkään asemansa tiedemaailmassa ja syrjäytti historismin eli tieteellisen mielikuvituksen.

Lähtöruutukysymykseen Kalevalan riittävydestä ainoaksi suomalaisen mytologian lähteeksi on vastattava, ettei Kalevala riittävästi avaa suomalaista myyttistä mielenmaisemaa. Timo Heikkilä on konstruoinut oman käsityksensä myyttimaisemista kansanrunoja ja muita perinneaineistoja hyödyntäen. Nähtäväksi jää, missä määrin väitetty voidaan ymmärtää tai hyväksyä, ainakin joitain hakuammuntoja on oiottava. Vaikka Reinholm hajamainintana olisikin viitannut metsänpolveen, niin esimerkiksi Lönnrotin sanakirja ei tunne ilmaisua, sen sijaan se tuntee sanan metsänposki, joka tarkoittaa metsänreunaa. Etymologisille harharetkille joudutaan myös tulkinnassa sanastakehrä, jonka Heikkilä väittää edustavan kuollutta ruumista. Kehrellä on ollut aikanaa sivumerkitys (uhrilampaan) ruhona, sana viittaa teuraaseen, ei mihin tahansa kuolleeseen ruumiiseen, eikä missään tapauksessa ihmisruumiiseen. Esimerkki todistaa vain sen, miten tulkinnanvaraista ja vaativaa on yrittää jäljittää sanojen alkuperäiset merkitykset ja niiden mahdollisesti myyttiset yhteydet. Pelkkien sanalistausten arvo ilman selityksiä ja selvityksiä on varsin vähäinen, ja jättää monen koululaisen ja heidän opettajansa ymmälle, mistä oikein on kysymys, vaikka suomalainen mytologia on kyennyt innoittamaan jälkipolvien taiteilijoita ja mytologian harrastajia sukupolvesta toiseen. Tylsä kansanrunojen maailma ei ole, sitä on vain vaikea käsittää – ja toisaalta helppo.

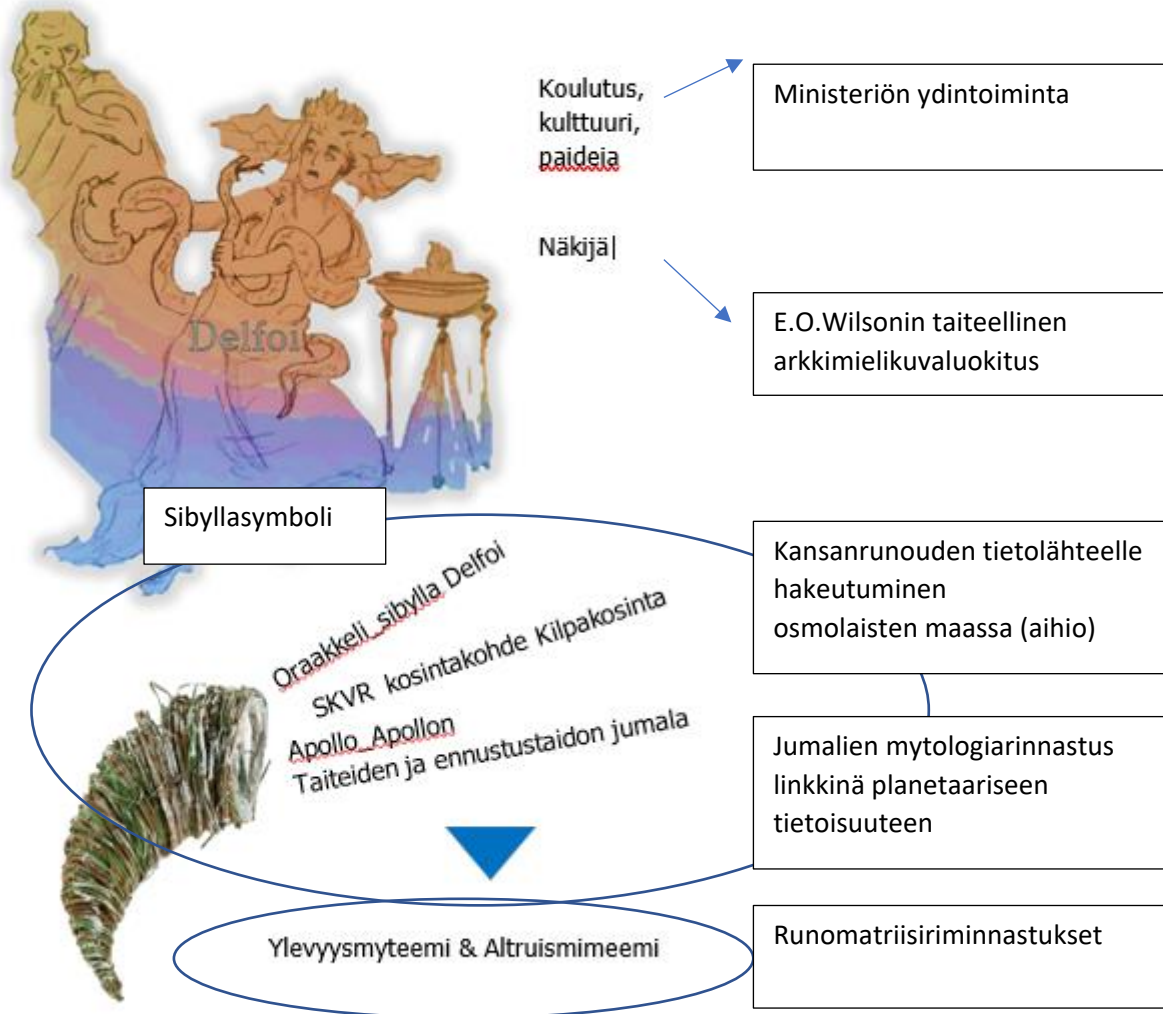
Joten tiedän ryhtyväni Osmolaisten maa -sarjassani uhkarytykseen, josta kukaan ei tule hullua hurskaammaksi.

Kansallisen itsetunnon kohottamisen tarve, pyrittiin etsimään myyttistä historiaa	Perinteenkeruun organisaatiot, SKS ja Sanakirjasäätiö ohjasivat perinteen keruuta ja taltiointia
Kouluopetus; pakollisuus, vähän tietoa	”Tieteellinen maailmakuva” ismit, metodit

LIITE NO. 5

VÄLILEHDEN TULKINTA-AVAIMENA RUNSAUDENSARVI

Ministeriöiden välilehtiudus on kuin maailmannapa, joten on syytä avata ministeriöiden välilehtien viittaussuhteita.

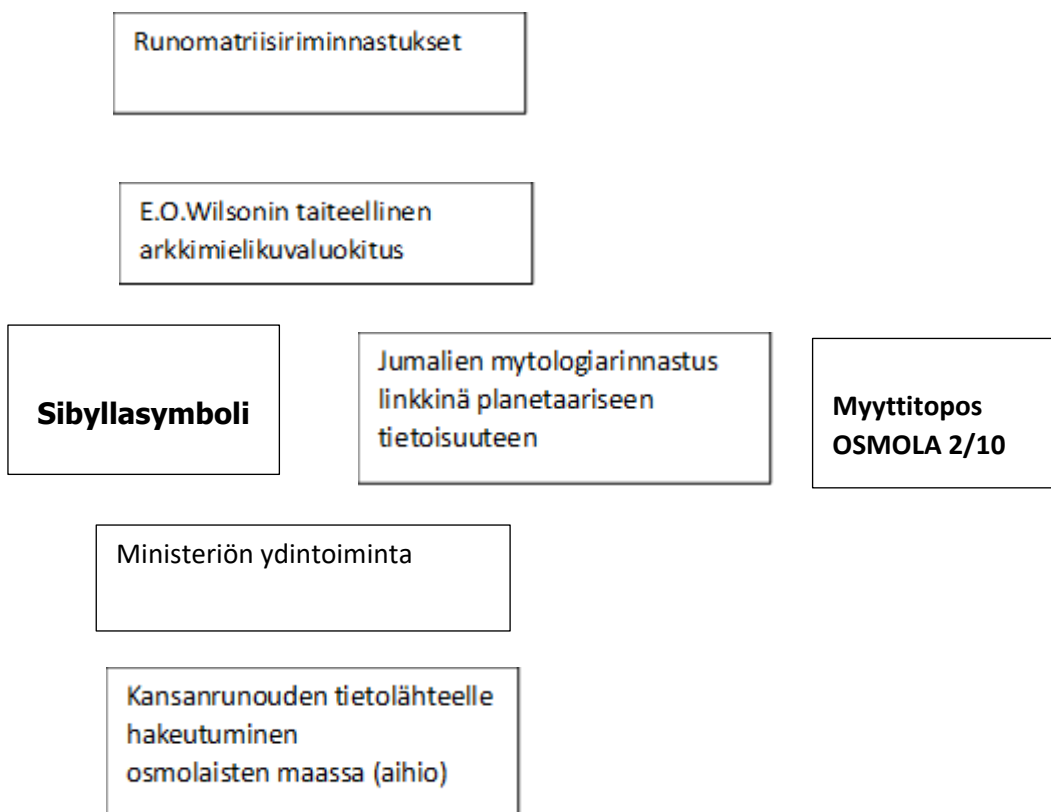

Meemikaavana ajatellen prosessi eteni sibylloiden lukumäärästä, joita sattumoisin tunnetuiksi oli nimetty kaksittoista kuuluisaa oraakkeli_sibylla. Sibylla-symbolien valikointi on omien mielikuvieni valinnan seurausta, lähtökohta kuitenkin tälle työlle. Ensimmäinen rinnastus oli hakea mytologiset jumalvastaavuudet. Sitten löytyi jako taiteelliseen arkkimielikuvaluokituksen. Seuraavaksi valikoitui korpukseksi valtioneuvoston kanslian tulevaisuusselonteot, joita pohdin suhteessa Wilsonin taiteellisiin arkkimielikuviin.

Työstövaiheessa havaitsin jatkotutkimuksen ansaitsevan ilmiön, vaikuttaa siltä, että osa suomalaisten kansanrunojen ansiotörunoista viittaa shamanistiseen tietuointiin, jolloin kosintataphtuma saattaa olla allegoria tiedonhakupuille, kosittavan haltija on siilo, tiedon luovuttaja tai sen panttaaja. Tämän hypoteesin jatkotarkastelu on tavoitteena osassa 2/10 Osmola.

Koska työssä on kyse mytosemanttisen ajattelun hahmottelusta ja kehittämisestä, on mukaan otettu sormituksen sarjassa aiemmin kehitelty runomatriisijako myteemeineen, meemeineen samalla kun teksti pohjuustaa tulkintasarjaa osmolaisten maa. Ministeriöt jäävät, kuvaan astuvat myyttitopokset kansainvälisen suodattimen kautta tarkastelle ja samalla suomalaista myyttisanastoa selittäen. Työtä on siten tarkoituksenmukaista tarkastella intentiona, pyrkimyksenä ison kuvan luomiseen, suuntaviittana tulevaan.

Kehitteissä on ollut jo aiemmin mukana meemikaava, joten ministeriöiden välilehtien runsaudensarvi voidaan kuvata myös meemikaavana. Meemi tässä on katsottava noduktiiviseksi päättelyksi, luovaksi ajatteluksi. Koska meemikaavalla on monta kertaa esitetty vakio muoto, en laita asetelmaan näkyviin kunkin meemiroolin luonnetta. Sinänsä julkaisusarjan suunnittelu edustaa sekä proaktiivista että prediktiivistä toimintaa, jossa aikeelle voidaan luoda prognoosi, miten hanke tulee etenemään., sikäli mikäli toiminta on systemaattista.

LIITE NO. 6

ENNUSTETTAVUUDEN MUUNTOAVAIN

Myteemilaji SENTENTIA "tunnusmyytti"	Merkityslaji PUOLUE valikoima	Funktiot MEEMI laji	ENNUSTEET		
Deskriptiiviset meemit M0 mytosemanttinen näkökulma			Prediktiiviset meemit M1 -> Futureemit ministeriön nostot (painopisteet, linjaukset)	Proaktiiviset meemit M2 -> Viitoke C-sanat siilot (virastot, laitokset, asiantuntijat)	Prognosi- meemit M3 -> Puhefunktiot puolueet (valiokunnat, puolueohjelmat)
MAAGINEN opinion-mielipide "Tietäjä"	I yleisyys VIHREÄ LIIKE VIHR	1+10 Ver kko	f1 meemit f10 valiokunnat	culture – corporation - change	F1 Linjauksen valinta F10 Toimenpidevaatimukset
FANTASIA notion-käsite, mielikuva "kultaneito"	II siirtymä PERUSSUOMALA ISET PERSU	11+20 Vaihto- ehto	f11 telos 1 f20 toteutus, toiminta	compassion – co-suffering – cognition/kognitio	F11 Tulevaisuuskuvat F20 Muutostarve
SATU thought-ajatus "Rahko"	III Merkki-verkko KRISTILLISD. KRDEM	14+12 Imi-taatio	f14 ugrame f12 julkaisuohjelma	consolidation – company - coherence	F14 Algoritmit F12 Tiedonlouhinta (bigdata, sosiaalifysiikka)
PRIMITIVIA purpose-päämäärä "Joukahainen"	IV lausumat Sininen tulevaisuus SINIT	9+26 Meemi- pleksi	f9 ministeriöt f26 bruttokansantuote	clusterizing-cumulation- competition	F9 Työnjohto F26 Lopputarkastus
FOLKLORE determination- määrittäminen "Haltijat"	V tietotaito SUOMEN MAASEUTUPOUOL UE SMP	15+19 Näkö- kulma	f15 tulevaisuustarina f19 mielikuviutus	challenge – consistency – core competency	F15 Lähtötiedot F19 Kovistelu
LUONTO proverb-sanalasku "loitsu"	VI ietämät- tömyys Seitsemän tähtien liike 7TÄHDEN	16+13 Evo-luutio	f16 bruttokansannonni f13 nostot	collaboration – community – convention/konventio	F16 Tulosteet F13 Kommunikaatio
DEMONI judgement-arviointi "piru"	VII sooloiilu Valta kuuluu kansalle VKK	28+31 Kogni- tio	f28 menippeia f31 mytosemantiikka	communication – channel - contact	F28 Segmentointi F31 Harjakaiset
SAKRAALI vote-äänestys "ukko"	VIII ilmiointi VASEMMISTOI. VASL	5+27 Credo	f5 tulevaisuusselonteko f27 tekoäly	connection – contiguity - computing	F5 Kannattavuus F27 Projektin kesto
BALLADI decision-päätös "surma"	IX uskomus KANS. KOKOOMUS KOK	4+7 Kieli	f4 metodit f7 lieveilmiöt	creativity – combination - concentration	F4 Välistävyys F7 Laitteisto + ohjelmisto
LEGENDA will-tahto "Jäti/Marjatta"	X kehitys SUOMEN KESKUSTA KES	24+29 Legenda	f24 asiantuntija f29 kyberihminen	caring – conservation - cleaning	F24 Ohjaus F29 Palautepalaveri
YLEVYYS signification-merkitys "sauna"	XI erehdys SUOMEN SOS.DEM p.SSP	18+17 altruismi	f18 hyvinvointi f17 bruttokansalaisuus	coordination – complexity - comprehensiveness	F18 Tietoturva F17 Terminologia
TRAAGINEN sense – asiti, mieli "Lempo"	XII Todelli- suudentaju LIIKE NYT LIN	8+21 gender	f8 näköalattomuus f21 tulkinta, merkitys	control – check-in - clearing	F8 Aloituspalaveri F21 Puutteet
ELEET idea – idea, oivallus "poppa"	XIII Tiedostam. REMONTTIRYHM Ä REMR	6+22 ennakointi m.	f6 nimeäminen f22 riskienhallinta	classification – category - class	F6 Työnjako F22 Viivästyminen
SANKARI voice-ääni "kaleva"	XII Ali-tajunta KRISTALLIPUOL UE KP	2+3 kilpam.	f2 ennustaminen f3 varoitukset	collection – cash - content	F2 Tietopankki F3 Sopimusneuvottelu
EKSOTIA sentence – lause "lohikäärme, käärme"	XV rajat Vapauden liitto VAPL	23+30 innovaatio	f23 musta joutsen f30 nemesis, hybris	cooperation – campaign - consumption	F23 Tiedonvälitys F30 Työmaaselostus
MYSTIIKKA feeling - tunne "Sampo"	FOKUS RUOTSALAINEN KANSANPUOLUE RKP	F25A regiimi	F25 Luova ratkaisu Kehäketju selventää F25 kehityskaari JOHTAMINEN alias STRUKTUROINTI		
PASTORAALI meaning – tarkoitus "sampsat"	LIBERAALINEN KANSANPUOLUE LIB	25B väestö	F25 Suunnitteluajankäyttö F25 Projektijohtaminen		